

פְּשָׁׂׂרְמָׂׂן

ביטאון עמודות יד לשرين ■ גיליון מס' 26
אב תשס"ז, יולי 2007 ■ גיליון כפול 30 ■

ים התיכון

אסטרטגייה במלחבה

תדריך למפקדי "אגוזת הפלדה"

מפקדים בקרבת מספרים על ששת הימים

פלוגת הסנטוריונים הראשונה בצה"ל

מערכת הגנה אקטיבית לрак"ם

עם השריון לאורך כל הקו

קבוצת אלביט מערכות מביאה את חזית הטכנולוגיה לשדה קרב היבשה המודרני תוך מחויבות מתחדשת להבטחת יתרומם הטכנולוגי של הצבא.

קבוצת אלביט מערכות מברכת את חיל השריון, מפקדי ווחיליו, מחזקת את ידיו ומיחילה להמשך שיתוף הפעולה למען ביטחון ישראל.

דבר העורך

ארבעים שנה הילכו בני ישראל במדבר סיני, הגיעו לנחלת האבות והחלו בבניין הארץ. בשישה ימים ביוני 1967 שינו בני ישראל של ימינו את פני המזורה התקון. ארבעים שנה אחר כך, שהן עברנו מלחמות והתקשות אינספור עם שכינוnos בארץ ישראל ומעבר לגבול, ותמרות ענק בעליה ובחברה, בכלכלת ובהתפותה טכנולוגית – אין מי שידע מה הדרך לח' השלווה, שביהם יכולו כל עמי האזרוח לחיות איש תחת גגנו ותחת תננותו. מלחמת ששת הימים מוצגת על ידי בני דורה והבאים אחרים כמלחמת מוצדקת, כמחלץ צבאי מבריק, וכדוגמה ל�� ל�� ו

איגרת לחבר

فردָה

נורית מוקוסה ימර

בבקר השכם עם שחר
צרים צלצול באזני
כפי שיעט, ידעתי,
קיה זה צפוי, בודאי.

הצוו נראה כמו פעע
אך שונות היה המבט,
כפי שהבנת הבנתי,
הפעם הוא אין מפלט.

גפרדענו בשקט בליל בכוי
וחיוך נשא על שפתי,
אהבה נשקפה בעיניך
ותחינה הרגע בעינך.

לדרך יצאת שלו ובודעת
ידעת חשיבות המשימה,
ואני נשארת עומדת מבטיח
בתנתנו הפעיטה-שמונמה.

הרחק במדבר לחמת, בבשת,
באומנותך נצחת אובי.
ואני בבית דואגת מיחלת,
מצפה לחובוק האוחב.

בצהרי היום בעית שמע לוהטת
ביום של שמחה ואחתה נצחון
שוב, צרים צלצול של זרים בדלת
הביאוני הצעיר האסון.

בעת יקורי באמצע הליל
בשאורות העיר בבו –
ערים זרוניות הימים שחלפו,
את הלא מלבי לא ימיהו.

בבקר השכם עם שחר
אני קמה בשדים מנות בעיני,
אך ילתנו אשר במטטה גמה
משיבה החיקוק אל שפתי.

אותך יקורי שכח ענו היית
אין שירה שתכל לטאך גדוותך
מי יתגנני, אהוב, החכמה והיכלה
לגדול בתנו להיות שכמותך.

*השיר נכתב לצרכו של סון אליעזר מוקוסה ימ"ל, שהיה מ"מ 1 בפלוגה ז' בגדר 125 בחטיבת 200. אליעזר נולד ב-1940, נפטר בקרוב על ג'בל לבני בסיני ונפטר ב-7 ביוני 1967.

368 לוחמי שריון נפלו במהלך ששת
הימים במהלך ששת ימי הלחימה מיום 5
ביוני ועד 10 ביוני 1967.

114 לוחמי שריון מתו כל לוחמי
השריון במהלך ששת הימים זכו
בעיטורים ובצווונים לשבח, מהם שישה
בעלי אות הגבורה.

שנה למלחת לבנון השנייה

שנה חלפה ממלחמת לבנון השנייה. זה"ל מפיק לקרים, מתאמן ומカリ מפקדים ובחון מחדש את תפיסת הביטחון ואת טכניקות הפעלת הכוח. בתוך כך הוחלפו מספר מפקדים בכירים. זה"ל מרים מחדש מפקדות שיפורקו, מצטייד ומארגן את הימ"חים ונערך לבאות. הדיוונים על המלחמה ותוכחותה אינם יורדים מסדר היום הציבורי ויש הטוענים שהיתה טעונה לפחות למלחמה.

כאשר בוחנים את הישגי המלחמה, המשקנהabolotot היא שאחד ההישגים החשובים ביותר היה חישיפת מצבו של זה"ל, חשיפת תפיסת הביטחון המוטעית שפיתוחה, שבמרוכזה הקביעה שלא צפוייה מלחמה בעוצמות נבותה, וכי תורת הפעלת הכוח שנקט בה מוגדר לkillers שצבר זה"ל בכל מלחמות ישראל ולעקרונות המלחמה הבסיסיים. יש לציין כי

תפיסת ביטחון זו, שאושרה על ידי שר הביטחון, היא שוגמה לקבלת החלטות לא נכונות ולחיק מדור מהכשלים במלחמה.

אם לא הייתה פורצת מלחמה לפני שנה, זה"ל היה ממשיך לפגוע בכוחות היבשה, בעיקר בשריון, מকץ כשליש מנצח הטנקים שלו, מפסיק את יצור מרכבה, 4, פוגע בקשרות היחידות הלוחמות שלא היו מתאמנות, ומצב הימ"חים היה ממשיך להתדרדר. קרובה לוודאי שמערך ההגנה ברמת הגולן, היה ממשיך להיות מזונה והروس, ומצב היישובים לאוריך גובל הצפון ומצב העורף כולל לא היה עולה בכלל על סדר הים. הפקדוד הבכיר של זה"ל היה ממשיך להשלות את עצמו ואת ממשלת ישראל ביכולת זה"ל לתת מענה לכל איזום. כל זאת היה כנראה מתרחש כאשר סוריה, החיבב אלה וגורמים אחרים היו ממשיכים להטעים ולהתכוון למלחמה. אם הייתה פורצת מלחמה השנה או בשנה הבאה, מודיעת ישראלי הייתה משלהמת מהיר יkir מאך. נס קורה לנו שפרצה המלחמה לפני שנה, ואפשר לתקן את הדושן לפני שהיא מאוחר מדי.

הקמת במה לדיוונים בנושא צבא וביטחון

בஹמשך למספר מפגשים שהתקיימו בطرון בנושאי צבא וביטחון, הקשורים למלחמות לבנון השנייה, בחשתפות חברי העמותה וקציני מילואים בכירים אחרים, עלה הרעיון להקים מסגרת קבועה שבה יתקיימו דיונים בנושאים הנמצאים על סדר היום הביטחוני, כדי לתת החודנות למפקדי זה"ל במילואים, בעלי ניסיון מצטרב של אלפי שנות פיקוד על זה"ל וחידותו בכל מערכות ישראל, להציג את ניסיונם להשלוף על תחילה גורמים בכירים מצה"ל ומערכות הביטחון, חוקרים מהאקדמיה ומומנים מצבאות אחרים. סיכום הדיונים יופץ לגורמים המחלתיים בצה"ל ובמערכות הביטחון. מנהל הבמה יהיה תא"ל גدعון אביבו. הכנס הראשון אמור להתקיים בימים 13 ו-14 בנובמבר 2007 ב"יד לשריון" בטרון. נושא הכנס הכרעה בלוחמת היבשה. בכנס ישתתפות מפקדת זרוע היבשה, מפקדים שהשתתפו במלחמות לבנון השנייה, מורים מהמטכ"ל, המכון להיסטוריה צבאית שליד אוניברסיטת תל אביב, מכון פישר לתרבות וההיסטוריה, מרכזים בכירים בתחום התקשורות, מרכזים RAN ומזכ"ם היבשה של ארכוז הברית, שיציגו את הלחמים מהמלחמות של ציוד לחימה הופיעה על ידי התעשייה הביטחונית.

ארבעים שנה למלחמות ששת הימים

השנה אנו מציינים ארבעים שנה למלחמות ששת הימים. מלחמה זו שינתה את מצבה האסטרטגי של מדינת ישראל, ולקחי המלחמה העיקריים של זה"ל במלחמות היה נכונים גם כיוום. גילון מורה זה של "שריון" מוקדש לתיאור מהלי המלחמות סיפורה, כפי שהוא המפקדים הבכירים והלוחמים במהלך ששת הימים. התדריך של אלוף ישראל טל, מפקד אוגדת הפלדה, למפקדי האודיה ערבית היציאה לקרב, ראי שילמד בכל קורסי הפיקוד של זה"ל. תדריך זה ציריך להיות מורה דרך זה"ל כולם מהמטה הכללי ועד אחרון המפקדים, לגבי משמעויות המושגים רוח קרב, דבוקות במטרה, מילוי המשימה, וnochishot.

בטרון מוצגת תערוכה על מהלכי מלחמות ששת הימים. מומלץ מאד לבקר בה.

אלוף (מיל') חיים ארז
יו"ר עמותת "יד לשריון"

תדריך למפקדי "אגודת הפלדה"

המתח היה עצום. לסיני הוזרמו מעל 1000 טנקים ומאה אלפי חיילים מצרים. מצרי טירן נחטמו למעבר שיט ישראלי. כוחות האו"ם עזבו את עמדותיהם לאורך הגבול ישראלי מצרים. נאץ נשיא מצרים השמייע איזומים. צה"ל כלו מגיסס כבר שלושה שבועות ומצוי בהמתנה. המאמצים המדיניים לשינוי המצב אינם נשאים פרי. בערב 4 ביוני 1967, בערך בשעה 16:00, בקבוצת הפוקודות האחורייה למלחמה, נתן אלוף ישראל טל תדריך למפקדי "אגודת הפלדה". הייתה תחושה שגורל המלחמה והעם תלויים בתוצאות הקרב הראשון מחר בבוקר. הרינוו קלשון

טליק בעת המלחמה על רקע טנק טי-55 שהושמד

אלוף (מיל') ישראל טל (טליק)

עכשו כשהתכוית ברורה לכלנו וכל המהלים הרשומים פה על המפה יודיעים, אני רוצה לומר, לכם עוד כמה מילימ'. כאשר יתחולל הקרב, שום דבר לא יקרה בשטח כפי שהוא מסומן כאן על המרשים הזה. הקווים והצירים במציאות יהיו אחרים לגמרי. אבל זה אינו צורך לרופות את דייו של אף אחד, מכיוון שהקרב אף פעם מתחפתח לפי החיצים על המפה. אבל דבר אחד צריך להתרחש בדיק לפי המרשים – העירון והתקיפה המונחים בסיסוד הקווים האלה: ככל יסתערו, ככל יחדרו כמה שאפשר יותר לעומק, מבלי לשים לב לאגפים ולעורף. אם העירון הזה ישמר, נישאר namnis לתכנית הזה עד הסוף ופירושו שהקרב מתקיים אמן כמו שתכננו אותו. לכן, כל מי שיabd את הקשר, וכל מי שלא יראה את כוחותינו, חייב להמשיך ולהשתער תוך ידיעת שוגר היותר עוזים כמותו. אם תהיה המלחמה, יהיה הקרב שלנו קרב המבחן ביבשה. מולנו עומד צבא רב, מצויד במיטב הציוד המודרני. צבא עם מודר גובה, שaczן ובוטח בעצמו ובನש��ו. זה עשר שנים לא נפגשנו עם הצבא המצרי, וכאשר נקבע עדיין לא נדע אנחנו ולא ידע האויב את תוכניות הקרב באויר. בנוסף לכך, זה קרב מבחון גם ממשום שהואודה שלנו מרכיבת מן החטיבות הטובות ביותר של צה"ל, ואם האוגדה שלנו לא תוכל לעשות את המוטל עליה, פירושו של דבר שצה"ל אינו מסוגל למלא את המוטל עליו. לכן, היעד העומד בפנינו אינו רק יעד פיסי של שטח וcohoot, אלא בראש וראשונה יעד פסיקולוגי ומורלי. מי שנינח עברו מבהינה נשנית. מדיניות אורות יכולות עברו לניסיה מבהינה נשנית. מפיקים מלהפסיד את הקרב הראשוני, להפיק ללחמים בשום אופן להפסיד דוכא את הקרב הראשוני. לכן הדבר הוא פשוט – גורל הקרב יבshaה תלוי בהצלחת הקרב שלנו. פירושו שגם גורל המדינה יכולה תלוי במה שאנו חננו נעשה. עכשו אני הולך להגיד דבר חמוץ, אך אין לנו ברירה אחרת. הקרב הזה יהיה קרבי לחים ולמוות. כל אחד יסתער עד הסוף ללא התחשבות באבדות. אין נסיגה, אין עזירה יש רק הסתערות קדימה. רק לאחר שננינח בקרב הראשוני נשתדל שהקרבות הבאים לא יהיו קרבות של שחיקה...

אסטרטגייה במשימה

הפעולה, המשימה הייתה השמדה ולא כיבוש שטח, והינו צריכים להביא לכך שהצבא המצרי יושמד. גם השאלה הזו דרשה הבירה, מה פירוש המשמדה. התרגום היה די ממושך וקונקרטי. המשמדת חיל האויר והשמדת השירותן של המצריים פירושם המשמדת הצבא המצרי. וכיון שאלה שני הנושאים זו הייתה המשימה – השמדת השירותן. וכיון שהציגו מטרת היבשה מדרום – 3 האוגדות, הם אלה שהיו לנו היבשה היבשה. אולם לא הצליחו לא עזנו. אי אפשר לנצח מראש. מדובר סני זה הריבוע או המשולש התוחם בין ג'בל לבני, בירחנסנה, קסימיה, אבו-עגילה. המרחב הזה הוא מרחב שמאפשר תמרון. הוא מרחב שאליו אפשר לפגש מתקפה או מתקפות על פי התנאיות האובי. היה צפוי שהעוצמה המשוריתית נפילה, שצינתי קודם, דיוויזיה 4 ועוד דיוויזיה משוריינת, לא דיוויזיה אבל כחטיבות ותחת דיוויזיות אחרות באוזר ג'בל לבני ודורמה, שתי העוצבות האלה יחד, לא כולל מה שנקרה כוח שואלי ויקוט במרכז השטח – זהה מסה בסדר גודל של 500 טנקים מצרים, שהם היו הביעיה; מה הם יעשו אחרי שלב ההבקעה, או יותר נכון ב-6 בחודש יומם אחד בהבקעה, מ-5 ביוני עד 6 ביוני בוקר. ב-6 ביוני, היום השני ללחמה, אנחנו כבר פורצים לסיני וככל התכנית מתבצעת. מה עשו המשא והיא מסתובבת במרחב התמרון העצום הזה? אם היא תוקפת נגד, האם היא יוצאת קו הגנה מנשיים, האם היא נסוגה? כדי להיות מוכנים לשלב הזה צריך היה לרוץ עצמה מינימלית. השיקול היה להביא ארבע חטיבות טנקים שלנו למרחב גורת סיני, לשלב השני באותו שטח מרווח שצינתי, ככל אודה שmagua לשם באה עם שתי חטיבות טנקים. טליק מגיע עם שתי חטיבות המצחפון ואברהםיפה מגיע עם שתי חטיבות מאזור החירין ועוד חטיבת שצירכה לעבר דורך אבו-עגילה אצל אירק. אירק קיבל פקודה שוגם אם הקרב שלו לא נגמר בלילה, הוא מפנה את הכביש ונותן לחטיבה 520 שנמצאת באיזה שהוא מקוםBAB שבע דרכו, והיא עדותת מטכ"ל בכלל. אבל היא תctrוף אלינו אם היא תפתחה. אנחנו נמצאים, אם זה מתבצע, בשל השני. יש לנו ארבע חטיבות טנקים בסדר גודל של 400 טנקים מול אותה מסה גדולה שאנו לא יודעים איך היא תעפלו.

ואז מגע השלב השלישי שאני קורא לו המשמדה. זה השלב שבו צריך להתמודד במסת השירותן המצרי. עד מה פנוי דילמה רצינית למדוי, ואני איש ח"ר. האם לנו להקל קרב שירות בשרירון תורתי או כיורו. אני חשבתי כל הזמן שכיתור עדיף על קרבות שירות בשרירון או קרבות שירות בהתגשות חזיתית. נוצרה הזרמתם לעשרות כיתור טוטלי לכל הצבא המצרי, ככלומר, לכדו את די מהלך של הטנקים שהסתתרו במרחב הזה, על די מהלך של שלוש האוגדות שלנו. אוגדה אחת של טליק ריצה לביר-גופה וחוסמת את המוצא ההורא מוואדי מלז או מכל מקומותיו. ואוגדה של אברהם יפה, ישכה וג'קי אבן (המ"ט החדש של 520) – 2 החטיבות האלה וצotta וחסמות את הגדי ואת המיתלה, גם אם הדירה לשם הורא דורך גיסות מצריים, דרך טנקים שנמלטים ורכב שמסתווב – וחסמות את שני המעברים האלה.

האגודה של אירק עשו מהלך מדברי מכיוון ביר לאחר מכן עלה השאלה מה יקרה במליך

לא בכל יום מזדמן לקבל ממוקור ראשוני מבט על השיקולים לתכנון וניהול אחת המערכות המוצלחות והנדעות בעולם בלחימת היבשה – הכרעת הצבא המצרי וכיבוש סיני במלחמת ששת הימים. אלף (מייל) שייקה (ישעה) גבע, ששימש אלף פיקוד הדרום באותה מלחמה, הציג בפני חברי עמותת "יד לשינוי" את שיקולי התכנון, את עיקרי התכנית ואת ניהול הקרב מזווית הראייה של אלף הפיקוד. הכוורת היא של עורך הביצוע שהביא את הדברים*

אלף (מייל) שייקה גבע

רצוני להציג רק את הרמה הפיקודית ובתוך כך להציג שלושה חלקים. האחד – השיקולים העיקריים בעת שיצאנו בקרב; השני – עיקרי התכנית; והשלישי

שלישי. התוכנית הייתה לנצל את נחל החירין בין אוגדה 84 (של טליק) בצפון לבן אוגדה 38 (של אירק שרון) במרכז. והאגודה הששית הייתה צריכה לנצל את נחל החירין, לדודר פנימה ולחותות כוח המבוזד את אוזור המערך ומקטין את אפשרויות האויב לתקוף נגדי את המאמץ שהוא בצפון או את המאמץ שהיה במרכז. כרגע בהערכת מצב אנחנו היינו מנתחים את האויב כפי שהוא, והוא פיקודו נראית, הביאו ייחד ובאופן טבעי לתכנית שב שולש האוגדות הוקפות, שהמורחק בין הגבול לעידים כלום. הקרים מוכרים. היו אז בסיני שני כבישים, אחד בצפון המוביל לקנטרה, השני שבמרכז מיד כי ישבו ליד הגבול, לעומת זאת כדי לתקוף את אבו-עגילה יש צורך להתגלל יומם שלם מניצנה שבפני. מבחינה קרקעית הדילמה הייתה האם אנחנו הולכים בעת ובשעה אחת גם לדרום וגם לצפון או נשענים על שני כבישים, לוחמים כיוון, מבקיעים וממשיכים יש. מבחינה לוגיסטית זה היה כמעט לגמרי לאפשרות תקוף בדיווג של מספר שעות. ואנו, האוגדה שנעה בנחל החירין – האויב לא תפס אותה להפתעתנו. המעבר היה מעבר צפוי והאגודה הזו הגיעו עם חטיבת ליר לחוף לאויב עד הבוקר. וזה הייתה החטיבה של ישחה שדרמי. צריך להזכיר כי שלושת המאמצים האלה נעשו חצי שעה אחריו תקיפת חיל האויר, והתקיפה של חיל האויר הייתה מכרעת מבחינה העליונות האוירית, אך גם הייתה מכרעת מסיבה של חופש פועלה על הקרים לכוחות היבשה.

הקו השני היה אל-עריש-אבו-עגילה ודורמה עד כוונתילה. הקו השני היה אל-בל-לבני, לביר-חסנה עד נחל. הקו השלישי הוא ואדי המל, שם ישבה דיוויזיה 4 הגדולה והחזקה. שלושת הקווים היו מוחזקים צינית והקו השלישי השlessly האחורי הוא עתודה מושרינה. האויב הזה יושב על הקרים. במקומות שאנו מלחיטים ללכט, בשני הכבישים הוא יושב גם בכוון הקדמי וגם בכוון השני והחזק עתודות בעומק. לפ"י יחסית הכוחות הכלליים אנחנו פעלנו עם 500–500 טנקים בשלוש אוגדות מול שבע דיוויזיות מצריות עם כמעט 1000 טנקים. צריך היה ליצור מצב שבו תהיה לנו עדיפות מוקנית בכל מקום שתופסים, על אף הנחיתות כונתילה. אוגדת ההונאה פרסה רשות, פרסה קומנדרים, ושאר האמצעים למיניהם. יומם לאחר מכן יוציאו ירד מרפיח והתייצב מול מעברי כבישות הבלתי. כדי ליצור את העדיפות המקומית צריך היה לרטז את הכוח המתאים שלנו על הקו השני אך גם להבטיח שעתודות האויב של הקו השני והשלישי לא יתרבו בשלב ההבקעה, כי אם הן יתעדבו – אז ייחס הכוחות הם מאודי אוגדה במקומות ההבקעה. لكن הפעלה מצדנו אוגדה

ארבעת המכביאים של המלחמה בסיני. מימין: אלוף אברהם יפה, אלוף שיקה גביש, אלוף אריק שרון ואלוף ישראל טל (טליק)

ולhabitט אויב עם חיל ורגלים בלבד, זה ברור לגמרי. לפי המלחמה الأخيرة לבנון – רק זה לא Learned. דבר שני, שכוחות היבשה הכוח המוביל הוא הכוח המשוריין, וזה כמובן גם כן כוים. אינני מדבר על כל נשק נוספים, אבל הכוח המשוריין הוא הכוח העיקרי של כוחות היבשה והוא המפתח.

השלوب אויר ויבשה הוא תנאי ובנין זה אני רוצה לומר כי עד מלחמת ששת הימים היה הנוגע לשכוחות היבשה אין עדיפות בעניין ההפתעה. הם התוקפים הראשונים ואחר כך חיל האויר. ופה במלחמות ששת הימים, בפעם הראשונה רואו בזדק את העדיפויות לחיל האויר, אמונם הם רצו 3 שעות הפרדה בין החיל אויר ליבשה, אבל התפזרו על חיי השעה. אבל העדיפויות הזו היו היות בעל חטיבת מדרגה ראשונה להצלחתו של חיל האויר, לא רק לטובת הבטחת שמי המדינה, אלא גם לטובת כוחות היבשה. והדבר האחרון שברצוני לומר ושאפשר למדו ממנה – לא היו מלחמות גורמים. ועשינו את הכל בתיאום מלא בין כל מפקדי האוגדות והחטיבות. לא רק בתיאום – אלא בתתייעצות, יצאונו עם טעם טוב.

* הדברים נאמרו בעבר רשות שתקיים ב"יד לשוריון" ביוני השנה שהוקדש למלאת ארבעים שנה למלחמת ששת הימים.

כאליה. העדפנו לכן להציג קו ההפצה של האויב מכאן ואילך שמננו והלא חיל האויר יוכל לפעול הtoutzaה הקיימת שאפשר היה לפועל ללא חשש מיינימי לכוחותינו מחליל האויר שלנו. מהלך זה לקח עוד יומם ונשאר לנו רק להגעה אל התעללה.

אפשר לומר שבכל זאת היו מגבלות מהטמה הכללי על תכנית זו. שתי מגבלות הוטלו על ידי שר הביטחון: האחת שלא כובשים את הרצועה ולא מגיעים לתעללה בעלי המפות; והoglobלה השניה – חטיבת משוריינת תישאר בבאאר שבע כעוזה להר חבורן. היה פה חשש שחטיבת שריון אחת לא תשתחף במערכה בסיני זה לא היה פשוט. לשם מה שקרה לטנקים השורפים ואת הרכב השורף על הציריים השוניים, בכל הציריים. בעצם הייתה פה פעולה שבאה במליך מויר. היו גם מקרים שבתנוועה המהירה לחסימה גרו טנקים בעלי דלק כי העיקר היה להגעה למטרה ולגדי ולהעמיד שם טנקים עם אותן. שתי המגבילות האחרות נפלו מעצמן, כי מהרצועה הפגיזו את היישובים ולא הייתה ברירה אלא לכובש את הרצועה. וכמו כן לא הייתה ברירה לשלהי הלחימה, החטיבה נתינה לנו בזמן ויכלנו להعبرיה אותה. שטי המגבילות האחרונות נפלו מעצמן, כי קנים לזרחה, ממש לא יכול היה בטלות המכריים. בשלב הזה, שהוא שלב החשמדה, היה השלב יחסית כיוון שהאויב היה לבצע אותו בנסיבות ייחוסית כיוון שהאויב היה בתנאי נסיגה. למעשה, כל הטנקים של שוריין נשאוו תחת רשותו. הוא עצמו אפילו לא הוציא אותם וביצמו ברוח בג'יפ, אבל הטנקים נשאוו שם.

בכל המהלך הזה בתנאים האלה, היה חשוב משילוב חיל האויר. דיברנו על חיל האויר אבל היה חשוב קדימה. היה כבר מצב שבו צרך היה לתת פקודות ולראוץ אני חשב שמלחמה זו אפשר ללמוד כמה דברים הנכונים גם כוים: האחד – אי אפשר לניהל מערכת משותפת כי אנחנו יודעים מה קורה במלחמות

חסנה – קסימה עד נחל, מרחב עצום עם שטח כמעט בלתי עביר, עוקף את הכוחות של שוריין ויקוט, מתיישב בנחל כדי למנוע מלחטיבת שוריון של דיויזיה 6 להצטרף לאלה מסה שמסתובבת שם מרוחב.

בתנועת הכתוור הזה אני רואה את ההצלה של החשמדה לא קרבוט ישירים. יותר נכון יש חסימות על ידי העמדת האויב בפניו דילמה מאוד רצינית איך יוצאים משם. והמצרים לא יכולים לצאת משם. אנחנו זוכרים את כל מה שקרה לטנקים השורפים ואת הרכב השורף על הציריים השוניים, בכל הציריים. בעצם הייתה פה פעולה שבאה במליך מויר. היו גם מקרים שבתנוועה המהירה לחסימה גרו טנקים בעלי דלק כי העיקר היה להגעה למטרה ולגדי ולהעמיד שם טנקים עם אותן. שתי המגבילות האחרות נפלו מעצמן, כי קנים לזרחה, ממש לא יכול היה בטלות המכריים. בשלב הזה, שהוא שלב החשמדה, היה השלב יחסית כיוון שהאויב היה לבצע אותו בנסיבות ייחוסית כיוון שהאויב היה בתנאי נסיגה. למעשה, כל הטנקים של שוריין נשאוו תחת רשותו. הוא עצמו אפילו לא הוציא אותם וביצמו ברוח בג'יפ, אבל הטנקים נשאוו שם.

סמל חטיבה 10

חטיבת פלמ"ח הראל במלחמת ששת הימים

עוברים, או שחטיבה 60 הירדנית הייתה מסוגלת לעלות, אז היה רע מאד בירושלים.

ששהಗנו קיבלו פקודה לכבות המבתר ותגובה הצרפתית בירושלים. ברגע זהה מצאתי את עמי עם החול"ם שלו ליד שני טנקים, וליד חול"ם המג"ד של גדור 106 ועוד חול"ם מיחידת חרמ"ש. טנקים הללו עדיין היו בדרכן. החלטתי שאתקוף בלבד עם הכוח הזה את גבעת המבתר. עברנו דרך שועפת ויירינו לתוכן הבתים בנסעה והגענו לגבעת המבתר ועלינו עליה, שם היה מערך נ"ט רציני מאד. חיל האוורור שלנו וטנק מהגש"פ של פיקוד המרכז תקפו אותנו, גילחו את שני הטנקים שלנו שהגיעו לסוף גבעת המבתר, מכיוון דרום, והשמידו אותם. נשארנו שלושה חול"מים. אני עד היום לא ידוע אם במדוק את הסיפור של חול"ם החרמ"ש. נדמה לי שהוא הצליח כמה תותחי נ"ט. על כל פנים אנחנו נסוגנו כ-500 מטר מגבעת המבתר, עד שכעבור חמץ שעה הגיעו יתר הטנקים מגדור 106 וחזרנו לתוךו את גבעת המבתר, אבל היא הייתה כבר ריקה מאובי. האובי פשט את מדי ויחלף לבגדים אורחיים, והתעורר עם האוכלוסייה של שועפת, ואכן מצאו מדים זוקום ביל"ס.

אני חשב שבה גמרנו את הקרב על ירושלים. לאחר מכן קיבלו פקודה לכבות את רמאללה ואת שדה התעופה עטרות, וגם קיבלו פקודה לדודת ליריחו. בעצם היו אלה שתי משימות. אחת לדודת ליריחו, ליריחו, לכבות אותה ולפוצץ את גשרי הירדן, ומシימה שנייה לשולוח צוות קרבי לכיוון שכם שהגע עד מחנה החווארה ונתקבל בגבול של פיקוד הצפון שאותו לא עברנו. ירדנו ליריחו שנפלה ביל אש, כמעט, אבל נשאר בה הרבה מאד ציוד, טנקים ירדניים ותוchar לינגרטום.

הכלנו לפוצץ את גשרי הירדן ופוצצנו שניים, השלישי לא היה קיים כלל. וכשנינו אספר סיור קтен. כדי להבטיח

את הכנסת הפיצוץ של הגשרים הורייתי לחידת הסিיר לעברו את הירדן ולבדוק מה קיים בצד השני, כדי שלא נופטע, וכן היה. מהצד השני וראה אותו מפקד הגזרה של יירדנים שאנו חווים את הירדן, והוא רודע מיד לכל מי שציריך, כולל לטונה הכללי הירدني, שהישראלים עוברים את הירדן. זה היה כנראה ננייגוד לאיזה שהוא הסכם שלא ידעת עליו. לא היתה כאן כמות שום כוונה לעבר ולהתקדם לשטח ירדן. זה הגיע למלך חוסיין שהרים טלפון לנונג'ון בוושינגטון, ובונג'ון הרים טלפון למשה דיין, ומה דין הרים טלפון אליו, וליה הינה ינסין לא כל כך טוב במושאים נאה מאז מבצע קדש, כשהלא שמענו שלא להתקרב למרחק הקטן מ-15 ק"מ מהתעללה. ודיין הודיע לנו: "אורן, שלא תעוז". אמרתי לו שאין לי שום כוונה להעז לנסוע לדובת עמו עכשו, לרמות שאין אף אחד בדרכן. חשבתי שאולי אני אגרה אותה, כי אין אויב. לא יש הסכם וציריך לעמוד בו". ובאמת פוצצנו את הגשרים. אף שלא היה לנו מספיק חומר נפץ, השתמשנו בפצצות מרגמות לרוב, והగשרים נעלמו. וכשהתכוונו למחורת בבורק לחגינה, קיבלנו פקודה לעלות לרמת הגולן. עליינו לרמת הגולן, והגענו, בשבת נדמה לי, עד בוטניה. הרחכנו קצת את השיטה ובזה נגמרה לנו מלחמת ששת הימים. בהמשך חזרנו במצוע ניצחון של כל החטיבה דרך ירושלים, וכל ירושלים עמדו ומחאה כפיים. זו הייתה הפעם השנייה בהיסטוריה לחטיבת פלמ"ח הראל, או שריון הראל, לשחרור את ירושלים. תודה רבה.

תא"ל (מיל') אורן בן-אורי*

בסוף מלחמת ששת הימים ערך כל פיקוד מסיבת עיתונאים. אלוף עוזי ברוקיס דבר ואחריו אני עלייתי ודיברתי כ-5 דקות עלה אליעזר אמיתי, מפקד חטיבת ירושלים, ראה שזה טוב ומן הוא דיבר 5 דקות. אחר כך עלה מוטה גור ודיבר שעה וחצי – על כל חיל, על כל ג'יפ, על כל רקטה ועל כל מה שאתם רוצים. הבנתי שהפה במשמעותה חטיבת הראל את המלחמה. לך ארבעים שנה עד שריאתי לראשונה במפות של בני מילסון שכחוב: "חטיבת הראל הכרעה את הקרב על ירושלים". הייתה צריכה לחוכות זה ארבעים שנה, אך היה ככה.

בשטח שבו נערכה כאן מלחמת ששת הימים ביליתי חדשניים בקרבות מלחמת העצמאויות, כמעט על כל הגבעות. בחלק מהקרבות ניצחנו, ובחלק מהם לא ניצחנו. לחטיבת פלמ"ח הראל לא היה אז מספיק כוח בסופם של אוטם חדשניים כדי להכריע את הקרב סופית על ירושלים. במהלך מלחמת העצמאויות נלחמנו כאן חדשניים, הפעם, בששת הימים לקח לנו 14 שעות למעשה לבצע את המשימה. בששת הימים עליינו מבן המערך הירדני הראשון ואחריו את השני – הדרדר, שיח עבדול עזיז, בידוג, נבי סמולא ועד, וביצעו את המשימה שלנו. תוך 14 שעות ישבנו על צומת תל אל פול. יכולנו להודיע שהאובי בתוך ירושלים מונתק מהצפן.

השטח הוא שטח הררי, סלעי מאוד. במצב זה מוקש מאוד וمبוצר מאוד. במצב זה בלתי אפשרי להבטיח שאם אתה תוקף במקרה אחד אכן תבקיע באותו מקום. מעדו לנו ארבע אפשרויות והחלתו נצלת את אבעתן. דרך מעלה החמיישה, דרך שיח עבדול עזיז, דרך תל איכסא ועוד שיבל אחד שהוביל היכרוב לירושלים, שביל עיימס, שביל עיימס, ועל כל הרכבים האלה עלתה החטיבה. למולנו או לא למולנו, הבקענו באביבה הקרים כך שהחטיבה יכלה לזרום לתוך השטח ההררי ומשם להגיע לביצוע המשימה בתל אל פול.

בתל אל פול פול שיב צוות קרב של מודז 95 בראשותו של צביקה דהב והתחילה קרב שוריון בשניין. כוח חז של חטיבת 60 הירדנית עליה מיהיו לניזון תל אל פול. השרנים שלנו היו נחותים מהפטונים הירדנים. פתחנו באש על הטנקים האלה שbao חזיתית מולנו והפגזים פגעו בטנקים ונפלו פשוט, ולא חדרו. עד שלזמלנו הם התחלו לנסוע אחורה מהחזית. כל טנק ירדני היה מכל דלק על הסיפון. בצוירה כו פגעו בהם ונשרפו. היה עוד כוח אחד, של צנחים, חידת השריוןיות האופניות "דוכיפת" שפקד עליה אחד שני. אנשי הדוכיפת תפסו עמדה אחרת מכיוון מזחה, וגם הם פגעו במספר טנקים ירדניים והשמידו אותם. זה היה קרב שוריון בשניין, לא הכى גדול בעולם, אבל בכל זאת זה היה הקרב על ירושלים, ואילו הטנקים הירדנים האלה היו

כוח של חטיבת 10 בירושלים

* תא"ל (מיל') אורן בן-אורי שימש מפקד חטיבת פלמ"ח הראל במלחמת ששת הימים. הדברים נאמרו בעבר רשות ב"ד לשוריון" ביום 7 ביוני 2007, לרגל מלאת ארבעים שנה למלחמות

כשנותנים מכל הלב, הלב מתרחב.

בנק הפלגיים ועובדיו מוחייבים לקהילה בישראל ופועלים במסגרת נמותות גופים בכל רחבי הארץ בפועלות התנדבותית, במעטובות חברתיות ובהתרומות כספיות של עמותת "פועלים בקהילה".

להיות ראשון זה מחייב!

בנק הפלגיים

כיצד פיתחו במלחת ששת הימים בסיני

שייקה גביש אלון פיקוד הדרום במלחמה

הכוחות האנוגעים, אין בידינו ברירה אלא לתקוף מעבר לקו הגבול, בשיטה האויב. במקביל עלתה עוד שאלת אחת והיא האם ניב המהלך דוידונדיים פוליטיים אחר כך? וזאת מגלי להיכנס לשיקוליה של ממשלה ישראל, אם היה טעם להמותין אם כן

לא יכולנו להסתכן בכך שהאויב יניחת עליינו את המכה הראשונה – מכיה אווירית או יבשתית. במלחתום יום ה毅ופרים כבר חשו עלبشرנו את משמעותה של המכה הראשונה, ואל נשכח שבאים ה毅ופרים ישבנו הרחק מהקו הירוק; קל וחומר אז – כשהגבול הוא 40 ק"מ מבאר שבע ושני קילומטרים מאיילת. לא יכולנו אפוא להסתכן, ולמרות זאת המתנו ולא יצאנו למלחמה. לא מכבר קראתי ספר על נוצר וбо אמר המתוב: "ישבתי עם נוצר כמייט בכל יום בתקופת הכנונות, ושאלתי אותו מה אתה הולך לעשות?", והוא ענה: 'אני לא אatkof'. אומר לו עמאר (שהיה הרמטכ"ל המצרי): 'אם אתה לא תוקף, אנחנו נחטוף את המכה הראשונה.' ונוצר ענה: 'אני לא תוקף, היהודים יתקפו את סוריה ואני נכנסים להם מאחור...'. זו הייתה הטענה, אבל עמאר הבין בסיכון שבסמכה הראשונה. אנחנו לא ראיינו לעצמנו לקבל את המכה הראשונה, שכן ידענו שמהירה יקר ביתור, לפיך לחצנו שיתנו לנו לנצח למלחמה.

המודיעין, וכל בידיעות מודיעין מסוג א' הכוחות הלחומיים ידעו מהו האויב, היכן הוא ולאן הוא נע בכל יום. לפעמים ידענו עוד בטרם ביצעו המצריים את התנזותות.

היו אז "כח'ל" כמה הנחות יסוד או קווים מוחדים אסטרטגיים. שני מושגים הכיר הדור הזה: האחד נקרא "מרקחה הכלול" והשני – סגירת המצרים. ידענו שמדינת ישראל חסרת עומק טריטורייאלי, גבולותיה בלתמי מוברים, ורכיו כיל כוחות האויב שסידרים לאורך גבולותיה פורשו אום מיידי על לב המדינה ועל עצם קיומה. אין ספק שבמקרה כזה מדינת ישראל יוצאת למלחמה – זו הייתה הנהיה אסטרטגית ברורה. לא ממשلت ישראל החלטה על כך, אלא הצבא הוא שኒיח והגיע לכל מסקנה והגיש אותה לממשלה ישראל. סגירת המצרים הייתה מעשה בלתי נובל וידענו בבירור שהייתה למלחמה שלמה רישול

סבירנו נאפסו מצרים וסוריה, ואחר כך גם ירדן, בברית הגנה; גיסות עיראקיות – צבאות סדיים בעוצמה ענקית – היו בדרכם, ומעבר לכל הודיע נאצ'ר שהוא הולך למלחמה. למרות זאת נאמר לנו שלא פתוחה במלחמה אלא להמתין, אך "מרקחה הכלול" היה מצדנו בתלי נסבל הערכנו שבגלל חוסר העומק ובגלא העוצמה הנוראית שביבנו ויחסי

ה מלכמתה בסיני הייתה מלכמת רצינית. לאחר שלוש שבועות שהבחן תקף חיל האוור, עוד מצאנו 1,000 טנקים בסיני. צה"ל של 1967 היה צבא מעוללה. אין משמעות הדבר שלא היו בעיות, אלא שהצבאה היה מוכן ומתרגל. הוא ידע לקראות מה הוא הולך בביטחון עצמי מעוללה אך לא מופר. הייתה תחושה שהיחידות העומדת לרשותנו יכולה ללא ספק לבצע את משימותיה בהצלחה, גם אם החלבים עדיין לא מתוכננים עד תום. יצחק ובין הוא האיש שהcin את הצבא למלחמה ועובדיה זו גיבגת לגבוטן.

בוחירות שרכו שווה לערך למילchner

■ הצבא המצרי היה שקווע בתמיין. בגבול עם סוריה אמנים היו התכתשויות במאמש למןעו את הטיטה מי הירדן, אך הערכה הייתה שאין בהן כדי לגורם למלחמה בין מדינות ערב למדינת ישראל. מתוך זה הערכץ המודיעין שלא תפרוץ מלחמה. כיוון שכך, מדובר במעשה במפנה שהל בצה"ל בזמן קצר מאוד, מ-15 במאי או יומיים אחר כך. בתוך שלושה שבועות נעשה שינוי קיצוני – החל בחרים האזרחים, דרך אישוש הצבא בכוחות מילואים, אימונים בתקופת כוננות, משבר באוירה הכלכלית בשל המתרחש בעולם ובשל שינוי קיצוני בעקבות

פוטרתי'. ובכן, כיצד הוא יملא את תפקידו, שהרי הוא לא מכיר את העניין מקרוב?! אכן, במידה מה זה נכון, וכמו כן המקרים לא היו יכולם להיכנס למערכה של מאות אלפי איש ולאחר טנקים ובעד דיוויזיות, בעוד מפקד החזית ומפקדי הדיוויזיות מוננו לתפקידים לא מכרב.

לאחר כל אלה, האומנם התכוון הצבא המצרי לתקוף? אנו יודעים שבתכנונם האופרטיביים שלהם תכננו המקרים לפחות נתק את הנגב, ממצפה רמון דרומה, והיו להם תוכניות לתקדם לכיוון באර שבע גם מניצנה וגם מרופיה. נאסר לא נתן פקודה כו' ממשום שנייה כנראה שיש לו זמן לקבל את החלטה. גם אנחנו, בסוף חדש Mai, בתיקות הכננות, קיבלו פקודות להתרן להגנה. איןנו יודעים בזוחות אם האויב רצה לתקוף, אולם ודאי היו לו תוכניות לתקוף וודאי שהיה לו גם הכוח לתקוף. אילו ההחלטה עליינו האויב את המכחה הראשונה, אין ספק שלא היה יוציאם ללא פגע. אולם אין ממשות הדבר שהם היו מנצחים במהלך המלחמה, כי עצמותו של צה"ל הייתה בכל זאת גדולה מאוד.

לחימת "לב"

במצצע "קדש" לחמנו לצד כמה שותפים הבריטים והצרפתיים. מהמערכת הזאת למד בן גורין שמדינת ישראל לא יכולת לסכן את עצמה אלא אם תשען על עוד גורמים, כי זה נותן ביטחון גם לעורף וגם לצבא. היה לו חלק לא קטן בעורעור הביטחון של גורמים מדינית ישראלי אז, שאלות האם מותר לצאת לבנו למלחמה? ואולם צה"ל (במסגרתו המוצמת) מעולם לא חשב שהנתני למלחמה הוא שיתוף צבאות אחרים. היה עליינו להנחת, וכן הנחנה, שלא ניושע מסויים של צבאות אחרים. לא האמנו בשירות אוניות ולא בארצות וארץ לא בכל הצעות שעלו אז לפטור את הבעה בili להיכנס למלחמה.

ארגון הכוחות

באוטה התקופה היה הכוח היבשתי בנוי על אוגדות משימתיות. רק במלחמות יום הכיפורים הפכו אותן לאוגדות קבועות. יש כמובן שיקולים לצאן ולכאן – מה יותר טוב, אוגדה קבועה או אוגדה משימתיות. ככל תקופת הכנות נעו כוחות האויב, וכך גם אנחנו – הרבה פעמים נסעו החטיבות הלו ושוב לכל הכווינים. הגימות של האוגדה הלא קבועה אפשרה לנו להרכיב כוחות על פי המשימה ורק בקרב האחرون, וכך לא הייתה אוגדה אחת שדמותה לאחרת. האוגדה הצפונית 84 של טליק הייתה בוגיה משתי חטיבת שיין וחטיבת מונכט אחת; האוגדה המרכזית 31 של אברהם יפה הייתה בוגיה משתי חטיבות טנקים; אוגדה 38 של אריק שרון הייתה בוגיה מטהטיבת צנחנים, חטיבת ח"ה, וחטיבת מונכט ועוד גודל טנקים. דרך זו לא היה כל דמיון בין שלושת הכוחות האלה, ולא זו בלבד אלא שגם בהמשך הקרב היה אפשר להוציא חטיבת אוגדה אחת ולהעבירה לאוגדה אחרת.

מתוך הגימות ה자는 היהת העברת הכוחות בין האוגדות מובנת מלאיה, והיא לא הייתה כורכה בויכוחים ובשכנוע כגון "אני לוקח לך" ו"זה שלי מימי ימיה ולא תוציא ממני". וזה יתרון חשוב מאוד לניהול הקרב ונום לתכנון.

מה יהיה פער הזמן ביןיהם? פעם שלאathi אלף מוטי הוז: "אם הייתם מוסכים שייהי פער זמן של 12 שעות ולא של חצי שעה?". והנה תשובה: לכוחות היבשה יש תפקיד מركזי בקרוב היבשה. אם הם יאבדו את תפקיד הפתעה באופן טוטלי כי אז ייגרם נזק ממשי גם לנוכח היבשה, בעיקר בביטחון טנקים, כדי שייראו בצללים. בצד עדמה ותרמנה חטיבת 8. לאחר התמימות אוגדת הונאה החיל שאולי לרדר. משיכה של 100–150 טנקים דרומה היא הצלחה בלתי רגילה. כו"ם במבט היסטורי נראה שזו הצלחה, ואילו אז זו הייתה הטעינה אופרטיבית – שלחנו וחיכינו לראות מה יקרה, ועוד אמרנו להם שיישעו ביום ויגרמו לאבק, כדי שריאו אותם.

לחיל האויר פער זמן כזה של 12 שעות.

יש להציג שריאנו בחיל האויר חיל שייצר עדיפות אוירית ומש"ע, ולא זו בלבד אלא גם ובעיקר חיל שמשתתף במערכה.

האי

זה"ל ומהטה הכללי אחזו בתפיסה שלפייה הוצאה האיב העיקרי מן המערכת מאפשרה להשיג חופש פעולה כללי. ידועו בבירור שהאויב הדריך להכרעת מצרים, ואם תוכרע מצרים הרו' שכן הן חילשות הזרות האחרונות סוללה לפניינו, שכן הן חילשות יותר מהכוח המצרי. מトン תפיסה זו הבינו צה"ל והמטה הכללי שבמלחמה זו יש לרכז את הכוח הלוחם העיקרי בזירה הדורומית, אפיו' במחר שסבירים אפשרים בזירות האחרות. אילולא כן, אפשר שצה"ל היה נלחם כפי שלחמו הטרופטים במהלך הפלות העולם הראשונה – אז הטרופטים פרסו את 4,000 הטנקים שלהם בכל החזיות, וכל מקום שתקפו אותו הגרמנים היה פרוץ.

יחס הכוחות

מדינת ישראל העמידה לפיקוד הדרום את כל כוחותיה – שלוש אוגדות, וזה היה כמעט כל כוח השריון. לפיקודים האחים נשאו כוחות (וגם הם לא יכולים אחד רק הוברו אליהם) כוחות (וגם הם לא רבים) מפיקוד הדרום. לмотות כל הרכז הזה היו יחס הכוחות 400–500 טנקים לעומת 1,000 טנקים מצרים. יחס כוחות אלה מודגשת עוד יותר את ההסתכנות בא' יציאה למלחמה – להניח לאויב לעמדו מולנו מי יודע כמה זמן, בעוד הוא יכול להשיג הישגים אפוא' בILI מלחמה – על כל הכוח בכך. יחס כוחות אלה הם העומדים בסוד התפיסה האסטרטגיית זו: יחס כוחות הכוללים שליליים, לפיקד עליינו ליצור לנו את עדיפות הכוחות במקומות ובזמן שנחליט שבסם תירוק המערה. לא יותר על ייצור העדיפויות במקומות שהקרב התנהל בו, יש מקום להניח שעוד הרבה זמן היה יחס כוחות הכוללים לרעותנו.

শিমি היערכות של האיב

ידיענו שהצבא המצרי הושך את דרג של מרגשי, אך לא ידיענו שהחליפו את כל מפקדי הדיוויזיות שלהם. בשיבולנו זה יתרון גדול – לאויב לא הצליחו את מלחמה את העניין מקרוב, ולא זו בלבד אלא שמאפ"ה החזית הגיע מתיין ולא הכיר את סיינ. ואצלנו, יומיים לפני המלחמה מינו את משה דיין לתפקיד אלוף פיקוד הדרום, כי הוא בקש תפקיד, ואני פוטרתי. אמרו לי: 'תהייה סגנו'; אמרתי: 'השתגעתם? פוטרתי' –

ידענו שצה"ל מסוגל להפעיל ממשיכע עיקרי בזירה אחת בלבד. עוז וכורה לכל הקמת כוח יקוט והאמונה באוגדות הונאה. אוגדת הונאה נסעה בקומנדרים, התיעיצה שם ושם סימנה פסים בשני טנקים, כדי שייראו בצללים. בצד עדמה ותרמנה חטיבת 8. לאחר התמימות אוגדת הונאה החיל שאולי לרדר. משיכה של 100–150 טנקים דרומה היא הצלחה בלתי רגילה. כו"ם במבט היסטורי נראה שזו הצלחה, ואילו אז זו הייתה הטעינה אופרטיבית – שלחנו וחיכינו לראות מה יקרה, ועוד אמרנו להם שיישעו ביום ויגרמו לאבק, כדי שריאו אותם.

בכל התכניות האלה, חשוב מאוד شيיהה צה"ל גמיש ומוסוגל להתאים את עצמוו לזמן הפעלתן. למשל תכנית פיקוד דרום המגוללה ותוכנית הפיקוד הדרומי – אני עוד זוכר את הווייה במטה הכללי. אני העצמי שאוגדה 84 [של טליק] תפעל בצד הצפוני, ואילו חיים בר לב אמר: "לא, שתפעל שם אוגדה 31 [של יפה]". וביום האחרון עשו את השינוי לפיקוד הדרומי. התכנית הזאת תרומה ניכרת לתוצאה הסופית.

התכניות בחולין הושפטו מן המהלים הפוליטיים. יש לזכור שזה חלק מוחהים, כי התכניות שהיו מחותף הרו' הון הפטניים צבאים כדי לחתת תשובה למחשבות הפוליטיות – חחשו מפני מלחמה ולכך חיפשו אחר פתרונות. למשל תכננו לכובש את הרצינה, כדי שתהיה קל' מיקוח לצ'יאת המצרים משארם א-שייח'. הצבא נדרש לתת תשובה לכך, גם אם אין עולות בקנה אחד עם תפיסתו.

בסוף דברyi אפשר להתחמק מן השאלה: כיצד פותרים את הבעיה? האם יש להשמיד את האויב, וrama יש לאגוף אותן? האם אין להשמידו אלא רק לכבות שטח? לכל השאלה האלה התשובה מותנית. אי אפשר להיכנס לסייני בעלייה ציריים ולכובש אזורים ברורים. כיבוש אזורים הוא בלתי אפשרי ללא השמדת הכוחות שמנגנים עליהם ותוקפים התקפת נגד. התשובה הנכונה היא אפוא להשמיד את הכוחות לכבוש את השיטה, ורק אחר כך לטפל במטרה. החשמדה אינה בהכרח פיזית וסופית, אבל היא מחייבת צבא. הצבא המצרי שיקם את עצמו בתוך שנה. אמנם נכון, היה מי שספק לו נשק, אבל לאחר שנה לא ייכר בו שהובס והושמד. לפיכך גם בעניין החשמדה יש להתחום אם גם התשובה הסופית.

יש שהמטרה היא להציג שלום. אריק שרון חתם בזמנו על הסכם שלום בלבנון, אולם הרגו את האיש שחתרם. נראה כי התזיה שהדיפלומטיה היא המשך המלחמה והמלחמה היא המשך הדיפלומטיה עברה כיו"ם מן העולם, ותשובה ח"מ שמעית אין.

חיל האויר

במהלך השנים הובנה גם הוטמעה בהצה"ל התפיסה של להציג עדיפות אוירית או להשמיד חילות האויב, יש חשיבות כפולה. תחילת חיוני להציג שליטה אוירית וביתחון למדינת ישראל, כדי שלא תותקף מן האויב, ושליטה זו היא כמובן גם תנאי למטרה הברורה לחולון, וזה השתפות חיל האויר במערכות ולא רק סייע. על חיל האויר להיות חיל האויר במערכות והוא מושם. תרונה של המלחמה מהערקה היבשתית. כאן צו מדי פעם הדימילות – מה תהיה שעת ההתקפה של כוחות היבשה ומה תהיה זו של כוחות האויב?

או' חטיבה 520 לא משתתפת בקרב ורק בבורק לאחר פתיחת החסימה היכנס חטיבה 520. כיוון שריכוזו שלוש האוגדות היה חשוב ביותר להפעלת השלבים הבאים בקרב זה, ראיית השיבות בהרכבתן 100 הטנקים של חטיבה 520 מחר ככל האפשר. אריק שרון אמן בקש אף הוא לתקוף בבליליה, אבל מתח שיקול אחר. אריק לא ראה לעצמו להפסיק התקפה שכבר החלה; כבר ירדו המטוסקים, הארטילריה כבר מפגיעה, חטיבת הנח"ל כבר החלה מגעה לתעלות, וכן פתאום הוא יפסיק את התקפה באמצעות הלילה? מובן שלא, ולכן תוקפים! לפיכך משוקלים שונים – אריק משיקולי ארגון התקפה האוגדתית ואני משיקול הבאות של עוד חטיבת שריון לפיקוד – הגענו לכל מסקנה אחת. והתשובה שניתנה למיטה הכללי הייתה: 'לא מסכימים לדוחות, אלא תוקפים!' ואכן פעולה זו הצליחה.

מכאן אפשר לראות שעניין העתודות אינו בעיה שלآل היה אפשר להתגבר עליה, ותוך כדי ניהול הקרב אכן הועברו חטיבות ממוקם למקום.

ניהול הקרב עצמו

הויה עד החלטה חשובה בכל המערכת הזאת. במלחמת ששת הימים, אם הכל فعل לפי התוכנית, המטה הכללי לא מッシュ התערב בפיקוד ובצדק. לפיקוד היו שלוש אומות ואם הן פועלו לפי התוכנית אז די היה לעקוב אחר הנעשה ולנסות להתאים את המצב למטרות הסופיות. התכנון היה למשה רק בשלב הראשון – הוא היה מפוזרט מאוד, ברור מאד וכל כוח היה משימה מוגדרת. קרב ההבקעה של היום הראשון היה אפוא כברור לגמרי – הוא תורגל, נלמד ונבדק. כל מה שקרה אחר כך נשאר פתוח. אמנם,ippi הפקדות הכספיות יש כموון להיות בכוננות ולהגיע לתעלה, אבל מה עושים שם ועד התעללהומי עושה מה? גם מعلوم לא הדרנו בתכנון זהה שלציר הצפוני להפנות את עיקר המאמע, וגם אנחנו חשב שהוא היה העיקרי. והוגדר בבירור שהשלב הראשון יפירושו קדמת סיי, ומכאן ואילך תיקבע הפעולות למשך ימי מלחמה.

קדמתה סיינִי נבחרה גם משום שני היבטים – כביש יצנה וכביש רפיח – מגיעים פחות או יותר למקומות אחד, לא-עיריש ודורהה, וגם משום שאזרוי השרוין הי מרווחים לכיוון דרום ומערב – ביר חסנה וכל היהת. אין משמעות הדבר שפה בקדמתה סיינִי אי אפשר להנלה קרבוט שריון, אבל השרוין העיקרי היה באזור הזה. יתרה מזו, כדי לתמוך כמה אוגדות יהוד, היה צריךLOC לכוון מקום לשיהיה בו האויב ושם נפעיל את כל הכוחות במשותף. כאמור לא ראיינו בעידן הצפוני מקום עיקרי, אף שיווחדו לו החטיבות היכי טובות של צעה"ל – חטיבה 7 וחטיבה 35. אולם אין בכך כדי למצוות את הכלול; חטיבה 35 הייתה חטיבת צנחנים מעולמה והיא נעשתה לחטיבה ממכונית ברגע האחרון. ניתן לה דוד טנקים, ונדמה לי שהגדוד הפרד מהחטיבה והיה צריך לחפש אותו במקומות שונים אחר כך. עצמת השרוין המוגדלה הייתה דודוקא באוגדה שלא לחמה בכלל בשלב הראשון, ואוגדה 31 [של אברהם יפה]. ישכה שדמי הוחטיבתו המשורינת נכנטו קדימה בלי להילחם, אבל מלחמו קשה במערב, וחטיבה שנייה, ערבה דוד אריך והצטropa לגביל לבני. מוקם 520.

3-2 מוקומות ולודוא שיש צייר הספקה
ומהלך בקביעת הביעות הייתך קשות שאיתן התמודדנו
ו אחת הנקודות שכנן ידענו שהמערכיים המצריים
תקופת הכנענות, עמדו בוטון, ארטיליליה,
וחאה לבנו במשך שנים - עדות בוטון, ארטיליליה,
ותותחים אנטיטנקים וטנקים ממוקמים בעמדות.
אף שזכה לתוכנן יפה מאוד למלחמה במקומות
מבוצרים, השנו מואוד שמא לא יכול היה להתגבר
עליהם במהלך זו. גם זאת היה אפוא צריך להביע
בחשבון בתכנון.

עתודות

במאמרו אמר בני מילסן שהחלה התייחסות לכך שטיבה של אלף פיקוד הדרום הייתה להכניס את חטיבה 520. ובכן, החלטה זו לא הייתה חשובה ולא הייתה בכח התלבטות כלל. עוד בערב הראשון אישר המטה הכללי: 'קחו את החטיבה, אנחנו לא צריכים אותה בהר חברון', ואני לא ראיתי בכך חשיבות מיוחדת. דעתינו בבירור שאם תהיה בגדרה המערבית מלחמה, יקחו אותה, ואם לא תהיה שם מלחמה היא תופעל בזרת ירדן. זו לא הייתה העתודה היחידה. הייתה עתודה אחרת – חטיבה 60 של מנ', והיא הייתה גם עתודה פיקודית והיא הוכנסה. ועודין

בתכניות אופרטיביות של צה"ל דומה שהכל
אפשרי, שכן הניר "סובל" הכל. בתכוננו מושרטים
מפה ובודקים אם התכנית פועלת, כמה אבדות
עשויות להיות בה וכיוצא בהלה. במציע קדש
תוכנן לשלהח 12 מטוסים דקוטה למותלה, ואני
זכיר שמשה דין קרא לדן טולקובסקי [מפקד
חיל האווירי אז] ואלאותו: "כמה יופלו?"; ענה
דן טולקובסקי: "שוניים"; אמר דין: "נו, אם כך
או טע". לדעתם אחרים ה贊ח כוחות
והנתהנים מהים מול מערכיהם מובאים או לא
מבוצרים, שמחכים שם חיללים, אפיו יש להם
מכונות ירייה בלבד", כפי שאמר בגין, היא
מסוכנת. אם אפשר לפטור את העניין בלבדיה,
כן ייט. במלחמה יום הכהפורים ה'יתי בשארם
א-שייח', וראיתי את המצריים מנהיגים כוחות
בכל הגזרה הזאת. הכוחות האלה הושמדו, בחקלם
כשרק הגיעו המוסקים עמוosi החילים ובחלם
לאחר שהורדו לקרקע. אלה מבצעים מסווגים
מאוד.

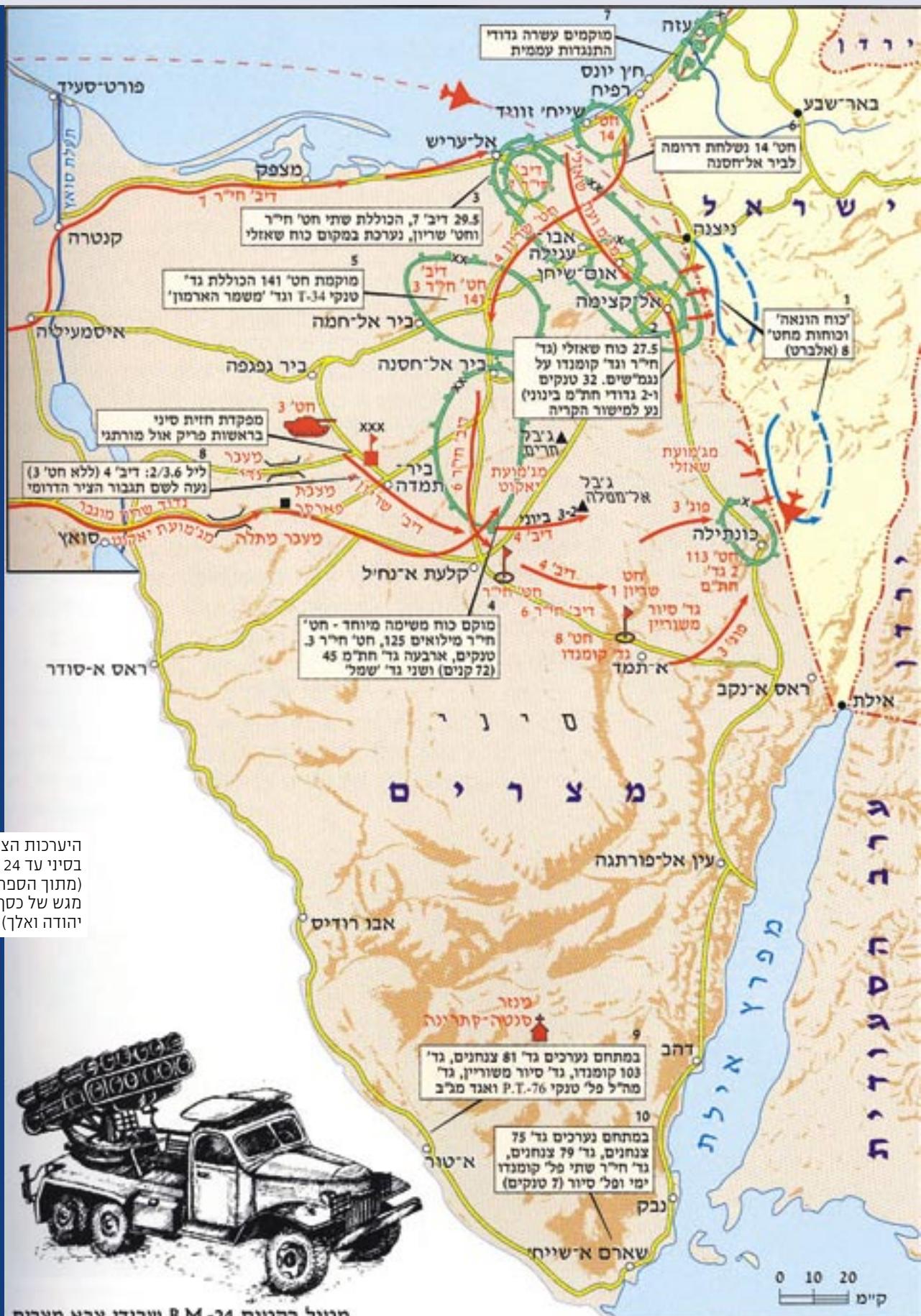
צירז התנועה

בתכנונים האופרטיביים ראיינו בziej הדרומי – תמאן – ונחל – ציר פתחה שאין בו אובי ו אף לא ביצורים, ציר זה אינו אבור-עגילה ואני רפיה. הכל נוראה פשוט כל כ – להוציא את שיטה המדבר, להגעה לביר תמדה ולעלות על העיר המרכז – דיוויזיה של האובי על 400 הטנקים שלו. חשבנו אפוא שנגע מיד אל המטרה הסופית, נשמיד את דיוויזיה 4 ובכך נגמר את העניין. ואולם כשמבցעים את התכנית נוכחים לדעת שלא פשוט כל להعبر אווגדה משוריינית 200 ק"מ במדבר כזה. עוד זכרו כיצד הגעה חטיבת 202 למולה וכמה kali רכב וטנקים השאירה מאחוריה בדרך ומה לא? וכך יש להביא לרוב 200–300 טנקים. היה בזה סיכון עצום

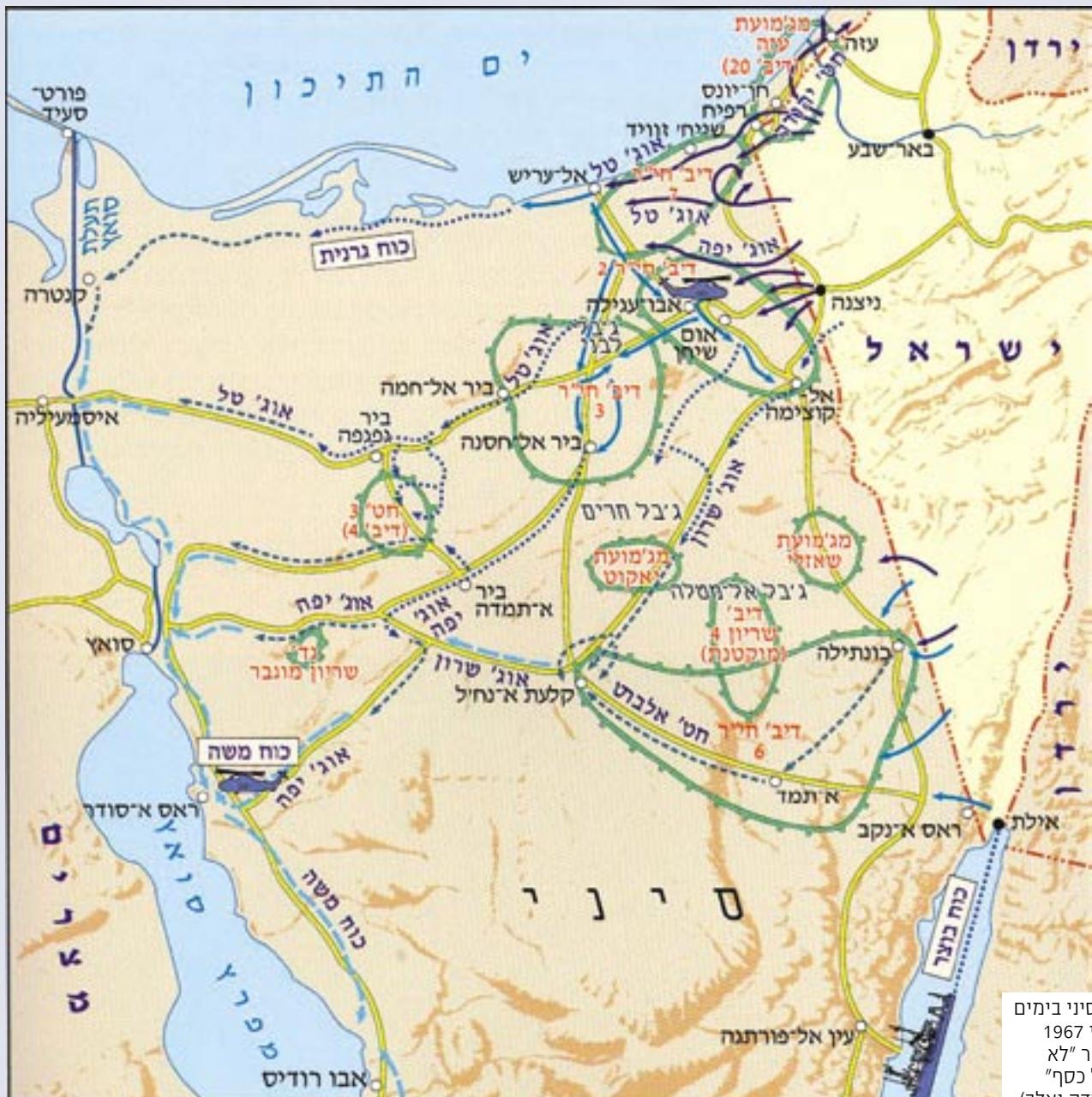
לא תכננו את המהילכים האלה, ואני חושב שזה היה מאד הגיוני שלא להסתבר במלחמת שריון בחול במוקם גייסות שריון אחרים. החלטנו שלא לפועל שם גם משות שוואינו את קרב העיקרי בקדמת סיני, וגם משות שנמנעו מהסתנן מעבר כוחות גדולים בשטחו זהה. הסיכון אולי מחושב מראש, אבל בסופו של דבר הכוח לא יגיע למקום בזמן. כאשר קיבל אריך שרון פקודת לרדת מביר חסנה בין נחל כדי לנתק את כל הכוחות שהיו בין נחל לבול אילת, רוב הזמן הוא נלחם בקשיז החזית המדבר. דומני שעד היום הוא כועס על הפקודה הזאת. ההיתקלות עם דיוויזיה 6 הייתה ממש ברגע האחרון, והקרב הזה התנהל בדרכו האתגרותם של צוותים יוניים קשיה מאוד.

בכמלוּת לוֹפֵל בָּרוּ רָאוּ עֲנָלָה

ו כייתה החלה יותר חזובה. לפניה ניהל אירק שרון מערכה באוט כטה, והוא שם מוצבי חזע שנדרש לתקוף ולקלף אותם זהה אויך יום שלם, לנו ובקבילה הוא התקפה באירועים אלה. ו היהת ההתקפה של צנחנים משולבת במסוקים בכל האמצעים, שכן הקרב על אבו-עגילה היה אחד הקרים הקשיים. דענו שהמקום מבוצר היטב והערכנו שהמצרים לא יכנסו בקהלות. ואז הגיע המטה הכללי: 'דחה את ההתקפה עד הבוקר נעמיד לרשותך את כל חיל האויר. חיל האויר עלה על אבו-עגילה ולא תישאר שם אבן על אבן, אחר כך אתם יכולם לנסוע.' אכן, העזה מפתח מואוד. ביושבי מחוזי מפקד האוגדה שאלתי אותו: מה דעתך על ההצעה? והוא ענה: 'תן לי עשר קלות לחשוב.'

מטול רפטות 24-B.M. שבידי צבא מצרים

המערכה בסיני בימים
5 עד 9 ביוני 1967
(מתוך הספר "לא"
על מגש של ספן)
בעריכת יהודית ואלך)

האבדות בקרבות סיני

כ-15,000 חיילים מצרים נהרגו
 בקרבות, ונשבו (מהם
 כ-350 קצינים).
 המצריים איבדו כ-80% מציריך
 הלחימה ובסיני נותרו 629
 טנקים (כ-200 שמישים), 750
 תותחים ו יותר מ-2,500
 נגמ"שים ומשאיות.
 לפיקוד הדרום היו 338
 חילים. 132 טנקים ישראליים
 נפגעו, מתוכם הושמדו 63.

בכלתי מתוכנן בתקילת המלחמה.

ושוב לעניין התכונן

אפשר להזכיר תכנית שהיא מוגרת להתקאה למשה שקרה אחר כך בשיטה. עניין התקאה הוא למשה הצעיר העיקריית – מידת הקדירה המהירה של הקבר, מידת יכולות הפעיל את הכוחות בהסכם זה בהבנה, ולהציג מיפוי הכוח הזה בהשגת המטרות. למלומות התנאים החשובים – בלי חיל אויר מצרי אויב שנותן בסיכון – נמנענו מקרבות גדולים מתחום התפישה שהם יישחקו ואילו אנו נחשוך את השחיקה מקרבות "ראש בראש". יתרה מזאת, ידינו שגם אם מישוחו קיבל פקודות נסיגה – עדין לא נגמר העניין ויש לבצע את המלחמה.

הצבא המצרי הושמד. בכך נפתחה לצה"ל האופציה לפועל בזירות האחרות כמעט בחופשיות. לא מעט כוחות הועברו מזרת הדרום – גם חטיבת צנחנים של מוטה, גם חטיבת 8 בחלקת המודיעין, גם החטיבה של דני מוט וודע. היה אפשר להשלים את המשימה בכוחות שנשארו. הנה דוגמה המתמצחת את העניין: באמצע הקרב הימיי' באיזה מקום מהארץ האגודה בגבל-לבני והודיעו בראשות: "העיר העתיקה בידינו". אני התישבתי ואמרתי: זה לא ריגל, אבל אבל גנבו לנו את החזגה! וזה בדיק העניין. זו הלחמה במנזר יודן שהכרעה את המלחמה הכלולית, כמו שחיל האוור אוומר שהמלחמה האוורית הכרעה את המלחמה הכלולית, וגם זה נכון. זו הלחמה שאפשרה להרחבת את מלחמת ששת הימים, אבל לב העניין הוא ירושלים – מגיעים אליה וכל הither הוא רק סיוע.

שנים עשה צה"ל תרגילים מתרגילים שונים – תרגילי מלחמה ותרגילי מפקדות ומייסות – ואני עצמי תורגולתי בהיוויי מפקד אוגדה. יומיים נסענו בطنקים ואני זכר שהאחד בלבד ז"ל אמר לי: "שמע, אתה עומד להיות מפקד אוגדה, אין לך בעיה. אבל יש לך בעיה חמורה מאוד, אתה לא יודע להגיד בקשר 'נענו סוף', ואם כך יהיה סופך מר. מנה אוטו ל��ין המבצעים שלך בזחל"ם והתראה שככל פקודה תהיה מנוסחת כמו שציריך". אם כן, תרגלו והכינו אותנו למלחמה, והיו תכניות מלול הסוגים. יש יתרון בעצם העובה שצבא יכול לשנות תכנית היערכות בכל יום או בכל יומיים, וזהו כל הזמן יכול לשלול את שיקולו לפי ההתקפות וה坦露ות האובי.

מילה טובה למפקחת הפיקוד

ש מוסד ושמו מפקחת פיקוד והוא לא זוכה לשים קומפלימנטים. היהתנו לנו מפקחת פיקוד שפעלה ממצוין – היה עם מי לעבור וככלנו להיות בטוחים שהמפקדה העיקרית תעשה את עבורה כראוי.

המפקדה עבדה וננתנה את כל ההוראות הדרשות והזרימה הספקה וכל מה שנדרשה לעשות.

החפ'רים נעו קדימה, שפיקוד מרחביה יכול לנוע קדימה ולשלוט על מפקחות קדימה בשדה ולקבל החלטות כפי שהן נקבעו בשיטה. בזאת יש יתרון גדול, ואני חושב שהיא ראייה שלימדו ממנה.

האוגדה הצעונית: גורדייש תקף בכל מיני דרכיהם את ביר לחפן מצפון ועבר מעורבה, חטיבה 200 בבר היתה בסמוך לגליל יבנוי ואברעגילה פתווחה, חטיבה 520 נסעה והיה אפשר לעבר לקסימינה.

- אוגדה 84 [של טליק] ה策טרופה מצפון, אוגדה 3 [של יפה] ממזורת ואוגדה 38 [של אדריק] הייתה בביר חסנה. אנו, המפקדים, החלתו על השיטה שעודנו מ戎זים בקדמת סי' באזרע זהה. החלטתנו על השיטה הייתה להמעש כרוכה בדיילה. תרגלו נורו של קרבנות שוריון בשריון, אך בקרוב צזה, כמו בקרב ממי, יש יריות הדדיות ואפשר להיפגע משני הצדדים. שיטה אחרת היא של יצורו - במקומות שהאויב נאלץ לעبور בהם אנו נהיה על הקרקע גם חיל האויר ישתחף, וכשינסה האויב לעبور הוא יפגע. ואולם זה עניין תיאורטי. למשה היה אפשר לתפוס את השריון הענק שסתובב בשטח בחסימות היציאות במתלה, בג'די ובמקומות כלשהו בדרך ביר-גניפה. אבל בשילול להגעה לשם שלחוץ כוחות שמסתובבים בשטח או למנוע את תנעיהם.

בז'ום השני למלחמה בשעה 16:30 הורה עמרה בעצלתיים וגם בצה"ל לא כולם קיבלו את הידיעה שהמצרים נסוגים, שכן אימרות הידועה בין היהודים שאלנו האומנם שם בורחים, שכן קרבות הנקטים נערכו ביוםיים האלה כשלכלאורה הם קיבלו רקודה לסגת מהירות האפשרית ולהגיע תוך כדי התעלת סואץ. חטיבה 60 נירהה קרב קשה מאוד בלילה בבירג'גפה. ישכה שדי מבקש להגיע למתרה וחטיבה 520 בקשה להגיע לעיידי, והיה עליהם לחוץ טנים מצרים שיורים ולא יורים מהומה אחת מдолה. לא הערכנו שוואולי ויקוט שאירע את הטנים מתחת לרשותם ויברו ח'רגל, אבל זה קרה – הם היו היחידים שעשו זאת והשא
סעו בכליהם במיטיב יכולתם.

הקרב ברכות עזה: ברכות עזה לחמו עד הרוג
האחרון ועוד אחר כן. זאת על אף שהמצידים
קיבלו פקודות ועל אף שחיל האויר המצדי כבר
לא היה קיים. היה علينا לקבל החלטה על דרכ
הפעולה שם והעפנו לנסות להימנע מקרים
שווין בשריון, אם כי היו גם קרבות אלה. קרב
שריון בשריון מדורם לביר לחפן התנהל בערך
לפי הכתוב בספרים, כמווה הבקעה בצר הצפוני.
אני חושב שגם קרבות שריון בשריון, אלא
קרבות תנואה חזקים בקווי הגנה שהיה על השוריון
להבקיעם ולהתקדם.

החלטו אפוא שלוש אסודות ישתתפו בקורס של ניתוק האויב הענקי הזה. האסודה של טליק (84) קיבלה פקודה לורוץ בגין ג'בל לבני ולחסום מהירות את צריך בירגופפה, האסודה של יפה (31) קיבלה פקודה לורוץ לשני המערבים הגידי והmittala' לחסום את היציאה בג'יד' ובמתלה, והאסודה של אריק (38) קיבלה פקודה לחוץ את המדבר למונע את דיוויזיה 6 מלהצת לכיוון המתלה. שלוש האסודות האלה יצאו וביצעו את משימותן – חלקן נסעו כמעט בעלי דלק ולא כל הטנקים הגיעו מערביםohl וחלקים גורו טנקים אחרים. וכל זאת כדי שהייה טנקים במעברים וכדי שהדיוויזיה שהייתה בחנוך לא יצא ולא ת策וף בקרב העקיורי ודיוויזיה 7 תיחסם גם באצפו. ואנו כמעט שלא יצאו טנקים

שם הייתה אודה של 200 תנkim ושתי חטיבות טובות מאוד שעמדו אימונים שבועיים בתקופת החגנות. זה דבר לא מボטל, ואכן עצמת השရון הגדולה הייתה במרכז דוקא.

אשר לאויב, איני חושב שהיא מקום אחד שבו נלחם בנו עם יותר מ-200 טנקים, אף שהיא לו צי של 1,000 טנקים. ואילו אנחנו, כנגד 200 טנקים האויב הצלחנו להגיע לכל מקום לפחות עם 350-400 טנקים. אם כן, לא ראיינו ביצור הכספי ציר עיקרי, אבל ראיינו בריכוז שלוש אוגדות שדרין במרכז את המפתח לשלב השני – ראיינו בו למעשה התרון שיש בו תשובה לשאלות האסטרטגיות הבסיסיות של יחסינו כוחות לא טובים ויהיו האויב העיקרי. בהחלטה הזאת אני רואה חשיבות רבה יותר מאשר שמירת עתודה או אי-שמירת עתודה, והכינסה מהירה היא החשובה.

יכיז בכל זאת מצלחים להפעיל שלוש אוגדות?

הפיקוד הנידי היה מאורגן היטב. המפקדה העיקרית הייתה באード שבע והוא שני ח'פ'קים ניידים, בחול'מים וטנקים. אחד נסע אחרי האוגדה הצפונית ואחד נסע אחרי האוגדה המרכזית, בצד מוסוקים. זה נתן לנו כילום למפגש עם מפקדים, וגם כילום לשיטיטה במערכה ולניהולה. אולם היה צורך לבחור את המקום ואת הזמן ואיזה כוחות ישתתפו במערכה הכוללת. כבר קודם לנ' נאמר שהאוגדה המרכזית היא ה'יתה העיקרית', לא מבחינת המאמץ העיקרי אלא שהיא נתנה אפשרות לשתי האוגדות – הצפונית והדרומית – להילחם בעלי התערבות כוחות אחרים. היא למעשה גרמה לבליזוד שדה המعرקה.

מי שתוקף בקדמת סייני, צריך לדאוג לכך שכוחות נוטפים – בין שהם דיוויזיה 4, בין שהם כוחות שריון מג'בל לבני ובין שהם כוחות שריון מביר חסנה – לא יתערבו במערכת הזהה. את בירוד שדה המערכת הזה עשתה אוגדה 31. חטיבת שריון 200 כבר לחמה בשירון שמיר לסייע לאויב שישב בצד הCEFONI, ועם המהלך הזה כבר מנו תנומות של העתודות המצריות. דיוויזיה 4 עדיין לא זהה, ואת אוצר המערכת הזה בודדה חטיבת שריון שנכנסה ואחרות שהייתה בדרך. נלחמוני במערכות מבוצרים עם איבר עיקש מאוד, גם בגדה הCEFONI וגם באבר-עגילה מס' האבדות הכספי גדויל היה ביום הראשון, בקרבות ההבקעה האלה, אבל את אוצר המערכת בודדה אוגדה משוריינת שלא לחמה ביום הראשון אלא ביום השני בג'בל לבני, והיא למשעה אפשרה לנו לבנות סביבה את כל הכוחות בשביל לנחל את קרב השריון הגדול או את השלב השני של המערכת.

השלב השני של המعروכה

קודם לכך תואר האויב פורס את כוחותיו דרומה והלאה לכיוון אילית. יותר מ-150 טנקים דוללו מהמערכת הזאת ונפרשו אצל יקוט ואצל שאזי, בדורם, ודיוויזיה 4 שלחה חטיבת אחות ונשארה עם שתיים. פה, קלומר בכל גזרה עמדנו מול אויב לא ממש גדול במספר הטנקים, אבל ריבוט השדרין העיקרי שנותר היה דיוויזיה 4 עם שאזי ויקוט. זו הייתה עצומה של 500–600 טנקים, וכנגדה היה צורך לרכז את הכוח. החחלה הפיקודית כאן היא שהייתה החשובה, גם מצד מערכת השליטה או אפשרות השילטה וגם מצד מערכת המועדים.

26 במרץ 2007

لتא"ל (מיל') מנשה ענבר שלום רב

אנו בוגרי חטיבת גולני וביה"ס למ"כים בג'ערה (גיוס אוגוסט – נובמבר 1958) ורעויתם מבקשים להודות לך אישית מקרוב לב על הסיר המאלף והארוח הנדייב "יד לשריון" ביום שישי 23 במרס השנה. טקס הזיכרון לחברנו אמנון גרוznik (קפישקה בפי כל חבריו) ז"ל שנפל בחזיות סיינ' במלחת ששת הימים במסגרת הטיבת 200 היה עצוב ומרגש כאח. אכן, "הא לך הטובים בלבינו, ונור טהר חלומות, ברי לב, וכי' כפאים... אין לנו טוביים מכל אלה..." דברי המשורר ב"ראי אדמה". עיצוב תצוגת הזיכרון המרשימים ובמיוחד "כוטל הדמעות" של דני קרוון מבטאים נאמנה את זכרם של הקורבנות הרבים לאין ספור שנפלו על הגנת המולדת למען עתיד טוב יותר.

תצוגת הטנקים מלמדת אך מעט על היקפו של השריון וחשיבותו בשדה המعرקה. מאחרו הטנקים עומדים הטנקיסטים והם הם חוד החנית של צ"ל. המשיכו במשמעותם לחינוך הנער וחילילים, שכן למדוננו מפקדינו ביום ים רם בעבודה קשה, באימונים אין ספר ובמסירות אישית נעמוד נגד אויבנו.

על כל אלה, על הלב החם והארוח הנפלא רצינו להודות לך ולכל העוזרים במלאת קודש זו.

בכבוד רב ובתודה עמוקה
אנשי ג'ערה של "גולני"

יוני 2007

בלי המילואים – כולנו בים

לאחר קריאת שתי הכתבות על שניינו כיוון (של גدعון אבידור) והתרמן (של איל בן רביבן) בגילוון 25 כמה העורות בקצרה:

- האתוס החדש של ישראל בשנים האחרונות מוכתב על ידי פוליטיקאים שתווחה ראייתם הוא קצה הנעל.
- את "האלוצים הכלכליים" אפשר לראות לדוגמה עירית עפולה: שער חשמלי ושתי מכוניות לכל בית בפרויקטיהם החדשניים. עפולה!
- את הדרוג המנהיגותי – מדיני חייבים להוביל ולשנות את כיוון החשיבה שלו.
- שניינו כיוון זהה, אם יציליח, יקרין גם על המיערכות הצבאית, וזה שאינה רוצה בסיווע חייזוני של אנשי מעשה בעלי ניסיון.
- רק שיתרכף פעולה של גורמים מרכזיים בחברה, תחת כותרת כמו: "בלי מילואים כולנו בם", יביא להחזרת הצבא למעמדו כגורם היחיד המגן על קיומו של המפעל החזיני, לצד הייחוטו גורם מרכזי בישראל.
- אם לא יושקע מאמץ כאמור, משיק הצבא, בהשפעת האתוס החדש, לרווח לסוכניות הרכבת ולהתלונן בדרך על הצבא שמספריע לו לרוכש מודל חדש.

בכבוד רב,
סקורופה אנדי
עפולה

◀ הכתוב הנכוון לתמונה בעמוד 87 בגילוון 24 של "שריון" הוא: פרופסור יהוה דגן מטלווה לשלהמה שמי.
◀ הכתוב הנכוון לתמונה בעמוד 58 של גילוון 25 של "שריון" הוא: יורי גרבוביץ מהמנהיגות הצעירה של ילדי שלומי מدلיק נורת חנוכה ב"יד לשריון".

26 במרץ 2007

מנשה יידי שלום!

ה ביקור שלנו, בהנחייתך, באתר "יד לשריון" ביום י' 23.3.07 היה חוותה מעצבת, פשוטו כמשמעו. מרבית חברי הקבוצה נחשפו, כפי שאתה, בפעם ראשונה לעצמה, כולל הרשות, הטמונה באתר על חלקי השונים והם ביקשו להודות לך על שהארת עיניהם בתחום שהאותו לא הגיעו לפרטיו. מרכיב חשוב ומרגש ביקרו הייתה הדררכה האישית שלך שניתנה באופן רהוט ומקצועי המוסיף כבוד למורשת חיל השריון, לאחר עצמו, ורק באופן אישי. זכיתו אונטו בזכות גדולה בהנחתה חור ליד "קיר השמות", עליו חרוטים שמות חבריהם וחיליהם שאיבדנו בשדות הקרב במהלך השנים הארוכות של מלחמות ישראל.

חברתנו, חוות גרוznik, שהניחה הור זכר בעל אמן ז"ל שנפל במהלך ששת הימים, הייתה נרגשת עד עמקי נשמה ולא תשכח מהוויה זו עוד ימים רבים.

בעהרכה רבה וידידות

אלוף (מיל') עמנואל סקל

בשם קבוצת המבקרים של "זקנ' גולני".

העתק: אלוף (מיל') חיים ארזי יור' עמותת יד לשריון.

אחי גיבורי התרבות

דבר מפקד חטיבה 7, אל"ם שמואל גורודיש (גונן), לחייל החטיבה, במסדר שנערך באזרע המערה עם תום הקרבנות במלחמת ששת הימים

מח"ט 7 אל"ם שמואל גורודיש נושא דברים בסיום המלחמה

"מעיל רוח" מערכת ההגנה האקטיבית המובילה בעולם

"מעיל רוח" -

מערכת אקטיבית להגנה מלאה.

משרד הביטחון וחיל השריון בחרו במערכת ההגנה האקטיבית "מעיל רוח" לשיפור ההגנה על לוחמי השריון. "מעיל רוח" המערכת החדשנית של רפאל מציבה סטנדרטים חדשים בשירות טנקים. "מעיל רוח" מגלת, מזזה, עוקבת ומשמידה איזומי נ"ט במפרק בטונק.

"מעיל רוח" נמצאת בשלבי ייצור סדרתי לkrata התקנתה בטנקים המרכבה.

E-mail: intl-mkt@rafael.co.il • www.rafael.co.il

מלחמת ששת הימים ומקומה בשישים שנות המדינה

מלחמת זו השיגה ניצחון צבאי מהיר ומזהיר בשלוש זירות הלחימה, מצרים, ירדן וסוריה. קדמו לה מספר שבועות של תחושים איום מצטבר שהקיף את ישראל מכל גבולותיה, איום שהלך וגאה מרגע שנענו הכוחות המצריים והאחרים לגבולות ולמשמעות התרעות המלחמה והקריאות להשמדתה שגבורו והלכו. בעקבות המלחמה גדל השטח שבשליטה ישראל פי שלושה והוא נספה אוכלוסיה ערבית גדולה. המלחמה לא התקוללה ביזמתה של ישראל אלא ביזמת ערבית שיצרה מבוי סתום תרתי משמע. למרות הניצחון, מלחמת ששת הימים לא הייתה תمرة לעربים להכיר בישראל ולבוא להסכם עמה. לא יופלא שתקופת האופוריה שלאחר הניצחון הגדיל הסתיימה בעוד מלחמה

הכיפורים שילמו את מחיר חוסר הצלחתנו לנצל, ככל האפשר, את הישגיה הגודלים של מלחמת ששת הימים ולהפכו להסדרים מדיניים, שהיו מונעים גם את המלחמה הבאה. במהלך המלחמה הדרשו בראשונה פלסטיני פעלו לחסל אובי טוריסטי, בראשונה היו ובהמשך לבנוני, שנלחם בנו משטחה. אמנים היו לנו היישומים בשתי מלחמות אלה, אך אלה הישגים בעייתיים וудין לא סיימנו את סוגית אבטחו של הגבול הצפוני והגנותו מתוקפנות.

ובשתי האינטיפادات ב-1987 וב-2000 עמדה ישראל נגד המרי הפלסטיני בעוצמה ובמאבק של שנים. צמצמנו את היקפו של המרי-היהחות למדדים קטנים אבל לא מצאנו פתרון לסיכון היהודי-פלסטיני, שהתעצם ממד מזוז מלחמת ששת הימים.

השלכות מבצע "קדש"

בחינת ההיסטוריה של המאבק בישראל, מהצד הערבי, מגלת שהתקלים שחולל מבצע "קדש" הניעו את מדינות ערבי להאי את הכנותיהם למלחמה נוספת. זירוז מיוחד של תהליך זה בא עם השלמתו של המוביל הארצי ב-1964, שיטmol עבורים את התבוסות ישראל נאמטה. ערכו שלוש ועדיות פסגה ערבית, החל מינואר 1964 ובו הוחלט:

- להאיץ את ההכנות הצבאיות בכל צבאות העימות.
- להקים מפקדת פיקוד כל-ערבי שבראשו נערך מצרי ולקבל לשם כך סיוע מדיניות ערבית האחריות וביחד מעיראק.

משהובס צבא מצרים בסיני ונאלץ להתחיל את השיקום מחדש. מבצע "קדש" הביא בכנפיו גם אחת-עשרו שנות שקט בדורות, ובעצם בכל המדינה, להוציא את גבולות הצפון. הוא גם הביא לפתחת מיצרי טירון לשיט ישראלי ולפיקוח של נאות א"ם על השקט בסיני. שנים אלה היו נדירות בחשיבותן לישראל. למדינה נקרתה אפשרות "لتפוס נשימה", להיבנות, לקוטט את העליה הגדולה שזרמה אליה, ליצב את חברתה וככללתה, וכן לציד, לרענן ולהசיר את צה"ל, ש Kapoor על השמרם בתחילת שנות החמשים.

כעboro ארבעים שנה נוספת

כל זה עד ששת הימים. אם נעיר מבט כולל על התקופה שבה אחריה, אל ארבעים השנים שאויתן אנו מצינוים עתה, נמצוא שותואותה באוטו לביטוי בתהיליכים ארכוי טוויה ושוניים בסיסודם מהטהיליכים של פלפנייה. מצד אחד, אמנים נמשכים התהיליכים של ביסוס כוחה ומعتمدה של המדינה בזורה התקיכון ובعمיים, של יצוב תחושת הביטחון של אזרחיה, ושל התפתחות מבנה השלטון ושל העצמאות הביטחונית. כל אלה הביאו, אחרי עוד מלחמה אחת, מלחמת ים הים הקרים, לצעדיו הראשוניים אך החשובים של תהליך שלום בין ישראל לדיניות ערבית. מצד שני, החל תהליך אורך של התדרודות חברתיות, ציבוריות ומוסריות, שלא פסק עד היום. בזמן זהה נלחמו עוד חמיש מלחמות: הריאונה במלחמות אלה פיצה ביום ה毅 1973, אחרת באו שתי המלחמות בלבנון ב-1982 ו-2006 ושתי האינטיפادات בשנים 1987 ו-2000, הנקראות כו"ם מלחמות בעצימות נמוכה. על חמש המלחמות האלה אפשר לומר בהכללה שבמלחמות ים

אלוף (מי"ל) אביעזר יערן

נו נמצאים ארבעים שנה מאז מלחמת ששת הימים שהנהלה בימים 5–10 ביוני 1967. מלחמה זו התרחשה עשרים שנה לאחר חילת האו"ט, בנובמבר 1947, על חלוקת אرض ישראל והקמת מדינה יהודית; ככלומר, בסוף השלישי הריאון לקיומו, אם נזכיר שanno עתה בשנת השישים למדינה. מלחמת ששת הימים הייתה השלישית במניין המלחמות שהבטיחו את קיומה וביתוחנה של ישראל. הניצחון שהנחלת הביא עמו לשיאו גם את תהליכי קיומה, בנייתה, הגנתה, והרחבת גבולותיה. קדמו לה: מלחמת העצמאות (1948–1949), שיצרה את מרכז המלחמה והזמנ למאיץ העצום שהירה כורך בעיצוב וייצוב המדינה לאחר המאמץ העצום והאבדות שנרגמו בה ולונכו גלי העליה העצומים, בקנה המידה של המדינה שמנתה 600 אלף תושבים. היא גם עיצבה את גבולותיה של המדינה לפי מפת הסכמי שביתת הנשך שנחתמו בשנת 1949, קרי "הקו הירוק" וכפי שכונה בהמשך "גבולות 1967". קדם ללחמת ששת הימים גם מבצע "קדש" שהנהלה באוקטובר–נובמבר 1956, שמונה שנים לאחר מלחמת העצמאות.

במרוצת עשרים השנים הללו לא חדרו העربים לשארם להילחם בישראל כדי לחשלה. לצורך כך גם עשו מאמץ גדול לבנותו, לציד, לאמן ולהசיר את צבאותיהם ובה בעית לתמוך בפעולות חבלה ורצח מଘבותות לתוך ישראל. מבצע "קדש" קטע התפתחות זאת לגבי גבולות מצרים ודרומ-ירדן

■ **לייסד את אש"ף, להקים את הצבא הפלסטיני ולתמוך בפעולות הטרור נגד ישראל.**

■ **החלטה נוספת, נוספת, שהשפיעה על השנים הקרובות היהודית היה קשור לפעולות החבלה, חמורות, שחקק מותן היה קשור לפעולות החבלה, ולבסוף אווירות. על רקע זה התפתחו תקריות חמורות, שחקק מותן היה קשור לפעולות החבלה, חלק למאכינו לעבד את האדמות בשטחים המפוזרים בגבול סוריה, וחלקם נבע מהפעילות הצבאית שלנו לפוגע ולהפסיק את מבצע ההטיה של מקורות הירדן, שהחל אף הוא בשטח סוריה.**

כל זה בא על רקע של המשך פעילות טרוור. ראייLOCOR שוגם בשנות החמישים הופעל טרוור, בעיקר בחזיות הדורות מצרים ומצרים, טרוור שהביא עמו חידושים לאזרחי הגבול ולעומק המדינה, לפגיעה ביישובים החדשניים למטרות שוד ורכzech. הפועלות מן הדרום, בהשפעת מבצע "קדש", עבר הרשות בשנות השישים לצפון, לגבולות סוריה וירדן. בגבולות אלה והלן, בעיקר בעידודה ובביצועה של סוריה, תקריות גבול ופעולות חבלה ותקיפה על ידי ארגוני טרוור פלסטיניים ואחריהם

המלוכה, בהקמת משטר רפובליקאי ובמה שכונתה סוציאליזם ערב. סוציאליזם זה, הביא לעיצוב מדינה אוטו-וירטואלית ויישום רפורמות מרחיקות לכת. دمش מושך מיוחד ניתן לאיחוד ערבי תחת הנהגת מצרים. בחפשו משען למסקנה שהסתמיכה האגדולה משטר הקצינים למסקנה למימוש חזונו ושליטותו נמצאת בנוכנותה הדורישה למשטר המועצות לעוזר. ברית המועצות תחת של מוקודת הירדן, חיפשה באותו זמן דרך להדורה למזרחה התקיכן והיתה מוכנה להשפיע נשך וסיווע אחר למטרה זאת.

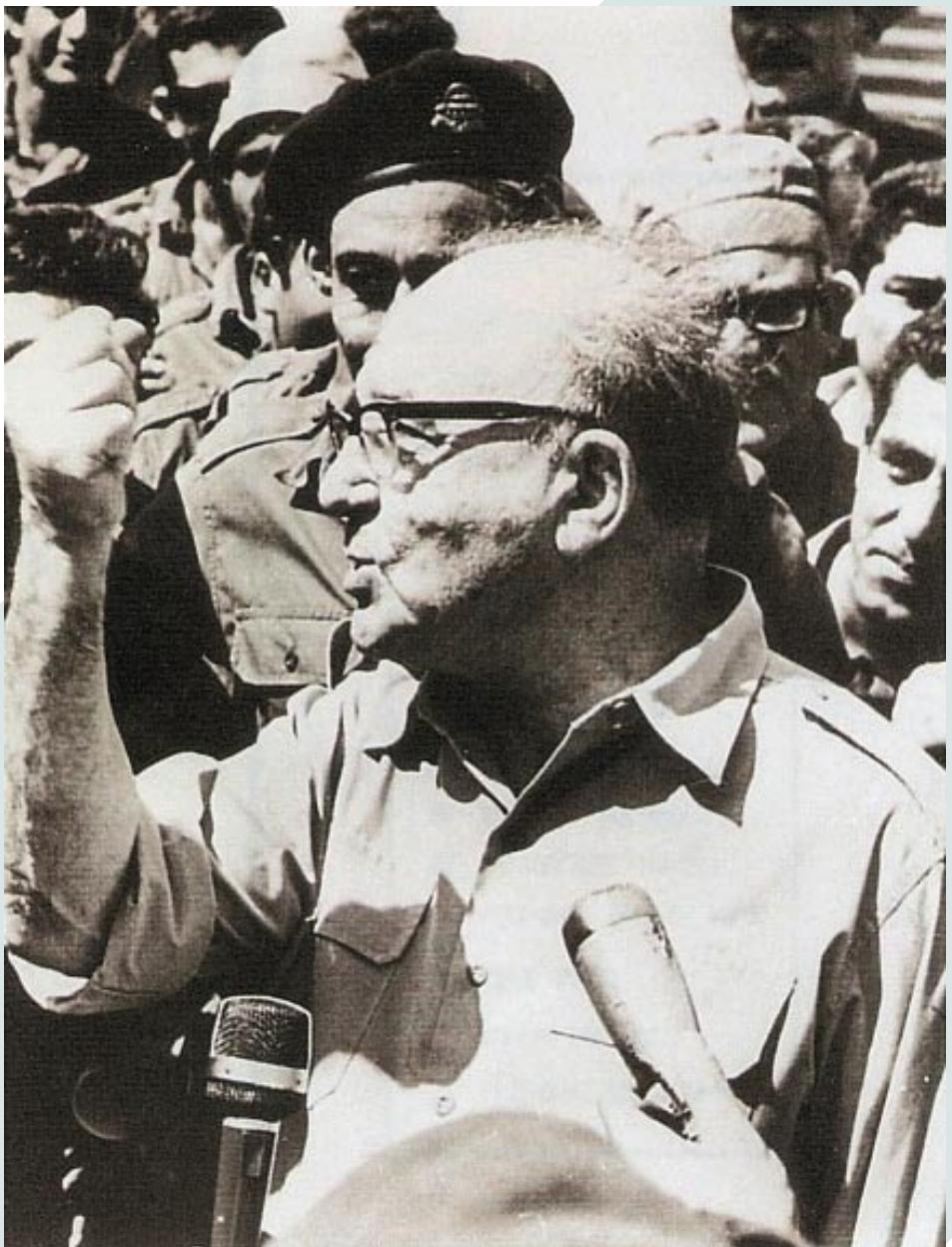
במצדיהם שליטה קבוצת קצינים שתפסה את השלטון ב-1952 ובראשונה מנהיגת הקרים מטלי גමאל עבד אל נאצר. הקבוצה שלטה בשמה של גרסת שלטון מהפכנית שבאה לידי ביטוי בחיסול

גם בסוריה שלט משטר קצינים, אך כאן היו אלה נאמני האגף הקיצוני-המהפכני של מפלגת הبعث' שעלו לאחר שורה של הפיכות. המשטר בסוריה היה רופף באחיזתו ושןוא בציורו. מנהיגיו חיפשו דרך לאן את התמונה על ידי התמודדות חיזונית מתמדת עם ישראל להוכיח את "מלחמה השחרור העממית" הוא עשה זאת בשיטת "מחלמת השחרור העממית" שUIKitה, כאמור, הפעלת כוחות לא-סידירים. הצבא עצמו יועד בסיסodo להגן על הגבולות ולא פחת מזה להגן על השליטון. בשנה האחרונה לפני מלחמת ששת הימים נמנו כ-200 תקריות מסוריה, ובתמכתה, גם מירדן. גם כאן, וגם יותר, התגייסה ברית המועצות לעוזר. היא ראתה בסוריה משטר תואם לתפיסתה הקומוניסטית והבטיחה תמיכה מדינית וסיווע צבאי נדיב לצידם ובינויו של הצבא. כשהגבירו חששותה שהמשטר בסוריה עלול להביא להסתכבות צבאיות בחרחה ברית המועצותagiis עוזרה עבورو גם על ידי העתקת מצרים.

בידן שלט אז המלך חוסיין שהמשיך לקיים את משטר המלוכה מיסודה של אביו, המלך עבדאללה. מלכתחו נטמכה במגבלות על ידי המערב. באוטה תקופה היה המלך נתון ללחצים כבדים: מצד אחד הוא נסחף אחרי הרוחות המנשבות בעוצמה בעולם הערבי, וביחוד לאור פעולות תגמול ישראליות שבאו כתגובה לתקירות בגבול ירדן (החשובה בהם מבצע "סמו" בנובמבר 1966); מצד שני הוא ניסה לקיים את ממלכתו בהבנה עם ישראל ולשם כך קיים עם נציגינו שורה של שיחות חשאיות. לבסוף הוכרעה זהירותו והוא הצרף להכנות המלחמה נגד ישראל ובפריצתה, תקף.

הסיבות למלחמת ששת הימים

בתיאור המצב והתהילכים שנמננו עד כאן אין כדי להסביר כהלה את הסיבה לפריצת מלחמת ששת הימים ואת המועד לפריצתה. זאת, מושם שבסנות הששים הפעילה מצרים 70–50 אלף חיילים בתימן במסגרת האמבריזות הכל-ערבית של מנהיגו עבד אל נאצר ולשם הגנה על תפיסת השליטון שם, על ידי קבוצת קצינים תימנית מהפכנית. הסתבכוות זאת, במקביל למצב צבא מצרים שלא השלים עד אז את ההכנות למלחמה לאין נוכנותן הבסיסית של סוריה וירדן להידרדר למלחמה רבתית מעבר לתקירות, הביאו את נאצר, שהיה בדרך כלל מנהיג שкол, קבוע כי המלחמה אמנים תהיה אך רק לאחר שישלמו ההכנות. אלה ועודו, לפי הנסיבות הפסגה, לשנים 1967–1970. במבצע זה, ובאותה תקופה ה策יר נאצר גלוויות שלא יגרור את מצרים למלחמה לפני שהוא מוכנה כלכלית ואפלו לא על ידי פרובוקציה סורית.

ראש הממשלה לוי אשכול מבקר ביחידות צה"ל

ازהרה ואוימים בתגובהם קשות שהשמיעה אז ישראל כלפי סוריה בתקופה שלפני המלחמה. אלה כללו במקורה מפורסם, גם אויום על המשטר הסורי (רבין, בגילון "במחנה" בראשונה תשבץ"). הצהרות ישראל בציירן התרעות מצד ברית המועצות העצימו את הרושם ישראלי מכינה התקפה על סוריה. כל זה, בנוסף לביעית מניהגו הכל-ערבית, היו המצת לפתול ונוצר ענוה לאתגר, ושהחלה - כבר לא עצר. באותה תקופה מסדר לו מפקד הצבא - פילדמרשל עמאר - שהכוחות מוכנים להתמודד צבאיות עם ישראל. אלה הודיעו את הביטחון כל עופלו את שיקול הדעת, ומשגאתה ההתלהבות גם בכל העולם הערבי והצבאות נערכו - הכל זרם למלחמה.

הכנות למלחמה בישראל ותוכאותיה

על ההכנות הכלכליות הכל-ערביות למלחמה ותקנות הגבול, הגיבה ישראל בשתי דרכים: בהתחומות צבאית ובמבצעי תגמול. בהגיע מועד המלחמה כבר מנה הצבא, הסדר והAMILIAIM, 275 אלף חיילים המארגנים בכ-25 חטיבות מסוגים שונים ומונצחים הוקמו

ארבע מסגרות אוגדיות (שתיים משוריינות). צה"ל היה מצויד ב-1300 טנקים, 200 מטוסי קרבי, ארטילריה ועוד. בפוץ המלחמה הפעיל צה"ל בסיני 3 אוגדות ועוד 3 חטיבות עצמאיות וכוח עיל-גדודי באילת ועוד אוגדת הונאה; כשפנה לירדן הפעיל אוגדה ועוד 3 חטיבות עצמאיות וחטיבות מרחיב, ואילו בסוריה הפעילו אוגדה ושתי חטיבות עצמאיות וכוחות מרחבים. הכוחות רוכזו לכל תקיפה בנפרד במובלעת תולבה מרשימים בקווים פנימיים ויצרו עדיפות מכרעת באזורי ההכ儒家 בחזיותו.

משנכנס הצבא המצרי לסיני נערכה ישראל בקרב העיקרי. ממש שלושה שבועות נערךו שני הכוחות זה מול זה. המצריים בנו בסיני מעוז בן 6 ל-7 דיוויזיות מגובשות בשוריון רב - כ-1000 טנקים - בארטילריה ובחיל אויר גדולים (ראה גם כתבתו של בני מלכון בגילון זה: מלחמת ששת הימים - המערה בחזית הדורות) - ובאותה שעה החלו להיערך להגנה גם צבאות ירדן וسورיה שהתחזמו בינוים, ווגם בצדאותיהם מרכיב השריון כבר היה חזק הרבה יותר והכוחות מאומנים מוכנים יותר מבעבר (ירדן שמרה בתחילת את שתי חטיבות השריון שלא מזוכה מהירדן ורוק בימים שלפני המלחמה ממש העבירה אותו להיערכות בגודה המערבית).

לצה"ל לא היה ספק באותה עת יכולתו להתמודד

הישוב נערך למלחמה: תלמידי תיכון חופרים תעלות מחסה בתל אביב

מה בכל זאת קרה?

נאצ'ר מהזירה העיקרית, ולבסוף האשמעות גוברות וחריפות מצד ירדן ובუיקר סוריה על הפסיכיות המצרית ועל נאצ'ר עצמו על שלא נתן לתוך תמכה בכוח ולא התעורר נוכח פעולות התגובה של ישראל על התקיפות מגובלתו להשתחה. בשנות התקירות העיקריות 1957-1966 הולכה מצרים ושמטה מידת המניהגות הערבית.

מה עוד דחק להזחה בפועל של הפתיל? על כך היו סברות שונות. לפי אחת מהן, המקובל יותר, גרמו לכך אזעקות שואה מצד ברית המועצות על ריכוז כוחות ישראלים בגבול סוריה כדי לתקוף (שלוש אזעקות מאמצע 1966 ועד מאי 1967) - אזעקות שהועברו בעיקר למצרים. לפי סברה זאת אפשר להסביר, אולי, את העילה למתחות גוברת, אבל לא את עצם הפעלת הכוחות, שכן ריכוז כוחות הגיוסות בסיני כבר ידעו המצריים שאנן ריכוז כוחות ישראלים כללה. סבורה אחרת גרסה שהאמריקאים יזמו את המתחות כדי שהמצריםים יחוירו את כוחותיהם מתיקם, שם איימו עליהם בשנת 1966 והצעה לו אז גם תוכנית צאית לשנות זאת. וחשוב יותר, ביום הדם, היה נאצ'ר קנייא לשרור על עמדת מנהיגותו בעולם הערב, מנהיגות שבוסף שנות החמישים נראית בהישג יד, ואלא שמאז חל בה פיחות. תחילתו של הפיחות היה בפרישת סוריה מהনיסין לייד מדינה ערבית אחת עם מצרים (תחת הכינוי קהילה ערבית מאוחדת - קע"ס) בשנים 1958-1961, המשכו

מסיכומי דברי הימים והפרשניות השונות איפשר להרכיב תמונה של הtagalgot בלחמי מכוון אל מלחמת ששת הימים. תחולתה על ידי מסע צבאי לסיני ב-15 במאי 1967 להגנת כוח כסיוו לסוריה, מסע שנוהל בקול תרואה מוגלה; בהמשכה באו סילוק כוחות האו"ם מסיני ועיבוי המערכת שם, למקורה שבכל זאת תפוץ מלחמה, אך עדין במתווה הגנתי, ובשיאה בא הכרזת מלחמה על ידי סגירת המצרים במפרץ אילת והיערכות לתקיפה. זו הייתה בייסודה הtagalgot שהביאה את מצדים למלחמה ולמפלטה.

הסביר להtagalgot זו נמצוא בלחצים שהוציאו את נאצ'ר מהתו ו מהערוכותיו הקודומות. עיקרים הין, ככל הנראה: מצרים לא השלים כל השנהם בתחלת ניסת הגיוסות בסיני וסיגרת המצריים ההן עם אבדן ריבונותה בסיני וסיגרת המצריים מאז 1956. הלחצים על נאצ'ר בעניין זה הלכו וגברו במשך 1966 והצעה לו אז גם תוכנית צאית לשנות זאת. וחשוב יותר, ביום הדם, היה נאצ'ר קנייא לשרור על עמדת מנהיגותו בעולם הערב, מנהיגות שבוסף שנות החמישים נראית בהישג יד, אלא שמאז חל בה פיחות. תחילתו של הפיחות היה בפרישת סוריה מהנисין לייד מדינה ערבית אחת עם מצרים (תחת הכינוי קהילה ערבית מאוחדת - קע"ס) בשנים 1958-1961, המשכו

להשלמת התמונה ראוי להוסיף כמה הצהרות

בוצע היזינוק למלחמה ב-5 ביוני ותוכזאתה הביאו בכונפין את הניצחון המהיר. או אז נפרק בבת אחת החלץ העצום ובא לביטוי בפרק של התלהבות אדרה. כל זה התרחש גם מול עולם וידידים מעצמתים שידעו את חומרת המצב,ナンחו והפיקרו את ישראל לגורלה. אותו עולם שינה טعمו לאחר הניצחון ולאחר שישראל שיחררה את עצמה והחל לראות בה פרטנר חזק, כדי, הוציא להן על עצמו וראוי לקבל לכך סיוע מדיני ובמהמשך גם סיוע צבאי.

ההישג וההחמצה

מלחמת ששת הימים זקפה את גב האומה לאחר מספר שנים של ירידת בתוכושא הציבורית, שנות מיתון כלכלי ודכון נפש חברתי. היא העבירה מן העולם באחת את שאלת ריגשותם האסטרטגית של גבולות הסכמי שביתת הנשך משנת 1949 ושל העדר העומק הגיאוגרפי והביטחוני, והודות לה החללה דיעיכת האשליל הערבית שאפשר לחסל את ישראל. לאחר שהשתה שבשליטות ישראל גדל פי שלושה, עבר הסכסוך הערבי-ישראל ממאבק על גבולות ישראל למאבק על שטחים שיושרל כבשה מכל ארונות העימות. המלחמה החזרה לכלכלה הישראלית תונפה והעמידה את ישראל על הרוגלים כאומה שידעת להילחם לחירותה וראוייה למעמד של כבוד בעמים.

אך מלחמת ששת הימים גם הביאה אותנו, כנראה, בשל עוצמת הניצחון ותוחשות ההשתחררות מסכנות המלחמה, לאיבוד הפופולריות לבני המציגות, לדיסאוריינטציה אסטרטגית ולאבדן הזירות הדורשה למדינתה בסביבה עונית. השילינו את עצמנו אין דחייפות לעשויות ממש לתרגם את הישג המלחמה ליוומות שלום, וכי השווים שכבשו עומדים לדושנו להחלתם גבולות נחטנו ושאננו חופשיים לישבם. המלחמה פגעה קשה בתוקף העربים להשתמד אמן, אך הולידה את מה שהערבים כינו מאבק "לחיסול עקבות התקפות" ואת האלואים היהודיים של ועידת חרוטם (לא מר"מ), לא הכרה ולא שלום עם ישראל). המלחמה העברית לשיטינו את כל האוכלוסייה היהודית ביהודה, שומרון וועזה. אמן לקח לאוכלוסייה זו זמן רב להתחילה להטאוש ולטפח את האלואיות הפלסטינית ואת התנגדות להתחנחות היהודית בשטחם, אך בסופו של דבר היא לא השlimה עם שליטינו ומורדת בה.

הישגה הגדלים של המדינה, בהיותה עד אז מדינה עובדת ומדינה רוחה, השפיעו לרעה מרגע שהאוכלוסייה הפלסטינית שבליטנות הchallenge להתרום עתה כוח העבודה זול שהפך לזרם של עובדים זרים ולתמרץראי לאי שוויון גובר, איש, כלכלי וחברתי ולאבדן ערבים. אמן במרוצת השנים התפתח במידה מה המבנה הדמוקרטי, בעיר בשןות השבעים והשמונים, אך בהגינו, בעשור הראשון של המילניום השישי, לשנת הששים למדינה, קשה לנו להיחלץ מההסתאות שחלה באותה דמוקרטיה.

מלחמת ששת הימים לא הייתה תמרץ לעربים להכיר בישראל ולבוא להסתם עמה. לא יפלא שתוקפות האופוריה של אחר הניצחון הגודל הסתיימה בעוד מללחמה.

מושכרת בהחלה להתמודד עמו. בשתי הנסיבות, ירדן וסוריה, הובטו היריבים בין צה"ל והצבא המצרי היו לא כל כך הבדלים של ממש, אלא בעיקר הבדלים של אינטלקט, אף שהיה מצוין היטב בתקופה שלפני המלחמה, לא היה מאורגן כהלה, לא מאמין כהלה וחסר פיקוד מקצועי בשל מניינים מקרים שאינם אנשי מקצוע שחילם נעשה רק לאחרונה. גם תוכניות המבצעיים המשתנים היו מקור לבלבול. כתוצאה לכך לא הייתה היררכות בסיני מסודרת או שלמה (ראה שוב בכתבבה של מיכלסון בגילון זה).

צה"ל, לעומת זאת, היה לא רק מצוין כהלה, אלא גם מאורגן כהלה ואמון, נהנה מפיקוד יציב ומושכר ברמה גבוהה שבנה בהתקופה את תוכניות היסוד להתקודות צאת. צה"ל נהנה ממורל גבוה וככל גם ממודיעין שדה משובח.

לא יפלא, אפוא, שב-5 ביוני, כשביננה לצה"ל הפקודה לתקוף במפטיע, הונחה מכוון מתוכנות ומודיקות מצד חיל האויר וכוחות הקרקע. בעוד חיל האויר המצרי מתמסר לאורת בוקר, הוא שלא ליום מלחמה. על כן התיאור לעיל חסר את תוחשות החששות הגורבים ואף תוחשות סכנת קיום שהציבור בישראל חווה ונכח הסכנה.

לא פחות חסרים התוכן וההורש של המאבק הפני החריף בישראל בין הדרג המדיני, שרצה להימנע מלחמה והתעקש להרוויה זמן בתוקוה ליחס עזורה בinalgומית, ותוך כדי כך גם שיגר תוחשה של מהיגיות חלשה, בין מפקדי ואנשי הצבא שהאמינו באפשרות להביס את המצריים ואת האחרים ונאבקו על הצורך לצאת למתќפה מוקדם ככל האפשר ולפניהם שההיערכות המצרית תושלם ומקרים תיטול את היזמה התקפית בידיה.

משברור היה שההאלכים המדיניים לא יצליחו,

תוך כדי קרבנות אלה רוכזו גם הכוחות הדורשים להבשת צבא ירדן שתפקידו היה לכבוש ארכובה ימים למנין הלחימה הסתיימה בסמשימה זו. הצבא שהוכרע מצרים וירדן הוחלט לרצץ את הכוחות לתקיפת סוויה. צוין שישראל לא שאהפה להלחם בירדן וגם לא בסוריה, אך הדברים הגיעו לידי כך כי מדינות אלה לא יכולו להתפרק מלחתת חיל, כזה או אחר, במלחמה נגד ישראל וזה הייתה

נוצר נשיא מצרים בנאום משלחה לאנשיו

מלחמת ששת הימים - מבטך לאחר ארבעים שנה

אלוף (מיל') ד"ר אלעד פולד¹

טנק ישראלי בכניסה לקונטהר במהלך מלחמת ששת הימים

הערכת המודיעין – תפיסת ה"אובי" וקיובון של "קונצפסיה"

במשך מספר שנים, החל ב-1963 ועד תחילת ההיידרוורט באפריל 1967 הייתה תפיסת המודיעין של צה"ל מוקובעת בהערכתה, כי האסטרטגייה של נצץ חותרת לדחית העימות הצבאי עם ישראל וכי כל עוד צבאו תקוע בתימן הוא לא ייגר למלחמה בישראל. הערכת המודיעין התגשנה לכל קונצפסיה".

המודיעין הישראלי הופטע פערם: כאשר ב-4 בנובמבר 1966 חתמו מצרים וסוריה על הסכם הגנה הדדי וב-13–14 במאי 1967 אישר נצץ הניע את כוחותיו לתוכן סיני. שום הערכת מודיעין לא צפתה מהלכים אלה. חרף זאת ראש אמ"ן, האלוף יריב ציון כי בידי אמ"ן הוכחות רבות, כי המצרים לא שינו את העמדתה הבסיסית, שאנו ליום מלחכים שישיכו את העורבים במלחמה. אך הוא סייג את דבריו בנוגע לריסון שגורו המצרים על הסורים.³ הערכה זו חזקה על עצמה בינוואר 1967, בمارس ובאפריל 1967, לאחר הפלת שישה מטוסי קרב סוריים בקרב אובי.⁴ כל הערכות אמ"ן קבעו, שמצרים לא תניח לسورיה לסייע אותה במהלך מלחמה עם ישראל בטרם עת.⁵

הערכת המטכ"ל, שנמסרה לראש הממשלה, לקראת ישיבת הממשלה ב-16

הקדמה

לאחר ארבעים שנים סוערות, מה יותר ואפשר לומר, שטרם נאמר? את האירועים שהובילו למלחמה, את מלחילה הצבאית ואת תוכנותיה, תיארו וניתחו רבים, במהלך ארבעים השנה שחלפו, וכן החליטי להתקדם בשש סוגיות, הקשורות בתחום הצבאי של מלחמת ששת הימים, שוחרף הזמן: שלחף, מאז פגשתי בהן ב-1967, עדין נראות לי אקטואליות:

1. הערכות המודיעין – תפיסת ה"אובי" מתוך קיובון של "קונצפסיה".
2. גבולות השיח בין קברניטי המדינה (הדרוג הפלוטי-אזורתי) לבין מפקדי הצבא – האם היה "পটশন গৱেলিম"?⁶
3. המדרת מטרות המלחמה: האם רק לגי הלחימה, או גם ל"יום שאחרי"?
4. אתosis והשפעתו על החלטות במלחמה. הדילמה של "בכל מחיר".
5. מניגות פיקודית – מיתוס ואמת.
6. ציפיות הפיקוד ו"תרבות הפיקוד".

אני היסטוריון ולא חקרתי את מלחמת ששת הימים. דברי מתבססים על ניסיוני האשי באזורה של מלחמה ולמקרים שפורסמו² אודותה. אני מודיע לתופעת "רשומון" בתיאורי אירועים וקרבות ובפירושם לאחר מכן.

1. אלעד פולד, אלוף (מיל'), ד"ר. במלחמות ששת הימים, אלוף, חבר המטה הכללי, מפקד המכלה לביטחון לאומי ובינוי חירום מפקד אוגדה 36 אוגדת הצפון, שלחמה בצפון השומרון (מג'נון), דרכּ עמק דותן ובואה שכם וגור דמיה) ובדרום רמת הגולן (מotel קצ'יר דרך פיק ואלעלע עד לצומת בוטמיה). תפקידי אחרים, לפני כן: מ"ח ט "גולני", ראש מחלקת מבצעים ועו"ר ראש אג"ם, (בעה כהנתנו של יצחק רבין כראש אג"ם).
2. מכאל א/or, שיישה ימים של מלחמה; עמי גולסקא, אשכול תן פקודה; תום שבג, והארץ שניתנה פניה; מלחמת ששת הימים, סיכום סמיינר "סויוות בביטחון ישראל", 1996 בערךת בני מלולסן ואף מלצר.
3. גולסקא, עמ' 157.
4. בمارس 1967. קבע, ראש אמ"ן מחקר, אל"ם שלמה גזית, כי אין צפואה מלחמה ביוזמת העربים לפחות עד 1970. ההערכה הותירה פתחה להידרוורט אפשרית לא צפואה: מכת פטע מציגת על דימונה; שינוי המצב בירדן, שיחיב התערבות ישראלית; הסלמה העימית עם סוריה על רקע הטלית הירדנית; או ה"מלחמה העימית"; פעילות חבלנית מכל הגבולות.
5. גולסקא, עמ' 218–219.

"גולני" שבפיקודו את הכפר-המושב. בעקבות מבצע זה התהמס הגבול הסורי ונמשכו תקריות ב"אזורים המפוזרים" ו"במלחמה על המים".

בاهיריו מקרוב את מערכות קבלת החלטות במטכ"ל באותן השנים¹¹ נראה לי הסבר של גלוסקא בספרו "אשכול תן פקודה"¹² נכון ואילך. הצבא אמרם פעיל בכפוף לדרוג המדיין, אולם הוא לא היה נתון לבקרה אפקטיבית וחרג לא אחת מסגרות הפעולה, שתאמו את כוונות הממשלה. בקרה אפקטיבית, מתייחסת לכל אירוע בשירות האזרעום ובוקת את החלטות המצבירות של כל אירוע על התפתחויות אפרוריות בעtid הקروب והרוחוק. ללא שליטה על הבלים – עלולה התפתחות האירועים, גם ללא כוונת מכוון, להידדרד במצב נפי, מצב של "ערב מלחמה".

ההנעה הצבאית גרסה, שפעילות צבאית תקופה נדרשת כדי לקיים את כושר ההרתעה ולהכריח את השליטונות בעמאן, בבירות ובעיר דמשק, לשים קץ לעפעילות החבלנית נגד ישראל. התפישה גרסה שיש ליצור "מיןון מדינתי", שיאלי את המדיניות ואת ארגוני החבלה למטען, ואולי, להפסיק את פעילותם. התהנעה הצבאית של אותם הימים לא התכוונה לגרור למלחמה, שתbia לשיפור הגבולות ולכיבוש שטחים.

בקבות הנסיגת ההפוכה ב-1957 מכל כיבושים מלחת סיני, ההערכה המקובלת הייתה שאין סיכוי רב לשומר על הישגים טריטוריאליים. הצבא דרש, לכן, לתשובה צבאית אסטרטגית ואפקטיבית לבעה צבאית טקטית. בנסיבות של בקרה אזרחית לקויה והיעדר מענה מדיני אפקטיבי לביעות הביטחון הייתה הרחבה הפוליט הפעילות הצבאית בלתי נמנעת. הצבא גלש אפוא (בสมוע) ובמידי הפעלה של ריל האויר) מן התוחם הטקטוי אל התוחם האסטרטגי. אם אכן היעד האסטרטגי של מדיניות הביטחון של המשלה בשנים 1966 ועד לראשית יוני 1967 הייתה הגנת הסטוס קו ומניינת המלחמה – אז ה策לה הצבאית במלחמת ששת הימים אינה צריכה לטוטש את העודדה, שהצבא נ בשל בהשגת מטרה זו. ואכן רומטכ'ל, יצחק רבין, נטל על עצמו את מלאו האחריות והודה "אני סיבכתי את את מדינת ישראל בغال סדרת טיעויות שעשיתי".

הקו הדק שבין הגברת ההרתעה להחרפת הסתלמה נחצה ללא יודען. התוצאה הייתה כיישלון טוטלי של מדיניות הביטחון של ישראל, שתכליתה העלונה הייתה הרתעה ומניינת מלחמה.

אם אכן יש מקום לتلות את הסיבה להידדרות למשבר, שפרץ במאי 1967 ב"טעויות" (בלשונו של רבין) של הנהנזה הצבאית, הרי שאין למצוא פגמים עקרוניים בעמדת הדרוג הצבאי במילך המשבר ובלחץ שהפעיל על הדרוג המדיני לצאת למתќפה מקדים. תחוות האים הקיומי הסובייקטיבית הייתה אונטנית.

יתירה מזו, גם היום אני חשב ומאמין, כי נוכחות השתלשות האירועים וחומרת מצבה של ישראל, באופן ימים, הינו אנחנו, אלו הימה הכללי, חייבים לבטא בפני ראש הממשלה ושריה (הן בפגש ב-28 במאי והן בפגש ב-2 ביוני 1967) את שחשבנו והעריכנו, ולנסות לשכנע את ראש הממשלה ושריה לנוקוט בפעולות שתחתייבו מהערכתנו זו.

המטכ"ל ראה בכניסת הצבא המצרי לסיני, בגירוש האו"ם מסיני ובסוגיות המצריים – סימן מעיד על כוננותה וכוננותה של מצרים למלחמה. יחד עם חתימת הסכם ההגנה עם ירדן נוצרה אפשרות של "מקרה הכל" שבו מותקפת ישראל בשתיים או שלוש חיזיות, על ידי כוחות עדיפים בכל גורה, ולפיכך מהווים סכנה קיימת לישראל. האפשרות של מכנה מקדימה מצראית על חיל האויר הישראלי נתפסה בעינינו כהחרפת הסיכון הקיומי. לפי תפישת המלחמה של צה"ל, בתווני הגיאוגרפיה הגורעים לישראל, נתקבעה מכת מנע.

במאי 1967, קבעה: כניסה הכוחות המצריים לסיני הינה צעד הפוגעני להרתיע את ישראל מתקוף את סוריה ולחזוק מעמדו של נاصر כמנהיג העולם הערבי. יתרה מזו, המטכ"ל העיריך, כי המצריים לא יתערבו אף אם תנוקו ישראל פעולה מוגבלת.⁶ יחד עם זאת, ב-17 במאי קבע הרומטכ'ל רבין, כי ברור שהמלך המצרי יצר מצב חדש, שטמון בו פוטנציאל להידדרות לא מכונת.⁷

פינוי כוח האו"ם ב-18 במאי ותפישת שארם א-שייח' בידי כוח מצרי הביאו את רבין להערכה, כי המצריים עלולים לטעור את המצריים, להיערך עם כל כוחותיהם בסיני לתקופה ארוכה ולאיים בכך על קיומה של ישראל.

ב-19 במאי שינה רabin'ו רוש א-אמ'ן, ירב, את הערכתו הקודמת וקבע, כי יש לראות את היערכות המצריים גם כהתקפית, חרף דבוקתו בתפישה הבסיסית, כי לדעת המצריים אין השעה כשרה להתמודדות עם ישראל.⁸

עוד בשלבים מוקדים טعن רבין כי "המצב במורה התקicon לא מתפתחafi הערכת א-אמ'ן" ולפיכך תפיקדו של הצבא להבטיח כשירות מבצעית וכוננות מרבית כדי להעניק לממשלה את חופש הפעולה.⁹ ב-15 במאי קבע הרומטכ'ל רבין, שיש לנו הגדרה א-פשוריות הגלומות ברטינו ולא לפוי הערכת כוונותיהם של המצריים. חשו של רבין היה מושווה בסיני ואובדן הרהעטה הישראלית, אילוץ ישראל להחזיק מערכ צבאי מגויסים לאורך זמן, מעבר ליכולתה הכלכלית של ישראל, והקדמתה ישראל בנקודת יוזמה התקפית על ידי מצרים.¹⁰

בדיוון המטכ"ל ב-19 במאי דן רבין באפשרויות שהציגו ראש א-אמ'ן "לאafi סבירותן, אלא לפי סכנותן. הסנה העיקרית היא מתקפה כוללת מצרית, סורית וירדנית – "מקרה הכל" – עם פתיחה אוירית, שכפפה לנו להיות ערוכים". מסקנה זו, שהייתה חלק מתורת המודיעין במהלך שנות החמישים והשישים, תקפה גם היום ויש לנו להפיה. התהנגות לפי הערכת כוונות האויב עלולה להחיזרנו לטראומת רשות מלחמת יום הכיפורים.

גבולות השיח בין קברניטי המדינה (הדרוג הפליטי) ازרחיי לבן מפקדי הצבא – האם היה "פושג גורלים"?

מדיניות הביטחון ואסטרטגיית-על חיברות להקבע בעקבות אינטראקציה בין הדרוג המדייני העליון לבין הדרוג הצבאי הכספי. הדרוג המדייני מגדיר מטרות וייעדים, מתחווה את אילוצי הפעולות הצבאיות (פליטים, כלכליים, חברתיים ומוסריים) וקובע את הפורטורי שללה (אופחה, משכה וכוי'ב). הדרוג הצבאי הבכיר, מבהיר את משמעויות האופציות הצבאיות השונות, מציג את "מחיריהן" ואת משמעויותיהן המדיניות וארוכות הטווח. הדרוג הצבאי חייב ליציג את היבט הצבאי המלא ואילו ההחלה חייבת להתקבל על ידי הדרוג המדיני, לאחר שהוא שוקל ומאנן את כל הגורמים הנוגעים לכל אופציה מוצגנת.

בשנות השישים, בתקופת כהונתו של אשכול כראש הממשלה וקשר הביטחון מתקיימת, כאמור, שליטה של הדרוג המדייני בדרג הצבאי. הפעולות יזומות על ידי הצבא וההחלומות מתקבעות על ידי הדרוג המדייני. אולם הקבורה החלשה על הפעולות הצבאיות השוטפות, בעיקר בגורלה הצפון, בעקבות אדרמות בשטחים מפוזרים וב"מערכות על הרים", אינה מבחינה במשמעותם המציגות של החלטות המתקבלות, הגומנות להידדרות, המגיעה לשאה בהתקפה של כוחות רגלים ושריון לאור היום בכרם הר חברון, ובהתגששות קשה עם מלכת ירדן ב-13 בנובמבר 1966, וב-7 באפריל 1967 בקרב אויר שבו מופלים ישיה מטוסים סוריים. ההידדרות לנצח שהוביל למלחמת ששת הימים הchallenge בתגובה על פגיעות הסורים בטרטוריים, שעיבדו חקלות חקלות קלות של קיבוץ תל קצין באזרחים המפוזרים. בהתקפה על תאופיק (כפר סורי שהapk לモץ צבאי מבוצר) ב-1960, תקפו לוחמי

6. גלוסקא, עמ' 222-223.

7. גלוסקא, עמ' 224-225.

8. גלוסקא, עמ' 249-251.

9. גלוסקא, עמ' 100.

10. גלוסקא, עמ' 230-231.

11. שימושתי ראש ממשלה מבצעים במטכ"ל (1962-1960), עוזר ראש א-אמ'ן (לייד ראש א-אמ'ן רבין 1962-1963) וחבר המטכ"ל 1965-1968.

12. עמי גלוסקא, אשלול תן פקודה: צה"ל ומשלת ישראל בדרך ללחמת ששת הימים, 1967-1963, הוצאת מערך ההיסטוריה, 2004.

13. עמי גלוסקא, אשלול תן פקודה: צה"ל ומשלת ישראל בדרך ללחמת ששת הימים, 1963-1967, הוצאת מערך ההיסטוריה, 2004, עמ' 403-405.

המלחמה שנפתחה ב-5 ביוני 1967 הייתה בתודעה הציבור בישראל "מלחמות אין ברירה". הסיבה לכך הייתה תחושה אמיתית של מצוקה ואים קומי ומטרתה היה להשתתף הצבא המצרי בלבד; למשל לא היו שאיפות מדיניות נספות והיא לא הגירה מראש את היעדים המדיניים ליום שישי. ממשלה אשכלה לא קיימה מעולם דיין על מטרות המלחמה ומשנאלצה להחליט על יציאה למלחמה הגדרה זאת כללה: "הממשלה מחליטה לנתקוט פעולה צבאית שתביא לשחרור ישראל מטבח החקלאות המתהדקת והולכת סיביה".¹⁹

כח'ל החלים משימומתו בחזית המצרים ובחוות הירדנית בהתאם לתכנוני האופרטיביות ולנתוני השטח והאוויר, ביל' זיקה לכל מטרות מדיניות.²⁰ המשימות שהוטלו על פיקוד המרכז ופיקוד הצפון "התפתחו" בהדרגה, מנגנה מוחלטת, דרך התקפות על יעדים מוגבלים וכלה בכיבוש כל ה"גדר המערבית", לרבות ירושלים וכיבוש רמת הגולן, במהלך התקפה שנערכה בשעה 00:18:00 ברמת הגולן, בKO שאלו הגיעו כוחות זה'ל.

בינוי מטכ"ל, שקדמו למלחמה, לא נידונה, למיטב ידיעתי, השאלה של ה"יום לאחרי".

אתום והשפעתו על שיקולי מפקדים – הדילמה של "בכל מחיר"

במלחמת ששת הימים התחוללו קרבות רבים עקובים מדם. הבולטים שבהם, שנרכשו למשמעות הלאומית הם: הבקעה ברפיה, תל פאחר, גבעת התהומות, עמק דותן. לבני אחדים מהם, התעוררו בדיעד ספקות ונשלה השאלה האם "מחיר הדריך" כדא". באיזה מקרים אנו רשאים לומר, כי "מחיר" הוא בלתי נמנע וכייד עליינו להנחות את מפקדי זה'ל בעמיד: מתי הפקודה "בכל מחיר" היא רואיה ומתי היא מיותרת.

בימים 4 ביוני 1967 עבר תדריך אלף טל את אוגדת הפלדה לגבי המתקפה העומדת להפתחה לחירות היום. הוא אומר לחיליו: "... מדיניות אחרות יכולות להרשות לעצמן להפסיק את הקרב הראשוני..., לנו אסור בשום אופן להפסיק את הקרב הראשוני.... הקרב הזה יהיה קרב לח"ם ולמות. כל אחד יסתער עד הסוף ללא התחשבות באבדות, אין נסיגה, אין עצירה. יש רק הסתערות קדימה. רק לאחר שננצח בקרב הראשון נשתדל שהקרבות הבאים לא יהיו קרבות של שחיקה...".

את התביעה, שהציגו אלופי המטכ"ל, ללא יוצא מהכלל, במפנה המכריע ב"בור", בין ועדת השרים לענייני ביטחון מול הממשלה הכללי, אפשר לסכם במensus אחד: כדי "להגן על קיומה של מדינת ישראל, שלמותה, ריבונותה ושלום תושביה, ולסכל מאצץ אויב לשבש את אורח החיים התקין בה"¹⁴ יש "להוציא לאלאור את מדינת ישראל למלחמה".¹⁵

לפק', מה שהוודר בעיתונות הישראלית כ"פושט האגרלים", או "מרד האלופים", לא היה ולא נברא גם לא Marshal היה. במפגשי המטכ"ל עם ראש הממשלה ושריו מילאו את חובתם המקצועית בתקוף תפקיים. אכן אל ראש הממשלה ושריו מילאו את חובתם המקצועית בתקוף תפקיים. אכן היו, אולי, מספר אלופים, שהתבטאו בחופיות יתר, שאפשר היה להפרשה כערעור על הסמכות האזרחיות. ברם, הרוב המכريع, ובראשם הרמטכ"ל ר宾, קיבל לא ערזoor את עליונותו של הדריך האזרחי בקבלת החלטות בענייני שלום ומלחמה. לא היה כל "מרד אלופים" ולא "פושט גנרים".¹⁶

ה"שידול" (LOBYING), הנעשה על ידי קציני זה'ל בקשר ל"קרבנותים" מקבל החלטות, כדי "להגן על קיומה של מדינת ישראל, שלמותה, ריבונותה ושלום תושביה, ולסכל מאצץ אויב לשבש את אורח החיים התקין בה"¹⁷ – הינו לא רק לגיטימי אלא אף מחייבים של קצינים זה'ל, כל אימת שסמכות הכרעה נשארת בידי הממשלה ושריה. מוחבותם של הקצינים המקצועיים להביא את המשמעות הצבאיות של כל אפשרות ההחלה, הנשקלות על ידי הקברניטים.

הגדרת מטרות המלחמה – רק לגבי הלחימה או גם ל"יום לאחרי"

בתקופת המלחמה הארוכה, מ-15 במאי 1967, ועד לתחילה של המלחמה היה ברור לכל (חן לזה'לthon) והן לדרג המדיני), כי מלחינתה של ישראל העיקרית היה בחזית המצרים ולפיק'ן מהSKU המאץ העיקרי של זה'ל ואילו בחזית הירדנית והסורית יישועה כל מאמץ להסתפק בהגנה בקווים הקיימים (קווי שביתת הנשק מ-1949). בחזית המצרים ישאף זה'ל להשמדת הכוחות המצריים, כאשר גבולות הגזרה של משימות זה'ל בחזית זו משתנים מדי פעם.Uber פרוץ הקרבות וגם ב-5 ביוני בוקר, קיבלו פיקוד הצפון ופיקוד המרכז משימות הגנה בלבד. ל蹶ה של מעבר מגננה למתקפה גם בחזיות ירדן וסוריה, רוענו "騰ניות המירה" למתקפה, שהוכנו במשך מספר שנים, באמצעות שנות השישים.¹⁸

14. יעדו של זה'ל, כפי שהוא מופיע באתר זה'ל באינטראקט.

15. גLOSEKA, עמ' 359-375. הנמוסקים שԽלע על פירעת החגיגי המטכ"ל היו: הנוקים שהועלו היו הבאים:

- אין דעתה ארה"ב לפועל בזיניות לפירעת החגיגי המטכ"ל.
- השלמה עם סגירת המצרים וניצירת בטעת חנק, כשהטרורה המצחראית בה יושקע המערקה של ישראל.
- סיב שישראל הולכת וניצרת בטעת חנק, עם זאת גוברת בה הבהנה, שישורו מושבתת על העבטים האיסול של מדינת ישראל.
- הזמן פועל לעצמנו. חיליה לנו להמתין עד שהאויב ישיג עדיפות מכרעת, שתעמיד את קיומה של ישראל בסכנה חמורה.
- הערבות צבאית סובייטית, לאחר מכת מען אוירית ישראלי, גורלית לתוכאות המערה. היום ניתן עדין לעשות זאת, גם ניאלץ לבולם ולספגו בחזיותו סוריה ויידן.
- כל יום נוסף של המונגה לחיל האויר, והוא מספיק להכרעה באויר.
- כוחות זה'ל מוכנים כפי שלא ימעולם ביכולות להשמיד ולהדוף התקפה מצרים. רק עמידה תקיפה שלנו תביטה את קיומה של המדינה לאורך זמן.
- בשל חומרת המצב ישאל אין כושר עמידה אין סופי, האיבר מתברר ומתתקח המשק הולך ונחלש.
- למדינת ישאל אין כושר עמידה אין שושן כ"נסיך של הפיכת המשטר במדינה", או כ"מרידת נפל".

16. יעדו של זה'ל, כפי שהוא מופיע באתר זה'ל באינטראקט.

17. תכונן אופרטיבי ופקודות מבצע – א"ג מבצעים

לפי עמי גLOSEKA, אשכול, תzn פקודת: זה'ל וממשלה ישראל בדרך למלחמה ששת הימים, 1963-1967, זה'ל, הוצאה מביבוח מינימום, משרד הביטחון ההוצאה לאור, 2004, עמ' 258-260. 19.5.67 פקודת "רוגול" מס' 3. הכוונה: זה'ל יין על שליחות מדינת ישראל וימוטט את צבאות ערבי התקופים, תוך השמדת עיקר כוחם ויעבור למתתקפת נגד בירהה שתפקידו.

השיטה: פיקוד הדודים ייערך "סדן" מלוא ואילו פיקודי הצפון והמרכז ייערכו "סדן" חלק.

מאפר 1964 קשלון. הכוונה: כיבוש מרחב סיני תוך ישיה ימים, י"צוב קו על תעלת סואץ וטיהר המרחב מכוחות אויב.

אוקטובר 1965 פרוגול. הכוונה: כיבוש צפון ירושלים, מזרח ירושלים והגדה המערבית בתוך 72 שעות. נובמבר 1966 מלkickim. הכוונה: כיבוש הרמה הסורית עד קו אורן 230, השמדת הצבא הסורי והטהרת ארגנות להמשך כיבוש השיטה עד דמשק.

אוקטובר 1966 מוקחת. הכוונה: לכיבוש את מוצבי תל עזזיאת, תל חמרה, רמת הבניאס, עדסיה ונווהילה תוך ארבע שעות והחזקתם במשך 24 שעות רצופות.

1. ב-23-23 במאי 1967 קדום. הכוונה: השמדת כוחות האויב בקדמת סיני.

2. במאי 1967 עצמן. הכוונה: לכיבוש תעלת טיראן, תוך לימה ומגנה בתר הגורות.

3. במאי 1967 קדרום 2 (נשווינט). הכוונה: כיבוש צוות עזה ואל-יריש, תוך פריצה ביצור סואץ.

1. ב-24 במאי 1967 פרוגול. הכוונה: תקיפת הגדרה המערבית תוך 36 שעות ממן פקודה, כדיelman מנעו התקפה ירדנית על ירושלים ומרכז הארץ.

2. במאי עד 7 ביוני 1967 מוקבת. הכוונה: כיבוש תל עזזיאת ורמת הבניאס; כיבוש רמת פיק עד אלעל.

19. החלטות הממשלה מ-4 ביוני 1967. לפי עמי גLOSEKA, אשכול תzn פקודת: זה'ל וממשלה ישראל בדרך למלחמה ששת הימים, 1963-1967, הוצאה מביבוח מינימום, משרד הביטחון ההוצאה לאור, 2004, עמ' 401.

20. גLOSEKA, עמ' 2004, עמ' 401.

VOLVO S80 מנצחת בנוק-אאוט את המתחרות

"המנצחת ב מבחן זהה חייבת להיות
ה-S80 החדשנית!"

ນັບຖື ຫ້ວຍອາໄຫຸ ມອລຸ A6, AUDI A6, ມັນຕີ "ກົດ" ອິຣີ 2007

"מוקом ראשון ב מכירות מתחלפת 2007,
יותר מנהלים בחרו ב-S80 מכל מכונית
מנהלים אחרות!"

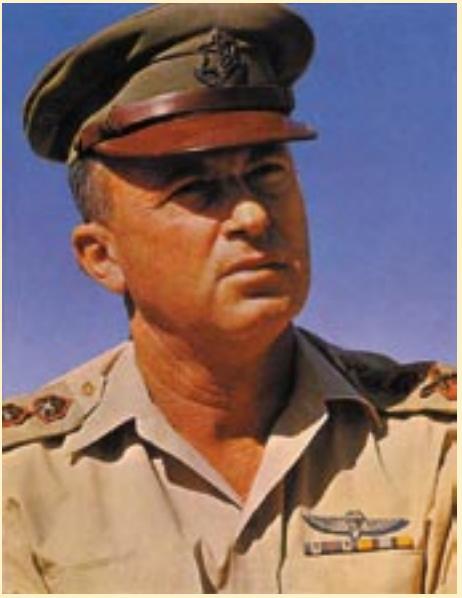
ניתוח מסדרות יבאה

מארח חברה למכוונות ומשאיות בע"מ
• תל אביב: צ'ק שדרה 17, 03-6255600 • ירושלים: פיר קינג 38, א.ת., תלפיות 02-6799977 • נסרךת: דרך יפו 37 א', 04-8514110 • חיפה: דרך נצרת עפולה, 04-6556966.

• באර שבע: מארח אל. שירות רכב בע"מ, הסדנא 7, 08-6274333.

מוקד VOLVO-VOLVOCARS.CO.I*

הרמטכ"ל יצחק רבין

ראש הממשלה לוי אשכול

באדם ומוגברים את חייו. במצבי ניצחון והצלחה יש שמניעים אלה מעבירים את היחיד על דעתו וגורמים לו לחזור לאדרות חלקו ושמו ולהקנתן דמות הזולת. בתנאי מפלגה וכישלון פועל יצור ההגנה העצמית, שאף הוא מטבע האדם, הגורם לייחיד לשקו על טשטוש חלקו ועל העצמת חלקו של הזולת.... בעלי העניין לוחמים זה בזה באמצעות מיתוסים. המיתוס הוא נשקם של המפקדים במהלך התהילה וההיררכיות שלאחר המלחמה ואיש אינו מתרחק מנשקו, כל עוד קיים "איום" על מקומו בהיסטוריה.²³

הפרטומים הרשמיים של צה"ל²⁴, מודעים ל"מיתוס", של הצבא המנצח, ומפקדים על אזכור מאוזן של כל הכותות שלקחו חלק בערים קרובות, את דבריו ואילו עין בדוחות מטעם של מפקדים, ממחיש לעתים קרובות, את דבריו אלה של אלפי טל. קשה שלא להרהר ב"צמיחת" של מיתוסים כאשר הניצחון בצדנו ובניסיונות לצמצם אחריות כאשר הניצחון אינו שוקף וברור להמחיש, כי "המיתוס הוא נשקם של המפקדים במהלך התהילה וההיררכיות שלאחר המלחמה ואיש אינו מתרחק מנשקו, כל עוד קיים "איום" על מקומו בהיסטוריה".²⁵

ציפיות הפיקוד ותרבות הפיקוד

ונוכן צמוצים מוקדי לחימה נוצרים מצבים שבהם על מפקד ווצבה, או ייחידה, המנהלת קרב, מצטופפים לעיתים שלוש רמות פיקוד: מטכ"ל-פיקוד-אוגדה. בהיעדר "תובבות פיקוד", ששורשי במסורת ארוכת תקופה של תחומי אחריות פיקודית לכל רמה, מנסה כל דוג' ל"השתלט" על מערכת הפיקודות. תופעה זו מכבידה, משbast את סולם הפיקוד וקשורה גם לבעה של האתוס, המיתוס והאמת, שאotta הצגתי עתה.

סיכום

mbט לאחר, בפרשנטיביה של ארבעים שנה אפשר לנו להסתכל על מלחמה זו בעיניהם פקוחות ולמוד ממנה לקחים רבים לעתיד, שאולי מפעם עליינו במהלך נספות. ראייה אמיצה, התמודדות עם אמת משוחררת ממיתוסים, יאפשרו לנו להימנע מכשלים ישנים וחדים ויזקנו אותנו בדרכנו ובאמונתנו.

ומן הצד השני הקרב על כיבוש דרום רמת הגולן ב-9 ביוני. אני מפקד אוגדה 36, מקבל בשעות החזרים מלאוף פיקוד הצפון, דוד (דדו) אליעזר אישור לכיבוש דרום רמת הגולן, מאזור תל קצ'ר לכיוון פיק – חיספין – בוטמיה. הנסיבות מלוקטים מבין היחידות העולות מפיקוד הדרום ופיקוד המרכז. ציר התנועה פקוק, הפוקדה ניתנת איטית והכוחות מאחרים להגעה. הפיקודו של לחטיבת הצנחנים 80 (מלואים) בפיקודו של דני מט וסבירה מקבץ של יחידות עלית שונות, המחשפות עדין השתתפות בקרבות. אין שעניינו אין תצומי אויר, המודיעין – מה שעניינו ראות או לא ראות, בשל דמדומי היום לקרה שקיעה. אני היכרתי גורה זו היטב, מתkopפת שירוטי כמח"ט גולני בשנים 1958–1960. תמונה המודיעין האחרון מגזרה זו, שקדמה למלחמה, הצביעה, כי מתחת פסגות תאופיק העלונה קים קו ביצורים חזק, חמוש במכוונות ירייה ומכתש את המדרון. דוד צנחונים וותיק קרבות, בפיקודו של אפרים ברנד מסתהה בהתקדומו במעלה ההר. השחר עולה בין 4 ל-5, ואני מוחלט שאמם הגדור לא עברו קו מסוים בשעה 1 אחר חצות, אני בולם אותו, מחש שתקיפה מאוחרת יותר, בתנאים הטופוגרפיים הקשיים, יגרמו לאבדותכבדות לא השוגג המשימה. בשעה 1 אחר חצות אני שואל את המג"ד היכן הוא נמצא. תשובהו, "אני רك עטה מתחיל לטפס". זה רגע קשה עבורי. אני אמור לבטל משימה שהוטלה עלי. אמנם אני אישית יושב בחוף'ק בפוריה ואני מסתכן אישית, אולם "כבוד", מה היה עלי. עוד אני מתלבט מצלול הטלפון. על הקוו, ראש אגד"מ מבצעים במטכ"ל, אל"ם יצחק חופי. שואל בשם הרמטכ"ל החשוב שכדי להפסיק את התקופה ולתוקן למחזר, בסיעו מסיבי של כל חיל האוורו שלו. לפיכך, התפלאת לקרווא בספרו של חנן ברוטב, כי דוד פקד עלי להפסיק את ההתקפה. והוסיף "עד לך שבזבוז הזמןנות ההיסטורית".²¹

אכן, אולי סיכנתי את שמי הטוב, ויתרתי על הילת מפקד גיבור, השולח את הייליו לקרוב עקוב מדם. הקרב מחדש למחזר בזוק כפי שתכננו ולעת עזב היה כל דרום הגולן, עד בוטמיה בידינו. ככל שאנו חושב על החלטתי, שאני לוקח עלייה אחריות מלאה גם היום, היא נראית לי נכונה וראויה.

חייב אDEM בצה"ל חווים להיות שיקול מרכז המדריך מפקדים שעיה שעיליהם להחליט אם להיכנס לקרב בזומתם. על המפקדים, השולחים הייליהם לקרוב לשקל אם הקרב הוא, למעלה מכל ספק, קרב לחים ולמות. קרב של אין ביריה, קרב בו תליים חיים ובים אחרים ובו תליים ניצחון או סיכון של מפלגה ואבדון – רק במקרה זהה או אי תקוף "כל מהיר". גבורהם של מפקדים היא, לעיתים, גם היחסם של "אייזו גיבור? הכבש את יצ'רו".

מנהיגות פיקודית, מיתוס ואמת

אלוף ישראל טל, כותב בספרו "ביטחון לאומי: מעתים מול רבים"²²: "הפקת ללחים כרוכה... בידעה ודאית ובאמונות היזכרון ההיסטורי". אולם קשה להגעה לחקר הדברים, כיוון שלימוד לקחי המלחמה הוא מעבר מערפל הקרב, הרווי כדי אבק שרפה, לעורפל ההיסטוריה הצבאית, הכבד ממנו והרוי אדי מיתוס.... המיתוס הוא יציר הדמיון, פרי דעות קודומות והתרפקות האדם על עברו ועל חלומתו. יש שמעורבים בו גם היצרים והברורות. והוא שולט בכיפה במפלגה וגם בניצחון, בכישלון וגם בהצלחה. יצרים של קנאה ותחרות טבועים

21. חנן ברוטב, דוד – 48 שנים ועוד 20 ימים, דבר, תל אביב, 2002 תש"ב, עמ' 157

22. ישראל טל, ביטחון לאומי: מעתים מול רבים, דבר, תל אביב, 1996

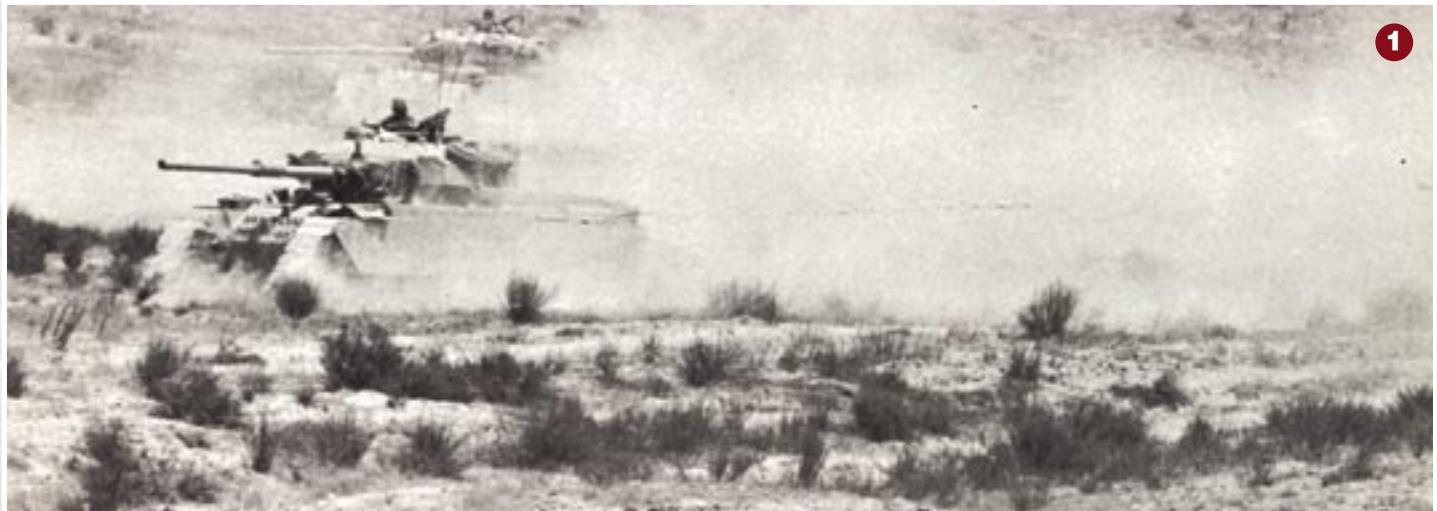
23. ישראל טל, ביטחון לאומי: מעתים מול רבים, דבר, תל אביב, 1996, עמ' 119–121

24. מ. בראון (עורך), ששה ימים – צבא הגנה לישראל, החוצה לאור – משרד הביטחון, 1968, תשכ"ח; סקירה חדשה, 5–7, מאי 1967, מטכ"ל קצין חינוך ראשי; יוסף אשכול (עורך), מלחתה ששת הימים, פרטומי מטכ"ל/קצין חינוך ראשי, משרד הביטחון – החוצה לאור, אלול תשכ"ז, ספטמבר 1967.

25. בפיקוד דרום מועניות שלוש אוגדות (טל, שרון ופה), בקבוקות על רוחלים מופעויות של מותה גור, וטבחה 10 – הראל – בפיקודו של אוירן בן ארי). בມיעוט צפון השומרון מופיעות אוגדת אלעד פל, חטיבת מטה בריל, אויר רום ואחרון אבנון ובמיעוט רמת הגולן, אוגדת אלעד פל, חטיבת הצנחנים (בפיקודו של דני מט), חטיבת גולני (בפיקודו של יונה אפרת), חטיבת 3 (בפיקודו של יהוודה גבש), חטיבת חיל, חטיבת גולני (בפיקודו של אלברט מנדול).

26. ישראל טל, ביטחון לאומי: מעתים מול רבים, דבר, תל אביב, 1996, עמ' 121

1

2

תמונה ה**המלחמה**

1 יחידת סנטוריום בהבקעה דרום

2 התקדמות שריון בציר הדיוויזיה
קשה-עבירות מרפק לאל עריש

3 יחידת פטונים בהבקעה דרום

3

תמונה מן המלחמה

טנק שרמן מטפס על סלע היבול ברכבת הגולן **4**

טנק שרמן מול שער האריות העשן בחומת ירושלים **5**

טור שריון המבקיע לשכם ממזרחה **6**

יחידת שריון עם כיבוש מסעדה ברכבת הגולן **7**

מפקדים בהר אספרים על ששת הימים

אספנו את סיפורו הלחימה של חיל מפקדי הגדודים והחטיבות במלחמת ששת הימים, לשם עבור ארבעים שנה את סיפורו הקרבנות שלהם, ואולי לחדר מספר לקחים שביעיניהם עדין תקפים גם יום. סיפורו הקרב מרתתקים, וגם מה שלא נאמר בגלוי מבצע ומעיד על הדבקות במשימה ועל העצמה והמקצועיות שהי. המפקדים הם: האלופים (במיל') יעקב (ג'קי) אבן ואennon רשות, התא"לים (במיל') אריה קרן, אברהם ברעם, אהרון פולד (פֶּלְהָ), ברוך הראל (פינקו), עמי רדיין, נתקה ניר ומנחם (מן) אברם.

עורק: אל"ם (מיל') שאול נגר

קשר; והיו שם קציני קישור סון צביקה הולנד וסרג'נט גלייל.

זו הייתה חטיבת מילואים בשלבי ההקמה לאחרוניים עם טנקים סנטוריון. שלד הפיקוד כלו היה של אנשי קבע. חטיבה 520 עם שני גודי טנקיים וגדוד חרום"ש המגיסת במחיצות מי והתכנסה מדרות לאופקים. בתקופת הכוחנות היו הרבה אימונים ונחלי קרב. ב-4 ביוני התחל נוהל הקרב של המלחמה וקיבלו פקדות באוגדה 31 של אברהם יפה. על האוגדה עם שתי חטיבות הטנקים, 200 של ישכה שדמי ו-520, עברו לאחר ההבקעה בגזרה של אוגדת שרון, ישכה בנחל חרדין ובצד אום כתף, אום שיכון, אבורייגלה, ו-520 תפרוץ לאחר כיבוש מתחמי אום שייחן למרחב של אבו עגילה, ביר-חלפון, נבל לבני לקרוב שריון בשירון גדול. למשימה זו היו נזירים להתקונן. ב-5 ביוני הגיעו האוגדות של טל ושרון ולאחר המהלך הזה אוגדה 31 פרצה למרוחב. באותו זמן לא ידעו שאחרי ההבקעות אלה קיבל הצבא המצרי פקודות נסיגת.

עברנו דרך האוגדה של שרון על ציר הכביש לכיוון אבורייגלה, גדוד 126 של רותם הוביל, ונכנסנו לקרב שריון בשירון מול טנקים שהיו שייכים למערך המצרי. גדוד 126 מסיים את הקרב הזה בהצלחה רבה ולפי הספר, וביר טנקים מצרי שעירקו משםديد בדקות טפירות גדוד טנקים מצרי שעירקו טנק טי 34. החטיבה המשיכה להתקדם והגיעה לכיוון ביר לחפן, כבש ג'בל לבני מערכה. במקום זה נערך המלח"ט אלחנן סלע לקרב שריון בשירון כפי שתכנן. ההייררכות שלו הייתה חסימת מעבר הדלקה עם גדוד 113 של אריה וינברג, כוח בולם של מוטקה להב באחת הגבעות וכוכת הולם (פטיש) שהוא אמרו להיות לפני התורה שלמדנו. זה היה בבורק 7 ביוני. החטיבה קיבלה פקודה לתפוס את מרחב ביר חסנה ולטפל במרחוב זה לרבות בנושאי שבויים ולוגיסטיקה, דבר שהיה למורת רוחנן כי חטיבה 200 נעה וחלפה על פנינו.

חטיבה 520 בקרבות התקדמות ורדיפה

מסדר הניצחון של חטיבה 520 ליד מצב' פרקר. מימין: אלוף אברהם יפה, השר מנחם בגין, אל"ם ג'קי אבן, ראש הממשלה לוי אשכול, אלוף שייקה גביש, אייזון מרדיין

אל"ם (מיל') ג'קי אבן היה סמ"ט של חטיבה 520 בפיקוד אל"ם אלחנן סלע (ז"ל) ארబלי שלמה, מפקד פלוגת סייר; רס"ן שני גדיון, פלוגת חה"ן; רס"ן יעקב ארז, מפקד סיוע; רס"ן שמחה מעוז, פלה"ס (הוא בא מהמתכ"ל); הרופא סרן ד"ר אלכסנדר פחחה; רס"ן אלטמן יהיאל, מפקד הסדנה; סרן גدعון אבידור, קצין האג"ם; רס"ן גדייה דוד, הקמ"ן; רס"ן אייזון מרדיין ז"ל, קצין מג"ד טנקים בחטיבה היו: רס"ן אברהם רותם ז"ל,

לוף (מיל') ג'קי אבן היה סמ"ט של חטיבה 520 בפיקוד אל"ם אלחנן סלע (ז"ל) וקיבל את הפיקוד על החטיבה בהוראת מפקד האוגדה אלוף אברהם יפה, במלך המלחמה, ביום 8 ביוני 1967. המפקדים בחטיבה היו: רס"ן אברהם רותם ז"ל, סרן גדייה דוד, הקמ"ן; רס"ן אייזון מרדיין ז"ל, קצין מג"ד טנקים;

העצמאות. אנחנו, הדרוג השני, היינו הפיקוד עם הניסיון הכספי של מלחמת סיני. הפיקוד שציניתו אותו, וכל המפקדים צעינים, הם בוגרי החילדה של קדש מבחינת מבנה וארגון צח"ל, במודל שצ"ל נבנה אחורי קדש – שרין ואוז. המודל שנבנו התאמנו בו היה מודול אופנסיבי ברמה האסטרטגית של כל הצבא, והתקפי בכל רמת האימון, מרמת צוות ועד להחטיבה, כשבמי יסוד היו בו ואוטם חשוב להציג: היה בו תמרון בכל טיטה ובכל התנאים והנסיבות אש. חטיבת 200 לדוגמה עברה בחרדין, וזה תוצאת הניסויים של גיסות שרין בשטחים שנחשבו לבתי ערים ובסיטה הררי. האימונים במודל תאמו את שדה הקרב של ששת הימים. מפקדי מיסות שריון, מאורי בן אריה, שבשליח תפקדו אחורי קדש, דרכ' ח'ים ברלב, דדו וישראל טל – הבינו את המודול בצהורה מאוד ברורה. התרומה של אורי בן אריה, חיים ברלב ודדו הייתה בערך בתמרון. התרומה הגדולה באש המודיעיקת הייתה בערך של טליק. הכתת הס"כ של ששת הימים והכנתו למלחמה הייתה של טליק. זה המודול שנבנה ונוצר ניסיון.

לפיקוד אני מיחס ערך עליון. צבא המילואים קיבל פיקוד סדר, עם מטות סדירות. פדרל, ברעם, רותם, מוטקה להב, אריה וינברג – כל אלו היו מפקדים סדרים וגם אני בעצמי. המח"טים ישכה שדמי וכולם היו מאומנים ומתחורגים והערך של הפיקוד והניסיון של הפיקוד הוא פרי עבודתו של 11 שנה מאז קדש. מבחןינו הלקח החשוב ביותר שאנו רואה אותו ככלוח נצחתי, הוא הוכיח את הגיסות. אין הוכיח היא שמובילה את הגיסות. אין גיסות לא טובים, יש מפקדים לא טובים וכן הוכיח פיקוד בלתי רגיל. מערך המילואים נתן אמון טוטלי במערכות הפיקוד. כל פקודה שניתנה בוצעה. הבעייה הייתה אם נתת את הפקודה או לא. אם לא נתת פקודה – היא לא בוצעה ובלתי.

מערך המילואים של חטיבה 520 היה כולל חילים שהיו בגודול 82 בחטיבה 7, שעברו אימונים אינטנסיביים. הפיקוד והניסיון שלהם רכשו בצד הסדר שהתאמן היטב בכל הזרמות הוא התונצאה מכך. נולי קרב היו מסדרים ובורורים כך שברגע שהחל החטיבה בפעולת פרושה על כל היעדים שם ייחידה מובהרת בראש סדר וועליל לחבור אליו. גודוד 126 של רותם גודוד מוטקה ירה על פорт אופיק (ליד סואץ). ב-9 ביוני החטיבה כבב היזמה פרושה על כל היעדים שלאלה, המתלה, קו התעלה, ראש המטה וראש עוזם לאבו רודס. חטיבה 520 הגיעו לכל היעדים הללו. גמרנו פקודה חטיבת מילואים שהתפרק ב-12 ביוני נערך מסדר מלכתי מרשימים במצבת פרקר בנוכחות של ראש הממשלה לוי אשכול, השר מנחם בגין, אברהם יפה מפקד האוגדה ואלוף הפיקוד שייקח גביש. בזה הסתיים חילקה של חטיבה 520 במהלך הלחימה. חטיבה 520 איבדה במהלך כ-15 לוחמים והוא לה 40 פצועים. מבחןינו הגיעו יומיים ונשארו עד ל-10 ביוני. אנו מילואים כמו פועלם, גם אני מכח'ט עם רותם וכולם שבחנו תפקודם ורדרפה. וזה היה קרבתן של מילואים.

שם טנקים טי-55 ועם הזירה יצא אלפי חיילים מצרים עם נשקividim. נתתי הוראה לא לפתוח באש. בקשתי מכל מי שמדובר ערבית שיזיריו את המצריים שאנו חילדה של מלחמה. הפיקוד נפל לידינו ללא יריה אחת. בדיעד הסתבר לי שההיה בסיס הטילים היחיד בזרחה התעלה. דיווחתי לאברהם יפה שביצעת את המשימה, אני בפורט עזיז ואנחנו חוסמים את הכל. הוא בא להיפגש אותי בפורט עזיז וראה אלפי חיילים מצרים. הוא חשש שיהרגו אותנו. העצתי שניין להם לבורת, להחות את התעלה, ולספר את גודל המפללה. הוא הסתכל עלי ו אמר לי לבצע. ואכן כך זה בוצע. קידמתי את מוטקה להב קדימה ונתתי לכל אלפי החיללים המצרים לעבורי את התעלה ואת הקצינים העברנו למחנה שבויים.

כך קיבלתי פקודה להגיאו לראס סודר. תלכנו

תגונה מהיריה ללא תנאי'

בקור 8 בימי קיבילי את הפיקוד על החטיבה. אברהם יפה נתן לי פקודה כשהיינו בביר חסנה: נוע במלחמות המרבית לעבר התעלה, לפורת עזיז, לפוטס תאופיק, ואס סודר, תחצה את המתלה ואת ראס ג'ונדי. היינו במרחק 200 ק"מ מהיעדים. נתתי מיד פקודות, החטיבה עברה לשדרות מקבילות, והധשתי שכרגע המהירות קבועה. הריאות של החטיבה מתמלאות בחמצן והומוטיביצה של כל היחידות גבורה. התגונה מהירה. גודוד 131 של צבא מצרי שנסוג מרוחב הזה. מוטקה להב התפרס ונלחם בקרב התקומות ורדיפה וסתה ממהירות של ההתקדמות של החטיבה. העברתי את גודוד 126 להוביל ומסדרי למוטקה להישאר באגן ולעשות מה שרצך. עם גודוד 126 הגיעו למגדי גודוד 94 של אברהם בירעם בפתח המתלה המזרחיים ושמחתלי לראות אותו. במקביל העליית מטוס סיור לראות מה קורה במתלה. נמצא שבמתלה יש חיילים מצרים.

עברית לטנק ואמרתי לורותם להיכנס בשדרה משוריינית, עם תותחים לפוי התתגולת, ונחליל לדאות מה קורה בפנים. מעבר המתלה הוא 23 ק"מ. נכנסנו עם צוות הנדי. בדרך יורם וצולפים עליינו. אנחנו מתקדמים בשדרה המצרית במקלעים ובנסיך איש. החיללים המצרים שהיו שם לא ברחו אלא נשארו שם, רעבים, פגועים, צמאים וירומים, ואנחנו מתקדמים. כך במשך שלוש שעות, עד שהגענו לחלק המערבי. בחלק המערבי של המתלה אנחנו נבלמים בarterlia ובאש טנקים זהה די הפטייע אותו, מפני שהצבא המצרי ממוטט.

הערב מתקרב ואנו יודע שעלי להגיאו לפוטס עזיז ופורט תאופיק. רותם ואנחנו

טיל נ"מ בבסיס הטילים היחיד שהייתה מזוודה לתעלה, לאחר שנכבש על ידי חטיבת 520 בסיני

והתחלנו בתגונה. מסרו לי מהמטכ"ל שמויישה וחצץ (לימים הרמטכ"ל משה לוי) עומד לנחות עם יחידה מובחרת בראש סדר וועליל לחבור אליו. גודוד 126 של רותם גודוד מוטקה ירה על פорт אופיק (ליד סואץ). ב-9 ביוני החטיבה כבב היזמה פרושה על כל היעדים להסום את המתלה בצד המזרחי, במקומות נדוח דרגים ונראה מה יקרה. היה שם קושי עצום כי משאיות מצריות ובוטות נפגעו שם מחיל האויר שלונו והיו קשיים לעبور ולדוח את הדלק שנתקע כ-400 מ' משם, כשאנחנו בטנים ריקים. רותם הציג לעורק קרבי ים מסדר. עינית לו שאין זמן לקרב ים, אנחנו צורכים להיות עם שחר בתעלה. מסרתי שקודם כל נתdk. הוצאותיהם היו הרושים לגמרי אך עברתי בינהם ואמרתי להם: ישראל מחהה לכם, אל תתנו לה לחכות. אנחנו מילואים כמו פועלם, גם אני מכח'ט עם רותם וכולם שבחנו תפקודם ורדרפה. וזה היה קרב

מסקנות ולחים

אגע בשולשה נדבכים: בפיקוד, בצבא המילואים ובמודול של ה炽רת הגיסות למלחמה. הפיקוד הכספי או הפיקוד בכלל, צבא המילואים, מה שנקרוא, זו הייתה חטיבת טנקרא המודול. אז קודם כל, ישagiostot או מה שנקרא קדש. הפיקוד של המטה יכול והפיקוד הבכיר בכלל היה כולל מלחמת המתה המצרי, שיעוד לא הבנו מהו בכלל. היו

חווטפים שם אש. והמתלה מעבר צר ולא יכולות. פניתי לאבלי לבדוק אפשרות נוע באגפים, אך אין אפשרות. הדלק נגמר, אנחנו חיבים לבצע את המשימה וגם עליינו להעבר דרכ' המתלה את כל ה炽ות והדרגים. פקדתי על מוטקה להב לחסום את המתלה בצד המזרחי, במקומות נדוח דרגים ונארא מה יקרה. היה שם קושי עצום כי משאיות מצריות ובוטות נפגעו שם מחיל האויר שלונו והיו קשיים לעبور ולדוח את הדלק שנתקע כ-400 מ', כשאנחנו בטנים ריקים. רותם הציג לעורק קרבי ים מסדר. עינית לו שאין זמן לקרב ים, אנחנו צורכים להיות עם שחר בתעלה. הוצאותיהם היו הרושים לגמרי אך עברתי בינהם ואמרתי להם: ישראל מחהה לכם, אל תתנו לה לחכות. אנחנו מילואים כמו פועלם, גם אני מכח'ט עם רותם וכולם שבחנו תפקודם ורדרפה. וזה היה קרב המצרי בנסיגה ואנחנו נסעה לפrox את המערק המצרי כך שיחשוב שאנחנו חלק מהצבא מצרי הנסוג לתעלה. נכנס בשדרה עם אורות מלאים ואז יביו ויחשבו שהצא מצריך, וזה הייתה הפקודה. הדגשתם שams תיפתח אש, אנחנו פותחים באש בשדרה שארה משוריות מכל הכווינים. ואכן זה התבצע כך. עם שחר מצאו את עצמנו בתוך המתה המצרי, שיעוד לא הבנו מהו בכלל. היו

גדוד 94

לחימה עד כלות הדלק ומעבר לזה

הכיבוש והתחליל לנעו. ההנחה הייתה שנורוץ אחריו המצריים וכשיתחיל הקרב מילא תואט התנוועה ובינתיים יגיעו שאר הטנקים והכוח יגבר. קיומו שום פדלה יצרף אותנו ונניה כוח מספיק חזק ולא נשאיר כביש רק, עלינו על הכביש, התחלנו להתקדם וחיל"מ. בשלב מסיים אמרתי לו: ישכח, שלו על חיל"מ. בשלב מסיים אמרתי לו: ישכח, רד מהכביש, ביני ובין שיריה מצרים. מיד כשירד סובבנו תותחים אחורה וירינו על השיריה שהיתה על הכביש והמשכנו עד ג'בל לבני. כשהתקרבנו לג'בל לבני ראיינו מרוחק את הטנקים המצרים יוצאים מהמחנות, נערכים ומתרפרסים בשיטה. נפרנסנו מולם והתחלנו בקרב אש. כשעה אחרינו הגיעו הגදוד של פדלה.

הקרב נגמר עם חסיכה. עד גמר קרב השוריון בשירון בג'בל לבני היה לי, לדאובוני, הרוג אחד ועוד שלושה-ארבעה פצועים, למרות טנקים רבים נפצעו. בקרוב זהה המשದנו עשרות טנקים. בס"ה ייחד עם פדלה השומדה חטיבה מצרית של טנקים 34. אני היתי מזורה לבביס המוביל לג'בל לבני ופדלה ממערב לו. הקרב הסתיים אחורי המchanות והגענו כמעט ללא דלק ותחמושת ועם טנקים רבים שהיו זוקקים לתיקויים.��ראת החותם נכנסנו לחניון ואת יתרת הלילה ניצלו להיערכות מחדש.

היה זהليلת שני של לחימה רצופה. לפניות בוקר המשימה הייתה לנו על הציר ולחפות את בית חסנה. הגדוול של שוב הוביל. נסענו על הכביש בגל מיקוש ממש צדי. מימיין ומשמאלי לכיביש היו טנקים נטושים וחילימים מצרים שרכו רגילה. הפקדה הייתה לנו ולא ליות על מי שלא יורה עליין אם נתקלים בחילילים עם נשק, יורים באוויר כדי שיירקו את הנשק ויברכו. קראת הצהרים של היום השלישי למלחמה הגענו לביר חסנה. קראת ביר חסנה התרפנסנו וגדוד החומר"ש הטרוף אליו ונשאר לעשות סדר במקום. עד שגדוד החומר"ש תפס את השטח הפסנו הרבה רבויים. השටתי כוח קטן לשמור על השבויים אך השבויים החלו להרוג בשלשה או ארבעה חיילים מפלוגת החומר"ש ואז הורייתי לירוט מרחוק בחיל"ים מצרים שנתקל בהם במקומות לקחתם בשבי.

חציתי את ביר חסנה, ובקשר קיבلت פקודה להמשיך לביר תמדה. בהמשך נכנע ונשבה הגנאל יקוט בידי מ"מ טנקים. הגענו לביר תמדה ביום השלישי למלחמה בצהרים. למ"פ הסיר ניתנה הוראה למצוא דלק ושעה אחריו והוא נהרג.

חסימה במתלה

הופיע 'ברן', הראה לי את האבק הרחוק ואמר לי: שם המתלה, לך תחסום אותה. אמרתי לו שיש לי שנים עשר טנקים ולרובם אין דלק. 'ברן' בשלו: תחתרגן וסע. פקדתי על כל טנק שיש לו דלק יותר מכל אחריו לנו איתי, האחים נשארים. חשבתי שבדרך כלל לא מוכן להשאיר לי להגעה למתחלה ובדרך אני לא מוכן להשאיר אף אחד. אספנו שבעה טנקים, שני זחל"מים, שני ג'יפי סיור, מרגמה אחת 81 מ"מ או שתיים! כל היתר עמדו בשדרה על הכביש ללא דלק. אייכשהו הצליח עמדנו בשדרה על הכביש ללא דלק. ג'יפי סיור מ"פ הסייע שעלה על הכביש עוד כמה ג'רנים דלק שאותם זוקתי על הסייפון. יצאנו בדרך אחרת ה策. תוך כדי תנועה מהומה רבתי. הכביש מלא מצרים, טנקים, נגמ"שים, וכולם בתנועה. נסענו

שם, מביר לחפן, לרשותה בחיים חטפי טיל"ן"ט מסווג שמל. לאינו גוף עף אליו ולא ידענו בדיק מה זה. זמן קצר לאחר מכן קלטנו איך לתמן מולם ולהשתיע באש מרגמות לכיוון ומיצאו את הפטרונות. כשהגענו לשם נשארנו כמעט ללא דלק, אך בת חמוץ לא הייתה בעיה. התארנו לבימתה הציג. בהדר אמצעי ראייתו לילה הורדי טנקים מהגבעה לטוחים של 150–100 מטר כדי שיוכלו לדאות משחו ולירות. ההוואות לצוותים היו להבעיר תחילת מספר מטרות כדי לעשות מדרות, ולאחר המדרות לפגע בעוד מטרות.

סא"ל אברהם ברעם על רקע הטנק שלו במהלך המלחמה

בשעות המוקדמות של הלילה נשמע רעש הטנקים של חטיבת טי"ס 55 שהגיעה מכיוון ג'בל לבני. כשางיעו לטוחה של כמה מאות מטרים פתחנו באש והצלהו להדילק מספר משאיות ומספר טנקים. אילין יקוטיאל המ"פ הדילק את הזורור שבטנק, חטף פג זונה. מזה למדדו כולם שלא להדילק ורקורום. מעשה ניהלו קרב אש לא הסתערות, שנמשך עד לפניות בוקר. בדמיומי הבוקר הchallenge נעו טנקים לאחרת תדלק ומילוי מחדש. הלחימה נעו טנקים וניזוקו, אבל הטנקוריונים האלה הגיעו לנו טנקים וניזוקו, אבל הטנקוריונים האלה עשו את העבודה.

בבוקר הגיעו אליו ישכה ואמר: החטיבה המצרית הchallenge לסתות וצריך להתחילה לדוד. לפදלה שנסע הלאק חזר אין דלק והוא צריך להתחילה לתדלק. אמרתי לו: אני מוכן. מעשה התי מוכן ורק עם פלוגה אחת ועם הטנק שלו, כל הטנקים האחרים היו בשלב של תדלק. הנקתי של מסגרת פלוגתית שתסייע תדלק תעלה על

ת"א (AMIL) אברהם ברעם היה מג"ד טנקים 94 (סנטוריונים) בחטיבת 200 של ישכה שדימי. הסמ"ט היה ולטר הנגב. בחטיבת 200 (טנקים) היו שלושה גדודים: גדוד סנטוריונים 94, שהיה גדוד בהקמה, גדוד סנטוריונים 125 של פדלה (עם פלוגה אחת של סנטוריון מאוק 8 הכל מפוארים של אותה תקופה), וגדוד חומר"ש של יהודים ירושלמי. קצין האג"ם היה יושן בן-ג'ל. היה גם פלוגות סיור של מלכי. החטיבה התגייסה בתקופת הכוחות והתקופה של מלחמת שאזלי ומוקומנו אך הזמן בוקר הוציאת לבנייה. התחלת לקלט טנקים, תחמושת ונשק ולהתאמן, עד אז טרם התאמנו. נוהל קרב החל ב-4 ביוני. המשימה שהוטלה על החטיבה הייתה לנו ביצור חרודין, להגיע לישבן של ביר לחפן (מדרום), לחסום את ציר הכביש מפני תגבורות אפשריות מג'בל לבנייה לאל-יעיש, ולאחר מכן להיערך לתנועה לכיוון מחרות ג'בל לבנייה. קראת קרב השוריון הגדוול. הימי הגדוד המוביל, פדלה היה אחורי, וגדוד החומר"ש מאחור.

ఈ החלטה הייתה נושא ללחן נושא גדווד 94, כשהחטיבה של פדלה נעה לבילה לאבו-עגילה במקומות, ומהגדוד של פדלה נעה לבילה לאבו-עגילה וחזרה פלוגות טנקים אחת בפיקודו של כספי החומר"ש נשאר אף הוא לא בטחה. בבוקר החלה החטיבה נעה לג'בל לבני. לקרה ערב הenthal של באזורי קרב שוריון בשוויון מול חטיבת טנקים מצריות ובלילה נכנסו לחניונים. למוחות בבוקר נמשך קרב השוריון בהשתפות הגדוודים 94 ו-125 ובמהלך התקבלה הוראה לנו דרומה לביר חסנה. מביר חסנה המשכנו לביר תמדה בכיוון דרום-מערב. אחר כך התפצלו: הגדווד של פדלה נכנס לציר הג'ידי והגיע בהמשך עד לתעללה. הגדווד של

94 – המשיך דרומה לצורכי חסימה. ערב המלחמה שימושי מפקד קק"ש (קורס קציני השוריון) בו הי שורי פלוגות עם צוותים סדריים שנשלו חלק בקרוב על המים בצפונו. הגדווד על בסיס קק"ש נמסר לנתקה ניר ואני התחלה לבנות גדווד שהיה על הניר ואספת טנקים (סנטוריון בנין) וצוותים. היו לי שלושה מ"פים טנקים: אילין יקואל זיל שנהרג במהלך המלחמה, חיים זלצ'ר זיל שנהרג במהלך יום היפורים ומיא יעקובזון זיל (שנפטר בעבר שנים ממלחמה). מ"פ החומר"ש (זחל"מים) היה פוקסי. לשמחתי צוותי הטנקים היו משוחררים טריים משירות סדר. סגני היה ג'ו פישל. כשבערנו משדרה בוקר ליצינה סמוך לגבול ניצלנו את התנועה לאימון בתנועה.

התאחדות ורדיפה

התנועה לשיבן של ביר לחפן לא הייתה מורכבת. לא היו לנו בעיות עבירות כמעט. בדרך נתקלנו בסירושים ממנועים של הצבא המצרי; נתקלנו במושב נ"ט שהיה על אחת הדיניות והסתערנו עליו תוך כדי תנועה; נתקלנו בעוד מערך קטן של איזוז מחלקה בדרך גם אוטו כבשנו תוך כדי תנועה; ובשעות אחר הצהרים הגענו לישבן של ביר לחפן. שם על הגבעה היה מכ"ם גדול, שאותו הדלקנו מיד.

טנק אויב שנפגעו בקרב

במקביל ושוב הפקודות – לא יורם, נסיעים. בצומת אחת לפני כביש הטנק הראשון של גיא נשאר ביל דלק, קשרנו אותו והחלנו לגורו. בצומת פרקר נתקע הטנק של ביל דלק ואוטו גור רפי עוז שחקה מ"מ אצל. תMOVות המצב הייתה כך: עומדים בצומת פרקר על הכביש שבא אל המתלה מכיוון נחל. על כביש זה עומדות שירות מצריות עם טנקים ומגון כל רכב וחילימ'ש שהולכים ברוגל. 100 מטר מהם עומדות שירותה של שבעה טנקים שלנו עם כמה זחל"מים. החילימ'ש רותמים טנק לטנק ולא יורים. אנחנו נרים בדיקם כמותם. מימין ראיינו מתחם נ"מ בכניסה למצר המתלה. הפקודה שנייתה: חיבים להגיע למתחם הזה. אין לנו יותר דלק להמשיך לתוך המתלה. זה יחסום הרטטיית את הכניסה שם נתרגן. הצלחנו להוביל אחד את השני והגענו למתחם, כשלושה או ארבעה ק"מ מהצומת. הגיענו מתחם ומיצאו בו חילימ'ש מצרים. רק אחרי שנכנסנו פנימה פתחנו באש משבעת הטנקים לכל הכוונים כדי לנוקא את האזרע. עברתי ל'זחל"ם וממנו ייהלתי את כל המערכת. לקחנו משאיות מצריות שהיו על הכביש והפכנו אותן למכשולים שיחייבו תנועה בפיקולים כך שאם הגיעו האספהה שלנו היא תוכל לעבור. כיוונו את החרמ"ש לעבר המכשול שיצרנו ובברי אחד הטנקים הבערנו את המשאיות. בכך עשינו שגיאה כי לא בדקנו מה יש במשאיות ובשתי משאיות היו מוקשים! הן בערו שעות אחות. בלילה היו ניסיונות התפרצויות של המצרים שלא ידעו שההינו שם. פתחנו באש החזרו אש אך בלנו אותם. בשלב מסויים בלילה התפוצזו המשאיות האלה ובמקביל שדרה טנקים מצריים נסעה דרכן על הכביש ללא ירי. פתחו באש והם החיזרו באש. הם חילימ'ש זלוטץ, שלא היה לו קשר, ראה טנקים נסיעים והתחילה לנוסע אחוריים מבלי שידע שהם מצרים. איכשהו הצלחנו לעצור אותו. הוא נעצר לאחר מכן מהות מטורים ופתח עליהם באש מאחור. בלילה הגיעו שני תותחים מתנייעים מסווג פריטט עם משאית וכמה חיות דלק ועוד שני ג'יפים של הסיר. איכשהו הצלחנו, באיגוף עמוק מאד שלא דורך, להכניס אותם פנימה. את התותחים המתנייעים הצבתי בכנון ישיר מול הכביש.

בבוקר הגיע חיל האויר שלונו שתקף את המצרים ואונטו מכל הכוונים. הגיעו עוד שדרת רק"ם מצריות שפתחנו עליהם באש, והם התחילה לנוסע בראש סודר. לקרה השעה 10 בבוקר הספקנו לתדלק כל טנק בחנית דלק הבודדת ואפשר היה להיות מחדש. וכמו משימים מופיע ג'קי אבן עם חטיבה 520 והיה מפגש מאד מרענן ומרגש. בזה גמרנו את המלחמה.

ובאשר ללחצים, הימי מפקד קק"ש ומפקד גודוד 52. כל הזמן התאמנו כיצד לעבו רשותם קשים ואיך מנצלים כל אמצעי לחימה עד כזאת גבול הביצוע. המפקדים תמיד קדימה ואין מצב שלא מבצעים פקודה. אמרו לך לנו ואין דלק – מצא דלק וסע. מצד שני גם אז לא היה תמיד סדר – אין תחמושת, אין דלק, אין משקפת, אין השק, אין מים. רשותה 'האין' ארכוה אבל מועלם היא לא הפרעה לביצוע. נושא אחר הוא היתרון של גרעין אנשי קבע ביחידות המילואים.

גדוד טנקים 125 לחימה מסוכנת במעבר הג'די

שלך, לך אליו. הגודוד של גיסוס והתחלתי לא ראנן ולאמן אותו כמו שצירך. גם את אנשי המילואים היכרתי והיהתי מוכן להם ולדעתו היה לך חשובות. ביום הראשון למלחמה היו לגדוד תנומות שונות, שליחות פלוגות למקומות שונים, בהמשך עברנו בנחל חרדין עד שהתקבצנו מחדש בדרך מבר

הרון פلد (פקלח) היה מפקד גודוד טנקים 125 (סנטוריונים) בחתיבת 200 של ישכה שדה. בשירות הסדר לפני המלחמה הימי מפקד קורס מפקדי טנקים. הכנתי את המט"קים לדוד אני יצא אליו למלחמה, והיהתי מודע מרווח. ככל מקרים אותו ואני מכיד אותם. ברגע האחרון אמרו לי: שמע, מגיסים את גודוד המילואים

סא"ל פדרה במסדר עם ייחידתו

חברת מכשירי תנועה מצדיעה לעומותת יד לשריון
ומברכת את הלוחמים במלאת 40 שנה למלחמת ששת הימים

הספקי אמצעי לחימה...

חברת ספקטראוניקס מברכת את חיל השריון

ספקטראוניקס בע"מ
אזרוח התעשייה שדרות
טלפון: 08-6875444
Email: esteeg@spectronix.co.il

סא"ל פדרה בסיוור לאחר המלחמה

מתתקדם עם קלצ'ניקוב, ואני עומד מאחוריו הצריה של הטנק שעדمد. הוא לא ראה אותו. ראייתי אותו מתפרק וכשחיה במרקח חמישה מטר ממי יוריתי בו באקודה שהייתה לי והוא נפל ממש ליד הטנק. שנה לאחר המלחמה נשחתי עם משחת מחוץ לארץ להציג את הקרבות. עמדתי במקומות שהחיל המצרי נפל וסיפורתי להם על הקרב, וציינתי בדרך אגב כיפה הרוגתי חיל אחד שהתקרב. שאלו אותו היכן בדיק ועניתי לשואל: תחפור ברגלים. הוא חפר ברגליים ונחשפו העצמות של החיל המצרי שנשאר שם כל הזמן.

אחריו שירדנו למצר השמדנו כמה טנקים שלהם והם התחללו לסגת. אחרי שהם התחלו לסתוגת ירדנו מהר לבכיש. תוך כדי תנועה השמדנו את הטנקים שהסתלקו, לא את כולם, כי חלק הצלחה ממש לבrhoות. בזה נגמרה המלחמה שלי והגעתי לתעללה.

חשוב לי להציג את הצורך שהחילים יהיו ערוניים, לומר בשגמורת מושית לחימה או אימונים חיבטים קודם כל להசיר את הטנקים לפעולות המשך לפני כל מנוחה. אף פעם אין יודע מי ומתי יפתחו אותן. כך גם נהגתי לאורך כל שירותי בצבא. הקפדי גם שהמפקדים יעדמו בטנקים ביל' לבלוט הרבה, כפי שצרכן במהלך הלחימה. הידרלו לפעול בגבולות התצפית במצב זה. האימון שהטפנו לעשوت בתוקופת הכנות היה מותנה ממשים. ולענין הלחימה חיווי שהמפקדים יהיו קדימה. נכון גם מג"ד יכול להיחזק וצרך להוכיח את הסגן והמ"פים לקחת פיקוד, זה לא חברתו ביטוח. גם מה"ט צריך להיות קרוב, אך לא ממש קדימה. אבל אצלנו מג"ד סוחף, וכשהחילים יודיעים שהמג"ד נמצא קדימה זה נראה אחרת. כשהחידה היא של אנשי מילואים, חייב המפקד לבדוק את הכלים ולא לסוך על אף אחד. המפקד אחראי לכל.

המתלה ואני לכיוון הג'ידי. בדרך נתקלנו בשרוון, והוא כבר לא היה רב. היו שם כעשרה טנקים. אני עם הפלוגה הראשונה של כספי ואני לא מוציא מילא, כספי עבד יפה וכןו שציריך. נverbו זמן לא רב חלק מהטנקים האלה נשרפו ונשרו שם. כספי החל להיכנס לג'ידי. מיד נתתי פקודה להרמ"ש להתקדם קדימה ולהיכנס אחורי הפלוגה של כספי. רציתי להכניס את החרמ"ש קדום לנ' לצורק סיוע, כי בטנקים היה רק מקלע חיצוני אחד של המפקד, וחושנו מהאגפים שהיו צוקים רציניים, אבל זה לא הוליך, כי כבר נכנסתי למצר. אווך המצר בחלקו ה策رك קילומטר ומאותיים מטר. עמדתי שלישי בשדרה, זה היה הטנק השלישי של מתחילה המלחמה וכבר לא היררתי את הוצאות. פתאום אש מהחזית ואחנחנו למטה. פקדתי לנווע מיד לאחר וחוינו במערך של ג'בל לבני. הגדוד שלי היה כוח נhadar. הקרב התחל כאשר השמש בעיניים. בלחימה ליד ג'בל לבני נפגעו לנו מספר טנקים. הטנק שלי נפגע ארבע פעמים ונחדר ברבעית. הנהג נהרג, התותחן אייך רג'ל והקלע שפצע וחרב לטנק אחר. הטנקים המצריים עבדו בסדר. המשכנו את הלחימה וגורנו בכך שהשמדנו טנקים בגזרה של. ידעתי שאברהם ברעם (מג"ד 94) משמאלי, אך לא דוח על בעיות ואף אחד לא ביקש עוזרה. הקרב הזה נשך לאורך קילומטרים בשילוב איגופים וביסיסי אש ולאחריו נכנסנו לחניון. זחל'מי החרמ"ש נכנסו פנימה והיל' החרמ"ש נפרסו בגלות בין הטנקים. הסתבר שהחרמ"ש עבר דרך שירה מצירית שנסעה איתם. לחניון הגיעו התהומות והדלק ונעורנו מחדש. דרג'א היה מאורגן ואפילו הספכו קצת לישון. פנותו שחזור 7 בינו התחלנו לצאת ותיכף התחלו להציג אותנו הרבה מחדלים מצרים הרוכס, רק שני טנקים עמודים ומשוחחים שהמצריםים לא מתקדים אלינו. התקדם טנק אחד שלהם ואז ירינו ופצענו בו. זמן קצר אחר כך ראייתי חיל מצרי

לחפן לא'ל לבני. שם, ביום ג' 6 ביוני, התחל המסע הרציני של הגדוד שלו במלחמות ששת הימים. ברעם היה עם חיל מגודדו משמאל (מערבי ממזוזה לכיביש) ואני עם הגדוד מימין (מערבי לכיביש) בכיוון דרום. לפני הוצאה של ג'בל לבני נתקלנו בטנקים שלא נסגו, אלא עמדו בעמדות. עשית הרכבת מצב מהיר. הייתה במרכזי הפלוגות של טוביה תורן (שנהרג במלחמות ים כיפורים), של דוד כספי ושל משה מלר ופלוגת החרמ"ש של רן רוזנברג. בשעות היום הייתה פלוגות החרמ"ש תמיד מאחור, אבל המ"פים צמוד כך שאפשר יהיה להפעיל אותם כשארצת או אתקל בצוות. המלחמה המעשית הראשונה הייתה בהתקלותzzo מול הטנקים המצריים הייתה במערך של ג'בל לבני. הגדוד שלי היה כוח נhadar. הקרב התחל כאשר השמש בעיניים. הטען שלי נפגע ארבע פעמים ונחדר ברבעית. הנהג נהרג, התותחן אייך רג'ל והקלע שפצע וחרב לטנק אחר. הטנקים המצריים עבדו בסדר. המשכנו את הלחימה וגורנו בכך שהשמדנו טנקים בגזרה של. ידעתי שאברהם ברעם (מג"ד 94) משמאלי, אך לא דוח על בעיות ואף אחד לא ביקש עוזרה. הקרב הזה נשך לאורך קילומטרים בשילוב איגופים וביסיסי אש ולאחריו נכנסנו לחניון. זחל'מי החרמ"ש נכנסו פנימה והיל' החרמ"ש נפרסו בגלות בין הטנקים. הסתבר שהחרמ"ש עבר דרך שירה מצירית שנסעה איתם. לחניון הגיעו התהומות והדלק ונעורנו מחדש. דרג'א היה מאורגן ואפילו הספכו קצת לישון. פנותו שחזור 7 בינו התחלנו לצאת ותיכף התחלו להציג אותנו הרבה מחדלים מצרים הרוכס, רק שני טנקים עמודים ומשוחחים שהמצריםים לא מתקדים אלינו. התקדם טנק אחד שלהם ואז ירינו ופצענו בו. זמן קצר אחר כך ראייתי חיל מצרי

גדוד חרמ"ש 89 בחטיבה 8

קרבות תנועה במדבר

מוטקה בן פורת את אחד מגדודי הארטילריה, את גדוד החרמ"ש 89, את פלוגת הסיור "שקד" בפיקוד בנימין (פואד) בן אליעזר ווועד טנקים. כוחות אלה נשאו באוגדה של אריאל שרון. שאר כוחות החטיבה עלו לרמת הגולן. באותו ערב ניתנה לכוח שבפיקוד הסמך"ט פקודה לפזר בבקור 7 בינוי. נראה היה שהמצרים נסוגו. עמי עם גדודו 89 נערכו עם הטנקים לפניים ופרק קדימה עם שחיר. הארטילריה כוננה לציר הפירצה, החרמ"ש באגפים כדי שחדרים מאחור יוכלו לנוע למרכו. הסייר של פואד קדימה באגפים. המצרים לא הגיעו להרעה הארטילריה שהונחתה לעברם והתקדמות הכוח הישראלי הייתה מהירה. למחורט בערב 8 ביוני (יום ה') הגיע הכוח למצבת פרקר לאחר תנועה ולחימה בצריך כונתילה – תמד – נחל – מצבת פרקר. עקב התנועה הארוכה והועבה למדוד הספקה בהצנחה ביום 7 בחודש בערב.

כשהגיעו למצבת פרקר ניתנה לדוד פקודה לעبور לפיקוד המרכז. הטנקים הועברו על מובילים וחול"מים נסעו בעצם. הקרב העיקרי בשטח הגדה כבר הסתיים מעשה וצריך היה לתפוס את קו מעבר הירדן מיריחו ועד לאזור הג'פטליק. עמי הגיע בבקור يوم 9 בחודש (יום ו'),פגש את אריק הגייג בבקור יומ 9 בחודש (יום ו'), פגש את אריק רגב שהיה קצין האג"ם של הפיקוד ונכנס לנודה דרך איזור לטрон (אрак קנדיה כיומ). מפות לא היו. אריק רגב הדגיש שתפקיד הכוח הוא לאבטח את השטח מצפון לירושלים.

בראייה לאחר מכן אומר עמי רדיין: "תקופת הכנות תרומה מאוד לאימון הכוחות ולכישורותם ולהכנות למלחמה. היה ביטחון רב ביכולת והייתה אחותות לחמים מהמעלה הראשונה. בכל שלבי הלחימה היו המפקדים קיימה. אין עצמי פיקדתי על הגדור מתחוך הזחל"ם שהוא תמיד אחורי כוח החוז. לא תמיד היו לנו תכניות סדרות ומפות והיה צריך באילו רום".

עמי רדיין מימין והקמ"ן אביעזר יערி משמל ביום השני ללחימה באזור כונתילה

עמ"י רדיין שמש במהלך המלחמה מפקד גדוד חרמ"ש 89 (AMILAIM) בחטיבה 8 של אברם קרן קידם את החרמ"ש שלו מול המוצבים המצריים וספג אש ארטילרית לעמיה היו מספר פצועים אך הטנקים של אריה בירוז וגדוד החרמ"ש של אריה מללחמה הורה לאלברט מפקד החטיבת להישאר באזור כדי שהמצרים יריגשו בתמרונים. למחורט 6 ביוני שוב היה הטנקים קדימה ניהלו קרב מותוך עדות ללא הסתערות של החרמ"ש. כמו כן הפעלה הארטילריה של החטיבה. ואכן הכוחות של הנגד המצרי שאול רותקן לאזור. בערבו של שניי. הוא השאיר במקום בפיקוד הסמך"ט על שניי. הוא השאיר בזירת הלחימה הדרומית של סיני, כדי להקל על פריצה בצפון סיני. המדור של עמי הוזב מצפון לכונתילה בכיוון מישורי פארן. הגדוד של אריה קרן הוזב להגנה לפני מערב למונע פריצה מצרית מזרחה והגדוד של בירוז שמש כוח נידי ליבוי. האגדודים של עמי רדיין ואלה קרן תוגברו כל אחד בפלוגת טנקים. לפחות של עמי צורפה גם פלוגת הנדסה וגדור ארטילריה. נשק הנ"ט שהיה ברשות הגדור היו שדות המוקשים שפרסו בסביבה ומוטלים נגד טנקים (בזוקות). במהלך תקופת ההמתנה לפני המלחמה הושלט ציוד לטנקים ולחרמ"ש.

בקור 5 ביוני קיבל עמי רדיין הורה מפקד החטיבה להשאיר כוח קטן לשמור על המתחם בפארן ולצאת עם 2 פלוגות חרמ"ש ופלוגת הטנקים ויחסיו ולבאים התקפה על כונתילה מצפון, לייצר איום על המצרים, אך לא להסתנן בקרב של ממש. לא הייתה תכנית קרב מראש. עמי הציב את הטנקים במרקם, את יחידות הסייר שלח לאגפים ואת שתי פלוגות החרמ"ש החזק מאחור. הוא עצמו פיקד על הגדור מותוך חול"ם מאחוריו פלוגת הטנקים. החלטה הפגזה מצרית על החפ"ק

נשק שלל שנ鹷פס באזור תמד

הלוֹחֵם לֹא חָת

נתק'ה ניר מג"ד 63

חת ותיאור הלחימה של הגדור בעיתון "מערכות" היו בפרשנטיביה של שנה לאחר מלחמת הבזוק של ששת הימים. גם הצל הכבד וקרבות ההגנה הקשים של מלחמת יום הכהרים לא העיבו עדיין על כתבה זו. עכשו שנות תש"י ומערכת הביטחון עוסקת ומתייחסת למלחמת לבנון השנייה. הלחום והמפקד של מלחמת לבנון השנייה לא יבין את מהלכי גדור השוריון המבקיע את מערכי הצבא המצרי ומתייצב לאחר לחימת לילה וצופה בעורפו של מתחם אום כתף. "המלחמה של היום" מנהלת בכל צעד וושאיל על ידי אלף הפיקוד. במלחמה של היום נחמס קרב התנועה וההבקעה של השוריון במוקש הראשון שטנק המג"ד עלה עליו. היבוקרת על מחסור בלוגיסטיקה ודלק במלחמות לבנון הסיווע הארטילרי, בהצלחה".

שבנו ספונים בbijתו של נתק'ה באזרוי חן בתל אביב, כלו שקו עבאיו העבר, מבטו משוטט ומהוcho הקודח מהחטט בשמות פקודי. בכל עת שהזיכר את אריך שרון מפקד האוגדה, טרה להוסיף שם כמעט ולא דברו, כלומר אריך יבצע אותה.

מחלכי גדור 63 במלחמות ששת הימים פורסמו

בגדת אריך שרון. נתק'ה כפוף ישירות לאrik. ברכת הלוחמים הכל כך אופיינית של אריך שרון הייתה: "המשימה של פתיחת ציר אוום כתף מוננית בהצלחת הגדור במשמתו. עםך החדרה והמלחמה בעורף האויב מוציאה אותך מתחום

של ששת הימים נהסן מושג'ת מול טנקים של מלחמות השוריון מלחמת מלחמות מול הרים בלבד שטנקים של הרים". עם בטן של חמוץ שעוזת לחימה בלבד שטנקים של הרים. דלק ותחמושת בbulletin הזרח"ם של הזרח"ם. החחלתו, הקבצת התכנון, פקודות המבצע, הלוגיסטיקה והונגעים בגדור 63 של מלחמות ששת הימים – היו הופכים במושגים של היום לאירוע תקשורתני רב עצמה ביחס להתרגשות התקשורותית סביב כל אירעון, קטן כגדל, וסביר הצלחה או אי הצלחה בתניב לחימה כלשהו במלחמות לבנון השנייה.

נתק'ה ניר, שהיה מדריך ראש בית הספר לשוריון תחת פיקודו של אל"ם אורן רום, קיבל מאורי שהיה בלבשת הרומטכ"ל, פקודה בטלפון להכין

הcin תא"ל (מי"ל) איתן קאולי – קיון

תת אלף נתן ניר, המוכר לכלום כנתק'ה ניר, שרויוNER, נמר קומה, צולע בהילכה אצליית, מסתובב וערני כנמר בסוג. המ"מ מלחמת קדש, המג"ד הנחוש מלחמת ששת הימים, מפקד חטיבת השוריון במלחמת יום הכיפורים ופעם שילישית בגיןה המצרית, ראש המטה של פיקוד הצפון ומפקד האוגדה המשוריןית המפורסתה 880. זה הגבר והמפקד הקשוח שטרגדיות לא פסחו עליו במעגל חייו האישני, עת איבד את אשטו דורה ז"ל ב-1982. מראות המלחמה והאבדות בנפש של לוחמי הייחדות שעלהן פיקד ניכרים בפניו חרושי הקטנים. הוא מכיר וזכור את שמות המפקדים שנפלו ומכיר את נסיבות הקרב האחרון שלהם. גדור 63 במלחמות ששת הימים הוקם על בסיס מינוי חירום של מדריכי בית הספר לשוריון, והפן להיות גדור הטנקים בעתודה האוגדתית של

באיםוניים לפני המלחמה. מימין: ס"ל שמוליק גורודיש (עם משקפיים), יעקב בר (ישקה) עם קסדה, נתק'ה ניר עם כומתה, גבי עמיר (בכוכב טמלל), מאחורי חיים ארץ (בכוכב עם מצחיה) חזב איתן (מעט מימין לנתק'ה ניר עם כומתה וסרט לבן על ידו).

מפורט בחוברת "מערכות". הנחיות והדקות במשימה והרצן להימנע מכתש – כל אלה, לצד לוחמים ומפקדים נוחים החזרו את הגדור לשדה הקרב עד בואכם כתף.

רבות סופר על הלחימה בctrine כאשר הצבא המצרי נסוג, מבולבל ואינו שולט בתמונת הקרב, אך דבר לא עוצר את תנופת ההסתערות והלחימה הצעירה וצופה עד לפיצועו של נתקה'. גודל של 44 טנקים נותר בסוף הקרב עם שביעי קרב של 5–6 טנקים בפלוגה והכל במהלך 24 שעות לחימה רצופה של יום ולילה. זה מוביל לנחישות של מפקדים שהדבקות במשימה היא השירם שמניע את היד הלחצת על הדקי התותחן, טוענת את הפגא, לחצת על הדושה של הסנטוריון ומונעה את שרידי הפה והלשן בפקודות הרטערות. כן זה קורה גם ליבויים שהאייב מליח לעוזר אותם, אך לא את רוחם ולא את המורשת שהוירו לפקדיהם, אלא את הגוף שלא יכול להתנגד לכוחות הטבע. ואמנם, לאחר החבירה עם הפלוגה של יעקב לפידות, שהובילה את גדור השרנים של משון מהטיבה 14, כאשר נתקה' חשב שהשלים את המשימה, פגע אז אובי מודיעיך בחוף' ק' של גדור 63 ונתקה' עם קציני המטה שלו נפצעים קשה.

איצ'ק בן שם מקבל את הפיקוד.

הפגן פגע בזחל"ם ומונו המרוטסוק הוטה אל גופו של המג"ד ששכב מרוטש מביל' יכולת לוז. הראשון שראה את הנעשה היה יוסלה יודהיל'ם ובידייו הארוכות הוציא את נתקה' מהזהל'ם מרוחך באוויר על גדור 63. למדו קרבות לא פעם בשיחות ובמספרי מלחמות אתה לעיתים אפילו חש בריח אבק הרשיפה, אתה רואה את חבריך גונחים ואפילו שמעו אותם. כך גם בשיחות עם בני עיל מבעץ זה או אחר שבו נטלו חלק תמנונות הקרב הנחותנות צבע, ריח ורעש. אך מנתקה' ניר נדף ריח אחר, ריח זמן רב לא חשתי בו, ריח הנחישות והדבקות במשימה. סגןון הקול המתעהה, צלייל' הבס העולים וירדים, ממחישים את המג"ד הנטווע בצריח הטנק ואינו מרפה מהקשר, אינו מהסס ואין בו ואפילו הרהור אחד של אליו נוור ומשחו אחר יחיל'ף אותנו. כל דקה ודקה באוטה מלחמה הווקפה רק לביצוע המשימה. אני יודע אפילו אם נתן לעצמו את הפריבילגיה להיות עצוב ומדם לمراה המ"פ'ים ולהלחמים שעלו על מוקשים ונפגו מאש טנק האובי.

המתקפה הראשונה על נקודת גובה 181 לא הצליחה, תנעת המלקחים הגדודית נשברה על שדות המוקשים הפוזרים ללא סימון וחתוך אש טנקים מצריית מודיעיקת. המ"פ' רונן יעקב על מוקש בהסתערות מדרום, פגע נהרג. הטנק של זאביק פוטש מ"פ' ג' שהיה בחיפוי נפצע. גובה 181, חסום תגבורות שריון והתקפות-נד מצריות ממערב, על בסיס ציר צפון-דרום המוביל לא מיל'עיש לאבו-עגילה. הגדור היה בכוננות נועז בתרנגולת, לכבות את הציג, והאספקות אל חזימה, לטהר את הציג ולכבות את צומת אבו עגילה, להציג חסימות שריון מול עתודה מצרית בהתקפת נגד ממערב, מכיוון יבל לבני, להמשיך בלחימה ולכבות את מוצב הסכר ממערב למזרחה, להבקיע את היעדים המבוצרים של אום כתף ממערב למזרחה ולחיבור לאחד טנקי השרמן של תיאור הלחימה ופירצת המערך המצרי הבוני השוון מהטיבה 14. מהלך לחימה ארוך זה נמשך כ-24 שעות והסתיים בשעה 04:30 בבוקר, בחבירה

נתקה' ניר במסוק בסירור לפני מלחמת יום הכיפורים. משמאל נראה אריק שרון מחזיק בקבר משקה.

עם גדור טנקים ללחימה: גדור סנטוריונים (עם מנע בניין) וגדור פטון. נתקה' דאה עצמו כמג"ד הפטוניים שאוותם הביא יחד עם חבריו מוגרמניה, וההתאמנה שיבץ את המקרבים לתפקיד מפתח בגדור, بينما סון שמאי קפלן ז'ל. עד מהרה הסתבר שהפטוניים מיועדים לחטיבה 401 בפיקודו של אורן בראון, שראה עצמו גם כמג"ד, כיון שלא היו לו גזרי טנקים נוספים. נתקה' בשיבוץ מהיר הפך למג"ד הסנטוריונים. אליו בגדור היו איצ'ק בן שהם הסמג"ד, זאביק רום מ"פ' א', יעקב רונן (ז'ל) מ"פ' ב' וישראל פוטש (ז'ל) מ"פ' ג'.

דבוקות במשימה

ישתי וטעמם מהאווראה של מלחמת הימים 40 שנה אחריו, וכל העת שאלתי את עצמי מה מרחך באוויר על גדור 63. למדו קרבות לא פעם בשיחות ובמספרי מלחמות אתה לעיתים אפילו חש בריח אבק הרשיפה, אתה רואה את חבריך גונחים ואפילו שמעו אותם. כך גם בשיחות עם בני עיל מבעץ זה או אחר שבו נטלו חלק תמנונות הקרב הנחותנות צבע, ריח ורעש. אך מנתקה' ניר נדף ריח אחר, ריח זמן רב לא חשתי בו, ריח הנחישות והדבקות במשימה. סגןון הקול המתעהה, צלייל' הבס העולים וירדים, ממחישים את המג"ד הנטווע בצריח הטנק ואינו מרפה מהקשר, אינו מהסס ואין בו ואפילו הרהור אחד של אליו נוור ומשחו אחר יחיל'ף אותנו. כל דקה ודקה באוטה מלחמה הווקפה רק לביצוע המשימה. אני יודע אפילו אם נתן לעצמו את הפריבילגיה להיות עצוב ומדם בתונעות מבעצויות, ולנקוט بعدיו יומות רבים אחרות. תחת פיקוד הגדור הציגו יוסלה יודהיל'ם פוטש מ"פ' הסייר מלחטיבה 14 ולימים מפקד גדור "זוב לבן" במלחמות יום הכיפורים, מחלקת חבלה וסוללת חבלה, מחלקת תול"רים, מחלקת חבלה וסוללת מרגמות כבדות.

משימות הגדור

כוח של גדור טנקים אוגדתי מתוגבר בשלוש פלוגות טנקים, פלוגת חרום"ש וכוחות סיור וחבלה, ינוע באגפה הצפוני של האוגדה, ישמיד מתחם האויב בנקודות אויב על הציג, כבוש את מתחם האויב בנקודות תונעה של נתקה' איזומו – אני המג"ד החדש לא מצליח לאבו-עגילה. הגדור היה בכוננות נועז בתרנגולת, לכבות את הציג, והאספקות אל חזימה, לטהר את הציג ולכבות את צומת אבו עגילה, להציג חסימות שריון מול לבני, להמשיך בהתקפת נגד ממערב, מכיוון יבל לבני, להמשיך בלחימה ולכבות את מוצב הסכר ממערב למזרחה, להבקיע את היעדים המבוצרים של אום כתף ממערב למזרחה ולחיבור לאחד טנקי השרמן של מערב למזרחה או רוחן זה נמשך כ-24 שעות והסתיים בשעה 04:30 בבוקר, בחבירה

סמח"ט 7 ברור הראל (פינקו)

תוסייה ללא גבול

משם ירו עליינו נ"טים והשמדנו אותם בלי בעיות. קצר לפני רפיח ראיית שעל הכבישים מוצבבים מחסומי ברזל מוחברים, שנייני דרכון. נתתי פקודה לטנק שליל להסתכל על המחסום דרך הקנה, לשים אותו על מרכז הצלב ולירות. פוצצנו את המחסומים והמשכנו לנוסע. התקרבנו לרפיח ממש וחטפנו אש רצינית מאד, נ"טים ומקלעים, אש תופת. סגרנו מדפים. התקרבנו למחנה רפיה, ידעו שם הא"ם ופתחו מתחנה הא"ם יורים علينا. בהתחלה היסטי, כן לירוט, לא לירוט, ואז אמרתי: "כל מי שיורה علينا יוריים בחזרה". ירינו בחזרה. הא"ם ברוח לתוך הצידפים ונעשה שקט. על ידי רפיח יש מגדל בתוך המתחנה ואני קבעתי את החוף"ק שלו על יד המגדל. ראיית פתאות שונקודה. טיווח, ובמוקם לשלווטו אני כל הזמן צריך להתחבא. חזותי קדימה משכניzion הפלוגות. את שמי מימי' צפוף לצזמות ופרוטטי את שתי הפלוגות. ואת הדרמן הדרמן, והדרמן המשמאלי, הורייתי להתפרק ויצרנו קשר עם רפיה. ברפיח היו שתי חטיבות ח"ר מוחפות, חטיבה אחת מצפון והשנייה מדרום לצומת, וככל אחת עם גודן טנקיים.

באוטו זמן חטיבה 7 תקועה בחאנ'-יונס, זה מה שאני יודע. ואני שואל את יואל: "מה נשמע עם גודן 9"? הוא אומר: "גודן 9 קיבל פקודה להשאר בניר יצחק ולהגן על ניר יצחק". אני בצוות רפיה מנהל את הקרב, הטנק שלי חוטף מטה של נ"טים. למצוירים היו ארבעה-חמשה נונחי נ"ט מכוונים. ובו זמנית אתה חוטף ארבעה-חמשה נ"טים בטנק. פתאים הטנק שלי עולה באש ואני רואה את עצמי על הקרקע, שלם, הכל בסדר. אני מסתכל היכן מפקד הטנק, היה לי בטנק גם מפקד טנק שהיה שטמפל בטנק שלי. הוא נפגע ונשרף ומיד גלגלתי אותו בחול. מסרתי לתאג"ד של גודן 82 שהוא אחורי להתפרק בצוות, והתחלנו לפנות פצועים. פתאים אני שומע ברקע את שמוליק המכ"ט: "איפה אתה?" אמרתי: "אני מנהל קרב ברפיה", ואז הוא אומר: "טוב, אני בא ברפיה מכיוון הים. הוא הצליח לפתוח את הפקק של חאנ'-יונס ונע מרפיה לכיוון הים. אני לא הרגשתי בזה, אבל אורי או רפיה".

סא"ל פינקו

שנתקע, דוחפים אותו הצידה וממשיכים לנוע. אני מחקה הרבה שעה, חצי שעה ומקשיב לרשות, הכל עומד. שמוליק (גורודיש) אומר: "שמע, אני תקוע בחאנ'-יונס מעבר למשטרה לכיוון החוף, הכל ממוקש, החטיבה הפלסטינית מתנדת, יש אש תותחים ויש עליינו הפגזה מצטרית". ניסיתי לנזון את הכוחות, ולבסוף לקחתי שני פלוגות מגדוד פלוגה 82, את שמי קפלן עם פלוגת הקק"ש שהיתה פלוגה לא ארגנטינה, והפלוגה של אהרון סטולר שהייתה פלוגת טירונים שוגרתה את אימון צוות אך לא הספיק להיכנס לאימון המחלקה, ואמרתי: אחורי! פחתתי פתח בגדר הסברס (הצד בלשון ימינו) נוכנסתי לתוך השdots המעודדים על ידי המצרים, ואמרתי לעצמי: 'פה בטח אין מוקשים'. הטנק שלי לרך על הגב שלו חצי בית כשברונו. יצאתי לביש עזה – ופיה, וניסיתי להודיע לשמליק איפה אני. לא היה קשר אליו. הודיעתי ליאול גורודיש שהוא קצין האג"ם של החטיבה: קבל פיקוד על כל דרג התחזקה, אני ארד לכיוון רפיה".

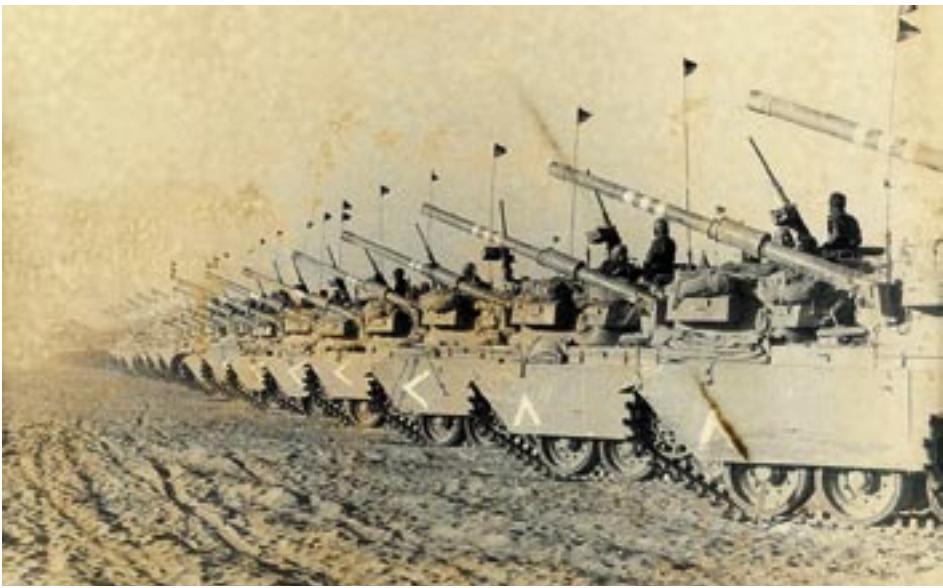
לקחתתי את שתי הפלוגות, תותח ימינה, תותח שמאליה, אני הטנק השני. הטנק הראשון היה טנק החוף"ק שלו, ואחריו שמאי ואחריו סטולר. שלושת הטנקים הראשונים בחזית, אחורי כן תותח ימינה ותותח שמאליה, עברנו ונתקלנו באום אל כלב,

חטיבה 7 לפני שששת הימים התאמנה בכל חולי והיעד הסובייטי: שטח הררי, שטח החטיבה הייתה מאמנת ומשומנת בזורה בלתי רגילה. היו בה גודן 82 עם סנטוריונים שאיתו התאמנתי ואיתו העברי לגביהם שעמם שהמשיך להתאמן איתם. במודד היו 3 פלוגות טנים ופלוגת טירונים מהתאמנת ולקראת המלחמה קיבלנו את פלוגות קק"ש כפלוגה חמישית בפיקוד שמאי קלפן. גודן הפטונים 79 בפיקוד אהוד אלעד, שקיבל את הגודוד מג'קי (אבן), גודן מאומן עם ארבע פלוגות. גודן 9 בפיקוד מקסיס (אבייגד) שמנה שלוש פלוגות חרום"ש ופלוגה מס' 18 שקיבלה גם תול"רים. פלוגת הסיור הייתה בפיקודו של אורן, והוא חול"מים גם עם תותח 20 מ"מ שמילא את כל החול"ם ואפשר היה להסתובב בתוכו. אחרי התרגילים שכדוד התאמן לעצמו, היו לנו גם תרגילים דו צדדיים והתרגילים העלו את הרמה של החטיבה בזורה וריגלה. זו הייתה חטיבת מאמנת ומשומנת להפליא.

בשבועיים של הכנות הריצו אותנו לכל אורך הרצועה. ל淮南 את גודן 9 ממש יומם לפני המלחמה והעבירו אותו להגן על ניר יצחק, וחטיבת 7 נשאהה עם גודן 79 – ארבע פלוגות, ודוד – 82 – חמישה פלוגות ופלוגת הסיור. "סדין אודם". יצאו למלחמה בשעה 00:08. טליק הזהיר אותנו. נהיי הקרב היו ממש מושלמים, כל אחד ידע את כל המשימות שלו. חטיבה 7 הייתה צריכה לפרק בחאנ'-יונס, לרדת דרומה לכיוון רפיה מכיוון החוף; חטיבה 60 הייתה צריכה להיכנס מצפון לנחל החדרין, לחצות את החולות ולהיות הפתעה של המצריים אזור אל-עריש; וחטיבת 35, שהיתה חטיבת הצנחנים, הייתה צריכה לתקוף את צומת רפיה מדרום לבבש. התחלנו לנען. שמוליק גורודיש המכ"ט נע עם גודן 79, לא אחריו, אלא עם גודן 79, וגודן 82 אחריו. אני ממתין. היתי הסמ"ט היה לי ח'פ"ק של שני טנים, נגמ"ש ו'ג'פ' והתכוונו לעבו על יד נירם ולהצטב בחאנ'-יונס. ננסים בשדרה כי טליק אמר לא לרדת מהכבישים, הכל מלא מוקשים. מי

גודן הפטונים בסדר הניצחון של חטיבת 7 בסיני

גדוד הסנטוריונים במסדר הניצחון של חטיבה 7 בפני

היה במודיעין בצרפת, איני זוכר את שמו, והוא אמר: "נעעה חקירת שבויים ראשונית".
אנחנו יושבים בשיח' זויד ומתחילה קצר לנושם לרווחה. פתאום טליק נכנס לרשות ואומר לשומליק: "שמעו, אני שומע את רפלול נלחם ואני שומע שהוא יורה בעזיז, הוא מדבר אותי יורה בעזיז, הוא מדבר מכם שמי' זוויד עליהם. חזור ותשייע לו". גמרנו את שיח' זויד ושומליק אומר לי: "אתה נשאר פה, עם חלק מגדוד 82, אני לוקח את גודוד 79 וחלק מגודוד 82 ונוסף אחרזה". אמרתי: "בסדר, אני אישיר את עמיר יפה (המ"פ) פה ומנסה לנסוע קדימה, ליזור קשר לככלנו, הפטונאים היו עם תותחים 90 מ"מ ועם 8 מוקשים פה, מוקשים שם, ומהצדדים גבעות כמו דרך לירושלים, רק חול, ושם יושבים המצדדים. לא יכולתי לקחת את גיראי ביל סיוע של חיל האויר, הוא סיפר. לי לא היה סיוע של חיל האויר והחלטתי שאני עובד לפיה השיטה שטליק אמר: לא להעלות על שדה מוקשים. טנקים בשדרה, תותח מגודוד 46. אמרתי: "מה יקרה אם יתגלה הטנקים ימינה, תותח שמאליה. אספתי את מפקדי הטנקים ואמרתי: "שמעו, כל טנק שנפגע, דוחפים אותו הצדיה, מוציאים את הצוות וממשיכים לדוח. עושים עשן לצדדים, כדי שלא תיפגעו". קיבלי צוות סיור ואמרתי לו: צוות סיור בסוף, אני לא צrisk סיירים. עכשו נושעים בשדרה וירום. את פלוגת החורם", שהייתה פלוגת מילואים, שמתי באמצע. בשחרתלתי את המלחמה היו לי 24 טנקים ועוד שני טנקים של הח'פ'ק של', זה 26 טנקים. עכשו אני עושא מפקד של הטנקים ומגלה שיש לי 20 טנקים, כולל שני הטנקים של', זאת אומרת שאור השטנקים נותרו מאחור. אמרתי ליויאל ורודיש שיפעל את החוליות הטכניות ואת פלוגת החימוש לחץ את הטנקים, להקשר אותם ולהחזיר אותם לקרוב. אני ננסח והמצרים לא יורם. אמרתי לעצמך: אם הם לא יורם, אנחנו לא יורם. אנחנו מתקדמים ופטאום בום, נפתחת אש, אנחנו יורים בחזרה זהה סיור של 17 ק"מ. במהלך 17 הקילומטרים האלה אנחנו ננסח וירום, נסעים בטנק, טנק נדחף הצדיה וממשיכים לנסוע. סוף

נידיך לך מה להגיד לנו". כמובן שהוא לא עלה אבל להראות שהטיירונים היו ברמה של צוות טוב אך לא ידעו לתקוף בily מפקד הטנק. התארגו ואני מתקדם מרפה לכיוון שיח' זוויד. אני מוביל את החטיבה מטנק שלישי שהחלפת. אנחנו מתקדמים לשיח' זוויד. פתאום אני רואה פטונים ורקוק משמאל, בערך 4 ק"מ. לא טועה בזיהוי בין פטון וטון,⁵⁴ אלא פטונים. אני אומר לשלומליק: שמע, יש כאן פטונים. אז הוא אומר: זה גודוד 46 של חטיבה 35. הסתכלתי היטוב, זה לא סתם פטונים, זה הפלוגה של אנגל, מנוני דיזל, תותחי 105 מ"מ, זה הטנק של המערה. לנו, ככלנו, הפטונאים היו עם תותחים 90 מ"מ ועם 8 שעות דלק. הSENTORIANS היו עם 105. זו הייתה הפלוגה הראשונה של פטונים מסוג זה, עד לא היה גודוד. נפגשנו עם הפלוגה של אנגל בהצלבות עם פסי הרכבת. אמרתי: "אתה רוצה להילחם?" אני שואל, והוא אומר: "כן". אמרתי: "ת策טרף בסוף השירה שליל". הוא אומר: "אא, אני עם החנונים, אני שואל, מוגוד 46". אמרתי: "מה אכפת לך מאייפה אתה?!" הוא לא ה策טרף הוא נשאר שם ולבסוף ה策טרף לשומליק שבא אחריו. המשכתי לתקדם ושומליק שואל אותי: "מה אתה עושה, איפה אתה נמצא? דוח' מצבי!" ענייתי לו: "אני נמצא על כביש לא-עליריש, רואה מצרים והורג אותם, ממשיך לנעו". זה לא הספיק לשומליק והוא אומר: "תגדי לי בפה מייפה אתה?". אני ממחפש, לא הייתה לי מפה, לא זכרתי איפה המפה, ואמרתי: "תיכף אני אגיד לך". פתאום ראייתי את שיח' זוויד לפני. בתים ותנויות מהרומה, עם דಗלים ואני מתקדב אליו בתנויות מגע ישב, עם דגלים ואני מתקדב אליו בתנויות מגע ואש". בינו לביןיהם גם שומליק ה策טרף. אנחנו דופקים את אзор שיח' זוויד. פתאום יצאים שם קצינים, עם דרגות מכל כיוון, מפקד דיוויזיה 7 המצריית, חטיבה 7 שלנו מול דיוויזיה 7 המצרית,廉江, רק חיו לנו בערך 12 ג'ריינטס מסביב לכל טנק. נסעונו ועברנו את צמתת רפיה. וסיפורו קצר: באחד הטנקים של סטולר, נהרג המט'ק. אחד מאנשי הצוותים וראה קצין הנדסה מחפש מוקשים ואמר לו: "שמע, קצין, בוא, אין לנו מפקד טנק, אנחנו רוצחים מפקד טנק. והוא מшиб: "אני לא יודעת מה לעשוו". ואיש הצוות עונה: " אנחנו בטנק, אני לא טנקיסט". ואיש הצוות עונה: " אנחנו

החול"מים המסתכנים האלה, עם התותח 20 מ"מ שבקווש איתה יכול ללו בפנים. לכל צוות סיור שלו היו שני טנקים פטון, שני זחל"מים ואربעה ג'יפים. זה כות. הוא נכנס עם שני צוותים לתוך הצומת וחוטף. החול"מים התחלפו ישר לבعرو והוא חוריד את האנשים לתעלות. ושמוליק אומר לי: "תשמע, אני מקבל מאורי דיווח שהוא במצב קשה, חלץ אותנו". אמרתי: בסדר, ואני את הפקדות לטנקים לנסות לאטר איפא כוחותינו. אמרתי לאורי: "סמן את עצמך, איפא, נסנוול למצוא". הם היו בתוך התעלות. עברנו את התעלות לצד השני. ואמרתי, הם יהיו מאחורינו ואנחנו הנה קדימה. כשעברנו קדימה נחשפנו והתחלנו לחטופ. נתתי פקודה לטנקים לנו עוז אחותה, אמרתי להעלות את טנקים הצלפים. מהמלחמה על המים היו לנו אט בר פג בול! לפני המלחמה, אחרי כל פעילות עם הצלפים היינו שואלים איך ירית, מה ירית? שאלנו את שלום כהן, שכבר היו לו שלשה צל"שים על תקיפה של הטנקים הסורדים, איך אתה עושים? והוא אומר: "אני לא יודע, אני שם ת'צלב, יורה וזהו". אבל איך? האם אתה גומר, בהנמכתה? והוא אומר: "אני לא יודע איך אני גומר, אבל אני גומר את הטנקים של הסורדים".

נתתי פקודה לשמאו להעלות את הצלפים, גם אצליו צלפים, ואני צרפתית את הצוותים. שמאו סימן לי בדגל שהעביר את הפקודה, ובום! אני רואה את הדגל שלו עף מהיד. הוא חטף כדור ביד והדגל נפל לו. הוא חשב את עצמו ואני נתתי פקודה לנע אחרה. אחד הטנקים, שבו היה מט'ק הרו, נעל לאחרור לא תושמת לב, ונכנס לתוך בית ונפל לתוך בור. חילצנו את הטנקים, חזרנו שוב. שומליק מודיע לנו: "שמע, אני נמצא על דידגאל. אם חילצית את פלוגת הסייר – בוא אלל". ניגשתי אליו לדידגאל והוא אומר: "שמע, עכשו חטיבה 35 נלחמת בדרך הצומת. אנחנו נתחם ביחס את המלחמה, שנכבש ביחד את הצומת". אמרתי: "בסדר". אני בגע עם הצומת ואני רואה את הטנקים המצרים, אני רואה פלוגה מצרית. נתתי פקודה לצלפים לעלות, ושומליק אומר: "טוב, אני עוזר לך בארטילריה. תגיד לי איפא הטנקים". אמרתי: "תיכף תראה". בום, בום! איפא שההען, שם החתילו לבעור. אמרתי: "שם, איפא הגודוד הארטילריה. רירה. לקחת את שתי הפלוגות כולן ח'פ'ק של', והתחלה לנע קדימה. לא היה לנו ח'רמ'ש, כי גודוד החרמ'ש היה עדין בניר יצחק ואני מתקדם ברפיה. נתקלנו בעוד פלוגת טנקים מצריות, ותוך כדי תונעה ירנו עלייה.

אבל, בכנה של הטנקים למלחמה שומליק נתן פקודה מאד חכמה. הוא אמר: על כל פלtotות הבזקה, היכן שיש ווים, לתלות יריינטס עם דלק בעוזרת סוטי בד של כדורי המקלעים. זאת כדי שייהיה לטנקים מספיק דלק. כך היו לנו בערך 12 ג'ריינטס מסביב לכל טנק. נסעונו ועברנו את צמתת רפיה. וסיפורו קצר: באחד הטנקים של סטולר, נהרג המט'ק. אחד מאנשי הצוותים וראה קצין הנדסה מחפש מוקשים ואמר לו: "שמע, קצין, בוא, אין לנו מפקד טנק, אנחנו רוצחים מפקד טנק. והוא מшиб: "אני לא יודעת מה לעשוו". ואיש הצוות עונה: " אנחנו בטנק,

ירידתי למיטה מבירלחפן ופגשתי את אברם, יפה ואת ברן (אברהם אדן). יפה מוחבק אוטי, כמעט חונק, ואומר לי: "מה נשמעו?" אמרתי: "אם תשחרר אותן, אגד לך". היהת לו לחיצה של דבר. סיכמנו שהחייב יהיה גבול הגזרות בינוינו. והם נסעו עם החוף^ק שלהם. התארגנו לתנועה. עכשוינו חטיביה 60 יוצאת מהחולות, השעה סמוך לצהרים, ימים שני של המלחמה. טליק הודיע: עכשוינו חטיביה 7 עוברת לתקלק, לתקוץ, להתאorgan, וחטיביה 60 מובילה. חטיביה 60, מתחילה להתאorgan. לחטיביה 60 יש גודן אי-אמ' אקס-13, גודן שרמנים אס-51 וגודן חרומ'ש על צול'מים. נעים לכיוון בירלחפן. אכלנו צהרים חיגי משחו ואז טליק פוקד: חטיביה 60 מימיין, חטיביה 7 משמאל, אנחנו מתקדים ליום יש לקחת את ביר רוד סלים. בביר רוד סלים יש חטיביה מצרית מוכנת. טליק בעצמו כבר הופיע עם החוף^ק שלו בא-עליריש והוא מליך התקפה אוגדתית. חטיבת טנקים מימיין וחטיבת טנקים משמאל. היה שם וכוח בין טליק לשמוליק. בשלב הזה טליק נתן פקודה לשמוליק: תעביר את הפיקוד לפיניקו, ל-21. שמוליק לא שומע, גם אני עושה את עצמי לא שומע. מתנהל משא ומתן רוד סלים, ואני רואה מה מצרים יושבים ויועים. ככלא בונקרים מבטוו, המצרים יושבים ויועים. ופה החוף^ק של טליק, ופה החוף^ק של שמוליק, ואני בא עם הטנקים. פיזורית את הטנקים ועברתי לחול'ם. היה לי קצין בחול'ם, אמרתי לו: "שמע, אתה כל הזמן תملא מחסניות. קח עוד חיל ותתמלא מחסניות, אני יורד לטוהר בתעלות". אני יורה בתעלות, לוקח רימון, זורק, נכנס לבונקר, מגלגל כקה את העסק ובסופו של דבר גמרתי את הטיהרו ואנחנו בהתארגנות. מגיע הלילה. סוף הבוינט היינו למלחמה.

את הגוף שלו. חיכיתי לפניו. יוסי בן חנן חיכה את הפינוי. כשהתחלנו בפינוי, בום! מתחילה לירוט עליינו מהצדדים. אמרתי: "לבבות". סיכמתי עם טליק שהוא שולח את ההליקופטר, והוא נתן לי את התדר להליקופטר, דברתי עם ההליקופטר אמרתי לו: "בשאשמע את הרוטור שלך, אדליך לך תארה, תנחת זאנית מכבה ישך, כי ווירטס". והוא אמר לי: "אני יכול לקחת ארבעה פצעעים בשכבה ואלאויל' עוד שניים, ככה בין האלונקות". אמרתי, באסטרוד, ארבע זה בדיווק הפציעים קשה. לחובש שיבאי את כל הפציעים לאן, שיבוי על היה ל' סגן משונה, שאיבד עין תוך החנסנו הימני. היה לי המשתה. הוא אמרתי לו, אתה בין הפציעים, והוא אמרו לא, אני לא בין הפציעים, אין לו עין אבל הוא לא פצע עיני קשה והוא לא בסכנה. ב��ירות, החנסנו להליקופטר 12 אנשים, בלי הגוע, בלי נשחק, בלי כלום, ארבעה פצעעים קשה ועוד 8 קל. בכל התר נושאנו. הhelikopter טס. ב-00:04:00 בוקר אני מתחילה לקבל דיווחים שהמוליך מתפרק. אני שואל אותו: מה קרה, מה העיקוב הזה? אני עברתי

אבותוקות זיכרון לחילו חטיבה 6 במלחמת

את הג'ראייד ותוך שעה היהי בא-על-יריש. ושמוליק אומר: "אני באתי ובכニסה לא-ג'ראייד מחהכה לי סמל וועשה לי סיימן. שאלאי אוטו: מי אתה. הוא אומר: אני שבבל, מפלגות הסיוו, והג'ראייד סגוּר, ג'ראידי יוורום. שמוליק קיבל את גדור 9 בחזרה, לך את גדור 79 ופֿרס. תונְךָ פֿרישה נהרג אהוד אלעד המג'ג', קהלני נשְׁרָף, מצוע נפֿצע, בקיצוּר, נפֿצעין ההבהב אונזים מעצם היידה לצדים, מעלייה על מוקשים ובאותו זמן חטפו אש מהמצרים. בבורק, הגיע שמוליק וויאל הביא את הדרים. בחמש בעבורק כבר התחלנו למלא דלק, בשׂש כבר היינו מוכנים, בשׂש וחזי היינו מוכנים עם גדור אחד לתנועה. בכלל החטיבה בלחימה ברופיה, בחאנְרַן עכשו אונחו מתכוונים לכיבוש ביר-להפּן וטליק עולה על הרשות ואומר: תכבשו את ביר לחפן כליבי אבדות. איך עושמים את זה? איך אתה כובש מתחם מצרי בילאי אבדות? מתחלים בארטילריה. בסוף אמרתוי: אני טנק מוביל, גבי עמִרֵוּם פֿלוגה של 82 משאלאל, פֿלוגה של 82 מימיין. היינו מוכנים דאסונות, עליינו למעלה תונְךָ ג'רוי. פֿתואם ראיינו אראדי ענק, כסיזאים מאל-יריש. מצד ימין גבעות חילילים עם רוביים, ביל רוביים, פֿליטים געימ. שמוליק אומר: "אל תירה עליהם, תן להם לлечת". נתנו להם לлечת. בכיבוש ביר-להפּן היו לנו שני הרגומים ושני פֿצעים, זה כל מה שהיה, ואונחנו הגענו.

סוף אני מגע לאל-עריש, לוצאה של אל-עריש.
אני מבוטט. מסתכל – נשארו לי 15 טנקים ופלוגות
החרם"ש כולה שלמה. בוצות הסיר חסר טנק אחד
וחסר חול"ם – ואני מתחילה לקבל דיווחים של הדלק.
מונך 15 הטנקים – שיטה כבר בקצת הדלק, אחרי
שגמרו, תדלקו ממכל הדלק החיצוניים. היו כמו
שהיה להם עוד דלק. **קבועתי** זוגות. טנק שיש לו
תחמושת ואין לו דלק יירד על ידי טנק שיש לו
דלק ואין לו תחמושת. כך עשוינו זיגוגים. קיבלתי
הודעה: חטיבה מצרית נעה מג'אליבני לביר
לחפן ולאל-עריש. חטיבה מצרית באה מכיוון
קטרנה לכיוון אל-עריש. אני, הגיבור, יש לי 15
טנקים, לא כולם במצב תקין, חילקתי לשתי^ה
הגזרות ושמרתי לי עתודה של ארבעה טנקים.
שהיה. אני שואל את יואל: "אתה מתקדם עם
הדרגים? אני מוטרד יש לי בעיית דלק." קיבלי^ה
הודעה מיאול, שהיה קצין האג"ם של החטיבה:
"שלומוליק התפנה מהסיוון לחטיבה 35 והוא בדרך
אליך". אמרתי: "אני שמח!" אמי מחה באל-עריש,
השעה 16:00, תקעתי את הדגל וופצצתי את
התמונה של נאצ'ר בזמות. אני מחה, השעה חמיש,
ש, ושלומוליק לא מגע. אנחנו מחהים. מגע אלי^ה
ההובש הגוזני שהיה של פלוגות החרם"ש ואומר:
"המפקד, יש לנו 17 פצועים, אנחנו חי"ב פינוי
מיידי". לאחרים אני ווון קצ' מורפום". אמרתי:
"בסדר". צלצלתי לטליק ואמרתי בראשת האוגדיות:
"אני צרך פינוי אوروרי". הוא שואל: "אייפה אתה?"
עניתי: "אני באל-עריש". הוא אומר: "לא יכול
להיות". אמרתי: "שמע, יש בדבר זה עיר אחת,
ואני מכיר אותה מ-1956, אני פה!" ואז הוא אמר:
בסדר. הוא ביטל את הנחיתה המיעודת של הכוח
הימי. היה לו כוח ימי עצוב לו אשלולות וחטיבת
צנחים באשדוד. חטיבת צנחים, איני יודע איזו,
היתה צריכה להגיע. אני מתארגן ומחה. בחוץ
לעיר, לאחר שמונה שעות שאני יושב ומחכה בעלי^ה
דלק שלומוליק המכ"ט יחוור אליו להמשך התנועה,
אני שומע את הקמ"ץ אומר לי: "21, כאן מברג,
אני באובליסק". אמרתי: "שמע, אני מכיר רק
אובליסק אחד, זה בפריז". הוא מתעקש: "אני
באובליסק". אמרתי: "תאותת". הוא מאותת לי
בפנס אני רואה אותו במරחק של 300 מ' ממש.
אמרתי: "בסדר, ראייתי אותך, הנהג נהרג, הוא החליף
אלוי". הטנק שלו חטף פג, הנהג נהרג, הוא החליף
נהג, והטנק הפסיק לתפקד. הוא לך סוטי בד'
של מקלע 03 וכיוון את הנהג עם סרטים אלה
והגענו לצומת. אמרתי: "וואלה, תבורך יוסי (בן
חנן), עכשו תארגן פינוי, הליקופור, לפניות את
הפצעים".

בingtonים החובש אומר ל: "שמע, אונשים זוקים, מה אני עושה?!" אמרתי: "פלוגת החרמ"ש, לפנות את הבתים הקורובים מהתושבים, להגיד: 'אללה רוח' (בערבית: לאאת), להכנס את הפצועים פנימה ולחפש איפה יש רופא מצרי. בתוך העיר מוכחה להיות רופא מצרי". פתאום חזרה חדיד מאנשי החומר"ש ואומר: "שמע, הסתטישן של המילואים, נמצא בה בתוך אל-עריש". אמרתי: "מה הוא עושה בה בעיר?" והוא אומר: "הנהג איננו וכל החיות נעלם, אבל זה הסתטישן של". הסתבר שהנהג של, שנשאר עם העיקרית, התנתק מהעיקרית, נסע אחריו, חיפש איפה אני, נכנס לחוץ העיר ושם הוא נהרג והמצרים הוציאו את הכל מהרכבת. לבסוף מצאנו

מסקנות בעקבות המלחמה

הaimונום הם המפתח הראשון להצלחה. אני חושב שהתרגיל הדוציאדי של גוד 82 וגדוד 79 תרם רבות. עשינו תרגילים דוציאדים, עשינו תרגיל בשטח הררי שבמאלקו קיבaltı פקודה לקחת את גוד 82 ממשאבי שדה, בעית שהייתי מג"ד 82, לחצות את כל הרים ולהגיע לשדה בוקר. עשינו גם תרגיל גודוי ליה, בלי לסיר קודם, רק על בסיס צילומי אויר. עשינו דברים שלא האמננו כמעט שאפשר. זה נתן לחילים ביטחון בלתי נורא. החיל החוצה בא-על'יריש הייתה בזנות הירי המהיר של מדונה. הייתה קבוצת פקודות עבר המלחמה. שמוליק המיח"ט נתן את פקודות היום של טליק, זה היה ממש לפני היציאה למלחמה, ופקודת היום של טליק עברה לידיעת כל החילים. זה היה יוצא הכלל. השבועיים האלה של הכנות מתחנו אבל ננתנו לנו, לכל חיל, אני חשב, עצמה אדרה. כל חיל היה עד כדי כך נחוש, שאם היו נוננים לשני חילים בלבד, הם היו כובשים את כל מיטים, בוגל הנחישות של המלחמה.

או כל גוד 82 וגדוד 79 ושמוליק אמר: "עכשו עושים מכבי! שדרות של טנקים, תנעה! אתם, שלשות השדרות האלה לצד יורים לצד שמאל, שלשות השדרות האלה לצד ימין. על כל טנק מצרי שוז לירות. טנקים שאינם מבינים – לא לירות עליהם". היו עשרות טנקים מצרים. אחרי שהדלקנו כמה טנקים, לאינו את הצוותית קופצים ובורחים. הנחנו להם לבורוח לחולות התחלנו להתקדם לכיוון טאסה. הקבש היה מלא מכוני. והטנקים הראשונים, חכמים לאורה, יורים. כל המכוניות האלה נדלות ואתה תקוע על הקבש, לא יכול הנחנו להסוע. בקשתי להפסיק לירות. גם חיל האויר ירד על השיריה הזה והקבע לטאסה היה חסום. ירדנו לשולים למרות סכנה של ירידת הזחלים. הגענו לטסה. כל טסה הייתה איזה מהנה עליוב. זה היה הלילה השלישי. התארגנו ללילה: תלוקים, פינוי פצועים, ספירה של הרוגים. מסטה יצאנו מהרתו בוקר, נסעו בשדרות והגענו לתעלת לא היו לנו הרוגים ולא פצועים. יוסי בן לאה קלבניךוב, מגיעים צלים והוא לתוך המים. בזה נגמרה מלחתת ששת הימים.

הפלוגה הראשונה שמכונה". אמרתי: "שמעו, גווע". שמאי קפלן גסע, נפגש עם חטיבה 60, יציר קשר, נכנס והמשיך לנוע לכיוון התעללה. קיבלונו הודהה: מפן: "אבך הקשר עם שמאי". שמוליק אמר: "מה עשו עכשו?" אמרתי: "אני אקח את שטי הפלוגות ונctrף קדימה". הוא אומר: "לא". שלחנו במעטס קל את הקמן' של הגיס, הוא טס וודיעוח: "שמע, הפלוגה של שמאי תקועה בערך 10 ק' מ' מערכה מרפדים. טנקים מצרים משני הצדדים יורים עליהם. והם לא מגבים, כאילו עזבו את הטנקים". לחתמי את הפלוגה של סטולר, ומדוד 82 אחיה, אמרתי קדימה, אחיה. אני מתקרב, נכנס לדשת הפלוגה של שמאי, אף אחד לא עונה. אמרתי: "כל מי ששמו, ירים את הדגל". התחללו העולות דגל פה, דגל שם. "מה קרה לךוקוד?" הסמ"פ הוא הבן של שמוחני שהוא פיקוד דרום ב-1956. אני קורא לו: "משנה תענה". הבנתי ששמאי נהרג. אמרתי: "עכשו צרייך לנוקם את נקמו של שמאי". שמאי קפלן ונוגט הטנק שלו היו שני ההרוגים האחרונים של חטיבה 7 במלחמה – 71 הרוגים. הפלוגה של שמאי התעוררה. אנחנו

גדוד חרם"ש מכונתילה לרמת הגולן ולאזרור רמאלא

שלא יכול יותר והורידו אותו עם ג'יפ. רפי מוקדי מ"פ הסיוור החליף אותו ונחרג נבעור זמן קצר וסוגן נתן גולן, אז הורביע, החליף אותו.

כבשתי את הכפר צוורה, אבל לומר שהיה שם אויב – לא היה. מעל צוורה היה מוצב סורי בגודל פלוגתי לערך ואותו כבשו. גם שם לא הייתה לחימה חזקה. פתאום קיבלי דיווח שנכנס פג ארטילרי לוחל"ם של הסמג"ד מושח חביב. תשעה חברה וביניהם מוש נהרגו. הנג היחידי הוא שיצא חי. החול"ם הקרווע של מוש נשאר תקוע במקומו שנים לאחר המלחמה. לפנות בוקר הועבר אליו ת"פ הכוח שנותר לנתי הורביע-גולן שככל מספר טנקים וחול"מים.

הפקודה שאני קיברתי הייתה לעבר דרכ ואסט ומוואסט לكونיטה. בהתחלה לא ידענו מה יש בكونיטה, אז תפости את השטחים השולטים על העיר. בשלב כלשהו קיבלי פקודה להיכנס. עלייה על הטנק בගל השטח הבניי וכמו שננכדים עם שרין עשינו רוח וג'אי (הלו וחוורו) עם אש. להגיד שהיתה לחימה – לא. בחלק מהבתים בكونיטה

י' בשבועה 10 בבורק עליינו לרמת הגולן. הגליל בער מדילוקות של ארטילריה סורית. חיל האוורו שלנו ירד על הסורויים בעלי סוף ברמת הגולן. צירינו את הגבול על יד כפר סולד, עיל יד גבעת האם. בירוא הוביל. הוא היה צריך לעלות לקלעה דרך ציר שהייתה בו איזושהי סטייה. אני במקומם לשוחה הימי"פים היו דן זסלבקין, אריה דיאמנט, מוטקה רוטמן מ"פ מפקדה, ומהגדוד הפיקוד, הטרף משה אקררי עם הפלוגה שכברה אליו ברמת הגולן. הימי"ח היה בשדה תימן. אריה קרן מספר: היה לנו עוד ציוד והימ"ח עצמו היה מארגן ומוסדר. מספר חדשים לפניו המלחמה עברנו עם המדוד בצלאים אימון מלא והגדוד היה מעולה. אחורי ידענו אם נצליח לטפס עם החול"מים והשורנים. היו בשענו ניסויים לMINIM, אבל רק בשטחים דומים ולא ממש ברמת הגולן כמובן.

אריה בירוא מ"ד טנקים 129 (שרמן) בחטיבה 8 כבר כבש את מוצבי צוורה, הייתה שם התנגדות רופפת. אני זכר את התמונה שבו נפצע. לאחר שנפצע המשיך לפקד כשחכדור תקוע בלתי. בהתחלה עוד השתמש במילים, אחריו זה הוא כתוב פתקאות לkiemב"ץ שלו, רקין הקשר על הטנק, עד

לס"ן אריה קרן היה מג"ד חרם"ש זחל"מ'ים בחטיבה 8 של אלברט מנדלב (בסיום המלחמה הועלה לדרגת סא"ל). לפני כן היה מ"ד (מדרך ראי) בצלאים. מוש חביב היה סמג"ד. המ"פים היו דן זסלבקין, אריה דיאמנט, מוטקה רוטמן מ"פ מפקדה, ומהגדוד הפיקוד, הטרף משה אקררי עם הפלוגה שכברה אליו ברמת הגולן. הימי"ח היה בשדה תימן. אריה קרן מספר: היה לנו עוד ציוד והימ"ח עצמו היה מארגן ומוסדר. מספר חדשים לפניו המלחמה עברנו עם המדוד בצלאים אימון מלא והגדוד היה מעולה. אחורי ידענו אם נצליח לטפס עם החול"מים והשורנים. היו בשענו ניסויים לMINIM, אבל רק בשטחים דומים. לחטיבה 8 היו בעצם שלוש משימות: א. לשמש עתודה אסטרטגית, או להטעיה אסטרטגית. ב. הגנה כלפי ירדן. ג. התכנסות לחימה באזרור הערבה ומשיכת כוח שאזור המצרי וריטוקו לדרום לאזרור כונתלה. ביום שישי הלילה מדינת ישראל משם בתהיעה עם הוצאה אנשים לחופשות, אבל משם אי אפשר היה לצאת. הפעולות של הגודוד בדרום הייתה קצירה. עם פתיחת המלחמה, בפרקודה "סדין אדום", קיבלונו את רוב הגודוד של בירוא, גודוד טנקים 129, ואני עם פלוגת חרם"ש ומחלקת סיור התחלו לעשות את המהומה מול כונתלה. אחורי החרויו אותנו בחזרה למקום ולמורת בימים השני של המלחמה, 6 ביוני, כבר קיבלונו פקודה לעלות צפונה לרמת הגולן. נסענו על שרשיות עד באר שבע, משם ברכבת עד כורדי שוב בשירותים לעין זיתים, לשם הגענו למורת 7 ביוני. זה היה ניצול של הכוחות הפנימיים של ישראל בתנועה אסטרטגית. הגודוד של התארגן באזרור מושב אליפט. פגשתי את המה"ט אלברט בצפון ושם ניתנה קבוצת פקודות. ב-9 בחודש יומ

יחידת חרם"ש במלחמה

חטיבה 8 במלחמה

טנקים, בפיקודו של אמנון חינסקי, כך שהחטיבה הफכה ל先进单位 לחטיבה מושגנית, עם שני גודי טנקים, של אריה בירן, של אמנון חינסקי וגודוד החרמ"ש 121 של אריה קרן. המשימה שהוטלה על החטיבה בצפונה הייתה להבקיע ולפרוץ דרך גבעת האם, צעורה, קלהה לרמת הגולן. הקרב היה חפות. אחד הקשיים שהיו שם הוא עצם הטיפוס לרמת הגולן והיה חשש שלא יימצא נתיב התנועה לעלייה צפונה, וכן החכם קצין השיטה של פיקוד צפון לפלוגות הסיור בפיקודו של רפי מוקדי וקצין החטיבה היה צריך לנוע אליו.

בעלייה לרמת הגולן הוביל גודוד 129, בעית העליה החמיצו את המعبر לכיוון צעורה ונפתחה אש עזה על המדור המוביל. בירן המג"ד, נפצע ופונה אחורה. מ"פ הסיור רפי מוקדי שהיה לידו, שלא היה לו שום מושג בטנקים, עלה על הטנק ונטל את פיקוד. עברו זמן לא רב והוא נפצע ונחרג. אחריו לקח את הפיקוד מ"פ צעיר, נתן הורוביץ, לימים גולן, שניהל קרב קשה מאד תוך כדי טיפוס לכיוון קלעה בצריר שלא היה מה מתוכנן לנوع בו מראש. אלברט שנע עם גודוד השרמן של חינסקי, אחריו גודוד 129, פנו בתנאי הנ凶ון והתחלפו לנוע לכיוון צעורה. בגודוד 129 היו נפגעים רבים כי הם בעצם נלחמו חזלו עם הכוח, עד שבסתו של דבר נתנו הגיע לקלעה עם עוד טנק של שאול ורדי מנען. זה היה בעצם זה היה טנק וחץ, מפניה שחתנק השני לא היה מסוגל לירות אלא רק לנוע. הקרב של הכוח של נתן נערכ בירן. הגודוד היה גודוד הטנקים בפיקוד אריה השירוט הסדר, וכך גם המפקדים עד רמת המ"פ. שני הגודדים האחרים היו גודדי החרמ"ש עם חיילי מלולאים ותיקים שעברו רענון. המג"דים היו סיקו (פנחס ווסמן) מג"ד 121, שלימים החליף אותו אריה קרן, והשני גודוד 89 שבמלחמה פיקד עליו עמי דידין. במשך שלושה חודשים עברה החטיבה אימוני היסבה בעצאים ובסוף 1966 ערכה תרג'il חטיבתי. מלחתה ששת הימים תפסה אותן כשהחטיבה במחסני חירום בשדה תימן, מחסנים מאורגנים בצדקה טוביה מאוז, וחלק מהחיז'יד נמצאה בסיס צאלים. החטיבה ירצה לאזרה הר צייפות, שם שימשה כוח פיקודי, יחד איתה הייתה אגדת הונאה. כל הכוח הזה היה אמרו להסיט את תשומת לב המצרים למאיצ' שאמור להתקפה (כיביכול) באזרה כונתnilah. הוטל עליה לתקוף את אזור כונתnilah ולגרום לכך שהכוח של שאול לא ינוע לעבר המאיצים העיקריים של האוגדות האחרות צפונה יותר בסיני. משימה זו בוצעה בהצלחה. כבר בתחלת המלחמה תקפו את כונתnilah כחלק ממאמץ לעשות מהומה ולמשוך את כוח שאול לדרום סיני. הכוונה הייתה לא ליכנס להתקפות עם נפגעים, אלא למשוך תשומת לב ולבצע הטיעיה מבסיסו הקלסי שלו.

ביום השישי של המלחמה קיבל המח"ט, אלברט שוחטיבה קבלה היחידה לשאר חצי הגליל. הפקודה השאר לעלות למטר"ל לפקודות ולתדריך. הפקודה הטנקים 129 וגדוד החרמ"ש 121 עלו צפונה, החול"מים עלו על רכבת, הטנקים על מובילים. זו הייתה הפעם הראשונה שהעבכנו ישראל פתחה לנו ציפויים ועד עין זיתים. משטרת ישראל פתחה לנו את הכבישים והטנקים נסעו לרוחב כל הכבישים בשדרות. בדרך עפו לנו שני טנקים מהmobils שנסעו כמו מטופפים. בצפונו קיבלו עוד גודוד

טנק שרמן M-51 ברמת הגולן

ל"מ אלברט (אברהם) מנדLER ז"ל (נרגס 8 במלחמת יום הכיפורים) היה מפקד חטיבה בן פרוטה. רס"ן אמנון רשי היה קצין האג"ש של החטיבה והביא את סיורה. חטיבה 8 הייתה חטיבת חיר"ד מלולאים, שבמהלך השנים 1965-1966 עברה הסבה להיות חטיבה מוכנת. עוד בחטיבה מנתה שני גודדי חרמ"ש וגדוד טנקים. עוד בחטיבה היו לנו לקרהת המלחמה גודוד מכמ"ד (מרגמות כבדות מתנייעות) וכן סיירת שקד, שומוס רוקוני הבודאי היה המפקד שלה ופואד בן אליעזר היה הסמג"ד. גודוד 129 היה גודוד הטנקים בפיקוד אריה השירוט הסדר, וכך גם המפקדים עד רמת המ"פ. שני הגודדים האחרים היו גודדי החרמ"ש עם חיילי מלולאים ותיקים שעברו רענון. המג"דים היו סיקו (פנחס ווסמן) מג"ד 121, שלימים החליף אותו אריה קרן, והשני גודוד 89 שבמלחמה פיקד עליו עמי דידין. במשך שלושה חודשים עברה החטיבה אימוני היסבה בעצאים ובסוף 1966 ערכה תרג'il חטיבתי. מלחתה ששת הימים תפסה אותן כשהחטיבה במחסני חירום בשדה תימן, מחסנים מאורגנים בצדקה טוביה מאוז, וחלק מהחיז'יד נמצאה בסיס צאלים. החטיבה ירצה לאזרה הר צייפות, שם שימשה כוח פיקודי, יחד איתה הייתה אגדת הונאה. כל הכוח הזה היה אמרו להסיט את תשומת לב המצרים למאיצ' שאמור להתקפה (כיביכול) באזרה כונתnilah. הוטל עליה לתקוף את אזור כונתnilah ולגרום לכך שהכוח של שאול לא ינוע לעבר המאיצים העיקריים של האוגדות האחרות צפונה יותר בסיני. משימה זו בוצעה בהצלחה. כבר בתחלת המלחמה תקפו את כונתnilah כחלק ממאמץ לעשות מהומה ולמשוך את כוח שאול לדרום סיני. הכוונה הייתה לא ליכנס להתקפות עם נפגעים, אלא למשוך תשומת לב ולבצע הטיעיה מבסיסו הקלסי שלו.

ביום השישי של המלחמה קיבל המח"ט, אלברט שוחטיבה קבלה היחידה לשאר חצי הגליל. הפקודה השאר לעלות למטר"ל לפקודות ולתדריך. הפקודה הטנקים 129 וגדוד החרמ"ש 121 עלו צפונה, החול"מים עלו על רכבת, הטנקים על מובילים. זו הייתה הפעם הראשונה שהעבכנו ישראל פתחה לנו ציפויים ועד עין זיתים. משטרת ישראל פתחה לנו את הכבישים והטנקים נסעו לרוחב כל הכבישים בשדרות. בדרך עפו לנו שני טנקים מהmobils שנסעו כמו מטופפים. בצפונו קיבלו עוד גודוד

עוד דלקו הפירוםיסים והיה אוכל על השולחנות התושבים ברחו ממש זמן מועט לפני שבאו. את מחלקת הסיור הגודלית שלחתי עוז צפונה מעבר לקוינוורה לכיוון دمشق. היא התקדמה קרוב ל-10 ק"מ ומצאה שחיל ריק מאובט.

לאחר כיבוש קוונטרה התארגו וכעבור פחות מיום, ואני יודע אם אפילו שהינו שם לילה, קיבלו הוראה לרדת לאזרור רמאללה. השטח שאני קיברתי זה מהנה בית חורון עליון, שישב בו גודוד קומנדו מצרי, אחד משני הגודלים שהמצרים העבירו לירדן. היי במחנה הרבה מוקשי נעל ופחדנו להסתובב בו.

על מסקנות ולחצים

במלחמת ששת הימים גם במלחמת יום הכיפורים – מגדים פיקדו על יחידותיהם מעל גבי הטנקים. אלברט המכ"ט היה בראש הכוח מההתלה וידע הסוף – אני חשב שהוא היה מאפיין של כולם. אגב אלכסנדר מוקדון נפצע שמויה פעמים במהלך המלחמה והוא היה עם החזון השחור שלו. מתוך 20 מה"טים של השירות הראשון במהלך מלחמת יום הכיפורים, פרט לנתקה (ניר) שהיאקשה להעלות על טנק בגליל הפעם ברגל בששת הימים, 17 פיקדו מטהטנים. כשהיא לנתקה לא פיקד מנגמ"ש.

נקודה נוספת היא השפה המשותפת לכל המפקדים כאשר מתאמנים יחד ומビינים אחד את השני בקלות בשעת קרבות.

לפני כהודשים נערך בגעת ברניר כניסה של מודד 46 לדורותוי. באו מעל 20 מג"דים מתוך 30 שהיו מג"דים בגודוד זה. דיבורי בשם כל המג"דים ובין השאר אמרתי לקשנ"ר של הימים: "חברה, אתם לומדים הימים בקשר מצוות צוות צעירים ואחד זה אחרך. חווינו ככל איש צוות דע לנוהג וכל אחד ידע להיות גנותון וכל אחד יוכל להיות מפקד."

השרון בשושאות שלו בששת הימים קבע את הגבולות של המדינה, בצפונו ובדרום ובמרכז ובכל מקום, על אף שבשעות הראשונות חיל האויר הכריע את המלחמה. אני זוכר שישבנו בהיכל התרבות בתל אביב באחד מהಹנסים של השרון ו尤וד ייצמן שהזמין לא בא שלח מברך: "מי אנחנו בעלידים כמה אתם בלבדינו?"

מעט כל המלחמות היו בהפתעה. ביום העצמאות שקדם לששת הימים הלכנו ליום עצמאיות חגי ותוך כשלושה שבועות יצאנו למלחמה. והוא גם מלחמת ים הכנורים. אנשים ומנהיגים עושים טיעויות. מדינת ישראל חיית להחזיק עתודה ברמה הלאומית. לכסות את השגיאות של מפקדים, של מנהיגים, של משלחות. ולנושא הנפצעים. מי מאמין לא איבד חברים ונפצעים במלחמה. עם זאת, כאשר יש ממשלה – יש לבצע ולא לעסוק בספרית נפגעים.

שרון ישראלי ליד גבעת האם

טנקו שרמן סמוך לצעורה

קרב הלילה של גוד 19

אמנון מרטון, שהיה מ"פ' ג' מצין שהקרב היה בהחלט הפתעה. החטיבה שהייתה בתנועה מעורבת שלחה אותנו בראש החץ שלה ליוון התעלה. כשירד החושך הדיעו לנו להיכנס לחינוי לילה. הצבנו חניון על השיפוע האחורי של הגבעה וחיכינו לדברים טובים. פתאום שמענו רעש של טנקים, חשבנו בהתחלת שהם מתקנים מאיתנו, אך כשהרעד גבר היה ברור שהם נסעים לכיווננו. זו הייתה חטיבת טנקים מצרים עם כמאה טנקים ט"י. בדיעבד נודע לנו שהם היו מצידים במכשורי וראيت לילה אבל הם נסעו באורות מלאים. המצריים לא הערכו כלל כי 17 ק"מ מערבית לבירגנפה הם יפגשו מישחו, אך הם נסעו עם פג זבקנה. כשראינו שהם מתקנים פרנסנו את טנק האיאם אקס שנלו לרוחב ואני ברשות הפלוגותית שלי צעקתי: רכבך לך אחרה, אין לו מה להפש פה, נסעים פה טנקים. מן הוסיף בנקודה זו: סרן אהוד ברק (כיום שר הביטחון) בא אליו עם שני נייפים של חידה 269 וביקש לתת לו עבודה. אמרתי לו להיכנס ת"פ מג"ד וקישתי בינהם. הוא היה שם בתחילת קרבות הלילה עם שני הגי'פים וסיע במשם בפניינו נגעים ואחר כך עזב את השיטה, לפני שהקרב הסתיים למרי, מפני שבאמת לא היה לו מה לעשות שם עם שני נייפים. לימים הפך אמן מרטון מג"ד באוגדה של אהוד ברק.

אמנון מרטון ממשיך בתיאור הקרב: החינוי שלנו היה במדרון אחורי כלפי הטנקים המצרים שהתקדמו וסמוך לקו הרכס, וכשונצ'ר המגש נותר מרחק שבעה 30-ל-50 מטר בין הטנקים שלנו לטנקים הקדמים שלהם! התותחים לא ראו דבר בטולסקופ כי טנק ממחרך כזה מכסה את כל שדה הראייה. כשראו המצריים שהם עומדים מולם, הם פרחו באש עליינו ואנחנו פתנו עלייהם באש. בחינוי היה מלחמת הנדסה עם חול"ם מלא מוקשים ומחלקת מרגמות 120 מצויה היטב והיו כמה גי'פים מפלוגת הסיור החטיבתי עם סמ"פ. במקת האש הראשונה שלהם נפצעו חול"ם המרגמות וחול"ם ההנדסה. נוצרה מדורה מטופפת באמצע החינוי. קו הטנקים שלנו יורה אליהם, ומאהרוינו ובתוכנו מדורה ענקית. לאחר שלושה או ארבעה כדורים חזורי שירין שירינו עליהם היה ברור שאחננו לא חזורים אותם. הקלים שלנו החליקו כלפי מעלה. אחרי המלחמה סייר לי טליק (מפקד האוגדה) שהוא מפקד (הנתיבות) והעיריך חוטמיה, שואה את הריקושים (הנתיבות) והעיריך שהגדוד שלנו גמור. ברגע שראוינו שהח"ש לא חזדר נתני פקדוה לירות נפי. פשו. הפגזים הנפיצים התפיצזו על הטנקים המצרים, עשו רעש עצום, וצווות אחורי צוות שלחים פשטו ברוחו. אמנם המשיכו להגיע עוד מספר טנקים על הרכס מולנו אבל הם ברחו וככה הקרב נעצר. אף טנק שלהם לא דלק ולא נחרד, שום דבר. כל הטנקים שליהם גס עזום, וצווות אחורי צוות שלחים פשטו ברוחו. בטנק אחד שנפגע פגעה ישירה נהרג טנקיסט אחד ועוד טנק שעמד קרוב מדי לאש נפצע מזהה. הם כלם, רק ברחו. בסוף נוצר מצב סטטי ואמרו לי לסגת. אמרתי שצורך עוד להתארגן ולפנות ולבסוף דילגנו לאחרר כ-400 מ' ושם עמדנו עד שטנקים השרמן שנשלחו לעזרה הופיעו באוג' ובזה נגמר חילנו. התהילו דמדומים של בוקר. התמורה

טנק שרמן שועטים בסיני

סיפור חטיבה 60 במלחמת ששת הימים

חטיבה 60 בפיקוד מנחם (מנ) אברם, הייתה חלק מאוגדת הפלדה 84 שבפיקוד טילק. החטיבה כללה את גוד 268 של טנק שרמן קשה מד', אבל גם אי אפשר היה לבוש את הכל. ליד זה היה שדה התעופה. התקממו עם גוד 268 של טנקים 141 על זחל"מים בפיקוד דן גNUMן. סיפור החטיבה מבוסס על תחקיר המלחמה של החטיבה שנעשה זמן קצר לאחר המלחמה, ועל מפגש שהתקיים ביוני האחרון בהשתתפות תא"ל (מיל') מן, סא"ל (מיל') אריה צדיק שהה מ"פ בגוד 268, אל"ם (מיל') אמן מרטון שהה מ"פ בגוד 19, אל"ם (מיל') אברהם מדליה שהה קצין האג'ם של החטיבה ורס"ן (מיל') טוביה הילר שהה קמ"ץ החטיבה.

מן מספר: הנקודה העיקרית להערכתי היא קרבות הלילה של גוד 19 מול טנק ט"י. והrukע לכך הוא שהגענו לפתחה בירגנפה ב-7 בחודש עבר – המצריים כבר היו עם פקדות נסיגת של פילדמרשל בקרוב הוה נתקל רק חיל מגוד 19, וכך על פי כן, ולמרות הנזקים החמורים שנגרמו לו – הגוד לא נסוג בקרב והזחיק מעמד. רק עם דמדומי בוקר הגיעו טנק שרמן של גוד 268 לעוזה ופתחו בהתקפת נגד. הטנקים המצרים נטוגו. בהמשך הגיעו גם טנקים קפלן עם פלוגת הסנטוריונים שלו מלחיביה 7. הוא זינב והשميد את הטנקים היותר מרווחים עם הסנטוריונים שלו, המשיך להתקדם, נקלע לארוב ונחרג. אס חטיבה 7 עשתה את הקרב העצמי שערך מחרוף ונדדי מיל' והפיקוד המצרי עזב. מקרים אלה לא ברוחו ונלחמו עד שהרגנו אותם. הייתה בריחת דרך ואדי מיל' והפיקוד המצרי החליט להכנס לקרב את הרזרבה האחורה שלו, את חטיבה 60 בתפקיד המלחמה, חטיבה 60 עשתה כדי לשמר את פתחת מיל' פתוחה לפינוי הצבא. המצרי שעדיין נותר שם, לצד שני של התעללה. זו הייתה חטיבת טנקים ט"י. עם ראיית לילה של חטיבה 60.

אברהם מדרליה, קצין האג"ם של החטיבה מוסיף: האוגדה התריעה שחילילים מצרים עוברים עם רכב לכיוון התעלה והודעתו זאת לכל יחידות החטיבה. מתחילה הלילה עברו ידינו חילילים מצרים עם טנקים, נמ"שים ורכבים. אחד הטנקים המצריים שעבר בציגות פתח עליינו באש וקצין סייע אויר שהיה בגודו 19 בשם סמל, הכנס לווימון ושיטק אותו. מאוחר יותר הוא נהרג. כשהתקשר אליו המג"ד זאב איתן על טנקים שכונראה מתקרבים לחניון הודיעתי למח"ט שהנאה לפוסט מוקשים לפני החניון, שלא יסעו חופשי.

מ"פ השרטנים אריה צדיק שהגיע לשיעור מטהר: הגעתינו בדמותם בוקר עם חמישה טנקים ותפסתי עמדות מול המצרים בטוחה של קלימטר וחצי לערך. נתתי פקודת אש לתותחן ומיד ראיתי טנק מצרי היורה אליו. הגז של פגע בו והפגז שלו לירוט לא חשוב איזה. הפגז של פגע בו והפגז שלו פגע במדוכות העשן שלו, המשיך ופגע בג'יפ של הסמג"ד חיים תמר. העשן במדוכות של החל בעורך אך בקשר הודיעתי שהפעלתו נר עשן... פגוענו באربעה טנקים מצרים או יותר. הטנקים המצריים נעקרו וגם אנחנו עמדנו ממול.

תנווה בין חטיבות ורקב אגדת'

ב-7 יוני, מהאור של ג'בל לבני לכיוון ביר-גאגפה ואיסמעליה, מספר מ', אנחנו הובילו את האוגדה. לכל אורך המלחמה ניהל טליק מהח'ק שלו, לדעתו, קרב אוגדתי מתחילה ועד הסוף. הוא תיאם את תחילת התנווה של חטיבת 60 ביום הראשון ב-5 בחודש עם התנווה של חטיבת 7 הראשון. הפעם ב-5 בחודש עם התנווה של חטיבת 7 שנעה על הציר מרפיח לכינוי הגירדי ואל-עריש. היה זה מאמץ של שתי חטיבות. חטיבת אחית הייתה נכנסת מיד לקרב וחטיבת אחית שנכנסה לקרב, חטיבת 35 עם רפל וחתיבת 7 שנעה על הציר הזה, שהיו בשני צירם קרובים, מה שבhalb נחשב בתורה הצבאיית לקרב אוגדתי של שנייהם. שתי חטיבות שנעוות, שיכולות לסיען אך קושי אחד לשנייה, כשאחת נעה יותר קדימה ואחת נעה יותר אחריה, זה מבטאת את השליטה של הקרב האוגדתי בשלב של עד אל-עריש. אנחנו הנענו לאל-עריש באור ראשון כשתנקים המוביילים היו של המ"פ צדיק מגוד 268. הופענו מוחלות מזרחה בקצת הדרום של אל-עריש. את אל-עריש ראיינו מצפון מערב לנו, כשותיבת 7 כבר הייתה שם באל-עריש בחלק הצפוני.

בגזרה שלנו היה מוצב מצרי פלוגתי או דירפלוגטי (שנקרא חוני במפות הקוד) שאותו עברנו בירי מקלעים. המצרים לא ידעו מאיפה נפלו עליהם היהודים האלה, וזהיתה הפטעה מוחלתת, עברנו דרך המוצב והגענו לסייעות הכביש ומפקד האגדה עצר אותנו. הוא חשש משאל כוחותינו אחד על השני, ואסר עלינו לפתח באש תותחים. הוא גם אסר על גורודיש לפתח באש תותחים.

מפקד האוגדה נתן הוראה להعبر את גדור החורם"ש 141 של דן נעמן, ת"פ חטיבת 7 והם עלו על ביר לחפן. וזהיתה התאמתה של משימה לבוט, כי הזחל"מים שלנו לא יכולו להילחם בביר לחפן, כדי שהאובי לא יטאוש ולא יחוור לעמדות שלו. אחר כך האוגדה התקדמה ולפתח הגיע הוראה מהפיקוד על העברות אוגדה דרכ אוגדה. טליק עצם את האוגדה ונתן לאוגדה של אברהם יפה לעbor.

מנחם (מ') אבירם ליד הזחל"ם ששימש אותו במהלך המלחמה

וגברין שנמצא באגף הימני, ישב בתוך האם-אקס ושיפר עמדות ימינה. כשהחלו ההתקפות הראשיות במרטוי קיבל התותחן שלו הלם, קופץ מהטנק, ופצע ופונה. חייל המשיך לעבד בעצמו (יחידי בצריח) כשהוא מלא את תפקידיו כמפקד טנק, טען את התותחן, מתחחל למטה, מתבונן בטילסקופ, יורה פגז וחוור חיללה על התהילין, הכל בלבד. מוציא את הראש החוצה ואף עומד בקשר עם הטנק השני שנותר במחילתו. (אף הוא זכה להערכה המ"ט).

קצת לפני דמדומים כשהוא שכב מעט נתתי הוראה לחלק מן הכוח ללג מגמה לאחרו. אבל אמןון המ"פ אמר: כדאי להשאיר! קיברתי את העצטו ונסארנו במקום. האויב חידש את לחזו מטוחים חוחקים יותר. עד אשר הודיע לי המח"ט מן שהוא שולח תגבורת של שרטנים ואז דילגנו מגמה אחת אחורנית בשני חקלים. גם אמןון התחילה לדלג אחריה אך קצת לפני זה נפגע לו טנק. הוא התלקת. תותחינו מרדכי גלוטני נהרג במקום. קודם לכן נהרג טדי. נהרגו עוד ארבעה ופצועים נוספים כדי לא יפגעו. היתה אש תופת.

שני הטנקים של האויב היו מושלים. ובינתייםביבה את אורותיה קבוצת טנקים שניהה שלו, נעצרה במקום וירתה. קבוצה שלישית של האויב עשתה אחריה פנה. מה שנשאר מפלוגת החורם"ש חולץ לאחורה. חיללים רצו ונשאו פצעים. הסיתת החטיבתית פעלגה גדולות. כיוון שלא נותר להם זחל"ם ואך ייפשלם נגעה, החלו גם הם מתפנסים לאחרו על טנק, שעמס עליו כ-30 איש (ביניים צדיק הגיעה דרשונה ופתחה באש פגזים כבויים ששל יהודה) ועוד שני טנקים באגף שמאל, מדרום שולו כדי לכובן לעמדות ירי, נפגעו ואיבד את רגלו. לאחר מכן שמאחורי יגאל המ"פ זחל"ם חדש. ארגן מכון שב וחוור אל החניון לפנות את הפצעים). הייתה אש נוראה. רב סמל אחד רץ לחוץ האש כשהוא נושא על ג'יפ המג"ד ופינה פצעים תוך כדי התפוצצותו נוראות של תחמושת. (לאחר הקרב זכה להערכה המ"ט). מיכאל דוריאן, פקיד פלוגת מפלוגתו של אמןון, שידע אמןון לנוהג טקטי אבל זחל"ם לא נהג מעולם, קופץ לתוכה האש וניסה להציג את הזחל"מים. (הוא קיבל צל"ש מאלו פיקוד הדורים).

הצנעה שלי בקרב בזמן שהתרחש שהתנהוגה' כמו שאחננו באמונים במטוחה וכיוונתי את אש הטנקים. אנשי אמור לי אחרי הקרב: הייתה לנו הרגשה שאחננו נמצאים במקום שאחננו יודעים מהאימונים.

מן ביקש לצרף את תיאור הקרב מפני המג"ד זאב איתן, מתחkir לאחר המלחמה, והרhero לפניו כלשהו, בהשמות מזעריות: עמדתי בימדת צפיפות לא רעה. ראייתי עיקול כביש ממוקה 800 מטר ואז גיליתי אותם לראשונה. הם נסעו לאורות נוכחים מואפלים. ידעתי שברירה פועל ציד אינפרא אודם. היו ממש קרוביים לחניון כפצתי מענייני. פגמי החבלה ואמרתי לו: היכין את המוקשים כדי להניא אותם פיזית ואז יעזרו המוקשים. אך עליינו בהשתערות פיזית ואז יעזרו המוקשים. ואז מוקשו של טדי היו קשורים היטב ואנשיו ירדו להתרים. ועוד פרקה נתני שלא הצלחה להתבצע מבחן חומן. אמרתי לרגמות ה-120 מ' למפתח באש לטוחה וחוק, שיעירתי שהפצצות יפלו לאחר שנספתה באש. אבל הפעם המצרי הראשון תפס את הרוגים עם הפצצה ביד. הטעק המצרי הראשון נסע ב מהירות גדולה. תיכף אחריו עוד אחד ועוד אחד. החלטתי לסת להתקרב. רציתי להפתיע. כשהיה הראשון בטוחה 100 מטר לעיר מאיתנו נתתי פקודת אש לכולם. והירי החל בשטנק המצרי המוביל במרחק 50 מטר אך הוא הספיק לשולח פג. תיכף נפגעו זחל"מים ותחמושת החלה להתפוץ. לב החניון החל בוער.

שלושה פגימות קיבלו מאיתנו הטנק המצרי המוביל, אבל הם החליקו מעליו, מהטי"ז הרומי הזה כמו כדורי פינג פונג. הפגמים היו נותבים וראינו זאת בעיליל. הטנק ממש נכנס לתוכנו, הרבייע עוד פג ומשיך לרוץ קדימה. רק הפגן הרבייע שלנו הצלחה להסיל מאחוריו איכשהו. הטנק השני שבר לימיין ו"התחלק" לאגף שמאל שלנו בטוחה 20 מטר מאיתנו. הוא יורה לתוך, לשטח הבוער לעבר הזחל"מים, עבר הרוגים שלנו והפציעים, עבר הדלקה האדומה. הטנקים שלנו, הקלים, הדלים לעומתיהם, החטפו ל-4-5 פגימות. היו וניגים דרמטיים. נתתי הוראה להרמ"שים לשולח כל מה שאפשר החוצה, להסייע את הזחל"מים הלא פגועים כדי שלא יפגעו. הייתה אש תופת.

שני הטנקים של האויב היו מושלים. ובינתייםביבה את אורותיה קבוצת טנקים שניהה שלו, נעצרה במקום וירתה. קבוצה שלישית של האויב עשתה אחריה פנה. מה שנשאר מפלוגת החורם"ש חולץ לאחורה. חיללים רצו ונשאו פצעים. הסיתת החטיבתית פעלגה גדולות. כיוון שלא נותר להם זחל"ם ואך ייפשלם נגעה, החלו גם הם מתפנסים לאחרו על טנק, שעמס עליו כ-30 איש (ביניים צדיק הגיעה דרשונה ופתחה באש פגזים כבויים ששל יהודה) ועוד שני טנקים באגף שמאל, מדרום שולו כדי לכובן לעמדות ירי, נפגעו ואיבד את רגלו. לאחר מכן שמאחורי יגאל המ"פ זחל"ם חדש. ארגן מכון שב וחוור אל החניון לפנות את הפצעים). הייתה אש נוראה. רב סמל אחד רץ לחוץ האש כשהוא נושא על ג'יפ המג"ד ופינה פצעים תוך כדי התפוצצותו נוראות של תחמושת. (לאחר הקרב זכה להערכה המ"ט). מיכאל דוריאן, פקיד פלוגת מפלוגתו של אמןון, שידע אמןון לנוהג טקטי אבל זחל"ם לא נהג מעולם, קופץ לתוכה האש וניסה להציג את הזחל"מים. (הוא קיבל צל"ש מאלו פיקוד הדורים).

חגי, מ"מ בפלוגתו של יהודה ט', קיבוצניק מבית

טיהר את הבית וירה במקלעים לעבר הטנק. מפקד הטנק קפץ מהטנק וברח אך הוצאה שלו המשיך לפעול בעליו ואליו הצטרכה עמדת אויב מסוימת לשידר הבית שפתחה באש ופצעה את הקש"א סרן מנחם גוטليب. עם הצדירות המג"ד לנוכח המשטער הוגבר קצב התקדמותו והגדוד הגע לטוחה 500 מ' ממקום העמדות המשוער... לאחר תנועה של 2-3 ק"מ הורה המה"ט לדוד להיעזר באור צומת ביר-גופפה ולאבטה לחיוון דרום.

המג"ד ניצל המנתנה זו והורה למ"פ' (פינקלשטיין) לנوع מחדש עם מחלקת טנקיים מפלגתו ולבדוק אחד. כיוון שכ הוכנסו נפגע טנק אי-אים-אקס ו' של טוביה לשם (מגוז 268) שהגיעו למקום הפעולה. עם תחילת פעולתם נפגע אחד הטנקים באש טנק טי-34. היה זה שטח גודל, וטנקים היו מפוזרים ומוסווים בכל מין מקומות. החוף"ק שלנו זמן הגיעו לעזרת פלוגת הסיור מספר טנקים בפיקודו של סמ"פ' ד' סון יהודה טל ותפסו עמדות שנמצאו. בחילופי האש נפגע טנק אי-אים-אקס אחד. כיוון שכ הוכנסו מספר טנק שרמן מפלגוה ייעלה שנורתה ממזורה לבעת הרדא. באותו זמן הגיעו לעזרת פלוגת הסיור מספר טנקים מוגוז 268 (השרמן) שางיעו למקומות המשיך בהתקדמותו ווילה להפתעתו שלא היו אלה מרגמות אלא 7 טנקי טי-55, שלושה מהם בערו ו-4 אחרים עזובים. בעוד גודוד 268 מנהל קרב בשירין בשירין, נע גודוד 19 לעבר שדה התעופה של ביר-גופפה. בתנועתו חיסל סוללת נ"מ ומספר משאיות נשויות. אך לפניו שהספיק לבוש בפיגוע את שדה התעופה קיבל בשעה 15:30 הוראה לנתק מעג, ולהתרכז בצומת ביר-גופפה. לאחר שhort קטרה באזורי הצומת והכניםות מזורות בלוחץ המה"ע, קיבל הגודוד פקודה להמשיכו לנע בראש החטיבה לעבר התעלה. סביבה 16:00 יצא הגודוד לדרכו לשיחדיות שבידו מציגנות שהאבוב בנסיגה כללית ולכנ על הגודוד לנוע במהירות ולא להתעכב. בתחילת הדרך הגיעו מרגמות אלום אשר כך הסתבר לו שאלה פגוי טנקים שנמצאים בדרך בטוחה 800-1000 מ'.

המג"ד הבחן בטנק טי-34 שעמד סמוך לבת וכן איתיר את האויב בכיוון גבעת הרדא כפ' שנמסר לו. הוא פקד על הגודוד להתפרק צפונה מהכיביש ולתקוף את האויב לכיוון אזור הגבעות וمعدבה. אשר לטנקים, ובמיוחד זה שlid הבית, ניסה מג"ד 268 להשארם לטיפול גודוד 19. מג"ד 19 לא קלט את הדעתו. בלילה ברירה נג"ד 268 עם הזחל"ם שלו עבר הבית שידיון טנק האויב. לאחר תנועה והתחמקות מהתפותצויות של פגוי טנקים הגיע הזחל"ם מאחוריו טנק האויב כשחוא מחלל בדרך מס' 54 ומשמיד שרידתי התנדבות אויב. בירת החשיכה כשהגעו הגודוד למורתק כ-20 ק"מ מהצומת הראשית של ביר-גופפה קיבל המה"ד הוראה לעצור במקומו ולהיכנס לחניון לילה. הגודוד נע מעט לאחר מכן ווילה מזורות לחניון על הכביש. פלוגת הסיור שהגיעה אף היא נוצלה לאבטחה קרקעית של 15 הטנקים שהיו בגודוד 268 כשהיא נודד 19 בתנועה מערבה היה גודוד

המג"ט ל-268 לסגור במהירות אחורי פלוגת הסיור. בסביבות 14:30 בהיות פלוגת הסיור במורתק חצי קילומטר מהצומת הראשון נורה פג' מטנק טי-34' שהיה מצפון לכוכ ופגע ישירות בזחל"ם של מפקד פלוגה ד' של גודוד 19. פג' זה גות ל-4 טנקים כולם המ"פ סרן יצחק יצחקי. עכשו דוחה על אש טנקים ייעלה שנורתה ממזורה לבעת הרדא. באותו זמן הגיעו לעזרת פלוגת הסיור מספר טנקים מוגוז 268 (השרמן) שางיעו למקומות המשיך בעמדת הצפית טובה אך היה קשה מאד לאטראת מקום האויב. לאחר זמן אפשר היה להבחין בהבהבי ירי מכיוון גבעת הרדא. הידיעה הועברה לידייעת היחידות ההפופות. בשלב דברים זה שהבחני המה"ט גודוד 268 בכללו מתקרב לאזרור החטיבות, להציג את השיטה. הדבר בוצע בשעה 15:00: באזורי החטיבות, הורה לפלוגות הסיור לנחות במקומות מוגוז 268 (השרמן). לא היה לו מה להעיר על כך. הוא קידם גם את 7 באזורי זמן, כי 7 הופעה מיד אחרינו, על הקו הזה, ו-7 עברה אותנו, כלומר היה כאן עוד מעבר החטיבה דרכ' חטיבת. זה ב-8 ביוני בוקר. התורה אומرت שהאגודה צריכה שני ציריים גם כדי שהדרגים ייענו, וגם שהחל ייען. זה לא עמד לרשותנו במקורה זהה. היה צריך לעبور אחד דרך השני וזה היה מתואם יפה מאוד.

מעניין לציין כי בתיקופת ההמתנה החטיבת עברה מספר פעמים, בהתאם לתכנונים השונים, ת"פ מגוז לאגודה מ-24 במאי עד 3 ביוני. מוגמר הגויס עד 24 במאי הינו ת"פ אוגדה 31, מ-31 עד 2 ביוני ה-30 במאי הינו ת"פ אוגדה 84, מ-30 עד 2 ביוני הינו ת"פ אוגדה 31, ושוב הינו ת"פ 84 ליום אחד 2 ביוני, ושוב ת"פ אוגדה 31 מ-2 ביוני עד 3 ביוני, ולבסוף מ-3 ביוני עד 11 ביוני עד גמר המלחמה ת"פ אוגדה 84.

עצרנו לכמה שניות עד שהאגודה של יפה עברה מהלך פיקודי או אוגדתי ממש לפני הספר.

בלחימה של אוגדה או של פיקוד, היצרים הם 매우 חשובים, והתאים של תנעות היחידות על היצרים הוא קרייטי להצלחה של המלחמה. פה היו מעט ציריים והיה צריך לחתה לאוגדה 31 של יפה לעבור דרכנו. הם עזבו את החיר שהולך לכיוון ביר-גופפה ואיסמעיליה, ופנו דרומה יותר לאזרור החטיבות שליהם שם. להעביר חטיבה דרך חטיבת זם גם בעיה, לא רك אוגדה דרך אוגדה. קיבלנו פרודה להוביל את האוגדה מג'בל לבני. מפקדת האוגדה עצרה את חטיבת 7 שירדה החטיבה נתנה לנו לעבור עם הטנקים לכיוון ביר-גופפה, שם ניהלו קרב. חשוב שוגם הרמה הגבוהה מאזינה לרשות החטיבתית גם כדי לדעת ולהבין מה קורה וגו, אם צריך להתערב, להציג את עדמתה לגבי מהלך זה או אחר. טילק מפקד האוגדה התרבות בשתחילה קרב הלילה וחשב שמצובו של החניון גמור. הוא שאל אותו מה קורה, אמרתי שבינתיים הגודוד מחזיק וכי שלחתי את גודוד 268 (השרמן). לא היה לו מה להעיר על כך. הוא קידם גם את 7 באזורי זמן, כי 7 הופעה מיד אחרינו, על הקו הזה, ו-7 עברה אותנו, כלומר היה כאן עוד מעבר החטיבה דרכ' חטיבת. זה ב-8 ביוני בוקר. התורה אומرت שהאגודה צריכה שני ציריים גם כדי שהדרגים ייענו, וגם שהחל ייען. זה לא עמד לרשותנו במקורה זהה. היה צריך לעبور אחד דרך השני וזה היה מתואם יפה מאוד.

ה�� מ'ב ל'בון ליר-גופפה

ששגענו בסביבות 11 לערך חמה התקבלה בחטיבת הוראה לעקרו את חטיבת 7 ולנו במהירות מקסימלית לכיוון התעללה. פלוגת הסיור נעה בלי להיתקל באויב עד שהגיעה כkilometer לעבר מחנות הראשונה, שמננה ירד כביש דרומה לעבר מתחם ביר-גופפה. במקום זה קיבל המ"פ דיווח ממוטס פיפוי על ריכוז אויב באזורי ביר-גופפה. אבק סמיך שניצפה באזורי המלו' העד למילמות טנקים שם. מחשש להיתקלות בטנקים ביקש המ"פ הסיור שייעברו אליו ת"פ טנקים מגדוד 19 שער אחריו. המה"ט לא קיבל אתבקשת כי גודוד 19 מנהה מ-28 טנקים בשתי פלוגות, אך 2 טנקים נתקעו בצר בירנית ו-8 טנקים הועברו ת"פ כוח גורני. במקומות זה הורה המה"ט למג"ד 19 שנייע משח בזבב של פלוגת הסיור ויסיע לו לפיקודו. מג"ד 19 דיווח גם כן למג"ט על אבק באזורי המלו'. ובעקבות דיווח זה הורה המה"ט למג"ד 19 לתפוס את הרכס השולט על פתחת המלו' מבקרים. הדבר בוצע במהירות כאשר פלוגה ג' בפיקוד רס"ן אמנון מרطن מוביל בראש אולם פלוגת החודם"ש של גודוד 19 בפיקודו של יצחק יצחקי, שנרגב בקרב זהה, ומחלקה טנקים המשיכו בעקבות הגודוד ולא בעקבות פלוגת הסיור על הכביש. באותה עת הורה

משמאל ס"ל טוביה רביב מפקד גודוד השרמנים 268, מימין נראה רס"ן טוביה לשם

נורית אדומה וכך הגעתינו עם כל הטנקים, פרט לאחד שהחל לו המצמד בתחילת הדרן. אמן מרטון מספר: לא-יאם-אקסיסים לא הייתה בעיה בחולות אבל כשהיינו כבר עמוק בתוך הלילה והיו שמה קרובות בצפון בג'ירדי פתואם העבינו את הגדור שלנו לחטיבה 7 והמה"ט נכנס בראשת הגדור, אחרת לא הייתה שום אוטו. הוא התחליל להסביר איפה הוא רוצה שנפעל עד שתפס שאנחנו אי-יאם-אקסיסים. כששמעו שאחננו אי-יאם-אקסיסים אמר לי 'אני לא רוצה אתכם'. נשרתי לשלוחתי עם מ".ג.

מן מוספי: היה זה ניסיון לסייע לקרב של חטיבת 7 בג'ירדי באמצעות חטיבת 60. גדור 19 היה יחסית קרוב לשם, נוצרה חבירה ואיפלו התחליל מעט תנועה. כשמ"ט 7 שמע שהאי-יאם-אקסיסים אמר אני לא רוצה. לדעתו זה רק מוכיח שיחידות מילואים שלנו צרכות להיות מוכנות להילחם נגד הכוח הצבאי החזק ביותר של האויב. המכרים גיסו הינו העתודה לכמה משימות. משימה אחת לעוזר לחטיבה 7. משימה אחת להיכנס עתודה באזרע שית' זוויד ברצועה. בזמנים גם קבוצת פקדות על יעה וכן הלאה, והיה זו שיח בין מפקד האוגדה צריכה להיות מוכנה לתגבר את הצנחים מדרום לצומת רפיק וחתיבה 7 בזומת ופיתח, במילימטרים אחריות היה עלייה לעסוק בתכנון ובממן פקודות בהתאם, למקרה שמקודם האוגדה יחליט להכנס את חטיבת העתודה בקרב. בעיצומו של תהליך ההתקפה של האוגדה זו הייתה משימה מסוימת 1 של החטיבה. המשימות הספציפיות שהוכתבו

העברות שבויים למצרים בקנטרה שעלו תעלת סואץ

את הכוחות לתנועה אבל לא לוח. סביב השעה 10 שאלתי את מפקד האוגדה متى נתחיל לוח והוא אמר וקצת אפלו גער בי: 'אני אגיד לך מת לוח'. הינו העתודה לכמה משימות. משימה אחת לעוזר לחטיבה 7. משימה אחת להיכנס עתודה באזרע שית' זוויד ברצועה. היא הייתה כפיה לשיגלה לפי התפתחות הקרב. היא הייתה צריכה רפיק והיא מוכנה לאחד מהצנחים מדרום להמתין להמשך התנועה בחולות. טליק שכנע את אלף הפיקוד שחשוב שאחננו נגע לפני התכנית המקורית. לקרה הצרירים קיבלו פקודה להתuil לנעו ואת הגבול עברנו בסביבות שעה 13:30. היהת היתקלות ראשונה מיד כשעברנו את הגבול,

על ידי מפקד האוגדה היו בצעע את המשימות הבאות לפיקוד מפקד האוגדה:

א. חטיבה 60 הייתה צריכה לחיות מוכנה להשתתף בכיבוש מתחם הג'ירדי ובמקרה זה, להילחם לאורך תעלות הקשר בג'ירדי ממזרח למערב.

ב. היה על חטיבה 60 לנעו בציר הדיוויניות מאזרע כרם שלום ועד אל-עיריש. ובכינסה לאל-עיריש הייתה צריכה החטיבה לחפות בשטנקים של גודל האי-יאם-אקסיסים על הפריצה של כוחות האוגדה לתוך אל-עיריש. היה בכניסה לאל-עיריש מתחם מצרי מונע את כניסה כוחות האוגדה לתוך אל-עיריש דרך דר' ציר רפיח לכיוון אל-עיריש וחטיבה 60 ביצעה את המשימה זו, העסיקה בש של האי-יאם-אקסיסים את המשיך בתנועתו ואגפה אותו משמאלי.

אחרי פתיחת ציר ביר חסנה עברו אוגדת יפה המשכתי במשימת ניצול הצלחה ושליחתי את חטיבה 60 לבוש את ביר-גנפה. חטיבה 60 ביצעה בהצלחה את המשימה זו, וכוחות של אוגדת הפלדה התנססו לכיוון תעלת סואץ בציר אל-עריש קנטרה. עד כאן דבר טלי.

מפקד החטיבה בן מתר: החטיבה גויסה למחורת יום העצמאות. הינו מפוזרים באזרע צאלים. חלק מהזמן התאמנו והקל מזמן עזנו לkiemots בסביבה. במפקדות עסקו בתכנון אפשרויות שונות והמתה היה רב. ב-5 ביוני בבוקר הגעה הפוקודה "סדין אדום" ויחד איתה הפוקודה לארגן

坦兌 Sherman של פלוגה ו' שנפגע, הוצאות ניצל

כשפיחותה עם הצנחים מלחטיבה 35 אמר שיש איזה מוצב שמריע לו. אנחנו עברנו סמוך אליו מරחה וערכנו לנכון התקפה בהשתתפות הסיירת ולולות טנקים מגדור השרמנים. הם כבשו את המוצב הזה והמשכנו נונו בחולות, בציר בירלינה. מי שהוביל היהת הסיירת וגדוד 268. אריה צדיק מס' פלוגת הדרן (ה') של נעה בסוף הגדור, תזוזו כבר צרייכם אתם שם. אמרתי לו המפקד, אני נושא לפני נורית אדומה. בטנק השerman אם דלקת הנורית האדומה סמן שהמנוע חם והולך להיגמר, אז נסעו בהתאדים. אחרי כמה שניות עברתי את כולם. בפלוגות האחרות אחד נתקע, אחד קרע זחל. שוב פוגש אותו בן ושותל איפא כולם. אמרתי לו: אומרתי לך שאין מתקדם לי

תאל' (AMIL) בן בקש לציין את סרן משה אדלשטיין, איש מחרתת לח"י בעברו וקצין התרבות של החטיבה, שהcinן והפיך את הדף הקרבני בימי המלחמה ותרם הרבה למורל אנשיה. עוד בקש לציין את רס"ן אריה זינגר, קצין הארטילריה הדינמי, ש תמיד קרא את הקרב ולא היה זוק לפוקודה, ואשר ידע לתת סיוע ארטילרי בכל מקום וזמן שנדרש, כשהוא מدلג את כל הארטילריה בהתאם.

אוגדת הפלדה

האיש והמחץ

ארבעים שנה חלפו וטליק עדין המפקד המיתולוגי של אוגדת הפלדה המיתולוגית של מלחמת ששת הימים. לכואורה קשה עוד לחדר, אך בכל זאת שמענו על הספק שכרכם - האם נוכל לחדר את טנק הטי-55 המצרי; כיצד נרכשה התהומותת החديدة ממש ברגע האחרון; איך השמדנו כל טנק הסתלי האימטניים כבר ביום הראשון למלחמה; ועל טנקים שחורים כפיך שמתוחו את עצבי המפקדים ואת עצבי של טליק שעמד באומץ מול הטנקים החשודים ומול הלחץ של אנשיי ומגע אסון כבד

תא"ל (מיל') איתן קינן (קאווי) ואל"ם (מיל') שאול גור

(קצין השלישות בגיס), מס' טליק. "עמדתי בחדר של מפקד גיסות השירותון, והקרנתי ש Kapoorים שהראו כמה טנקים יש, כמה כדור ח"ש יש בפועל הכוחנות של השירותון, לבוא לשירות ולקבל סקירה על מצב כל טנק לעומת הכוחות שחשבנו שצרכיה להיות בתיקן למלחמה, והריאתי שאין תהומותת. מנכ"ל משרד הביטחון קשתי וגם הרמטכ"ל ניסו להתווכח תח"ש, לימים אלף ומנכ"ל משח"ט) ומהנה נתיבatti בכמה קריאות בניינים. אני זכר ערד היום את

ח"ש. בתקופת הכוחנות הזמין הרמטכ"ל יחזק רבין את לי אשכול, שהיה ראש הממשלה ושר הביטחון, לבוא לשירות ולקבל סקירה על מצב הכוחנות של השירותון. "ישבו אצלי במסדר לי אשכול, יצחק רבין, משה קשתி (מנכ"ל משח"ט), מטה הגיסים כולל מנדי (מנחם מרון שהיה ראש הראשוון של טנקי פטון (באגודת הפלדה), שכולם היו מצידים בתוטה נחות יותר בקוטר 90 מ"מ, כמעט פלוגות טונונים ואשונה שכבר עברה הסבה לתותח 105 מ"מ. נצבא שתוכנן לבאות התאמץ זה"ל להשיג את כל המידע האפשרי על טנק הטי-55 החדים שביבירה. כשקדרו השמיים ואיים המלחמה הפך למושחי וחהלה תקופת ההמתנה, התברר גם כי מלאי התהומותת חודרת שרין (ח"ש) לכל טנק לוחם הוא משתמש בכ"ר רע. בשירותו של זה"ל שלפני מלחמת ששת הימים היו עוד טנק אי-אם-אקס-13 וטנק שרמן אס-50 החמושים בתותח 75 מ"מ צרפתני, שהיה טוב במלחמות סיני אחת עשרה שנים קודם לכן, וטנק שרמן אס-51 בעלי תותח צרפתית 105 מ"מ הנחות מהתוכה הבריטי 105 מ"מ של הסנטוריון, ואפילו טנק שרמן אס-1 בעלי תותח 76 מ"מ. לתותח ה-105 מ"מ של הסנטוריון הייתה תהומותת ח"ש מדור ראשון (L-28). באותה עת גדרו האנגלים לפתח תהומותת חדשה מדור מתקדם יותר לתותח ה-105 מ"מ שליהם (L-52-L).

התהומותת הגיעה ברוגע האחרון

טנק הטי-55 החדים שקיבלו מצרים וסוריה לפני מלחמת ששת הימים היו אום חדש לשירותois. מאז מבצע סיני לא לחמו מול טנקים הישראלים. זה"ל הציג מוצק מואז בטנק הסתנוריון, שמרביכם כבר נשאו תותח 105 מ"מ, ובגדוד הראשוון של טנקי פטון (באגודת הפלדה), שכולם היו מוצדים בתוטה נחות יותר בקוטר 90 מ"מ, כמעט פלוגות טונונים ואשונה שכבר עברה הסבה לתותח 105 מ"מ. נצבא שתוכנן לבאות התאמץ זה"ל להשיג את כל המידע האפשרי על טנק הטי-55 החדים שביבירה. כשקדרו השמיים ואיים המלחמה הפך למושחי וחהלה תקופת ההמתנה, התברר גם כי מלאי התהומותת חודרת שרין (ח"ש) לכל טנק לוחם הוא משתמש בכ"ר רע. בשירותו של זה"ל שלפני מלחמת ששת הימים היו עוד טנק אי-אם-אקס-13 וטנק שרמן אס-50 החמושים בתותח 75 מ"מ צרפתני, שהיה טוב במלחמות סיני אחת עשרה שנים קודם לכן, וטנק שרמן אס-51 בעלי תותח צרפתית 105 מ"מ הנחות מהתוכה הבריטי 105 מ"מ של הסנטוריון, ואפילו טנק שרמן אס-1 בעלי תותח 76 מ"מ. לתותח ה-105 מ"מ של הסנטוריון הייתה תהומותת ח"ש מדור ראשון (L-28). באותה עת גדרו האנגלים לפתח תהומותת חדשה מדור מתקדם יותר לתותח ה-105 מ"מ שליהם (L-52-L).

אלף ישראל טל (טליק) שנכנס לתקפido כמפקד גיסות השירותון בנובמבר 1964 כבר התריע במטה הכללי של זה"ל על המחשוך החמור בתהומותת

טליק ורופא במהלך מלחמה

האם אפשר לחזור אט טנק הטי-55?

"לפני מלחמת ששת הימים עשינו מאמצים מודיעניים לבדוק טנק טי-55 מביתן עובי שרירין במקומות מסוימים בטנק", מס' ספר טליק. "פותח מכשיר המאפשר למדוד את עובי שרירין – גם לוחות מעורגלים וגם יצוקים. הצלחנו להציג כזה, מדדנו את העובי והזמננו מסקנות. היו חסרים לנו הרבה פרטיטים על הטנקים הסובייטיים, גם בליסטיים וגם הנדרסיים. קצין החימוש הראשי אז, חיים דומי, ידע במאמה מטלבים בגיסות השריון ולא חיכה הרבה. ביום ג' בイוני, יום לאחר פרוץ המלחמה, הוא העביר לי במסוק מסמך לא-עריש, שהcinן ייחד עם הצוות שלו בראשות ארקידי תימור, שהיה קצין שרירין (פלקובניצקי – אל"ם) צבא הרוסי במהלך הלחימה העולמית השנייה. במסמך היו כל התשובות לעויות שהבן התלבטו כל הזמן. זה היה החומר טוב עם מידע מדויק וחוווני. מיד ישמענו את הלקחים ממידע זה וניתנו גם הנחיות ליחידות, תוך כדי המלחמה".

הקורסויו הוא שבאל-עריש וביר לחוף חדרנו והשמדנו טנק טי-55 מצרי בתותח 105 מ"מ של טנק סנטוריון שלנו. באותו יום ערכנו נסויobilיסטי בשיטה וירינו עם תחמושת חיה ח"ש/מנעל ומיד הייתה תושבה. פגנו במקומות שריצינו וחדרנו. בין הלקחים שמצאננו: נקודת המכון על המטרה נשארת במרכז המטרה. שנית, כל תחמושת הח"ש שלנו, במוגח ובנטוריון – אפקטיבית, והרי לפ"י התותחנות הרגילה. טנק הפטון בעלי תותח 90 מ"מ המשמידו במהלך טנק טי-55 בתחמושת עם גרעין טונגסטן ועטיפת אלומיניום, שהיו כדורים בעלי מהירות לוע גבואה".

כיצד הושמדו טנק הسطלן האמתניים

למצרים היו 30 טנקים טטלין סימן 3. זה הטנק שהיה היכי חזק במהלך הלחימה העולם השנייה ושמו של הטנק הילך אים על הצבאות השווים באותה מלחמה. הטנק הצעני בתותח 122 מ"מ בעל אנרגיה עצומה ותחמושת לא אחותה. לטנק הسطלן היה שרירין עבה במיוחד שהגע למאורות מ"מ בחזית הצריח והתובה, בנוסף על שיפורים גדולים שהקשו על חדרה. טנק הسطלן היה מוצבים בטור גזרת ההגנה של החטיבה המצרית המוכנת מס' 16, מדרומים לצומת רפיה, מול קרם שלום בערך. "טנקים אלה היו איזום קדרני בתקופה היאשתכננו את התתקפה", מספר טליק. "הם היו חוט השדרה של העוצמה המצריית והם היו גם סימן השאלה הגדול. ידנו שבזווית ניצבת אפשר לחזור אותם מהצד, אבל האגוז הקשה היה חזית, גם חזית הצריח וגם חזית התותבה. הם היו הטנקים הכי משוריינים במהלך הלחימה העולם השנייה. והנה השמדנו את כלם ביום הראשון של המלחמה".

"טנקים המガח שלנו עם תותח 90 מ"מ ועם תותח 105 מ"מ שהשמידו את כל הסטלינים ביום שני, היום הראשון של הקרבות לפני החרדים. הם פגעו בהם במיוחד מהצד, אבל גם מהחזית. רוב הפגיעות היו

טליק (משמאל) עם שמוליק גורודיש מה"ט 7

אתה לילדפורד (מדרום-מערב ללונדון), שם הבית שלו. אשתי תשמה לעשה לך קומפוסט מגנגיי יער, היא מתמחה בזה, תאכל אותך קומפוסט. נסעה איתו לבית שלו במילדפורד. יוברט הוא היה אש חשוב מאוד, כמו מנכ"ל משא"ט אצלו. הגענו לביתו ואשטו ממש הגיעו אותו, כמה היא מעיריצה את ירושלים ואת תל אביב וציתה את התנ"ך. אחר כך אמרה לי: אני רוצה להגיד לך שהיומ התאספנו כמה נשים בכנסייה, וזה היה יום ראשון, והחלנו שאננו אעבירות באיכות מסר לדראש הממשלה בישראל. אנחנו הנשים מגילדפורד החשובות בירושלים שicity לשראל ואלויהם נתנו אותה לישראל, ואל תותרו. ישבנו בגינה של יוברט ושתינו תה. יוברט אמר ל: למה אתם לוחצים כל כך בעניין הפגזים. אנחנו יכולים לתת לכם מהאטבאה, אבל זה יהיה על חשבון הכניםות של הכוחות שלנו בנאות". אני לא יכול להודיע מההאטבאות את התחמושת שמיועדת לכוננות של נט"ו נגד הגוש הסובייטי. אמרתי לו: מחר ישבו בקריה בתל אביב ואשכול שא' כמה כסף צריך לפחות לאחסן החסרים, כשמדברים רק על חודרי שרירין? אמרתי לו 70 מיליון לירות שטרלינג! זה היה הרבה הרבה.

– אז למה לא קונים? שא' אשכול.

– למה הם לא קונים אני לא יודע, ראיתי מה שהוא אצלי במשרד, שיש לי גם ויכוח.

– אתה יכול לנסוע לknut את הפגיזים? שא' אשכול.

– כן, ענית.

– איך?

– אמרתי לושמי שאחראי בלונדון במטכ"ל על הרשות והמכירה של הצד הצבאי, זה אחד שקוראים לו מיסטר יוברט וצריך לדבר איתו.

– אתה יכול לנסוע מחר בובוק, שאל?

– כן.

– אז סע ללונדון מחר בובוק.

"כל זה היה כשבועיים שלושה לפני המלחמה. נסעה ללונדון. נפגשתי עם יוברט והוא אמר לי: שמע, עכשו מתחילה סופשבע. אני מציע שתבוא

באמצעו", מסביר טליק. "מן (מנחים אבירם מה"ט 60) שהיה מושגמי, מסר לי בקשר שפגזים של חטיבה 7 שהייתה מימני, עפ"מ בין הטנקים שלו ופוגעים בשטח שלו. הוא חשש שהם יפגעו. נתתי פקודה לגורודיש (מח"ט 7) להפסיק את אש התותחים, ולהמשיך את ההסתערות עם מקלעים בלבד ולא תותחים. גורודיש, כפי שאתם מכירים אותו, התחיל להתוכח איתי ולא הסכים למלא את הפוקודה. מיד אמרתי לו, מסור את הפיקוד לפינקו סגן (ברון הריאל, שהיה סגן של גורודיש) ותהייב אצלי מיד, אני מוציא עשן י록, חפש ותהייב אצלי מיד, אתה תמסור את הפיקוד לסגן היהת כי הוא התעקש להמשיך לסקן את חטיבה 60. הוא נבהל נורא, וביקש שאסלח לו ושאבין אותו ושהוא

אליהם ותמצא שם שלנו – נפנה לי בדגל של ג'יפ הסיור. אם הם לא שלנו – תנסה להתקשר איתי בקשר. אם יפתחו عليك באש הפל את עצמן מהג'יפ אל הדינהה במקומם, ואני אבוא מיד לחוץ אותן, עם חיל מהחברה. הוא ענה כן המפקד ונסע עם הג'יפ.

הקצין הצעיר נסע והגיע עד טנק המג"ד שם שפיקד עליהם. התבדר שהוא אלה טנקים של גודן 82 בחטיבה 7 בפיקוד גבי עמי. הקצין הצעיר מיד נפנה לי בדגל שזה שלנו ורוחותנו נרגעו. כל הסיפור ממשך כשבה שלמה. זה היה לפני ארבעים שנה".

מדובר היו הטנקים גם שחורים וגם נוצצים? "היו לנו בהסתערות אומדנתית. כמה טנקים מימיini משוריין וזה היה בסביבות הקיילומטר וחמשה. עם הטנקים טכנו-טקטיק שהתבצע על תמרון היה קרב טנקים ניד ומשוריין קלטי".

טרון אמרנו גלעדי ז", שהיה מ"פ בגודן המגינים 79, סייע לצנחנים עם הזחל"מים שלהם וטנק טילין פגע בטנק שלו והוא נהרג. הוא היה ההרוג הראשון של אוגדת הפלדה.

טנקים שחורים כפיה וקצין סיור גיבור

"בבירותה הייתה בי בעיה", מסביר טליק. "הופיעו מולנו ארבעים טנקים, לא ידענו מי זה ולא הצלחנו לאתר. המרחק ביןינו היה קילומטר וחצי עד שני קילומטרים. הטנקים היו ממש שחורים כפיה וኖצצים בשמש שמולנו. בשום אופן לא יכולנו לזהות אותם ולאמת אם הם שלנו או שהם טנק אויב. ניסינו לדבר איתם בערוצן חירום חש", אמר. ניסינו לקרוא להם סתם בראשת. כל כך כעסנו על לא הצלחנו. עמדתי בלחץ נורא. כל כך כעסנו על מסביבי, וביקשו שאtan אישור לפתח עלהם באש. אורו' בואן שהיה מג"ד עם טנקים בעותודות מפקד האוגדה, כיוון על הטנקים השחורים, והטנקים השחורים כיוונו علينا. האנשים סביבי לחזו עלי ולא הרפו ממנה. 'בגלאק נירהג כולנו', אמרו לי. הרצל שפיר שהיה ראש המטה שלי ואיתי בזחל"ם אמר לי: 'אמת, טליק, תן אישור לירוט, אחרת יירגו אותנו'. אמרתי לו בקהל רם שכולם ישמעו: הרצל, מוטב שיירגו אותנו מאשר אנחנו נהרגו חברים שלנו. לא ירו פה בלי אישור שלי. אני אירה בכל מי שייעז לירוט ירייה אחת. ואربיעים הטנקים שמולנו כל הזמן עם התותחים מנכדים ומגבאים, מכוניות עליין, מצדים ימינה, מצדים שמאלה – עליין. היה ברור שיכول להיות שיירגו אותנו, אלא אם אנחנו נירה הראשוניים. הייתה קצין במזכקה. קפץ עלי צביקה לדרמן, שהיה קצין המודיעין של חטיבה 7, תלש מהצוואר שלי בכוח את המשקפת שלי והלביש עלי צביקה לאחרת, ענקית וכבדה, כדי שאראה יותר טוב וכי אלה טנקים לא שלנו. פתאום ראיתי ג'יפ סיור של מפקדת האוגדה עומד ועל ידו קצין סיור צעיר. היום אני יכול לומר שקצין הסיור הצעיר היה אז כבן 21. צעקתי לו: בוא הנה, בחוות. הוא בא. כולם משביבי בדרומה הזה, ואני אמר לו: האם אתה מוכן להתנדב למשימת התאבדות, אפשר לההרג בנה. אך כל זה בש سبيل להציג חברי שלך לשחק. הקצין הצעיר אמר: כן המפקד. אמרתי לו סע עם הג'יפ על הדינונה, מול הטנקים השחורים. כשתגיע

צוות של טנק איאם-אקס-13 בתקופת המלחמה שקדמה למלחמת

לגירורא לוברני לפני שבוע ואמרתי לו: סע לפקר מלחמת, תחקור שם את כל הערים, אלה שהיו ערים, ונסח לאטר מי מהם היה קצין סיור בששת הימים בג'יפ, באוגדת הפלדה, באוגדה של טליק. תמצא לי את האיש שהיה באוגדת הפלדה. הוא טלפן לי כעבור יום – מצא אותו. דבר אותו, הוא אומר לי. הוא מעביר לי טלפן בחור בשם שלומי שקד, מכפר מנעם. הוא היה קצין הסיור שלוחתי מיל הטנקים השחורים. הוא זכר את זה. שמו היה שלומי מנדרל, והוא עברת את שמו זה. מנדLER זה שקד. היום הוא בן ששים, לשקד. מנדLER ג'ירורא לוברני, חבר נגהה. טלפוני עיתור העוז כמו כולם".

המפקדים המצריים של אוגדת הפלדה

ההישגים יוצאי הדופן של אוגדת הפלדה במלחמתה היו פרי ה指挥, התיעזה והמאץ של אלף החילימ וهمפקדים. ענין זה מלאה את טליק כל השנים והוא מציין בלהט רב: "המפקדים היו מהמצינים והמצינאים של צה"ל. למשל, מפקדי החטיבות, גורודיש, רופול ומן. שלושתם היו אריות. רופול וגוריודיש מוכרים יותר בציורו ומן (מנחם) אבירים היה מפקד חטיבת טנקים בששת הימים. הוא בחור עם ניסיון קרבי ממלחמת העצמות ועם ניסיון של מפקד בナンחים, ניסיון מנהיגות ופיקוד לא מבוטל. במלחמה נסע מן בדינותו שהמצריים לא האמינו שם הטנקים יכולם לנסוע. הוא בא מהאגף של הג'ירד, וככה הגיע עד שדה התעופה אל-עריש. בין הלוחמים והמפקדים הייתו זוטרים היו בעלי ניסיון מערכת סיינית (1956). חלק גדול מאוד מסדרת מפקדי הפלוגות והגדודים אלה היו אנשים עם ניסיון עוד מקדש. אבל, צריך להגיד גם מיליה על הלוחמים. מי היה כוח האדם הלחם בשלוש החטיבות? שלוש החטיבות של האוגדה מיצגות את הרמה האיקונית המдолה של צה"ל. חטיבת המילאים של מן, הייתה שילוב של הרכב מאוד מרשימים של בעלי מקצוע וניסיון עצבי. זה כוח האדם הכי טוב, אנשים אינטלקטואליים, משכילים עם ניסיון ארוך של שירות בצה"ל, גם שירות חירום וגם שירות גאל. זו החטיבה של מן. אבל מי היו שאר הלוחמים? הנעור הימי משובח ובבעל עוז הרוח הגדול ביותר מכל שכבות הכוחות שלנו. היה שם אוסף ענק של צעירים, קדטים, היו שם הצעירים של מדינת ישראל, הקדטים של מדינת ישראל. הקדטיםiscal צבא אחר בעולם מתרבעך בהם. הקדטים שבמדינתות אחרות בעולם עשו היסטוריה עצאית והם הפכו להיות סמלים בארצות רבות. מי היו הסדרירים באוגדת הפלדה? הקדטים של ישראל. חניכי קורסי המ"ס-כ"פם, חניכי קורסי המ"ס-מ"מים, הקצינים,

מטוטסים, הדלק התחליל לבועו, והרוח התחלילה לפזר חקליקי פיח ורטיסים של שמן. הטנקים של גדוד 82 הגיעו בתערובת של דלק מטוטסים ופיח ולבן הם היו שחורים, ולבן הם נצטו בשמן".

הינו סקרים לדעת מיהו קצין הסיור, וטлик מיד נדלק על הנושא: "בצורת הזחל"ם של בח'ק של האוגדה היו לי כמה חברות של שנה אנחנו מתאפסים. זה מוסד ידוע, שנראה צוות הזחל"ם. אחד מהם שמו ג'ירורא לוברני, חבר נגהה. טלפוני עוזב. כתוצאה מגיעה אש מקלעים בדלק של

מבטיח לי למלא את כל הפקודות כראוי. ב��יו היה מלא חריטה ולכך רורס, כי זה לא צחוק. ומדובר הטנקים היו שחורים ולמה הם הביקו? סיבת פשוטה. גדוד 82 הסתעד לפיקודו של רק עם מקלעים, בלי תותחים. הגיע ליריחמה בתנועת הסתערות ועבר בבריחמה דרך המתחם המצרי, בלי אש תותחים, רק באש מקלעים. אש המקלעים פגעה במכלים הרבים של דלק מטוטסים שהיו שם, כי ביריחמה היה שדה תעופה מצרי עזוב. כתוצאה מגיעה אש מקלעים בדלק של

טליק בזחל"ם הפיקוד שלו

החפ"ק של טליק

תא"ל (חיל') איתן קין (קאווי)

ב-1967 היה החפ"ק נציגם ששלב בראש אוגדת הפלדה עם צוות המטה. ב-2007 החפ"ק הוא במשרדים בקריה בת"א, עם המזכירה הנאמנה והנהג המסור והערוני. תפעול החפ"קים דומה. טליק אינו מורה מצוות החפ"ק וכל עת הריאון – שדה הקרב של 2007 – הוא מפעיל את הצוות. מכשור הקשר הוא הזומזם בצד ימין מתחת לשולחן. קצינית הקשר היא המזכירה הנאמנה אורטאל: "טליק מה אני יכול לעזור..." קצין המבצעים הוא אורי: "טליק הרכב מוכן לנסייה...". פקדות המבצע ועדרוני המודיעין זורמים כל מהלך הקרב – קרי הריאון – וזה למורי לא פשוט. טוב שהרשפקול עבד, כי הפער בין קצב מתן הפקודות והעדכניםים וקצב הכתיבה הדינית בלתי ניתן ליחס.

מי ישב ליד הרמטכ"ל בלשכת מפקד גיסות השריון ב-1967, כראש המשלה ושר הביטחון קיבלו סקירה מטлик על ס"כ השריון והתחמושת. זה פרט מודיעיני שלא ניתן לזרום לעלי:

טליק בזומץ לאורתל. "טליק מה אני..." תשיגי את ראש תא"ש מנדי (אלוף מנחים – מנדி – מרוץ, מנכ"ל משרד הביטחון לשעבר וראש תא"ש ב-1967). לאחר העדכון טליק מגיע למסקנה שמנדי לא זוכר היטב, זה לא היה עוזר ויצמן, כי עוזר היה בבור. "אני לא מבין איך אנשים לא זוכרים" הוא מתלונן, "אני זוכר כמעט כל פרט מאז גיל 5..."

ב-1967 לא היה ידוע אם תחמושת הטנקים שלנו תחדר או הטנקים המצריים מסוג ט"י-55. טליק זכר שקצין החימוש הראשי עבר כבר ביום השני ללחמה דו"ח מפורט שאפשר לטליק להסביר את(msk) המטאימות ולגנש את התו"ל המתאים לקרבות השב"ש עם המצריים. אבל חסר פרט מי היה קחש"ר בששת הימים.

זומץ. אורתל. "טליק מה אני..." תשיגי את קצין החימוש הראשי ד"ר ברק (קחש"ר ב-1973 מה הוא יודע לנו). ד"ר ברק משוד: חיים דומי היה הקחש"ר של 1967. טליק: דומי הגיע את הדוח שהchein יחיד עם אורך תימור שתרגם את החומר מרוסית, והדוח הועבר אליו בהליךופטר למנהל בא"ל-עריש.

המידע בחמ"ל ממשיך לזרום ואנחנו בעיצומה של טיסת החירום של טליק לביטניה, כשובעים לפני ששת הימים, לפגוש את מיסטר יוברט, בשליחות להביא תחמושת חדורת שריון חדשה למלחמה הצפויה, לאחר שהתריעו לפני אשכול, ראש ממשלה ושר הביטחון. התחמושת נמצאת על האצטבות (לא על המדים) באנגליה וטליק משכע את הממונה על הנושא להעיר לישראל את התחמושת. אבל מתי הגיעת התחמושת לא"ר, אף שברור שהתחמושת הגיעה במועד והטנקים שלנו התחמושת בה.

זומץ. אורתל. "טליק מה אני..." תשיגי את מנדி. והפעם לא שהוות בקצב העדכניםים – התחמושת הגיעה שבוע לפני המלחמה.

ה"קרב ממשיך" והגענו לפקדות היום של מפקד אוגדת הפלדה. וטליק 2007 בדיק כמו שבעוד ב-1967 מול לווחמי אוגדת הפלדה, התחליל לדקם את הפקדה. צמרמות עוברת בגוף. הסגן והערבי, הצעיר להגנת המולדת: "אני יוצאים לרשوت את אדמת מצרים ואני יומדים את אדמתה. אנחנו יוצאים לrisk את היד שקמה להרגנו, לrisk ולגdue" ... אבל מסמך המקור איןנו.

זומץ. אורתל. "טליק מה אני..." תשיגי את עמוס עוז. בצד שני עונה אשטו של עמוס ומסתבר שהוא ישן. אין היסוסים, זה לא מתאים למפקד, מתי הוא... וכו', בכל מקרה שיתקשר.

החמ"ל ממשיך בפעילות. לא תאמין אבל אני כמו רואה בעיני את טנקים של האווצה שועטים, גורדי שמותוכח עם המפקד והתגובה שלא מאחרת לבוא, רפול ומן מסתערבים בראש חטיבותיהם. רחש הטלפון ואני ח"כ אליו אני בסיני בקרבות שב"ש ולא ספון במשרדים בקריה בתל אביב.

חניכי הקורסים החיל"ים, שריוון תותחנים, הנדסה, כל החילות, הקדטים. אחוז הנופלים מבין מאות הקדטים האלה היה גבוה מאוד. הם חטינו בקרבות ובמיוחד צריך לציין את עוז הרוח ואומץ הלב שצינו אותו בפיקודו של סא"ל ישראל גראנט, לדוגמה גדור סיור ממהקרבות בקדש, הוא גם אדם עם ניסיון עשיר מהקרבות בקדש. היה גם הכר את סיני. היה גם גדור 46 שהיה העתודה של אוגדת הפלדה ישירות תחתית, גדור מיום אחד לקילת הפטונים ולהפעלת הפטונים. היה שם סא"ל אורן, בראון,لوحם עז נשפ מלחמת העצמות, והיה שם שאלן יופה, עוזרו של אווי בראון במדוד 46. יופה היה מפקד גדור טנקים בקדש בכיבוש עוגה-אל-חפיר ובעל ניסיון קרב עשיר. עם שאלן יופה הייתה באותו משורין במלחמות העצמות".
שנזכרים בלחימה ההירואית, איך אפשר שלא להזכיר את פקודת היום ואת התדריך למפקדי אוגדת הפלדה עבר היツאה לקרב. התדריך, בעל העוצמה המשכרת, מובא בגלילו זה בנפרד. ובאשר לפקדות היום? טליק חיפש עותק ולא מצא בעת הריאון, אבל ציטט בעל פה את הקטע הפוטח: "היום ידע מדבר סיני את תנועתת של אוגדת הפלדה, והארץ תרעוד תחתיה. אנחנו יוצאים לרשות את אדמת מצרים ואני חומדים את אדמתה. אנחנו יוצאים לrisk את היד שקמה להרגנו, לrisk ולגdue" ...

מחיר המלחמה

כשלושה שבועות לפני מלחמת ששת הימים החל הצבא המצרי לזרום לסייע דר' וחובות קהיר עם סרטיים ועם שיידורים בטלוויזיה ועם רעש גדול שמצרים עשתה אז. האספסוף הערבי בבירות ערב צהה ושם בקרים את אטבה אל יהוד. הנה הולכים להרוג את כל היהודים ולהשליך אותם לים. כדי שעיה לאחר שחילה התקפת חיל האויר על שדות התעופה המצרים החלקה התקפה הקקעית של אוגדת הפלדה, וכל השאר היסטורייה. אבל, ישLOCOR כי ביום הראשון למלחמה נהרגו לאוגדה 100 לוחמים, רובם מט"רים ומ"מ, מזה כשליש במדוד 79. עד היום לאוגדה ביום הראשון 230 פצועים. ביום הראשון האוגדה התקדמה 70 ק"מ מחז'יונס לאלא-עריש. ביוםים הבאים עד ביר-גפפה. בצייר הצפוני הגיעו עד קנטרה. בצייר הפעולה של אוגדת הפלדה בלבד שכבו 5000 חרוגים מצרים עד ביר-גפפה. המודיעין של פיקוד הדרום ספר אוותם. רק 92 טנקים היו לאוגדה באור רפיח וח'ז'יונס ומולה היו 6 חטיבות ח"ר ממכונות וחטיבות טנקים של האובי, 140 תותחי שדה ותותחים בינוניים ומאות תותחי נ"ט. לאוגדה היו שלוש חטיבות: שתי חטיבות טנקים ואחת ממוכנת הבנויה על בסיס חט' 35 של הצנחנים. באוגדה היו 15 אלף לוחמים. לאוגדה היו 261 טנקים, 34 תותחים בינוניים ותותחי שדה. בקרב הראשון לא היה סיוע אוירוני מסיבי. היו 78 מיחות של מטוסי אימון פוגה, זה כל הסיוע האויר בימים הראשונים. חטיבה 35 קיבלה חול"מים מהאגודה ושימשה כממוכנת. הוושמדו: מפקדת דיוויזיה, 7, בהם 2 גנלים ואחד נפל בשבי. באירועגילה הושמדה חטיבה מוגברת.

הטנק הפוך של אייל. אייל מאחור ליד האיש שבחולצת האדומה

שוב עובדים על זחלם,

שוב עובדים אל הקן

אתה תוציא את הכלים ותגיד:

"קצת עבודה, איז כבר כאב הגב?"

ותсхוב חוליות בזרועות של עגל

ותקרא ל': "אני מרים, איז באן יד עם החבל".

אני אביס בר, אייל, כשתסמן לנוג להניע.

אתה אמיתי. היז מסתובבת, אתה אפילו מזע.

וכשאסתכל עליך, שמעוני, כשתסמן לו להתקדם,

אראה שאין זכר לאותו הפצע, המdamם.

ואדיי כי אני הווא, או חולם.

וכנסנוור את הזחל בוודאישוב תעלם.

פרישה - לאיל שמעוני

כי יש עוד חבר, עוד אדם מוכר, שנמצא איתנו באותו הסיכון, באותו אرض אורה, לבנון. כשהתהפרק אייל עם הטנק החמור ביותר שיקרה לו. לו שזה יהיה האירוע החמור ביותר שיקרה לו. קיוויתי שאחרי טיעום מבצעי, הוא יידር כבר לתפקיד הדרכה שחיכה לו בארץ. אבל התבדית. כשהחצחות שלו יצאו הביתה אייל חור אחריו יומ וחייב ועלה לריחון, "לחייב עוד גיזרה". הוא הצטרכ למארב בכיסרה כתען. העמدة הייתה מאימת והיה אסור להיכנס ביום לעמדת אש מהחש להיפגעות מטילים.

עם שחר הותקף מוצב סוג'וד של צ"ל בפצם"דים. התוצאות היו שהיר מגיע מכפת הסלע. אייל התעקש לעלות לעמדה לעמدة כדי לנסוט לירוט על הכיפה, למורות שמפקד הטנק טען שאין אין אפשרות לראות את הכיפה מהמעמדה. בפעם השנייה שהטנק עלה לעמדה פגע טיל פגoston בחזאית ימין, חדר ליד רגלי המט"ק, פגע באיל וחרגו.

לא. אין ניחומים. הכאב על מותו של אייל לא יחלוף ולא ייקטן. אולי כלפי חוות נחין, אולי באמנים, תמיד תישאר הטרגדיה הנוראה. אייל לא יתקדם בדרכות, לא יהיה מ"פ, לא יחזור למשק ולא יקים משפחה. לא נותר לנו אלא להתnxם בכך שאייל נהרג בדרך שבה בחר לחווית ונדע, שכמו תמיד, מותם הוהלים ראשונה.

7 בפברואר 1998

הרבה על הטנקיסטים במשפחתו ועל רצונו להיות קצין בפלוגה מבצעית. בייחוד התגאה באביגדור, שהיה אז סמ"ד 77. כשהחלה תלייעת גדור 75 הוא עוד אוטו לעבו דוקא-ל-77. ששבורתני, נפרד דרכינו. אייל הלך לקמ"ט ולפיקוד ואני לבנון עם פלוגה ו'. אך למורת פער הדרגות והתקופיים יצא לנו להיפגש. אייל היה מפק"ץ בקורס קצינים. "מפק"ץ" הוא הדגש לי, "לא מ"ץ או מ"ך". עשינו קו קשה בדרכו הר חברון ואייל הגיע עם הוצאות שלו לתגבר אותנו. שוב אייל סייר לי עד כמה הוא רוצה לעלותcko לקצין בפלוגה מבצעית, ולמרות שהדרך השובה לו הוא מרגיש שהוא לא מוצא את עצמו שם.

וכך כשאייל צלח Ich hegut כקצין מבצעי נוסף בגדר (4) בפלוגה ח') לאחר יותר משנתים וחצי של שירות שמחתי בשמהתו, אבל נוסף חשש. חשתי

יוסי קופמן

לפני קו טנקים היינו מפרקם את זחל הטנק לגורמים ומחליפים כל חלק שנראה קצת שבור או שחוק. העבודה על הזחל דרש מאותנו כוחות רבים: הרמת משקלים כבדים ועובדות עם פטיש תוך חיכוך פלה בפלדה. אך העדפנו לבצע אותה בארץ על משטח, ולא בלבנון תחת אש.

את אייל הিירתי בקורס המכניות כשהיינו רק

חוודשים בזבא, ועד ליום מותו הצלבנו דרכינו

פעמים רבות לכלהים באותה הפלוגה, החטיבה

ולבסוף באותו הגדור.

התחלנו יחד בגדר 75 במסגרתו עשינו את המקצועות והצמ"פ. היינו מברורים מהאהרים, גם בגיל וגם בנסיבות החשיבה. למורות שהיינו חולקים אידיאולוגית, אייל הבין לנפשו, והוא עמד לצדי בכמה ריבות כשהשאר חברי לא הבינו ועמד לצדי בכמה יוכחות. למורות שהגענו, לאורה, משני קטבים מנוגדים של עם ישראל וחילוקי הדעות בינוינו היו הרבה, נדמה לי שהצלחנו לגדר מעלהם בשפה.

באיזשהו שלב קיבל אייל את הכינוי "עגל" שהלם את כוחו הרב והותמיות שאפיניה אותו. בכל שיחה אליו ובדרך התנהגו ראייתו לפני אדים בעל ערכיהם שהוקנו לו בבית ובקיים שאוותם של כל דרך חשיבותו האישית והמיוחדת. אייל סייר

אייל (משמאל) ואני בסיום קורס מקצועות

VIDCO INDUSTRIES LTD.

חברת וידקו, יצרנית שרוול
טרמי לטנקים המערכת של צה"ל

אורdon תעשיית בע"מ
מחזקת את ידי
השירותאים וצה"ל

המערכה בחזית הדרום

אל"ם (מיל') בני מיכלסון

רענון המלחמה הקצרה שהושתת על חיל אויר מודרני דרש שינויים נרחבים בכוחות היבשה. במקומות צבא ח"ר בעיקרו, ראו המתכננים במטכ"ל בעינויו רוחם צבא המתקדם במחירות, SMB שליטה אותו עוצבota שריון גודלות המפיקות עצמת אש גדולה וניידות גבוהה. ייעודם של כוחות אלה היה להבקיע אל עורף האיבר ולמוטט את צבאו על יד ניתוק מערכת הפיקוד והשליטה וצרי התחזקה שלו. תפישה זו סימנה את סופה של המלחמת הנושנה בדבר תפיקדי הח"ר כנגד השריון בשדה הקרב. דיין, שלאחר מלחמת סיני נעשה למאמין אמיתי בשריון, אישך בחום את תפישת השריון שאט עיקרה יצג חיים לסקוב. בתפישה חדשה זו, במקומות לספק סיוע אש לח"ר, נהפכ השריון לחיל המכרייע בקרבת היבשה, המסייע בחיל האויר, בצהרים ובଘ"ר.

האלוף דוד אלעוז (דודו), שפיקד על חטיבת ח"ר ברצועת עזה במהלך מלחמת סיני, עזר בפיתוח תורת הלחימה של השריון בהיותו מפקד גיסות השריון בשנים 1961–1964. לאחר מלחמת ששת הימים תיאר דודו את תפיקדו החדש של השריון:

"שימת הדגש על השריון בקרבת היבשתי מאפיינית היום כל צבא מודרני. לאחר חיל האויר, השריון הוא הגורם הקובלע את תוכניות הקרב ביבשה. אין גורם היכול למנוע מן השריון את ההכרעה – להוציאו שריון האויב. פיתוח השריון הוא אפוא אחד הסימנים להפיקת צה"ל לצבא מודרני... אנו, אין לנו עומק אסטרטגי ואינו יכול להרשות לעצמנו אף מפללה בקרוב רציני – שמננו את הדגש בחיל האויר ובשריון. הנחתה אלה הצבת שני החילות בראש הסולם והוכיחה את צדקתן במלאן במהלך מלחמת ששת הימים".¹

הפיתוח, התורה והמעשה של השריון בצה"ל הושפעו במידה מה מכתביו התיאורטיקנים הבריטיים 'פ'ס', פולר ולידル הארטן וכן מהמעש הגרמני במהלך מלחמת העולם השנייה.² עם זאת התנגד המטכ"ל בתוקף להעתיק מצלבות זרים ולחופמו אימץ תורת להזמה מקורית להפעלת שריון, שהנתינה טוב יותר – לדעת הפיקוד הבכיר – לתנאים ולדרישות צה"ל.

ה"סנטוריון" הבריטי וה"פטון" האמריקני, בעלי הגנת השריון הטובה יותר, אף כי האיטיים יותר, נבחרו והוחעדפו על פני טנקים ה"ליופורד" הגרמני וה-AMX-30 הצרפתי, זאת כדי לענות על הדרישות של גיסות השריון בצה"ל. ההנחה הייתה שהיא השימוש בטנקים אלה אפשרו לעוצבות השריון של צה"ל, המסתיעות בח"ר ובותחים מותניים, להבקיע את מערך ההגנה. לאחר מכן יהיה על הטנקים לנوع במלחמות שטח המדבר הפתוח, לעיתים אף kali מכך ייהו על הטנקים לטרח אחריהם, כדי לזכות בעמדות המkontן יתרון על שריון הח"ר שתפקידו לתחבר ולהשתתלט על שטחי מפתח בעורף האויב, כך שכרכחו אותו לפחות בתקפת נגד אל תוך מארבי הטנקים של צה"ל. כדי לאפשר ביצועים כאלה (בל"ס סייע ח"ר) נדרש שיפור מושמעות במונינות צוותי הטנקים בכל וshell התותחים בפרט. בשנים שלפני מלחמת ששת הימים נעשו ממש קדחתני להציג זאת בגיסות השריון באמצעות מושמעת נוקשה וายומות קפדיים.

בין מלחמת סיני למלחמת ששת הימים אף גוד הכוח המשוריין מ-3500 ל-1,100 טנקים. די במספרים אלו בלבד כדי להבין את היקף המהפהכה בכוחות היבשה.

מבוא

... "מלחמת 1967 היא במאמה מלחמת בזק מהסוג שבנסיבותיה התנאיינו בכל מקום ב-1940, אלא שהפעם הזאת מסגרת הזמן שבה הוכרעה המלחמה הייתה לחוצה מכל שידענו בעבר".³

השנים שבין מלחמת סיני למלחמת ששת הימים היו עבר צה"ל תקופה מהפכנית שהטאינה בשינויים משמעותיים בתוכו, בפיקוד ושליטה (פו"ש), בארגון, בחשיבה המבצעית ובאימונים. השפעתו המוצברת של תהליך זה הייתה בהפיקת צה"ל למוכנות להזמה מודרנית המוסוללת לנחל לחימה מהירה וניידת לעורפו של האויב באמצעות עוצבות שריון גודלות המסתיעות בחיל האויר. התפתחות זו מסבירה את התבוסה המהירה והmercute של היכיל' בשלושת צבאות ערב ב-1967, והוא פרספקטיב להנחות הגורמים שהופיעו על המערה, כמו לדוגמה כיבוש סיני והשמdat הצבא המצרי בחצי האי ב-1967.

1. חילות האויר והשריון של צה"ל בשנים 1956–1967

בין מלחמת סיני למלחמת ששת הימים, חמש צה"ל כי על ישראל יהיה להילחם לבדה בכמה חיות במקביל ובלא כל עומק אסטרטגי. מגמה זו הביאה לשינויים בחשיבה על ניהול המלחמה הבאה.

הפיקוד העליון שהמשיך לדבוק באסטרטגיית רבת-תא, שקרה להעbara מהירה של המלחמה לשיטה האויב, החל לעצב תפישה של מלחמה קצרה, שתושג בנידות ובעוצמת אש גדולה מבעבר. אולם היה על צה"ל להגדיר באיזו דרך אפשר לבצע זאת.⁴

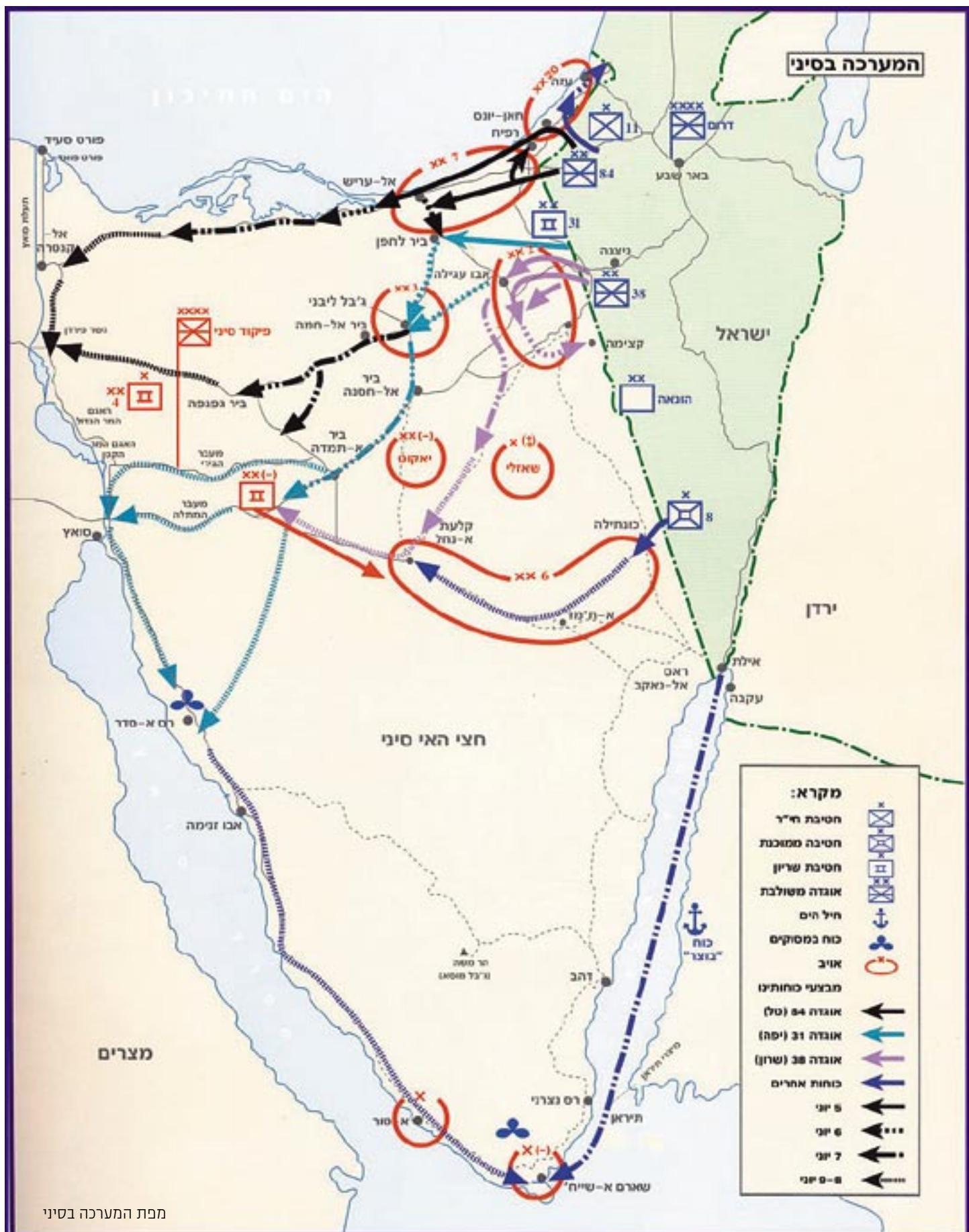
המערכה בסיני ב-1956 הדגימה לפיקוד הבכיר בצה"ל את חשיבותה הクリיטית של העוצמה האוורית בלחימה מודרנית: לשיטה בשנים הייתה השפעה ניכרת על המבצעים ביבשה במדבר סיני. כלוח מוסקנה זו פיתח צה"ל את חיל האויר בשנים 1956–1967 לחיל ראשי, עד שב-1967 קיבל חיל האויר מחיצת מתקציב הביטחון, עדיפות זו בתקציב הביטחון אפשרה לחיל האויר לרכוש את מטוסי הקרב הצרפתים החדשניים ביתר ובם "מייאז" ("Mirage") ו"ווטור", "מיסטר IV-A" ו"ספור מיסטר".⁵

למטרים אלה היה תפיקד נכבד ביכולתו של חיל האויר להשמיד את חיל האויר המצרי על הקרקע בתקיפת פצע, תפיקד שאותו מילאו הבריטים והצרפתים ב-1956. כדי לוודא את הוצאתו לפועל של מבצע כה מסובך, הכתיב האלוף עוז ויצמן, מפקד חיל האויר בשנים 1958–1966, רמה גבוהה ביותר של מילון טיסים והקשרים: בתקופה זו עברה הבקרה של הטובים ביוטר מהצחנים לטיס.

עקב שינויים מפליגים אלה, פיתח לבסוף צה"ל תפישה של מכח אוורית מקדימהocabן יסוד של האסטרטטיה הצבאית שלו. מיד לאחר השגת העליונות האוורית התקoon המטכ"ל להשתמש בחיל האויר לסייע למבצעים ביבשה. גישה זו דרש תיאום רב יותר בין חיל האויר להכוחות היבשה. לכן לאחר מלחמת סיני הווערבה מפקדת חיל האויר מרמלה למטכ"ל בתל אביב.⁶ העברה זו אפשרה למפקד חיל האויר ולרמטכ"ל לעבד תחת קורת גג אחד.

1. 19. אלחנן אורן (עורך), *תולדות צה"ל בין המלחמות – מקרה חלק א'*. מחלקה היסטורית, אוגוסט 1989, עמ' 85.
2. אלחנן אורן, שם, עמ' 85–83.
3. חנן ברטוב, דוד – 48 שנה ועוד 20 ימים, תל אביב 1978, כרך א' עמוד 105.
4. אריה חשבה, חיל-השריון – צה"ל בחילו, תל אביב 1981, עמ' 61.
5. 26 • שריון • יולי 2007

המערכת בסיני

מפתח המערכת בסיני

لسکופ פיתח שיטה שמטרתה לנצל את אי הווודאות וערפל הקרב, ובעה בעונה אחת לדבוק בעידים המערכתיים והאסטרטגיים, שיטה שנوعדה לשליטה באמצעות מפקדה משימתית". בעת שפעלו כך על פי שיטה זו, היה על מפקדי האוגדה, החטיבה והגדוד, במגע עם האויב, לפקד בגמישות כדי העסיק ביעילות את כוחות האויב. התערבות הדודים הגובאים של הפיקוד והמטכ"ל תיעשה אך ורק כדי לוודא שיש תיאום של העוצבות הגדולות להagation היעדים האסטרטגיים⁶.

בתחלת שנות ה-60 החל צה"ל בצע תרגילים ברמת האוגדה כדי להפוך את התפישה הזה מתיiorיה למעשה⁷, וכך גם מסדר את היחסים האמתיים בין דרגי הפיקוד השונים. האוגדה התפתחה למפקדה הטקטית הגובאה ביוטר –MSGORTAG ארגונית שעוצבה להשיג יעדים אסטרטגיים תוך הפעלת גמישות במבצעיה הטקטיים. בהשתמשו במפקדות האוגדה יכול מעטה אלף הפיקוד לרכז את כוחותיו ברגע המכריע של המערכת. אף שהאגודה נשאה ביסודה מפקדה משימתית, במלחמה שששת הימים היא לחמה בכל התרנסיות העיקריות והמכוריות של המלחמה בחזית הדרום.

שתיים משלש האוגדות שהופעלו בסיני כללו שתי חטיבות שריון מלאות שפעלו כחוד החנית במבצעים. במהלך יום ההפורים הפכה האוגדה לעוצבת היסוד של צה"ל, בתהילך של נטילת מרבית אמצעי התחזקה מהחטיבה.

אשר לשיטה של עוצבות גדולות, עדין היה על מפקדי צה"ל להתמודד עם הבעה של الكرב באזרע הקדמוני של סיני, כפי שניכר בבירורים המציגים באזרע זה בסיכון לבגלוות ישראל. בטפלו בעיטה זו רחש צה"ל כבוד רב ליכולת הלחימה של הצבא המצרי וליכולתו להתגונן, ככלח מללחמת סיני. עקב הביקורת שמתוח לסקופ ואחרים על התיאוריה של דין, טען שללחמת סיני הוכיחה שלא די באיגוף המערכמים המצריים והם אינם נופלים אך ורק מפני שבודו ("די לדפק בפחים והועבים בורחים"). הדוגמה הטובה ביותר לכך הייתה הקרב על אבו-עגילה במהלך מלחמת סיני. מכאן שכיבוש מערכמים מביצרים מצריים דרש ארגון נאות ומתחואם של עצמת לחימה – כולל טנקים – מכיוון שהמצרים הוכחו את יכולתם הרבה בהיערכות הגנתית והולמת מפני התקפה מתואמת.

מסיבות אלה החל צה"ל לייחד יתר תשומת לב ומאמצים בפיתוח טכניקות להסתערות על מערכמים. המתכננים בצה"ל הערכו שהמצרים יעורכו לסייע עוצמותם של היועצים הסובייטיים או לפחות ההדרכה שקיבלו בברית המועצות. לפיקד למד המטכ"ל את דוקטורינת הגנה הסובייטית ופיתח כנזה מתרונות לחימה ביום ובלילה⁸. בתקופה זו אמינו יהודות רבות – כולל מילואים – לפיקד דוקטורינה זו. לחיזוק רב יותר של חטיבות המילואים, חולק הח"ר לשתי קטגוריות – קו וראשון וחטמ"רים (חטיבות מרחבית). האחרונים אישו בחילים מוגברים יותר, לשם שמירת הקשר הפוי של יחידות הקו הראשון. צה"ל עשה זאת כדי להימנע מتواصلות פרשת חטיבת ח"ר 10 במהלך מלחמת סיני, שביצועה העולמים היו בחלקם בשל גילם הגבוה (למעלה מ-40) של מרבית חיליליה.

בגל השינויים שפורטו לעיל, היה צה"ל ב-1967 מוכן טוב הרבה יותר מאשר ב-1956, לפעול בעוצבות גדולות/non בצדיו והן במילואים.

3. קרקע – מרכז הכוח של הגנת קדמת סיני (צפון-מזרח)

חיי האי סיני משתרעו על פני 61 אלף קמ"ר ומואופין בשילוב של מדבר ורכסי הרים צחיחים, מישורי חמדות ודיונות חול. אוכלוסייתו בין 100 אלף ל-400 אלף נפש, מעולם הייתה בעיה לכשי לצבאות לוחמים. העיר היחידה בעלייה משמעות כלשהי הייתה אל-עריש, בירת החבל, מרכזה הניהולי השוכן לחוף הים-התיכון, ומספר תושביה ב-1967 הגיע ל-40 אלף. חי"י האי סיני תחום בצפון בים התיכון, בדרום בים סוף, במוחוז בקע ורפיח-אלית ובמפרץ אילת, ובמערב בתעלת סואץ ומרף סואץ.

אזורות המשנה העיקריים של סיני: אורי הדינונות בצפון, מוחוף הים ועד רכסים מעיריה והילאל, מישורי החמדות במרכז בין ג'בל עילק ובין נחל והשטה ההררי בדרום עד שארם א-שייח'. אפשרויות התמרון הטובות ביותר הן מרכז,

– טליק – סגן הרמטכ"ל אלף חיים בROLB מבקר בחזית הדרום אצל אלף ישראלי טל –

2. פיקוד ושליטה, תורה לחימה ואמונות

אחד הלקחים שהופקו מלחמת סיני היה שיש לשפר את הפיקוד והשליטה על עוצבות גדולות. במלחמות סיני שימשה האוגדה, עדין במעטם ניסיוני, מסגרת פיקודית לצוותי קרב שהורכבו משתתפים או שלוש חטיבות. האוגדה כללה מטה מצומצם, ללא יחידה ארגונית אחת. דין התיחס לחטיבות כעוביות יסוד שצרכו, בעיקרו של דבר, להלחם באופן עצמאי ושל כל מפקדת האוגדה איבדה למעשה את השליטה על הכוחות הלחוחמים. עם זה היה ידוע בבירורו שצה"ל יזדקק לתיאום הרבה יותר טוב בין החטיבות, אם יהיה עליו להכריע את הצבא המצרי, כדי לעבור מהר ככל האפשר לחזית נוספת.

הigidול הכספי והצורך במלחמה קצרה אף הם השפיעו על צה"ל לעורן שיפורו מושמעותי במערכות הפיקוד והשליטה שלו. במלחמות ששת הימים, כמו במלחמות סיני, עדין שימשה החטיבה עצמה כצה"ל, אך עוצמת כוחות צה"ל בדרום עלתה מ-45 אלף איש ב-1956 ליותר מ-70 אלף ב-1967. יתרה מזו, בתקופה זו נדל פוטנציאלי הגיס שcohות היבשה מ-190 אלף ל-250 אלף. גידול כזה בכוחו אדם דרש מפקדות המתקדמות טוב יותר בדרג שבין הפיקוד לחטיבה. לפיקד המפתח לקשר הייעיל בשירותה יתירה. בהכרה האוגדה – המאגת בתוכה כוח משימה של שתי חטיבות ומילאה.

וכמו בעבר הזמן נשאר הגורם הקרטיסי במבצעים, וכך "לכלכלת המדינה לא היתה מסוגלת לשאת מלחמה ממושכת, וכך "ללא יכול היה לנוהל מבצעי מהתקפה בו זמני חזיתות בימי לעורר למגנה באחת מהן לפחות. היעדר עומק אסטרטגי הפך את נושא הגנה בעבור צה"ל לדין תיאורטי ביותר. גורמים אלו השפיעו על המתכננים בצה"ל לפתח אסטרטגיה שמנוגנת כזה התקפה מהירה אל תוך שטח האויב ולעומק מערכו. מלחמת בזק מסוג כזה דרשה תכנון מדויק של שלב ההבקעה המלאה במילואים הדוק של תנעuta עוצבות גדולות בשלב ניצול ההצלה. מתפישה זו עליה ההכרה שצה"ל יפתח איזון בין הנחיה מערכתייה ריכוזית ליבורו הביצוע הטקטני.

חhips לסקופ, שהחליף את דין בתפקיד הרמטכ"ל ב-1958 וכיהן במשך שנים עד סוף 1960, סייע לשפר את מערכת הפיקוד והשליטה זו. בתקופתו המשיכה תורה הלחימה של צה"ל לדבוק בגמישות וביזמות בשדה הקרב. אז גם נקבעה האמורה המפורשת "כל תכנית היא בסיס לשינויים". מנקודת מבטו זו, כל תכנית צפיה לשינויים מיד לאחר שלב הפתיחה, בשל היכוך שבמלחמה וחוסר היכולת לצפות, מطبع הדברים, את התנהגות האויב. לפיקד לסוקוב היה עיר לכך שיש לנחל תמרונים בצה"ל, כדי לוודא שהוא יהיה מסוגל לרכז כוח מספיק בנוקודה שתתפתח להיות המכרעת במערכה.

6. אלחנן אורן, שם. עמ' 413.

7. סאל' שמעון גולן (עורך), *תמונה "בד"*, מה"ד היסטוריה, נובמבר 1988, עמ' 3.

8. צה"ל בחילו, רב אלף צבי צור, שלוש שנות שקט והצטיידות, צבא וביטחון א', עמ' 165.

התפתחויות במצרים ערב האזרות גם הן העלו את הסבירות לפרש מלחמה. ב-30 במאי טס המלך חוסיין לכיוון לחותם על הסכם הגנה הדדי עם מצרים, מעשה שהפתיע רבים שידעו על היחסים הגורועים ביניהם בעבר.

ב-2 ביוני הגיע לעמאן לוטנטג גנרל עבד אל מונעים ריאד המצרי, קיבל פיקוד על הצבא הירדני. למחות באחוריו שלושה גודוי קומנדו מצריים. אך בכך לא נסתיימה תוצאות הCONF. כוחות עיראקיים החלו אף הם לנעו לעבר ירדן, ומדיניות ערב אחוות הכננו כוחות לשלוח לשלוח מדינות העימות.

נוסף על כיסת הצבא המצרי לסיני, קיבל נאצ'ר שתי החלטות החשובות לאחרות שדרדרו את המצב למלחמה. ב-16 במאי הוא הורה לרמטכ"ל גנרל פאוזי לשגר איגרת למפקד כוחות האו"ם, בדרישה לפנوتה את כוחותיו מגובל ישראל-מצרים. ב-18 במאי חזרה מצרים ודרשה באופן رسمي מזכיר האו"ם, אויטהאנט, לפנوت את כוחות האו"ם, וב-17-18 במאי החלו הכוחות המצרים לנכנסים לעמדות התצפית של האו"ם בסיני לאורך גבול ישראל.¹²

בלי קשר לכוננותו האמריקאית של נאצ'ר, נענה אויטהאנט לדרישתו והורה לפנוט את כוח האו"ם מסיני מ-19 במאי ואילך. מרגע זה לא הפריד עוד שום כוח ביןלאומי בין צבא ישראל לצבא מצרים. עד לרוגע זה היה הרמטכ"ל הישראלי רגוע למדי, אף שהמודיעין בישראל עקב בעירונות אחר המתרחש. אך משסכים אויטהאנט לדרישת המצריות, לא הייתה ברירה לכך אל לא גיים כ-60-70 אלף חיילים ועודם הופנו לפיקוד הדרור.¹³

ב-22 במאי שגה נאצ'ר עוד שגיאה חמורה, בהוראותו על חסימת מצרי טירן לשיט ירושאל, הורה שמשמעותה ניתוק נמלת הדרומי של ישראל מהקשר הימי לאוקיינוס היהודי. המנהיגות בישראל החשיבה צעד זה לפובוקטיבי וראתה בו עילה מספקת למלחמה. כל המאמצים הבינלאומיים בשבועיים לאחר מכן הגיעו לhei לסתור מדייני לבעה לא נשוא פרי. ב-4 ביוני, כאשרה ממשלה ישראל לצה"ל לפתוח במקפה לתוכן סיני, צה"ל היה מוכן מכל הבחינות – גם המנהליות וגם המורליות – לפתוח במה שהיא אמרו להיות תקיפה מהירה ומכרעת לתוכן סיני.

טנק ט-34 מצרי עולה באש בחולות סיני

5. יצירת נקודות התורפה המרכזיות בצבא המצרי

בבוקר 5 ביוני, כשתקף חיל האויר את שדות התעופה המצרים, הצבא המצרי היה ערוץ במנגנה המשמעותית להתקון לסתוג מהה ישראלי ראשונה. אף שנראה היה כי בשלו התנאים למלחמה קשה וממושכת על אדמות סיני, סבל מעשה הצבא המצרי ממידה רבה של ערוור עצמי, שנוצר בשלושת השבעות הקרייטיים שקדמו לפתחת המלחמה. הבלבול הזה פגם מאוד בהתקדמות הרבה שהשיג הצבא המצרי בתקופה שבין מלחמת סיני למלחמות מתיימן למצרים.

אך רק לכובב בעל הינו רב-גגלי ולרכ"ם. באוטה תקופה הייתה התקווה בכל חצי הארץ מרוחקת בעיקר לזרים ומפני שמלאי הדלק ברק"ם הספיק לכ-9 עד 10 שעות מנווע בלבד, התלות בזרים הייתה רבה.

הצרדים העיקריים בזירה: שני הכבשים בכיוון מזרח-מערב-רפיח-קנטרה וניצנה-איסמעיליה וכן כמו דרכי עפר מניצנה לסואץ, מניצנה לנחל, מניצנה-לכונתלה ומאלת לסואץ. כביש הרוחב העיקרי היה אל-עריש-אבו-עגילה-קסימה. מכאן שיטה המפתח להגנת סייניה היבירור מוצאים של כל ציר האורך בקדמתו, בשיטה המשולש רפיח-אל-עריש-קסימה. מכאן שאזור זה היה מרכז הכוחם הקרקעי של הגנת חצי הארץ.

4. יחס עצמה – הצבאות היריבים

לעומת השקט ששרר לפני מלחמת סיני, גרכו האירועים בחודשים מאי-יוני 1967 להתדרדרותה כה חמורה בין ישראל לשבונותיה, עד כי פרוץ הקרים ב-5 ביוני לא הפטי כלכל. בגבול סיני עמדו שני צבאות פנים אל פנים, בגוון מלא וברמת כוננות גבוהה. ואולם האירועים המדויים שהביאו לידי פרוץ המלחמה החלו למעשה ברגעם הגולן.

ב-7 באפריל 1967 התפתח דו-קרב אווירי בין חיל האוויר הישראלי לחיל האוויר הסורי ובמהלכו הופלו שישה מטוסים סורים. בגמר הקרב ביצעו מטוסי חיל האוויר "בומ" על-קולי מעל דמשק. תקנית זו הביכה את הממשל הסורי. במקביל מתחו מדיניות ערב בקרות חריפה כלפי נשייא מצרים عبدالנאצ'ר, על שאינו מכבד את הסכמי עם הסורים ועומד נגד, כשבצ'ה'ל עושה בתנוח שלו מעל אדמת סוריה. בתוך כך הוגז נאצ'ר כפחדן המתחבא מאחוריו כוח האו"ם שנערך בסיני במהלך 1956. עם עליית המתח החלו מילוט למצרים ידיעות, מకורות טוביים, על היררכות של כוחות צה"ל מול רמת הגולן, כדי לתקוף את סוריה. מידע זה (שלא היה נכון) נתקבל כהתרעה מוחשית בכל רחבי העולם.

נאצ'ר, שחש בירידת קרנו בעולם العربي עקב מעורבותו במלחמת תימן (מלחמה שהיו מעורבים בה 50 אלף חיילים מצרים מאז 1962), הסיק כי עליו לפעול בחחלתו. ב-14 במאי הורא הורה על גיש כללי וכינסה מיידית של הצבא לתוכן סיני; מתחן כך עליה רצונו להפגין את תמיינתו בסוריה. יתר על כן, הרמטכ"ל המצרי, גנול מוחמד פאויז, נשלח לטוריה לשם הערכת המצב שם וכדי לתאם פעולות בין הצבאות בעודת.

פאוזי, כפי שכתב מאוחר יותר בזיכרונותיו, לא מצא כל הוכחות לריכוז כוחות ישראליים לאור הבלתי הסורי. לעומת זאת הופיע מכך שהמלך הסורי נהג וצינוטה כה מועטה כלפי הידייעות על ריכוז הכוחות, עד כי אפילו לא החל לגייס כוחות מילואים. על כן חזר פאויז ללחירות היום להקרר והעריך כי הסבירות למלחמה היא נמוכה ביותר.¹⁰

אך בעית זאת הדריך נאצ'ר לכת מכדי לדת מוחיע שטיפס עליו. הצבא המצרי היה בדרכו לסיני, לאחר מצעד מרשים לפני המון בקהיר. קרייאתו לכוחות אלה לשוב הiyeh מבסבה לנאצ'ר מבוכה קשה מאוד, והבקורת כלפי בעולם הערבי הייתה מנצלת ארירעה זה ניצול מרבי, ומתחן כך המסקנות הפוליטיות והצבאיות היו רציניות ביותר. ברוע שמצרים הchallenge לפועל לעוזרת סוריה, חשו שאර מדיניות ערב מחייבות אף להפגין סולידריות כלפי העניין הערבי. סוריה לדוגמה הכינה את צבאה לכוננות עליונה לאחר שזיהה בעודם המצרים.

בתוך שבועיים ימים גדלו ממדיה של כניסה הצבא המצרי לסיני הרבה מעבר להפגנת סיום לבעלת ברית. לפני פרוץ המשור, בתחילת Mai, הוי לצבא המצרי בסיני שתי דיוויזיות בלבד: דיוויזיית ח"ר 20 ברכובות עזה ודיוויזית ח"ר 2 בגדמת סיני.¹¹ בינוי כבר היו למצרים בסיני שש דיוויזיות ובהן דיוויזיה 4 המשורינת וכוח משוריין נוסף בעוצמה כמעט כמעט דיוויזיונית – זה של שאול. צבא זה שעצמותו כ-100 אלף חייל וכ-990 טנקים נערך בסמוך לגבול ישראל, באופן שאפשר לו לתקוף ישירות ואך מגע קרוב. כדי לרכז כוחות אלה בסיני, נאלץ נאצ'ר לגייס את המילואים ואך להעביר מספר יחידות מתיימן למצרים.

C. ERNEST DAWN, "THE EGYPTIAN REMILITARIZATION OF SINAI", JOURNAL OF CONTEMPORARY HISTORY 3 (1968); pp. 201-224 .9
.10 1990, DR. GEORGE N. GAWRYCH, KEY TO THE SINAI: THE BATTLES FOR ABU-AGEILA IN THE 1956 AND 1967 ARAB ISRAELI WARS, FORT LEAVENWORTH. P. 75 .10

GARNRYCH, IRID, p. 75. .11

IB. IB. R. 76. .12

.13 אברהם איילון (עורך) ; מלחמת ששת הימים המערה בזירה המצרית, מה"ד היסטוריה, 1971, עמוד 88.

טנק פטון ישראלי דוחר בסיני

המוגנה של סיני. יתר על כן, למפקד חזית בסיני הוא נשא באחריות רבה ביותר, שלא שהובטה לו הסמכות הדרישה למילוי תפקידו.

מורטגי נדרש לנחל את המבצעים נגד ישראל, עד שינוי פילדמרשל עмар לסיני לקבלת הפיקוד, ובינתיים היה יכול לקבל רק החלטות בהתאם לחולstein את הנחיה הפיקוד העליון. סידור זה השאיר סמכות מועטה למדי ליזמתו של מורתגי, אם כי באופן רשמי הוא היה בעל התפקיד החשוב ביותר במערכת. לבסוף התיעצב מורתגי במפקדו (ליד בית תמדה) ב-29 במאי, שבוט בלבד לפני פרוץ המלחמה ועמו מטה מצומצם של 20 קצינים בלבד¹⁴. מערכת הפיקוד והשליטה המצרית ספג טעללה נוספת כשהחליף הפיקוד העליון את כל שיטס-עשר מפקדי הדיוויזיות וראשי המטה שלהם בשבוע-שבועיים שלאחר הקמת מפקדת החזית¹⁵. בתוך כך נוצר בלבול גם ברמת החטיבה ואף למטה ממנה. המצב החמיר עוד יותר בשל ארבעה שנינוים שחולל הפיקוד העליון המצרי בתכנתו להגנת סיני. אלה הושפו על המבוכה שכבר חוללו השינויים הארגוניים והפרוסונלליים עבר המלחמה. על פי תכנית "אחר" נדרש הצבא המצרי להיערך עמוק לערך סיני ולהסום את ציר הפריצה העיקריים. ואולם התכנית הבסיסית הייתה צריכה לכלול רציפות אבטחה לאורך הגבול עם ישראל, מאישת ביחיות סיור גודוי משמר הגבול וצנחים שיתורו מפני ההתקפה הישראלית. בעורף מרוחב זה נבנו הדרגים הטקטיים והօפרטיביים שנחלקו לשתי גזרות.

ששת הימים. תקופה של שתי צפויות של דרג פיקודי נוסף, שניוי תכנית המוגנה של סיני ומחזיותה להיערכות כוחות טפסיפית – כל אלה גורמו לעופרל בצבא המצרי והחילשו צבא שעלה על איוו במספר. מצב עניינים זה יצר היררכות מצורית מול ישראל שהיתה גורעה הרבה יותר מאשר במהלך מלחמת סיני.

במהלך מלחמת ששת הימים קרס מעיך הפיקוד והשליטה המצרי עד לרמת האווזה והחטיבה. קודם לכן, ב-1966, הכינו המצריים תכנית חדשת לשקdamו לפרוץ המלחמה. קודם לכן, ב-1966, הכינו המצריים תכנית חדשת לשקdamו לשגנת סיני שנគראה "אחר" (המנצח). לפי תכנית זו, היה על הכוחות בסיני להיות כפויים למפקדת ארמיית שדה שכפופה לפיקוד העליון בקהיר. אך ב-15 במאי, בשל סיבות בלתי ברורות, הפתיע הפיקוד העליון המצרי את מפקדי העוצבות הבכירות שלו מיצירת דרג פיקודי חדש, מפקד חזית, ומינוי גנול עבד אל מוחסין כאמל מורתגי למפקד.

כעת שרשות הפיקוד המצרי ירדה מהמפקד העליון, הנשיא נאצ'ר, מmono לפיקוד העליון בקהיר שבראשו עמד פילדמרשל עבד אל חכים עאמר, מmono לرمטכל גנול מוחמד פואז, מmono למפקד חזית סיני גנול מורתגי, מmono למפקד אוממיות השדה בסיני גנול סלה אציג מוחסין, ולבסוף למפקדי הדיוויזיות בסיני. מיד עם מינויו של מורתגי לתפקידו החדש כמפקד חזית הוא נתקל בכמה בעיות. על אף היוותו קצין מקצוע וחיל מנוסה, הוא היה פניין מנפקד חיל' המשלוח המצרי בתימן והיה חסר ידע בסיסי בתכניות

14. מערכות 314, ג'ורג' ו גאורץ, הפיקוד העליון המצרי במלחמת יום הכיפורים, עמוד 12.

15. שם, שם, עמוד 13.

הארגז בע''מ
תעשייה לבנים

בתים ומבנים נוניים מתועשת-מתקדמת של תשלובת הארגז

חברת הארגז מציעה מגוון רחב של פתרונות בנייה לבתים פרטיים, לתוספות והרחבות לבתים קיימים, לצימרים ולמבנה ציבור, קהילה ושרות.

חברת הארגז מיצרת בתים על בסיס קירות חוץ ומיצודות פנים של **בלוק תאיל מלא** מתוצרת **"איטונג"**.
קיר זה מאופיין בהתנגדויות טרמיות ואקוסטיות גבוהות, עמידות אש גבוהה, יכולת נשיאת משקל וחזק גבויים.
פתרון זה דומה בתכונותיו ואורך חייו לבניה קונבנציונלית.

תשלובת הארגז

חברת הארגז מן החברות הוותיקות בתעשייה בישראל, הוקמה בשנת 1932 ע''ז. ההסתדרות הכללית. בשנת 2000 נוכחה החברה ע"י אלוף (מל) חיים שלום. החברה מן רכישתה, צעדת קדימה, הן מן היבט העסקי והכלכלי – גידול של מאות אחוזים במכירות וברווח והן בתחום הטכנולוגיה והחדשנות – פיתוח מוצריהם ומתקדםם בעולם באמצעות תוכנת SAP וכל מפעל הקבוצה נחנך תקני ISO. הארגז פועלת במגוון רחב של שטחים ובמהות תחרותה, בנייה מתקדמת, מוצרי אחסנה, קירור ותצוגה, זווית אלקטронית ועיבוד שבבי ועיבוד סלילי נוחותת.

שכבה פנימית:
לוח גבס (12.5 מ"מ)
שכבה שנייה:
בלוק תאיל מלא
מתוצרת איטונג (10 ס"מ)
שכבה חיצונית:
מאסטר קיר (8 מ"מ)
"איטונג" היא הזכינית והיצרנית
הbuludit בישראל של
קירות מתועשים מודולריים - קירטונג

קיר חוץ מקרטונג

קיר חוץ מניצבים

קיר חוץ מניצבים

10% הנחה לכוחות הבטחון

ח'יוג ח'יון: 1-800-368-358

הארגון בע"מ אזור תעשייה נ' ומלחה ת.ד. 2073 מיקוד 72000
zoharg@haargaz2.co.il www.haargaz.co.il
טל: 08-9182310 נייד: 052-7799545 פקס: 08-9182347

פרק חמיש'

מדבר סיני בלהבות

הכוחות בשתי רצועות ההגנה הקדמיות היו אמורים להחזיק בעמדותיהם ולהיות מוגברים לפי הצורך, בעוד דיוויזיית השריון הייתה אמורה לשמש כוח עיקרי להתקפות-נגד לשבירת ההבקעה הישראלית.¹⁶

אולם במהלך חודש מאי 1967 ביצעה הפיקוד העליון המצרי ארבעה شيئاווים בתכנית "אחר", ותפישת המגננה לבסוף דמתה אך במעט_than התכנית המקורית. למעשה במהלך השבועיים האחרונים של מאי אף הcinן הצבאי המצרי תכנית למבצע בהמהלך תקופה של ימי אילת. אך לבסוף לא אישר נאצ"ר לצבאו להיות ראשן כדי לכבות את אילת. בעת זאת נערך הצבא המצרי בסיני בסדר עדיפויות שונה משתוואר בתכנית "אחר" המקורית. בתכנית המקורית

רצועת ההגנה הראשונה נבנתה בקו תמד-קסימיה-אום-כתף-אל-עריש ונפתחה על ידי דיוויזית ח"ר ועוד שתי חטיבות ממוכנות וגודוד שריון. רצועת ההגנה השנייה נבנתה בקו ג'בל הילאל-ג'בל לבני ונתפסה אף היא על ידי דיוויזית ח"ר. העתודה המעורכתיות קבעה את מקומה בשלושה אזורים: גודוד שריון אחד מצפון לנחל, מפקדת דיוויזיה ועוד שתי חטיבות ח"ר בביר חסנה וחטיבת שריון לאורך ה策יר המרוצז. כל הכוחות האלה היו בפיקוד מפקדת ארמיית השדה בביר תmodah.

בעורף הכוחות האלה הייתה ערוכה עתודת הפיקוד העליון המצרי, שכלה דיוויזית שריון וחטיבת צנחנים בשני מרכזים משלבי צדי המערבים.

16. שם, שם, עמוד 13.

חולשה אחת מטריה מהמות שינוים תכופים בתוכניות וב استراتيجיה; ו-4. חולשה לנכונות הכוח, בגין התבססות חסרת פרופורציה על כוחות מילואים, שהו עתה נקבעו לשירות ואימונם היה בלתי מספק.

כל הפעולות הזה של הרס עצמי יצרה נקודת תורפה מערכתי בשרותה הפיקוד והשליטה המצרית – מהפיקוד העליון ועד לרמת החטיבה. למפקדים המצריים הבכירים לא הייתה נירה מטרת הדגמים שמעליהם. במצב עניינים כזה כל הפעעה או תגובה ישראלייה בכוחה לגרום לכל מערכת הפיקוד והשליטה המצרי לאבד שליטה באירועים בשדה הקרב. יתר על כן, לא ימודם למצרים זמן מספיק כדי לתקן את שגיאותיהם במהלך ניהול הקרב. לروع מזלם, זה"ל היה מוכן להוציא את תוכניותיו לפועל בלי שיסבול כשלים דומים.

6. צה"ל – פשרה בין לחיימה בקן המגע ובין מבצעי עומק

ב-1967 הוכחן זה"ל להביס את הצבא המצרי מחר כל האפשר, כדי להימנע מלחימה בשתי חזיות או יותר בעת ובזעונה אחת. להשגת מטרת זו, שונת התכנית המעורכתי פעמים מספר בתקופת המלחמה בת שלושת השבועות. היא עוצבה לבסוף בשם "נשוניים" ואושרה על ידי שר הביטחון החדש משה דיין ב-1 ביוני. מטרת התכנית הייתה להביס את הצבא המצרי בשלושה עד חמישה ימים, שבהם ימנע זה"ל מלכובש את רצועת עזה או מלהגיע לתעלת סואץ. זאת כדי להימנע משלוט על אוכסיסיה ערבית רובה ווינית, וכדי שלא יצור משבב בין-לאומי בשלה הגעה לתעלת²². תכנית "נשוניים" תוכנה לפתרים רק בשלב הראשוני, שלב ההבקעה, ואילו שלבי השמדת עתודות האויב וניהול הצלחה נשאו כיוונים כלליים בלבד.

גיא הריגה של שריון מצרי בסיני

במהלך עשופה ורונגו שלוש אונדות אזה"ל להבסת המציגים
המצביעים עליו לתוכן שלב זה בדקונותם. ב-1967, בעית שפיקוד הכוח
הלאומי זיכה את תורה הלימוד של צה"ל, שגורסה כי "כל תכנית היא בסיס
לשינויים", ציפתה מהמפקדים ליזום בתגובה לגורם החינוך שבמלחמה. אך
צה"ל גם למד מלחמת סיני (1956), שאם ברצונו להבעית את ביצורי
המצרים, עליו לתוכנן שלב זה בדקונותם. ב-1967, בעית שפיקוד הכוח
ופיקוד

ההכנות המבצעית של פיקוד דרום הושתתה על מאמץ עיקרי של שלוש אוגדות שפעיל בשלושה שלבים. בשלב א' תובע וצוות ההגנה הראשונה בקו אל-עריש-אבו-עגילה; בשלב ב' תיכבש רצועת ההגנה השנייה בקו ג'בל ליבני-ג'בל חרים ווישם שריון האויב שיופיע בהתקפת נגד; בשלב ג' תונצ'ל הרצחה על ידי התקדמות מהירה למעברי הג'די והמתלה, למנוע את נסיגת האכבא המצרי. מאמצי משנה יכוונו לרצעת עזה ולונינתיה.

העירico המציגים כי את המאמץ העיקרי ישקיע צה"ל לאורך הציר המרכזי, ועל כן הקימו את המערך העיקרי שלהם באזור אל-ע'יריש-אבו-ע'יליה-קס'ימה-תמד. לעומת זאת הייערכות הקדמית החדשה הושתתה על קו רפיח-קס'ימה-כונתילה. הייערכות זו הפכה למעשה את רצועת ההגנה הראשונה הקודמת לרצועה שנייה.¹⁷

שינויים אלו בתכנית "קאהר" כבר לא הזכיר כמעט כללותין את התכנית המקורית. בעת נערך חלקו הארי של הצבא המצרי בסיני בהיערכות קדמונית בקרבת הגבול הישראלי ולוורכו. היערכות זו נפקחה לפגיעה מאוד מהצד האסטרטגי, אם יצילח צה"ל להבקיע ולהתקדם במחירות לעורף המצרי. ואכן, צה"ל הצליח את הרכך מולאך כזה ממש, בהפעילו תכנית הונאה שתסייע אף היא להפר האיזון של הצבא המצרי.

כדי ליעיל את תכניתו, הציג פיקוד הדروم חטיבת שריון כמאיץ הטבעי משני אל מול כוונתלה, וצפונה ממנה – אוגדת הונאה, 49, שכלה רכיבי דמה ורבים ובهم טנקים. וכך זה היה אמור ליצור אצל המצריים רושם כי המאמץ העמיקי יוחת לדרום.¹⁸

המודיעין המצרי נפל בפה הונאה זו והחל מודוח על ריכוזי כוחות גדולים של צה"ל בדרום הגוזרה. בפיקוד העליון המצרי שקלו בזיהירות דיווחים אלו ולבסוף החליט פילדמרשל עמאר, שלא לפיקודו, לשלוח עוצותם של אחודים מתקני המטכ"ל, שהצבא המצרי דושם כוחות נוספים באוצר כונתלה-המא-נה'ל. בשל החלטתו זו, בסוף חודש מאי, הועבר כוח משימה שאזוי - שהוקם שביעי קודם לכן - מהג"ד בצפון לדרום. לאחר שינוי היערכות זה הנגיד עמאר את אוצר ג'בל חרים "שטח השמדה לשוריון הישראלי". תוצאה נוספת הייתה עבירות מטה מאומצת של המטכ"ל המצרי, כדי להכניס את השינויים הנחוצים בתכניות האופרטיביות.¹⁹

תכנית ההונאה של צה"ל אכנן הצלילה להסיט כוחות מערביי ההגנה המצריים בצפון, מקום שבו תוכנן המאמץ העיקרי של פיקוד הדרום. העובה כי המצרים הצלילו לרכז בסיני בשליחיו חודש מאי דיווייזיט שריון אחר, ארבעה דיווייזיטים ח"ד מתוגברות ועוד כוח משוריין בעוצמה דיווייזיטית, ס"עה מעט מאוד בנסיבות אלה. בעוד, שנעשתה ההחלטה המצירת לקדומנית הרבה יותר מזו שבתכנית "אהו", ומשנתה היערכות זו כלפי דרום, יכול צה"ל לנצל את יתרונו האסטרטגי על ידי תמרון מערבי, שיאפשר לבודד חלק ניכר מהצבא המצרי מאזור הקרב העיקרי.

מלבד השינויים בפיקוד והשליטה, החלפת המפקדים הבכירים, התכווית האופרטיביות והיערכות הכוחות, נדרשו המוצרים להסתמך על כוחות מיולאים יותר משנקבע בתכניות "קאהר". כדי להגדיל את הצבא כמוותו – ביחיד מילון שלוש דיוויזיות עדין שהו בתימן – גיס המש"כ²⁹ המצרי את המילואים והם שימשו גיסות קו ראשוני. עבר המלחמה גדל הצבא המצרי ב-130 אלף חייל (מלבד חיל המשלוח לתימן), מהם כ-80 אלף חיילי מילואים ורבב למשלה 1,000 גברים³⁰.

гинוס המילואים הצבא לפניו המצרי כמה וכמה ביעות. רבים מהם קיבלו אימון עלוב למד', בשל הקיצוצים בתקציב הביטחון המצרי והשיקעת מרביתו במהלך מלחמת תימן. יתרה מזאת, שיטת השימוש במילואים להשלמת תקニ היחידות הסדירות הchallenge היהדות סדריות ורבות. במקרים אחדים גודל גודל למד'

הכנסת המילואים ליחידות הסדירות החלisha את הלבידות של היחידות ופגעה בביטחוניה בשדה הקרב. בכךיגוד מה שנענשabi 1956, ב-1967 נטלו העוצבות המצריות חלק בהפרת איזון מסוג זה. אחד הלקחים העיקריים שלמדו המצריים ממלחמת הימים היה הצורך לשמור על ליחות היחידות בתפקיד אימונים ארוכה.²²

הנה כי כן, עבר המלחמה החליש הפיקוד העליון המצרי, בחלוקת בהנחיות הדרוג המודיעיני, את מערכות הפיקוד והשליטה שלו: 1. נחלשו כוחות המצריים בשטחים התחזוקיים: 2. נחלשה שרשורת הפיקוד בשל יצירת מפצת

.17 שם, שם.

.18 שם, שם.

.19 שם, שם.

.20. מערכות 314, גוריין, שם.

.21 גורץ" שם, שם.

WRYCH IBID p. 80. .22
תְּמִימָה וְמַלְאָכָה .22

.155. אברהם א'ילון. טם, עמוד .23

המערבית של התעלה²⁸. הلم נוסף נגרם כשנתבירה בקثير הטיעות החמורה בכך שלא אותרה תנועת חטיבה 200 לעבר ביר לחפן. הפיקוד המצרי של מלכתחילה בהבנת האיים לעומק מערכי ההגנה שלו. במלחך 5 ביוני עדיין ציפה עמאר להתקפה העיקרית של צה"ל בין קסימה למומניה, ולنשمر חלק גדול מהצבאה המצרי כדי לענות על איום זה.²⁹

לקראת צהרי 6 בחודש, כבר היה עמאר בפניקה. חטיבת שרון 141, שנשלחה מודיעזיה 3 לעבר אל-עריש נתקלה בחטיבה 200 בbir לחפן. היא השמדה ברובה והחללה נסיגת כלית מרוצעות ההגנה באייחנחת התקפת נגד בשעה זו נתברר ציר ג'בל למשכ"ל המצרי גודל השמייה בפני שני כוחות חזקה לאורך ציר ג'בל ליבני-בירלחפן.icut ניצבו המצריים לפני חוף והחדר מרכאים המתקרבים לג'בל ליבני – האחד מכיוון ביר לחפן והאחר מכיוון ירושלים בשבועה 16:30. הורה עמאר – שוטל חווקה על ידי הדיווחים אבו-עגילה³⁰. על נסיגת כלית ללא קווי ביניים. הוא רك ציווה על הצבא משדה הקרב – על נסיגת כלית של התעלה בתוך יממה. החלטה זו לא אפשרה עוד בצבא המצרי להנאל קרב. החללה נהירה של יחידות לעבר התעלה והרבה פעמים קדמה לכך תנൂת מפקדיהם לאוֹנוֹ ציווֹן.³¹

לפיקוד העליון של צה"ל נודע מקורות מודיעין על פקודת הנסיגת הכללית שנינתה לצבא המצרי. מיד אחר כך טס גביש לאוגדות 84 ו-31, בהתאם עם מפקדיהם את המשך הלחימה, בעודו מפקד אוגדה 38 שיגר הוראות בקשר. הפיקוד הישראלי החליט לנצל את שגרה' ההתקומות המצריות, ולהיחדות צה"ל ליטרוי להגעה לדעה המערבית של התעלה מתחם הנסיגות. על אוגדה 84 היה להגעה לביבריה ורומני בעודו מפקד אוגדה 31 להגעה למעברי הגיאי והמתלה, ואילו אוגדה 38 נצוטה לנתק את הכוחות המצריים בדרום. בהתאם, נדרש חיל האויר לתקוף את המערבים כדי למנוע מעבר של הצבא המצרי הנסוגים.³² בשלב זה הגיע צה"ל תכנית להציג חטיבת צנחנים במערבם, כדי להוכיחם עד החבירה לשרון, אך תכנית זו לא הייתה יכולה לארח אל הפעיל, בשל תעסוקת יהודיות אלה במקומות אחרים.

הערכת המצב המהירה בפיקוד דרום הניבה ה策לה. מספר יהודיות מאוגדה 31 הגיעו למעברים וחסמו אותן לנסיגת המצרי, אם כי מצרים רבים הצליחו לברוח כפרטם למערב התעלה. ב-7 ביוני ויתר דין ואישר להגעה לתעלה ולכבות את ראש סדר שלוחות ממערב סואץ.³³ בערך 8 בחודש, לאחר ארבעה ימי לחימה, הצבא המצרי היה ממושט למורי, לאחר שאיבד 80 אחוז מחיילו. הניצחון הישראלי בהבקעת המערך הטקטי הקדמוני (צווית ההגנה הראשונה) של רפיה – אל-עריש – ابو-עגילה היה המפתח לדיפיה המוצלחת של צה"ל אחר הצבא המצרי לעבר המערבים, איזור שבו הובס לביל שוב. כל חצי הארץ סיינ עבר לידי ישראל.

8. המתקפה בפיקוד דרום במלחמת ששת הימים – קשרו לכללי היסוד במתקפה

א. נקודת המיצוי

המפתח להצלחת המתקפה המעדכנית טמון בהבסת האויב, קודם ולבסוף שוגגיה המתקפה "נקודת המיצוי", כפי שכינה אותה קלואזוביין. הגעה לנקודת מיצוי זו מתרחשת בעת שכוח מותח את עצמותו, עד כדי ספק אם עדין יש לו עדיפות כלשהי על האויב. בנקודה זו עוצר התוקף כדי להימנע מפעולה בתנאי נזילות או ממשיך ומסתכן בכך שייפוך לחיש יותר מהמן.³⁴

במלחמת ששת הימים הביס פיקוד דרום את האויב בצהרי 6 ביוני, עם מתן פקודת הנסיגת הכוללת על ידי פילדמרשל עמאר. פקודה זו באה שעוט מספר לפני שאותות פיקוד הדרום מתיו את צירי ההתקווה שלהם עד תום.ليل 6-7 ביוני נוצל לקידום דרגים, להתארגנות ולמלוי מחדש מחד וועל כן לעצירה

אלוף פיקוד הדרום היה אלף ישעיהו גביש, בוגר בית הספר למלחמה ("אקול דה-גרא") בצרפת וראש מ"ד לשעבר. תכניתו הייתה לתקוף במאם' העיקרי ברפיה, באמצעות אוגוד שריון 84 בפיקודו של האלוף ישראל טל, מפקד גיסות השרוון, שכלה את חטיבת טנקים סדרה 7 (בפיקוד שמואל גוזושים), חטיבת מונונת 60 (בפיקוד מונוס אבירם-מן) וחטיבת צנחנים הסדרה 35. לאחר כיבוש רפה היה על אוגדה זו לכבות את אל-עריש, במבצע משולב מהים ומהאוויר ובסיוע חטיבת צנחנים נספת – חטיבת 55 של מוטה גור. בגמר שלב זה היה על אלף טל לשגר כוח אחד לעבר קנטורה בצריך במרחוב ג'בל לבני. אלף אריאל שרון, ראש מ"ד, פיקד על אוגדה 38 ששימשה לכבוש את מתחם אבו-עגילה. באוגדה זו היו חטיבת מונונת, חטיבת ח'יר' וחטיבת צנחנים. האלוף אברהם פיקד על אוגדה 31 בת שתי חטיבות שרון, שנועדה לנעו בוואדי חרידין בין אוגדת שרון, ולמנוע התקפות נגד של השרוון המצרי מג'בל לבני לא-עריש. במהלך כיבוש אבו-עגילה מידי אוגדת שרון, היה על חטיבת 520 (בפיקוד אלחנן מלע) לעبور דרך, והאלוף יפה ושתי חטיבותיו עם אוגדה 84 יחד, נועדו להשתתף בקורס נייד פיקודי נגד דיוויזית ח'יר' 3 ודיוויזית שרון 4 המצוירות. בד בבד היה על אוגדה 38 לכבות את קסימה ולנווע לנחל, כדי לנתק את דיוויזית ח'יר' 6 המצרית באזורי קסימה.³⁵ תכנית זו שיקפה את הפשרה שהושגה בין הפיקוד למשכ"ל, בדבר רכו' המאמץ במוקד הקדמוני או בעומק מערבי האויב. תכנית זו ראתה בשבירת מערבי האויב בגין רפיה-אל-עריש-אבו-עגילה קדים ראשוונה.

בשלב זה הצלחה הייתה תליה בתיאום מרכזים האוגדיים והחטיבתיים, בעת שיתוף פעולה של ח'יר' שרון, תותחים והנדסה, לכיבוש המערבים הקדומים. המפתח לקרב במרחב הקדמוני כמו בעומק העומק התבבס על התמרון של חטיבת 200 (בפיקוד יש'קה שדי) לאזורי ביר לחפן. זאת כפטרהן לציפוי המטכ"ל לגילת דיוויזית ח'יר' 3 וניהול קרב שרון הנוטפים התבבס בעיקר על השימוש בחטיבות הטנקים של אוגדות 84 ו-31.

זה"ל היה יכול להימנע כליל מכיבוש המתחם החזק של אבו-עגילה. לדוגמה, היה אפשר להניע את אוגדה 31 כולה בוואדי חרידין, ולהלופין היה אפשר להניע את חטיבת 520 דורך רפיה ואל-עריש בעקבות אוגדה 84. דרך זו יכולה הייתה אוגדה 31 להימנע כליל מתנועה בצריך המרכז, בשעה שאוגדה 38 מرتתקת את המצריים באבו-עגילה. ואולם בעדותו טען גביש שהפיקוד העליון אمن רצח לתקוף לעומק, אך לא עד כדי חשיפת אגפי עוצבה כלשהי להתקפות הנגד המצריות.³⁶ בהקשר זה המשיך מערבי אבו-עגילה לשמש באותו תפקיד שהיה ב-1956, ועדו השער העיקרי לסיני.

כפי שתואר קודם לכן, הפעיל צה"ל תכנית הונאה שבגללה האמינו המצריים שמאמי צה"ל העיקרי יהיה בדרום בין קסימה למומניה. בתגובה לכך פרס הפיקוד הערבי הונגנתי לפאי אבו-עגילה, ביר לחפן מפקדת דיוויזית ח'יר' 2 לקסימה, מקום שבו נשarra עד לפrox המלחמה.³⁷ פעולה זו בודדה את מפקד הדיוויזיה המצרית מהמערכה ביממה הקритית הראשונה.

7. הtmpotot הצבאי המצרי

ב-6 ביוני, זמן קצר לאחר השעה 06:30, נודע לפיקוד העליון המצרי על אובדן אבו-עגילה.³⁸ הקriseה המהירה של מערך מבוצר זה הכתה בהלם ובהתפעלה את הפיקוד המצרי הבכיר וגרמה לנפילת המורל בקרבו. היא גם השפיעה על פילדמרשל עמאר שנתן הוראה על נסיגת כלית של הכוחות המצרייםragda

24. אברהם איילון, שם, עמ' 273.

25. ספא סייפא, 4, יערנו בניש, חזית הדרום במלחמת ששת הימים, 1981. עמ' 49.

26. GAWRICH IBID, p. 91.

27. GAWRICH IBID, p. 117.

28. GAWRICH, IBID, p. 117.

29. IBID, IBID, p. 118.

30. IBID, IBID.

31. IBID, IBID.

32. אברהם איילון, שם, עמ' 275.

33. שם, שם, עמ' 275.

34. אל"ם בני מילסן, המתקפה, אג"מ/מה"ד/תו"ל 1990. עמ' 6.

טנק ט-54 בלהבות

גמישה דיה, כדי שתהיה בסיס לשינויים. במיוחד חיב המפקד לקיים את יכולתו להפנות את המאמץ העיקרי או את כיוון המבצעים העיקרי בתוגבה לשינויים או לניצול הזרמוויות, כפי שעשה אלף פיקוד הדרום בוקור 6 בחודש, מכיוון שהתקנית הבסיסית התמקדה בפירות שלב ההבקעה בלבד. לאחר שלב זה הוחזקו כוחות הח"ר והצנחנים שהשתתפו בו לפעולות כמו טיהור וצicutות עזה, אל-עריש וכיבוש שכם, בעוד השירון בלבד המשיך בחדרות עמוקות לעורף האויב.

ז. לחימה בקווים פנימיים וחיצוניים

■ התקפה על אויב המרכז במרחב מבוצר
מערכות התקפה נערכות, בדרך כלל, על אויב המרכז במערכות מבוצרים או על אויב המפוזר על שטח רחב. בהתקומות עם אויב מבוצר, יש לתמן את האויב כדי לאפשר לו נזון את מערךיו ולצאת מהם או להילחם בתנאי נחיתות. משמעות הדבר בפועל היא מבצעים ישירים נגד אגפי האויב או עורפו או חידירות מגנני דרכ אזורים חלשים במיוחד. במצב כזה מתבקשת פעולה בקווים מתמתקדים. זו טכניקה הכרוכה בתנאים הדוק, שיעילה לדחוף את הכוחות הפעולים בנפרד להבוצה זה אחר זה. מתקפה מוצלת מסゴ זה ביעז אריאל שרון בקרבת אום כתף, כשתקף במקביל חטיבת טנקים בחזית, חטיבת חיר' באג' ימיין, כוח הסחה באג' שמאל, צנחים מהאגף מההוור, וכוח שריון שעקף את כל המתוחם והגע לאויב מעורפו. דוגמה נוספת היא התקפה בקווים מותמתקדים של אומdot 84 בפיקוד אלף טל ואוגדה 31 בפיקוד אברהם יפה על ביר לחפן.

■ התקפה על אויב המפוזר למרחב גדול

כאשר כוחות האויב מפוזרים על פני מרחב גדול, יכול התקוף לפועל בקווים פנימיים, בהילחם בכל כוח של האויב בנפרד. הפעולה בקווים הפנימיים מאפשרת לתוקף להחזיק את כוחותיו מרכזים, לבדוק את כוחות האויב ולהביסם אחד לאחר, לפני שיוכלו להשתלב ולאחרן מערך הגנה חזק. תכניתו

שהייתה אפשררת לאויב להיערך מחדש, אל מולו כבר ניתן את פקודת הנסיגת בצהרי 6 בחודש. זאת ועוד, התכנית שהשאירה בידי הפיקוד עתודה פיקודית של חטיבת שריון וחטיבת צנחנים בלבד – שלא השתתפו בקרב ההבקעה ושהיינו פשרה בין החדרה לעומק להחימה במרחב הקדמוני – לא השאירה כוח מספיק במאמש העיקרי שלב ב', והחטואה – נסיגת והשיה מצורית מסודרת היו מספקות ליזור עדיפות כוחות באזורי ביר חסנה – ג'בל לבני. עם זה הנעת אוגדה 31 למרדף עד כלות לעבר הג'די והמתלה – כוחות שכמעט שלא השתתפו בשלב ההבקעה – אפורה להמשיך בתנועת המתקפה, מתוך שמרית יתרון על האויב עד לחסימת המצריים.

ב. מרכז הכבוד

בכל עת שמתאפשר, יש לכון את המתקפה המערכתי ליעד זירה מכריע (יעד אסטרטגי). מרכז הכבוד של האויב עשוי להיות על תוואי שטח הרכחוי להגנת הזירה. כוח אויב מסווג זה או כל צירוף של כוחות ותוואי שטח כאלו, עשויים להיות המפתח להיערכות למגנה³⁵.

בתכנית המערכתי יש לאטאר את מרכז הכבוד במרחב האויב ולקבוע יעדים שיביאו לידי הבסתו. במלחמתם ששת הימים מרכז הכבוד הרכחי של הגנת סיני היה, ללא ספק, המשולש אל-עריש-קסימה-רפיה. לאחר שביערכותם הקדומנית הוא הפך גם למרכז הכבוד בהיערכות האויב, אפשרו המצרים לצה"ל, לאחר ההבקעה, להפר את האיזון של כל המערכת המשיכת העתודות למרכו כובד זה אפשרה להשמדו לשיעורין ואחר כך לנען בציר הקצר ביותר לחסימת המצריים, ועל ידי כך לניתוק למעשה של הצבא המצרי בחצי האי סיני.

ג. גורם הנזילות

להשגת נזילות משמשים מבצעים מוטסים ומושטים, חDIRה לעומק של כוחות ממונעים ומשורינים ומבצעים מוחדים. הפעלתם תיעשה בתיאום זירתי, כדי לשבש את הגנת האויב. פעילות מנעה אוירית תשתלב אף היא במערכות, ועליה להיות מתואמת היטב עם מבצעי היבשה³⁶.

במלחמתם ששת הימים בפיקוד הדרום שימשו כל האלמנטים הנזכרים האלה – מבצע מושט ומוסט "אורוים" לכיבוש שארם א-שייח', מבצע מושט ומושט מהונן לנחיתה באל-עריש וכן כב עירוף מערבי אום כקן. אך יותר מכל הופעלו חידירות השירות העמוקות, ובמיוחד אלו של חטיבה 200 בוואדי חרדיין, של גוד 63 לעבר אבו-עגילה, של גוד 82 לאל-עריש ושל אוגדה 31 למצרים. חידירות שריון אלו היו כה מוצלחות עד כי האויב לא הספיק להיעדר מחדש והוכה בהלם, ולא זו בלבד אלא שחלק מהמבצעים המושטיים-מושטניים נעשו מיטוריים, כמו זה של חטיבה 55 באל-עריש והחצחות למצרים. רואיה לצין גם פעולה חיל האויר במינית הנסיגת דרך הקרים, שהיא בה תרומה מכרעת להבשת האויב, נוספת על חסימות על ידי חידירות השריון.

ד. קרבות התקפה במסגרת המתקפה

הקרבות המתרחשים במסגרת המערכתי משמשים אף הם אמצעי לשימור נזילות הלחימה בזירת הפעולה. לעיתים יש צורך ליום קרבות, כדי למנוע מהמגן לבסס מחדש מערך הגנה וכי לשבש את פעולותיו. בה בעת על המפקד התקוף להימנע מהסתבכות הקרבות וועליו להחליש את המתקפה.

קרבות ההבקעה היומיים של רפיח, אום-כתף, ביר-לחפן והמצריים היו גורמים חשובים בעורעור האויב וב Sherman גורם הנזילות. לעומתיהם הימנעות מהלחימה בכוחות שאול, דיוויזיה 6 ורוב דיוויזיה 2 – במהלך נסיגתן – היא דוגמה להימנעות מהסתבכות לקרבות מיותרים. עם זה עולה שאלה גדולה – האם הקרב בנהיל לא היה מיותר כל כollow?

ה. ההכראה בשלבים – עצירה אופרטיבית

העצירה התרחשה בפיקוד דרום בלילה 6–7 בינוין, מסיבות של תחזקה. היא נצלה לבחירת המשך המאמץ העיקרי בהתקדמות לעבר המצריים, ולא למגרר הלחימה בדיוויזיית שריון 4. בחירה זו ופקודת הנסיגת הן שאפזרו לגורם הנזילות להמשיך להתקיים, וכן אפשרו לכוחות להגיע בשלב הבא היישר למצריים.

ו. עקרון הגמישות

בכל רעיון מבצעי בהשגת כל יעדי אסטרטגי חייבות התכנית המבצעית להיות

.35 שם, שם, עמ' 7.

.36 שם, שם, עמ' 8.

פאון ישראלי חולף ברכזות עזה

המגננה שנדראה הטוב ביותר – בתעלת סואץ. שאיפה זו אף קיבלה אישור ביצוע מהדרוג המדייני ב-7 ביוני.

הכרעת הצבא המצרי בסיני במלחמת ששת הימים היא דוגמה קלסית למתתקפה מוצלחת. כליל היסוד המעורכתיים, שבאו לידי ביטוי במערכה זו וشعמדו עליהם בפיירוט, קיבלו חיזוק ואישוש מהתפתחות האירופיים. אולם מעל כל אפשרות לצין את מהיגותו של אלף הפיקוד – ישעהו (שייק'ה) גביש – שכנן את המערכת וניהל אותה באופן הרاوي ללימוד במסדות המוחקר וההוראה הצבאיים בעולםם כולם. עם זה יש להתבונן באופן עמוקיק ביחסים הגומלין בין בנין הכוח להפעלו בשדה הקרב, הן במצרים והן בישראל. נראה כי בנין כוח נכן בתחום תורת הלחימה, הארגון, עבדות המטה, האימונים והחטויות, המשולבים במלחמות ששת הימים.

הם הגורמים המרכזיים לניצחון בסיני במלחמות ששת הימים. ומנגד, אצל המצרים – המשלים בנין הכוח ובעבודת המטה, הארגון ותורת הלחימה השגואה, והיעדר מנהיגות בשדה הקרב, הביאו לידי תבוסה מכabraה.

ביבליוגרפיה

1. אורן אלחנן (עורך), *תולדות צה"ל בין המלחמות – מקרה, חלק א'*, מה"ד היסטוריה 1989.
2. איילון אברהם (ואחרים), *מלחמות ששת הימים, המערה בזירה המצרית*, מה"ד היסטוריה 1977.
3. איילון אברהם (ואחרים), *מלחמות ששת הימים, מוצב הפיקוד העליון כרך ב'* מה"ד היסטוריה 1972.
4. ברטוב חנוך, *דדו, 48 שנה ועוד 20 יום*, תל אביב 1978.
5. גוריין י' ג'ורג', *הפיקוד העליון המצרי במלחמות יום היפורים, מערבות* 314, 1988.
6. גולן שמעון, *תרמוון "ברד"*, מה"ד היסטוריה 1988.
7. ואלק יהודה, "אהלן וסתלון", *מפג"ש/תח"ש*, 1973.
8. חשביה אריה, *צה"ל בחילו, השוריון, תל אביב*, 1982.
9. אל"ם בני מיכלסון, *המתתקפה, מה"ד-תו"ל*, 1990.
10. ראל' צבי צור, *שלוש שנים שקט והחטויות, צה"ל בחילו, צבא וביטחון*, א', תל אביב 1982.

GAWRYCH W. GEORGE, *KEY TO THE SINAL: THE BATTLES FOR ABU-AGEILA*. 11 IN THE 1956 AND 1967 ARAB-ISRAELI WARS

של התקוף צריכה להיות מוכנות להביס בקדימות עליונה את מה שמוערך במרכזו החשוב של האויב, את אותו חלק של הכוח המגן שהבסתו תביה לנפילת מערכות טינן במוגננה כולם. דוגמה להבסת מרכז החזבスト פיקוד הדרום בקדמות טינן במלחמות ששת הימים. באירוע זה, מתוך ריכוז המאמץ הצפון הגורה, התאפשר להילחם תחילת בדיוויזיה 7 וחטיבת אחת מדיוויזיה 2, אחר כך בדיוויזיה 3 ולהשלים את הבסת דיוויזיה 2, ולבסוף שתי אוגדות לחמו בדיוויזיה 4 ואוגדה אחת בכוח שאולי. כך בכל פעם נשמרה עדיפות הכוחות לתקוף.

9. הונאה

בשל פעילות הסירות של האויב והזמן הרוב שעשו לעבו בטום קרב, צריך הפיקוד להסotta את כוונות אלף הפיקוד ביעילות ככל האפשר. אפשר להסתיר את כוונות תמרון כזה ואחר. הונאה פעללה את הכוחות לצורת תמרון או לכיוון תמרון כזה ואחר. פעולות ההונאה של הפיקוד מסייעות אף הן להסתיר את כוונות כוחותינו. פעולות ההונאה של הפיקוד באמצעות אוגדה 49 יחד עם ההטעיה שעשתה חטיבה 8 תרמו להישגים האלה:

- מתחית רצעת ההגנה המצרית הראשונה מרפיה עד כונתליה.
- הזרת כוח שאולמי משיח' זוזי לוואדי קוריה.
- קביעת אзор ג'בל חרים-ג'בל מטליה כسطح השמדה לשריון הישראלי בהקמת כוח יקוט המצרי שם.
- הזרת מפקדת דיוויזיות ח'יר 2 המצרית מבועdegila לקסימיה.
- ציפייה בפיקוד העליון המצרי ביממות הקרבות הראשונה למאץ עיקרי של צה"ל בדרום.

סיכום

במתתקפה מערכתי, נדרש אלף הפיקוד להקפיד על תיאום ולקיים את העוצמה של כוחותינו. אם כוחותינו מתפזרים או אם פעילותם נעשית לבלי תואמת, עליו לעבור באופן זמני למוגנה, ביחaud אם נשarra לאויב יכולת התקפית. כל המערכות של מתתקפה מסתניימוט במוגננה, הן משום הוצרך להגן על אותו החלק של זירת הפעולה הנanton לשיטת התקוף והן משום שהתקוף הגע לנקודות המציגו של כוחו. שלב מגננה זה נדרש להיות צפוי ומתוכנן. ומכאן החתירה במלחמות ששת הימים לסייע את המערכת בפיקוד דרום בכו

מביאים את קידמת הטכנולוגית לחזית

PLASANsasa
Composite Materials
www.plasansasa.com

אימקו אינטראקטיבי טכנולוגיות
www.imco-ino.com

חלואה את השריון לאורך הדורות

חול' סכ' פנויות וסיכון בפיתוח חכון וייצור של
חרבאות חשמליות וחרבאות חכוניות לוכן'

המערכה בזירה הסורית

אל"ם (מיל') בני מיכלסון

שלושה גורמים מרכזים אפשרו להציג את ההכרעה המהירה בזירה הסורית, על אף נחיתות ביחסו העצמה של פיקוד הצפון והנחיתות הטופוגרפית: ידיעת האויב על מה שהתרחש בזירות מצרים וירדן שבוואדי לא תרמה להרמת המוראל בקרב גיסותיו; הצלחת ההבקעה בזמן קצר וההתיעצבות על הרמה כבר בערב יום הלחימה הראשון; והשתתפות חיל האוויר בקרב היבשה

הגולן. לאחר הדיוון החלילתי הממשלה שלא לתקוף את רמת הגולן, החלטה התקבלה לא מעט על פי המלצה שר הביטחון משה דיין שהתנגד לכל פתיחה של חזית נוספת לפני שטתיים המלחמה בזירות האחרות. יש לציין כי הוא הבHIR עמדתו זו אישית ובפирוט לאלו פיקוד הצפון בפיקורו בפיקוד ערבי המלחמה ב-4 ביוני.

דוד אלעזר – אלוף פיקוד הצפון

Cפתח פיקוד הדרום במבצע "נחשונים" בסיני – בסוריה איפלו לא גיסו מילואים. לסורים היה ברור שאין شيئا' ממשוני בשגרה התקריות בין ישראל לבינה וכי ישראל לא צרה ויכול כוחות ממשי בגבולה (כפי שדווחו הروسים).

על אף הסכם הברית בין סוריה למצרים, במסגרת הרפובליקה הערבית המאוחdet המשותפת לשתי המדינות – המעורבות הסורית כנגד ישראל, ב-48 השעות הראשונות והקריטיות לתקיפה צה"ל בסיני, שפה לאפס. ארבעת ימי הלחימה הראשונים ביצעו סורים רק שתי פעולות ביום הראשון: תקיפה אוירית שלא סבה נזק רב, ויורי ארטילרי, ובשאר הימים בעיקר ירי ארטילרי ותקיפה אחורית קיינית של פלוגות ח"ר ושני טנקים עברו תל דן. הנזק שנגרם כתוצאה מפעילות סורית זו שסתם בשני הימים ו-17 פצועים, מרביתם פצועים קל. עוד נפגעו 205 בתים, 9 לולים, 2 סככות טרקטוריים, 3 מוגדים, 1 חדר אוכל, 6 מתבנים, 30 טוקטורים ו-15 מכוניות.

יש לציין כי הפגעה בחיל האוויר הסורי בתחילת המלחמה לא הייתה מתוכננת מלהתירה אלא באחנה בתגובה על תקיפת (שנשלה) על 4 יעדים בישראל, וכן הם רואו אותה. לא הייתה לכך ממשועות חמישה ימים לאחר מכן כשהחלה המערכת על רמת הגולן.

שקט מצד ישראל

האסטרטגיה הישראלית בזירה הסורית גרסה כי יש לשמר על שקט בזירה זו, כיון שצה"ל יילחם בזירה אחת בלבד, וכי לא אפשרי לרכז ממארץ ליותר מזירה אחת. עם זאת צה"ל מצא את עצמו, בניגוד לרצונו, מעורב גם בזירה הירדנית החל מצהרי يوم 6 ביוני. על רקע זה הובהר לאלו פיקוד הצפון כי צה"ל לא מתכוון להילחם בזירה הסורית וכי גם כוחות רבים, כמו אוגדה 36 (האגודה האחורה שהייתה פניה) וחטיבת השריון 37 מופנים לחימה בזירה הירדנית. האישור שנותן לחיל הים לתקוף מטרות בסוריה בליל 6/7 ביוני (תקיפות שכשלו) מהווה חריג באסטרטגייה שנתקטה.

לאחר 72 שעות כבר היה ברור לسورים שהهزנות הניצחון המצרי-ירדניות ביוםיים הראשונים בשקר יסוזן, ולמעט העربים נחלו TABOSOT צורבות בשתי הזרות. בשלב זה ירדה המוטיבציה שלהם להצורך למלחמה (שלא הייתה גובוה גם קודם לכן) לשפל המדרגה. במדינת ישראל, לעומת זאת, התחיל להתפזר ערפל הקרב והיקף ההישגים התחל להתבהר. באוירא זו התגבשה דרישת בקרבת התיישבות העובדת של עמק הירדן, לנצל ההזדמנות ולעילות על רמת הגולן כדי להסרי אחת ולתמיד את האוים הסורי שגורר להם את החימں שנימרו. הלחץ על הפיקוד העליון הופעל דרך הממשלה ובמיוחד מפלגות השלטון מפא"י ומפ"ם.

הממשלה בצהרי 8 ביוני לדון בבקשתם של יישובי עמק הירדן לכבות את רמת התוכנשה

התוכנית האופרטיבית "מקבת צפון"

תכנית הלחימה "מקבת צפון" התבססה על חטיבות הקו שהיו חטיבות ח"ר מרחביות (חט"ר) המאוישות בבני היישובים של בקעת הירדן, באיכות טובה, שמכירם היטב את הגזרה. חטיבה 2 הייתה ערוכה בעמק בית שאן, בקעת ננוות ובעינזב, האון ותל-קzie. חטיבה 3 הייתה עוזכה מצפון לכינרת ועד גבול לבנון. המבצע היה אמור להיערך עם חטיבת הח"ר הסדרה "גולן" ועם חטיבת השריון של הפיקוד – חטיבה 37. התוכנית התבسطה על הבקעת ממקבל של שתי חטיבות אלה, אחת סמוך לשניןיה, בצפון רמת הגולן, כשהחטיבה השರונית תוקפת בדרך לא מוכרת לסורים בדרום הדרומית לעבר הקרים עזירה ועינ' פיט ואילו חטיבת "גולן" כובשת (גם כן בדרך מפותיעה) את התלים עזיאת וואחר. היעד היה להתייצב בשיטה המפתח של צפון הרמה עם שתי חטיבות. תכנית זו נשאה אופי מוגבל, לא כללת את כל רמת הגולן ולא יעדים אסטרטגיים ברורים. התפתחות הלחימה בימים הראשונים גרמה לכך ששחררו כוחות אפלו לbijoux תונייה מוגבלת זו.

האויב הסורי

האובי הסורי היה ערוך עם 3 דיוויזיות: ברמת הגולן 2 דיוויזיות במערכות הגנה, חטיבה 12 הצפונית, שמקדתה בעלייה וחטיבה 35 הדרומית, שמקדתה בחושניה. דיוויזיות אלה פקדו על 4 חטיבות ח"ר ועוד 2 חטיבות חטיבת מה"ל (השמר הלאומי) בצפון ועל 2 חטיבות ח"ר ור' חטיבות מוה"ל בדרום, סך הכל 6 חטיבות ח"ר, ועוד 2 חטיבות ממכנות/משוריינות באלא-חרה וחתיבה מה"ל (סך הכל 12 חטיבות בrama). חטיבות אלה היו מבוצרות על הקירע במתלים פלוגתיים ומוגדים לאורך היציים העולים לרמת הגולן. עוד הייתה דיוויזיה 42 בדמשק, כעתודה אסטרטגית למעורבות בשasset האזרבג.

מודיעין שהbia לשינוי

בלייל 9/ בינוי 1967 יירט אגף המודיעין מברק מאת נשייא מצרים נאצ'ר, שנשלחה לנשיא סוריה נור אדזין אל-אתאסי, ובו נאמר: "אני סבור שישראלי עומדת לרוכז את כל כוחותיה נגד סוריה כדי להחל את הצבא הסורי, וטובת העוניינים מחזיבת אותו ליעץ לבם להסכים להפסקת הקרבות ולהודיע לאו-טראט (מצור האו"ם)", כדי לשומר על צבא סוריה הכביר. הפסדו את המערקה גזאת. אלהים יהיה בעורתנו בעמיד. אחד גמאל عبد אל-נאצ'ר".

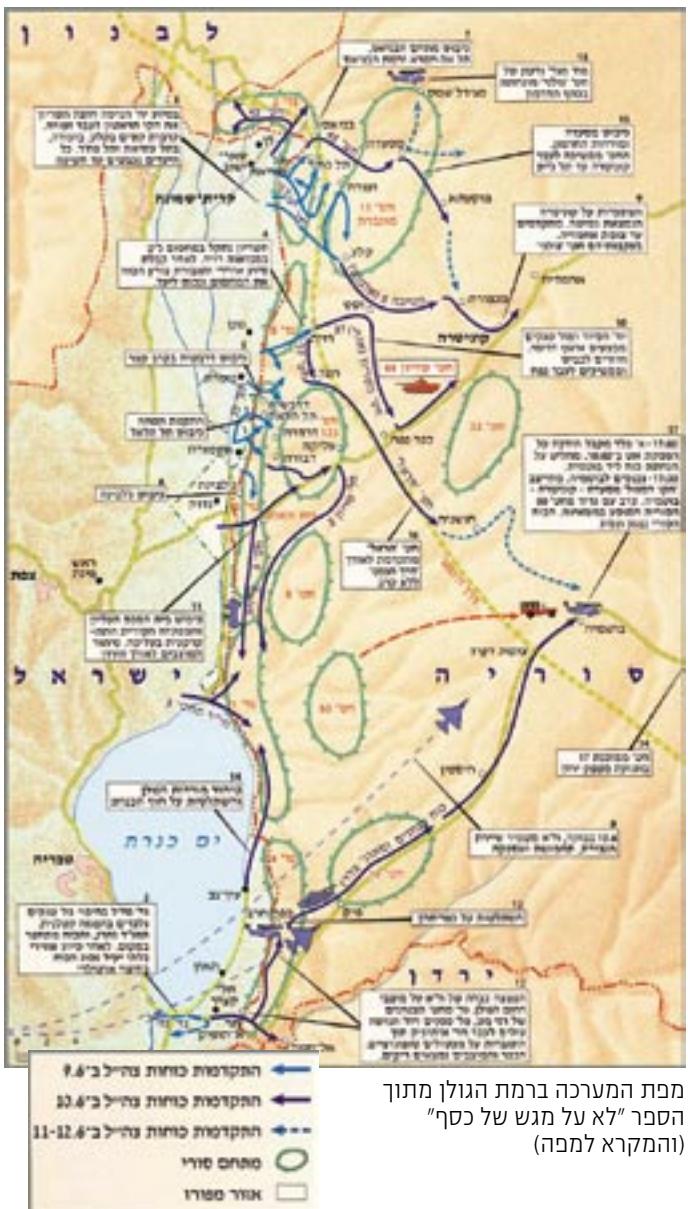
ת恂ואה מיירוט מברך זה, שפירשו שהמלחמה הוכעה למשה בזירות האדרות, הרה שר הביטחון משה דיין לאלו פיקוד הצפון דוד אלעזר, ב-9 ביוני בשעה 07:00. לתקפו.

המערכה על רמת הגולן

הפעולה בקיום פנימיים של ישראל אפשרה למתכ"ל להעיבר עוצבות רבות מהזירות האחירות ולרכז בחזית הגולן. כך, בנוסף לחטיבת גולני והחטמ"רים (הعروכות ממילא בקוו), הועברו מפקדת אוגדה 36 והחטיבות 37, 45 ו-10 – למעשה כל חטיבות השריון והחטיבות המוכנות – מהזירה הירדנית לעבר יזרת הגולן וכן הועבירה חטיבת הצנחנים 80 שהשתתפה במערכת אבו-עגילה בסיני. אולם החטיבה הראשונה שהוועלתה צפונה, לאחר שבעצמה מאמצט הטעה באוצר כונתילה בדרום הנגב, היא חטיבה שיעון 8 (המוקטנת) שהיא גם הראiosa שנמנסה לkrv ב-9 בחודש, במאםך לכיוון עורה וען-פיט (שלפי תוכנית "מקבת" היה מועד לחטיבה 37 של הפיקוד). בסופו של דבר ריכמ' צה"ל בהדרגה בפיקוד הצפון 7 חטיבות מול 12 החטיבות הסוריות. 7 החטיבות האלה היו אמורות להבקיע מערכים מבוצרים מנמו לגובה על מותם לשלוט לרמה.

המעורכה על רמת הגולן במלחמת ששת הימים נמשכה אמנים 36 שניות עד להפסקת האש, אך הכרעה הושגה כבר לאחר 11 שעות! אירועי הלחימה בזירות מצרים וירדן בימי הקודמים אילצו את פיקוד הצפון "לגלג" את המוקפה על רמת הגולן, לפי סדר הגעת הכוחות מזרחיות הלימה הארץ-תית. השימוש בכוחות פיקוד הצפון בזירת ירדן וריכוז כוחות נספחים מזירה זו וגם מזרית מצרים, גורמו לכך שבימימת הלחימה הראשונה והמכורעת נטלו חלק בלחימה רק שתי חטיבות (מתוך 7 חטיבות שעמדו לרשות הפיקוד בסיום הלחימה) הבקיעו את מערכם הסורים ברמה, היו אלה חטיבת השוריון 8 ובפיקודו של אלברט מנדרל חטיבת הח"ר "גולני" בפיקודו של יונה אפרת.

וועדי הרכזונות בראשוניות הפלג בענין לביאו את תוכניות "הברת".

מפתח המערכת ברמת הגולן מותך
הספר "לא על מגש של ספר"
(ומהקרא למפה)

כשהתיבה 8 מבצעת את תפקידיה של חטיבה 37 בתוכנית המקורית. על החטיבות שייעדו לתקיפת המערך הסורי, היה לטפל במקביל בשלוות המדרגות של המוצבים הסורים ממתלול הגולן, כשהתיבה 8 עלה במדרגה העליונה, ממציב קלע וצורה, ואפורה בכך לחטיבה "גולני" לפעול נגד מוצבי תל-אחור ותל-ע'זיאת במדרונות האמצעית והתחתונה. لكن גם סדר התנועה היה שחייב, 8, שגעורזה בכוון מפלוגת הסיר של חטמ'יר, 3, הובילה בתוווא שסתוריהם העריכו שכן אפchorות בהעלות בו כוחות גדולים, מכפר קובל' לבירע ביתם למושג זרב-ל-שיירב גיינשטיין, ועודיו יושבבו לאיירוב.

סוציאל נגבעת האם ומוגבי גור אל עסcker ועומוש ומשם ישות ליעזה.
 בשתי החטיבות אירעה טיעות בניווט לאחר תחילת התנוועה. עקב טיעויות אלה מצא עצמו גדור 129 של חטיבה 8 בשטח ההשמדה של מוצב קלע והושמד כמעט כולו, ורק שני טנקים שלו הצליחו לבסוף להשלים את ביצוע המשימה; ומגודר 12 של "גולני" מצא עצמו בשטח ההשמדה של מוצב תל-פאchar ונאלץ לבצע התקפה חזיתית במדרון. בקרב הקשה שהחפתה ונמשך 4 שעות ושבו התגלו בו מעשי גבורה ובטים, נהרו המג'ד ועשרה חיילים וכן ננטשו עשרות חיילים. לעוממת גדור 377 של חטיבה 8 ועוד 51 של "גולני" ברגיון אה' יונאיו אוניברג חבל-גיאנאה ללבנטה ובמנואן לא-גיאנאות.

ב-1800911 לאחר 11 שעות, הסטים למשה קרב ההבקעה של שתי החטויות (8 וגולני) כשהן מתבססות על שפת הרמה בצפון, לאחר שהכדריוו את חטיבה כבשו את מוצב עזנהה ותג עז'יאת בלחימה קלאסית כ幽默 לא נפצעם.

חמיינרבה 37 יראה משפט ברוברב יומת 9 רחודות וויאה ומפירבות לרמה בינוין

מ歇יחת טנקים אס-יו-100 סורי שהושמד

הסורית. ההישענות באגף הצפוני על קניון נחל שניר, הרידוב והחרמון הנקנה אוג' אחד בטוח לנוכחות הלחומים – האגף הצפוני – תוך עימות רך עם חטיבה 2 של מה"ל וחילים מחתיבת ח"ר 11 הסורית בשלב הקיטי הראשון. בעקבות הצלחה זו התאפשר מוליך לקיפול מערכ המגננה הסורי כולם ברמת הגולן מצפון לדרום.

ריכוז הכוח מול נקודת התורפה תוכנן ניצול תועאי התקדמות מפתיעים במערכי האויב הוכיח עצמו ואפשר טיפוס לרמה מול מערכיים מבוצרים ומשטח נוקן לבוהו.

הרחבת גזרת ההבקעה דרומה באמצעות חטיבה שריון 37, שהצטרף לאחר 5 שעות לחימה, לא אפשרה לתגבר את הגזרה הצפונית באמצעות כוחות שהיו להם במרקי הרמה ודורה ואפשרה לרבי עוד כמה עשרות טנקים ישראליים ברמת הגולן בלילה 9/10 ולפתח ציר תחזקה משופר מגונן לדורה.

עיקורן הנזילות נשמר ברמה המערכיתית באופן מעורר השטאות. האויב הסורי לא הצליח להתארגן מחדש לאחר ההבקעה זאת בעיקר מפני שמאדי כמה שעות הגיעה עצבה ישראלית חדשה, שטרם השתתפה בחימה, ונכנסה רעננה למרחב הדוגמה המרשימה ביותר הינה האיגוף האנגלי באמצעות חטיבה צנחנים 80 בפיקודו של דני מט. איגוף זה לא הצליח לסורים להיערך מחדש בගזרת רפ"ד-תל פארס, וחטיבה ח"ר 3 סורית שניסתה להתקוף את האזור המשמדה כליל על ידי הצנחים שהקדים אותו במספר דקוטות.

סיכום קצר

לסיכום אפשר לומר כי שלושה גורמים מורכבים אפשרו להשיג את ההכרעה המהירה בזירה הסורית, על אף נחיתות ביחס העוצמה של פיקוד הצפון והנתינות הטופוגרפיה: דיעת האויב על מה שהתרחש בזירות מצרים וירדן שבודאי לא תרמה להרמת המוראל בקרב יוסטוי; הצלחת ההבקעה בזמן קצר וכן התייצבות על הרמה כבר בערב יום הלחימה הראשוני, עם האפשרויות שמהלך זה פתח יכולתו של חיל האויב להתקפות מבצעיו במרחב הסורי.

שחטיבת 8 ביצעה בפועל את התוכנית שהיא – חטיבת 37 – התוכננה אליה לפני המלחמה, קיבלה חטיבת 37 משימה אחרת בגיןה דרומית יותר ונכנסה ללחימה בשעות אחר הצהרים של אותו יום – גונן – וויה. לאחר לוחמה לא קשה של שעوت אחדות נאהזה אף חטיבה 37 עם ערב בשפט הרמה ברווה.

10 ביוני היה בעיקרו יום של השטלוויות ומרוץ נגד הזמן. הסורים, שנכראה נשברו מתחומות הלחימה ב-9 בחודש, ולאחר שידעו את שהתרחש בזירות מצרים וירדן, גילו ביום זה התנגדות ספורנית בלבד. בצהרי היום בשעה 45 (שהיתה לאחר הלחימה בצפון השומרון) את רמת הבסיס (מצפון ל"גולני") ותוך מספר שעות התקדמה לעבר מסעדה כמעט ללא לחימה. מפקדת אוגדה 36, שם היא עלתה מצפון השומרון, עסqua במבצעים דומים עם החטם"רים 2 ו-3, וחטיבה הצנחים 80 הובאה מהלחימה בדורות לסדרת השטלוויות בסיוו מסוקים מאוזר פיק – אל על צפונה לצומת רפ"ד (בוטמיה) והלאה. מבצעים אלה הם שקבעו לבסוף את קו הפסקת האש על קו התלים חזקה-עכשוויה.

בשעה 101000 כבר דיווח רדיו دمشק על כיבוש קוניטרה אף על פי שצה"ל נכנס אליה רק ב-1415. בದמומי הערב של 10 בחודש, היה הצבא הסורי יכול בתמונות כללית וצה"ל יכול היה להגעת לשיח-מסיכון לדמשק דמישק אף בכך.

חיל האויר שהתפנה מהזרות האחרונות ביצע ב-36 השעות של הלחימה בגולן למעלה מ-1000 גיחות, מהם כ-650 בסיוו אויר התקפי לקרב ביבשה – יותר מכך מכך הגיחות שביצע בסיני בסיוו ליבשה במהלך המלחמה כולה. לריכוז ממש זה הייתה השפעה רבתה על התמונות הסוריות.

נקודות ציון במערכת על הגולן

התוכנית האופרטיבית הפיקודית "מקבת-צפון", שהייתה בסיס לפיתוח הלחימה בזירה, התבררה כתואמת את התנאים בשיטה ואת ההערכות

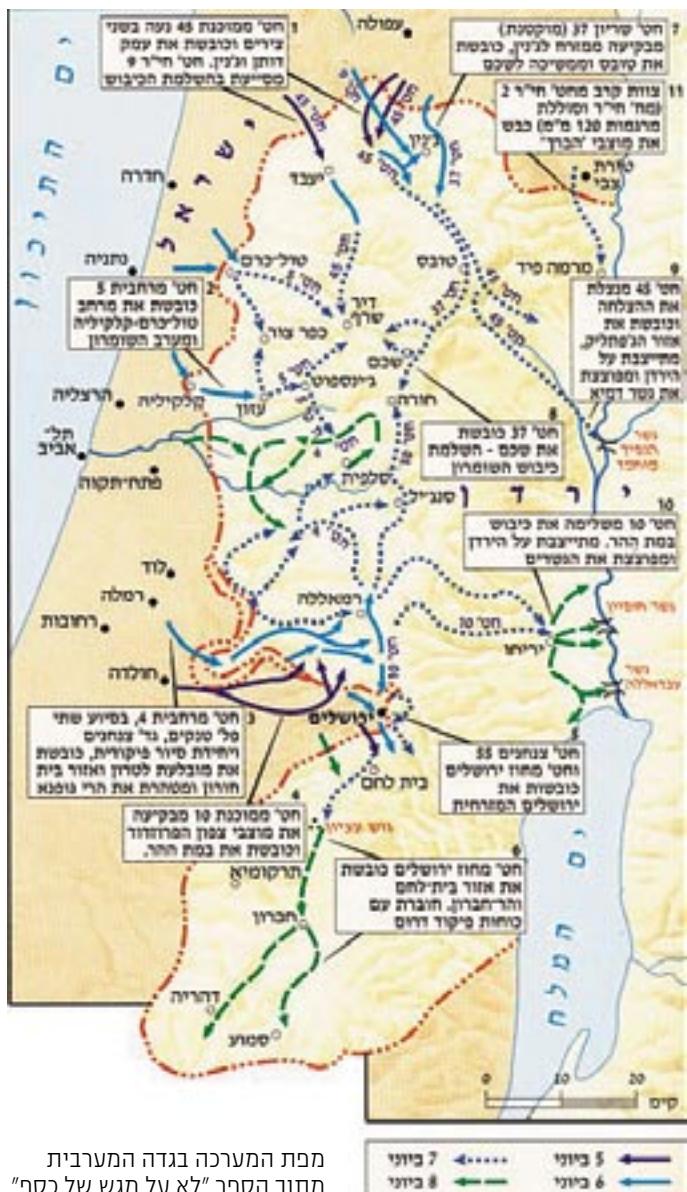
טנק ט-54 שהושמד

מלחמת ששת הימים

המערכה בירדן

אל"ם (מיל') בני מיכלסון

הרי שלושות הירדנים עמדו שלושה צירום לTAGBOR ירושלים: מחברון, על גב ההר מדרון (אולם במרחיב יהודה לא היו להם עתודות לניד) ; מצפון, על ציר גב ההר מeson שכם; ומזרחה על הציג מריח, כשבמרחיב יrhoו - מעלה אודומיים מרכזות העתומות היזרניות. גם ציר מעלה אודומיים - יrhoו מגע לפונן ירושלים ומתחבר לציר משוכם באוצר תלא' פול, וזה הופך את תלא' פול לשטח המפתח במערכה על ירושלים, כיוון שתפסתו המקדמת מונעת הגעת תגבורות לעיר ונסיגת ממנה הן מצפון והן מזרחה.

מפה המראה בגדה המערבית
מתוך הספר "לא על מגש של סף"

שני פיקודים כנגד חזית מזרחית

שתי מערכות בשתי גזרות

במלחמת ששת הימים ריכזו צה"ל את המאמץ העיקרי בזירה המצרית כדי להכريع את הצבא המצרי בסיני ולהסירו אויסם מעלה מדינת ישראל. לא היהתה כל כוונה לihilם בזירה הירדנית ואך לא לתקוף, על אף שה坦שה חזית מזרחית, שכלה את צבאות ירדן, עיראק, מצרים וסוריה, שמקצתה בירדן בפיקוד הגנול המצרי ריאד. לראשונה הוקמה חזית מזרחית למבצעים כנגד ישראל. חזית זו החלה להיות פעילה בוקר 5 ביוני, ובמקביל לתקילת המלחמה בזירה המצרית.

הירדנים השתלטו על ארמון הנציב (מפקדת כוח משקפי האו"ם) בירושלים ופתחו באש לאורך כל החזית עם ישראל. ניסיונות ישראליים לעצור פעילות זו באמצעות דיפלומטיים בסיוו האו"ם לא צלחו. כאשר נדמה היה למודיעין הישראלי בשעות הצהרים כי קלטו פקודה ירדנית לתקוף את הר ה挫פים קיבל אלף פיקוד המרכז, עוזי נרקיס, אורן ירוק לתקיפה ברוחב ירושלים. זמן מעט אחר כך קיבל גם אלף פיקוד הצפון, דוד אלעזר, אישור לתקוף בצפון השומרון כדי להפסיק היר הירדני ואת האום על שדה התעופה ורמת דוד ויישובי העמק.

הנה כי כן התפתחו שתי מערכות נפרדות בזירת ירדן עם תיאום מועט ביותר ביניהן.

מערכת מאולתרת לכיבוש ירושלים

כאשר קיבל עוזי נרקיס ב-5 ביוני בשעה 13 את אישורו לצאת למתקפה לא הייתה בנמצא שום תכנית אופרטיבית (תכנית מגירה) כוללת לכיבוש ירושלים, בהתייחס לכוחות שתפקידו בזאת הרוגע. עם זאת היכרות רבת שנים של אלף הפיקוד, המפקדים והכוחות עם הזירה אפשרה לקיים נוהל קרבי חפו ביותר תוך מיצוי מרבי של עוצמת הפיקוד. לרשות הפיקוד עמדו 4 חטיבות ועוד גודר שריון פיקודי:

- מפקדת פיקוד המרכז - ברמה.
- חטיבת חיר' מילואים 16 ("חטיבת ירושלים") בפיקוד אל"ם אליעזר בן אמיית - ערוכה להגנת העיר ירושלים וה"פוזדור".
- חטיבת מילואים 10 ("הראל") בפיקוד אל"ם אורן בן-ארי, שהייתה עתודה הפיקוד, בתנועה משטחי כינוס על יד בנימן לכיוון ירושלים.
- חטיבת חיר' מילואים 55 בפיקוד אל"ם מוטה גור, בתנועה לירושלים.
- חטיבת הגמ"ר (הגנה מרחיבת) 4 שהיא חיר' מילואים בפיקוד אל"ם משה יטבת, ערוכה מול לטرون וצפונה.
- גוד טנקים פיקודי (גוש פ' - גוד שריון פיקודי) 182, חילקו בירושלים וחלקו בגזרת לטрон.

קצין האג"ם הפיקודי, סא"ל אוריק רגב, עסק בתיאום כל העוצבות האלה והגעתן למתקפה מותמכת לכיוון ירושלים. הקרע בגורת ירושלים מותאיינית בשטח הררי מתון ולמעשה היא אוכף בין הרי יהודה בדרום להרי השומרון בצפון. ירושלים ממוקמת באוכף זה המהווה צומת צירם המחברים את שפת החרס עם בקעת הירדן ממערב למזרחה וכן הוא מסמן את קו פרישת המים של רכס יהודה ושומרון. כיוון שישראל שלטה בעלייה ממישור החוף דרך "פוזדור ירושלים" המפורסם,

מדרומים וחטיבה 55 לוואדי ג'וז וכינורה את העיר העתיקה מצפון ומזרחה. הניסיונות לקדם את חטיבות הגדוד הירדנית 27 ו-60 באור יום עבר ירושלים נתקלו בתיקפות אוויריות רצוף שפגעו בכלים רבים, ושארית הכוחות חוסלה על ידי חטיבה 10 באוצר חיזומה.

בשעות הצהרים, כאשר נודע לנרגל רייד על המתחASH בזירה המצרית ועל הראות הנסiga של גנרטל עמרם בשעה 16:00, הוא הוציא הוראה מקבילה לצבא הירדני, על אף הוראה נוגדת של המלך חוסיין. מכאן ואילך חודל למשעה הצ"י לתפקד כבאה מאורגנת.

המעוכה על יושלים נשכה כ-27 שעות בלבד, מ-5 ביוני בשעה 1300 ועד למחנות 6 ביוני בשעה 16:00. היה זה פרק זמן מספק להכרעת המערכת על ירושלים ולהכרעת כל המלחמה בזירת ירדן, תוך מגורutz הצע"י וכיבוש מרבית השטח של המדה המערבית. יחס היעוצמה במערכה זו היו 1:1, לערך אשר לאויב היה יתרון באיכות אמצעי הלוחמה בתחום השריון, הארטילריה והנשק הקל. האויב היה עורך בקרע מוכרת לו ומוציא היטוב ועיקור הקרבנות התנהלו בלילה. עלינוות חיל האויר הישראלי לא הייתה גורם ממשמעותי בשעות אחריו הצהרים של 5 ביוני ולילו.

המעוכה על צפון השומרון – האוגדה הרביעית

אוגדה 36 בפיקודו של אלוף אלעד פולד הוקצתה מלכתחילה לפיקוד הצפון והכניםות המגירה של כוונו בעקרון מול האתגר הסורי. אולם, כאשר הוברר בצהרי 5 ביוני כי החזית המזרחתית – מגורות האוגדה המערבית (וירדן) – מתחילה להיות פעילה ונוגמתה לשתק את שדה התעופה ברמת דוד (באמצעות ארטילריה וגדוד קומנדוז מצרי) ולאיים על יישובי עמק יזרעאל והטענים, ניתנה פקודה לאוגדה להיערך להטרת האוים הירדני מכיוון צפון השומרון. לביצוע משימה זו ירדña האוגדה מהזירה הסורית והתרכזה לכיוון הזרה הירדנית מול צפון השומרון.

טנק שרמן בירושלים

לשעות האוגדה עמדו לבסוף 3 חטיבות. אולם, בהיותה מפקדה משימית ו בשל השינוי המהותי בזירת הלוחמה הפיקודית, הוכפפו החטיבות לאוגדה בהדרגה ולא מלכתחילה, כך שהיא נאלצה לשנות את התכניות פעמים אחדות. להלן החטיבות:

- חט' מモונת 45 בפיקודו של משה ברייל (בריכובנא), הייתה הראשונה שתקפה והראשונה שהוכפפה לאוגדה. פעילותה ריתהה מעשה את מרבית כוחות האויב בגזרה.
- חט' ח"ד 9 בפיקודו של ברוך גלבוע, הופעלה בעיקר לכיבוש השיטה העירונית של ג'ין.
- חט' השריון 37 בפיקודו של אורן רום, הורדה מהזירה הסורית לאחרונה והוכפפה לאוגדה, אגפה את מערך האויב מזרחה והכירהה מעשה את הקרב על צפון השומרון.
- כוחות מחטיבת הח"ר המרחבית (חטמ"ר) 2, נשלחו לבצע מהלך הטעה בעمق בית שאן.

פריסה המתאימים ללוחמת שריון דרומה מרכשי ההרים על הגבול. העיר ג'ין הקרקע בצפון השומרון הנה הרוירית. עמק דותן, ועמק זבדה הם שטחי

שריונית AMX-13 בירושלים

האויב הירדני שהיה עורך בירושלים ובמרחבה, כלל את הכוחות הבאים:

- מפקדת החזית של הצבא הערבי הירדני (הצע"י) – ביתין.

חטיבת ח"ר 2 – צפון ה"פרוזדור", מლיטון וצפונה עד ביתוニア.

- **חטיבת ח"ר 3 – בזירה ה"פרוזדור", מביתוニア – תל-אל-פול ועד גבעת המבתר ובעיר ירושלים המזרחית.**

מוד מחטיבת ח"ר 29 (חט' הר חברון) – בדרום ה"פרוזדור".

- **חטיבת ח"ר 27 מוקטנת (עתודה זירתית) – מרכזת באוצר מעלה אדומים.**

חטיבת משוריינית 60 (עתודה זירתית) – מרכזת בין יריחו למעלת אדומים.

התכנית הפיקודית שהתבצעה החל מצהרי 5 ביוני ונמשכה בכל היממה העוקבת תוך בידודה מרחב יהודה ושומרון, חטיבת 55 תקפה ממרכז מדרומים ומצפון תוך בידודה מרחב יהודה ושומרון, חטיבת 3 הירדנית, תוך הגעה לבב העירוני של מזרחה ירושלים והעיר העתיקה, וחטיבת 4 הופנתה ישירות לרמתלה כדי לאבטחו את גזרת ירושלים מצפון.

ב-5 ביוני בשעה 1320 ניתנה הפקודה הבאה לחטיבת 10: "לפוץ בזרת מעלה החמישיה – מוצא ולכבות את השיטה החיוינית של ירושלים בזירת תל-אל-פול במחירות המרבות, עד 6 ביוני בשעה 04:00".

hil האויר שלנו שהיה עסוק וובל' בזרה העתיקה לא הצליח למונע תקיפות של חיל האויר הירדני וחל האויר היראקי על מטרות במרכז הארץ, אולם הפיל את מרבית מטוסי האויב התוקפים לאחר שביצעו את זמינים. עם זאת הפעיל חיל האויר את טיסת ה"פוגות" לפעולות מנעה על ציר מעלה 27 ו-60, העותדות הירדניות, תל-אל-פול לפני כוחותינו (אילו הגיעו היה מותאפשר להן להטעוב בקרב בירושלים ואף לדТЬ מערכה לכוכו השפלה).

ליל 5/6 ביוני היה השלב המכריע במערכה על ירושלים. בלילה זה תקפה חטיבת 10 באربעה צירדים ובמקביל לעבר מרחב בידו – נבי סමואל עם 4 צג'מים (צווותים גדודיים משוריינים), מיגרה את המערך של חטיבת 2 הירדנית והת'יצה ב-6 ביוני בשעה 03:30 בתל-ז'זהר, תוך שליטה על צומת הכבישים מצפון ומזרחה באוצר תל-אל-פול והכירהה בכך את המערכת על ירושלים.ليل זה עלה לחטיבה ב-20 הרוגים וב-70 פצועים. באותו לילה כבשה חט' 16 את אבו-טור (לאחר שכבשה בשעות אחר ה策יריים של היום הקודם את ארמן הנציג, מוצב ה"קיניק" וצ'ר-ב'ה) ובזודה את ירושלים מדרומים ואת חטיבת 29 בהר חברון משורר הצע"י. באשمرة האחורה של הלילה תקפה חטיבת 55 את המושבה האמריקאית, את שיח' ג'ראח וגבעת התחמושת תוך פריצה לשיטה העירונית של ירושלים המזרחית. בקרוב זה, בגבעת התחמושת בלבד, איבדה החטיבה 24 מוטובי לוחמי. פריצה זו וריתהה את כוחות חטיבת 3 הירדנית לשיטה העירונית, לא אפשרה להם להתעורר בגבורות שכנות או לסתג.

בבוקר 6 ביוני פנתה חטיבת 10 דרומה ועד לשעה 1000 כבשה את תל-אל-פול, הגבעה הצורפתית וגבעת המבתר. חטיבת 16 התקרכה לעיר העתיקה

ולא נטלו כמעט חלק בקרוב. אולם חטיבת השריון הירדנית 40, על אף האיחור בהטלתלה לקרוב, הגיעו בעיתוי מותאים לצפון השומרון והצילהה לבлом את מאמץ אוגדה 36 במשך כיממה, עד שהאגוף של חטיבת 37 הישראלית הכריע אותה.

- אמנה אופיינית במיוחד בזוקר 6 בחודש על ציר יריחו – מעלה אודם – ירושלים עיכבה באופן משמעותי את העתודות הירדניות, כשהוחלט להטילן לקרוב, והשמידה את דובן. אולם חטיבת 40 הצליחה להגעה מאוחר יותר ועד צפון השומרון ללא הפרעה מצד חיל האויר, אם כי נסיגתה משם, יומיים לאחר מכן, שובשה קשות בשל התקיפות האוויריות לאורך ציר הנסיגה שהשמידו כלים רבים.

הגישה העקיפה תוך ניצול ידע עמוק על הקrukע במרחב הלחימה, אפשרה לפיהה המunterכית על ידי חטיבת 16 מדורים וחטיבת 10 מצפון, תוך הימנעויות מקרובות מיטותיים; ואילו ברמה הטקטית החדרת גדור השריון 95 של חטיבת 10, בתוואי לא מסומן, לעבר חרבת קיאק, אפשרה הגעה מהירה לשיטה המפתחת של תל איזהרה, ללא לחימה באובי אלא רק בקרוקע. החדרת חטיבת 37 בדירים-אבירדייף באג' הירדני בצפון השומרון גורמה הן להכ儒家 טקטית והן להכ儒家 אופרטיבית של המערכה.

● הבקעה ורתווק האויב בשתי המערכות, על ידי חטיבת 55 בירושלים וחטיבת 45 בצפון השומרון, היו הקרובות הקשיים והעקובים מדם בזירה הירדנית. אمنם הם רתקו כוחות ניכרים של האויב בשתי הגזרות, אולם המחריר העלה את השאלה האם אפשר היה להגיע להישג דומה של ריתוק האויב והבקעת מערכיו בשיטה אחרת?

● אמצעי לחימה, יחס כוחות ותורת לחימה: אפשר לומר כי בזירה הירדנית הנהו הירדנים מיתרין ניכר באיכות הטנקים והארטילריה. טנק הפטון הירדנים עלו באיכותם לאין ערוך על טנקים AMX-13 והשרמן שהיו ברשותם צח"ל, ס"מ צח"ל הירדנים (הן הלוונגטום והן ה-115-M) עלו בהרבה על תותחי 25 היליטואוט שברשותן. התותחים המתנייעים מסוג M-52 שהתחלו לחטיבות הירדני הרכחו עלו על המרגמות הכבידות המתנייעות 120 מ"מ שהתחלו לחטיבות השרין הרכחים בזירה הנם 1:1 ואילו צח"ל שלגנו. כל זאת כאשר ייחס הרכחו הכלליים בזירה הנם 1:1 ורתקו צח"ל תוקף והירדנים במוגנה. נראה עם זאת כי העליונות של תורת הלחימה הישראלית שדגלה בגישה עקיפה מצד אחד וחולשת מערך הפיקוד והשליטה המצרי-ירדני מצד שני היו גורמי המפתח לניצחון צח"ל בזירה הירדנית.

טנק ירדני בלהבות

מהווה צומת תחבורה חשוב של הציריים המתנקזים מהעמקים לעבר שכם ממערב דרך צומת ערבה וסילת-אזהר, ומזרחה להרי השומרון דרך טובס. האויב בזורה כלל חטיבת ח'יר' וחטיבת שריון שהגיעו במהלך ליל 5/6 ביוני באופן הבא:

- חטיבת ח'יר' 25 וגדור שריון חזית מס' 12 (30 טנקים פטון 47-M) הייתה ערוכה בוגרתה ובמצורת במצבים מוחלקיים-פלוגתיים ובמתחמים גודדים, בין היתר הגלבוע במצווח לאום-אל-פחים במערב כשהמפקדה שלה בסנור.
- חטיבת שריון 40, העתודה היזירית, נעה בלילה 5/6 והתייצבה בעמדות שליטה על עמק דותן עם דמדומי הבודק של 6 ביוני. החטיבה נעה על שני צירי האווק של השומרון וכלה 90 טנקים פטון M-48.
- ההבקעה של מערכתי חטיבת 25 והשמדתו של הגדור הקדמי של החטיבה, גדור 20, נעשו החל מאוחרון של 5 ביוני ובמהלך הלילה של אחריו, על ידי חטיבת 45, תוך כיבוש מוצבי יעד – כפר קו. עוד באותוليل (6/5) פנתה החטיבה לעבר ג'ין, וזה אפשר לחטיבה השריון 40 להתקין לחדרו למערך העורפי הירדנית של חטיבת 25 (גדודים 19 ו-21) של חטיבת 40 (גדודים 19 ו-21) ולהתיצב בשחר 6 ביוני עם 3 צג"מים (צוות גודדי משוריין) ממערב למזרחה, בצדמת ערבה, קבטיה וציבdra, תוך שליטה על שטחיה הפריסה של עמק דותן וציבדה. בשעות הבוקר המוקדמות של 6 ביוני מצאה עצמה חטיבת 45 הישראלית במצב מאד קשה כשבוכחותה, לאחרليل קרבות מחייש, נמצאים חלקים בשיטה החשמדה של עמק דותן ותלקם בפאתי ג'ין, מול אויב בעל עדיפות בטנקים וארטילריה. במצב זה נאלצה החטיבה לסתור ולהתארגן מחדש ברכסים שמצפון לעמק דותן. כל יום 6 ביוני עבר בקרבת אש עם הירדנים ובניסיונות חילוץ של כוחות החטיבה מתוך שטח החשמדה של עמק דותן.

עווזי נרקיס – אלוף פיקוד המרכז

הכרעה וניצול הצלחה

בערב 6 ביוני, בעוד חטיבת 45 מטהרונת, והוחדרה חטיבת 9 לכיבוש ג'ין וחטיבת שריון 37 והוחדרה דרך דיר-אבירדייף כדי לאגוף את המערך הירדני כולל מזורת. מחלק זה הפתיע את הצג"ם (צוות גודדי משוריין) המורח של חט' 40 בזיבdra ואת החטיבה הירדנית ככליה מפני שהתקבע מכיוון לא צפוי. הפתעה אפשרה לטנקים AMX-13 של חט' 37 להתגבר על הפטונים החדים של חטיבת 40. במהלךليل 7/6 ביוני וביבוקר 7 לחטיבה השמדת הצג"ם המזרחי של חטיבת 40 בסיסו חיל האויר שלגנו בעיטה שניסה לסתור שערת דרומה. המשך המהלך הוביל את חטיבת 37 לנORTH דרומה דרך טובס ולהיכנס למחורת (8 ביוני) לשכם מזרח, עיר שבה התקבלה על ידי תושבים צוחלים שהשליכו אורות, בהיותם בטוחים שאליה היראקים שהגיעו לעוריהם.

נקודות לציין

- מתקפה מוקדמת של עוצבות פיקוד המרכז מצאה את יחידות הצבא הירدني מוקבעות לאזורי ההגנה שנקבעו להן מרחק, ללא תגובה למאצחים של צח"ל ובלי ניוד כוחות הירדנים. תופעה זו אפשרה לפיקוד המרכז להילחם בחטיבות הירדניות, בכל אחת בנפרד, ולבסס לרוכז שלוש חטיבות כנגד חטיבת 3 הירדנית בירושלים. כך שליל אף השווין הכללי ביחס הכוחות הצלח הפיקוד להשיג יחס כוחות עדיפים בנקודות הרכעה.
- מכבה במרכז הכוחם הקרים של מרכז יהודה ושומרון – בירושלים – שהייתה גם מרכז הכוחם בהגנה הצע"י, גורם לכך שללאחר הכרעת המערה על ירושלים (המערכה בצפון השומרון), נפלו שאר חלקי הגדה המערבית לידי כוחותינו כפרי בשל.
- עתודות הצבא הירדני הוטלו לקרוב במוהוסס ולשוערין בעוד חטיבת 10, עתודה פיקוד המרכז, הוטלה לקרוב מהתחלה. במצב זה, כאשר כבר הוטלו חטיבות 27 ו-60 הירדניות לעבר ירושלים, הן אחרו להגעה

סיפור קרוב הלילה של חנין האמכ"סים* בששת הימים

הדיוןות המצהיבות וסודות החול של מדבר סיני מהקנו זה מכבר את אותן של אחד מקרים המשווים הנודעים שבמלחמות צה"ל. זה סיפור על אומץ לב ועל מניגות בMITTEDה בתנאי לחייה בלחן אושרים, על מעשי מופת וגם על מחדים. זה סיפור שראוי לשמש נר לרגלו של כל שרוינאי, בין אם היה איש אמכ"ס לפני 40 שנה או לוחם מרכבה 4 ביוםינו אלה.

כתר לאייר פא"ל (מיל') יאהר שילוח

הגדוד אינו במצבתו המלאה. שתי פלוגות טנקים נלקחו ממנו עוד בתחילת המלחמה והועברו לגורות אחרות. נשארו עם פלוגה ג' ("ג'ורן") של רס"ן אמרנון מרוטן ועוד מחלקה מפלוגה צ'. כל השאר הסתכם בשני חול"מים דגם ד' (ונושא מרומות 120), חול"ם חבלה עמוס מושקים ופגניים ("ירוקנים ממולאים דלק ומוחברים למגנון פיצוץ, בעלי יומרא האנטינית), חול"ם קש"א (קצין קישור ארטילרי), חול"ם מבערים, חול"ם מודיעין מצויד ברמישרבר בשער ארכ' ארכ' 4, ג'יינה על פלוניה קרייזר ומושיאם גזע.

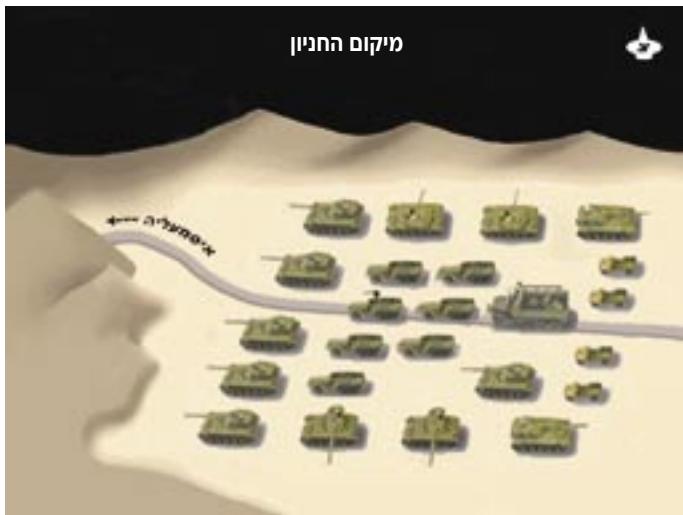
נטלית חלק באוטו קרב כסמל מחלקה ואת סיור המעשה אני מביא מנקודת מבטו אישית. יחד עם זאת נועזרתי בתיאורים וצייטוטים מפיים של חברי לשחק ואלה תרמו רבות להשלמת התמונה.

צומת ביר-גאנפה, 7 ביוני 1967. חטיבות 7 ו-60 משילמות את טיהור ה"מלז". גדר האם"ס" שלנו, גדור 19 (מחטיבה 60 מילואים) בפיקוחו של סא"ל זאב איתן (וילר) חוננה ליד הצומת. שלושת הימים לאחר מכן עברו עליינו ללא קרב של ממש. עיקר הלחימה נעשתה על ידי טנקי השוט והמגש של חטיבה 7, בעוד חטיבה 60 שלנו עסקה באיגופים ובטיהור מתחמים שנשטופו כבר קודם לכך.

טיהור מתחמי ביר-גפגה

* אַמְקָסִים – כינוי (כיתוב) שהיה בצה"ל לטנקו AMX-13 הטרופתיים הקלים (משקל 14.5 טון) והמהירנים ובעיל השריון הדק, שהיו חמושים בתותחין 75 מ"מ, לשירותו בצה"ל החל ממלחמת סיני (1956) ועד שיצאו מהשירות לאחר מלחמת ששת הימים. (כיום הכיתוב הנכון הוא: אַיָּם-אַקָּסִים).

בديיעד קשה היה למצוא מקום גורע יותר לחניוןليلה. גם אופן הצבת הכלים יתגלה מאוחר יותר כקריטי, בגלל הדיונות מסביב שאין מאפשרות תמרון מינימלי. החניון הוא גוש חול"מים צפוף, עירוך בשלושה טורים, כשהאצטדיון ביןיהם מונח על הכביש עצמו. חלקו הטנקים סגורות בצורת "ח" – שתיים בחזית והשאר באגפים. חלקו האחורי של החניון מוצבים הגיגים של הסירוב וביניהם חסימה קרקעית של חומר"ש עם מקלע 0.3.

נכנים לשגרת חניון. האווירה במפקדת הגדרו רגועה, כמעט פסטורלית, מorghפת אפילו שאנונות מה. המלחמה כאילו נגמרה ואך אחד לא מџפה להתפתחויות דרמטיות. למרות זאת מ"פ הטנקים אינו מותר על תרגולות חניון במצב מלחמה ודואג שככל טנק ימצא איש צוות עיר בצריח. צוותי החול"מים, לעומת זה, מתכנסים בשקי השינה שלהם לצד הכלים, בלבד מחוליות החסימה ועוד כמה קצינים ממש"קים – החל שוקעים בתנדמה. העשוויות הבאות עוברות בשלווה מוחלטת. המ"פ אמן, שאנו שקט, מאייך בצוותים המנוחמים לטפל בנשך שצבר רב בעשויות האחרונות.

בסביבות השעה 21:00 יכנס לשוט הפלוגתי טנק 2'A, שנון, שבגלל תקלת מכנית הוואר עם הוצאות כ"מ מאוחר. הפט"ק הנרעש מודיעו שהוא מותקף על ידי חיר' מצרי שכראה חומדים את מי המשתייה שלו. הוצאות הבודד מנהל חילופי אש עם המצרים בעוד המנווע שלהם מושבת. הם מוסוגלים לצד את הצריה ידנית בלבד ותחמושתם אוולה במהירות.

מצב הטנקים והחול"מים שפיר. האמצעי ס"ז הוא טנק שתוכנן לאקלים אירופי. הוא עדין ורғיש לאבק ומציריך טיפול תמייד במערכות הטעינה האוטומטית, בנשק, במצווד ובמסנני המגווע. עד עתה עשו הוצאות עבודה יפה, והראיה – עברנו שטוח דיוניות קשים, מאזרע ההתקנסות לד' קיבול אווים ועד הלוות.

בשעה 15:00 ניתנת הפקודה.

המה"ט, אל"ם מנחם אברם (מ'), מורה למג"ד: "רוֹץ לתעללה, הציג פתוחה!". המג"ד מארגן את הכוח בשדרת מסע, עולים על כביש ביר-גנפה איסמעליה וпотחים בדרך מערכה. ההתלהבות גדולה. סוף סוף ג'ב של ממש. אנחנו מאייצים את הטנקים כאילו היו סוסי מרוץ ושועטים בהירות של 70 קמ"ש בין שירות מיפוי, משאיות חרוכות וטנקים נטוושים – תוכאות טיפולו של חיל האוור. המרין עכשו הוא אגד השעון. המשמש נושא לשקו וווציאם להרוויה את רגעי האור האחוריים. חיילים מצרים מוצבאים פה ושם, בין הדיוונות, ואני מרחיקים אותם בכורות קדרים של מקלע 0.3 ו"עווזים".

פתאום קרייה בקשר: "מטוסי אובי"! אינסטינקטיבית אנו "שוברים" לצידי הכביש. שני מטוסי מיג-17 חולפים נמוך נמוך, תוך התעלמות מוחלטת מאיתנו, ונעלמים מעבר לאופק כשמיראץ' בודד שלנו מזבב בהם. בKİLOWATER ה-17, מערבית לביר-גנפה, יורדת עליינו הלילה. עוזרים.

הרחק מאחור, לאחר שלושה ימי לחימה מתשים, מטהorganת "אוודת הפלדה" בפיקודו של אלוף ישראל טל (טליק) למנוחה והצידות. אג"ם החטיבה מדוחה לנו על ריכוז טנקים מצריים מערבית לתעללה, אבל אלה, כדבריו, "במגמת נסיגה ואתם לא צריכים להיות מודדים מהם". המג"ד מודיע על כניסה לחניוןليلה. גדור 19 הוא הכוח הישראלי היחיד, בציג ביר-גנפה איסמעליה, שחוצץ בין האוגדה של טליק והគוחות המצרים שעברת לעלה.

השיטה שנבחר למקום החניון אינו توأم את תורת חיל השריון. המג"ד מחייב להציבו על הציג ממש. במקומות זה הכביש עולה במדרון מתון מערבה ולאחר 200 מ' הוא מתעקל שמאלה ונעלם בין שתי דיוונות גבוהות. משמאלה ומימין מתרכמות עוד דיוונות שמסתרות את הנעשה באגפים, והאזור הנצפה כראוי הוא דוקא לעברו האחורי של החניון – לכיוון ביר-גנפה.

הגיינום נפתח. זוג אורות מופיע 200 מטר לפנים, בעיקול הכביש, וגע במחירות ובחלטיות לפניינו. בעקבותיו אורות נוספים. נראה אינם מבחינים ברכיבם שלנו. צורו נוטבים של 0.5 פורץ מהזחל"ם הקדמי. זה הקש"א. הנוטבים פוגעים בין שני פנסי הרכב השועט וניתזים לכל עבר. הרכב, שעדין לא מזוהה, ממשיך כאילו כלום.

טנק בתנועה יורה פגז לתוך החניון

שנייה של דממה ואז הבק מסנוור. לשון אש והתפוצצות אדייה בחיתו של זחל"ם החבלה של הגודז. להבה בהירה פורצת ממש ובעקבותיה זו של זיקוקים מועף השמיימה, מלאו בפיצוצים מחרישים אוזניים. המוקשים וה"פוגאים" שמואחסנים בבטן הזחל"ם מתפוצצים כ奢ם קורעים את הזחל"ם נגזרים.

התפוצצות אדייה בתוך גוש הזחל"מים

זה טנק! אין עוד ספק. הזחל"ם של הקש"א דומם. נראה ניגע גם הוא. חיללים מבהלים, חללים אחוי לહובת, מותוציאים בין הזחל"מים, ממחפים להימלט מה אש הנוראית.

"רכבך לך אחריה!" – שואג אמן מזחל"ם הפיקוד שלו, מנסה להתגבר בקולו על רעם התהפטציות. מחלקה 1 של סן בני גורן, זו שפושה בחזיות החניון, פותחת בירי תותחים מהיר לעבר הטנק המצרי הקרוב ואלא אלה שבעקבותיו. זה הקרוב נוצר במקומו אבל לא נדלק. נותבים גדולים ניזדים ממו. הוא לא נהדר! מרכז החניון אפוך כבר אש ועשן. הלבשות מתורמותו כבר לגובה של כ-15 מ' והן מצלות את הזחל"מים הצפופים בזאה אחר זה.

אמנון המ"פ מחליט לצאת בעצמו, עם הזחל"ם שלו, לחוץ את 2א'. הוא משאיר את הפלוגה בידי הסמ"פ, לוקח איתו טנק ודוחר לשם במלוא המהירות. מקץ חצי שעה כולם חזרים בראים ושלמים לאחר שהפיצו את המצרים באמצעות כמה כדורי נפי"ץ ומתחי מקלעים. הם גוררים עם את הטנק הפגוע לתוכו החניון כשבתו נראתה כאילו נולד מחדש.

לקראת חצות נקלטת התרעה מהחטיבה על רכב חדש שנראה נושא במחירות מערכה לכיוון שלנו, באורות מלאים. החסימה בחלקן האחורי של החניון נדרכת. ואםם, רכב בודד שועט במהירות לעברנו ואינו מבחן כנראה בחניון. צורו אורך לעברו בולם אותו במקומם ולעיננו מוגלית משאית "זיל" גודשה בחילילים מצרים מבוללים. כיוון שלא היינו ערוכים לטפל בשביים, פרקנו אותם מנשקם שלחנו אותם וגלית מערבה, לא לפני שצודו בהם. את המשאית צרפנו לחילית הרס"ב.

בשלוש לפנות בוקר של יומם ו' 9 ביוני, שוב מופר השקט. עדין חושך גמור. מכיוון מערב נשמע רעש עמוק, שהולך ומתעצם. אלה מיתנו שלמלה תחילת נמנעו משינה, מנסים לסוגו או את הקולות. מט"ק אחד אפיקו מצמיד אוזן בתאיים... המ"פ מורה להעיר מיד את כל החוטאים, אבל רובם כבר יושבים בתאייהם שבטנקים. החי"רנים, לעומת זאת, ממשיכים לישון בתוך שקי השינה שלהם. איש במפקדת הגడוד אינו טורח להעירם. הרעש גובר. אנחנו מזחמים עתה בבירור, רעם מנועים וشكוק שרשראות. טנקים! הרבה טנקים! אמן מזחל"ם חסר מנוחה. הוא מורה למ"מיסים להיכנס להזונה ולודוא בכל הוצאות בתאיים. ואז קורים שני דברים בו זמינים: משאית נספת, מלאה מצרים, פורצת מאחור לתוך החניון, ובعود החסימה מתעסקת איתם – מתגלויה הלהת אור מעורבת לנו, מאחוריו עיקול הדרכ, בכיוון איסמעליה. אמן מחליט מיד. בפקודה נמרצת הוא קורא ל"תchanות גורן" להתרס בחזיות. אנו מתהנוים ומתחילה לתרמן עצמוני קידמה במוגבלות שמצוות לנו היזנות הגדולה באגפים. פרץ אש מהעור מלמדנו שאין יותר התלבשות בעניין המשאית המצרית. בניגוד לקרה הקודם, אי אפשר היה להימנע מחיסולה, על אנשי החמושים, כשמול מסתמנת היתקלות ודאיות.

הטנקים באגפים נעים לשער קו בחזית

זהו קולו העמוק והשלו להפליא של המ"פ אמנון. אני מתחפש אותו ומבוחין בזחל"ם שלו, קרוב מאד לגוש הזחל"מים הבוער. הוא נראה על רקע האש, יושב על מכשיר הקשר כשלג גופו העליון בולט מעל דופן הזחל"ם ומנהל את הקרב כאילו היה זה מטווח חיש"ן בצללים. הוא מחלק גזרות, מצין מטרות ו... נונן ציונים לתותחנים.

מחלקה 3, שניני סמל המחלקה שלו, מוארת כבאור יום. אנחנו מתיישרים עם מלחה 1 ומנסים לאט הטנקים המצריים בחשיכה. את הבזקי התותחים של הטנקים המצריים רואה מכאן, כי הן נמצאות מה עבר השני שאר המחלקות איני רואה מכאן, אני מביין שהן פועלות. לפעת פורצת צללית עגולה צricht לתוכה האור ו"שוברת" חזק לעברנו. טי-55! זקן המ"מ, שנמצא מימיini, יורה בו מיד "מן המותן". הטוחה 30 מטר! הבחק בחתית הצריח ... נונן. הח"ש אינו חודר! המצרי מצודד אל הטנק שירה בו.

אני נמצא בזווית טוביה אליו. "ח"ש, אש!". דרורי התותחן יורה מיד. הבחק, פגעה ושוב נונן! נשימתי ונתקתק. זהה לא ציפיננו. לפני המלחמה הבטיחו לנו מומחים למיניהם שהח"ש של תותח ה-57 מ"מ חודר כל טנק בזירה בטוחה של 800 מ'...

אבל אין זמן למחבות. אני טוען ב מהירות שייא ח"ש נוסף (באמכ"ס שלושה אנשי צוות והמפקד הוא גם הטعن), פוקד ח"ש, טוון, אש! ודרורי משחרר פגץ היישר אל מרכז הצריח של המצרי. נונן! שוב אני פוקד: "ח"ש, אש!". אין ירי. אני נכנס פנימה כדי לאט את התקלה. דורך את הסדן, שולף את הפג' מחצי הדרך ודוחף שוב פנימה. הסדן ננעל. "אש!".

אבל כלום.

אני מוציאה את הראש רק כדי לראות את הלוע השחור של הטי-55 נע בנהרצות לעברנו. אני שואג: "מקביל אש!", ודרורי שוטף את הטנק המצרי בצרור שאינו נגמר ומתי מריוינו ניצוצות לכל עבו.

ואז קורא הלא יאמון: מדפי הטי-55 נפתחים, הוצאות מזק החוצה ונעלם אל מחוץ למפגש האור. אני נושם עכשו לרווחה ומנסה לתקן שוב את התותחה. התקלה חמורה מדי ואני מותה. אני מתבונן סביב. זקן שמיימן יורה אל מטרה כלשהי בחשיכה. גם אני מנסה לזהות מטרות ומיזן את הטנק בזיגזגים כדי להקשות על ונותחני האובי לפגוע بي. אני מתחפש מטרות אבל קשה למצואו. המצריים מנצלים היטב את חסות החשיכה, בעוד אנו מוארים לגמרי באור המדרורה ובמגבילות השטח שאינן אפשרות לנו שיפור עמדות. אנחנו מנסים לאייר מטרות לפני הבחקי הירוי שלהם ולירות לעברם. בלילה ברירה אני מפעיל את ה"מקביל" בלבד.

"תחנות גורן, ירי נפייך, אני חוזר, ירי נפייך, סוף!"

בעודם. הם היו חותכים אל הכביש ורצים חופשי לעבר האוגדה המוטסת ביריג'גופה.

20 ק"מ מאוחר, על פסגת ג'בל חותמייה, צפו בחזון טליק וחבורת הפיקוד שלו. בשיחה עם אמון מרטון, בשוק הקרבו, אמר טליק את הדברים הבאים:

"עם הדיווח הראשון על ההתקלות, עלייתך עם המתה שלי על ג'בל חותמייה וצפיתי במשקפת על המתרחש. ראיתי את הילת המדרה ויכולתי להבחין בנזירים הנוחבים שעפו שם. הבניין מיד שהאמכ"ס לא חדר את הטי-55, מפני שסMOVEDACK כזה [שבו עמד טליק], אם אתה רואה ונוטב זה יכול להיות רק של תותח טנק, לא של נשק קל. כשקיבلت את הדיווחים מהשיטה הגעתית למסקנה שהגדוד מחשול והחלטתי לארגן את האוגדה למגנה. לא ציפיתי לקרב בגורה וקרבה כזה. לא אומנתי שבנתאים כה נוחות יצליחו תריסר אמכ"סים לבולם, במשך שעתיים, מתῆפה של חטיבת מצרים משוריינת, שמצוידת במיטב הנשק הסובייטי".

ביןתיים כבר נمشך הקרב כ-40 דקות. התהומות אוזלת. 36 פגיזים לטנק זה לא הרבה. יורים רק אש מבוקרת ומשתדרים לתמן את הטנקים ימינה ושמאלה – תחליף לעמדות אש שלא קיימות. בקשוט המג"ד לעזרה נענות בהבנה, אבל שום דבר לא קורה. מהארטילריה אין לצפות לגדלות – היא מוחוץ לטוויה. מדור השרומים של החטיבה נתן כנראה בעיות משלו, אחרת קשה להבין מה מעכב אותם, הרי אפילו שרמן עשה על הכביש 17 ק"מ בחצי שעה; ומה מעכב את השוטים והמגחים של חטיבת 7 – מיטב הטנקים של צה"ל?

חיל האויר מזעק אבל איינו מופעל. גם הסיבה לאי התערבותו אינה ברורה. בלבד מהלהבות האדיירות שעלו מן החנון, האוור כולו, ברדיוס של עשרות קילומטרים חזק לגמרי ולא סביר שבעיות זיהוי מונעות תקיפה. כל מה ש策יך זה להטיל נורם מעורבית לה寧ון הבוער ולרדת שם על כל מה שנע.

בסביבות השעה 04:00 פוך המג"ד "לשפר לאחר" מגמה אחת. אמון משיב שאנו שליטים במצב וудיף להישאר במקומו. המג"ד משתכנע והפלוגה ממשיכה למנוע מהמצדים כל יכולת התקדמות לעבר האוגדה שבעורו.

ביןתיים עוד טנקים שלנו נפגעים. הטנק של מ"מ 1 חוטף פגיעה ישירה בצריח. התותחן נהרג. המפקד, סגן בני גורן, מועף החוצה ומדדה ברגלים בשבורות עבר זהה"ס המ"פ. הנגג לוקה בהלם ונעלם בין הדיונות (כעbor יומיים יימצא מושוטש מעט אך בריא ושלם).

T-55	AMX-13
משקל קרב - 44 טון	משקל קרב - 14 טון
שריון חזית - 200 מ"מ	שריון חזית - 40 מ"מ
מנוע - דיזל 520 כ"ס	מנוע - בנזין 250 כ"ס
תותח - 100 מ"מ	תותח - 75 מ"מ
פבדים - חיש גוף (43)	פבדים - חיש גוף (32)
מקלעים - נ"מ, מקביל, חובה	מקלעים - נ"מ, מקביל 0.3
צנות - 4	צנות - 3
ראיית לילה - אינפרא אדום	ראיית לילה - אינפרא אדום
מהירות - 50 קמ"ש	מהירות - 60 קמ"ש

בздמנויות ובוות דבר על עצמותו של מיקרופון המפקד, ואין זו הגזמה. כשתהמורת הח"ש שלק אינה חודרת טי-55 מרחק 30 מטר, יכולים לקרות שני דברים: או שאתה מkapel את הזב ובורח או שאתה משريك להלחם עם מה שיש לך. במקרה שלנו, מבלי להפחית מושך לבם של צוותי הטנקים, ה"מה שיש לך" היה המ"פ. אני משוכנע שפלוגה ג' נתנה את הנשמה בעיקר בהשראתו של אמון. נספהה עליה לחימה בתנאים הכח נוראים שקיימים, ובמה נזון שלא הוכח ואורגן כנדרש, הפתעה טקנית, וביעיר – התמודדות ביחס-כוחות בלתי אפשריים: אמכ"ס-13 מול טי-55, 40 מ"מ שרין חווית מול 200 מ"מ של טי-55, 14.5 טון מול 36 טון, 240 כוח טוס מול 560 כוח סוט, מקלע מקביל 0.3 אחד מול שלושה מקלעים (ביניהם גורינב 12 מ"מ), תותח 75 מ"מ מול תותח 100 מ"מ.

אילו היה המ"פ מהסס לרוגע בתנאים כאלה, אילו רעד קולו – הכל היה נראה אחרת. נחזרו להברקה של אמון המ"פ בעניין ירי הנפי. מטבחו, פג זזה מעורר המולה הרבה יותר מכדור ח"ש: הוא משמע נפץ עז, מפזר רסיסים לוחטים ומעלה עשן רב. אמון קלט של מציגים יש נטייה לנוטש את כליהם חוטפים פגיעה, וכיוון שהח"ש מילא אינו חודר – למה לא לפגוע בהם עם משחו שלפחות נשמע יותר מפחיד. ואכן הימרו היה נכוון. האמכ"סים ירו נפי וצוטרי הטי-55 נטשו. צערכו פגימותינו היו מעותות בגלל הקשיים בזיהוי מטרות בחושך.

ובינתיים, מה קורה סיבוב? פרט לטנקים של פלוגה ג', שגם הם חוליכים ונפצעים – אם מרי ומסתכלות מכניות – הגדור משותק. החורם"ש, שמכלת הילאה היה חסר נشك נ"ט, התקפל לאחר. חיילים רבים שלא הצליחו לצאת משקי השינה שלהם לאחר המתח הראשון – נלכדו בהלהבות. החולמ"מים – רובם בוערים לאחר שנדלקו זה מהesh של זה. פלוגת הסיור לא הופעלה מייד עם הופעת טנקוי האויב מפני שהוא לא רשות החטיבה ולא לרשות הגדור. המשעה החיד, והלא כל כך מובן של מפקד הפלס"ר, היה לקחת אותו טנק כשיר, ביצירומו של הקרב, ולדוחר ליריג'גופה "כדי להזעיק ערזה". המג"ד – זאב וילנרו – איש אמץ לב, עמד כל הזמן ליד החולמ"ש שלו שלא נפגע, וקיים קשר עם המה"ט אבל יותר מזה לא יכול היה לישות דבר – את הלחימה מהנהל מ"פ הטנקים.

המצרים עדין מghostים. אינם יודעים איך לאכול את התבשיל". הם מעדיפים לנחל אש מתוך החושן, למרות שהטנקים שלהם אינם נחדרים. הם מנעים בינוים מושוטש אונטו. אילו נקטו במהלך – איש לא היה מסוגל לעמוד

להפתעה כולנו מודיעו סגן חגי קפלן כי הוא נשאר בשטות החניון, מפני "צחאה" לאינו נסוג". פקודה חריפה של אמון משבכנית אותו להצטרכו אלינו. אבל זה לא סוף הסיפור. מסתבר שרוב הזמן חגי הפעיל את הצריה לבדו, לאחר שהותחן שלו לכה בהלם ונימלט. מי שמכיר את האמאכ"ס יודע עד כמה לא פשוט הדבר, בייחודה בתנאי קרבי. בהעדר אפשרות לעבר אל תא התותחן מבפנים, היה עליו לטוען פגא, לטפס מהוויל לצריה, לדודת אל תא תותחן, לבצע ירי ולשוב באותו דרכּ לתא המפקד. כך פעם אחר פעם. על תפקודו י יצא הדופן ודבקותו במטרה קיבל חגי קפלן צל"ש לאחר המלחמה. צריחים עגולים של טי-55 מתחלים לצוץ על הדיניות שלמרגלותיהם מוטלים שרויות חניון הלילה. נראה שהם מתחלים להבין, באור יום, מה קורה כאן. ואז ברור שעבורנו המשחק נגמר.

לפתע רבעיית סופר מיסטרו מופיעה מצד מזרחה. המטוסים מבצעים יעף זיהוי ולאחר מכן צוללים אל מעבר לרכסים ממול. ענני העשן השחוור שעולים ממש אינם מותרים ספק לגבי המתרחש שם. כעבור זמן מה מתגללים לתוך הזירה הרמןינס של חטיבת 60 ומתחלים לנחל קרב שריון בשוריון עם המציגים. בעקבותיהם מגיעים גם טנקים שוט ומוגה של חטיבת 7 ומטייעים בהשמדת החטיבת המצרית.

לאחר הפסקת האש נמנעו שם כ-100 טנקים טי-55 הרוסים או מושבטים, ועימם עשרות כל"ם וק"ס אחרים שמשלימים חטיבת שוריון. לפחות 19 – עשרים ואחד הרוגים!

המנון מודיעו בקשר: "מחנות גורן, אחרי بشדרה, סוף!". אנחנו יודדים אל הכביש ובשיירה מזורת של זחל"ם מורות וטנקים מפוחים, חזר "הגדוד השוחסל" אל שטח הכנוס של החטיבה בבירגנפה.

פאג ה-טי-55 חדר את הצריח מלפנים ויצא מאחוריו!

הশמים במזרח מתחלים להתבהר. מצב ההתקומשת – נותרו רק שניים שלושה פגשים לטנק. המצריים מנצלים את אור הבוקר בניסיונות תמרון לאגפים. המג"ד מוחלט סופית לנעו מגמה אחת לאחר והפעם אנו מבצעים זאת, בחיפוי הדדי, ומתקנים על רכס נמוך 800 מטר לאחר.

המשמש עולה. אני מתבונן סיבב. משמאלי – הטנק של זוק, מימי זחל"ם המ"פ ולא רחוק ממנו עוד שלושה טנקים. אני קורא לצוות הטנקים האחרים לבוא ולהתחלק בתחרומות הכבדה שלי שמאז נתקע לי התותח לא עשייתי בה שימוש.

האנדרטה של גדוד 19 בסיני (כיהם ליד ראש העין)

קרב הטנקים בג'ידי -

פלוגה ז' מגדוד 125

מעמדות אש לא נוחות ירינו מספר כדוריו תותחה ואש מנשק קל. התגובה לא אחרת לבוא – שריקת מרuida פלחא את המצר והפצע המצרי הראשון, חחת לא פגע בנו ואחריו עוד אחד... וקפט מזר שבור בגירה. אונוכי, המ"פ טוביה תורן זל', סגן רמי גבעוני זל' (שנייהם נפלו במהלך מלחמת ים הכנפרים) והקמ"ץ עמרי נגב, הctrופו אל המג"ד, להצפתה והערכות מצב. המכב עגם כאשר אני מתבונן במבנה הטנקים שלפניו ובמספר הטנקים שמאחורינו ובתנאי שטח קשים כשאינך יכול להתפרנס ולנו מהר אלא לצאת מן המצר קדימה אחד, אחד כמו ברזווים במטווה הלונה פארק... א

הערכת צב: היסוסים? תבוכה? - נחיות! דבקות במטרה!

המג"ד צופה אל השיטה שלפניו, בהבעה קפואה אמן, אך לא קשה להתרשם ממה שעובר עליו בריגים אלה. הדילמות הולכות ומתהדרות בראשו, בלחש אדר, פדלה, כדיוע, הגע מהצנחות, טיפוס קשות ובלתי מתאפשר בעניין התנהגות מבצעית, ערך ה"הסתערות" אצל בוורידים. להסס ולבלום את תנופת התנועה והמשימה – לא מתאים לו. שיקול הדעת שלו גובר על התהחות. גם הוא מבין שלפרקן מן המצר החוצה, בתנאים אלה, עלול להיות משגה יקר שמשמעותו פגיעה קשה בדבר. בכל הסתערותות שתצא, יוכל לירוט לא יותר מאשר שלוש טנקים לפנים, וזאת רק בשני שלישים ממשך ההסתערות. במצב זה לא נותרה לטנקים המצריים עבודה רבה, רק לכיוון קדימה ולירות... בינהיים, שני הטנקים הקדומים שלו יעדו טנק מהפלוגה של טוביה, בפיקודו של המ"מ דני שיש, המשיכו ב"זו שיח" דليل של פגיים. הראות מטושטשת וכל הישארות בעמדות האש חושפת את הטנקים לפגעה!

מאובטחת למצר הג'ידי. אכן, צלחת השיטה מביר תameda ועד לתחלת המעללה למצר, מרחוב של כ-25 ק"מ, עברה בדרכיות רבה ולא סימנים מיוחדים ליעומד התהරש.

מצר הג'ידי אורכו כשני ק"מ, כשמוצקים תלולים כי צבע משני צדדיו וככיש צר וחוור, שנסלל לאazon, מתחפל בתוכו ומאפשר תנועה בשדרה בלבד, טנק אחר טנק. המצרים כולו אומר אימה, ועם הכניסה לתוכו נישאו המבטים אל צוקי המשונונים בחששות כדמים, כאשר הזיכרונות מקרב המיתלה המפורסם במהלך סייני, של הצנחנים שנתקעו במצר עולים בקרב האנשים ומכבים על ההרגשה.

עם ההגעה למצר נפתחה עליינו, הכוח המוביל, אשר נשק קל וונ"ט מטווחים קצרים והוא קשה לזהות את מקורותיו. הוריתי מיד לפלוגה לתפוס עמדות מתחימות ולהшиб אש, תוך כדי חילוץ לפניון למצר. המג"ד הורה גם לפלוגה ח' של טוביה להחפות על החילוץ. בשלב זה המשכתி לנוע לעבר שיא הגובה של הכניסה למצר, כשהטנקים יורם, בעיקר במקלעים לעבר מטרות חזותות.

בזיהילה מאומצת, במעלה הקשת, הגיעו לעמדות תצפית בשיא הגובה, כשרק שני טנקים בלבד של הפלוגה יכלו לעמוד בהן. עדותי מהורי הטנק הראשון של הפלוגה. פדלה המג"ד, שנשע מהורי הפלוגה שלו נאלץ לכלת ברוגל לקצה המזוק, כי לא היה אפשר לעקוף את השדרה.

"קבלת הפנים", שונצפה לא הייתה מעודדת כל. כ-20 טנקים (גברים בפלוגה העידו על ספירה של כ-30 טנק איובי) היו ערוכים מולנו בעמדות ועוד כלים שונים מוסתרים פה ושם. אין מזהה את "הנוף", מקבל דיווחים ואיתוריהם מהמט"קים שלפניו וمبקש מהמג"ד אישור לפתח באש, כדי לחש ולחתרשם מהתהנותה של הכוח המצרי שלפנינו, בטוחה של כ-1500 מטרים.

סא"ל (מיל') דוד נספי (מפקד פלוגת החוד)

הרקע

בבוקר היום הרביעי למלחמה, הגיע גדוד הטנקים 125 בפיקודו של פדלה (טא"ל מיל' אהרון פלד), מחייבת 200 בפיקודו של ישכה שדמי (טא"ל מיל'), עם טנקים סנטורין (בעל מנוע בנזין, ותווחה 84 מ"מ) למצר הג'ידי שבדרכו לתעלת סואץ. המגדוד הגיע עם מה שנודע לו: כ-14 טנקים מהם 9 של פלוגה ז' בפיקודיו ו-5 של פלוגה ח', בפיקודו של טוביה תורן זל'. פלוגה ז' בפיקודו של משה מלך (שפונה לאחר פצעה בג'בל לבני), והועברה ת"פ גדוד 94 של החטיבה לשיער במצרים המיתלה.

צורבי אש קרבות, במהלך הצליחה המדהימה של חילות בוואדי אדרין, ביר לחוף, בנתייב לאבו עגילה, בג'בל לבני, ובביר תמדה, נע הגודוד לכיוון המצר, כמשמעותו להגיע מהר ככל האפשר למקום המים בתעלת סואץ. גם בשלב זה השair המגדוד מאחריוו 7 הרוגים וכ-15 פצועים. אף אחד לא שיער ב نفسه, שעוד מצפה לו קרב טנקים קשה, שבראשיתו והוורע כקרב אבוד שעலול "לגמר" את המגדוד! כ-30 טנקים מצרים מסוג טי-55 ועוד מספר תותחים, סד"כ רענן שטרם נלחם, המתינו לגודוד שלנו מעבר למצר – כולם ערוכים ומוכנים בעמדות טובות לקבל את פניו של כל מי שבא מזרחה!

היתקלות ראשונה בג'ידי

כאמור, המג"ד קיבל הוראה לנוע לכיוון התעללה כפולה של ניצול הצלחה ורדיפה אחר אויב הנמצא בתהומותות. המג"ד הורה לפלוגה ז' שבפיקודו, לנוע בראש המגדוד ולהוביל בתנועה

המתאימה למחשבתָה, שמא ניאלץ להיעדר כאן בשדרה, בתוך המצר לחנין ליליה!

המשימה הייתה חיבור לתהבוץ וגורם הזמן היה קריטי, כדי להשיג הרכעה מול המצריים על גdot התעללה! נראה בעיל שמדובר נשחק במקומו לאט לאט. אצל האנשים המורל יורך והעיפות גוברת, ואצל הטנקים בעיות של התהומות מוגעים ומחסור בדלק וזאת לפני עשיינו דבר בהקשר להഷגת המשימה!

פדרה ושני המ"פ"ים, טוביה ואני, עמדנו בעמדת תצפית והרגשנו שהחלה מתבשלת בראשו של המג"ד. אני מניה שמאבק איתנים התחולול בנפשו, אך נדמה לי, שככל מג"ד רציני לא יכול היה להרשות לעצמו אורה! פדרה נתן לעצמו ולדוד צ'אנס נסף, לבדוק פעם נוספת אצל המח"ט, מה מידת הדחיפות והכרח לבצע המשימה "בכל מחיר", וזה עלול היה להיות במחיר גבוה מאד... וחשוב יותר, אני משער שהמג"ד רצה לשטף החטיבה בסוגיה זו ולקבל "פידבק" על מה שעלול לקרות לדוד בתנאים אלה.

באוטו שלב הימי מחוץ לטנק שלו, עבר בין הטנקים של הפלוגה. הסתכלתי סבבי וראיתי שמתפתח בגלן ובגן שליטה מסוימת. טיפשתי במהירות חזרה לטנק ולפניהם השהפקתי לשים עלי' אוניות, זיהיתי וקידתי גם דיווח שני הטנקים הקדומים שלי, על תנועה של שלשה טנקים מצרים לעברנו. נתתי פקודת אש, וסמל מחלקה בשם קובי רבין ז"ל מעןן (מט"ק מעלה שנפל במלחמה יומם היפרויים), שפיקד על הטנק הראשון, מבצע מיד "בול" ומשמיד את הטנק הראשון. שני הטנקים האחרים נעלים בשטח ואיתם גם חיילים מצרים שיידדו מוכבם. עד היום קשה לי להבין, את פשרו של מלחך מצרי זה? יתרון ורצו לבדוק את התגובה שלנו?

ככל שהלך הזמן, גרו המתח והעצבנות. לא היה לי צל של ספק שבוסף של דבר נטרך לנוע ולהסתער על המערך שמולנו, פושט לא נראתה חלופה אחרת: לא תגברות, לא איגוף, לא חילופי אש מעמדות נייחות, לא מטוסים ולא ארטילריה, ולהמתין עוד ועוד – למה? ולמי? הלילה עלול להגיע מהר ממשוכבים. "סיטוט" זו המילה

פדרה מחה לדווח לדוחה למפקדת החטיבה על המצב ולבקש סיוע אוורי או לפחות ארטילריה. החטיבה אי שם וחזקת מאר אחרוני, הקשר לקוי מאד והרשות הוא שאין להם מושג מה קורה איתנו. אכן נוצר קשר, ומובטו לו שהגדוד קיבל סיוע סוללת תותחים תגעה בהקדם (לא היה ולא נברא עד לסוף הקרבות!). בינתיים החלפו שעתיים ויתר, המשמש יקדה, העניות העייפות מממצאות בily הרף, כדי המדבר העולים בצהרי יום מקשים על התצפית למערך האויב.

המג"ד מתרך את המ"פ"ים ומורה לחזור לפלוגות ולבדון האנשים בגעשה ולהסביר פשר ההמתנה! חלפו כבר כארבע שעות, מבחן לכולם, תרתי משמע, שקט מוזר מסביב, אך את המתח ויתן לחוש היטב אצל כלם. לפטע ניכרת אייזו בהלה בגוד, שעדי היום לא ברורה לי מספיק. טנקים וחיל"מים החלו לנסוע לאחר, לסתת מעמדותיהם בצורה חפואה. חיילים ומפקדים העידו, מאוחר יותר, ששמעו בראשות הקשר קריאה היסטורית שאמרה: "מלטו את נפשותיכם!"

צוות הטנק הראשון שהגיע לתעלת סואץ במלחמת ששת הימים. מימין אל"ם ישכה שדמי, עמוס טל, יצחק בראשי ז"ל, דוד לוגסי וסגן דוד כספי

המג"ד סא"ל אהרון פל (פְּדַלָּה)

ומקבל פקודות שבוקשי נשמעות, חלקן גוזרת ירי והסתערות בתנועה, מורה לפלוגה לירוט רק לפנים. הצליפות גוברת ואני חושש מפיגועות הדדיות. צרך להיזהר שלא להיכנס למהומות ולהיתתקע שם. צרך להיזהר גם שהסנטוריון חזק והטוב לא "תיקע" בחילפה הילין. אני מתחיל לוחות טני אובי שיעולים באש, צוותים מצרים נוטשים ונסיגת של קליט לכיוון מערב.

המוחזה מדחים. ההסתערות והאש "כמו בספר", כמו שתרגנו. בסך הכל הסתערות בזק לאורך של פחות משני ק"מ. אני חשש שעוד מעט טנקים שליל יכנסו עם התותח לתוך העין של המט"ק המצרי. המגע הגע לטווחי אפס, כמעט. צרך "לרסן", קצת את הדורנים. אני סופר בעשרה טנקים מצרים עשנים...

אנו נעזרים בעמדות, ממשיכים לצפות באובי הנסוג. אני מקבל דיווחים מהפלוגה: פצוע אחד בלבד, תודה לאל, ומעט טנקים עם בעיות. אבל אם האש הפכני הכל יכול, המומחה מספר אחד של טני הסנטוריון, קצין החימוש הגודוי, אריה בן דוד, נמצא, נמצא אתק – אין מה לדאוג! הוא מסוגל להציג עם הזחל"ם המקרטש שלו ועם אנשיוuko האש ולפתור כל בעיה!

"זוקוק" למעמד אנושי זה כדי לומר לנו, כן גם לי יש משפחה וגם אני רוצה לחזור הביתה בשלום!

עוד אנחנו מדברים ומולן השמיים, תרתי משמע. "ישועת השם כהר עין", נאמר בספר סליחות "שפתי רננים". הקמ"ב"ץ עמרי נגב מצlich ליצור קשר עם רבייעית מטוסי סופר מיסטר של חיל האויר שהיפשו מטרות, ובבה אחד הטיסים, נדב מרגלית, חברו המכפר. מקרים מדהימה! המג"ד מורה לסמן את עצמנו בעשן וمبקש מהם להשמיד את המטרות שמעורב לנו. ואכן, מצבנו השתנה מידית, טקטיית ומוראלית כאחד!

פיגועות ברורות של חיל האויר בטנק האובי אמרנן לא נראו בשטח, אבל זה אפשר לנדרוד לצאת להסתערות ולהתפרק בהמשך המורדות של הגיא. הפלוגה שלי הובילה את ההסתערות והפלוגה של טובייה משMAILI, אני בטנק ונותן פקודה לנו. הטנק הראשון שלפני, זה שהיה ברגע אש כל החמן, לא זו; נראתה תקלת בקשר. אני מתקרב אליו בשיפוע מסוכן מהצד ושובר לו על הקסדה שני מקלות של דגלוני פיקוד. המט"ק הבין מי! הפלוגה דורהת במורד, התותחים מבערים ירי בתנועה או בעצרות קצורות, בעילות רבה. גם בעיצומה של ההסתערות אני מלא הערכה רבה על מקצועיות הצוותים. גורני ניחר. אני נותן על שפלו על אוזניים חשובות, אלא שפדמה גם היה

לצער, לא שמעתי תגوبת המח"ט, או מישחו מפקדו וגם לא ידוע לי עד היום מה נאמר למג"ד, אך מדובר, לאחר מכן, אפשר להבין שהרו לו להמשיך במשימה: "עלולות על הטנקים, נסתער מישרים מבט אל המג"ד, מנסים לקרה המתחולל בנפשו, הלב כבד. כולנו קצת חיורים אמנים, אבל אין בנו פחד או מורא – תחושת הביטחון והאמון בחיל הפלוגה ובכשר הביצוע שלהם גבואה אצל המ"פם – אז מה בעצם הכי מטריד? מה טיבו של חשש זה? מושג הפחד הפסיק להיות ממשועתי, לאחר מבחני האש שעברנו עד כה. זה רק חיק המוטיבציה והביטחון!"

אך עתה מונחת בנו התחששה שאנו יוצאים לקרב אבוד, מיותר בתנאים הנוכחיים, ובetzם למות ללא סיבה מספקת, כאשר תחושת הדיחפות לא בזרה ואתה מנתק וזוקק, בעצם, ורחק מיחידת האם שלך – החטיבה! פשוט, כולנו ידעים, ואני משוער שגם כל זה גם המג"ד, שהניסיונות אינן כללה השוויה להקריב את הגודוד. רוכצת עליינו אפו, אחריות עצומה.

הסתערות

טוביה ואני מתייעצים בינוינו. רמי לידינו זעם. אנו מלחילים לגשת למג"ד ולומר את מה שבלבנו לפני שעולמים על הטנקים. אמנים, היכרנו ביכלותיו ובכישוריו של פדרה וסמכנו עליו – אך חסרו לנו באותם רגעים תחושות השותפות וההתיעצות; שהרי ל夸ת החלטה קוריתית כזו מן הראי היה, שהמג"ד ביזמתו ייתן הזדמנויות לשמעו את המ"פם... ובפרט, שלא נמצאו במהלךו של קרב אש!

רצינו לשטווח בפנוי לבצע כל פקודה שתיתנתן על ידו וכי בדור לנו כי לא יהיה מנוס מהסתערות חזיתית. ב. לוודא שהוא מודיעيط למושבונו של המהALK, ולבור במדיחה את עדותה של מפקדת החטיבה, שדי כענסנו עלייה, על אזלת ידה. ג. לוודא שהמניע לפקדוה הוא מבצעי טהור בשיקוליו ולא יקורתו האישית של המג"ד, שהוא יתפס, כנרטע מהתקפה זו. הרשנו שתחשות האחירות והמחייבות כלפי האנשים שלנו – מחייבת אותנו לצעד זה!

ניגשנו למג"ד שהוא בעיצומו של ניסיון נוסף ליצור קשר עם החטיבה. אני שם ידי על המיקרופון שבידו (נו, להעיז דבר זה אצל פדרה?!...!). נראה שעשית זאת אקט ספונטני של נחישות להשמי את דרכנו). אני אומר לו את מה שישיכנו, שאנו מוכנים לצאת מיד להסתערות, בוטחים בז, אבל דע לך שבתנאים הקיימים יושמד חלק מהגדוד, גם אם נצליח במשימה, ולאחר כל מה שעברנו עד כה, הפלוגות יקרות לנו מכל. היה זה רגע דמטי, מיללים קשות, גובל דק בין להביע את מה שהרגשנו לבין המשמעות, בכיכל, של רתיעה וחוסר נכוונות לבצע המשימה. אצלי היה ושם שהדברים לא רק שנפלו על אוזניים חשובות, אלא שפדמה גם היה

ג. קרבי הג'די היה גם עלול להחטפה אחרת – להסתובך ולהתקע, בגל הנחיתות המסתורית של הגדור שיתיכן ולא הייתה לו מסה קריטית של אש ותמרון. אפשר גם חלק נicer של הגדור היה נגע או מושמד. בכל הצדדים האלה, לא היה אפשר לסייע לגדור בחילוץ, כי לא היה שום כוח זמין וקורבן שנועד לך! הפריצה המפתיעה והיצאה להסתערות, עשו את שהן, כנראה, בכוח המצרי, אם כי בהמשך המצרים נורכו לקרב השהיה ובילמה, בוצרה טובה. מבחינתנו, לא היה מענה למצבים אלה וו נקודת החולשה של הערכת המצב והחלה על הסתערות! (כיון זה עלול היה להיות חומר מצוין לוועדת קיריה כלשי – אם מוגבר).

ד. כיוון שבינתיים הפסיקנו לעבר מלכחה נוספת (כג"ד במלחמה יום הכהרים), אני מרגיש חובה להציג כמה השוואות ולקיים: ידוע לנו, בודאי, הסיפור על הגנאל הישיש, שהוא לצפות בתמרון ולחותה דעתו. רק החל התמרון והגנול הישיש נכנס לשנה עמו. מה בסופו של התמרון נשאל, מתח נימוס, מה דעתו על הביצועים. וראה זה פלא, הישיש דקלם את אחת כל העורתי האמיתית על הלקויים שנתגלו בתמרון. הקצינים הצעירים הנדרמים שאלו אותו איך דעת, הרי כבודו ישן כל הלקויים חזורים על עצםם, בכל עת ובכל זמן, אונשים שוכחים ואינם מיישמים להקדים – אמר הגנאל.

ה. ולענינו – הלקויים שנתגלו בששת הימים חזרו על עצםם במלחמה יום הכהרים והרי כמה דוגמאות:

- תחזקה לקوية של טנקים ביום"ח"
- – סבלנו מבעיות קשות של מצלרים ומחרס ציוד.

- מודיעין חלק – אף אחד לא עדכן אותנו על אובי צפי המסתמן לנו בג'די וגם לא בהמשך, והרי חיל אוורור היה די פניו ויכול היה לסייע לנו לא "במקרה".

- סיוע ארטילרי – לא היה.

- ניתוק מפקחת החטיבה. נלחמנו כגרע זמאן בודד, ללא שילוב, סיוע, ותיאום חטיבתי. אם הקרב בג'די היה מסתובך – לא היה לנו כל סיוע. פיצול החטיבה לשני מארכים הרוחקים כל כך זה מזה – במיתלה ובג'די – היה משגה. אך קרחה לנו גם בהתקפה האומדנת מול תיל הcondone, שנכשלה ביום הכהרים. גם שם נאמר לנו, נצול הצלחה ורדייה, מבלי לדעת את מצב האויב, וכוחות האוגדה והחטיבה פוצלו למארכים "עצמאים" ורוחקים זה מזה.

- קשר לקוי עם מפקחת החטיבה, עם רושם חזק שלא כל כך ידעו בדרג שמעלינו מה יש ומה קורה, בגל המרחק הרב.

עם שחר התגללה לעינינו מזוה מרהי של מים חholes ואוצר שקט להדחים. חשתי שיש ביידי תזרחות מופלאה ומiomנה, שמנגנת בהרמוני מושלמת ואוחבת – זו הפלוגה של, "ז'לטנים!" בוקר, צינו לביקורי של המ"ט ישכה שדי, שבקש להצטלב – תמונה היסטורית עם צוות הטנק הראשון של צה"ל שהגיע אל גנות התעללה! בוקרו של היום האפור הזה הופיע מעלינו מוטס כל קטן, שחג כה נמוך, שאפשר היה לחותתו תווים פנים של היושבים בתוכו. לפטע נפתח בו חלון וחילה קטנה הושלכה מעל הפלוגה. כישרים לוחמים "אחווי אמוק" התנצלו לתפוס אותה. בתוכה היה דגל ישראלי קטן ופטק מרושש: "ירושלים משוחורת". הדגל, הבנתי, ועוד לסמן חזק את נוכחותנו בתעללה. מיד הנפתי אותו על האנטנה שלו! דגל זה נשמר אצלי עד היום הזה, ובכל יום עצמאות אני מדקם מחדש את הסיפור לנכדי ומניין אותו בבית!

אני מבחין במסקפת בג'יפ המסתובב בין הטנקים. מסתבר שזה פדרה שעבור לפקד ממן על הקרב. לא בדיק סגולה לארכיות ימים בתוך קרבי שרירן, אבל לא הייתה לו ברירה, כי הטנק שלו נתקע. המג"ד מצילח ליצור קשר עם החטיבה (פלא!), ולבקש סיור תצפית מוטס להמשך הציר לכיוון התעללה. בניתוחים, אנו מבחינים בירור בheiurות נוספת נסافت של האויב לקרבי נסעה – טנקים דו-קניים היורים צוררות מפחדים, בקצב אש מוגבר.

אני מקבל פקודה להוביל ולהמשיך בקרש השריון לכיוון התעללה ולנהל קרבי דידפה. המג"ד מנסה לי את קצין הסיוור של הגדור שיעירך תצפית גבוהה מן האגף וידוח על מיקום טנק האויב. אני מקבל ממנו איתוריהם וממשיך בתנועה מאובטחת. עכשו אפשר לנחל את האש בעוראה יותר מסודרת. זו אמם איננה הסתערות ממשית, אבל הפלוגה נעה מהר והותחנים עוזים עבודה עיליה מאד.

הטוחנים שוב מתקזרים ועוד טנק אויב עולים באש. כדור הח"ש – מנעל הזה עוזה ועשה נפלאות. לפטע אני מגלה כ-300 מטר לפני טנק מצרי ותותו "עליל", יורה פג שלמלזי חולף מעלי. אני מצפה לתקן אש של המצרי וושאג לתותחון שלי "אש"! ככל, התותחן משתהה, לא ידוע מה קורה לו. אני זורק רימון עשן ונחלה למחסה. התותחן מצליח להתגבר על התקלה. אז חוזים לעדות אש וויאצא פג. בול הפלוגה של מושיכה לדחור ו"קורעת" את המערך המצרי בשלשה ראשים כמעט. במקביל, עוד כעשרה טנקים מצריים וכלי נ"מ פוגעים מאחורינו. כלי רכב וחילים מצריים בתנועה מערבה.

זהו, ציר הג'די פתוח והאויב שבו הושמד!

לקראת ערב התנס הגדור לחனין לילה וכולם התפנו מידית להחזרה אינטנסיבית של הטנקים לכשירות לחימה. עוזי סוחב כל כתפי שני כדורי ח"ש כבדים בדרך אל הטנק שלי, יד מונחת על כתפי – פדרה! "ספיפי" – קנית את עלמך" אמור לי. כמוגן שלמים כאלה, בנסיבות אלה לא שוכחים! הפרס לא אחר לבוא. המג"ד דבק במשימה להגעה אל גנות התעללה. בחוץ לערך פודק עלי פדרה, נוע לתעללה, יש לך שלוש פעולות לעשות את זה – אתה מוביל!

ברשות הפלוגות אני מפגן קצת לחיליל (כמה אהבתני אותם ברגע זה!) ומודיע להם: נעשה זאת בשעה וחצי, קדימה! בධירה פרטאית ובכוננות מלאה אנו נעים מערבה. הלב עולה על גdot, והבנו בעצם שבמלחמה זו צה"ל ניצח ואנו החוד שלו בגארה זו!

מרוב התהלהבות וכדי לחשיך התנועה אני מבקש אישור להדילק אוורות. האישור ניתן. אני בטנק המוביל מוביל את זקור הקסנון שלו ומאייר את המדבר. אולי זה לא היה כל כך חכם, אבל זה היה מרגש! הגותי, עם הפלוגה אל קו המים בחשיכה ובזמן שהקצתבי ל. מייד דיווחתי למג"ד: "ולמן (קוד הפלוגה בראשת הקשר), יורק אל תוך המים!"

פדרה איש הפלדה

כאן המקום, בספר, במרוכז, על ההרפתקאות שעברו על פדרה המג"ד ועל תגבורתו האמיתות.ראשית, בכניסה למכוון הциידה, אך בסיעו קיר המזוק שלו, כשהוא מכון הциידה, הלץ עם התותח על המזוק וסיבוב שלידו, החזק עם התותח על המזוק ומצליח להתגבר על התקלה. אז חוזים לעדות אש וויאצא פג. בול הפלוגה של מושיכה לדחור ופרק היריזה עתה סיפרנו עליון, בהדיפת ניסיון ההתקפה של המצרים, נתקל פדרה שהיה בעמדת התצפית שלו, בשני מצרים חמושים שאימנו עליו מරחיק צער. פדרה לא המתין הרבה, שלף את אקדחו וירח בהחד מהם ולחתרחק מהם. כיוון שהוא נבצר ממנה להתקפות ו"לדבר אלabo" של החיל המצרי הסרבן שיוציא לعزيز הנשק, ולכנז זיכיה גם אותו בצדור מקדחו. ולאחר מכן, בעת שהיא עסוק מדי במתן פקודות וטרוד במלאת הלחימה נבצר ממנה להתקפות ו"לדבר אלabo" של החיל המצרי הסרבן שיוציא לعزيز הנשק, ולכנז זיכיה גם אותו בצדור מקדחו. ולאחר מכן, בעת ההסתערות על הטנקים המצרים וביצומו של קרב השריון בשריון, החליק הטנק של המג"ד על דיזונה ו"יריד" מן השערת. הפטرون המדי וההמר ביזטור להמשיכות הפיקוד ברגעים קרייטיים אלה היה ג'יפ מג"ד שאליו עבר פדרה וממנו המשיך לנחל את ההסתערות.

הערות סיכון

א. היה זה על פנוי קרבי חסר סיכוי שפהן להצלחה מכרעת בזוכות השילוב של מהיגות, דבקות במטרה, אומץ, שליטה טקטית, נוכנות, מושיביצה ומקצועיות גבואה בכל התחומים, ובמיוחד לוחמים-טנקיסטים מובחרים, שרובם התהנו בפעם בפלוגת הסנטוריונים הראשונה והאגדיות, בפיקודו של שמואל גורדיש!

ב. ההשתנות בכניסה לג'די, "ההיסטוריה" ו"המבוכה" ושיחת המ"טים עלולים היו להפתעה למשבר רציני, אך פדרה המג"ד ניחל את המצב שנוצר בתבונה ובמניגות ראיים לשבה.

בשעשה 1935 הפעיל הצבא הערבי הירדני ארטילריה ארוכת טווח לעבר מטרות ומתקנים חיוניים במרחב חט' 4 ומחוז ת'א – מחנה כפר סירקין, תעשיגנון, שדה התעופה לוד, אזור צהלה – הדר יוסף, ואוחר יותר גם מפקדת פיקוד המרכז.

כאשר נפלו כ-10 פגיזים של ארטילריה זו בתל אביב – כולם בקרבת תחנת הכוח רייניג ושדה דב, כמעט גזו בודד אשר פגע בלב העיר – הורה המטכ"ל לחיל האויר לפועל נגד תותחי ה"לונגו" טום" ולשתקם. במקביל (בשעה 2000) הועבר – עפ"י המלצה סגן הרמטכ"ל, האלוף חיים בר לב – שדר בחול לירדנים, באמצעות וועש"ן (ועדת שביתת האשך), ובו אזהרה כי מטוסינו יפיציצו את העמן אם לא יפסיקו ההפגזות מיד.

משם באותה שעה הורה קצין האג"ם הפיקודי, אל"ל אריך רגב, למ"ח"ט 4 אל"ם משה יטבת, להפגיז את עמדות הצבא הירדני; כן הורה בשעה 2045 את מפקד יחידת "חרוב" לתוקף את תותחי האויב, שאוטרו במארון קלקיליה, ולהשמדם. הייחידה כולה (למעט כוח אשר נשלח לסרוק את אזור פלמחים, עקב ידיעות על ניסיון לפגיעה בכור האטומי של נחל סרוק) חשה לאזרת הפעולה, אולם אז חדרו התותחים המהפגזותיהם.

היערכות לביצוע "מחטף" לטрон

תוֹךְ כָּדֵי נִיהוֹל קַרְבָּהּ אֲשֶׁר הַעֲמִידָה בְּהַפְּגָזָהּ, עַסְקָה מפקדת חטמ"ר 4 בתכנון מתקפה על מובלעת לטрон (מכ趣 "מושבה"). למעשה היה זה רק המשך לתכנונים שנערכו על ידה עוד בתקופת הconscious, אף שצפויה היה אז כי ביצוע המשימה ייפול דוקא בחלוקת של החטיבה 10 המומכנת. אולם, עם שיגורה של החטיבה 10 ל"פרוזדור", הפך ביצוע "מחטף" לטון המיועד על ידי החטמ"ר לאפשרות ריאלית, ומפקדת פיקוד המרכז נקבעה על כן בעדדים לתגבור החטיבה בהזדמנות מכוח העתודה הפיקודי. ראשונה הייתה פלוגת טנקים אי"ם-אקס-13 מגוד 19 בחטיבת 60, שהועמדה בשעה 1400 תחת פיקוד החטמ"ר.

למרות בקשות חווורות ונשנות של אלף פיקוד המרכז עוזי נרקיס ועוורי, אסר הרמטכ"ל, רב-אלוף יצחק רבין, בשעה 16:30 במפואר שט"ט ביצוע "המחטף" על ידי כוחות המילואים של חטמ"ר 4, לפני שייטרעד עורפה של המובלעת – מערך צפון-ה"פרוזדור" – על ידי החטיבה 10. אולם בשעה 19:00 נמסר למ"ח"ט 4 על ידי הפיקוד כי עליו לתכנון לביצוע "מחטף" לטון עם לילך, ככלומר ביצוע פעולה מצומצמת שהוגדרה כ"הטעיה" או כפטרול אלים. בלשון ההוראה לא נזכרה כלל אפשרות ניצול ההצלחה להמשך ההתקדמות לעבר גב ההר; אדרבה, נאמר בה כי אם יצילחו להפרק את "הסירור האלים" לכיבוש המובלעת, יהיה על כוחות החטיבה להירוך להגנה בתחום השיטה הכבושה.

בעקבות הוראה זו של הפיקוד החל חטיבה 4 בקיוב נחות לתוכפה. דאסונה להזזה היתה פלוגה ב' מגוד 42 – פלוגת הconscious החטיבתי – שנשלחה לשטח הconscious שנקבע בין משמר אילון לשלבים. תנועתם של הכוחות האחוריים הייתה מוגנתה בהחלפתם על ידי גודוי הח"ם שבכפר סירקין. אלה החליפו את גודו הח"ר קלמן: גודו ח"ם 940 החליף בין 18:00 ל-24:00 את גודו ח"ר 127 והתמקם במתחם שעיל ציר רנטיס – גבעת כוכ, למעט שתיים מפלוגותיו (פלוגה אחת

כיבוש מרכבת לטון – מודיעין במלחמות ששת הימים

אל"ם (מיל) בני מיכלסון

של גודוי הח"ם (חילי מילואים, למשה חילאים קשיים) של החטמ"ר. תהליך התארגנותם והצטיידותם של האחוריים השתבש בחולקו עקב האש הארטילרית הירדנית, שהונחה על כפר סירקין החל מ-051200. לקרה 13:00 החל הפגיעה גם על המתמחים הגודדים – מתחמי גודז 43 בבודרוס ובביר מעי, מתחם גודז 42 שבאזור כפר-קאסם, והמוחץ הפלוגותי (פלוגת נח"ל) בינה' 314, שלייד לטון. בתגובה על האש הירדנית קיבל החטיבה אישור להшиб אש ולהפעיל גם את הסיוו' החטיבתי. חילופי האש נמשכו עד לשעות הערב המאוחרות. היה מוצב כאשר ב-051000 החל הגיס פומבי

לעליהם המהירה של כוחות חטמ"ר (חטיבת מרכבת) 4 אל גב החר מערב, אחר يوم של מגננה, הייתה השפעה חשובה על קריסת כוחות הצבא הירדני במרחב פרוזדור ירושלים.

חט' 4 בשלב התגוננו

משימתה המוכתבת של חטמ"ר 4 הייתה הגנת מרכבת השפלה. במסגרת משימה זו נערכו גודוי הח"ר של החטיבה בהתאם לתכנית "סדן", וכך היה מוצב כאשר ב-051000 החל הגיס פומבי

של "דוכיפת" שצופרו אליה – את החסימות בפתחת בית נובה, כדי לsegor אותה הומטית עד בוא פלוגות הטנקים ס'. **יחידת ח'רובי** המתוגברת – שבועה 060215 קיבלה ישירות את פקודת קצין ה-אגד"ם לעובד תחת פיקוד חטיבה 4 – נכנסה ב-04:00 לשטח, ותוך פרק זמן קצר חקרה עם כוותת וחסימה.

סמן לאותה שעה פנה קצין האג"ם הפיקוד
לר"מ מוצעים בבקשתו להתריר לכוות חטיבת
4 להתקדם מעבר לטרון ולעלות עם אור ראשון
בציר ייאלו ליוון רכס התותחים (שיה אבן יבל).
האישור ניתן להתקדמות זהירה, מבי לתקוף
מיורבות גווניות

בעוד הכוח העממי פונה לאימואס ניתן לו סיוע אוביורי, אך ההפיצה הייתה בלתי מדויקת והפיצוות נפלו בקרבת שעלבדים – איזור פרישת ה-פח"ח (פלוגת רפואה חטיבתית). חרף התקלה נע כוח המשימה בمهارات ובשב זה איחד וזה ולא כל אבידות את אימואס, שיח אבן'ג'ל ויאלו, תוך הימנעות מגעיה מיותרת באוכלוסיות הכהרים הערביים הללו (בהתאם להוראות רם"ח מבצעים משעה 04:40). בשעה 060507 דוחה המח"ט ל��ין האג"ם הפיקודי: "כל המובלעת בידי. אין יריות". כך, בשעות ספורות וכמעט ללא קובנות, נפל בידינו העיר שבו הוקם דם ישראלי. רב במלחת הקוממיות בהתקפות חזירות ונשנות, שרילו ילו בראשו.

התקדמות אל גב ההר

ההנחה העקרונית היחידה שבייד"ט 4 הייתה להיערך להגנה בתחום המובלעת וב-15:05 אף נצווה על ידי קצין האג"ם הפיקודי – בעקבות הוראות אג"מ/מבצעים – לכבות את צומת בית סירא ולהיערך גם בה להגנה, מחשש להתקפה- הנד ירדנית מצפון. בעקבות זאת שוגר גדור 43 למקומות, לצורך אבטחת אגפה הצפוני של החטיבה; אך המח"ט לא אמר די בזאת וככקה

שמות של מפקדי הצבא הבריטי שעדיין נותרו על קירות מבצר לטרון

משום מה כי שעת ה-ש נקבעה ל-060400; מכל מקום, הארטילריה שבפיקודו הייתה ממוקמת מומכה לסייע רק בשעה 03:30 למעט סוללה מרמotaות בבדות מתנייעות 120 מ"מ, שהיתה שורוכה ליבנווד מוגדר יותר.

כיבוש מובלעת לטрон

בשבועה 060200 החל שלב הפיזוח והריכוך של משטרת לטורון על ידי הטנקים וסוללת המרגמות הכבידות, ועם סיומו ב-20:02 (משם במשך שעה שבנה נפתחה מתקפת חטיבת חיר"ם 55 בירושלים) פתחו הכוחות בתנועה לעבר יעדם, כשהטנקים מובילים תונק ירי ושתי פלוגות ה'חולמים' בעקבותיהם; ואילו פלוגת הנח"ל שבנ"ג 314 מעסיקה את האויב מדרום וחבל ק' 224 מבצע הטיעיה מכיוון הראל.

הטנקים והחולמים נעו על דרך עפר המobile לכיוון אימואס מצפון-מערב, וрок בominator למשטרה פנו מטה לעברה. תגובת האויב הבהירה למחר' כי האויב נטש את אזור המשטרה. ולפיכך הוא ייזור את הכוחות, והוירה להם לנוע באורות מלאים, כדי למנוע טעויות בניווט.

ב-03:00 חדרו כוחותינו לתוך המשטרה לא-התנגדות ולאחר שבדקה דיווח המה"ט לפיקוד בשעה 03:30 על כיבוש המשטרה. מיד לאחר מכן החל הכוח בתנועה דzik מנזור השתקנים לモוצב לטורון. אף זה נמצא ריק, כי כוחות הקומנדנו המצריים (כפלוגה מגודר 53) שאיישו את המוצב נפוצו לכל עבר.

– באמצעות יחידת ח"ר "חירוב" ועם השימוש בשரיווןיות
בנ"ד; בשעה 03:30 הורה לסמח"ט 4 לחזק
היחסינה הראשונה התמקמה ב-03:00, והשנייה
מכיוון שכונת עגנוןיל, והפסה ביןתיים את מקומה.
ב-02:15, לשם הצבת החסימות המתווננות באזרע
צ'ואאר הבקבוק" של המובלעת, וירדה לנחל אילון
מיחידת הסירור החטיבתי חצתה את הגבול כבר

תגברה שלושה יישובים והשניה העברת תחת פיקוד דוד 42 בחרכבת צורו ; ואילו כוחות מגדיי ה-ח"ם 960 ו- 952 החליפו בשעות 20:00-23:00 את גודן .43

בשעה 22:00 מסר קצין הาง"מ הפיקודי למח"ט 4 כי יונtan בקרוב אישור מטכ"ל לביצוע פעולות הטעה באזור לטון, בכוח של 2 פלוגות חרמ"ש ופלוגות טנקים א'יאס-אקס' 13, וכי עליו לדוחה מתוי יהיה מוכן לביצוע. ואכן, כעבור 20 דקות התיר שר הביטחון לבוש אח לטון.

בשעה 22:30 אישר הרמטכ"ל את כיבוש לטרונ, אם לא תהיה התנגדות רצינית, ובעקבות זאת הורה סגן הרמטכ"ל לאלוון הפיקוד לנסות ולכובש את לטרונ על ידי 2 פלוגות טנקים וגדוד ח"ר. בינוויים גיבש מ"ט 4 – שהחפ"ק שלו התמקם במשטרת משמר ארילון – את קווי הפעולה הבאים:

בשלב ראשון – הארת השטח, פיצוח וריכוך משטרת לטرون על ידי הטנים וסוללת מרגמות כבדות.

בשלב שני – פריצה לתוך המובלעת עם שתי פלוגות וחיל'מים ופלוגות טנקים, כאשר פלוגת הסיור החטפית חוסמת את דרכי הגישה לאזור רבוני תבורגוט אסוניות של ערא' ירדן.

כדי לאפשר ביצוע תוכנית זו של המהלך תגבור הפיקוד את חטם ר' 4 במספר יחידות נספנות: ב-23:50 הורה ק' האג'ם הפיקודי למפקד "דוכיפת" להעיביד חמיש שריוניות בפיקוד סגןו תחת פיקוד חטם ר' 4, בעוד הוא עצמו יוכפף למבחן ט' 10.

לקריאה חצוט העברה תחת פיקוד החטמ"ר
פלוגת טנקים מגדור השדרון הפיקודי 182 (14)
טנקי "שרמן" אס-1).

■ **אותו דין חל גם על גודן חיר"ם 98 מחתיבה .80**

בשעה 060030 הודיע המח"ט לפיקוד כי יהיה מוכן להתחיל במבצע כעבור חצי שעה, אך בפועל לא היה ערוץ לכך. אדרבה, רק ב-01:30 נערכה קבוצת

- פלוגות טנקים אידם-אקס-13 תפוצל לשני והמשימות כדלקמן:

יוזמתם חסוך הושבעתנו ונוכח און נו
איילון מכיוון חרבת עג'ג'ול, ותפקידם שתי^ח
חסימות, האחת על כביש בית-נוןא – בית-
סיאא, והשנייה על דרך העפר בין בית-נוןא
לבית ליקיא.

█ ■ חבל ק' 224 (חבל נחשון) יבצע הטיעיה כלפי מושב לטронן מכיוון דרום-מערב (תנועת רכב עם אורות מלאים מאשר משק הראל, וכיודם מחלקה וממחנה לאזרור הדר צפרא).

■ פלוגות הנח"ל בנ"ג 314 תפתח באש שתווחת מסלול לעבר מוצבי האויב שמצפון לה, ובשלב שני תיכנס למובלעת ותיעירך להגנה במוחץ לטרוון.

שעת הדש נקבעה ל-060200, ובשעה זו הייתה הארטילריה אמורה לפתח באש. אולם מפקד הסיווע החטיבתי, שבעה 052300 קיבל את אישור המ"ט לדלג את התותחים לעמדות קדמיות. סבר

בשעה 08:08 נעונה בדייעד רמ"ח מבעליים, אל"ם יצחק חופי לפניה קצין האג"ם הפיקודי, ואישר את קיודם כוח המשימה אל צומת ביתוニア, "תחנה סופית". בעקבות זאת הורה האחרון בשעה 08:30 למח"ט 4 להתרן לצומת לאחר כיבושה, ולחמתן להוראות.

באותה עת התפתחה לפתע קרבות כ-300 מ' לפני הצומת, בין כוח החוד לבין כוח החסימה של צבא ירדן – פלוגות חיר"ר שנשטייעו בשמונה נ"פ' תול"ר ובמרגמות 81 מ"מ – שהתקמקם משני עבריו האוכף שבו התפתחה הכיבוש החסום ב"שיני דרכון". משהיגע כוח החוד למחרום נפתחה עליו אש עזה. השוריינות השיבו אש, ומפקד "חרוב" דיווח מיד למח"ט אודוטה ההייטקלות. לאחרון קידם מיד את פלוגות טנקים אי-אס-אקס-13, והורה לנוכחות החיר"ר והטירן לודת מרכבים ולהסתער ולגייל על כוח החסימה, בתנועת איגוף ובחיפוי השוריינות והטנקים. אלה האחוריים התקדמו עד לעיקול בכביש, התפרסו על הגבעה שלצידיו ופתחו באש לעבר האויב. לאחר קרבות שנמשך כ-20 דקות, שבו השמדו מספר תול"רים, פתחו אנשי הכוח הירדני החוסם בסיניה צפונה ומזרחה, עוד בטרם הסתערו עליהם הכוחות הרוגלים.

עתה היפנו הטנקים והשריינות את האש לעבר ריכוזי רכב וחיר"ר של צבא ירדן שנמלטו במהלך רupt, בעוד החיר"ר שוטף את הכיפות שבהן ישב קודם לנוכח החוסם. עם סיום ה"שינפה" גמאו כוחותינו במהירות את מסוף מאות המטרים שהפרידו ביןם ובין הצומת וכבר בשעה 08:40 יכול היה מח"ט 4 – שהחל מארגן את כוחותיו לצומת – לדוח: "צומת ביתוニア בدىינו".

ניסיונות הפשיטה על אוטילריית צבא ירדן

10 דקות לאחר מכן קיבל רמ"ט 4 רשות מהפיקוד לפשוט על סוללות האוטילרייה הירדנית בא-ג'יב וברפת. בעת שהcinן את הכוחות לכך, הגיעו אליו (בשעה 09:22) פקודה לחסום את ציר ירושלים – רמאלה באזורי שדה התעופה קלנדייה, ולאחר מכן לעבור תחת פיקוד חטיבת 10. הנה כי, הורה רמ"ט את פלוגות הסייר 47 לפשוט על הסוללה המה"ט – ואת יחידת "חרוב" המתוגברת – על בא-ג'יב, ואת יחידת חיר"ר שנורטה לעברה מכפר עקב. הסוללה ברפת, כשל שיתה גם יחד לחבור עם גמר ביצוע משימותיהן באזורי כפר-עקב, ולהסום את ציר רמאלה-ירושלים.

יחידת "חרוב", שהתקדמה לרפת כמצודה, לא מצאה את התותחים; יתר על כן, בהתקדמותה היה עליה לגבר על כוחות אויב בעיר תונעתה, ולעמוד באש חזקה שנורטה לעברה מכפר עקב. יחידת הסייר, שאליה הцентр חפ"ק המכ"ט, לא מצאה אף היא את התותחים בא-ג'יב ולכנן המשימה בתנועה מזרחית, טירה את שדה התעופה קלנדייה, ועלתה על הכביש הראשי לרמאלה בדרך לכפר עקב. בהגיעו ב-10:50 למל' א-נצבה – נפתחה עליה אש מהרכסים, שוגרה לנפצעים – בהם המכ"ט.

מ תוך דאגה לנפצעים והחולט על נסיגת לצורך פנוים לאחוריו. הדבר בוצע הן על ידי כוח המכ"ט והן על ידי יחידת "חרוב", וב-12:00 היו כל כוחות החטיבה מרכזים שוב בזומת ביתוニア. לפי שהחטיבה מרכזים שוב בזומת ביתוニア. לפי מעדכן את האחורה (ב-10:08) באשר להישגיה קיבל זמנית את הפיקוד.

שבמכום ביכרו לנוטש את המתחם עקב האיום של חטיבת 10 לנתק את דרך נסיגתם מכיוון בידון, ובחורו להתרן להגנה נגד שני המאמצים הישראלים גם יחד באזור צומת ביתוニア-אל-ג'יב. הנה כי כן, לא תקל כוח המשימה בכל התנדות, וב-06:07:30 בערך התייצב כוחותינו חן בבית עיר אל-פוקה, והן בזומת בית סירה. בעוד ראש מטה הפיקוד מודיע על כך ל"מצפ"ע (מפקח הפיקוד העליון) ב-07:07, התיר קצין האג"ם הפיקודי לקדם כוח סיור עד לצומת ביתוニア הדודמית, תוך אחיזה בכל מחיר בזומת בית סירה. המכ"ט שיגור לאחר מכן את חרבת אל-מצבה.

מיד קידמה את יחידת "חרוב" והשריינות. בלבד ממנה צבא ירדן בא-טירה נתקל כוח החוד בחילילי קומנדו מצרים שנסכו מובלעת לטrown, ונכנים עימים לקרבות פנים-אל-פינים – בסופם הצלicho רק כודדים מהם למלט את נפשם. תנועת הכוח לא נעצרה בשל כך; נהפוך הוא, מבלי להמתין לסיום הטיהור המשיכו השינויים וחלק מיחידת "חרוב" בתנועה לעבר צומת ביתוニア.

הצלחתה המפתיעה של חטיבת 4 עלתה אمنם על כל המשוער; מצד שני חשש הפיקוד שהכוחות מעטים מדי ורצים מהר מדי, ועל כן העביר קצין האג"ם הפיקודי ב-07:46 תחת פיקוד החטיבה

לנצל את הצלחת הפעולה עד כה הורה במקביל לכוחות החסימה לפועל להרחבת השליטה בעורף, המובילו.

פעולה זו בוצעה בשני ראשים; בעוד מחד כפלוגת הסייר החטיבית ממשיכת החסימה, ומול התנדות קלה בלבד שטף ב-05:06 את הכוח בית ליקיא, מבלי לטהר יסודית. במקביל כבשה פלוגת "חרוב" המתוגברת בשינויים את המוצב הדרומי, וטירה (שהוחזק על ידי כיתה) בחרכבת בית נושא, וטירה לאחר מכן את חרבת אל-מצבה.

בעוד כוחות הסייר מבצעים את משימותיהם, החל הכוח העיקרי בתנועה דרך בית נובא לכיוון בית ליקיא. בהגיעו אליה ציוות המכ"ט כוח משימה בעל כושר ניידות ועוצמת אש חזקה שנכללו בו: יחידת "חרוב" וכוח השינויים של "דניפט" (שליליהם הוטל לשמש כחוד), יחידת א-סלאם-אקס-13, ושתי פלוגות חיר"ר על גבי חול"מים, ועוד מגדוד המרגמות 341 ו-120 מ"מ). שעודה סוללה מגדוד המרגמות הכבודות 350. בשעה שכוחות נספים של החטיבה – בניהם פלוגות טנקים "שרמן" – נכנסים בינוים לצייר ההתקומות מאחור, והודיעו קצין האג"ם

מראה החצר הפנימית של משטרת לטrown. ביום זה האולם המקורה שמעל אולם המרכיבה ב"יד לשרון"

הפיקודי (בשעה 17:00) למח"ט: "אחרי בית עיר א-תחתה אתה לא זו קידמה לא פקודה נוספת". עם גמר הוצאות החיל כוח המשימה הגייד בתנועה מהירה לעבר יעדו, ובשעה 06:55 עזזה המכ"ט כי בית עיר א-תחתה בדו; עתה התיר לו קצין האג"ם באישור רמ"ח מבצעים להתקדם לעבר בית עיר אל-פוקא. המתאם הדופלוגטי שם היה מחופר ומבודץ היטב. בעת שחולש על ציר התנועה של כוח המשימה, עלול היה לבולם את התחדשות, אילו הוחזק על ידי כוח האויב בעקבנות. אך כוחות צבא ירדן

הפיקודי (בשעה 17:00) למח"ט: "אחרי בית עיר א-תחתה אתה לא זו קידמה לא פקודה נוספת". עם גמר הוצאות החיל כוח המשימה הגייד בתנועה מהירה לעבר יעדו, ובשעה 06:55 עזזה המכ"ט כי בית עיר א-תחתה בדו; עתה התיר לו קצין האג"ם באישור רמ"ח מבצעים להתקדם לעבר בית עיר אל-פוקא. המתאם הדופלוגטי שם היה מחופר ומבודץ היטב. בעת שחולש על ציר התנועה של כוח המשימה, עלול היה לבולם את התחדשות, אילו הוחזק על ידי כוח האויב בעקבנות. אך כוחות צבא ירדן

היום בו הונף דגל ישראל מעל בניין משטרת לטרון

רמי ירושאל מנוני את דגל ישראל על גג בניין המשטרה

ממוקשים) למשטרת לטרון. לא מחשבה נספת לפקח רמי את הדגל שהוא בבעיטה שבקבינו, לפחות אליו מוט עץ, צינור השקיה ומצלמה. התלווה אליו אחד מהחילី המשטרה הצבאית, רמי הצליח להדבוקו בהתלהבותו, ויחדיו החלו פושעים בתוווי הבטווח עד שהגיעו לבניין המשטרה.

רמי השתומם למוראה המבנה והאורוב. הוא זיהה בודדותות פגיעות טנקים בקירות החיצוניים. אף שהיה סקרן לחזור את המבנה וסבירתו הקרובה, הוא היה להווט לכיוון אחד: גג המשטרה. כשהם מתעלמים מכל מכשול ומפגע בדרך, פלשו לעצם השנאים את דרכם אל הגג. משחגעו, פרקו את ציודם. רמי פסע לכיוון קצה הגג ולרגע נעתקה נשימתו למראה עמק איילון הנפרס לפני. מראה זו ניסה לדמיין בימים שבהם היה מעבד את החקיקה שלמרגלות המתחים, אלא שהmareה שנגלה לו עלה על כל מה שדמיין לעצמו קודם לכן. למראה המדדים תרם קו האופק באוטו יום אביבי. במשך דקות שדמו לנצח ארגן רמי את היציר שאלטור בקיבו, ובפרק של התרגשות הניף בגאנן את הדגל. הוא קבע את מקומו על מגדל המשטרה בנקודה שצפתה על מזרן השתקנים. כתע יכול היה הדגל להיראות למורחים. באותו רגעים היסטוריים הבין רמי שהייעוד המתאים למקום זה הוא אנדרטה לנופלים בمكان. הוא חש שבעצם מעשהנו נתן את אות הפתיחה.

כארבעים שנה חלפו מאז, אבל רמי, שחי היום בירושלים ותורם הרבה למחקר בתחום ההצחה, ממקום שבתו ביד יצחק בן-צבי, חי כל פעם מחדש את החוויה, כשהוא חולף בנסיעותיו ליד אתר ההנצחה יד לשرين לטרון, כשבועות דגלי הלואם וחיל השריון ניבטים אליו ממקומות הטבעי.

קורות אוור לטרון במהלך מלחמת העצמאות. בתקופת הכננות לא ידעו מה מצב הכוחות הירדניים. ביעיד הסתבר, שבטרון לא הייתה יותר מפלגה ירדנית, שלא כמו ב-1948 שאז התקם במשטרה ובסביבתה שני גודזים.

במלחמות ששת הימים חולקו לחברי קיבוץ נחשון ורבים צ'ים, ותקמידם היה להגן מן המששלט. רמי תיעד את הימים בהם במצלמה ובוימן (היום פורסם ב"על הרכס" – עלון קיבוץ נחשון "ששת הימים שלנו", עמ' 10–16). מתחם לטрон נכבש על ידי כוחותינו. היה זה הרגע שהיכנו לו כולם. אלא שהאזור היה זורע מוקשים, ומשום כך לא הונף דגל ישראל על בניין המשטרה. חברי הקיבוץ קבעו את דגל ישראל במזנור הצלבני – מוצב לטרון. הדגל לא בלט מנקודת הצתו, אך הפעולה הייתה ממשמעותית.

שריפה נדולת שפרצה בשודות בשנת 1967 החרידה את הסביבה. פצצות רבות התפוצצו באזור הממוסך העוטף את בניית המשטרה, כמו להזיר ולהתריע על קיומה של הסכנה. רמי, איש השיטה וארכ' ישראלי, התאותה להזכיר את מכמי הארץ. מחסום של המשטרה הצבאי של הגדר המערבית מנע ממנו כניסה לאמروس. רמי היה מגיע אל עמדת המשטרה הצבאית, ומספר להם על הירוב לטרון במהלך בפרט. החיללים אפשרו לו להכנס ולהזוז בעתיקות אמאות. הם הסבו את תשומת לבו לוח שרירין נקוב כדורים, שאותו מצאו והניחו סמוך לעמדתם. הוא זיהה אותו כלוות מהכלី המשורין "סנדוויץ". בתהrgשות רבה נטל אותו והניחו מלחכים לידו באין מפריע. הם היו מלאים אותו והוא, מצדונ, הקפיד לשמור על מרחב מחייתם. כך חלפו להם חודשים רבים, עד לתקופת הכנות שלפני מלחמת ששת הימים. רמי חש שעמדים להתרחש אירועים היסטוריים. הוא הכיר היטב את

עוגן על ידי דבורי ברוגר,
על פי סיפוח של
רמי ירושאל
צילומים: רמי ירושאל
וחבورو לקיבוץ נחשון

רמי ירושאל, המוכר מאוד למורי דרך ולעוסקים ב מורשת הארץ, קשר מיוחד לבניון משטרת לטרון, שתחילה ב שנותיו בהן היה הבניין בתחום המובלעת המפוזרת, ושיאו בימים שלאחר מלחמת ששת

הימים. רמי הטרוף לקיבוץ נחשון בשנת 1965 בהיותו בן 22, והשתלב מיד בעבודת הפלחה. זכרה לו שנת הבצורת שקדימה את פניו. הוא פנה לעבד את חלקה 5 בשטח הפקר. חלקה זו הייתה בשטח של מזר השתקני, שנמצא ברובו בשטח הפקר. פניה לאו"ם הביאה להליך שטח המזר לחמש חלקות. האו"ם קבע שארבע מושן יעמדו הירדנים ואחת יעמדו חקלאים מקיבוץ נחשון. כל שנה נזקק קיבוץ נחשון לחישב את ההסכם.

חרה לרמי השיטה הקטן שהקנו לקיבוץ לעומת השיטה שהוקצה לירדנים. היה זה שטח נادر开发利用 בהשוואה לשטחים החקלאים האחרים של הקיבוץ שהיו קטנים ובאזורים הרריים. כך קרה שהיא "גונב" כל פעם עוד "פס", ועוד מטר עם הטרקוטו. אנשי האו"ם שבנקודות התצפית, שרייה מוקמת באמאות, הזהרו אותו בעקבות תלונות של הירדנים שחשו במנגנון.

תוֹן כדי עבדתו צפה לכיוון בניין המשטרה והבחן בגלויו שהיה מאבטח את המבנה. רמי העיריך שיש טובו שסק אפקטיב של כ-800 מטר משטרת לטרון עד החלקה, שמיוקמה היה היכן שמוקם היום מאגר המים. הוא המשיך לעבד את החלקה באין מפריע, כשהחצבים והחית בר נספות מלחכים לידו באין מפריע. הם היו מלאים אותו והוא, מצדונ, הקפיד לשמור על מרחב מחייתם. כך חלפו להם חודשים רבים, עד לתקופת הכנות שלפני מלחמת ששת הימים. רמי חש שעמדים להתרחש אירועים היסטוריים. הוא הכיר היטב את

מלחמת "ששת הימים" – מטעות ותובנות התקפות ים

סנטוריון בסיני

יזמה התקפית של צה"ל – מלחמת "אין ברירה", גם הגדרה זו בחלוקת, יש הסבורים שהוא מלחמות של "יש ברירה" (אף מוחם בגין התבטא כך פעום).

נגד מספר מדינות ערבי.

מודיעין ונסיבותו נכוו בדרך כלל.
נסתיימו בניצחון של צה"ל – גם זה בחלוקת, אם היה ניצחון מובהק או לאו: "התשה", שלום הגליל (1982), לבנון 2006.
קשר ההרתקעה של צה"ל הוועד במחוז חור, שהרי עצם פריצת המלחמה כבר מעידה על ש:right; קושר ההרתקעה. (כמובן, לא הכל מתאים לכל).

מלחמות העצמאות

כוונה את מדינת ישראל, הקשה שבמלחמות ישראל, כ-1% מכלל האוכלוסייה נהרג, כ-6000 איש, קבעה את גבולות מדינת ישראל עקב תוכנית ה"חלוקת".

מלחמות "חדש" או מערכת סיני

מבחנה הראשון של המדינה הצעירה, בהוכחת כושר ההרתקעה ויכולתה הצבאית. כיבוש סיני, השיטוף והתמקה של המעוצמות הגדולות צרפת ואנגליה, המשישו לעולם כולם ולערבים בפרט, שמדינה ישראל היא עובדה קיימת, חזקה ונוחשה.

מלחמות "ששת הימים"

ישראל הביסה של מלחמות ערב שהוא מציאות ומחומשות היבט וכבשה פי שלוש משטחה של מדינת ישראל. לא ידועה בהיסטוריה דוגמה דומה, שבה

סא"ל (מלח") דוד נספי

מקובל לחשב שותואותיה והשפעותיה של מלחמת "ששת הימים" מלולות אותנו עד היום, ארבעים שנה לאחר התרחשותה וכונרא, שעוד ילו אותנו בעtid. נראה שאך מלחמה, לא הותירה אחריה שובל כה משמעתי של צעדים, שניים ושאלות פתוחות, מגוון רחב של נושאים הנוגעים לנו ולשכנינו במלחמות ערבי. "דירוג" חטיבותן של מלחמות ישראל יכול להיות בחלוקת, אבל אף אחת מהן לא הציבה בפנינו בעיות ואתגרים כמו שטחים כבושים, אוכלוסייה ערבית עונית, אומנות עויבית, ערכיהם ומוסר, שחיקת הצבא, מחולקת אידיאולוגית, השגת שלום ועוד ועוד. אפשר גם לומר שהמלחמות שלאחריה הינן תולדת המציגות שנוצרה בתום מלחמת "ששת הימים".

132 שעות, שישה ימים, כ-30 אלף הרוגים, למצרים, ירדן וسورיה, כ-5500 שבויים מהחילי אויב ואלפי פצועים, ולנו כ-800 הרוגים, כ-2600 פצועים ו-15 שבויים. אף כי רכב, רק"ם ונשק, הושמדו לאויב או נלקחו שלל, חלק גדול חדש, שלא מזמן הגיע אליו מבירת המועצות.

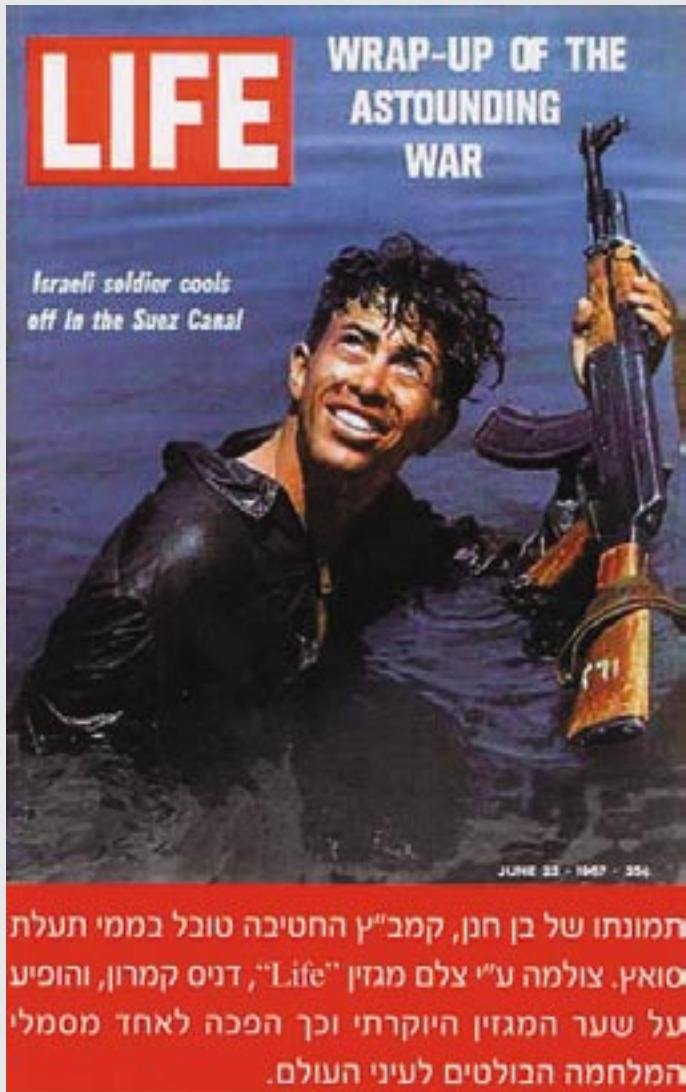
האפקטיות של מלחמת "ששת הימים"

באופן כללי, אפשר להבחן במלחמות ישראל במאפיינים הבאים:
■ أيام קיומי – גורם נתון בחלוקת, אם היה כזה או לא, אבל כן לפחות נחרט בתודעה הלאומית.

האמברגו הצבאי (סיווע ביטחוני נדיב, פנטומים, חימוש מתקדם ועוד...).
הברית עת ארצות הברית הפעה לאחד ההישגים הבולטים של המלחמה.
10. נוצרה בארץ ובעולם אווירה של פתיחת חלון הזדמנויות לחיסול הסכסוך
שבין ישראל למדינות ערב.

בארצות ערב

1. הלם התבוסה החיד את העוינות והשנהה לשוראל בארצות ערב, והפתחה אצלם ציפייה הפוכה מהם ששרד בארץ ובעולם. רצון לנוקם ולהשיב את הכבוד הערבי שנורס. נוצרה סולידריות וקונסנסוס לקראת מלחמה נוספת.
2. התכנסה "וועידת חרוטום" באוגוסט 1967 בהשתתפותם של נשיינים ומילכים מן המפרץ, מנהיג מצרים נאצר, ונציגי סוריה. בוועידה התהוו מודיעות הנפט לסייע בשיקום המדיניות שנפגעו כלכלית וצבאית. אבל הוחלט גם על שלושת הלאומים: לא הכרה בישראל, לא מ"מ, לא התפישות, והdagשא זכות העם הפלסטיני ל"מולදטו" בארץ ישראל.
3. מצרים החלה לפעול באופן נמרץ להגברה ולתמייה בפעולות טרור פדאון, מחלבים, פתח ואש"ג, כדי לפגוע בשוראל.
4. מצרים פתחה והעכימה בהדרגה את מלחמת התשה לאורך התעלה.
5. מצרים וسورיה פתחו שערירין לחדרת השפעה סובייטית מסיבית, כשהם נהנים מסיווע צבאי נורחב, שככל נשך חדש ובפרט מטוסים מתקדמים, טילי קרקע אויר, טנקים משוכלים, טילים נ"ט ועוד. כמו כן קיבלו ליווי והדרכה צמודים של צנינים סובייטים.

מלחמה בהיקף כזו הפעה למלחמות בזק ולנצחון אדיר, בשיטה ימים. העולם נפעם וכשור הרטעה של צה"ל נבנה מחדש בצורה דרמטית. צפיפות ותקווה גדולות לשולם הרקייעו לשמיים בארץ ובעולם.

מלחמת "הטההה בתעלת צה"ל

צה"ל קיבע עצמו בكونספסציה חדשה של התההה, מוצבים מוגנים ו"מלחמה סטטיסטית" לאורך התעלה. קרבות רבים ומחיר יקר, תרתי משמע, שלמו בעבור הקונספסציה שלא עמדת מבחן של מלחמת ים היפנים. גופה להשפעה מורלית קשה בצבא ובחברה.

מלחמת "יום הכיפורים"

התקפת "פתע" על המדינה, כשל מודיעיני חמוץ של ישראלי, ובפרט בהבנת כוונות אויב, חדרה קיומית אמיתית במניגות ובכיבור. תשומות נפש אידירות ומשאים של סולידיידות והקרבה הביאו לניצחון מזהיר. ישראל חידשה שוב את כושר הרטעה ובעולם הערבי חדרה תודעה חזקה, בדבר הצורך בסדר מדיני. ואכן בעקבותיה נחתמו הסכמי השלום עם מצרים וירדן.

מלחמת שלום הגליל

פגיעה בקייני מחלבים בדרךם הלבנון. צבא ענק נגד כוחות גരילה. כמעט הסתבכות למלחמה כוללת עם סוריה, בעקבותיה שהה צה"ל באוזר שמונה עשרה שנה ונאלץ לסגת ללא הישגים משמעותיים בהדרות הטורו נגד יושבי הצפון. מלחמה זו הביאה בעקבותיה אויב מר וקשה שהולך ומתעצם החזבלה.

מלחמת "לבנון" 2006

שוב צבא נגד גരילה. פגיעה בחיזבלה והדיפתו מגדת המערכת. הישגים צבאיים חלקיים במחיר יקר. הישגים מדיניים בספק. מלחמה עם הקונסנסוס הנמשך ביותר בציור. תסיסה פוליטית וחברתית קשה ותנוונות מהאה התובעות מהמניגות נשיא באחריות והפטרות.

توزואותיה והשפעותיה של מלחמת "ששת הימים" בישראל

1. ניצחון בזק על מצרים, סוריה ויידן: הלם ותבוסה אצלם, הلم ו"אופוריה" אצלנו. (ההיסטוריה רופע' יעקב טלמון מציין "שהתבסק היהודי צומח מתוך מזינה של פחד וחוסר אימון מצד אחד, ומתחווהות כוח מצד שני..."). תערובת של חדים וביטחון מופרץ". גם לו אשכול תיאר דברים דומים בפניה הנשיא ג'ונסון לאמור – "שותחושות עצמה והוסר אוניבס לסרוגין מאפנינים את תחושתו של ישראלי של היום". כושר הרטעה של צה"ל שוקם מחדש בארץ ובעולם ונגנו שש שנים בלבד לאחר מכן, במלחמות יום היכורים.
2. הרחבת גבולות הארץ (עוד פי שלושה משטח ישראל), עם כל המשמעות הبعיתית הנלוות לכך: שליטה וטיפול באוכלוסייה עונית בשטחים הכבושים; הקצת משאבי צבא ומשטרת; שחיקת כוחות; נטל כלכלי; השפעות ערניות ומוסריות על "כבא כובש" ועוד.
3. עומק אסטרטגי מצד אחד לישראל, ומצד שני קربה מאיימת למרכז השלטון של מדינת אויב.
4. "הشتחים הכבושים" נתפסו כ"קלף מיקוח" למ"מ עתידי לשולם, אך הפכו לנושא של מחלוקת בעם אצל אלה שהדרו אותו כ"שטחים משוחרים" ו"ארץ ישראל השלמה".
5. "התאהבות" בклиפי המיקוח הביאו לצמיחתן של תנועות אידיאולוגיות משחיחיות-פונדמנטאליסטיות בעם, וגררה תנופת התishiבות והתנהלות גורפת, שחידיה מחלוקת וקורע בעם, והקיצה באופן שלילי את יחסינו עם העربים והעולם, בהתיחסות לגיטימציה של מעשה ההתקנחות.
6. לראשונה בישראל, הממשלה מושתפת עם הרויזיוניסטים ובראשם מנחם בגין ז".ל.
7. חלה התעדורות היובית בקשר יהדות העולם, אהדה רבה, גאות לאומי, חיזוק הזהות היהודית, גידול בעלייה וכו'.
8. בלימת המיתון הכלכלי והאבליה שישראל הייתה נתונה בו. מצד שני, עם השנים החלו להתרחב הפורים החברתיים.
9. הודהה הקשר עם ארץות הברית והתמקה שלהם בישראל גברה, נתפסנו כחוד החנית של הדמוקרטיה בזרחה התקיכון ובעצם מדינה חזקה שעונה ו"שומרת" על האינטרסים של ארץות הברית באזורי, מול היחסות מעמדה של ברית המועצות והאכבה ממנה מצד העربים, על אי התערובתה לטובותם במלחמה. ארץות הברית פיצחה את ישראל על

טווונים ברכזות עזה

התהממה בתגובהה לחסימת מצרי טיראן ועל כך שחייבינו לקבלת אור יירוק מצד אורה"ב (כماיר עמידת בראש המוסד נשלח לארכוזות הברית ונפגש עם שר ההגנה מקאנמרה). סוגיה זו של כוונות ואיוםים, חזרה על עצמה מול החיזבילה במהלך מלחמת לבנון ב-2006, כאשר ישראל מגלה שאננות וחוסר פעילות מסיבית במשך שנות התעצומות של אויב זה.

2. מכיה מקדימה ומלחמה מונעת: בתנאים הבינלאומיים ובאי הקוננסוס הלאומי הקיימים היום, קשה להניח שישראלי יכול לומר דבר כה, אפילו כנגד החיזבילה, וכוכוני למלחמה מונעת במובן הקלאסי. לעומת זאת, מכיה מקדימה, כפי שיעילותו הוכח מעל לכל ספק בהתקפת חיל האוויר בששת הימים, הינה עקרון מנחה בתפיסה המבצעית של צה"ל. אך אילוץ וסיגיה רבים ממשיקולים בין לאומיים, הומניטריים ופנימיים. שוב, ביום הכנופרים, נמנע הדבר מסיבות שונות ועל כך שולם מחר כבד בקרבותנות.

3. השטחים ועומק אסטרטגי: בששת הימים היו תמיין חזק לפעול הראשונים, כי לא היה לנו עומק אסטרטגי. ביום הכנופרים העומק האסטרטגי יהיה לו, הקנה יתרון בולט, ואולי בשל כך סמכנו עליו יותר מדי וחשבנו על "סבירות נומוכה למלחמה"... אך, בעידן הנשק המודרני, קיים ספק לגבי תועלתו של העומק האסטרטגי.

4. אסטרטגיית להחימה של מיעוט: מדינת ישראל כמייעוט, רכשה ניסיון

מוחה במקה מקדימה, ורכיב מאמץ של עדיפות הכוח בגזרה הנתונה,

הניסיון נקבע בדם רב וגם לא תמיד יושם בפועל.

5. אסטרטגיית הגישה העקיפה: בששת הימים נעשו מהלכים מוצלחים בשיטה זו: אוגדת טל התקיפה בצפון הדרצעה ולא היכן שיצפו לה חזיתית בכוונתיה ובניצנה. אוגדת יפה צלחה את הדיונות "בלתי עבירות" של ואדי חרדין והתקבה מול האויב המצרי מכיוון שלא ציפו

לו. חיל האויר גם נקט בשיטה זו בהתקפה המקדימה על שדות התעופה, כאשר המטוסים עוד על הקרקע. במלחמות יום הכנופרים גם נעשו מהלכים דומים, כמו המהלך המכريع של חציית התעללה על ידי אוגדת שרwan, שהוציאה משינוי משקל את הצבא המצרי, וכן האיגוף של כוח הטנקים מחטיבה 7 (כח יוסי בן חנן למיטב זכרוני) דרך הלג'ה הסורית. בכל אלה פעללה ישראלי בחכמה בכיוון, בעיתוי ובעצמה לא צפויים (לידל הארט בודאי רווה נחתת). לא כך היה למשל בפעולות תגמול שונות, במהלך מלחמת "קדש" או במהלך מלחמת לבנון ב-2006, במקומות שם רצוי שרד אל מול קווי החזית של החיזבילה שהיה ערוץ ומוכן, או במהלך יום הכנופרים, כאשר אוגדה 146 של מוסה פלד, התנפלה חזיתית על מערבי הגדונה כדי

6. מעמדם ועניהם של ערבי השטחים הרכזו לדומיננטיים, לעומת עמותה ערבים ישראל, זכות השיבה, פולדטלים, פונדקטים, החזרת השטחים, דילמת הנאמנות למדינה של ערבי ישראל, לעומת הזרחות עם "אחים". כל אלה הרכזו לאגדה מרכזית ביןו לבין הפליטנים, בנוסף לביעיות הקרים עם מדינות ערב. אפשר גם לציין שהפליטנים, "השתחררו" מבונים מסוימים מההגומינה של מדינות ערב על ענייהם, מה עוד שהיתה אכזבה מיכלון ומשיעון, וכךapse"ף את המהוות על הבעיה הפלסטינית.

7. ראוי להזכיר גם את מעשי העונשין שנקטו בסוריה ובמצרים נגד הקהילות היהודיות, נקמה על תבוסתם. מאסרים, משפט ראווה, החרומות רכוש, הוצאות להורג והטלת מגלות קשות על חייהם יום.

8. אפשר לומר שמיד עם סיום מלחמת ששת הימים נזרעו מחדש זועיה של המלחמה הבאה – מלחמת יום הכנופרים. מצרים וسورיה חתרו להז אופן עקי ובחורצאות, ומפליא כיצד שיקמו מדינות אלה את צבאותיהן תוך מן קצר יחסית של של שנים!

לסיקום אפשר לומר, שיחודה של מלחמה זו הוא בזעועים ובשינויים שחוללה, כמעט בכל תחומי חיינו. היא הביאה אותנו לאיגרא רמא של התעלות ושמחה של מנחים, מהולה בביטחון שוא שהנה והזדמנות לשלווג הגעה. אם כי היו גם כאלה, שלא נשחפו עם זה וננתנו לכך בטויו: "שיר לשלום", "ירושלים של ברזל", "שיר לחומם" ועוד. אך השאננות, ההתנשאות, אי ראיית המציאות המתהווה סביבנו או התעלמות ממנה ("הצופה שנדרם"), הפיצול והמחלקות האידיאיות, תוך התגברות ההשפעות המשיחיות והקיצונית הדתית – כל אלה הביאו לבירה עמייקתא של מלחמת יום הכנופרים במצב נחות מול אויב שתפרק לראשונה וכמעט היפה לאיים קיומי.

לקחי מלחמה צבאים ואסטרטגיים ברי תוך חיים

1. הת clueות כוונות והתרעות אויומים: דילמה זו عمדה בפניינו בששת הימים וביום הכנופרים. לקרה מלחמת ששת הימים ישראל נערכה מהר ותיגברה את כוחותיה בסיני מול הצבא המצרי, ואילו לקרה מלחמת יום הכנופרים ניכרו היסוס ופרשניות" בבדר כוונות המצריים. האיים הוא הקובע (אסכלות טליק), ואילו חשבו כך לקרה יום הכנופרים, יתכן זה היה מוביל לכך מההגומינה. ראש אמן' דוא לפוך אליו זעירא ושדר הביטחון משה דין התהממהו להבין שיש כוונות מאויימות אצל המצריים. אך דין עצמו, בסיקום מלחמת ששת הימים, מתח ביקורת על ישראלי

שללה. לעומת זאת, לאחר מלחמת לבנון 2006 נוכחו בקורסם כלשהו בתהיותו ככוח ו יכולותה של ישראל ובכלל זה מחשבות ספקניות על הברית עמנוא והאם הפגנו מנכס לנטל (לזהיר מארם המפורסם של שני המלומדים מהרוורד, בסוגיה זו). אין ספק שלעתיד לבוא נמשך להיות תלויים במידה רבה בתמיכת זו במובנים רבים, והשאלה היא כיצד לטפחה ולשמרה והאם יש בנו מהיגות נבונה מספיק לעשותם!

2. הזיהה הפוליטית הפנימית: ראש הממשלה דאז, לי אשכול, נאלץ לעמוד בזירה זו כדי להבטיח את הקונסנסוס המרבי במשלה ובחברה למלחמה שבספתה. החלוץ למנוט את דין לשער הבטחו, החלוץ של מטכ"ל צה"ל וחברות האלופים עטורי התהילה, שדחפו לצאת למלחמה מפליא שגם דין הטרעם על כך פעם), ההמתנה הארוכה שהשכיתה את המשק ונרטה עצהה של האקלזיה, צירופם של "הרוויזיוניסטים" ובין בראשם לממשלה, ממשלה לא חזקה, ללא דמיות פוליטית דומיננטיות שיכלו לעמוד מול מטכ"ל יוקרי, ובעיר, מציאות וממשלה ללא דרכיהם חלופיות לפועלה. בכלל היה צורך בהתמודד בראש הממשלה חכם ובנון אך לא כל כך קריזמטי. החיבור השליך הינו על משה דיין, ואלו אשכול ידע לפחות על כבודו, כי הוא גם ידע להעריך סיכון. על כן רשם בכתב לדין מגבלות לניהול המלחמה והפעלת צה"ל. גולדה שבמלחמות ים הימיroot התקשתה בהבנה וניתוח הסיכון, נקרעה בקבלה החלטות מול עמדותיהם הלא מתואמות של דין, דוד, זעירא, זמיר ואחרים, וכן נאלצנו לפסוג את המכקה הראשונה על כל המשטמע מכך. במלחמות לבנון נקבעו אגדות מלחמה ורשות המתקשה בהבנת המצב הביטחוני צבאי וביביש החלטות אופטימיות עצמאיות, ומאמצת לעצמה, בלבד עורערין, חלופה ייחידה המוצעת על ידי המטכ"ל (ואולי אכן יותר לומר על ידי איש אחד – הרמטכ"ל). בראיה ארוכת שנים לאחר מסתבר שלצ"ל הייתה השפעה דומיננטית מאד בגיבוש ההחלטה הביטחון הלאומי ובהכרעות לגבי דרכי התגובה וההתנהלות של ישראל בעיתות משבר ביטחוניים קשים. מכאן הלקחים והמסקנות לגבי חשיבותו של גוף כמו המועצה לביטחון לאומי (מל"ל), שכיל ראייה הממשלה לא עשו בה שימוש.

ל"נצל הצלחה" ורדיפה, או בכיבוש החרמון ביום הכנפרים, או בתל פאchar בששת הימים.

6. מבנה הכוח: חד משמעית הכוחה עדיפותם של השריון וחיל האויר בזרות הלחימה הצפויות של ישראל (איש בוודאי לא צפה אז את השינוי הדודטי שיחול באופיו ובוויות הלחימה של צה"ל נגד כנופיות טרוור). וכן שתי צוראות אלה קיבלו דחיפה רצינית של התעצמות והשתכללות במבנה הכוח של צה"ל לאחר שתותם של החזנה והחדר ניכרו היבט מספקת היו כחות הח"ר, ותוואותיהם של החזנה והחדר ניכרו היבט במלחמות יום הכנפרים.

לקחי הלחמה מדיניים ופוליטיים ברי תוקף יום

1. תמיcit ארצות הברית: תקופה "המתנה" נוצאה בידי ישראל למאיצים דיפלומטיים קדוחניים להשגת תמיכתה של ארצות הברית, על בסיס התיחסות של הנשיא איזנשטיין לאחר "קדש", שסייע תשאיר כזאת היהת חיונית לישראל, והמצרים פתחוים לשיט חופשי. הסכמה כזו הייתה חיונית לישראל, כי צרפת ורוסיה היו נגד, ואילו הבריטים לא יצאו מגדלים לתמונה, כמעט הבטחה להציג ליום ארצות הבתית להקים אומדה ימית ביליאומית שתעמיד במחן החסגר שהטילה מצרים. דבר לא יצא מזוהה. לארצוות הברית היה קושי מעתן הקשר פומבי ומפורש לישראל במצב המלחמה שבו היהת שקוועה בווייטנאם, מהחש להסתבות נספת, וכן "נתנה להבין" (בפיגישות עם אבא אבן ומארין עמית) שישראל תוכל לפעול כראות עיניה. החינויות של תמיcit ארצות הברית הייתה כדי להבטיח סיוע ביטחוני וככפי, וכן כדי לנטרל התרבות אפשרית של רוסיה שהיממה את האוירה בדיווחים נזובים לעربים, על ריכוז צבא בגבול הצפון, מכך דומה חזר על עצמו לפני מלחמת ים הכנפרים, בהבדל אחד ממשמעותי – בששת הימים ישראל העזה לפתו במערכה למות הערופל בתמיכת ארצות הברית, (שגריר ישראל בארה"ב התנגד נמרצות), ואילו ביום הכנפרים, לא העזו גולדה וממשלתה לתת מכנה מקדימה, כדי להבטיח, מאוחר יותר, את התמיכה והסיע של ארצות הברית. נראה שככל עוד ישראל מנצח במלחמות ומוכיחה נחיצותן היא זוכה לתמיכת ארצות הברית ובפרט אם זה גם משרת באופן עקייף או ישיר אינטנס גולבי

שיירה מצריית עולה באש

מסדרת שיוור מצל רצה להסביר את כבודה של מצרים ולא דוקא לרווח אל תוך סיני.

מדינת ישראל מפגרת ונוחתה בהסברה ותעומלה בינהומית לעומת העربים. אצל תמיד יש ניצחון ותירוץ "משכנע": "קדש" הפסידו בגל מזימה, משותפת של ישראל, צרפת ואנגליה; בששת הימים בגל בגוננות פניםית; התרשלות של כל קצינים ואי תמייה של רוסיה לעומת ארה"ב שתמכה בישראל; וביום הכנופורים השיגה מצרים הישג אדיר וسورיה גרמה לישראל אבדות רבות וכו'.

ישראל איננה מותמدة על דעת הקhal של העולם מול טיעוניהם ומסכניםיהם של העربים והפלסטינים, וכמעט תמיד נתפסת כחזקת דיה כדי לעשות הכל העולה על רוחה, דהיינו להמשיך להחזיק בשטחים, להמשיך בתהנויות ולהנציח המצב שהוא לטובה, כמובן.

ראשי הממשלה עסוקים ומוטדים רב הזמן בהישרדות פוליטית ובישוב מחלוקת קואליציונית, שימושון לשלים עוד ועוד לסייעות שונות, ואין התפנות לחשיבה ודין וצני על גודלה וייעודה של מדינה זו בטוחה האורך.

נקודות להדגשה וסיכום

1. החמצות. רשות ההחמצות מאז שששת הימים ארוכה לצערנו: אחותות המטרה והסילידיות הלאומית נשחקו, ההזדמנות המיידית להגיע להסכם כלשהו עם העربים מעודה של חזק, ניצול התחלהות והתרgesות של יהודות העולם לעליה מסיבית, הנפת הדגל הערבי-חברתי-מוסרי לשיפור פני החברה בישראל, ניצול האופוריה והתמייה הבינלאומית ליזמות כלכלית והשקעות, יישוב דוקטרינית ביחסן לאומי ל佗וח אורך שתגדיר את מהותה ויעדייה של המדינה, עם דגש על מתכונת השלום שאנו חותרים אליו, ועוד.

2. שינויים ערביים והגברת המחלקות האידיאולוגיות. הפיזול בעם גבר בעקבות הרחבות גבולות מדינת ישראל והתגברות הקיצוניות הדתית-משיחית שמקדשת אرض ואדמה, במקומות נפש ושלום. חלויות ובלבול גמור לנבייהם ומעמדם של השטחים הכבושים, כפיון זמני להשגת השלום ואין יلد היודע בבירור מה בעצם גבולותיה של מדינתו.

3. מלחמות ניצחון ללא הכרעה אסטרטגית. בתום מלחמת ששת הימים האמינו שלאחר תבוסה שכזו והשמדה מסיבית של צבאות האויב לא תהיה להם תקומה. מלחמות ים הימי היפרויים וההתהוו הוכיחו ממעצמה גדולה. בכל מתואשים מחר כאשר הם מקבלים סיוע מסיבי מארצות הברית – לא מלחמות ישראל אכן ניצחונו, אך מסתבר שאין אנו מצליחים להציג הכרעה חד משמעית ו"כניתה", כפי שהשיגו מעצמותם במהלך הלחמה העולמית והשניה. נראה שבתנאי היזהה שלנו גם לא אפשרי להציג הכרעה שכזו. מכאן חשיבותו של הסדר מדיני שיש לחזור אליו בתהmdה וללא אותן, תוך חיזוק מכך של החוזן הלאומי שלנו. גם עם הפליטים ניאים מתרחשת מערכת ללא הכרעה עם כשור ספהיה מדחים של אלה: לא קיימת בהיסטוריה, למיטב ידיעתי, דוגמה שבה מדינה דيمוקרטית כישראל הצליחה להדבר או לה철ש שאיפות לאומיות, של מיעוט לאומי כלהו.

4. תכנון המלחמות. מלחמת ששת הימים התגלגה תוך כדי תנועה – ההגעה לתעללה, כיבוש רמת הגולן והכנסה לעיר העתיקה. כל אלה לא כוונו מראש. גם ביום הכנופורים הייתה דעה לעצור בכו התעווזים, היהת התבאות עם החזית התעללה, ההגעה לק"מ ה-101, נטיית המעוזים, חזית הקו הסגולי ברמת הגולן – כל אלה "תוכנונו" והותלו עליהם במהלך המלחמה. גם במהלך הלחמה היה הסיפור הידוע של 40 ק"מ ותו לא, וכן גם ההימנעות מהתגנשות עם הצבא הסורי – ולא כך היה. לבנון של 2006 הוכיחה עד כמה קבלת החלטות במהלך הלחמה יכולה להיות בלתי מתוכננת, וחומר מזה, בלי בדיקה ושיקול דעת מספק. גם הלחימה באינתיפאה ובטרור הפלסטיני זורמת אקריא, מותן הנובה ולא מותך, תוך כדי, אך פה מדובר על התנהגות טקטית ולא אסטרטגית הדורשת גיבוש קו מחשבה מראש.

5. השפעות היבוש המשמש. כולנו עדים לשיחקה המוסרית-ערבית וההתנהגותית שהדבר גורם בכלל שכבות האוכלוסייה ולא רק בצבא העוסק בה יומיים. יש לכיבוש גם השפעה חינוכית שלילית המביאה לעיתים קרובות לתופעות מכוערות ובלתי נסבלות. השיחקה של הצבא

הרבניתות של הדין בימיינו, במלחמת ששת הימים, היא בעובדה שאנו מחויקים עדיין בנכיסים שזכהנו בהם כתוצאה מן הניצחון המזהיר במלחמה, קרי השתלים הקיימים, ששם הבנאי "קלפי מיקוח". כל שינוי שיחול בסיטוטוס זה, ישפיו בודאי וברדמתו על חינוי המדינה ישואל. מזוז סיום של מלחמה זו לא הצליחו מנהיגי המדינה לגבות תכנית רבת מעוף, אטרקטיבית ויצירתית, הנשענת על קוננסוסים (שכוום ומעמדם הבינלאומי הטעים בצוותה את מנגיג ערב ופלסטינים) לשבת ברצינות אל שלוחן הדיונים.

אלמלא הצד הצעיר הנוצע, והכמעט חד צדי של אנואר סאדאת, כМОבן עם האינטנס המובהק שלו לקובל חזרה את סיני, לא היה מתרחש הסכם שלום עם מצרים. מנגד בגין ברוב תבונתו ידע לקובל זאת ולהניב את התהילה לגמר חיובי. כמו כן המלך הירידני האמיץ, חוסיין, ידע להתגבר על משקעים היסטוריים קשים, כשהישראלים פגעה בצדך ולא פעם בריבונותה של הממלכה, ולחותם עמדו על הסכם שלום. גם כאן מנגיגתו של יצחק רביןCMDIANI. קידמו התהילה לך מימוש.

לאחרונה נשמע קולם של היסטוריונים ישראלים, פוטט מודרניים או פוטט ציונים, כפי שנוהג לננותם, החוחרים להוכיח כי ישראל אשמה בהתמכחות הסכסוך ובאי נזונות, כמובן, כביכול, להיפך מנכים טריטוריאליים, המוחקים, לטענותם, אלא כל ליטימציה.

יתכן שיש אמת כלשהי בטענותיהם, אך החד צדדיות העיורות מקומות! כבר ב-19 ביוני 1967 קיבל ממשלה ישראל בראשותו של לי אשכול החלטה סודית להחזיר את סיני (למעט וצoute עזה) ואת רמת הגולן, תמורה חזוי שלום. הוסכם שירושלים תישאר מאוחדת בRiboniyot ישראל. לגבי הגדה המערבית לא התקבלה החלטה כלשהי בגלל מחלוקות שותפות במשפטם של הוודו של קול. "יתכן שהיתה כאן החוצה היסטורית, שלא גובש רעיון של מtan הגומניה למלך חוסיין לשיכון ולנהל בגדה את הפליטים. "שלום של כבוד בין שניים", ו"שטחים תמורים שלום" – היו מהצחורותיו של אשכול לאחר המלחמה, על אף הקשיים מוגבים שהיו לו ביחס בין ה"טיטוחניטים" לבן "המודיאם".

משה דיין, שר הביטחון המוערך, לא הקל על גיבוש אסטרטגיה לשלים שנדרש באזורה עת. ממעקב שנעשה ודווח על ידי השגרירות הבריטית

בישראל נמצא שדיין הביע במשך שישה שבועות לא פחות משש דעות שונות בעין זו. מודיעות ערב נשאו אדישות לкриאה זו והתהפרו בחחלות וועידת חרטום.

גם ב-1971 חזרה גולדה מאיר על העירון של שטחים תמורים שלום, במסמך שהעבירה לasadat, בתשובה לפניו של מთוך מטעם האו"ם גונאר איינג, אך היא שרבבה בדבריה הסתייגות ונימה של "לא תקבלו הכל בחזרה", וכך חמקה אולץ ההזמנות למנוע את מלחמת ים הכנופורים.

דוד בן גוריון, גולן המדינאים של ישראל, הבהיר ב-29 ביוני 1967, שעיל ישראל להחזיר השטחים הכבושים, תמורים שלום, למעט ירושלים. הוא אף הרחיק לכת וצין שהיה מסתפק בכך שהיא לנו לפני מלחמת ששת הימים בלבד לחסוך הקרבנות של המלחמה.

ראשי הממשלה הבאים – בגין, רבין, נתניהו ברק ושרון – ניסו לקדם תחילה לכראות שלום כולם, תוך שימוש בקהל הימיוק או אך לא כלחה דרכם. אי אפשר להאשים מישחו ממנהיגי ישראל, מאז ועד היום, על שלא היה בו רצון כן ואmittiy להגיע לשלים, עם שכנותינו והפליטים. אך קשה גם לומר שישראל מצהה יומות וחשיבה יצירתיות לגביש אופציונות לשלים, תוך שימוש מושכל ב"קלפי המיקוח" שבידי. הפעולות במשך השנה נעה בין קיפאון וחוסר מעש בתוקפתו של יצחק שמיר בין פעילות כמעט תזיזית, חסרת תועלת, אצל אחד ברק. אין ספק שאשמה הרבה נופלת על מדינות ערב והפלסטינים, שכמעט בכל מקרה (למעט מצרים וירדן), העינונות היהת שלילית תוך הצבת תנאים מוקדמים שלא ניתן לבלם. אך מה לעשות שהעולם וואה את ישראל כדי שעליה מוטלת האחוריות להוציא את העגלה מן הבוץ או לפחות להזיהה מעט החוצה. החלטת ישראל מיד לאחר מלחמת ששת הימים להחזיר את השטחים הכבושים העידה אמן על נכונותה להגיע להסכם, אבל משום מה אז ועד היום כל מהיגר בחזרותיו "מסיג" במשמעותו את נכונותנו לדון בהחזרת השטחים ו מביע רתיעה לעשות ראשון צעד ממשוני מוכח (אם תרצו קראו לה "ג'טטה"), ובכך לעונת גם על צורכי המנטליות האורינטלית של שכינונו בזורה התקoon... בעצם למדוד

רכב מצרי נפגע בקרב לילה

יצחק רבין ועוד אחרים – היו כנראה מ"זון אחר", שהטביעו חותם על השגת הניצחון ולאחר מכן עלו צה"ל כולם. 8. מדבריו של היסטוריון, פרופסור יעקב טלמון: "יימצאו ככלא שידיבקו את כינוי הגנאי 'תבוסתנות' לדעות המובעות כאן. ברם, מן הARIO שבעל ה"אין בירחה" יהרשו אם בעצם הם עצמם אינם התבוסתנים האמיטיים. באין להם חזון לטוחה אורך ואף לא כוח הכרעה להחליט כאן ועתה, הם מכנים את ההיגרות אחרי ההשלמה – מדיניות, ולהיעדר מחשבה ביקורתית הם קוראים עמידה עקשנית; ומכאן תגובותיהם הרגשניות ועצבניות על כל ניסיון להקשוט קושיות המכוננות להפישר את הקיפאון שבמחשבה, וכל ניסיון של חיפוש אחר סכר שיבולום את ההידידיות להזמה". ("הניצחון במלחמה ששת הימים בפרשפקטיבת היסטורית", 1970). עוד קודם לכן, כבר ב-1972, ביסס את עמדתו נגנד היכיוש במאמר שפורסם בעיתון "הארץ" בשם: "מלחמה ששת הימים בפרשפקטיבת היסטורית": "אירלנד, קפריסין, מלטה וארצאות אחרות משמשות הוכחה מספקת לכך שעם מעדיפים עצמאות על סייר הבשר. יש כאן משהו מן הדחף האירציאוני, שהוא בבחינת נתון ראשוני" (פרופס בטורק "בעידן האלימים" 1970).

מקורות

1. אורן מיכאל, *שישה ימים של מלחמה*, דבר, 2002.
2. גלבוע משה, *שש שנים שישה ימים: מקורותיה וקורותיה של מלחמת ששת הימים*, עם יובד, 1969.
3. דין משה, מה *חדרה יחסית* אחים, מעריב ושקמונה, 1969.
4. ויקדיה, אנטיקולופדייה ממוחשבת, ע"ע מלחמת ששת הימים.
5. טלמון יעקב, *מלחמות ששת הימים בפרשפקטיבת היסטורית*, רוחבות, יד חים ויצמן, 1970.
6. יצחיקי ש', *בעני העربים, מלחמת ששת הימים ולאחריה*, מערכות, 1969.
7. מיכלסון ב', מלצר א', *מלחמות ששת הימים: סיכום סמינר*, העמותה הישראלית להיסטוריה צבאית, 1996.

היא החמורה מכל – במשאבם, ביכולת מבצעית, באבדן מומנויה של מלחמה מערכית לעומת מלחמות בט"ש וטורו וכד'. הסכנה הורובצת לפתחנו היא שלעיתים נדמה שאנו מתרגלים למציאות קשה זו ואין באפק השיבה, יומה ופעילותו אפקטיבית לשנותה. 6. כמייה למג'יג *קריזטי* "שיפתוור אט אל הבוית". מנויו של משה דין לשער הביטחון עבר שש התומים ענתה על צפה גדולה בקרב הציבור והצבא, בהיותנו נתונים התקופה של דיכון וחדרה בתקופת המלחמה שקדמה למלחמה. לצד תרומותיו ומעמדו הייחודי בביטחון, בידע ובניסיונו המקצועני, היה דין טיפוס מorgeous ומוסבך שלא אשכל ולא ר宾ן הרמטכ"ל רוו ממנה נחת. לא לרמת הגולן, לא לעיר העתיקה, לא לתעללה, דעות שונות והתבטאות סותרות בדבר ההסדר הרצוי אחר המלחמה – כל אלה איפינו את דין. גם במלחמה יום היכירם חזרו דברים זדים על עצם, ולמרות שדעתו ו"חצוצתו" לא מומשו, מעמדו בכבר וכמבין יהודי בביטחון לא נפגם. לעומתו, مليי אשכל ניטלה התהילה, למרות שנגלה דלות רוח והסכים למינויו של דין, אך רשם לו בכתב סייגים ומוגבלות. אשכל גם ידע לעמדות בחכמה מול מטכ"ל חזק ווקרי ובהיא להמתנה" נתן להם לוז למלחמה עד שלא מיצה מהכלים מדיניים ובהיא להמתנה" שוגם ברכה היהיה בצדיה והוא אפשרה לצה"ל להתכוון טוב יותר. על אף חוסר הניסיון הבינלאומי, ידע אשכל קשר טוב עם הנשיא ג'ונסון, שתמך וסייע לישראלי ועם גם בעלי מושג איוני קוסיינין להתרבותה בוריית המועצות לצד העורבים ודרישתו להימנע מתקיפותם. אבל תדמיתו בצייר נשאהה, שלא בצדק, של מהיגי אפור ולא משפייע. לאשכל יכולות ובוות בניצחון מלחמת ששת הימים למדנו שהכמיהה למג'יג "חזק" וכrizeti נובעת בעיקר מצריכים פיסיולוגיים, ולאו דווקא משיקולים של הערכת היכילת להגשים המשימות הלאומיות המרכזיות. 7. **אלופי צה"ל – מצלבי המלחמה:** מלחמה זו חשפה בפני הצבא הקבועה איכויתות כבודה בניצחון מלחמת ששת הימים, שהיו מופקדים על האוגדות והזרועות של צה"ל. אלופים כמו צבא אמידאים, שייח' גביש, ישראל טל (טליק), עוזי נרקיס, מאיר עמית, יצחק חופני, בני פלד, שלמה גזית, דני מט, שלמה הראל, אריאל (אוריק) שרון, חיים בר-לב, אהרון (אורלה) ריב, דוד (דודו) אלעזר, מוטי הוז, עזר ויצמן, אברהם יפה, הרמטכ"ל

הрак"ם שהשתתף במלחמת ששת הימים

סא"ל (מלח') מיכאל חט

במלחמת ששת הימים היו בצה"ל טנקים וכלי שריון אחרים מתקופת אングלי, ארץות הברית וצרפת, בני כמה דורות, שבהם נלחמו מול טנקים, נגמ"שים וכלי שריון בצבאות מצרים וסוריה מתקופת ברית המועצות ומול טנקים ירדניים מתקופת ארץות הברית, אף הם מכמה דורות, ואף סנטורוונים בריטיים. להלן הפירוט.

טנקים ורכ"ם אחר בזיהוי

	AMX13 LIGHT TANK טנק קל אי-אמ-אקס-13 צרפת 3 13 טון 75 מ"מ צרפתית	שם מלא באנגלית: שם מלא בעברית: תוצרת: צוות: משקל: תותח:
	M51 SHERMAN TANK טנק שרמן אם-51 ארה"ב, שודרג בישראל עם תותח צרפתית 105 מ"מ ומנוע דיזל אמריקאי 5 36 טון 105 מ"מ צרפתית	שם מלא באנגלית: שם מלא בעברית: תוצרת: צוות: משקל: תותח:
	M50 SHERMAN TANK טנק שרמן אם-50 ארה"ב, שודרג בישראל עם תותח צרפתית 75 מ"מ 5 35 טון 75 מ"מ צרפתית	שם מלא באנגלית: שם מלא בעברית: תוצרת: צוות: משקל: תותח:
	CENTURION MK.5 טנק שוט בריטניה. 4 52 טון 105 מ"מ בריטי	שם מלא באנגלית: שם מלא בעברית: תוצרת: צוות: משקל: תותח:
	M48A2C PATTON TANK מגח-3 90 מ"מ ארה"ב 4 52 טון 90 מ"מ	שם מלא באנגלית: שם מלא בעברית: תוצרת: צוות: משקל: תותח:

M48A3 PATTON TANK
מגח-3
ארה"ב, שודרגו בארץ עם תותח 105 מ"מ אמריקאי
4
52
105 מ"מ אמריקאי

שם מלא באנגלית:
שם מלא בעברית:
תוצרת:
צוות:
משקל:
תותח:

M3 HALF-TRACK
זחל"ם
ארה"ב
11
9.3 טון

שם מלא באנגלית:
שם מלא בעברית:
תוצרת:
צוות:
משקל:

AML 90
שריונית "דוכיפת"
צרפת
3
5.5 טון
90 מ"מ צרפתית

שם מלא באנגלית:
שם מלא בעברית:
תוצרת:
צוות:
משקל:
תותח:

M4A1 SHERMAN TANK
טנק שרמן אם-1
ארה"ב
5
35 טון
76.2 מ"מ אמריקאי

שם מלא באנגלית:
שם מלא בעברית:
תוצרת:
צוות:
משקל:
תותח:

טנקי וריה"ם אחר בשירות מארים וسورיה

T55 TANK
טנק טי-55
ברית המועצות
4
36.6 טון
100 מ"מ רוסי

שם מלא באנגלית:
שם מלא בעברית:
תוצרת:
צוות:
משקל:
תותח:

T54 TANK
טנק טי-54
ברית המועצות
4
35.5 טון
100 מ"מ רוסי

שם מלא באנגלית:
שם מלא בעברית:
תוצרת:
צוות:
משקל:
תותח:

T34 TANK
טנק טי-34
ברית המועצות
5
32 טון
85 מ"מ רוסי

שם מלא באנגלית:
שם מלא בעברית:
תוצרת:
צוות:
משקל:
תותח:

SU-100	שם מלא אנגלית:
משחית טנקים אס-יו-100	שם מלא עברית:
ברית המועצות	תוצרת:
4	צוות:
31.6 טון	משקל:
100 מ"מ רוסי	תותח:

BTR152 APC	שם מלא באנגלית:
שריונית ביטי-אר-152	שם מלא בעברית:
ברית המועצות	תוצרת:
12	צוות:
8.7 טון	משקל:

PZKPFW PANZER IV TANK	שם מלא באנגלית:
טנק פנץ' 4	שם מלא בעברית:
גרמניה הנאצית	תוצרת:
5	צוות:
23 טון	משקל:
75 מ"מ גרמני	תותח:

JS-3M STALIN TANK	שם מלא באנגלית:
טנק סטלין	שם מלא בעברית:
ברית המועצות	תוצרת:
4	צוות:
46.5 טון	משקל:
122 מ"מ רוסי	תותח:

טנקים בשירות ירדן

M47 PATTON TANK	שם מלא באנגלית:
פטון אם-47	שם מלא בעברית:
ארה"ב	תוצרת:
5	צוות:
46 טון	משקל:
90 מ"מ אמריקאי	תותח:

M48A1 PATTON TANK	שם מלא באנגלית:
פטון אם-48	שם מלא בעברית:
ארה"ב	תוצרת:
4	צוות:
51 טון	משקל:
90 מ"מ אמריקאי	תותח:

CENTURION MK. 5	שם מלא באנגלית:
טנק סנטוריון 20 ליטראות	שם מלא בעברית:
בריטניה.	תוצרת:
4	צוות:
52 טון	משקל:
84 מ"מ בריטי	תותח:

פלוגת הסנטריזונים הראשונה בצה"ל

סיפורה המופלא של פלוגה ז', בגודן 82 (1959-1960) בפיקודו של "גורו"

כך כינוינו את המ"פ רס"ן שמואל גורודיש

שהשპיריד ולמד ועשה את הנדרש, לפי "הרוואת היצרן" (זכרים את 5 הבדיקות ו-15 הבדיקות?)
ידע להפיק ממנו ביציעים מעולים! גורודיש היה
קפוץ גדול בהשרשה ובהתמעה של חינוך טכני
חסיגו להמייל הפלגונה

השדרוג המשמעותי, העיקרי, שהביא עמו הסנטוריון, לעומת קודמייו, היה בມערכת הכנון, בכושר העברות, בפגימות המוגנים והמשוכלים, ובמציצב לתוחה, בחוץ השרוין שלו ובמנועו החזק! (וכן, גם בקומוקס להכנת קפה בתא הצריך). המשתלמים באנגליה העידו, כולם אחד, שכל מהתוודעו לטנק זה הרגישו שעוצמה ממשמעותית חדשה ניתנת להם ודור חדש של טנקאות החל להתפותם.

בחלוף הזמן, בטרם שעלו איתו על המסלול המכוון לכל (כמו בשירו של אריק לביא על הקטר 70414) זכה לפטע הסנוטוריון לעדנה מוחודשת, על ידי השתלת אברים חדשים, שעשויו איתו "סיכון צער" (מנוע דיזל קוונטיננטלי אמריקאי בן 750 כ"ס, שמנמו נגור השם "קל", הילוכים אוטומטיים), ועם תותח "שריר" 105 מ"מ. כך המשיך בנאננותו רובה לשורת בצת"ל עוד שנים רבות. אלמלא גופו ופלדת הגוף הטובים שלו, ספק אם היה עומד ברשומקה זו.

מלחת אשת הימ"א ורכ' הנטוריון

לטנק הסנטוריון היה חיל פועל ומרכז במלחמתה
ששת הימים בכל המזרות והוא עשה מלאכתו בצוותה
הטובה ביותר! במלחמתה ששת הימים היו לצה"ל
כ-1100 טנקים, מכל הסוגים: שדרמן, אימ"א-אקס-
פטון וכ-500 טנקים סנטוריון מרביתם שוט קל.
גם ב"תקופת ההמתנה" שלפני פרוץ המלחמה
המשיכו צוותי חיל חימוש, במאמץ הרואין לכל
שבח, להחלף את תותחים לדגמים המתוקדים בקוטר
105 מ"מ. בקרבות ג'בל יבנין, ברצועת עזה, באבו
עגילה, במעברי המיתלה והג'די וברמת הגולן
חרטו טנקים אלה את חלוקם הנכבד בהיסטוריה
של "ששת הימים", גם אם בחלוקם הגיעו לתעללה
רכזיות ושבורות, עם קיזורי מזוק"ם, ג'ריקנים של
מים על הצריח ותווחים, וצריח תקווע...

חוב היסטורי לענק הסנטוריון

אני מרגש חובה היסטורית לספר את סיפורה של פולוגה זו שהביאה ל'צח'ל' את השינוי המשמעותי ביחסותם של יהודות ח'אן. קליטת הסנטוריונים בזכה'ל הייתה דומה למבוקש של חיל האויר מעין מטוסי הבוכנה למטוסי הטיילון. קבוצת האנשים שהתקבצה והתגבשה בפולוגה ז' במדוו, 82, בתחילת קליטתו והטמעתו של הטנק במרכז השריון, הייתה ייחודית באיכותה, במקצועיותה ובർמת הביצוע הטקטי. הפלוגה הוקמה לפי הסטנדרטים הגבוהים ביותר שאפשר היה להעמיד בפניה, במנהיגותו ובניהולו, וצאי הדופן של מפקדה שמואל גורדיש.

התורה והסטנדרטים המקבעים, הארגונים
והמוסדות השונים מילויים חללו, לאחר מכן, לכל חיל
השוריין. יצא הפלוגה היו את התשתית האנושית
לחקמת גדר המילואים הראשון של הסטנדרטים
– נ"ג 125 בפיקודו של גורודיש ושל חטיבת
ההסטנדרטים הראשונה, חטיבה 200, בפיקודו
של אל"ם יsha שדי. בחלום הגודל המשיכו
לשרת בצוותא במערך המילואים, ולמעשה באוטה
חטיבה 514, 200, 205, עד לשחרורם מפאת גול
ולאחר שלוש מלוחמות!

בנטווריון הוקן והאנמן (מנוע בניין "מטאור" 500 כ"ס) שיוצר לאחר מלחמת העולם השנייה, שירתתי בשתי מלחמות ישראל, בששת הימים (מכ"פ) וביום היכרויות (מכ"ד) הוא הביא את יחידותי בשלום - לשפט התעללה, מרחק של כ-200 ק"מ, ואל תוך המובלעת הסורית, מרחק של כ-40 ק"מ מפאתי دمشق, וכל זאת במהלך של קרבות קשים! מאוחר יותר, הספיק טנק זה להשתתף גם במלחמת של"ג בלבנון!

בהתכונות לכתבה זו, מצאתי בכתובים שבסלב מסיים
לא הי' "יחס ציבור" טובים לטנק זה – ושלאל
בעצדק. בכירים ומופרדים בחשין השמי'יזהו:
"לא נסוע", "לא פוגע", "מתדרדר", "מתחכם",
"מסובך" ... אז איך עם כל זה שרד הטנק בהצלחה
שלוש מלוחמות?

סא"ל (מייל') דוד נספי*

הגדה

לאחר מלחמת קדש פנתה ישראל למדיניות שהייתה בנות בריתה באוטה מלחמה, וכך נרכשו טנקים AMX-13 מצרפת, שלא הצליחו כל כך בזכה". לאחר מאמציהם מדיניים מרובים הסכימו הבריטים לספק לנו את טנק ה"סנטוריון", שיוצר לאחר מלחמת העולם השנייה. ראשוני הסנטוריונים הגיעו לאرض בשנת 1959. בהמשך נבדקה אפשרות לרכוש את הטנק הבריטי היוטר מתקדם, ה"צ'יפטין", אך העסקה לא יצאה לפועל (ראה בכתבבה ה'אביר' שהוליד את טנק המרכבה בגילוין 13 של "שריון").

כך מצאו עצםם קבוצה של צעינים וסמלים בהשתתפות בית הספר לשוריון של הוד מלכותה, ב-BOVINGTON שבדרום אנגליה באפריל 1959, להנישר רוחדשיות.

בראש הקבוצה עמד ס"ל מונחים (מנדי) מרן (המג"ד המיעוד לגודן 82) ששימש אז כרל"ש של הרכט"ל חיים לסקוב. בקבוצה היו גם רס"ן שמואל גוזודיש ז"ל (המ"פ המיעוד לפולגונה הסנטוריוונים הראשונה), סרן גבי עמרז ז"ל (ס"מ פ'), וכן מ"ם בכירים וותיקים: סגן מאיר גבעון (ז"ל), סגן נתקה ניר וסגן מדייה אברהם. עוד צורפו למשלחת כ-15 סמלים ותיקים ומט"קים שהיו בסגל ההדרוכה של בית הספר לשרים. חלק מהם התנסה כבר במשלחת מסווג זה ב策ופת, כאשר יצאו להשתתפות AMX-13 ובנייהם עדי חשין, עמנואל שכונאי, משה ענבר, עופר רבינז' ואחרים.

* ס"א "מל' מיל'" דוד כמספריה היה מ"מ בפלוגת הסנטרורינאים הראשונה נצחה לשלוחה השומואה בגדרה 82 כתבה זו היא לזכרו של אלף שמואל גונן (גורודיש) ז"ל, שהייתה המ"פ הראשון. אלף גונן היה ממעצבי הח"ן וממניחי היסודות ללחימה טקנית של טנקי נבנה"ל.

ההדרכה בבית הספר BOVINGTON באנגליה

רבים מחברי המשלחת הייתה זו גיחת הראושנה לחול. הבסיס שלו היה ג'יימס ניקון, דיקנות, נמוסים צבאיים, כל היררכיה והתנוגות נוקשה וכו'. מנדி, ראש הבסיס, קים את הקשרים עם הקצונה הצבאית של הבסיס, בדק מושג את תכנית הדרכה וביקש להכניס בה מספר שנוויים הרלוונטיים יותר לנו. גורודיש ניהל את ענייני המשלחת הפנימיים ובמיוחד שם דגש על הלימוד האפקטיבי של האנשים, כאשר כל ערבי נדרש כולם לשבת ולהבין מעריך הדרכה ולסתם החומר שנלמד באותו יום. סגן נתקה ניר ריכז את לימודי הנט"ר (נינה, טיפולים ורכיב) וסגן מדי לא ברהם את לימוד התותחנות. עיבוד החומר וסיכוםיו היו חשובים ביותר, לצורך העברת התורה לאירוע. כי המשתלמים היו אמורים להדריך את הוצאות בעtid.

ענין זה עורר תדמהה ופלה רבה אצל הבריטים, שכן בתחלת המלחמה שבתו שטח רבעה, בغال המרכיבות בניהיגת הסנטוריון (2+5 היילוכים ועוד עם קלאץ'). נהיית לילה לא התאפשר לבצע כי הבריטים לשעות העבודה... על כן נמצא "תחליף" בצוות של משקפיים מושחרות לנוהג הטנק...

אפשר בהחלתו לומר, שהבריטים היו קורקטאים מאוד בתנתוניהם והדריכו נעשה במקצועיות וברצון.cn להעביר הידע בצוות הטובה ביותר. פקודה זו פקודה אצל הבריטים ואין חוכמתן!cn סיעו בהספקה חומר תורתית כתוב שהצריך תרגום לערבים רבים שלנו. צל צילה של הסתייגות מסוימת לא עבר זמן רב עד שהמדריכים הבריטים, ששירתו

היתה, לפי התרשםותם של הישראלים, לגבי מידע הנוגע לכושר החדרה של הפגמים ועובי השירות. בתנק.

המוטיבציה של המשתלמים להציג ידע וללמוד עוד ועוד היה הינה עצמה. מדי א' עם סמל ישראלי שלבשו מתחת לסרבלים הכהולים, יצרה עצם מהיבות אדירה. הבריטים היו מעוניינים, ככל האפשר, לשמור בסוד את כל העניין, בגלל תלמידים בינלאומיים. זכרנו שags סכת הטנקים של הפלוגה בג' 82 הייתה מוחזת לתהום, ורוב הזמן כיסינו את הטנקים בברזנטים (הסודות לא החזיקה מעמד זמן רב). בשלב מסוים עברו הקצינים גם פרק טקטי בשטח. לעומת זאת זיהוי רק"ם אויב נעשה כאשר המדריך מקרין לשינוי תמונה של בריג'ט ברדו (או עוד הייתה להיט) ושאל לזרוי. כמובן שככל החברה זיהוי אויב!

מערכת היחסים עם המדריכים הבריטים הייתה מאד מכובדת ולא כמעט כמעט "עדינות" בקשר לישראל והיהודים, למורת שrok לפני כ-11 שנים עזבו הבריטים את הארץ, עם "טהיה" ערבית. בtruth שמשלחת הטנקיסטים הזה, שניתה אצלם עדות שהבינו אותן בהערכתם ובחויב. בסיכום אפשר לומר שהלימוד היה אינטנסיבי, רציני ויעיל, מצד כל המשתלמים בו – ישראלים ובריטים אחד, והוא שווה כל "פאנד", שמדינת ישראל שילמה עבורו.

רבבה שורות רבות באותו התפקיד, הבינו הערכה הגיעה עם ניסיון בטנקים. אפללו נספח צ"ל באותו זמן, יובל נאמן, קיבל דיווחים ממחמיאים אלה מהקלגות באנגליה.

יעורי הלימוד והדריכה נראו לחבר'ה חסכניים

ונכליים ממד בהקצתה חממות. קיר המגן של

הטנקה חסם את תעלת למנש ובכל עת שעבירה

באה אוניה הופסק המתוות. תרגולות הירי (3

בדורות, "הוסף", "הורד") שביצעו החברים, הדיחמו

את הבריטים בمهارات הביצוע והשגת הפגיעה

במטרות.

תרגולה גם נהיית שטח רבעה, בغال המרכיבות בניהיגת הסנטוריון (2+5 היילוכים ועוד עם קלאץ').

הבריטים אינם עובדים בלילה, זה הרי מוחוץ

לשעות העבודה... על כן נמצא "תחליף" בצוות של

משקפיים מושחרות לנוהג הטנק...

אפשר בהחלתו לומר, שהבריטים היו קורקטאים מאוד בתנתוניהם והדריכו נעשה במקצועיות וברצון.cn להעביר הידע בצוות הטובה ביותר. פקודה זו פקודה אצל הבריטים ואין חוכמתן!cn סיעו בהספקה חומר תורתית כתוב שהצריך תרגום לערבים רבים שלנו. צל צילה של הסתייגות מסוימת לא עבר זמן רב עד שהמדריכים הבריטים, ששירתו

צוות טנק, מראשוני הסנטוריונים, שנלחמו יחד במלחמות ששת הימים ובמלחמת יום הכיפורים – כספי, לוגסי ועמוס – ביום הפרידה מהטנק, עם הציגות האחרון, ברמת הגולן

מחזור א' של פלוגת הסנטוריונים הראשונה בצה"ל

בשהייה של שלשה חדים נלמדו נושאים רבים ומגוונים בתובה ובצrichtה, וכן הוקזו למשתלמים שיעות נהיגה רבתות, שהקנו להם שליטה טובה מאוד בניהוג הביעיתית בסנטוריון. המדריכים המקומיים היו קורקטיים מאד ורשמיים, אבל נתנו לחברים כל מה שידעו. אחד מהם שירת במדבר המערבי במהלך מלחמת העולים השניה, אך לא נקשרו יחסים מיהדים עםם. המארכחים הבינו שיש להם עסק עם אנשי מקצוע טובים ובעלי מוטיבציה חזקה ללמידה הכל ברצינות.

הקמת פלוגה ז' בגוד 82 וקליטת הטוקים הראשונים במחנה "חסה"

באחר מימי השישי לאחר הצהרים התיצבו כחמיisha עשר בוגרי קק"ש טורים בחוף ק' של גוד 82, שהיה ממוקם לאימון באזרו וביבים. המג"ד דאן, ס"א"ל אשר לו, ריאין את הבוגרים לצורן הצבתם כמ"ים בפלוגות. ואנו בתוכם, מודע לשמותם על פלוגה חדשה וטנים חדשים ועל המ"פ המיועד שמואל גורודיש ז"ל. מכחית החבר'ה הודיעו מיד כי לא היו רוצחים לשורת תחת "גורו", בגלל הריאה שיצר סביבו, על קפונתו ונוקשותו. המג"ד של אותו בריאון, מה דעתך ואני עונה שזה אטגר,

שניסו, ללא הצלחה, לבדוק את יכולתם בשתייה ליד האנגלים... ועמנואל שכנאני, אחד המת'קים, "בדק" באכבעותיו את רתיעת התותוח - דבר מצער שאלצו לבנות בבית חולים כמה ימים. בסך הכל קשה היה להבא בטונות על תנאי השירות שקיבלו חברי המשלחת בבסיס זה.

ההדרכה בבסיס נאט"ז של הבורים בגורטניה - PADERBORN

במקביל להשתלמות באנגליה, נשלחה משלחת קטנה של ארבעה אנשי חוליה טכנית מנוסים להשתלמות בגרמניה, שכלה את ראש המשלחת רס"ל אריה בן דror, בוטטי, לימה ואחרים, ששירתו לאחר מכן בפלוגה ז' בצוות החוליה הטכנית. ההשתלמות כאן הייתה שונה באופיה מאשר באנגליה והייתה בדרג של סדנה טכנית, שנלמדו בה הנושאים שונים לאנשי מקצוע שתפקידם לתחזק מענה לתקלות ותיקוניים. גם כאן הייתה הדרכה הייתה יסודית וצינית וגעשית גם על ידי מדריכים גרמנים ששירתו בסיס הבריטי. בן דror היה מושך מן המוקד, אך כעבור שבועיים ציינו החבר'ה שהתה אצל הבריטים חזק ומרוכז מאד. הסתבר שהוא רק את התמצית עד שגילה זאת. בסדר פסח שהתקיים בסיס פורטסמווט, יחד עם אנשי חיל הים הישראלי והקהליה היהודית במקום, נאלצו "لتמוך" ברבים מן החבר'ה

תנאי שירות, חוותות והתנסויות בבסיס ההדרכה

המשלחת קיבלה מגוריים נוחים ואוכל מגון ו��伙, כמוון שנוה ברמותו ממה שהרגלו בצה"ל. ס"א"ל מendi, קיבל בשל דרגתו, שיש איש שדאג לדרכו ויתר הקצינים הסתפקו באחד הכולם, שדאג להם עד לצחצוח נעלים. כל החבר'ה ידעו להשתלב יפה ומהר ברטיאול הפסוקות התה והן בבלוי ובשתייה היבירה במועדון הקצינים. את בעיתת השלייהanganlite של החבר'ה פתר מנדி, מטורגן, וכן שכנאני וסלעי שסייעו בעניין. כמשמעותו או אונץ' לשאול על תדיות החלוקת שמנם רמנדי, וכמו שמייחסו בעניין. בימיים הראשונים הוא שאל: WHAT IS THE TIME IN THE OIL? לכינסה לחדר האוכל, או למקומות מסווג זה, הייתה בעיה בהתמצאות. מנדי הציג לחבר'ה "חיקוי המפקד", להציג כמווהו – אם מנדי לאה פודינג או כולם לcketo פודינג. הגשת התה הייתה, מן הריטואלים המוקדמים, אך רק כעבור שבועיים ציינו החבר'ה שהתה אצל הבריטים חזק ומרוכז מאד. הסתבר שהוא רק את התמצית עד שגילה זאת. בסדר פסח שהתקיים בסיס פורטסמווט, יחד עם אנשי חיל הים הישראלי והקהליה היהודית במקום, נאלצו "لتמוך" ברבים מן החבר'ה

כשאנשי החוליה הטכנית מסייעים לצוותים. אבוי לאוטו צוות שثانיע מוגע לפני מטען עוז. הצד הטכני זכה לתשומת לב מרבית ונанс' רישום דקדוקי ומפורט של כל התקולות וביעות הפעלה שנותקלנו בה. יישיבות מפקדים שם גודוש בפנקסו בסבלנות רבה, את כל הדיווחים הטכניים שהבאו מן השיטה. התרשםתי שהוא עושה זאת כדי ללמד היבט את הפופול הטכני של הטוקן, וידעע, בלי קשר לדרכו. לאירה בזידורו, מפקד החוליה הטכנית הותיק ורב הניסיון, שכוכר השתלים בוגרנאה, היה מעמד בכורה אצל "גורו" שסמרק עלייו מאד ונתן בו אמון רב! בזידורו לא ידע, בשלב זה, מה מחייב לו באימוני השדה ובסדרה הקורבית, כאשר כל הטנקים נסעו וירו באינטנסיביות. המשמעת הייתה קפנית ולחצתה והכל כוון להפקת תועלת מרטית ומושלמת מן הלימוד העיוני ומהתרגול המעשי. תדרורים, דינומים ודיווחים בישיבות מ"פ ביל סוף ובלי שעון. על אף אויריות החלץ אצל החילימ, השכיל גורודיש לשדר גם דאגה והתעניינות בפרט. הוא דאג למטרח פלוגתי, לימי חמץ בבורק, לבגדי עבודה לפי מידת החזרם מכבישה, וכן לשיחות רבות עם מפקדים וחילימ ולנוחות רבה בקרבתם. הוא אפילו גיס את נחום זון, אז נתג טנק ולימים תאל", שהוא בעל כושר גופני מופלא, לארגן קבוצת קרב 5 לתחזיות הגיס, שהן זהה 5 שנים צופות באיפויות.

את הירי ביצענו על מטרות של חווית. באחת השבות נשארתי בתורות בשדה, ו"גורו" ביקשני להקים את שדה המטווחים ולהציג עשרות חווית בשיטה, עם מדידה של טווחים וגונן של מטרות. לא אשכח את המטלה הזאת לעולם. אז הבנתי בזידור את משמעות המושג עבודה פרך. אבל ביום' א' בבורק "גורו" היה מבוטט!

ברענו את הצוותים בתרגול הטנק בכל הזדמנויות וחזרנו עלייהן מחדש. הביאו לנו רשותה הסואנה מכמה סוגים מבחינת המשקל והצבע לנשות על הטנק שמידותיו גדולות מהטנקים הקודמים שהיו לצה"ל. אז מה לא לבדוק זאת בתרגול פרישה וייצאה חפזה? גורודיש היה עומד ברכבו על גבעה נישאה כהפלוגה פרוסה במלחמות ברוחבים שלפניו – הנהנה מכל רגע לדאות את הטנקים שלו" ביצועי שטח טובים, ואז היה פוקד על פרישה וקייל עם סטופר בידו. למזלו אחריו הפעם העשירית ירדה החשיכה והקובוד פקד לחזור למכלאות.

טנקים כמעט שלא עמדו בגל תקלות והוא כאלה בשפה. בזידורו ואנשיו עמלו קשה ואף החלפו מנועים בשיטה, דבר שבהתנותה הראשונה היה בבחינת היסטוריה טכנית יהודית. הביעות העיקריות שהטרידו אותנו היו מצברים ומטענים עוז, התחרמות מנועים, מצדים, מרכז בלם, תקלות צרעיה בחשמל ובמיציב, דיפרנציאל ועוד. תקלות של הצוותים הטכניים וכן של חילוי הפלוגה הלהבה וברחה ואיתה גם כשור התמודדות ופרטן העビות.

בסופו של יום האימונים, כשהצוותים כבר ישבים, היינו מתכנסים באוהל המ"פ לשיכום היום. כאמור היה רישום דיין קפדי בעניינים הטכניים של הטנק ובמהמכו של המפגש היה דיין ולימוד מקצוע בטקטיקות לחימה, ירי ותונעה של הטנק הבודד, המכלה והפלוגה. למורת השעה המאוחרת והעיפויות, נהנו מן הדין ולהלמוד שהנחיל לנו גורודיש. חשבתי שלמדתי בק'ש הכל, זה היה וחוך מכך. את הידע הטקטי והמצטי עיריה הטנקים רכשתי אצל גורודיש. היה לו ידע וחשיבה מוקנית, הוא דרש מאטנו מיצוי יכולותיו של

משותפים ומורים מצאו תשובה לשאלות טכניות רבות שמצו עם הפעלה האינטנסיבית של הטנקים. העובה שלא היה את מי לשאל אילצה אותו למדוד וחקור היבט לפני המקורות שהיו בירושנו ולפי מה שלמדו המשתלמים. בעניין זה זכרנו שגורודיש גילה פתיחות וקשב לשימוש על סוויות טכניות, מכל מי שחשש שבןין וידעע, בלי קשר לדרכו. לאירה בזידורו, מפקד החוליה הטכנית הותיק ורב הניסיון, שכוכר השתלים בוגרנאה, היה מעמד בכורה אצל "גורו" שסמרק עלייו מאד ונתן בו אמון רב! בזידורו לא ידע, בשלב זה, מה מחייב לו באימוני השדה ובסדרה הקורבית, כאשר כל הטנקים נסעו וירו באינטנסיביות. המשמעת הייתה קפנית ולחצתה והכל כוון להפקת תועלת מרטית ומושלמת מן הלימוד העיוני ומהתרגול המעשי. תדרורים, דינומים ודיווחים בישיבות מ"פ ביל סוף ובלי שעון. על אף אויריות החלץ אצל החילימ, השכיל גורודיש לשדר גם דאגה והתעניינות בפרט. הוא דאג למטרח פלוגתי, לימי חמץ בבורק, לבגדי עבודה לפי מידת החזרם מכבישה, וכן לשיחות רבות עם מפקדים וחילימ ולנוחות רבה בקרבתם. הוא אפילו גיס את נחום זון, אז נתג טנק ולימים תאל", שהוא בעל כושר גופני מופלא, לארגן קבוצת קרב 5 לתחזיות הגיס, שהן זהה 5 שנים צופות באיפויות.

כדי להמחיש לאנשים את המוטו הראשי של "אני אמרין" שלו – הטיל גورو על הרס"ר ספורטה להציג מעל דלת הכניסה לשודרי הפלוגה כתובות בולטות בשחור, לאמר "אל תנגה!" החבר'ה תרגמו מיד לשפת היזידיש, שבה יהודים נהגו לקרוא, "ישט קרכץ" ובונס', כדי שלא יהיו אי הבנות למה בעצם מתכוונים, רשם על כותל משדרו "הבא להרגע השם להרגע!"

איתון צ"פ במרחבי רביבים-צאלים

לאימוני השדה והסדרה הקורבית ירדנו בדריכות הרבה וביציפייה גדולה, להתנותה בטנק החדש "על רטוב". התארגנו כמובן ביעילות מבהינה לגיטית והתמקמנו בשיטה לתקופה של כשלושה חודשים. באישוןليلת חיפה, מאוחר יותר נספה עוד פלוגות טנקים לפחות מס' 8, שהיו שונים כמעט לחלוטין מהראשונים. בנוסף נערכנו לקליטת החילימ במעט מהראשונים. בנוסף נערכנו לקליטת החילימ לפלוגה, שהיו אמורים להגיע מאוחר יותר. גורודיש קיבל ידי חופשית בחל השריון לבחר לעצמו את הטוביים ביתר בכל תחום. ואכן, בשלב מסוים, כשרמת האנשים לא סיפה אותנו ודיוחנו על כך למ"פ, הוא סמרק על חווות דעתנו ולא היסס להפסיק האימונים לשבועיים ולבחור אנשים טובים מגדוד 52 וממkommenות אחרים לתפקידים השונים. הוא גם לא היסס להחויר אנשים שלא עמדו ברמה הנדרשת. שלב ה"מקצועות" לחילוי הפלוגה היה יסודי ותובעני – אנשים נדרשו לשילטה מושלמת בידע הטכני ובמיומנויות הפעלה. את הנהיגה לא היה קל להנחייל בגל המורכבות של תיבת ההייליכים הדינית של הטנק. ואכן קרה שאחד הטנקים התהפק על גבו. כיוון שנאג בטנק אדם לא מושה (אחד המתט"קים), "הלבישו" זאת על אחד הנהגים החדשנים – ש. טובל ז'ל' (שנагר בשש הימים), והוא לקח על עצמו "לכשות" (כמובן שאמתת התגלתה מאוחר יותר). מיותר לתאר את התגובה הנעמתה מאד של "גורו", למרות שעשה

הקפදנו מאד לעשות הדברים "לפי הספר" ובධיניות טיפול לפני תנועה) בטנקים היה קפדי ביתר

מסקרן, טנקים משוכליים וכו'. בקיצור – מסכים! נבחרנו חמישה קצינים, סג"מים טריים, ושניים גם די מוכרים ודיידים בינוינו, לאחר שליבנו את הנושא לקרה הריאון. החמישה הם דניאל טמקין, טובה תורן ז"ל (נפל ברמת גולן יום הכיפורים), רמי גבעוני ז'ל' (נפל ברמת גולן במלחמת יום הכיפורים), ועמר יפה ז'ל' (נהרג בתאונת דרכים בשנת 1977) ואנכי – דוד כספי. בדרך חזרה הביתה הסיני טובה על אופנו ("נושא פנס", כינויו אותו על שם פנס מדול ("נושא פנס"), ובדרך אנו מעכליים "לאן נפלנו"). בדורות לנו שהמ"פ והידיעו יקרעו לנו את הארץ. ביום ראשון, אנו מתיצבים "בחסה" לפגישה עם גורודיש ואנו רואים בסככות הפלוגה, טנקים מכוסים היטב. נכניםם לראיון, אוירה מתוחה, קצת חרדים מול האיש, דברי "אניאמין" והקהל עמוק. היכרות קטרה, מילוי הטענה עם המשקיפים הכהים קצרים של המפקד שמהם אני לומד כבר איזה "כיף" מהכח ל'. הרושים – התනשאות, גאותה הרבה על הזחות לקלוט טנקים אלה, ואנחנו נהיה פלוגה שלא הייתה כמו בצה"ל. ואכן כך היה!

העצוי לבקש למונטני למ"מ האחראי על הדרכת הנט"ר, כי סבור היתי שכך אכן לא למד הטנק בצוותה ביותר, למורות שלא הייתה איזה כמו חברי הקיבוצניקים שידעו כבר מה זה "סופפ", "דרישפט" וכו'.

חברי המ"מ האחים גם הוצבו להחומי אחירות שוונים, כגון תותחנות, צricht וכך. לדיננו היו אמרורים לסיעי מ"מ'ם בכירים וותיקים, שהיו בהשתלמות באנגליה – נתקה ניר, מדליה אברם, ומair גבעון ז'ל' (לסמן'פ, צפוי נתמנה גבי עמר, ולרס'פ הפלוגה נתמנה למולנו האיש הטוב שלמה ספורטה).

התחלנו להשיקע הרבה בלימוד עצמי וכן קיבלנו הדרכה אינטנסיבית מה משתלמיםanganlia. בסככות הטנקים של הפלוגה היי ערוכים 16 טנקים סנטוריון מرك 5, שבנדורו וצוחטו פרקו אותם באישוןليلת חיפה. מאוחר יותר נספה עוד פלוגות טנקים לפחות מס' 8, שהיו שונים כמעט לגמרי, שהיו אמורים להגיע מאוחר יותר. גורודיש קיבל ידי חופשית בחל השריון לבחר לעצמו את הטוביים ביתר בכל תחום. ואכן, בשלב מסוים, כשרמת האנשים לא סיפה אותנו ודיוחנו על כך למ"פ, הוא סמרק על חווות דעתנו ולא היסס להפסיק האימונים לשבועיים ולבחור אנשים טובים מגדוד 52 וממkommenות אחרים לתפקידים השונים. הוא גם לא היסס להחויר אנשים שלא עמדו ברמה הנדרשת. שלב ה"מקצועות" לחילוי הפלוגה היה יסודי ותובעני – אנשים נדרשו לשילטה מושלמת בידע הטכני ובמיומנויות הפעלה. את הנהיגה לא היה קל להנחייל בגל המורכבות של תיבת ההייליכים הדינית של הטנק. ואכן קרה שאחד הטנקים התהפק על גבו. כיוון שנאג בטנק אדם לא מושה (אחד המתט"קים), "הלבישו" זאת על אחד הנהגים החדשנים – ש. טובל ז'ל' (שנагר בשש הימים), והוא לקח על עצמו "לכשות" (כמובן שאמתת התגלתה מאוחר יותר). מיותר לתאר את התגובה הנעמתה מאד של "גורו", למרות שעשה

עוצרים את התרגול. למזרי לא נגעה העצם אלא רק הרכמות. ג'יפ מפנה אוטו לבית החולמים. סופר לי לאחר מכן שאך שהוא "מוכיח" את הנציג הבירתי על הפסקת התרגול. כעבור מספר ימים אני חזר לפולוגה, עסקים כרגע.

מקרה שלישי. בסופו של יום אימוניים באשחיה, פורקים הוצאותים את המקלעים מן הטנק. מקלט 0.3, שלא נבדק כראוי, פולט כדור היישר למפסעתו של מט"ק. הכוו, למזלן הרבה, עובר בין שני האשכים, פוגע בירק ויזע. זמן קצר לאחר מכן, הבהיר מתואוש ונודע לנו שמיד עשה בדיקת כסירות אצל חברתו שמה, ננראה, השתנה ממשו בבטנה....

גורודיש - האיש, המנוח והמפקר

טנק הסנטוריון נקלטו בצה"ל בהצלחה רבה בזכותה של פולוגה זו שגורודיש הקים ופיקד עליה. הוא היה חדור תחמושת לשלהי ואחריות עצומה, שנאה כה שקרה כאן היה הסטנדרטים העתידיים בחש"ן. לנין חתר והטיף לשלהות ולמקצועות והיה מלא גאווה והערכה עצמית במה שעשה. הוא קיבל על עצמו הפיקוד על פולוגה זו, תוך שהוא מקפיא

לאחר הנפילה ולהתיישב על הטנק באותו המקום, אך לא היה לי האומץ לספר לו האמתה, משום שפחדי שاعור מהפלוגה, שזמן התאהבות בה, למרות הקשיים והלחיצים הרבים. לאחר סיוםה של הסדרה הקרבית כונסה הפלוגה לערב הוי שביב לדורה, וכוחו בו גם טליק מ"ט 7, ומני מג"ד 82.

עוד אנו שרדים ומחכים לכיבוד הצבאי ומצב רוחו של "גורו" עלייז וטוב שמעית אט טליק אמר לו: שמוליק, מה קורה אצלך בפלוגה, קצינים נופלים מהטנק ואתה אין יודע? "משולשת" (כינוי לופל משולש) שנסתה בה זה עתה נתקהה לי בגונן והלב שלי ירד מטה. בקיורו המ"פ "גורו לעברי ח"ש מנעל בין העיניים" ואומר בשפתים קפוזות בוא לאוהל! אני מתייצב לפני. אוohl חשק כמעט, משקפיים כהים ועם עצרו לפני. למה לא דיווחת לי, היתי מוציא הנחiou בטיחות וכו', וכו', חמוץ, חמוץ. אני רוצה דוח מלא. מי עוד ידע על זה. מסתבר שהסוד שבקשתי לשומר עליו לדף החוצה לא פחות ולא יותר יש לאזונו של טליק, כשהליך כטרופיסט במכוניתו מט"ק פטפטן... עברו עוד בשבעים ואני כל הזמן מתח מתי ואיך תבוא

הטנק, קריית שטוח טוביה, תמרון אפקטיבי ודונג חזק על מקצועות, מומחיות וশלומות ביצועית! הפלוגה הייתה מוקד עלייה לרגל לרבים בצה"ל ומהזאה לו, שרצו לראות את העין החדש של הטנים בצה"ל בפועל. הרמטכ"ל חיים לסקוב; טליק, מ"ט 7 אז, שבדק כדרכו ביצועים ותרגולות ואף ביקר באימוני ליליה; קציני חיל רבים; אנשי חיל חימוש שעקבו סגיינו לנו; עיתונאים ואחרים.

תאונות אימונים חמורות שהסתיכון בנס

לא הכל זום חלק בפלוגה. בנוסף לתקלות שונות היו גם תאונות אימוניים חמורים של动员נו עברו יחסית בשלום. בשתיים מה, לצערנו הרבה, הימי מעורב מאוד אישית: המקרה הראשון היה בשעת אחר ה策ירם באזרע רביבים. המחלקות תרגלו ירי בתנועה עם מיצב תותח. מחלקה סיימה את הביצוע שלה ויוצאה לשטח מחלקתו של עמייריפה ז". בפלוגה שורה אווירה של תחרויות סמייה בין המ"מים, על הצעינות וביצוע המשימות, שהוכרנה על ידי "גורו". רצית לי לראות את ביצועיה של מחלקה זו, עלייתו על אחד הטנקים שלא והתיישבת עלי מדף הטנק ששרגלי מחוץ לטנק. יחד איתי היו על הצריח המ"מ יפה והט"ק המתרגל. הטנק נסע במהירות והתקרוב לסוללה גבואה ומשופעת. נаг הטנק, שעידין לא היה מנוסה כל כך באננות הנהיגה בסנטוריון מטהו, נכנס לסלולה ב מהירות. המט"ק קצת "חלים" ולא שלט בו, הטנק טיפס על הסוללה ב מהירות ובמקום לעבור אותה בזיהירות – בלו צו שני שליש מאורך הגחון באוווי ובבת אחת הטנק נפל קדימה ונחבט במכה אדירה בקרקע. אני שি�בתה על המדף, שלא היה נעל ותפוס במקומו, התעופפת אליו מיטו מעלה, נזרקתיקדמת הטנק ונפלתי בין חזהיהם! הטנק המשיך לנסוע והרגשתי אותו חולף מעל. אינסטינקטיבית ישרתי את הרוגלים בכיוון הנסעה של הטנק ולאורכו. עברו מספר שניות שנראו כנצה והטנק עבר מעלי ונעוץ, תודה לאל, בלי פגעי! נפלתי על החזה ונשימתי נעתקה לזמן קצר. שרווע על הקruk שמעית את המהומה סביבי ומישחו ניסה לדוח בקשר ולהזעיק עוזרה. בבת אחת חזרתי לעצמי עצקה: "לא, לא לקרוואן בקשר. שום דבר, איפה המשקפים של?!"

במקום בקשתה מכל אלה שהיו שם סביבי, לא לומר ולא לדוח על כך דבר, פשוט לשומר בסוד! בעבר דקות אחות עמדתי על רגליי ועליתו ישר אל אותו המקום שישבתי בצריח הטנק, שוב על מדף הטנק שסביר נסבב נסב של יי' בתגובה עם היב המשכתי סבוב נסב של יי' בתגובה עם הטנק, וחזרתי אליו אל המהאל. שוב הדגשתי ובקשתי מהאנשים שלא לדוח על כך דבר! ירדתי מהטנק כולי כאוב וצולע על הקרקע נוכח בצורה רצינית. לצערוי שיקרתי למ"פ ואמרתי שגעוני בקפיצה מהטנק. שכתי באוהל של מיל מס' פ' ובאמת ימים עם קרסול נפוח, מנוטREL לחלוון. בזמן זה עברהטי יסורי מצפון, מן הקשיים שהיו לי בחיה. גורודיש נכנס אליו מספר פעמים לדוח בשולמי, ישב ליד מיטתי וגולג עמי שיחה חופשית ונעימה על כל מני נושאים שבעולם. התיחס אל וידיבר בניגוד גמור לדמיתו המאיימת, וזה כמובן גורם להרגיש רע יותר עם עצמו. היה לי האומץ לקום

קצינים שהשתלמו באנגליה בנושא הסנטוריונים (מימין): אברהם מדליה, מאיר גבעון, נתן ניר וגבי עמיר

את קידומו ועשה קדנציה שנייה של מ"ב. עבורונו, הקצינים הצעירים וחיל' הפלוגה, הוא היה המורה והמדריך המקצוע היטוב ביותר ביוטורו שחייב. רבים לנו אי פעם בטנקאות, בפיקוד ובמניגות. רבים מבוגרי הפלוגה לקחו עם הרובה ידע ונורמות הפעלה ותפקידו שרווגאים שרכשו בפלוגה ויישמו זאת ביחידות המילואים, לעתיד לבוא, בערך בגודו 125 ובIGHTIBAH 200 בלבד.

גורודיש היה איש רב ניגודים. קשה לדעת כמה באישיותו היו מסיכות וכמה תוכוניות המולות. אלף ('מיל') מלחם (מנדי) מרוץ, שהיה מפקדו יידידו, העיד על שינוי כלשהו בהתנהגותו

ההנתה. ביום האחרון לשוחותנו בשדה, קרא לי גבי עמיר ("י") הסמ"פ, ואמר: כספי, אני שופט אותך באשמה אי דיווח וגוזר عليك נזיפה חמורה! (סיפור זה מובא כאן לראשונה).

מרקחה שני. כעבור זמן מה תקירת הנפילה, אנו יוצאים לטרגול פלוגתי בשטח חול, ביום גשם ורטוב, שאין בו תצפית אש. בטרגול נוכח גם נציג מוכבד של הדר מלכותה (מהשגרירות?). התקפה פלוגותית. המחלקה שלי אוגפת מימי להסתערות ומשמאלי החיפוי בעמדות. הטנקים היורים אינס מהזים פגיעות בקרקע וטראת. אני מושג מכח אדריה בכתף שמאל וכדור מקלט מפלח את כתפי.

קדים והו בפלוגה

הזרחות החילימ עם הפלוגה הייתה גבוהה. לא זכרים לי מקרים של בקשות עזיבה וכד'. בסופו של דבר החילימ ידעו להעירך את הקפנות והתובענות של המ"פ, שבוכותן הפכו לפלוגה מiomנת עם ביצועים מעולים. בסתר לבם ידעו שלהם יש מפקד אמין ומוצעי, מנהיג שידע בשיעת מבנן להנוגם אל משימותיהם ובצורה הטובה ביותר. גורודיש היה מודע ליראה והחפץ שיצר סביבו ולא התאמץ במילוי לרך זאת. אין לי ספק שהאמין בדרכו שלו ובשיטתו וראה את העיקר בכך שחייביו ממשמעים ובמציעים משימותיהם על הצד הטוב ביותר.

האמת, להתרשםות, שהו בפלוגה מ oral גובה ולידות קבוצתי, שנבעו ללא ספק, מגאות, יחידה בשל היונטו פלוגה מיוחדת ומובחרת, שמשרתת על הטנקים המתקדמים ביוטר השהי או לחש". עדות להו הבריא של הפלוגה, היא, כמה דוגמאות ל"קדים" מושגים שפשו בקרבת החברה: אל תגונה – נישט קרצ'ן, גורו, און בעעה (הכוונה לתפוס שלוחה), קופייך יער, מירכה, "צחיק – מסטיניג מים למפקד" (והמסכן היה רץ, ומגע עם חז'י מסטיניג עד למ"פ, כי היתר נשף לו מהרעד בידים), מטענד'ז, בור סייד, קלורס לורס (במקומות מנוע רולס וויס, כפי שהתבטא חיל' עליה חדש), הוסף-הורד, אלוף הקשר (נחום זקן), חללית (אובר-אל חורפי חם, באכני הסואה, שמלדיה הביא עמו מאנגליה), ואחרון חביב שיר שחבור על ידי אחד מאנשי הצוות, כהמנון הפלוגה, "הנפקניות של גورو" ועוד. אין לי ספק שביטויים אלה יזכירו משהו לותקי הפלוגה...

עתיד בווא, מקבוצה זו של ראשוני הסנטוריונים יראו: אלוף אחד, שני תא"ל, שני אל"מים, שני סא"לים, אחד רס"ן. ולהבדיל, נפלו, במלחמות ששת הימים ויום הcaps – שישה לוחמים.

תודות וסיכום

פלוגה זו הייתה בית האולפן החשוב ביותר, לקילוט טנק הסנטוריון בצה"ל, בזכות מפקדה, גדל והקשר בה דור שלם של מפקדים וחילימ מן הטוביים ביוטר שהו בשരון. אפשר לחלק על סגנון הפיקוד והמנהיגות של גורודיש, כפי שרבים היו נוהגים לעשות. אך גם המבקרים של גישתו ראו והבינו את המשמעות החשובה של מקצועיות פיקודית-טכנית-מבצעית ושל משמעות!
בלתי מתפערת!

לבשתי נunu ובאו ליום עיון, לזרק הכתבה המשותפת הבאים ועל כך תודות העומקה:

אלוף (מיל') מנדי מרון – מג"ד 82
תא"ל (מיל') נתקה ניר – מ"מ בכיר
תא"ל (מיל') נחום זקן – נהג טנק
אל"ם (מיל') אברהם מדליה – מ"מ בכיר
אל"ם (מיל') יהודה בכיר – מט"ק
אל"ם (מיל') אהרון סטולר – מט"ק
רס"ל בכיר (מיל') – אריה בן דודו – מפקד
חוליה הטכנית
רס"ל בכיר (mlin) שלמה ספרטה – רס"פ
המט"קים – סמ"ר (mlin) עדי חשין, עוזי קורן,
עמנואל שכני, משה ענבר וועופר רבין.

לא כל מה שספר ושותר בפגש הובא בכתבבה וכן יתכן שיימצאו אי דוקים. על כך אני מתנצל מראש!

ואפקטיבי שהעניק תגמולים (ציון לשבה והערכה) והתייחסות אנדרודיש סיפר לו שקרה בעיון מקרוב ויודע גם להקשיב להם. שמליך המ"פ ידע ליזור בקרוב תחושה של אתגר מקטוני לפותח בעיות ולהיות הטוביים ביותר. אכן, פלוגה זו הייתה הטובה ביותר בחש"!

מצד שני קשה לומר שהצלחה לעורר אנשים השרה וgesht ונהעה מן הסוג של הזרחות או אמפתיה אליו. בודאי קשה לשפט אם היה מודל לחיקוי איש. "גורו" היה מנהיג משימתי, ביצועי ופורץ דרך, אך למרות קשייחותו אי אפשר לומר עליו שלא הייתה לו אורייניציה לאנשים ולסולידריות של היחידה. הוא מיל וgesht וdagga לפולוגה דואג כמו אבא, דפק כמו אבא...

בכל מחלק הקשר הפלוגה הטיף גורודיש לגיבוש תפיסה מבצעית-טכנית-ЛОחמתית בקרב המפקדים ואגשי הוצאות. הואאמין לא דבר על "מלחמה אחר", אבל הדגיש כל הזמן לדאות את האויב שלפנינו ולפעול בהתאם. במבצע "רומט", הפלוגה הייתה כבר ברמת אימון גבוהה, ועל הפלוגה הוטלה

שבילה, וזה לא היה שגרודיש סביר לו שקרה בעיון נתקה ניר, שכנו וחברו, גם הכיר מקרוב את ניגודי אישיותו – בין קשייחות בין חברות קרובות. מידי מספר שגורודיש תבע לעצמו סמכות מלאה מטה, אך ידע גם לקבל, ללא עוררין, את הסמכות מלמעלה.

הכריזמה של גורודיש הייתה בנסיבות עופרת שיכלה להזין עוד הרבה קצינים, וזו לעתים הייתה בעוכריו מהיגותו, בכך שיצרה סביבו אויריה של "יראה וכבוד, אבל גם של פחד הבולם התבטאות, דעה פתוחה, חשיפה ולקחים של שגיאות.

לא פעם היו לו התפרצויות עצם על ביצועים לקיים או על שלומיאליות והתנהלות "כבד", אבל בדרך כלל ידע לעבור מי לימה עניינית, תוך שהוא פופוק כדי לעשות זאת אחרת. מעוניין לציין שבמהלך התקופה שהשתהティ לידו, כשהנה בערך, זכו גם צעדי ענישה בפועל, מצדיו. יתכן שזו עדות שהיראה מפניה עשתה את שלה ואנשים הפנימו הרגלי משמעת וביצועים נאותים בכל תחום. כאן המקום להזכיר

רס"ן שמואל גורודיש (מימין) וסרן גבי עמייר במוזיאון השריון הבריטי בובינגטון

משמעות חדרה בגבול המצרי והיא התקיצה באוזו שנועד לה. המ"פ פרח, הנה צפוי לנו מבחן קרב רראשון ואני ספק שהפלוגה תוכיה עצמה! גורודיש שפע ביטחון עצמי ביכולתינו ווי התאכזב, להערכתו, שלא יצא מזה דבר, זאת לאחר שתדרך אותנו ואמר פה (באוזור נחל עזה), נעצרו את הצבאות המצרי.

לא, ברור מעל כל – למרות הסתירות והניגודים שאפינו אותו, שמואל גורודיש, אלוף (mlin), היה ונשאר מפקדי המשפעים והכברים של חיל השריון, שתרומתו היהודית תיזכר לעד!

לטובה את סגנו תא"ל (mlin) גב עמר ז"ל, שהיה במידה רבה מאון ומוכר של "אנציגניטים" וטיפל למופת בעורף הארגוני והלוגיסטי של הפלוגה.

אם נסה לאפיין את מנויגותו לפי מודלים אקדמיים תיאורתיים, היתי אומר שהוא היה מנהיג המיעב מערכים, נורמות והתנהגות שהופנו על ידי אנשים ("כחומר ביד היוצר"). זכרוני שבחאת מפעשי עמו בשירות מילואים, טילנו לעת עבר ליד הטנקים ותוך כדי שיחה אישית וידידותית, הוא הפתיע אותי ואמר שבאים מן הימים, לכשישתחור מטה"ל, היה רוחה לעסוק בחינוך והוראה. הוא היה גם מנהיג אקטיבי

ישראל אמסלם

הדרן מבני ברק לבנון

שולמית ספרינטן

יכולתי לפגוש אותו כאן אטמול בערב – אברך צעיר, נאה וUMBOKSH, בקופטה ובמגבעת שחורה, עטור ז肯 לחיים ארוך ופואות. לא הימי מכירה אותו ולא הימי מחליפה איתו מיליה. יתכן שהיה ממתין בציפייה דרוכה לאיזו נערה מיוחסת, בת טובים שידרכו לו. "שורון סיטי טאור" רמת גן, בערב – מרכז שידוכים לחדרים.

אטמול בערב ישבתי כאן עם אחד המנהלים מפעלי ים המלח, תוהה איך המקום הזה הפך לכוררת הומה של חסדים וחסודות. ובצהרי היום למחарат אני ישבתשוב בלבוי העסקים של המלון, והפעם עם ישראל אמסלם שהmir את המגש הביתי שלו, בני ברק, בכרך החילוני, ואת המגבעת השחורה – בគומתה שחורה של השרין.

ישראל אמסלם נולד בבני ברק, בן למשפחה מיוחסת, עם שישה אחים ואחיות ובינויים אחوات תאומה. הוא למד מגיל 16 בישיבה מובהרת, נחשב תלמיד חכם, הוריו בנו עליון. כולם ציפו שייהיה לו שידוך טוב, טידור מלא, כלומר – הורים של הכליה יתנו דירה. אחיו הבכור הפך לחילוני בתהיליך ממשן. ההורים הדיקו Zusat, המשיכו

לשמרו אליו על קשר וקיימו שיום אחד ישוב. ישראל קרא בשיקחה כל ספר שנקרה בדרכו. הוא רצה להרחב את אופקיו. כך הגיע גם בספר "ציידי הנפשות", ספר שהורים כתבו על ילדיהם שחזרו בתשובה. ספר זה עשה אצלם ביום אחד את המהפק. "האמונה – מגדלים אותך לתוך זה ולא מלדים אותך להתמודד עם שאלות. פתאום חשבתי שאולי כל מה שלמדתי לא נכון. זה היה כמו שחטפה פתאום מכת ברק. אתה מרגע

שמדוברים אותן שאלות לא תעלה בעדרך לשאול

שאלות. אז אתה מתחילה לשאול את עצך על כך

– מי אמר שאתה שכתב ב תורה נכון? או לי אנשים

כתבו את זה".

הוא מנסה לשאול שאלות, מנסה להבין את התשובות ב"הכוורי", ב"מורה נבוכים" – טפירים שمدברים על אמונה. אבל בישיבות של חדרים לא עוסקים בזה. בישיבה עוסקים בתלמוד, מתפללים בזוגות, לפעמים יום שלם על קצו של יוד, עד כדי גיחוך. החברים אומרים לו שזה מסוכן, יותר משום התשובות שהרבנים משיבים, ולא בגל השאלות. "מי אתה שתשאול? הם אומרים – הרמב"ם הוא זה שsspואל". מגיע יום הכיפורים. ישראל אמסלם נמצא בישיבה ומתפלל מחמש בבורך עד עשר בלילו, אחר כך הוא חוזר לחדרו, נועל את הדלת ואוכל מהאוכל ששומר והcin מבעוד

ניצוץ אחד בצד לבני מסתתר,
ניצוץ קטן – אך כלו שלו הוא,
לא שאלתו מאייש, לא גנבתו –
בי ממעניنبي הוא.

(משירו של בייאליק "לא זכתי באור מז-ההפרק")

החיליל ישראל אמסלם

המ"פ החדש שליהם, עמיית, מנסה לשפר את הקשר של הפלוגה עם המשפחות.

רוב חיליל הפלוגה של אשתקד התחלפו או השתחררו. ישראל מוציא את כיס הדסית ובעצמו השינוי יש שהוא דמי מסמו. "כל הפלוגה שלנו הולכת עם זה – פלטנון, זה חלק מהפגש של הטנק שלנו שנפצע. זה סוג של זיכרון, גם מי שגמיע חדש ושתקן. היה לו מ"פ טוב, מה"מורעלים", והוא אהב אותו. בתקופה זו היה לו מאוד קשה, והוקשי דזוקא גורם להתמודד. הוא לא רצה להתחמק.

פלוגה חייב לילכית איתו, זה נהוג בפלוגה שלנו." לפניו חיצ'נה אחיו הסתובב בהוויה. ישראל, שנמצא אז עם הפלוגה בלבנון היה צריך לארגן מבצע חילוץ. משדר החוץ פנה אליו ולוחץ עליו שידבר עם אביו.

"התקשרתי הביתה, אמרתי שלום, אני ישראל. הייתה שיחקה קרה מאד."

אחרי המקרה עם אחיו והחוורתו מהודו, הוא היה בחונונה של אחת האחים. זו הייתה הפעם הראשונה שראה את המשפחה מאז שעזב את הבית. הוא ביקש מבן הדוד שלו שיקרוא לאחواتו התאומה, ואז באה מישחי וועשה לו שלום, ישראל איננו מזהה אותה ושותאל מי את? והוא ענהתה אסתור אחותך. מאי החתונה לפני חיצ'נה הוא לא ראה את המשפחה, דבר מעט עם הורוים שלו, הטעפונים די מנוכרים. קודם הם לא היו מוכנים לדבר אליו בכלל). אימא שלו לא עשה למגרוי בפני האב, ודזוקא חבל כי היא ביטלה את עצמה בפה נושא.

בימים שני הבא תחיה חתונה של חבר טוב שלו, חרדי, שומר אותו על קשר. זה היה המפגש הראשון שלו עם הרבוים ועם החברים מהישיבה.

"איך אתה מרגש עם זה?" אני שואלת.
זה كانت מלחיע, קצת מסקרן. היה מעניין. שגענו לי הרבה את השכל, או שלא יתייחסו אליו בכלל". מה החלום שלך?" אני שואלה, והוא אומר לו שיש לו חופש גדול שלא מיצה אותו עדין. הוא מרגש כמו ילד בן 16 שמחפש ורוצה לנסוט כל מיני דברים, אולי גם לעבד בחקלאות. כל יום יש לו חלום אחר, אין לו מושג מה יהיה המסלול שלו, וכך זה יותר כיף.

שלוש שעות ישבנו יחדיו והן חלפו בערף. ישראל אמר סלם, חיל צעיר שפרס בפני ספר חיים מוגש, בברורות של איש חכם, בסקרנות וניצוץ של יד, קטען. אני מביטה בו ומשתאה על האומץ שלו, לצאת מהנהר, לקחת אחריות על חייו ולহגים את החלומות שלו.

ואני מבקשת להזכיר לך, ישראל אمسلم, את המשפט מהשיר של שלמה ארצי:
אתה יכול להיות/מה שבא לך לראש/מלך החיים או מלך החיים/אם תפס اي שם/קום תהיה כל מה שבא לך".

"מה הדרגה שלך?" אני שואלת אותו לקרה סיום, וمستכלת על חולצת המדים הירוקה שאין עלייה סימנים.

"סמל", הוא עונה.
ואיפה הדרגות? הוא פותח את כיס חולצתו ומראה לי אותן. "כמה זמן אתה סמל?" חיצ'נה, הוא עונה.

"מה, לא תפרו לך?" הוא אומר בחיקון מקסים של מבוכה, ומוסיף: "חייבת חותט יורך ולא מצאת". אז למי מכן, בנות, יש חותט יורך, והוא מוכנה לתפור את הדרגות לישראל אمسلم? הוא פשוט שריונר, לא פחות, אבל הרובה הרובה יותר.

איך זה?" אני שואלת.

"זה מהهو שאתה בחורת. אני עושה את השירותים הציבוריים למהני? כי זה תורם לי." הוא עונה ומספר לי כי בתחילת הוא היה קצץ אוטוסידייר בישן ושתקן. היה לו מ"פ טוב, מה"מורעלים", והוא אהב אותו. בתקופה זו היה לו מאוד קשה, והוקשי דזוקא גורם להתמודד. הוא לא רצה להתחמק. סמכים עליו מעד בפלוגה ואמרם שיש לו את הבנת המערכת. הוא היה יכול להיות מפקד טוב, גם הוא חשב כן. הוא העיג לצבא עם חלומות גדולים, אך משומש מה לא אפשרו לו לצאת לקורס קצינים. הוא מאמין בעבודה שטה שזה לא תמיד טוב, אך יש לו המקום והממעמד והאחריות שלו בפלוגה. יש לו שם גם חברים. הם אפילו מזמינים אותו אליהם לחגיג אך הוא לא הולך, קשה לו עם הקטע הזה של ארכחה משפחתי.

הוא רצה להיות הנג טנק. בטירונות הוא היה קצץ צפיפיסט. הוא לא רצה להיות תותחן או קשר טען ולהרוג אנשים ולכך הוא החליט להיות הנג טנק. היומ, אחריו מלחמה, הוא מבן שזה אחרת. השפיע עליו, מי גנב את נשות. אצל החזרדים קשה לקלות שישlish מזומנים אחרים, והוריינו משוכנעים שמדובר בקונניה. אפילו שלו אליו רב שידבר עלabo, והוא בא בשלום.

התחלת תקופת הלימודים בישיבה, אימנו מכינה לו עוגות וכל מיני מטבחים. מתקררים אליו מהישיבה וקוראים לו לבוא, והוא לא ענהה. היה שואלה עם לב של אבן, אין מה לעשות. זה החיים של, ועם כל הכבד להם רוצה וחשבתי איך אני יכול לעשות את זה להורים שלי". מגע רגע שבו הוא מבן שאי אפשר לחוות חיים כפולים. ההורים התיעיצו עם הרבה, והרב אמר שאם ישראל ירצה לצבאי ויעזב את הישיבה – הוא ואחותיו לא ידרכו עוד בבית. מאוותיו הרגע אין יותר שניות בבית, רק צעקות, ואני אמר שצורך לשבת עלייו קרייה עליו, קרייה את הולצתו בוכה. אבא שלו קרע קרייה עליו, קרייה את חצי שעה, ואמר שצורך לשבת עלייו שבעה.

יום אחד הוא הגיע הביתה בעית ההז בבית, אך איש לא כל המשפחה הייתה ביתה בעית ההז בבית, אף שפתח. אבא שאל: "מי זה?"
זה אני, ישראל", הוא עונה.

אבא שלו מטיף לו מוסר מעבר לדלת הנעולה, ואז ישראל הולך לאחיו. למחמת בוקר ישראל חזר הביתה כשאין שם איש. כותב למשחטו מכתב שהוא מצטער על כל מה שגורם להם, אבל אלה החיים שלו, ודיבר בקשר שהוא הבן שלהם כדי שייקבלו רק הרגע היה בום ושריפה גדולה ולא הבנו אז מה קרה. רק שחשחփנו חלקיים הבנו איזה נס גדול היה לנו. עוד שני סנטימטר שמאלה והפנו היה חדור לטנק. לא נגיד שהחומרה היה רחוך מדי, אבל לא חשבתי על זה. רציתי להיות שם, אףה שאפשר לעשותה הכי הרבה. ולצאות לנו ייצא לעשותה הרבה".

על הרובה שלו מותקן פנס. אבא של אחד החיליל שנהרגו תרם את הפנסים האלה לכל חיליל הפלוגה, ועליהם הרוחת התאריך 3.8.06
"רק בשעובר הרובה זמן אתה מתחילה להבין שאיבדת חברים. פתאות אתה מבין כמה בקהלות אפשר למות מסתומים. הרוגים הקשים שלך – כשפתאות אתה בא להתකשר לחבר שלך, והוא איננו. ביום הזיכרין היה לנו טקס קצר והראו מציג על החיליל שנהרגו. פתאות אנשים נהיו שקטים והיו דמעות בעיניהם. וזה לא סתום עוד איזה טקס".

מועד. "ולא פחדתי שפתאותם השמים ייפלו עלי" הוא אומר. חופשת החגים מגיעה, ישראל נמצא בבית. ההורם רואו איך הוא מצלם בקיום המצוות והתחליו לדאג. שלוו אליו רב שידבר אליו ישראל התווכח אותו והרב מבן ישישראל לא ממשי, והוא מספר זאת להוריינו.

ישראל ניגש לשלכת הגיס לבטל את הפטור משירות צבאי שהוא לו בגין ישיבה. הוא רוצה להתגייס לצה"ל, נותן את הכתבות של אחיו, אך לروع המזל צו הגיס מיגע לבית הוריינו. אביו נלחץ ואני מבן כיצד זה קרה, ופונה לעסקן שיסידר את הנושא. ישראל מבטיח לטפל בכך ממשי, וכן ההורם תופסים שישישראל אייד את האמונה ופנה בדרך אחרת.

ఈ שלך לדידות הרופאים בבקום, הוא הסיר את הציצית. אמונם נשאר עם כיפה. כשהחזר הביתה הוא ראה את אימו בוכה. בשביבה, הסרת הציצית הייתה סמל טרי לבאות. היא שואלה אותו מי טען, היומ, אחריו מלחמה, הוא מבן שזה אחרת. השפיע עליו, מי גנב את נשות. אצל החזרדים קשה לקלות שישlish מזומנים אחרים, והוריינו משוכנעים שמדובר בקונניה. אפילו שלו אליו רב שידבר עלabo, והוא בא בשלום.

התחלת תקופת הלימודים בישיבה, אימנו מכינה לו עוגות וכל מיני מטבחים. מתקררים אליו מהישיבה וקוראים לו לבוא, והוא לא ענהה. היה שואלה עם לב של אבן, אין מה לעשות. זה החיים של, ועם כל הכבד להם רוצה וחשבתי איך אני יכול לעשות את זה להורים שלי". מגע רגע שבו הוא מבן שאי אפשר לחוות חיים כפולים. ההורים התיעיצו עם הרבה, והרב אמר שאם ישראל ירצה לצבאי ירצה לצבאי ויעזב את הישיבה – הוא ואחותיו לא ידרכו עוד בבית. מאוותיו הרגע אין יותר שניות בבית, רק צעקות, ואני אמר שצורך לשבת עלייו קרייה עליו, קרייה את חצי שעה, ויום אחד הוא הגיע הביתה בעית ההז בבית, אף שפתח. אבא שאל: "מי זה?"
זה אני, ישראל", הוא עונה.

אבא שלו מטיף לו מוסר מעבר לדלת הנעולה, ואז ישראל הולך לאחיו. למחמת בוקר ישראל חזר הביתה כשאין שם איש. כותב למשחטו מכתב שהוא מצטער על כל מה שגורם להם, אבל אלה החיים שלו, ודיבר בקשר שהוא הבן שלהם כדי שייקבלו רק הרגע היה בום ושריפה גדולה ולא הבנו אז מה קרה. רק שחשחփנו חלקיים הבנו איזה נס גדול היה לנו. עוד שני סנטימטר שמאלה והפנו היה חדור לטנק. לא נגיד שהחומרה היה רחוך מדי, אבל לא חשבתי על זה. רציתי להיות שם, אףה שאפשר לעשותה הכי הרבה. ולצאות לנו ייצא לעשותה הרבה".

נשאר לך משהו מהדת? שמירת כשרות, שבת, כיפורים?" אני שואלת.
ישראל מבט במבט שווה נשווה ואומר: "לא, זה נגמר, אני יכול לעשותה הכל. ברגע שאתה שAVISת את האמונה לא נשאר דבר".

הוא מסתובב בתל אביב, מחלף דירות, עבודות, אפיילו היה ברמן בסניף של ארקפה וגם משלימים בגדיות. יש לו עוד חיצ'נה חדשה לגיאוס. ישראל אمسلم מתגייס לצבא שמכיר בו כחיל. בודד. "עוזבת מסגרת והגעת למסגרת נוקשה לא פחות,

מעשה המרכבה

במלחמת לבנון השנייה מילא הטנק את גל הציפיות של מתכניינו. ח'י שריוןאים רבים ניצלו בזכות המיגון המיעודך שלו. מערכות הלחימה הייחודיות, כושר הנגיזות והתמרון של הטנק, הם מכפילים כוח, המאפשר לצוות הטנק להתמודד מול האויבים בעילותם הרבה יותר מאשר כל מערכת לחימה אחרת בשדה הקרב. הטכנולוגיות שפותחו ואיכות הביצוע שזרשה מינהלת ייצור המרכבה, בראשותו של אלוף טל, ח'יבו את מאות התעשייהות שעוסקות בייצור המרכבה להעלות את רמתן המקצועית

אחוינו שיפורים בכל סוג הטנקים והרכב הקרבן המרובה להעלות את רמתן המקצועית. ההשגים המרשימים, היעילות והרמה הגבוהה שאליה הגיעו, גרמו לכך שהתחשויות מיצירות את הטנק הטוב בעולם בORITY במחרוזת ביוטר, בהשוואה לטנקים מודרניים אחרים.

הנישון והמוניין שרכשו התעשיות ביחס
לעיסקיים עם תעשיות מובילות בעולם ולמכור
לلونן יעד, טכנולוגיות וטchnologies נשק בולטים
של מאות מיליון Dolars בשנה. מדובר בהכנסה
משמעותית. כל שקל שהמדינה משקיעו בתעשייה
ישראלית המייצרת את הטנק, מחזיר לкопת
המדינה פי אבעה יותר. בזכות יצוא מערכות
הטנק ואמצעי לחימה מתקדמים נספחים המיצרים
על ידי התעשייה הישראלית, וההכנסות מהייצוא
הביטחוני הזה לעולם, מצידם צה"ל במערכות
נקודות מלחמה זול יחס. ההון האנושי
שהתפתח ונagar בתעשיות המפותחות ומיצירות
את טנק המרוכבה הוא נכון בעל חשיבות
לביטחון ישראל, יש להמשיך, לפתח ולהחזק אותו.
המשק ייצור מרכבה 4 ופיתוח מערכות משלימות
עבור צה"ל, יביטה את המשק שגשוגה של
הביטחונית בארץ ויידל ניוזיאן עליה.

ההעתק של מרכז הארץ וגודלו כ- 20% משל ג'רמייה עילית.

טנק המרכבה ושורה של אמצעי לחימה מתקדמים, הם מהמשובחים מסוגם בעולם, ולבסוף "לולצת" יש אותם בזכות התכונות הביטחוניות והההון האנושי שהפותחה ונagara בפרויקט המרכבה. ביום העצמאות רצוי להזכיר לעצמו לכל המקטוגים, שפרויקט המרכבה בתעשייה הביטחונית הישראלית הוא פרויקט לאומי, המהווה דוגמה ומופת לעצמות טכנולוגית, תעשייתית וככלכלית, והכל בחו"ל-בן.

תעשיית טנק המרכבה היא מדור לאגודה וביטחון, ולעתידה של מדינת ישראל עצמאית.

היאום על מדינת ישראל איננו רק איום הטור
הנשך הלא קוגניציוני, כפי שהליך מהמומחים
הצבאים חשובים. שכןנו בצדון ובדרך בניין
גבאות דולים ומודרניים, הנולים אלף' ובין
של טנקים חדשים, טיל' נט' וציוד לחימה
מודרני אחר. מדינת ישראל וצה"ל חייבים לבנות
כוח צבאי שיכל לתת תושבה לאוים זה ולנצח
בכל התמודדות, במידה ותיכפה علينا. כדי למש
יכולת זו, על צה"ל לחדש ולהגדיל את צי הטנקים
שלו לבנות מחדש משוריות ומפקודות
שפורך.

מיגון, ניידות וכוח אש

המרכה פותח בהתאם לצורכי צה"ל, ותוכנן להילחם בזירות הלחימה השונות שבהן הוא צפוי להילחם. מרכבה סימן 4 הוא טנק מערכת הטוב ביצירוף בעולם, בכל מאפיינים: מיגון, ניידות ונכח אש. במהלך המלחמה לבנון השנייה מילא הטנק את תפקידו של מתקנייו. חיל שריוןאים רבים ניצלו בזכות המיגון מיוחד שלו. מערכות לחימה יהודיות, כשור הניידות וההתרמן של הטנק, הם מכפילים כוח, המאפשר לצוות הטנק להתמודד מול האויבים ביעילות רבה יותר מאשר כל מערכת לחימה אחרת בשדה הקרב.

בכפי שפורסם, החלטה מעורכת הביטהו להמשיך להציג בתקני מרכיבת סימן 4 ובמערכות לחימה וסופות שבובוסות על הטכנולוגיה שפותחה נגבור המרכיבה, כדי לצח"ל יהיה מצויד כראוי מול האיוםים הקיימים בזירה.

הוּא אֱלֹהִים

פיתוח טנק המרכיב היה ועודנו קטור טכנולוגי תעשייתי, המעסיק אלפיים רבים של עובדים, מהנדסים ו/cgi מודיען בכל רחבי הארץ ומושך

מרכיבה 4 באימונים (צלם מיכאל מס)

אלוף (מייל' חיים ארז*)

החליטה לפתח וליצור טנק ישראלי התヶבלה בשנת 1970, לאחר שההברור ששות מדינה לא מוכנה למכור לנו טנקים מודרניים (זאת בשעה שמדינות ערב רכשו את הטנקים החדשניים ביותר מברית המועצות).

אחד הגורמים המרכזיים שהניעו את הפרויקט היה יוזם הרעיון, האלוף ישראל טל, שלחק על עצמו את האחוריות להובאת הרעיון אל הפועל. האלוף טל עמד בראש צוות של מהנדסים ואנשי שרין מוכשרים, שפתחו את סדרת טנקי המרכבה. לא מעט רעיונות טובים נופלים בהיעדר מנהל – מהנייג. בעיה זאת לגבי המרכבה כלל לא עמדה על הרקה.

העיקרי והמרכזי. גורם אחד שפוגע בצד אחד מושך אליו גורם אחר. מכאן שקיים עולמה של השאלות, האם יש מקום בשדה הקרב העתידי לטוקן. השאלה עולמה על רקע פיתוח מערכות נשק אחרות, אשר לדעת "מומחים" שונים יכולות להכריע את האויב ולהביא לניצחון, גם ללא הזדקקות לטנק המערוכה הכבד. המלחמות האחרונות בעיראק וב_afganistan, ומלחמת לבנון השנייה, הוכיחו שאין אפשרות להכריע את האויב באמצעות מהאויר ובשימוש בנשק מנגד בלבד. כדי לניצח, יש לכבות את השיטה שבו נמצא האויב בקרב יבשתי, שבו יחידות השירותין יהיו הכוח העיקרי והמרכזי.

תורת הביטחון של מדינת ישראל קבועה, שכן שיפור צבאות מלחמה יש להעביר את שדה הקרב לשטחו של האויב בהקדם האפשרי, זאת בגלל שטחה המוצמצם של המדינה, המצוי תחת איום, וכי לunganו אבדות בקרב האולטסיה האזרחיות. רק כוח משוריין גדול, עם טנקים מודרניים, יכול להעביר את המלחמה לשטחו של האויב מיד עם תחילת המלחמה, כפי שקרה במהלך ששת

* הכתבה פורסמה במקור בעיתון הארץ ביום 30 באפריל 2007

חתירה למציאות

סדרה ארוכה של מפעלים קמו או התרחבו והותקנו לביקוש הגודל והמתmesh מטעם ולמען המרכבה. הדוגמה הבולטת לכך היא בית היציקה

החדש של חברת אורdon בתנניה, שהתוכנויות הגיעו הוכנו בטרם הוחלט על המרכבה, אך בהיעדר ביקוש גדול דיו אי אפשר היה להקים. המרכבה נתנה את הדחיפה ההכרחית להגשמת התוכנית, ועם הקמת בית היציקה נוצרו תנאים לפיתוח עניין ייצור חדשים.

כיום, כ-200 מפעלים מספקים עבורות לפרויקט – מ"סקפטורוניקס" בשדרות ועד "סימת" בקריות שמונה, מ"סולתם" ו"עשנות" ועוד "אלביט מערכות" ואל אוף. בפרויקט המרכיבי מועסקים במישרין ובעקיפין כ-10,000 איש.

זכיתי להימנות בין אותם האנשים המעניינים, שהשתתפו בקבלה החלה על תחילת הפרויקט בשלתי 1970. בתור שכזה, אני שמח במיוחד שהתקוות שתלינו במרכבה הושגו בתחום הצבאי והאזרחי אחד. האחראים על הפרויקט לא קפאו על השמרם – הם הפיקו לקחים שיכללו והשתכללו. בחתירה מתמדת זו לשיפורים טמוניים סיכוי ההצלחה לעתיד.

הישגים המרשימים, היעילות והרמה הגבוהה של אלה הגיעו בפרויקט המרכבה, גרמו לכך שהתחשויות מייצרות את הטנק הטוב בעולם במחיר הזול ביותר, בהשוואה לטנקים מודרניים אחרים

משה זונרו*

פרויקט המרכבה מקלט בתוכו הן שיקולים ותקנות צבאיות, והן משמעויות והשלכות לגבי התעשייה הארץ-ישראלית. נוהגים להבליט את ההישג התעשייתי השריר של הפרויקט, המהבטה בהפיקת בתיה המלאכה שבמה שופצו וחודשו הטנקים הישנים שהובאו ארצה, למפעל תעשייתי גדול המרכז בידיו את התכנון, הייצור הבסיסי וההרכבה הסופית. אולם ההישג המשמעותי גדול הרבה מעבר לכך. כונתי היא להשפעות ולהשלכות העיקריות של הפרויקט על התפתחות התעשייה בכלל, ובמיוחד על ענפי המתקנת, החשמל והאלקטרוניקה.

* משה זונרו כיהן כמנכ"ל בנק ישראלי בראשית שנות השבעים, והוא חבר הצוות המצויץ שהמליץ בפני הממשלה על תחילת "שומן הפרויקט". הכתבה פורסמה במקור בעיתון הארץ מיום 20 באפריל 2007

מודיאון הטנקים ב"יד לשرون" – עלון יולי 2007

הוז'קיס בהפלגתה השנייה של הספינה "בוריראה" מצרפת לנמל תל אביב. בהתקבות שנערכت לאחרונה עם אנשי משרד הביטחון של סלובניה, הם טעונים שיש להם רישומים שתנקי הוז'קיס הגיעו מיווגוסלביה. יכול להיות שהאוניה עגנה בדרך ארץ במנמל יווגוסלביה של חוף הים האדריאטי. הנהנו מהחסימה סיוע ביבוס השערה זו או כל נתון אחר הקשור להגעת הטנקים במהלך הלחמה העצמאית.

גיבת הקרומולרים: במהלך מלחמת השחרור וסמן ליציאת הבריטים מהארץ, "ליקחו" שני טנקים קромול ממchnerה הצבא הבריטי בשדה התעופה חיפה, בסיום ה抗战 של שני בריטים בשם מקדונלד ולינגטון. ריבו הגראסאות על המעשה המופלא הביאו את עיתון "העיר" לבצע תחקיר שעשה צדק עם שני הבריטים ששטיינו להגנה להבריה את שני הקרומולרים. שני הטנקים הועברו בנסעה על הוחלים ממקום המפגש המתווכן ביגור, דורך עד לשכונת בורוכוב בגבעתיים. הסיפור המדוקדק הוכנס גם למערך הדרכה של "יד לשرون".

עלון זה הוא הראשון על הנעשה במוזיאון. נשתדל להביא בפניכם עדכונים ממוזיאון הטנקים בכל גלilioן של "יד לשרון".

ברשות,

סא"ל (מיל') מיכאל מלס
אוצר המוזיאון

טנק הוז'קיס, הראשונים הטנקים בצה"ל עם צוות בן שני לוחמים

לחברים שלום,
עם ציון 40 שנה למלחמת ששת הימים ובמלאת כ-17 שנה ליסוד אוסף הטנקים של אtor "יד לשرون" הנהנו מעוניינים בשיתופכם באופן אישי ובלתי אמצעי בחדשות מוזיאון הטנקים, הנחשב כאחד הגודלים והחשוביים בעולם.

טנק צ'רצ'יל ללטווון: במסגרת החלפת טנקים עם אספן בריטי, הגיעו לרשותנו כלים יקרים ורבים, כמו טנק הצ'יפטיין הבריטי, טנק המטילדה מלוחמת העולם השנייה, טנק פנצר 61 שווטרי, טנק M24 אמריקאי וטנק הנ"מ M42 דאסטר. בשלבי הכנה סופיים לקרהת משלוח לארץ נמצא הטנק הבריטי המפורסם צ'רצ'יל הקורי ע"ש וינסטון צ'רצ'יל, ראש ממשלה בריטניה במהלך מלחמת העולם השנייה ושר האדמירליות במהלך מלחמת העולם הראשונה, שנמן את תחמיונו לפיתוח הטנק הראשן.

אות מלחמת ששת הימים לטנקים צה"ל: במסגרת ציון שנות ה-40 למלחמות ששת הימים סומנו הטנקים שננולו חלק במלחמות, ב诧בי אותן המלחמה עם סרטים צבעוניים הכרוכים על העמוד הנושא את שלט הטנק. בין היתר אפשר למנות את טנקי השerman מסוג אם-50 ואם-51, סנטוריון בנזון (שוט) והטנק הקל מסוג אים-אקס-13.

מהican הגווע הוז'קיסים: לפי הידוע עד כה, וכי שמצין סא"ל (מיל') ד"ר עמיד ברזנו בספרו "ניצני שרון", הגיעו ארצה 10 טנקים

החלף עידן הטנק?

הטנק הוא תפיסת לחימה

אם"ח ככל אינו צרייך ואינו יכול להיות המרכיב העיקרי בתורת הלחימה ביבשה, שבה המרכיב הטכנולוגי הינו ורק אחד האמצעים המשיעים להלחימה. ככל שהיא מתחכם, חשוב ויקר הוואינו מכיריע לבדו בשדה הקרב. אם"ח יכול להיות מרכיב עיקרי במרחבים שאין בהם נוכחות אנושית רצופה – נוכחות לוחמת או בלתי לוחמת כדוגמת המרחב האויר, שכולו מבוסס על לחימת מכונות שיאם מהותה טכנולוגיה ושולטת מרחוק, או כדוגמת המרחב הימי שגם בו יש מכונות מבוססות-טכנולוגיה היוצרות את שדה הלחימה שאין בו טופוגרפיה או אקלטוטייה.

ולכן, הטנק, כאמור, מרכז במרחבו, שונה בייעודו ותפקידיו מהמוטס באוויר או מספינת הקרב בים; והוא אינו שולט לבדו במרחב הלחימה, הוא אינו חזות כל ולא הכל תלי בו. אבל הטנק איננו רק אם"ח, הטנק מייצג תפיסת עולם של לוחמת תמרון על בסיס אמצעי לחימה ממוכנים וממוגנים, לחימה גמישה, נידית, רצופה ורבת עצמה, המבוססת על חקמת המלחמה ותבונת האדם הרבה יותר מאשר על הטכנולוגיה בה הוא משתמש. זו תורה שורשייה עמוקה בהיסטריה הצבאית מימי הילוט הפרשים וחילות המרכבות של עמי קדם שבמשך שלושת אלפי שנים שלטו בשדות הקרב בעולם העתיק. הטנק, כתפיסת עולם מהוות את מרכז הכוח של לוחמת התמרון ביבשה. כל המשבטים את הטנק משבית תפסת לחימה שלמה, ועליו החובה לייצר ולהציג משהו מוצלח יותר.

לטנק תוכנות טכנולוגיות ידועות (עצתם אש, ניידות ומיגון) אך גם מגבלות טכנולוגיות ידועות (שיטחים מותים לתצפית ומוגבלות הగבהה והנמכתה של התותח, תנעה איטית בשטחים מוגבלים תנוצה או בשטחים בניוים, חדירות לאוימים מסוימים ותלות בעומך לוגיסטי ייעיל. ולא ננסנו לנитוח מפורט, היתרונות והחוורנות מוגענים או מוחלשים על ידי חקמת האדם המפעיל את הטנק.

הטיעונים כיו חלף עידן הטנק בשדה הקרב מתבססים בעיקר על התוכנות הטכנולוגיות הבסיסיות של הטנקים שבסירות, ונתמכים תמיד

תא"ל (מייל) גדיון אבידון

מי העביר מן העולם את הטנק ואת לוחמת השריון?

בהתיחסותנו להתפתחויות המקצועיות בזירה היבשה ובצה"ל בכלל, מושלים אנחנו, אנשי השריון, לנצח המצויע במעמד המתנה, שם הוא אינו משפייע, אינו נראה ואינו רואה את העמדת צפיפות ממנה התחלנו להבחין מරחיק בתרחיש בסביבתו וудין אין לנו השפעה על מה שמתollow שם לפניהם. אם אנחנו רוצים לתרום מניסיונו ולהשפיע על מגמות ההתפתחות בעתיד علينا לעלות לערמות אש ולהראות נוכחות פעללה. איש לא יבקש זאת מאיינו ואיש לא יתיחס אלינו אם לא נעשה זאת בעצמו. علينا לפחות "צוחן", אנו בעליים לעמדת אש, נהג התקדם" או להילוף לפקדון "נהג אחרה, מהר" ולהיעלם מהשתה.

היכן אנחנו

הטיעונים החוזרים ונשנים על חלוף עידן הטנק נשענים לא כמעט על חסור האונים של אנשי השריון שהביא להצבת השריון במקום נזוק ממרכיב עיקרי בתפיסת הלחימה ופיתוחו אם"ח. הוא הוכח למעשה מספר פעדים בודדים לפני חיסולו כגורם משמעותי בלחימת היבשה בכלל, וזאת מתוך ההגדרה כי בעתיד הנראה לעין עוצבות הטנקים בלחימה הן בלתי לוונטיות. המשמעות המעשית הייתה כמותית ואיוכוית גם יחד.

ההצטיידות בטנקים ובציוד צומצמה ובמרקמים מסוימים בוטלה. היקף האימונים ירד למינימום בלתי מספיק על פי כל קנה מידה מקצועי, איקות האומנים יהה דרסטית על ידי ביטול אמונייחיות, צמצום או ביטול אימוני מפקדים ועיסוק מועט, אם בכלל, בחיזוק ופיתוח תורת הלחימה המשורירנית. קצין החיל הראשי הוגבל בסמכויותיו לרמת הגדר בקשרי והתפקיד עמד לפני נורם בעל אחריות מקצועית יהודית. השריון נכוון מכך שהוביל את לוחמת היבשה פינה את מקומו למקצועני הלוחמה הזעירה שנשאו נושאים בעיקר נטול הלחימה באינטיפאדה.

הקוֹף והמשכפים

על קוֹף לעת זקנה כפיצה חולשת עיניים אך הוא שמע מן הבריות כי אין זו תקלה הרת פורעניות יש להשיג רק משקפים.

השיג מהם הקוֹף תריסר או תריסרים והוא עושה בכל כוחו במשקפים כה וככה: הנה על קצה זנבו בטורו אותם ינני הנה אותם ילאק, הנה אותם יריח... אולם – אבוי! הכל לשואו: אין כל ברכה במשקפיו.

הסבלנות שלו פקעה אז. "לעוזזול" – קרא בכעס: רק החדירות יسمع בדיות, שמספרים לו הבריות. המשקפים – אך מורה זו והוא השלים את משקפיו בכוח כה עצום ורב שרססים סביב נצוץ.

גם בור-אדם שלא תפס סוד אמצעאה רבת-תועלות, אותה יכריז לדבר איוילות: אם הבור הוא מיוחס – אף יחבלה באופן גס.

(משל קריילוב בתרגום חנניה רייכמן)

טנק מרכבה 4 באימון

(1916) הטיפו מפקדי השוריון המוצלחים (אלה שניצחו בקרבות) להפעילו בחוכמה, בעצמה, בתנופה, ובשילוב עם אמצעים וכוחות לוחמים משליימים נוספים, לתמרן לעומק מערכיו האויב, כדי ליצור את ההכרעה הנדרשת.

כמויות סינרגטיות היא איכות

הטנק הבודד הוא חסר ממשמעות בשדה הקרב. עצמתם של טנקים גדלה בסדרי גודל ככל שגדל מספר הטנקים המופעלים ביעילות, בגורות קרבות נתונה, ובשיתוף פעולה עם אמצעים וכוחות משליימים לצורכי המשימה.

לצורך הממחשה – הרישיות של טנק בודד לאיים גבואה ייחסית כי הוא יכול לפעול (עם נשקו העיקרי) רק למטרה אחת בו זמןית ובגורות תצפית צרה יחסית; אך צירוף שני טנקים הפעולים במתואם באוטו תא שטח מקפץ בסדר גודל את יכולות אחד מהטנקים האלה, מבלי לשנות מאומה בטנק טנקים, אם נוסיף לכך אמצעי אש ומיסוך גזרתיים,

הטנק הוא עמוד השדרה הנושא את המערכת המתוגנת, אך אין חשיבות למודול הטנק הקונקרטי. סוג הפתרון הטכני יכול וצריך להשתנות ולהתאים את עצמו לצרכים הקונקרטיים המשתנים ולטכנולוגיות הזמניות.

טנקים הופיעו בשדה הקרב לראשונה במלחמת העולם הראשון כטנק סיוע לח"ר, ולאחריה התפתחו סוג טנקים שונים על פי הייעוד שהציבו להם; היו בהם טנק סיור, טנקים קלים וטנקים כבדים. בתקופת המלחמה הקרלה, מול תחזיתם לחימה של צי טנקים גדולים המתגשים זה זהה, נטו הצבאות להתמקדט בטנקי המערה (MAIN BATTLE TANK) שנבנו כמערכת "מצוות" העונה למורבנית צרכי שדה הקרב. בסוף המאה העשורים גם גדו הטנקים במידותיהם ובמשקלם, ועם סיום המלחמה הקרה ותחילת הלחימה בטורור במדינות השונות, החלה המגמה להקטנת המידדים והמשקל ולהגברת הניגדות המערכתיות והאסטרטגיית של הרק"ם לסוגו.

מאז הופיעו של הטנק לראשונה בשדה הקרב

על ידי יצוצוי הטנקים במלחמות האחורונה ועל ביצועיו האיום כנגד הטנק. אבל הקשר בין לוחמת התמרון ביבשה לבין תוכנות טכנולוגיות אלה הוא קשר של זיקה בלבד, וכל המעניין על בסיסן את הצורך בקיומו או בסילוקו של הטנק משדה הקרב דומה אלה המנתה את יכולותיו של אדם על פי נתוני משקלו, גובהו וצבעו.

הטנק ולוחמת התמרון

המערכת הקרויה טנק הינה אמצעי המאפשר למכביא לתרמן בשדה הקרב המודרני בתפיסה השונה מהותית מתפיסה לוחמת התתשה-כתישה, או מתפיסה הלוחמה הזרירה בשמותיה השוננים (האופנתיים). "מחשבת שוריון" היא מושג מושפע שבא לבטא את תפיסת הלוחמה הנידית, בגורסתה המודרנית והਮוכנת. בעיקר, זו השקפת עולם ואורח חשיבה, יותר מאשר עוד לוחמה מקרים, ותפקידם של טנקים איננו אלא אחד מרוכביה" ("תא"ל (AMIL) בצלאל אמר, בהקדמה לספרו של פולר "לוחמת שוריון" הוצאה מערכות, עמ' 9).

מרבית הצבאות הקימו גם זרוע אווירית לצבאי היבשה, שנועדה לסייע לוחמת התמרון ביבשה. וכך, לאחר מלחמת העולם השנייה, עולם המלחמה אין קופה על שמו, ופיתוח אמצעי גורר אחורי פיתוח אמצעי נגד, וטורת להימנה מצלילה גוררת אחריה פיתוח תפיסות חדשות. המאבק בין תפיסת ההשתתפות לבין תפיסת התמרון נמשך ללא הפוגה.

גם אנחנו עדים למאבק זהו, מול לוחמת התמרון של צה"ל ב-1967 והופיעו ב-1973 מערבי טילי הנ"ט וט"ט בסוריה ובמצרים, ולאחר מבחן של "ג' (1982) החלה לחימה נגד צה"ל מתק מרחבים אורבניים, ובמהשך (1987) הופיעו תפיסת האינטיפאדה, וצורתה המשופרת (2006) בלוחמת החיזבאללה, לוחמת התsha על בסיס מרחבים אורבניים עם כוחות לוחמים הפעילים בטכניות שהיו נחלת הגירה במאות הקודמות.

הכבי של האויב היא מרכז הכוח של המערכת היבשתית והוא תנאי להשתתפות היבשה. נפוליאון בשדה הקרב וקלואזיבן דפי ספריו ביססו את התפיסה זו שליטה שניים רבועות בחשיבה הצבאית.

צ"ה"ל ננן לך בטוי מודרני משלו על ידי אימוץ הגישה של הכרעה באמצעות אש מוגן, בעיקר על ידי חיל האויר, מען השגת הכרעה תודעתית, ובקנה מידה קטן יותר על ידי סיכול ממוקד בצרות שונות בלחימה העירית.

במלחמות העולם הראשונה נבלם הניסיון להכריע על ידי השמדה, במייה רבה על ידי עצמות האש והביצורים (ועל ידי קיפאון מחשבתי של מוצבים בחזית המערב). ואז הופיעו הטנק והמטוס, כאמור לחימה שנעודו לשימוש בשביות קיפאון שדה הקרב. אבל, לאחר המלחמה העולמית הראשונה, החלו תוכנותיהם של שני האמצעים

ועוד יותר אם תהיה זו מסגרת גודלית או עצבתית על כוחותיה ואמצעיה המסיימים ותוכמי הלחימה. הייעילות המבצעית של כל טנק בנפרד ושל היחידה כולה גדרים עשרות מונים.

בשדה הקרב המודרני והמורכב כל כך, הכרעה בקרב-התמרון משמעותית דורשת רמה ארגון ושליטה עצבתית כדי שתוכלו להפעיל את כל מרכיבי הלחימה ותוכמי הלחימה הנדרשים. היקף המסגרת העוצבתית וגודלה מותנים בהיקף הלחימה ומכובתו (המונה עצבה לצורך זה מבטא את מרכיבות הכוח ואת רמת הפיקוד ושליטה ולא דוקא את המדרג כמותי היררכי).

ישן יצא מפני חדש

כאשר בוטלו בצה"ל אימוני המסגרות וצומצמו אימוני ההוראה, יודה הבקיאות והיכולת למש

ה坦קי הראשונים בעולם

עד כאן – הכל כפוי מצדיו של האויב, ואילו בצה"ל, לצרכי האינטיפאדה פותחו טכניקות של לוחמה עירית וחיסול ממוקד, והתגברה הגישה כי מול איום קונגניציונלי יותר, צריך ואפשר להכריע את הלחימה על ידי השמדת כוחות האויב מרוחק ולא מגע ישיר, ונעשו מאמצית פיתוח טכנולוגיים של אמצעי אש, שליטה ובקרה שייצרו את היכולת הזו. התמרון, ולוחמת התמרון – הורדו בחישובו בתכניות האימונים של צה"ל, ושינויים ארגוניים גרמו (במודיע או שלא במודיע) לשיקת הידע בלוחמה זו ואך לאבדנו.

חיל האויר התמקד במשימות משלו והשיילוב

האלה להתקפה והביאו לחידוש תורות לחימה מבוססות תמרון, כל אחד מהם בכיוונים שונים – המטוס כנושא עצמת האש לעומק שטח האויב, כדי להוכיח בכוחותיו ובתשתיתו טרם הגיעם לשדה הקרב, והטנק כנושא התמרון לעומק שטח האויב, אל מרכז הכוח שלו, ללא ההתניה בהשמדת עיקרי כוחות האויב תחילה. צה"ל תפסת לוחמת התמרון שבה ותפסה את מקומה המודרני הראווי במלחמות העולם השנייה. הלחימה באוויר התקפחה לתפסה של הכרעה באמצעות אש האויר (כתיש-התפשה). חזונו של גנרל דואה האיטלקי מ-1909 הראה את הכיוון. אך

את לוחמת התמרון ביבשה, הרבה מתחת לכולות הטמוניות באמצעות ויחידות צבא היבשה. וכאשר ניסה צה"ל להפעיל לוחמת תמרון בשלבים המסיימים של הלחימה במלחמות לבנון השניה התברר לעין כל כי חלה נסיגה מהותית ביכולות אלה. זה געשה מאילו תקציב ומשינוי תפיסת בראיית הלחימה העתידית ודרכי הרכעתה. צה"ל אימץ לעצמו תפיסות לחימה הובילות מטפסת לוחמת התפשה והכטישה, המבוססת על לוחמה עירית, כפי שבוצעה במהלך האינטיפאדה; צה"ל הזניח את תפיסת לוחמת התמרון.

לוחמת התsha והכטישה גורסת כי השמדת כוח

הטקטית-מערכתי – העוצבות – החטיבה, האוגדה והגיס מעציבות את שדה הקרב ויכולות ליצור מרכז כובד וקרבות הכרעה.

ביטחונות ודריכים לפתרון

ניתן למשתמש לחומת שריון על ידי מגוון שונה של רק"ם, טנקים קתומים יותר מתנק המרכבה, שייהוו מטרה קטנה יותר ושיהיו בעל יכולת ניידות רבה יותר בתנאים מגבלים, וכך עט זאת יהיה להם עצמת האש הנדרשת והמיגון המופיע, רק"ם מוגן וניידות, לחימה לח"ר, המאפשר מיגון, ניידות, לחימה מהונך והוק"ם ובשבigkeitו, מערכות סיוע ותמייניות לחימה ממוכנים ומוגנים, עם כל אלה ניתן להלחם גם במידה רבה במרחב אירובי, אם בחילימה עצמאית ואם בחלוקת המעטפת הכלולת של שדה הקרב האורבני.

שינויים בשדות הקרב ובטכנולוגיות אלמ"ח מיודיעים בין היתר לפגוע ביכולות הטנק, בניגודו וברישודו, אך הם נזירים, וכל טנק שהתקיים בעבר במצב מסוים, נמצא את עצמו עם מגבלות גדולות יותר בללחימה הבאה. זהطبع, זה צפוי ועם זה צריך להתמודד.

אין כל צורך לתת לכל טנק מענה מושלם לאלמ"ח תוקף, דרישת שעל פניה נראית כבלתי אפשרית למימוש. ההתקומות היא בשני מישורים – מישור הפיתוחים הטכנולוגיים – שיפור עצמת האש לשוגה, שיפור הניגדות והמיגון, ומישור תורת הללחימה והמניגות

עיקר עצמותו של הטנק איננה מצויה ברמת הטנק הבוגד, היא מצויה בהפעלה במסגרת לחומת הרשות, בשילוב התכונות והיכולות הטכניות עם חמתת האדם ואומץ לבו, בשיפור הניגדות בשדה הקרב על ידי תמרונים יוזדים ועוצבטים, בשיפור עצמת האש על ידי שילוב עצמי על ידי שימושים ורבים והפעלתם ממוקרות שונות ומגווניות שונים בהפעלה מתחמות, ושיפור המיגון על ידי שילוב של אמצעים טכנולוגיים ברמת הכלים הבוגד עם אמצעי שיבוש, סיכול, סנוור ומיסוך מרוחקים, ותפעול טקטי נבון של כוחות בתנואה ואש.

פיתוח לחומת תמרון הוא אינטימי, ובתפקידו, לא מספיק לניצח המלחמה "שבעת הימים" ולשכפל את אותו הדבר במשך 30 שנה, לא מספיק לפתח טנק ולהתמקד בטכנולוגיה שלו ולא לפתח אמצעים משליים שאינם בתחום "הкопסה", "חרום" לחום, ולוגיסטיקה, וכלי טיס המשיעים לרמה הטקטית, ומהדיין קרבי וכל היתר. פיתוח תורת התמונון אינו מעשה Alto, זו צריכה להיות מלאכתם הקבועה של אנשים הביקאים בהפעלה הטכנית טקטית ובמשמעותה, הם צריכים להבין ולהקיף תחום ניהול מערכת שוטחיתו של קרב התמרון, והם צריכים להיות מוסgalים לקרה את הקרב ולהבין אותן. לחומת תמרון איננה יכולה להתפתח על ידי פיתוח חשיבה נקודתית/גזרתית אדרהוק או על ידי התקומות ברמות טקטיות נמוכות, לטוויה

"קוואדים" – לאן אתה הולך?

לחומת שריון איננה צמודה לטנק מסוים, זו תפיסת לחימה עצומת ויסודה, היא יכולה להתקיים בהרכבים שונים של כוחות ושל אלמ"ח. בסיס עקרוניותה הוא השגת הכרעה על ידי ניוד שדה הקרב כולם, על ידי פריסת עצומות לחימה ואש משולבים, ללחימה וצופה ומתרשת, עמוק מערכי האיבר ומיטוט יגולתו להילחם בעילות. לחומה שכולה מתקדמת בהשגת עליונות מכרעת ביזמה בשדה הקרב והقتבת מקום הקרב ואופן ניוהלו.

טנק המערקה (MBT) מילא תפקיד זה בהצלחה מרובה החל ממחצית מלחמת העולים השנייה ולאורך כל שנות המלחמה הקורה, אבל לאור השינויים באופי הלחימה ורחבה, נראה כי ה"פתרון המוצע" הזה, איינו מספק, האויב מצא "פרצחות" והוא מנצל אותן. אך מכיוון שהטנק הינו דרך חשיבה ולא רק טכנולוגיה, צריך לשנות רכובות וסינון, אמצעי אש נגד מטרות נקודה רכובות ונשך תולול מסלול קצר טוח שיש להחוירם למלאים ולתנאיות האימוניים, חלקם מצוינים בפיתוח טכניקות לחימה ותרגולות מותאמות לשוגה ולאומיות, חלקם מצוינים בתחום ארגון לשוגה ולאומיות, חלקם מצוינו מציגר (סיווע אש, חרמ"ש לחימה על מענה סיינטגי מצטבר (סיווע אש, חרמ"ש לחימה על בסיס רק"ם וסבירתו), הנדסה קרבית ועודרי לוגיסטיקה מבנה צוות קרב טקטי ומערכות במערכות פיקוד ושליטה אחורית, שלוב עצמי לחימה מהמרחב האוריינט בלחימה ביבשה בכל הרמות והASPRIOTיות למציאות הפתורנות מגבלות רק ביכולת הדמיון (והתקציב) של הבקרים בתורת הפעלה.

לא כל פתרון ולא כל אמצעי ישם לחומת תמרון, יש אמצעים טובים, ויש רעיונות מרוביים שכואר כדי לשבל אותם עם אמצעים אחרים מתרבע עד מהרה כי ייחד עם שלוב היתרונות אנחנו משלבים גם את המגבלה, ואם "תורומת" של אלה גבולה מדו"ר, מוטב להימנע מהם. לחומת תמרון מהוותה מרכיבת ומסובכת ככל' מלכתחילה, חייבות להתבסס על עקרון הפשטות, האחדות והאחדות. הפיקוד בסיס לככל תחום וחתכה. מדרש ממש אמצעי לחימה מושפרים ושוניים – ולכן נדרש ממש אינטימי וממושע מדרגה ראשונה. השינויים האלה לא הוציאו מכלל אפשרות של אינטיטו וಗישות מחשבתיות וטכנולוגית, וכך הוצר בלחימה בנוסח "הישן" וכן מחייבים בתנאי צה"ל ומדיני ישראל ניתן לרענן ולפתח פתרונות חדשים לפתרונות המוצלחים הוותיקים, מוביל לשפק את התניך עם המים".

חולשתם של אנשי השרון בתוך המערכת הצבאית ומוחוצה לה, תורמת לדחיקת תפיסת לחומת התמרון במשמעותה האמיתית והחלפתה בתת-IFI טכנולוגית וshed קרבי תודעתי וירטואלי שנראים מוצלחים באופן יוצאות מהכלל במשמעותם המלחמה במיוחד כאשר לא מתייצב אויב נגדם. בתוך זוועה היבשה הפק מבחינה מעשית חיל השרון להיות חיל הטנקים, והעיסוק ברמת הטכנולוגיה של הטנק, מיגנו ואמצעיו הפק להיות כל הביטוי למה שהיא בעבר תפיסת לחימה, מעמוד שדרה של קרבי היבשה הפק השרון להיות בעיה תקציבית.

אוויר-יבשה בלחימה הפק למען מטרד לחיל האויר ומארח והוא בעל המונופול בצה"ל על הפעלת אמצעים מהאויר ונתה זוער היבשה נכה כאשר יכולתה לפעול מהמרחב האוורי תלויה יכולה בדרי העדיפויות ו"ברצונו הטוב" של חיל האוור.

חלק מלחמי מלחמת לבנון השנייה היו הגברת האימונים, והזירה למקורות ידע "ישנים". אלא שהבעיה שנחשפה איננה כמותית בעירה, (כמה האימונים היא משנית בחשיבותה לתוכנם) לאחר ושורש הבעיה שכתבת בשחתת המלחמה לבנון השנייה היה בעיקר בהבנת שדה הקרב, בהבנת העצמה העומדת לרשות מפקד, בידיעה כיצד ניתן לנצל וഫעל את העצמה להשגת העליונות בשדה הקרב שתביא להכרעה.

כל יחסית לחדר כשירותן של יחידות בתפקידים בהם הייתה הינה בקשרים יתיר, קשה הרבה יותר להקנות יכולות חדשות, מאוחר ואוטן צריך לפחות חיליה, ולנסות, ולבחן ולשפר ולהזור ולסוט, וכל זאת בתהילך שכולו איכות, וניסוי וטעייה עד להפיקתו לטכניות לחימה שניתן ליישן באמון סדרתי.

ישום לקחים לתקן שגיאות במהלך המלחמה הינו אבל הכישלונות והטעויות במהלך המלחמה לבנון השניה הינם פרי קבוע תורתי לא פחות מאשר פרי קיצוני תקציב, והקייון התרבות היה נחלת כל הגורמים ואנשי השרון בתוכם. אנשי השרון מחוסר אונים או מחוסר הבנה סייעו להסתור לחומת התמרון ביבשה מסדר היום של התפתחותו של צה"ל והיערכותם לעתיד.

תורת "לוחמת שריון" של המלחמות שונות ה-60/70 של צה"ל הוכיחה את עצמה מול איום ותרחיש מסויימים, לאלה נספו איוםים חדשים, כמו הלחימה כנגד אויב שאינו מאורגן במתכונת צבא סדורה, או הלחימה במרחבים אורבניים, מול אילוצי זמן ומרחב אחרים ואומיימם אמצעי לחימה מושפרים ושוניים – ולכן נדרש ממש אינטימי וממושע מדרגה ראשונה. השינויים האלה לא הוציאו מכלל אפשרות של אינטיטו וגישות מחשבתיות וטכנולוגית, וכך הוצר בלחימה בנוסח "הישן" וכן מחייבים בתנאי צה"ל ומדיני ישראל ניתן לרענן ולפתח פתרונות חדשים לפתרונות המוצלחים הוותיקים, מוביל לשפק את התניך עם המים".

חולשתם של אנשי השרון בתוך המערכת הצבאית ומוחוצה לה, תורמת לדחיקת תפיסת לחומת התמרון במשמעותה האמיתית והחלפתה בתת-IFI טכנולוגית וshed קרבי תודעתי וירטואלי שנראים מוצלחים באופן יוצאות מהכלל במשמעותם המלחמה במיוחד כאשר לא מתייצב אויב נגדם. בתוך זוועה היבשה הפק מבחינה מעשית חיל השרון להיות חיל הטנקים, והעיסוק ברמת הטכנולוגיה של הטנק, מיגנו ואמצעיו הפק להיות כל הביטוי למה שהיא בעבר תפיסת לחימה, מעמוד שדרה של קרבי היבשה הפק השרון להיות בעיה תקציבית.

סוף מעשה במחשבה תחילה

את בסיס התשובה לשאלת "האם חלף עידן הטנק" יכולים לחת בעיקר אנשי השריון, לאחר רף ההתחלה שלם וניסיונות בתוחם הזה גובה יותר מאשר אללה שלא עסכו בכך בעבר. ואם היו נחרצים בדעתם ונוחושים באמצעותם להביע אותה ולשכנע, הם ורוק הם יכולים להפוך אותה לבלי רלוונטיות.

את פיתוח תורה לוחמת התמרון ביבשה ואת התאמתה לתנאים הנווכיים והעתידיים, צריך לעורך בפרישה רחבה, עם מגוון דעתות רחבי, בחשיבה וב稚יות ובשיתוף על-זוויע, על ידי אנשים בעלי ידע והבנה (ודצוי גם ניסיון) בהפעלת מסגרות לוחמות ותוכמות לחימה, ברמות עוצבותיות ועל-עוצבותיות, בהפעלת כוחות ואמצעים ביבשה ומהօיר.

הנושא חשוב מדי ועקורי מדי כדי להשאירו ברמת "עדיפויות תקציביות", הבעיה התקציבית היא משתית, את הלוחמה בלבנון ב-2007 סיימנו כפי שסיימנו לא (ר' בಗל קשיי תקציב, אלא בעיקר בגל שרשות החלטות שהתקבלו על ידי מספר מצומצם מאוד של בעלי תפקידים (כל אחד בזמנו), שכולם נשאו בתפקידים שהקנו להם סמכות לקבלת החלטות, אבל רק למיינטם היה הניסיון המוקדם והידע הדורש לקבלת החלטות מסווג זה).

במהלכה של מלחמת העולם הראשון, ב-15 בספטמבר 1916 הופיעו לראשונה טנקים. כתוב על כך קופאר (מציטט על ידי נורמן דיקסון, בספרו של הילמיילוות בצבא, הוצאה מערכות, עמ' 90-91): "גנול האיג' (מפקד הכוח הבריטי) הטיל את הטנקים שהוא ברשותו זה אחר זה כסיע לח"ר בהתקפה, שלמרות הצלחות הטנקים היפה לתובושה. הספקות שביטהו קציני מטה רבים לפני כן באשר לערך הטנק נהפכו עתה לבוז גלו. תחת שינסו לתוכנן ניצול נIRON של הנשק העילי AIS אשר הושם בידייהם, החליטו מהנגי הצבא למתוח ביקורת על פרטיטים זעירים. הם שחו, למropa הנוחות, כי הם היו אלה שפכו לבנות טנקים כה מעטים מלכתחילה, כי הייתה זו החלטתו של האיג' עצמו, בניגוד לעצתם של אלה שהחלו להבין את טיבת של לוחמת הטנקים, לשגר אותן לקרב טרם אומנו כוחותיהם קראי, ובטרם נמצאו בידיו טנקים במספר מסויל". ביו' 2006, תעשיים שנה לאחר מכן ניתן לעשות שימוש רלוונטי ככל'ם בח'ר בvikoria הטמונה במשפטים האלה. ובאותו הקשר מזוית רחבה יותר ובמבט לעתיד כתוב ב-1919 ג'רל פ' צ' פולר "לילים, ובכללים כל' נשק, אם ורק מוגלים את המתאימים והנכונים שבהם, מוחווים 99 אחוזים מן הניצחון... כלומר עצמת מוכנות היריה, ולא עצמת כוחה אדם, היא שמנצחת המלחמה... בימים אחרות, שהמלחמה היא בעיקר עניין של כל' נשק, וכי הצד שיכל לשככל את מהשאלה האלה...". (לוחמת שריון, מערכות, עמ' 229-230).

שאלות שדין בלוחמת תמרון

חייב לעסוק בהן

■ לא בטוח שטנק המרכיב בתכורות הנווכית הוא טנק העתיד, ולא בטוח שהוא הטנק היחיד הרצוי.

■ לא בטוח שהנתק של הלחימהביבשה מההරחוב האויר הוא פתרוןיעיל להנאי הלחימה הבשתיתים ולא בטוח שהיל האויר הוא שצורך להיות מופקד על פיתוחו וניהולו.

■ לא בטוח שהארון הנווכי של חילילות ועוצבות מתאימים לצרכים העתידיים ולהחימה במרחבים אוירניים וכנגד ארגוני גירה לסוגיהם.

■ לא בטוח של הלחימה עצירה היא המודל הרצוי לצה"ל בניסיונו להכתריב את דרכי הלחימה ותנועותיהם, לא בטוח שהלחימה חזירה למיניה לא צריכה להישאר אחת מהלוחמות המיחוזות ולא הנושא המרכז של לפיו נבנה הצבא.

לחימה ובאורך נשימה קצר. לוחמת תמרון היא מרכז הבודם המחייב של צבא היבשה ויש לה את כל כובד הראוי לה.

אם כל זה לא נעשה, ובמיוחד אם זה לא נעשה מנקודת תמייה, השאלה "האם חלף עידן הטנק" רלוונטיית מאד.

אנשי השריון, שהיו חיבים להיות חוד החנית במאבק על ההתפרצויות קדימה, במחשבה ובמעשה, מתרות השריון של שנות ה-60 לשנות האלפיים נאלמו דום. בהצמדותם לתוכנות הטכנולוגיות ושימת הדגש על שיפור מיגון הטנק הבודם כהנמקה לשדריותו של הטנק בשדה הקרב, הם מציבים במז' דיהם את סימן השאלה הגדול, הם פותחים במז' דיהם את הדلت לדין בנחיצותו של הטנק.

חלף עידן הטנק אם:

השאלה על סופו של הטנק רלוונטית כאשר:

■ לא מתאימים את תורות הלחימה לטיטואציות המשנות חדשות לבקרים,

■ לא מתאימים פתרונות טכנולוגיים למצב בפועל בשטח ומתקדים בעבר הזוהר והפהות רלוונטיים,

■ אם לאנשים הבקאים בתורת לוחמת התמרון אין מקום ותפקיד משפיק בבניין הכוח במצו' ובכח'ל,

■ כאשר דבקים בתורת ההתשה כתישה ותפיסת השגת ההכרעה על ידי אש מניד מהօיר ומתקרקע ומוכנים להתמודדות של אש נגד אש, עמוק נגד עומק, עמוק עורף,

■ אם ממשיך לעצום עניינים, ואם ממשיך לסמוק שימושו אחר יעשה משהו בכיוון הנכון.

חיל השריון – מעתה ועד עולם... נקי ממלחמות

הטנק כתפישת עולם

ימשיך להיות מרכז

לוחמת התמרון ביבשה

השאלה על סופו של הטנק אינה רלוונטית בתנאים הבאים:

■ כאשר פועלים על-פי תורה לוחמת התמרון וובקים בהכרעת היריב בשטחו, על פי תנאי לחימה שאנו ניזור.

■ כאשר דבקים בתפיסה של העברות נטל הלחימה אל היריב, נטילת היזמה והכתבת צורת הלחימה ומוקומה.

■ כאשר אנשי השריון יוזמים התפתחויות תורתיות וטכנולוגיות מותאמות למצב המשתנה ומ�팟ה, כאשר דעתם נשמעת ומתחשבים בה.

■ כאשר אנשי השריון מאמנים שעמידם פניהם חלף עידן הטנק.

ולא מאחריהם.

משפטת "ברק"

אתר מורשת של עוצבת "ברק" נחנך בפרק העוצבות אשר ב"יד לשرين" בלטרון ביום ח' בניסן תשס"ז (27

במאי 2007). בטקס השתתפו לוחמים של העוצבה כיום, בני המשפחות השכולות ומפקדי צה"ל. בטקס המרגש נשא דברים אל"ם (מיל') צביקה גרגנולד, שהתרעם כוכח צביקה במלחמת ים הכנופים ועל לחימתו בה, אז בדרגת סגן, עוטר באות הגבורה. הוא פתח במספר שורות מתוך "המנון השرين", מאת חיים חפר. הנה דבריו

פיוקה את גוד 53 הסדר והפכה לחטיבת השריון הסדירה של פיקוד הצפון – חטיבת 188. לימים הוקם גוד 74. יחד עם פעילות הביטחון השוטף לאורך הגבולות עם ירדן, סוריה ولبنון, נוטלת החטיבה חלק בחימה מתמדת במחבלים ובצברים עיינים, תוך שהיא מעצבת תורת לחימה שריוןית בשטחים הרדומים וקשים לתנועה. החטיבה הובילה את הפעולות של פיקוד צפון שהובילות בינהן: הפיטה לسورיה (מבצע קיתון), פשיטות לבנון המכונות, "קלחת", "באזרוי" ("פתח לנ", ובפעילות מבצעית מול הצבא הסורי לרוחב רמת הגולן).

ביום הכנופים ספגה החטיבה שהייתה פרוסה לרוחב כל חזית רמת הגולן, בפיקודו של אלף משנה צחק בן שם, התקפה סורית של 4 דיוויזיות ולא סייעו משמעותית למלה ויכבה את הצבא הסורי בשעות הקריטיות של הקרבנות, תוך שהיא מאבדת את רוב לחימה ואת שדרת הפיקוד שלה.

בפעילות זו אפורה לצה"ל להתעשות, להתרחק, ולהшиб מלכמת שעירה. ייחודה של החטיבה המשיכו להלחום במזרות השונות, עד שהיא התחדשה כעוג'ה וונגה את עצמה מחדש, זרפה את גוד 71 בגדוד שלישי, התעשתה כעוג'ה החול וחזרה להיות יחידת שרין מובחרת ומובלילה. ואכן, כבר בשנת 1978 הובילה החטיבה את מבצע ליטני ובמלחמות שלום הגליל ב-1982.

הובילה החטיבה את אוגדה 36 בציר החוף בואכ' בירוט. היא הייתה החטיבה היחידה שנלחמה בצבא סורי וככללו גם ימי הפלישה את תכנית הלחימה בלוח הזמנים המקורי שהוכן על ידי הפיקוד. מכאן המשיכה החטיבה ללחימה בשטחים, באינטיפדות ובפעילות בביטחון השוטף במזרות השונות, עד מלחמת לבנון השנייה.

מורשת זו, של ניצחון בכל מחיר, של דבקות במשימה בכל תנאי, היא מורשת "ברק" שאotta אנו ורצים להנחיל לדורות הבאים של לחמי צה"ל באמצעות אזור.

למפקדי צה"ל אנו אומרים: מרכזיותו של צה"ל בקיים העם והמדינה אינה מוטלת בספק. חוותינו, לחומי הארץ ואזרחי המדינה, לחזק אתכם ולתמוך בכם. חובתכם לבנות צבא מצטיין וייעיל שידע בכל תאי ובכל מטהר, להגן על נצץ ישראל.

למשמעות הנופלים אנו אומרים: לא לשואו היה קורבנכם. צוואת בינוים היא קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית, מודרנית, מוסרית המגינה על אזרחיה. על אף שנדרה אולי כי צוואה זו לא מוגשת במלואה, חובתנו לא להרים ידיים, אלא לשнос מונגולים, ליצר מנהיגות להמשיך לבנות מדינה שתכבד את קורבנכם.

لسיום אני מבקש לך לקרוא את שירה של חנה סנש, **הליכה לקיסריה**, המבטאת את הלחכות הנפש של כולנו:

"אל, שלא יגמר לעולם
החול והים.
רשוש של המים,
ברק השמים,
תפלת האדם."

לא אוכל לסיים את דברי kali לציין כי את האثر תכנה, עיצה ובנייה האמנית מيري קולן שמכבדת אותנו כאן בנווכחותה. תודה לכלכם וכלכם משפטת "ברק".

"מרקיבות אשר ידעו רך ונתר התוואי,
למכונות פלה נתנו את הלב החי
ולכל מקום שבאנו היכרנו פנים –
כאן השריונים, כאן השריונאים".

לום לם משפטת ברק, אחיו הלוחמים השריונאים, בני משפחה, מפקדי צה"ל. עודנו אני כאן לפניים בלטרון, בואכ' ירושלים, ערש לידתו של חיל השריון. פה הסתער הגודד המשוריין הראשון בפיקודו של חיים לסקוב, לימים רמטכ"ל צה"ל, בנסיון של חטיבה 7 לפרוץ את הדרך לירושלים. אני, בן קיבוץ לוחמי הגדודים יהודים בשואה, במחנות, בגטו, בקרוב הפורטניים, ובמצודות אירופף ובנות הברית, שהחמו נגד הכוחות הנאצי, נשא דברים בטקס של חונכת אחר מורשת לעוצבת ברק המאגדת בתוכיה את חטיבה 45 ואת חטיבה 188 ממשיכתה. נמצא אנו עבר פטח, ואחריו יום הזיכרון לשואה ולגבורה, יום הזיכרון להללי צה"ל יום העצמות, ודומה שחיבור המקומות והזמן יוצרם חוויה מיוחדת. באחד זהה, שהוא אחר הנחצתו לחומי השריון ומורשת השריון, הוקצה מקום זה, שבו אנו עומדים, פארק העוצבות, שבו אמרות כל יחידת שריון להקים יד ואחר שמספר את מורשתן. יודעים אנו, גם ביום אלה, כי קיומו בארץ הזאת ישען תמיד גם על עצמנו הביטחונית, ובמרוצת כוחו של צה"ל. חלק חשוב בבניית העצמה של צה"ל הוא טיפוח המורשת של ייחוזתו, מורשת שנבנתה לאורךימי המאבק של העם היהודי על ארץ ישראל.

בלטרון מבקרים מדי שנה מאות אלפי אזרחים, ובهم רביבות בני נוער, לרבות בני נוער יהודים מרחבי העולם. בטוחני כי לאחר שאותו אנו חונכים היום תהיה השפעה משמעותית עליהם ועל עיבוד תפיסתם, כי מדינת ישראל היא מדינת העם היהודי ואני אחרת, וכי ביחסונתם על מורשת קודםיהם יבנו לעצם תפיסת עולם המושתת על מוסר יהודי גבוה, על נכוונות להילחם ועל דבקות במטריה. אין כמו ספורה של עוצבת ברק לממש ערכיהם אלו. עוצבה זו, במהלך מלחמותה, עיצבה הלכה למשזה את מורשתו של צה"ל ושל חיל השריון. כבר במלחמות ששת הימים תקפה חטיבה 45 בזפון השומרון, נתקלה בכוחות ירדנים עדים, המצדדים ננסח יותר איכויות, בעקבות טנקים פטון אמריקאים, והיא לוחמה בהם כשהיא מבודדת במערבה משאר כוחות צה"ל ומעט נשברה ביום הלחימה הראשון. היא תמכסה בלילה למגון חטיבתי ופרצה לחירות והכיבעה בקרבות עמוק דzonן בואכ' שכם וגור דמיה, וטירה את כל השומרון מהאובי הירدني.

אני מכיר רבים מקרוב לוחמי חטיבה 45, אך אחד מהם, מר משה יפרח, מוכר לי. משה לחם במסגרת פלוגה י' בגדוד 25 כמש"ק קשר בקרבות ששת הימים והוא נמצא איתנו כאן. בין רבים אחרים משפטת ברק תרם משה את תרומתו הגדולה להקמת אתר זה ועקב עניין אחר הקמתו. מקווה אני כי נמצאים פה רבים מלוחמי חטיבה 45. בטקס הפתיחה של משה בריל (בר כוכבא) המשיכה והשתתפה בכיבוש חטיבה 45 בפיקודו של משה בריל (בר כוכבא) המשיכה והשתתפה בכיבוש רמת הגולן במלחמות ששת הימים. בתום הקרבות, קיבלת החטיבה תחת

לומדים לאית את המלחמה מלחמה

שולמית ספרו-נוו

**"הבית למלחמה, בתיה אל ההר
ההר שהיה כמפלצת
עוד יש תותחים, ילדי, על ההר,
אך הם מאויימים על دمشق".
יובב כץ**

השדרה והרחובות בעיר מתמלאים במדים ואנשים רצים ממוקם מקום. הארץ נכנסת למצב חירום בשוק חדש, כולם מתכוונים למלחמה. נאזר סוגר את מיצרי טיראן. פתאום העולם הוא לא משתקים, שיעורים ואין גם הפסקה בסרט הזוח.

פעם הראשונה אני מתודעת למשג מלחמה. לומדים מושגים חדשים כמו האפליה. מטוס אויב מגיע לננתניה, פולש גבולות, ואין גבולות בטוחים. אזעקה! יירדים למקלט שהופך בין רגע למועדון שוקק לילדים הקטנים. אנחנו, הנעור, עדין לא ממש מבינים מה קורה, וואים את המבוגרים צמודים לטרניזיטוריים ומיעברים ביניהם ידיעות. נרתמים לשימושות שונות, כמו חלוקת דאור ועיטוניות. אין כמעט תלויות, כולם צמודים לדודיו שלא מפסיק לשדר.

"קול הרעם" מקהיר", (*תחנת שידור מצרים) גם הוא בתפריט היומי שלנו, במקומות "ארץ הנדרת" של היום; "אויל לכם החזינים הנה אנחנו באים...". צוחקים מהבטעה הערבי הכבב, מהעברית העילוג והדיווחים הדמיוניים שיוצרים מטעמים, והופכים את הクリין המצרי בין רגע לסטודנטיסט מבוקש, בעל אחיזה רגינית גבוההים.

אני אמנים נתלהש מתקופת הידמות, אך נמצאת באופוריה של ניצחון. כי מי יוכל להגיע לניצחון גדול כזה בשישה ימים – זה כמעט כמו מעשה הבריאה בשישה ימים. כתיבם של ניסים ונפלאות האדריכלית, ומיד בא עונש נסף. פתאום הנוכחות כמה שיחות טלפוןן קצורות בהןAMA מסתודדת איתנו. המלחמה ארוכה ששה ימים ובה כבשה ישראל

מבליל חלקו למלוקלות. אך שם, בין מדפי הספרים הקסומים היו שעורי הגיאוגרפיה, ההיסטוריה, ומדעי החיים האמתיים, כל המשמעות שעשית במערכות בשיקחה ובה. הרי הדמיון הוא המנוף הגדול ביותר, הטלקופ הפנטזיוור של המציאות.

מתפללת שיקра כבר משחו שישבו את השגרה. יש לנו אפיקו תבורה סודית, ואנחנו קובעים את מטה הפעולה על הר נפוליוון, מחלקיים משימות ומשחקים 'נדמה לי'. מגרש המלחמה היה השדה ממול, הקליעים היחידים שהיכרנו היו חרצני המשמש, ובזרות אולד היינו כובשים אדמה זה מהה ומסמנים אותה כרכונינו. הפגיעות היחידות היו מוקצים בלתי נראים של שיחי הצבר שמצאו את הדרך לכל חלק רך וחושף בגופינו. שום דבר לא היה וירטואלי, הכל היה ממש, או דמיוני.

חדש Mai מגיע, שנת 1967, פתאום מגייסים את אבא למילואים, ומוחרר כל כך לראות אותו במדים, ואיך הארשת האבנית ועינו המפקחת, מתחלה באראשות נוקשה רחואה. במקומות להתענין בשיעורי הבית של, כהרגלן, מתמיד הוא לבוא בערב על קצות אצבעות אל חדרו, וממחכה לתפוס אותו על חם. בו ברגע שאני מריחה את קרבתו, אני מעמיסה את המחברות על ספר הקראה התוון ומעמידה פנוי תלמידה שקדנית. הוא מצידו הופך את השולחן, והנה הוא מוצא את 'אפיקומן' שהחכחתי, ומיד בא עונש נסף. פתאום הנוכחות האדריכלית, ולכבודה פרטניים, ניתוחים שם הליעטו אותנו בכל כך הרבה פרטניים, ויש רק פירושים. אך אחד לא ממש התעניין מה אנחנו חושבים ואיך מתבוננים ומהפעלים מיפוי הטבע,

וב חולצת הדיאולן בצעע תכלת משענים וחצאיות הקפלים הכהולות הכהה שאין בה שמי חיים. תיק עמוס ספרים והסנדוויץ' שאמא הכנינה. איך אני יוצא מהבait אני רואה חתול שחוץ מביט בימכשפה. "טפו, טפו", אני צריכה להגיד כי זה הרי סימן למזל רע. אך אני עשויה הפוך על הפוך ומחילטה שדווקא הוא יביא לי מזל טוב. הרי יש לי הימים מבחן השוב במתמטיקה וגם כך אני זוקה למזל, או לפחות לטבת במקום שבו אוכל לעשות מתמטיקה 'השוואתית' מבלי שיעינו החדה של מ' המורה תבחן.

הולכת לאורך שדרות נורדרו בתל-אביב, ברחוב סוקולוב אני פונה ימינה ומשם עולה דרך רחוב ירמיהו לכיוון הים, לתיכון שליל עירוני ה'. סנדוויץ' הבריאות שלAMA נשלף מהתיק ומונח בין שיחי הגדר של אחד הבתים (שמשיו אחר יהנה מנמו). זה יום לשוקולד והרבה שוקולד. אני רצה כמו בתחרות קבוצה, יומיומית, מנסה להשיג את הצלצל הראושון, צלצול קור ונקשה, מורים חמורי סבר, דפים צהובים ועוד מבחן.

אחרי המבחן, יש לנו שעתיים עם המורה לספרות, רחל רון. אך שהיא לימדה את "מלחמה ושלום", מסך הקולנוע לא היה יכול להתחזרת אתה, טולstoi היה ודאי מתמוגג מרווח נחת – ארבעים תלמידים בכתה וכולם מהופנים. בספריה של ברכה הייתה מוצאת מקלט מהאין-ספר שיעורים שם הליעטו אותנו בכל כך הרבה פרטניים, ניתוחים ופירושים. אך אחד לא ממש התעניין מה אנחנו חושבים ואיך מתבוננים ומהפעלים מיפוי הטבע,

ט

עבר את מבחני הקבלה), אך הוא בחר בנח"ל מוצנה, והשתתף בקרב הבלתי ברמת הגולן. לא ואיתי אותו מАЗ סיום בית הספר היסודי, אבל הייתה בטוחה סיום אחד נשמעו אותו ברדיוש, או מספר, הוא הרי כוכב נולד.

במלחמת המפרץ, בשנת 1991, הבת שלי בת השבע מאיתת בעפם הראשונה את המילה אזעקה, וקויו האותיות שבורים כאילו שרטטה חלקי משושה. חדרים אוטומים, טילים שנוחתים בטוחה בית והורסים שורה של בתים סטודיו, כמו היו מגדרי קלפים, רחובות ריקים מלאי חרדה ואנשים נמלטים. הכל הרி עברו שנתיים, שלוש.

אני בהירין בחודש התשיעי. בלב כואב אני מזיהה את הבובות הצידה, לבושת בגדי ליצן, שהרי חג פורים בפתח, מסיכנות הצחוק מתחולפות במסכת הגז ואני מלמדת את ילדי, במקומם לשroxן שרכושים לנעליה החדשות, איך ללחוץ במימונות ומהר על פניה הרכות, את המפלצת זו שנראית כמו גולגולת, שספק רב אם יש בידה להגן. בעפם הראשונה כמובן, אני לא מבינה איך זה שהוא יכול לומר על הילדה שלי, אני מhabket אותה חזק, מנסה להסתיר את החרדה ומתפללת, וביליה כתבתת את השיר לידה קטנה:

"ילדה קטנה/ שאלות שאת שואלת/ ואני מעכבר/, מעכבר את החורב המתהפקת/ שעוד מעט תסגור גם לך/ את שער הgan".

שהרי כל אגדה מסתנית לא בעמוד האחרון, כי אם ברגע שאתה מתעורר. היא מצידה לוקחת פלקט וצבעים, ומציירת עליו הרובה חילימ' מדולים, ואת סדאם חוסיין קטן כמו עכבר במלבדות. דגל ישראל מונף עד השמיים, משח צהבה עולה מתוך הענינים ומפארת קרני אור ופרפרים. והיא אמורת לי ביחס מלא ביטחון וגומות חן, "תראי, אמא, עוד מעט החילימ' שלנו יתפסו אותו".

ילדים במקלט

כל הזמן דופקים לנו דלת, מבקשים להיכנס. כל אחד צמא לפיסת מידע על היקרים לו, ואנו נעלמים בחדר הזה שהופך להיות חשוך כל כך בצהרי היום. אחר כך הטקס הצבאי בקרית שאול. הטקסים הצבאים, הופכים להיות כמעט פגישות מחזור של החברים מבתי הספר, מהתנוועה, בסך הכל הרי עברו שנתיים, שלוש.

אנחנו סביב לקבר של חיים קונדה, שככלנו קראנו לו קונדה. מלא עצמה, ספורטאי, מדריך בתנועת הנוער, כזה שנולד מנהיג, כזה שאתה מאמין שהוא עשוי מאותם חומרים בלתי מנוחים. קונדה נלחם כמפרק פלוגה, חזה את התעללה וחזה את קו החצים. ומה זה זכרונו לברכה? פתאות הוא נהיה כל כך רחוק, כמו איזו יד ארוכה מושכת אותו מכאן אל השמיים, עד שאפשר לגעת בו יותר, לדركו אליו במעגל, לדאות אותו. אני חושבת עליו לפחות נוראית, נופלים על ציד השני ומתרים.

במלחמת אוקטובר 1973, אני כבר סאג בצבא, באכ"א תכנון. יום הциיפורים. הצפירה הנוראית שמחrichtה את בת הכנסת, מעדרת את עצמותה של היום hei ממשמעותי בדת היהודית וכמו מפירה את סדרי בראשית. למחורת היום, לוחמים אוטי, ועוד קצין ומכוונים אוטנו לחדר עם מחשב גדול, על מנת שנקבל מכל היחילות, את שמות החילימ' שנהרגו (עדין לא היה(ac)"א/נפצעים). אני רואה את פלטי המחשב, רצים ללא הפקה, כנחיל נמלים גולש ועליהם אין ספור שמות. לרגעណה לי אני רואה את שמו של בן דוד, אני מפסיקת לנשות, רוזה לצעוק, רוצה לעצור את הדף ולבדוק, אולם השמות רצים הלאה והלאה. נבלע אי שם בתוךים האותיות השחור, מבלי אני מצליח להציגו, אחרי הרף שנייה נדמה לי שאני קולעת כמה שמות מוכרים, חברים מהמחזור שלי בתיכון, הרי יכולים כתעת בשירות חובה.

שಠחים שהוסיפו לשיטה המדינה פי שלושה משטחה של שואל קדם לנו.

בעיניים של ילד, זה כמעט כמו מלחמה תנ"נית המתරשת במציאות חייו; אפשר לקרוא לזה פרק חי, פרשת השבוע. הנה גם שירי ההלל למפקדים ולນיצחון המוח, כמעט כמו תהליכי הניצחון שעשה דוד המלך ברחובות, והעם הריע לו "היכח שאל באפלו ודוד ברובוטיו". גם כאן, משדרי הרדיו והאנשים שרם. "אנצר מהכח לר宾 Ai Ai Ai" כתוב חיים חפר וכמעט רוב השיר הוא המשפט הזה, כי מי צרי יותר מזה?

אני עדין לא מכירה את הדרך הנוראה שנקרא מלחמה, זה שורעותיו גורמות לשכל וגודעות חיים, זה שאזכיר כל כך. הוא עדין רוחק מאד מהתבוננה. צד אחד של המטבח זה חיים, ו록פתאים ומאוחר יותר אתה מבוי, באיזו קלות בלתי נסלחת נוראית, נופלים על ציד השני ומתרים.

במלחמת אוקטובר 1973, אני כבר סאג בצבא, באכ"א תכנון. יום הциיפורים. הצפירה הנוראית שמחrichtה את בת הכנסת, מעדרת את עצמותה של היום hei ממשמעותי בדת היהודית וכמו מפירה את סדרי בראשית. למחורת היום, לוחמים אוטי, ועוד קצין ומכוונים אוטנו לחדר עם מחשב גדול, על מנת שנקבל מכל היחילות, את שמות החילימ' שנהרגו (עדין לא היה(ac)"א/נפצעים). אני רואה את פלטי המחשב, רצים ללא הפקה, כנחיל נמלים גולש ועליהם אין ספור שמות. לרגעណה לי אני רואה את שמו של בן דוד, אני מפסיקת לנשות, רוזה לצעוק, רוצה לעצור את הדף ולבדוק, אולם השמות רצים הלאה והלאה. נבלע אי שם בתוךים האותיות השחור, מבלי אני מצליח להציגו, אחרי הרף שנייה נדמה לי שאני קולעת כמה שמות מוכרים, חברים מהמחזור שלי בתיכון, הרי יכולים כתעת בשירות חובה.

מערכת הגנה אקטיבית לרק"ם

המשימה להובילו של תמרון זה, מה קורה לבננו? מדוע לא הצלחנו להביא לביטוי את עצמותו של הטנק ואת מרכזיותו של התמרון המשוריין? השאלה המוטרידה מכלין, המשמשת גם כקדום לנוכח בו את הטנק, היא האם לנוכח האיום כפי שהוא בידי ביטוי לבננו בדמות שדה קרב רווי טילי נ"ט מתתקדים הנורים מכל עבר, יש בידנו הכלים המתאימים להוביל התמרון המשוריין?

התשובה לשתי השאלות הראשונות נדונה בהרחבה במאמרים נוספים בעיתונות³, ולא בדף עסקין. בקצרה ניתן לומר כי **אפקט הפעלת הכוח המשוריין** לבננו, יחד עם **רמת אימונים בלתי סדירה** של כוחות השירות בסדר ובמילואים, הביאו **לייעילות נמוכה** ביצוע המשימות הנדרשות במתאר הלבנוני. יש להדגיש כי **למרות זאת, ביצעו מרבית היחידות את המשימות שהוטלו עליהם על הצד הטוב ביותר, תוך גלוי ניירות ובמקרים רבים אומץ לב ראוי לעזין.**

התשובה לשאלת **השלישית** מורכבת יותר. **ציוין כי טנק המרכיב שלחמו** לבננו הם מטהווים בעליים בכל פרט ופרטם. בטנק המרכיבה סימן 3 שייצרו בשנות השמונים ובטנק המרכיבה סימן 4 שייצרו בשנות התשעים, ביצעו עם השנים **שיפורו** שריון הרכחיים וטנק המרכיבה סימן 4 נחשב על ידי מיטב המומחים לטנק בעל השרידות הגבוהה בעולם. טנקים אלה, שנושאים לוחמים מואומנים כהלכה ומופעלים באופן שמאיה לידי ביטוי את יכולת התනועה והאש שלהם – יבצעו כל משימה, בכל מתאר מבצעי.

יחד עם זאת, נתקלנו במהלך המלחמה לבנון השנייה בשדה הקרב שאותו צפינו זה מכבר, שדה קרב רווי נ"ט. החיזבילה היה מצויד בארסנל נ"ט שרבים מהצabras הסדירות היו מתגאים בו, החל בא-פיג'-7 הזכור לעד כבר משנות השבעים, דרך RPG-VR ואחיו המודרני RPG-29, RPG (כפול) היכול לחדרו 750 מ"מ פלדה, עברו דרך טילי הנ"ט "הרגלים" (SAGGER) METIS-M, KONKURS (FAGOT, TOW, TOW), טילי טנדם (TOW, TOW, TOW) החודר כ-1200 מ"מ פלדה שرك לאחורונה סופק מרססיה לסוריה. לא בלבד שאים באיכות ובכמות כזו לא הופעל נגדנו במהלך המלחמות העבר אלא שהפעם הוא גם נורא מכל הכוונים ולא רק מחזית הטנק.

בכךירנו את יכולת הפקת הלקחים של אויבנו, נקל לשער שהם למדו את הלחקה הנדרשת מבחןיהם וכי ככל עימות עתידי ונפגש את טילי הנ"ט באיכות ובכמות העולה אף על מה שראינו לבנון. לפיקח השאלה האמיתית העומדת בפנינו אינה האם בזיננו הכלים המתאימים להחימה מסווג והאל האם ניתן וצריך, מעבר לאימונים ולהפעלה נכונה של הכוח, לתת מענה טכנולוגי לאיים זה? על שאלה זו אנסה לענות בהמשך.

אל"ם (מיל') דידי בן יואש¹

הנה ישעך בא; הנה שכדו אותו, ופעלותו לפניו...²

רקע

גם במהלך המלחמה לבנון השנייה, כבכל מלחמות העבר, הובילו לוחמי השירות את כוחות היבשה, וכתמיד לצערנו שלילנו מחר כבד. כוכו, הוכרעו מלחמות העבר שלנו על ידי תמרון עוצבות משוייננו, בסיעו אש קרכעית ואוירית מסווגים שונים. ההתקומות הטכנולוגיות בתחום האש המודרנית הביבה ורבים מה捨בב כי אפשר להכריע מערכה בעוזרת עצמת האש בלבד. חסידי תפיסת זו נשענו על מסקנות מלחמת עיראק הראשונה והשנייה (בפרט באחרונה) שבahn באח האש המודרנית לידי ביתו במלא עצמתה. אין להתחשש לעובדה כי האש המודרנית השמידה את מספר המטוסות הרבים במערכות אלה, אך יחד עם זאת המסקנה החד משמעותית של הצבא האמריקאי, משתי המלחמות גם יחד הייתה, כי **לא תמרון משוריין לא ניתן היה להכריע את המערה.**

גם באזורנו לא ניתן להימנע מהמסקנה כי תמרון קרכעי דרוש לצורך הכרעה. חילופי אש אינסופים עם סוריה למשל, כאשר הם יורים לעברנו טילים ורקטות ארכובות טוויה ואנחנו משיכים באש ארטילרית ואוירית (מודרנית ואחרות) עלולים להימשך תקופה ממושכת שתגובה מאיינו מחר בלתי אפשרי. הדרך היחידה לסיסי מערכת כזו תהיה, בעבר, באמצעות תמרון קרכעי عمוק **שייאים פיזית על דמשק ועל המשטר הסורי.**

מסקנה זו הופכת ברורה עוד יותר כאשר מדובר בעימות אסימטרי. בעימות כזה מתמודד צבא של מדינה עם ארגון שאינו קשור בהכרח לממדינה שבה הוא פעועל ואינו מחייב להגן על גבולותיה. במקרה זה, בדיק כפי שקרה במהלך המלחמה לבנון השנייה, נסעה הארגון לנטרול את היתרון הטכנולוגי של השנדג על ידי הסתרת כוחותיו לכל שיכול – כך שהאש המודרנית לא תשיגים. במקביל נסעה הארגון לגבות מחר כבכל שאפשר מהחזבאה ומהמדינה שמולו, באמצעות הפשוטים והזולים יחסית העומדים לרשותו (במלחמה לבנון השנייה היו אלה הרקטות וטילי הנ"ט). במקורה זה אין ספק כי **לא תמרון משוריין** וכיבוש השטח הנשלט על ידי הארגון – לא יתאפשר להכריעו. זה גם אחד הלקחים המרכזים מהמלחמה האחורה.

אם אכן תמרון המשוריין הוא אחד מההיסטוריה שיובילו להכרעה, מוטלת על הטנק, בהיותו הכלי היחיד המשלב תנועה ו使劲ת הגנה מיטבית על הוצאות,

1. אל"ם (מיל') דידי בן יואש שירת כראש תח"ש, מפקד בית הספר לשריון וראש מחלקת חימוש ורכ"ם במפק"ת/מו"פ. כו"ם משרות כ"ר תח"ש בחירות ומנהל חברה לייעוץ בתחום מחקר ופיתוח טכנולוגיה. החברה עוסקת בין היתר בפיתוח עסקי של פרויקט הגנה אקטיבית לדק"ם.

2. ישעהו ס"ב, י"א.

3. ראו לדוגמה מאמרו של תא"ל (מיל') גدعון אבידור, "שינוי כיוון", גליון 25 של שדרון בעמוד 10.

שרידות הטנק והמיגון האקטיבי⁴

הטנקים בצה"ל לדורותיהם ממוגנים במוגנים פסיביים⁵ וריקטיביים⁶ ובמრבית המקרים בשילוב של השניים (יש המכנים שיילוב זה בשם "מיגון הירידי"). כל עוד לחמו נביומטיים סטטוריים, היה ברור כיון הנעת האיום, וממנו נגזר התחום המוגן ("אזור ההגנה"). מאלו מובן כי ככל שה��פתחה האיום, התפתח מולו המיגון, הן הפסיבי והן הריאקטיבי. טילי הנ"ט ומיגון הטנק היו יכולים תיאורטי, להמשיך את התחרות ביניהם, שהחלה עוד במהלך הלחמות העולמי השניה, עד לאין קץ. מדובר תיאורטי? משום שעלה אף ההתקפות הטכנולוגיות האדריכלית בתחום הנדרש בפניהם החומר והנפש, שמיית רמת המיגון הנדרש בפניהם דורות מתקדמים של טילי נ"ט הביא לעלייה מתמדת במשקל הרק"ם. בנייניהם לשומר את מרכיב הניזוד⁷, נאלצו מתכני הרק"ם להגדיל בהתמדה את הספק מוגן הטנק⁸. משווה זו אינה מתכנתת כי קיים חסם עליון למשקל הרק"ם ולפכה אפשרי למוגן. בפרט אמרים הדברים כאשר הדרישת המבצעית היא להגנה היקפית מלאה. דרישת מבצעית מוצדקת זו נובעת מזואי הלחימה בשדה הקרב רווי הנ"ט. זה מספר שניים ברור כי כדי לספק דרישת מבצעית זו יש לפתח טכנולוגית מיגון חדשה. כך נולד המיגון האקטיבי.

זה המקום להזכיר כי מערכת ההגנה (פסיבית, ריאקטיבית או אקטיבית) הינה

איור 1: השלבים בהגנה על הטנק

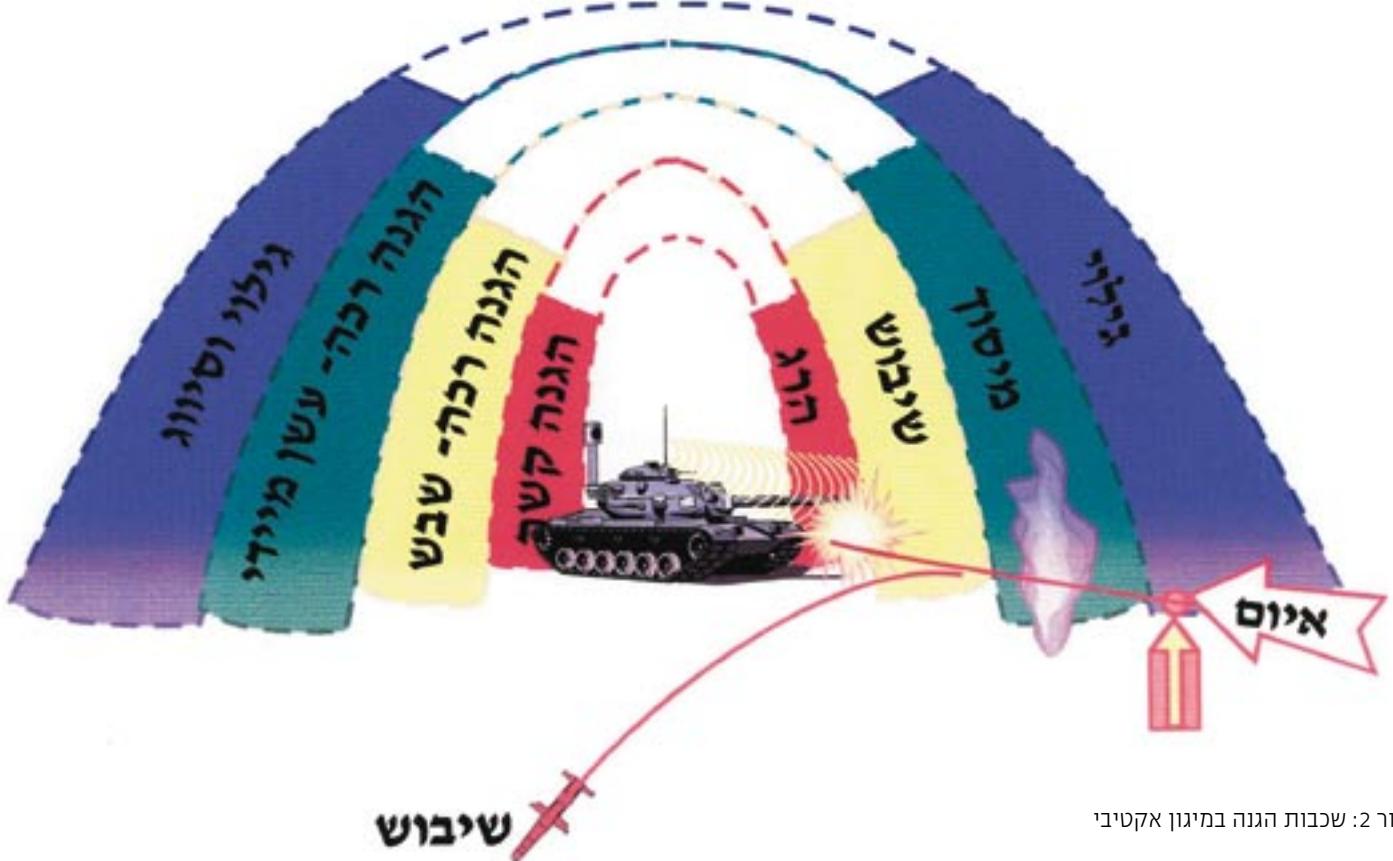
4. מסיבות של ביטחון מידע וקיום הריעיה מוגאים כאן הדברים באופן תמציתי ומעט מופשט.

5. מיגון פסיבי ("מיגון סביל") הוא מיגון המבוסס על שיילוב של מגוון חומרים ללא חומר נפץ בין רכיביו.

6. מיגון ריאקטיבי ("מיגון מגב") הוא מיגון המכיל חומר נפץ אשר מופגץ בעקבות פגיעה מסוימת חולול. במקרים מסוימים עופות לכיוון הסילון החולול, משבשות אותו ומוונעות את החדרה.

7. מרכיב הווירטואט הוא אחד משלוחת המרכיבים הבסיסיים (שרידות, ניידות ועוצמת אש) בתכנון רק"ם. ניידות הרק"ם מאפשרת את ביצוע התמונה המשוריין בו עסקנו קודם.

8. במכבה לדוגמה הותקן מוגן 950 כ"ס בסימן 1 ו-2,200 כ"ס, בסימן 3 ו-1500 כ"ס בסימן 4.

איור 2: שכבות ההגנה במיגון אקטיבי

הנ"ט. חסרוןותיה – הנזק הצבתי¹⁰, יכולת להשמיד מספר סופי של אויבים המגיעים בו זמני ובסנים הקורובות גם יכולתה להתמודד מול קליעים קינטיים¹¹. בהמשך הכתבה אתייחס בשם "מערכת אקטיבית" למערכת הכוללת לפחות מערכות גילוי ומערכת ההגנה קשה.

אם כן, מדוע עדין אין הגנה אקטיבית בטנקים? ראשית, יש לזכור כי מדובר במערכת טכנולוגית מורכבת מאוד. די אם נתאר לעצמנו טיל אירופיגי שמהירותו כ-250 מטר בשנייה הנורה מטווח 200 מטר לעברנו. תוך פחות משנה תפגע הרקיטה בטנק. בפרק זמן זה על מערכת ההגנה האקטיבית לאתר אותה, להזזה אותה, לחשב את מסלולה, לקבל החלטה האם היא עומדת לפגוע ואיזו הганב ולהشمידה בטוחה בטוח מהטנק. פיתוחו מערכת כזו הוא מרכיב ביוטר טכנולוגית, מעבר לעלותו הכספיות הגובה מאה. משרד הביטחון החליט כבר לפני שנים רבות להשיקע בפיתוח היכלות וכתוכואה מכון מדינת ישראל מובילה בטכנולוגיית ההגנה האקטיבית ואנו נמצאים היום במצב שבו קיימות מערכות המוכנות להציגו.

רובית המדינות המפותחות ורק "ם משקיעות מאמצים רבים בפיתוח מערכות ההגנה אקטיבית. מוביל את המאמצים צבא היבשה האמריקאי, שהתקעשותו, עד לפני שניםים, על מציאות פתרון הכלול בגנה נגד כדור קינטי, גורם לעיכוב משמעותית בפיתוח¹². לבסוף הפסיק הפיתוח בשנת 2004 והדרישות המבצעיות והותאמו למתריך קרב מעודכן. במרקז שהובילה תכנית היבשה העתידית¹³

מיגון אקטיבי מלא מרכיב שלוש שכבות ההגנה, כמפורט באירור מס' 2.⁹ השכבה הראשונה (מסומנת בכחול) הינה שכבת הגליי והעקיבה. תפקידה לגלוות את האיום במרחק שיאפשר את ניטרולו.

שכבת ההגנה השניה היא ההגנה הרכبة (SOFT) המורכבת משתי שכבות משנה – הסתירה על ידי עשן (מסומנת בירוק) כנגד טילי נ"ט מדור ראשון ושיבושים (מסומנת בצהוב) כנגד טילי נ"ט מדור שני. שכבת ההגנה השלישית הינה הגנה קשה (מסומנת באדום) – דהיינו השמדה פיסית של האיום המתקרב.

הגנה מקסימלית תושג במערכת שתשלב את כל שלוש השכבות המתוארות לעיל. קשה BIOTER ומשבש את פעולתה של מערכת כזו. הבעייה היא כМОון מחירה. שילובים אחרים אפשריים הן מערכות עם שתי שכבות ההגנה – מערכת גilioי ההגנה רכה או מערכת גilioי והגנה קשה. מטיב הדברים, לכל אחד משילובים אלה יתרונות וחסרונות: יתרונה הבולט של מערכת הגנה רכה הוא האפשרות לטפל במספר רב של איזומים המגיעים במקביל ללא גרים נזקים סיבתיים. חסרוןותיה הבולטים הם אי מתן הגנה בפני כל רקטות הנ"ט (לדוגמה: אירופיגי) שמהוות איום עיקרי בעיקר בשטחים בניוים, מתן מענה מוגבל בלבד בפני טילי נ"ט מדור ראשון (סאג'ר למשל), ומתן מענה חלקי (בהתאם לסוג השבש) בפני טילים מתקדמים. יתרונה הבולט של מערכת ההגנה קשה הוא יכולת מנעה פגיעה מכל סוג הרקיטות וטילי

9. ראו גם מאמרו המפורט של אל"ם (מייל') שאול נגר "מיגון אקטיבי לטנקים" בಗליון 3 של שוויין (ינוואר 1999).

10. הנזק הצבתי הנגרם כתוצאה מהפעלת מיגון אקטיבי קשה משנה בהתאם לסוג אמצעי הנגש. הדישה להזקה סבבתי מימיili הינה דרישת מבצעית מרוכזית במרבית צבאות המערב הונ

בשל הסכנה לכוחות שכנים והן בשל הרazon של פגוע במי שלא מעורב ביי בפרט במרקם של יי ורכות אירופיגי' בטיחות בניו.

11. הzbת יכולת ההתקמודות של מערכת ההגנה אקטיבית מול קליעים קינטיים בעדיפות נמוכה יותר מאשר מילוט וטיל נ"ט – היא הסיבה המרכזית לכך שמדינת ישראל מובילת בפיתוח מושגים חדשים כדוגמת פתרון היבשה בעינה – יי ורכות אירופיגי' בטיחות בניו.

12. במערכת האמריקאית הראשית שפותחה בשנים 2000–2004 הנקראת ADS (ADS) (באנגלית BAE) הושקו מאות מילוני דולרים. מערכת זו נקראה בתחילת דרכה AAAP ולאחר מכן FCS או FUTURE COMBAT SYSTEMS (FCS) או FUTURE FORCE.

ב-2008. בעיתותה המרכזיות של ARENA היא המכ"ם המותקן על צרייה (או על הרכ"ם) וגורם להגדלת צלליתו באופן משמעותי, והונק הסביבתי העצום שגורם המערכת סיבוב איזור הפגיעה באיים המותקrob.

גרמניה היא מדינה נוספת נספפת המשקיעה משאבים רבים בפיתוח מערכות הגנה אקטיבית. המערכת שפותחה שנים רבות על ידי חברת DE לא עברת עדין הוכחת היתכנותה נדרשת, ומאמינים רבים מושקעים בהשלה הפיתוח של מערכת נספפת בחברת RHEINMETAL (לשעבר IBD). לפי הערכת מפתחה תהיה מערכת זו מוכנה להציג יידויות תוך שניםים. יהודה של המערכת, לטענת מפתחה, הוא מחיר הנמוך ויכולתה להתמודד עם איוםים קיינטיים כמו גם עם מסענין צד. מומחים בתחום, המכירים את הטכנולוגיה בה משתמשת החברה, מעריכים שפוק רב ביכולת המימוש של כישוריים אלה כמו גם בלוחות הזמנים המוצגים על ידי החברה. בין המדינות הנוספות העוסקות בפיתוח אפשר לציין את צרפת, בריטניה, איטליה, דרום-אפריקה, שוודיה, אוקראינה ועוד.¹⁴

איור 5: המערכת של RHEINMETALL על גבי הרכ"ם השודי CV-120 לרכ"ם

זכתה חברת RAYTHEON. פיתוח המערכת החדשה (QUICK KILL) החל בשנת שבעה והוא צפוי להסתיים לכל המוקדם ב-2011. התקשות האמריקאית עוסקת בהרחבה הרבה בנושא שריון הרכ"ם בעיראק ובאפגניסטן ולהעכין מופעל על הצבא לבחור פתרון אקטיבי לטוויה הבינימים.

איור 3: הניסוי הראשון במערכת KILL-KILL (פברואר 2006). החץ האדום מצביע על היזרפייג'י המושמד. החץ הכחול מצביע על המטריסט

הצבא הרוסי היה הראשון שסיים פיתוח מערכת הגנה אקטיבית. הדור הראשון, סיים פיתוח כבר בשנת 1985 נקרא DROZD. המערכת הותקנה במספר מצומצם מאוד של טנקים אך ביצועה לא השיבו את רצון המשתמש והיא נזנחה.

שנתיים שנה מאוחר יותר הושלמה פיתוח המערכת השנייה ARENA, שעבירה ניסויים מוקפים ברוסיה ובמדינות נוספות במהלך תקופה קצרה, אך טרם הוחלט על הצעדיות בה. הפרויקט האחרון שבו משולבת ARENA הוא פרויקט הטנק הקוריאני החדש K2 שאמור להתחיל ניסויים מבצעיים במהלך

איור 4: ARENA על גבי טנק T-72. המכ"ם מסומן בחץ

14. כאמור זה בחרתי שלא להרחיב בהיבטים הטכנולוגיים של מערכות ההגנה האקטיבית בארץ ובעולם. זה נושא מורתך הרואיו למאמר נפרד.

מתנגדיה ההגנה האקטיבית מציענים שורה של סיבות, חלון טכני
מציעיות וחלון כלכליות, שלדעתם מצדיקות המתנה לפני קבלת החלטה
על ה策ידות במערכת זו. ראשית וראית לחניה עמוקה הסוגיות הטכניות
מציעיות העקריות:

■ **ב>Showcases:** מערכות הגנה אקטיבית מהדור הראשון לא ידעו להשמיד
חוורנים קינטיים. חלק מהמערכות הדור הראשון לא ידעו להטמוד
עם רקטות הנורות מטווח קרוב מאד וכולן מוגבל במספר האיים
שהן יכולות להשמיד סימולטנית. יחד עם זאת, בחינת ביצועי מערכת
הגנה אקטיבית מדור ראשון מול פיגועות הרק"ם במהלך מלחמת לבנון השנייה,
מלמדת כי מרבית הטנקים שנפצעו, אם לא כולם, לא היו נפגעים כלל
אם היו מצוידים במערכת הגנה אקטיבית מדור ראשון. לא דרוש להיות
אסטרטגי צבאי בכדי להבין את שיטות עובדה זו. לעומת זאת, מערכות הדור
הראשון לא היו מוכנות לפני שנה. הן מוכנות כיוון.

■ **בשלות המערכת:** על פי ניסיון העבר אנו יודעים כי מערכות טכנולוגיות
מתוחכמת מסווג זה זוקות לזמן הבשלה והתבגרות. לא הגענו למערכת
בקרט האש המתקדמת במרקבה 4 בן לילה. מערכת זו, המערכת
למובילים מסווג בעולם, פותחה על סמך הניסיון המבצעי והטכנולוגי
שנרכש בעשרות שנות שימוש במערכות בקרת האש במרקבה 1, 2 ו-3
לדורותיהם. יתרה מכך – לא היו מוגאים למערכת זו אילמלא היינו
מעvizים ומתקנים את מערכת הבק"ש האלקטרונית הראשונה במרקבה
1. על מפתחי הטנק, מפתחי המערכת והתשעה ללמידה מהניסוי. אין
דרך אחרת. מי שחוש שאפשר לדלג על מערכת מגון אקטיבית מהדור
הראשון, רק משומש שאינה בעליה ביצועים מושלמים, ולהגיע בעתיד
למערכות "מושלמות" יותר – טועה. הטעות אינה בכך שלא נגע
למערכות טובות יותר, אלא רק אם נתקין מערכות עכשו ומהן נלמד
ונשתרף.

■ **לחימה משולבת:** יש טענה הגורסת כי שימוש במערכת הגנה אקטיבית
יפגע בכוחות ח"ר הlohudsims לצד הטנקים. מآلוי מובן כי בתכנון
מערכת הגנה אקטיבית יש לκחת בחשבון מתאר קרב רב חיליל.
לא יעלה על הדעת כי כתוצאה ישירה מהגנה על צוות טנק אחד יפגע
צוות טנק אחר או לוחמי ח"ר הנמצאים בסביבה. מרבית מערכות ההגנה
האקטיבית המפותחות בעולט, ובפרט אלה המפותחות בארץ, מבאות
בחשבון את הלחימה המשולבת. כמקובל בהטמעת מערכות מסווג זה,
קרוב לוודאי כי טכניקות הלחימה המשולבת יעברו התאמאה לחימה
בסביבת מערכות הגנה אקטיבית.

■ **גילוי הטנק כתוצאה מקרינת מכ"ם:** קרינת המכ"ם אכן אפשר לגלוות
באמצעים מיחדים. יחד עם זאת, גילוי טנק אפשרי באמצעות **קיימים**
ופשוטים (גלווי אקוסטי, גלווי תרמי, גלווי קשר, גלווי תנעה ועוד)
בטוחנים העולים בהרבה על הטווחים האפשריים לגילוי המכ"ם.

■ **זוק מקירינה:** טענה על זוק מצטבר לצוות כתוצאה מהתקנת מכ"ם על
הטנק. המכ"ם המפותח בארץ עבר את כל הבדיקות הנדרשות והוא אינו
מסוכן לצוות הטנק או לכוחות שכנים.

גם בבחינות הנושא הכלכלי עליינו לשונות את דרך המחשבה האופיינית
ביבשה. הטנק המודרני הינו מערכת נשק משוכלת שאינה נופלת בחදשותה,
בטכנולוגיה שלה ובמערכותיה מדור מוטס קרב מודרני חדש למערכות הגנה.
לחזור לפיק איזה אחזו ממהיר מוטס קרב מודרני חדש למערכות הגנה.
מסתבר כי מדובר בכ-20 אחזושים (זה גם המספר בספינות קרב מודרניות).
לפי פרסומים זרים מחיר מרכיבה סימן 4 הוא כ-5 מיליון דולר. וכך מכך
כי כמיליון דולר ממחיר הטנק אמורים להיות מושקעים במיגון. גם לאחר
התקנת מערכת הגנה אקטיבית בנוסף לכל מערכות הגנה המתקדמות שכר
モתקנות במרקבה – יישאר עדין עודין הרבה מיליאון דולר... מערכת הגנה
אקטיבית היא מערכת יקרה – אך היא גם מערכת הכרחית להגנה על צוות
הטנק במתאר הקרב הצפויים לנו בעתיד.

היום הזה שולמית ספר-נבו

היום אני רוצה להתייחד עם זכרם של חללי ישראל,
היום הזה בנקודה עמי אני יושבת,
היום הזה שיך להם –
לכל אלה שבזכותם יש לנו מדינה
ובזכותם יש לנו ימין ויש לנו שמאן.

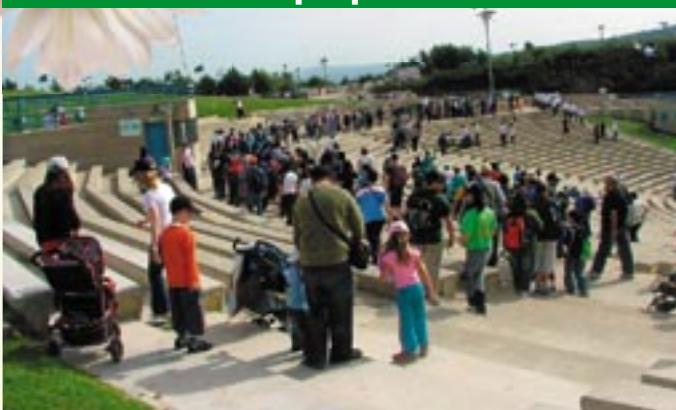
היום הזה אני מרכינה לב,
אני מניחה שושן,
אני קוראת עליהם ורוצה להזכיר אחים מהם –
חייבים אלמוניים שלי,
לא אף אחד אחר!
לא אף דבר אחר!
היום המקדש הזה –
כמו ששבת היא שבת
ויום חול הוא יום חול –
מקדש לזכרם:
"זכור עם ישראל את בניו ואת בנותיו"

כלם הם גם המשפחה שלי,
ועל מי שנלקח ממנה אני בוכה,
רוצה לחבר את האמהות ואת האבות
שאנו חייהם בבה.
היום אני רוצה לעשות לפחות לפחות את המעת שאפשר –
להתייחד ולהזכיר את זכרם,
"זכור ישראל ותברך בזרעו".

כָּרְאַבִּי הַכְּאַחֲרִים

על משקל והגדת לבניך... השניה – הינה משקלם של חברינו השריונאים מכל הדורות השריונאים ובעיקר מפקדים בדרגות שונות זהו הביטוי האמתי ל佗ות, לגווה של ההשתיכות למשפחה השרוון הענפה. בכולל השמות שעליו חוקקים שמותיהם של 4950 חללים, שוררים פרחים לזכרם.

עודה – השרוון בעקבות לחמים

העודה השנתית יוצאת לדרך

זו השנה ה-17 שבה מתקיים מפגש עותד "בעקבות לחמים". מסות פיפיה באוזן רוק ופורה, הליכה נעימה ורווית מורשת שריונית. הפעם צעדו כלפיהם איש בסיכון 40 שנה למלחמת השדים. חטיבות השרוון הסדירות פרשו נקודות הדרכה והסבירו וכל אחת מהן ספרה בצהורה מענית את מגורשתה ומעשי לוחמיה משנת הימים וכן מעט על מלחמת לבנון השנייה.

חג העצאות ה-59 למדינת ישראל

מאז שעשוינו של אתר "יד לשרוון" נפתחו לציבור הרחב לפני למעלה מ-25 שנים הקפידה עמותת "יד לשרוון" לפתחו את שעריו האתר ביום העצאות ללא תשלום לכל אזרח ישראל. גם השנה נפרשה תערוכה גודלה מאוד של חילות השדה. האתר יכול לבש תוג וכולנו קיבלו בזורעות פתחותות ובחו"ד רחב למעלה מ-10,000 איש שבאו להזכיר את חג העצאות. בתוך האתר התמוקם צוות שידור של ערוץ 1 שפרק לשידור 3 פעמיים, בשידור חי מתחם האתר. כתבי גלי צה"ל שידרו גם הם מתחם האתר, חילקו שבחים ל"יד לשרוון" על הארון, הסדר, המשמעת והחו"ן. עם ישראל שמה ביום זה.

מראה אופייני לביקור ביום העצמאות

תא"ל מיל' מושה ענבר, מנכ"ל העמותה

שנת עבודה ב"יד לשרוון" (החוופה את השנה הקלאסית) היא תמיד רצופת אירועים, רווחת פעילות, וגישה מאוד בעיסוקה, קפנית ביותר לאיכות הנדרשות שהיא מחזינה. בתכנית העבודה השנתית קיימים בין היתר שני מבקיצ' פעילות: אירופי האביב – הכוללים את העזה, מבצע פסה, يوم היזכרון, חג העצמות; ואירופי הסתיו הכוללים בדרך כלל את יום חיל השרוון ואת עצרת הזיכרון והגבורה החילית. מעבר למטרות הייחודיות של כל אירוע אלה שפורטו ויפורטו, הרי שכולם תרומים לשירות לאיכות הנחוצה הפעילה של חיל חיל השרוון, מחזקים את גאות החיל ומשפחת השרוון.

אתר פתוח בחול המועד פסח

זו השנה השישית בה מתקיים מבצע משותף של בנק הפועלים ו"יד לשרוון" בו מזמן עם ישראל לבקר "יד לשרוון" ללא תשלום. במהלך חול המועד התארחו באתר לעלה מ-18 אלף איש ובהם כל העדות, כל הקבוצות בחברה הישראלית, כל הגילאים וכמוון תיירים מהארץ ומהעולם. אתר צבעוני, שמח, ושוק חיים.

הקהל נוחר לאתר "יד לשרוון"

יום הזיכרון לחיל מערכות ישראל

יום הזיכרון לחיל מערכות ישראל מצוין בכלכל טקסים אשר הפכו את מעמד יום הזיכרון ב"יד לשרוון" לשמהו מאד رسمي ובסטנדרטים מאוד גבוהים.

- בערב יום הזיכרון מתקיים טקס לפתיחה יום הזיכרון בהשתתפות גוד שרין ובתי ספר ובמעמד מפקד הגדרו.
 - במעבר בין יום הזיכרון לתה העצמות מתקיים טקס בהשתתפות גוד שרין ועוד אלפיים בני נוער יהודי מהחול' לשחרור מצעד החיים בפולין.
 - הטקס הרשמי והרשמי מאד מתקיים ביום הזיכרון בשעה 11:00 כהוגם בכל הארץ ובמעמד מפקד רודע היבשה, י"ר עמותת "יד לשרוון" וקצין השריון הראשי.
- טקס זה כולל את כל המרכיבים הרשמיים ועוד תוספות קטנות, כמו: השתתפות של תלמידי בתים ספר, שיש בהן דבך מוגש נוסף לטקס. הכינר בחזית כותל השמות "ביד לשרוון" מוצפת באכפאים איש במעמד טקס זה.
- שתי קבוצות ראויות לציין מיוחד: האחת – בתים ספר רבים בהם על תלמידיהם ומורייהם לקחת חלק בטקס – וזה הנחלת המורשת הנפלאה ביוטו

העשים הולרים

- השפעות ללחוי

מלחמת יום ה-כיפורים

על צבא ארצות הברית

הקדומים צוין שהדוקטורינה של דפי היתה טקטית במהותה ולא טיפלה בהיבטים המערכתיים של הגנת אירופה. הפגם זה עורר ביקורת רבה מצד מומחים צבאיים ואזרחיים – ביקורת שברוכזה عمدة השאלה הבאה: גם אם נניחה שבכוחה של דוקטורינת ההגנה הפעילה לבulos את דיוויזיות הדרוג הראשון של ברית ורשותה, האם יהיה בכוחה לבulos גם את הדרגים העוקבים ולהחזיק מעמד עד שיינטו לזרה התגבורות המוצבות בעורפה של אירופה המערבית ובארה"ב?

תיאור.cn של הקושי לטפל בדרך התקפה העוקבים של ברית ורשות מסר גנרל סטארי בתום כהונתו כמפקד TRADOC ב-1981:

בשנים שלאחר מלחמת יום ה-כיפורים עבר צבא היבשה האמריקאי מהפכה של ממש, וללחוי קרבות השריון שנייה צה"ל באותה מלחמה הייתה השפעה רבה על עיצוב הדוקטורינה האמריקאית.

שאול ברונפלד *

חלק ב': גנרל סטארי והמהפכה המערכית

האלוף משה ("מוסה") פلد השפיע רבות על ידיו גנרל دون סטארי וסייע לו לעצב דוקטורינה מערכית חדשה. גירסה מעודכנת של דוקטורינת סטארי הビאה את הניצחון על עיראק ב-1991.

פרסום מדריך השדה החדש ב-1976 היה ציון דרך חשוב ברפורה שעבר צבא היבשה האמריקני מאז הקמת TRADOC שלוש שנים קודם לכן. בפרקים

* אמר זה מותבסט על עבודה גמר קיבל תואר שני בתוכנית ללימודי ביטחון באוניברסיטת תל-אביב, שהוגשה לד"ר שמעון נוה ולפרופסור יצחק בנישראל בנובמבר 2004. בשל קוצר הריעה לא ניתן כאן הפניות למקומות והמחבר ישmach להעיר לפנים את רשימת המקורות המלאה וכן את העבודה עצמה (SAM@TASE.CO.IL). המחבר מודה מאוד פרופסור מרטין זינרפלד, לאלא"ס (AMIL) יהודה גמן וסא"ל עדן הכת על העורחותיהם המועילות ועל תיקון טויות רבות.

המחבר מזמין לצין כי המדריכים והמעיריים אינם אחראים לטיעוות שנותרו. המחבר מעוניין ליצור קשר עם קציני צה"ל שנפגשו עם הקצינים האמריקאים (בארכות הברית ובישראל) ושיש להם חומר כתוב או זיכרונות לרלבנטים (טל' 03-6739801 או 03-5677409).

יאפשר לצבא להפעיל נשק גרעיני טקטי למטרות חסיבתו הרבה לבלימת ברית ורשה. בשל כך החrif הדרוש בדוקטורינה שתאפשר ל无数次 לגבור על הרבים ללא שימוש בנשק גרעיני.

התובנה השנייה הייתה כי לצבא אין תשובה של ממש למתќפה של ברית ורשה. אומנם הדוקטורינה של נאט"ו דיברה על בלימת מתќפה ועל יצאה למתќפת-נגד, אך דלות הכוחות הזמינים והאליזטים שהטילה ממשלה גרמניה הפכו את הדוקטורינה הזאת לבלי ישימה או בלשונו של סטארוי: "ליטורגיה".

התובנה השלישית שרכש סטארוי במהלך החיפושים אחרי תשובה הולמת לביעית ההגנה על אירופה נבעה מלימוד קרובות היסטוריים ובין שמהם עלה כי המעתים "התופסים יזמה" יכולים לגבור על הרבים.

חשוב לציין שכ התובנות האלה נוגעות לרמה המרכיבית והן באו נוספת על התובנות הטקטיות שהיו משותפות לדפיו ולסטארוי. יתר על כן, גם סטארוי היה עד לחוליות של הצבא בעידן שלאחר ויטנאם והיה שותף של אברמס בשיקומו של הצבא.

פתחת פולדת, רמת הגולן והמהפכה המרכזית

בראיון עימי סיפר סטארוי כי ב-10 בפברואר 1977 התרחש בפולדה אירוע שהשפיע עמוק על החשיבה המרכיבית שלו ועל קשריו עם צה"ל. פתחת פולדת נמצאת בחלק הצפוני של מה שהיה בעבר הגבול בין שתי גרמניות ונפתחה כאחד הזרים המרכזים למתќפה צפואה של ברית ורשה לכיוון המרכזים העירוניים והתעשייתיים של מערב גרמניה. אלף משה פלא, שעליו אמר סטארוי שהוא "מדריכי בביטחוןם הربים בישראל ואחד מחברי הקרובים ביותר", התארח באותו יום אצל סטארוי בפרנקפורט, והשניים עמדו לבקר בגורת גיס ובטמתן אימנוים של הצבא. לפני בוקר הדיווח של סטארוי שדיוויזיית שרין סובייטית שלמה נפרשה מול היחידות האמריקניות בפולדה ביל שائي חש בה. (בדיעבד התברר שהධיוויזיה נעה משך שלושה לילות ועברה מאות קילומטרים מבסיסה בדרזדן שבמזרח ועד לגובל בין שתי גרמניות תוך האפליה מוחלטת ובדמות אלחוט). עם קבלת הדיווח על גילוי הדיוויזיה הסובייטית זינק סטארוי לגובל (ופלד התלווה אליו) וניהל שם את המשבר, שהסתומים בסופו של דבר בשלום.

האירוע בפולדה הגבר מאד את רצונו של סטארוי להתמודד עם סוביית הגילוי והתקיפה של הדרגים העוקבים, וידיו פלד שנענו לבואשוב לישראל ולבחון את הסוגיה ברמת הגולן. סטארוי הגיע לישראל במאי 1977 וסייע שוב בגולן בלוחית פלד, איתן ואנשיהם. אלה שיחזוו לפניו בפירות רב מנוקדות התכפיתה השונות את הקרים בגולן. לדברי סטארוי:

"הם תיארו בפני את פרישת הכוחות הסובייטיים דרג אחר דרג אחר דרג. הם נפרשו בדיקוק לפי הדוקטורינה הסובייטית... הקשתי לדבריהם תוך שאני מטיל את תיאוריהם לשטח העומד בפני גיס 7 מפוגלבורג עד לטוריינגר ואלאד במצריה גרמניה תוך ביצוע התאמאה הנדרשת למזוג האויר, לראות, לתכיסית ולקיים הגובה בגרמניה".

גנרל סטארוי: המפקד השני של TRADOC וחבר קרוב של "טליק" ו"מוסה"

"בשנים 1974 ו-1975, בעת שכתבו את מדריך השדה החדש, לא הבנו כלל את בעית הדרג השני והשלישי. ידעו שזו בעיה עצומה ושיש צורך לטפל בה, אך לא איש מאיתנו לא היה מושג מה ניתן לעשות".

סטארוי סיפר כי הבעיה הפכה להיות מוחשית יותר עבורו כאשר קיבל את הפיקוד, בפברואר 1976, על גיס 7 המוצב בגרמניה וכשהחל לישם את הדוקטורינה הפעילה. המשימות הראשונות שבחן התמקד סטארוי היו פיתוח יכולת לעמוד בפני הדרג הראשון של ברית ורשה והטמעתה של דוקטורינה ההגנה הפעילה, ומשתמה ההכשרה הטקנית של הגיס להתמודד עם הדרג הראשון פנה סטארוי לעסוק בנושא המרכיבי הבלתי פטור: התמודדות עם שלושת הדרגים הנוספים שנפרשו מהגבול בין שתי גרמניות ועד רוסיה האירופית.

סטארוי מספר בויכונותו כי החל להתמודד עם הבעיה המרכיבית בעזרת תובנות שרכש ב-25 שנות שירות, וועל פייה הוא فعل קשיב את הפיקוד על מרכז השוריין בקייז 1973, לפני שפרצה מלחמת יום הכיפורים. המרכיבת המושגית של סטארוי הייתה אסטרטגית ו邏輯ית באופייה (בלי להטעית בערך המטען הטקטי שצבר במהלך שירותו), וזאת בשונה מדפיו, שמטענו הורכב בעיקר ממושגים טקטיים.

התובנה המרכזית הראשונה של סטארוי הייתה שאין סיכוי שהדרג המדייני

שבהזרמנות רבות הוא חלק שבחים להישגי זה"ל בפיתוחם ובהפעלתם של מזול"טים.

הטכנולוגיות החדשות היו אמורות לאפשר לנו כרבע עמוק נגד הדרגים העוקבים תוך סנכרון הפעולות מול הדרוג הראשוני. הטכנולוגיות החדשות היו תנאי הכרחי, אך לא מספיק: על השלב הטכנולוגי היה צורך להלביש בשדר תורתי וארגוני. בכך עסק סטארי במשך כל תקופה כהונתו, שהסתמימה בה קץ EXENDED 1981. הדוקטורינה המعتقدת שהגה סטארי זכתה לכמה שמות (BATTLE, DEEP BATTLE, BATTLE, DEEP BATTLE) ובאה לידי ביטוי בגרסת 1982 של מדריך השדה. הגורה המשוכנעת של הדוקטורינה כונתה AIRLAND BATTLE והוא הייתה הבסיס הריעוני לתכנון "סופה במדבר" ב-1991.

סטארי הסביר כי ביצוע התפיסה המعتقدת החדשת חיבר לבטל שני איסורים בעמدة המסורתית של נאט"ו: את האיסור לבצע מתקפת מען נגד כוחות ברית ורשה ואת האיסור לבצע מתקפת-נגד אל תוך השטחים של מורה גרמניה. ביטול שני האיסורים האלה אמרו היה לצור איריזדות שתறיע את המתוכננים הסובייטיים.

הכרה בכך נדרש לתקן את הדרגים העוקבים של ברית ורשה לא הייתה חדש, ובכל זאת לזכותו של סטארי נזקפת הלחיצות, שכן הוא לא המתין לפיתוח הטכנולוגיות הדורשות, אלא יزم את פיתוחן וגיבש שיטות להפעלתן יחד עם חיל האויר הטקטי. היוזמה הזאת היא ביטוי לאישתו היסטורית של סטארי, שראה בדוקטורינה גורם המשלב פיתוח אמל"ח עם הכשרה ועם ארגון הכוח והפעלתו.

מסקנות: סטארי ולחמי מלחמת יום הכיפורים

המקורות שהיו הבסיס למאמר זה מצבעים בבירור על הקשר העמוק שהיה לסטארי עם זה"ל ועם מפקדיו (בעיקר עם האלופים פلد וטול) ועל המידה הרבה שבה השפיעה עליו מלחמת יום הכיפורים בתפקידו השוני.

בתקופתו הראשונה ב-TRADOC היה סטארי שותף בכיר להפקת הלקחים הטקטיים והטכנולוגיים שפורטו לעיל. סטארי, שרירונו בהכשרתו, היה הקצין האמריקני הראשון שהגע לzech"ל אחרי מלחמת יום הכיפורים ובדק אישית מאות טנקים פגועים של שני הצדדים. הוא השתתף באופן פעיל בכתיבת מדריך השדה של 1976, ובפורט נוקס, שהיה תחת פיקודו, החלו ללמד את לחמי מלחמת יום הכיפורים כבר בסוף 1974.

מלחמת יום הכיפורים הייתה נקודת התייחסות חשובה ומשמעות לצבא היבשה האמריקני, שהתחבט בעיה של "מעטים מול רבים", ונitin להזות ביכולות את תרומתה לאישוש התפקידים של הרופוטורים. לעומת זאת, הדריך שבה השפיעה מלחמת יום הכיפורים על החשיבה המعتقدת של צבא ארה"ב אינה ברורה וישרה. מתחו הזיכרונות והראינותו של סטארי עולה שמלחמת יום הכיפורים השפיעה על חישבותו המعتقدת בשתי רמות:

הראשונה, והפחوت מרכבת מבניה קווניטיבית: מלחמת יום הכיפורים אושעה את הרעיון המعتقد שיזומה מוצלחת אפשררת למעטים לנצה, ושללא נסילות יזמה אין להם סיכוי לנצח. בתנאים ששררו במערב אירופה פירוש הדבר היה שאסור לנחות נאט"ו להסתפק ב"הגנה פעללה", גם אם

בזהירות אחרת אמר סטארי על השחוור שעריך עברו ברמת הגולן: "הבעיה המערכתי של הטיפול בדרגים העוקבים של ברית ורשה ח'יבת פתרון. הבעיה הומחשה באמצעות התיאור שנתנו הישראים לפרישה המדורה של הסורים ברמת הגולן ובאמצעות התבוננות בפני השטח ובכמה שלבי הקרב שם. פתרון מיידי – טכנולוגי ומצטי – לעובוד עם הישראלים על בתחום הטקטי עד מה בפנינו עבדה הרבה. התחלנו לעבוד עם הישראלים על אמצעים ליזיה מטרות ולרכישתן, שיאפשרו לכוח המגן להתבונן מאחוריו הגבעה", לאכן את הדרגים העוקבים ולכון את מוטסי חיל האויר לעברם כדי שיתקפו אותם. תוצאה אחת של היוזמה המשותפת הייתה השימוש שעשה זה"ל במזול"טים "סקאוט" ו"מסטיף" בפלישה לבנון ב-1982".

סטארי ראה במקפת-הנדג בוגלו שביצעה אוגדת פל מופת לניטילת יזמה שיכולה להטוט את הCPF לטבות המעטים. ישLOCOR שחשיבותה של ניטילת יזמה היא תובנה ותיקה של סטארי, ומתקפת-הנדג של אוגדת פל הייתה בעבורו הוכחה נוספת לתקופתה. סטארי הביע שוב ושוב את הערכתו הרבה בעבורו הוכחה נוספת ל"היכל התהילה" של מפקדי השריון שבפורט נוקס (לצדם של אברמס, פטון, רומל וטל).

ב-1 ביולי 1977 החליף סטארי את דפיו מפקד TRADOC, ונינתה לו אפשרות להתמודד עם הבעיה המרכזית, הבלתי פתורה, של תקיפת הדרגים העוקבים. התקיפה נועדה לעכב ולשבש את הנהלה המסודר ואת האפקטיביות של המתקפה הסובייטית ולספק את מרוחה הזמן הדרוש להנעת כוחות נאט"ו לאזרור הלחימה. תקיפת הדרגים העוקבים חייבה בראש ובראשונה כמה פריצות דרך טכנולוגיות שייספו למפקדי הגייסות האמריקניים מודיעין ומערכות לדרישת מטרות ולתקיפתן בטוחים של עד 300 קילומטרים. סטארי יزم תהליך של חיפוש טכנולוגיות אלה ומינה איש TRADOC בכיר, קולולן (דאז) FRANKS (FRED FRANKS), כדי סיירוק את המחקרים המתבצעים במקומות פרנסקס, בלהיוטו ובמוסדות המחבר של הוועות ושל התעשייה הבתוחנית. פרנסקס, בלהיוטו איש TRADOC, הבין היטב את הדוקטורינה ואת צרכי הטכנולוגיים, וכן גם הצליח לאטר כמה טכנולוגיות קריטיות.

גם בעניין הזה התייען סטארי עם זה"ל ואף טרח לציין כי הישראלים הסכימו עימיו בנוגע לצורך בחישונים שיאפשרו לאכן מטרות עמוקה. יתר על כן, הם הציגו את הפתרון שלהם: המזול"טים "סקאוט" ו"מסטיף". סטארי החמיא לצה"ל גם בעניין הזה ולעג לניסיון האמריקני הכספי לפתח מזול"טים. הוא סיפר כי המזול"ט האמריקני "אקליה" תוכנן באופן אומלל, ובסיומו של דבר הוא "נראה כמו B-52 ועליה כפול מהמפץ".

סטארי הסביר כי מדובר בשתי רמות שונות של מודיעין ושל רכישת מטרות. המזול"טים נועדו לטוחנים קרובים, יחסית ולשורת את ארטילריה ה-MLRS-ים ואת מסוקי התקיפה. במקביל היה צורך בחישונים ומערכות נשק לביצוע תקיפות עמוק. בראין עמי אמר סטארי כי הצורך באמצעי מודיעין ובחישונים באירופה הוא חריף יותר מאשר בגולן, שכן ערפל כבד הוא תופעה נפוצה באירופה. סביר להניח שהאמירה הזאת ביטהה את הטרואמה שחווה סטארי בפולדה בפברואר 1977 – טראומה שהמחישה את הסכנה הטמונה בהtagננות ייחוד שריון גדולות בחשכה והערפל. אין להתפלא אפוא

שהשלב הראשון של הרפורמה התקדם על ציר הזמן, כך הלהקה ונחלה השפעתם של לключи מלחמת יום הכיפורים על צבא הבישה האמריקני. אבל לאחר החלפת דפיו בסטاري הייתה למלחמת יום הכיפורים תרומה נוספת – מכיוון בלתי צפוי.

השלב השני של הרפורמה, עידן סטاري, היה של התבססות. העשייה התכליתית הרבה בעידן דפיו יצרה תשתיית ארגונית עם דוקטרינה טקטית, שאפשרה לעורר שאלות מערכתיות, שקדום לא העזו לשאול אותן. לדוקטרינה ההגנה הפעילה של דפיו ייחסו לא מעט חשיבות – חלקם חסרונות מודמים שהובקו לה על ידי מתגדי דפיו – אך היא הייתה הגורען של מהלך משולב, שאפשר לצבא לעשות ממנה ולבנות על מסלול הבראה.

סטاري, שפיקד על TRADOC לאחר דפיו והגה את התפיסה המרכזית הראשונה להגנת אירופה, היה ידיד מובהק של צה"ל ושל ראשי השרוין, האלופים פלד וטל. בזיכרונו הוא מיחס לדינום שם פלד ועם טל TFKID AIRLAND BATTLE. הדינום הalışה, שהתרכו בלחימה ברמת-הגולן, נתנו לסטاري השראה, שאותה תירגם לדוקטרינה לחימה מערכית לאירופה.

לסיום יש לציין את ההערכה הרבה שוחחו לצה"ל ולמקדיו הקצינים האמריקניים הרבים שלמדו את לключи מלחמת יום הכיפורים. צה"ל היה מקור השראה חשוב לצבא הבישה האמריקני בהמחישו שההטעים יכולים לנבור על הרבים. צה"ל גם אושש את טענותם של המפקדים האמריקנים כי הגורם האנושי הוא המפתח לניצחון.

המחמות שהריעפו האמריקנים על צה"ל מלוטת לדעתו בחוסר ביקורתית, הגיעו כמעט עד לאי-יעימות. אף שהמאמר לא בא לשפט את "נכונות" הפרשנות שננתנו האמריקנים למלחמת יום הכיפורים, הרי בולט בהן העדר ההתיחסות לנקודות כשל רבות של צה"ל שאינן בתחום הפעעה המודיענית.

אין זה סביר שחשוס הביקורות נבע מחוסר מקצועיות של הקצינים האמריקניים או משטייפת המוח שעשו להם חברי "טליק" ו"מוסה". סביר יותר להניח שחווסף הביקורות קשור לשימוש שנעשה במהלך מלחמת יום הכיפורים כדי לקדם את הרפורמה: ביקורת על צה"ל הייתה מקשה על המפקדים האמריקניים להשתמש בלקחי מלחמת יום הכיפורים כדי לקבל אישור ותקציבים לריבימים השונים של הרפורמה.

יתר על כן, תיאורי הלחימה והפרשנות של הקצינים האמריקניים הם כלליים מאוד ואינם מבחנים בין החזיות השונות ובין שלבי המערכת בכל חזית. גם את העבודה הזאת לא ניתן ליחס לחסור מקצועיות, אלא סביר יותר להניח שהתיאורים נועדו לשורת את הלקחים שלהם הם רצוי להבליט ושיקפו, למעשה, תפיסות מוקדמות שהתבססו על ניסיונות במלחמות העולם השנייה, במהלך מלחמת קוריאה ובמלחמות וייטנאם.

זו תהיה מוצלחת מאד. מתקפת-הנדג של אוגדת פלד ברמת-הגולן הייתה הדוגמה שבה השתמש סטاري, והוא חזר עליה בהזמנויות רבות. השניה מרכיבת הרבה יותר וענינה השפעתם של מלחמת יום הכיפורים ושל המפגשים והסירות עם מפקדי צה"ל על התפתחות החשיבה המרכזית של סטاري בעת כהונתו כמפקד גיס 7 ואחר כך כמפקד TRADOC. הבעה המרכזית שהיתה כרוכה בהגנה על אירופה קיבלה ממדים מאוד מוחשיים באירוע פתיחת פולדה בפברואר 1977, ובקבותיו ערך סטاري את הביקור החוזר בגולן במאי 1977. שיחזור הקרים של איתן ושל פלד הציתו במוחו של סטاري את רעיון "הקרב העמוק". סטاري חזר ומציר את ההשפעה הברוכה של השיחות ושל הדינום עם חבריו הישראלים שתרמו לרעיון "הקרב העמוק", גם אם בדרך שקרה לפני מלחמת יום הכיפורים, אך לפטרונה הגיע אחראי בעוזרת חבריו הישראלים.

עם זאת ניתן גם לבקר את הפרשנות של סטاري למלחמת יום הכיפורים, שכן זו של דפיו, אינה נקייה מבעיות: הוא הציב על מתקפת-הנדג של אוגדת פלד כמודת לתמונה מערכתי, אך התעלם מהתמונה המרכיע של חזית התעלה. יתר על כן, מתקפת-הנדג מהאגף, כפי שנעשה בגולן, הייתה לחם חוקן של הצבא הגרמני בשתי מלחמות העולם, וסטاري היה יכול למצוא דוגמאות רבות נוספות במהלך כזה.

סיכום

מלחמת יום הכיפורים השפיעה על הרפורמה בצבא האמריקני באופן שונה בשני השלבים של הרפורמה:

בשלב הראשון, עידן דפיו, ניתנה עדיפות עליונה להבראת הצבא, שהיא שרוי בஸבר עמוק בעקבות מלחמת וייטנאם, ושנאלץ להתמודד עם ביטול גיס החובה וצמצום היקפו.

התנהלות הרפורמטורים מצבעה שהם בחרו בשיטה שנייתן לכונתה "ריפוי בעיסוק", דהיינו הם בנו מחדש את הצבא סביב המשימה של הגנת מערב אירופה מפני שפעת הגיסות של ברית ורשה. הבנייה מחדש כללה ניסוח דוקטרינת לחימה חדשה ("הגנה פעילה") ומהפכה בשיטות האימון והחטיזות במערכות נשק עיקריות חדשות. באותו שלב השקיע הצבא רבות בלמידה לקחיה של מלחמת יום הכיפורים, בעיקר ברמה הטקטית, והשתמש בהם רבות על מנת לסייע תמכה ברפורמה – הן בתוך הצבא והן במשל ובគונגרס.

המשמעות הגדולה ביותר של מלחמת יום הכיפורים לא שיינו את תפיסות היסוד של הרפורמטורים (ארמס, דפיו וסטاري), שהתבססו על ניסיונות מלחמת העולם השנייה, אבל הלקחים האלה סייעו להם לשוקך רעיונות הרפורמה, שהוציאו נגזרים ממנהיגין הישראלי והגרמני. מטבע הדברים, ככל

המאמר מוקדש לזכרם של השרioniים סרן אבנור בן אליעזר, שנפל בציגות "בודפשט" במלחמת יום הכיפורים, ולאל"ם גיא יעקובזון, שהוביל את גוזו במתקפת הנגד בגולן באותה מלחמה ונפטר בשנת 1985.

לסל' הורבלישה - שר המלחמה הבריטי

הסחר החופשי, ומונה להיות המזכיר הפיננסי
במשרד האוצר. הורבלטשה היה חרוץ וחכם, אך
תכוונו עודרו טינה נדמו בקרב גורמים שמרוניים,
אשר ראוوه "אוטוסטיידר".

שר הפטרכורה

החל בשנת 1934 שירת הורב-בלישה בתפקיד שר התהכורה, בתקופה שבה עלה קרנה של התהכורה הממענית והיא הפכה נגישה להמוניים. הוא שכטב את חוקי התנועה והיה אחראי על היוב הנוגדים לעבור מבחן נהיגה לצורך קבלת רישיון ועל הצבת מסאות בלישה (רמזורים – שהציגו קרא להן על שמם); חידושים אלו הובילו לירידה מושגנית ובמסגרן האנווט הדברית.

שר המלחמה

לאחר שירות מוצלח במשרד התatsbyהורה, מונה הור-בלישה להיות שר המלחמה בשנת 1937 במשלו של נויל צ'مبرליין. היה זה מינוי שני במלחוקת. הור-בלישה החליף את אלפרד דאף קופר, שהיה פופולרי למדי. נשמעו גם טענות ששמרה בכירה כל-כך לא צריכה להימסר לנציג המפלגה הליברלית. גם מוצאו היהודי של הור-בלישה היה מקור לתסיסה אנטישמית נגד ברוב חברי המפלגה השמרנית. הוא סומן כמחודר-מלחמה ובולשביק, והופיע לחץ ובידי הדיווח מהתפקיד בהזדמנות הראשונה. גם בקרב חוגים שלא התנגדו לו בעוצמה כה רבה, נפוץ עבورو הכינוי "ח'ורב" (HOREB),رمز למוצאו היהודי (על שם הר חורב).

בלישה קיבל לידי מושד שהיה לזרע בקרוב הכוחות המזוינים מאז מלחמת העולם הראשונה (המשרד הבכיר היה משרד הח'י – האדמירליות). במשך שנים רבות רוחה הנחת היסוד במשרד המלחמה כי "לא צפואה מלחמה בעשור הקרוב" וועל כן אין צורך בצבא גדול וב奇特ש ציוד. לבליהה היה ברור כי המלחמה קרביה ויש לשנות לא רק את האסטרטניה של בריטניה. לדעתו בריטניה ת策טך צבא גדול שיילחם ביבשת אירופה לצדיה של צופת כנגד גורמיה, ויש לצריך בהתקאות. הדבר הצריך شيئاוים מפליגאים בבניין הכוח של

לסלוי הור בליש

אל"ם (מיל') בני מיכלסון

צ'זק לסל הורבלישה (LESLIE HORE BELISHA),
הברון הורבלישה הראשון (7 בספטמבר 1893 –
16 בפברואר 1957), היה חבר הפרלמנט בריטי ושר
בממשלה בריטניה, שנודע בשל תרומתו לתהוויה
והיותו קורבן. כל הנראה, של אנטישמיות.

শনাতি প্রাথমিক

בבחירה של שנת 1922 התמודד הורב-בליש מהטעם המפלגה הליברלית במחוז הבחירה בו נולד (דוונפורט) אך לא זכה ברוב הדורש. אולם בבחירות שנערכו בשנה שלאחר מכן (1923) זכה והופיע לחבר פרלמנט. הוא נודע כנואם מוכשר ונולח, זווה עם האופני הימני של מפלגתו, שתקף את תמיית המפלגה במשאלת הליבור. והוא הצטרך לסלר ג'ון סיימון בוגש "הLIBERAL NATIONAL'" (הLIBERAL NATIONAL') עם הקמת מושלת האיחוד בשנת 1931. לאחר הבחירות של שנת 1931 מונה הורב-בליש להיות שר זוטר בມועצה למסחר (אחת הוועדות של מועצת המלך). הוא נשא חבר בממשלה גם לאחר שהliberalists עזבו את הממשלה בשנת 1932 בשל מחלוקת בסוגיית

ראש הממשלה נויל צ'מברליין

בשל אנטישמיות. טענה נספת הייתה כי משפחת המלוכה לחצה על צ'מברליין לפניו בשל תמיכתו בעבר באדווארד השמיני במהלך הויתור על המלוכה, אולם טיעו זה לא מסביר מדוע מונה להור-බילשא תיק ההסברה ומדווע מונה לתפקיד מלחתילה.

לאחר הדחתו

הור-බילשא ניסה לשקם את הקיירה הפליטית שלו תחת שלטונו של וינסטון צ'רצ'יל, אך הוא נחמס על ידי שילוב של חוסר-הפשרנות שלו והדעות הקדומות של השמרנים. הוא פרש מה- LIBERAL NATIONALS בשנת 1942 והוא חבר פרלמנט עצמאי ('NATIONAL INDEPENDENT NATIONAL'). במשהה שהוקמה בשנת 1945 מונה למן קוצר להיות שר האוצר על הביטוח הלאומי. אולם בבחירות של שנת 1945 הובס ההור-බילשא בדוננפורט על ידי מייקל פוט. בלישה המרכזי למפלגה השמרנית ונבחר למוציאת העיר של סטמינסטר בלונדון משנת 1947. הוא ניסה להיבחר שוב במחוז הבחירה של דרום קובנטרי בשנת 1950, אך לא הצליח. בשנת 1954 הענק לו צ'רצ'יל תואר אצולה.

בפברואר 1957, במהלך סיור של משלחת פרלמנטרית לצרפת, התומטט בלישה במהלך שנסא בבית העירייה בריסס בשל דימום מוחי ומת לאחר מספר דקות. בלישה ולאשתו סיניה, שאוטה נשא בשנת 1944, לא היו ילדים, ועל כן תואר האצולה שלו חלף מן העולם.

יום זוכה פעללו של הור-බילשא בהערכה מחודשת על תורמתו להקמת הצבא הבריטי ערב מלחמת העולם השנייה ומורים כי הצדדים הדוטטיים שאוטם נקט היו מוחיibi המציגות ומלחמותו, הון בחביו הזרים (ובראש הממשלה צ'מברליין) והן בפיקוד הבכיר של הצבא, היו יותר ממוצדים ולא יותר אלא לתהות על הדבקות במטה, האמונה בצדקה דרכו ועקשנותו שעלהתו לו לבסוף בקיירה הפליטית, לנוכח המכשולים הרבים שהוצעו בדרכו.

בדברים ביניהם. השינויים שהנהיל בלישה הרטיחו את הממסד הצבאי, והזעם החליל גם לחילים בדרגות הנמוכות. בחודשים הראשונים של מלחמת העולם השנייה הורה בלישה לאסור על החיילים לשיר שיר לעג שמילוטיו הושרו לצלייל : "ONWARD, CHRISTIAN SOLDIERS"

Onward Christian Soldiers,
You have nought to fear.
Israel Hore-Belisha
Will lead you from the rear.
Clothed by Monty Burton,
Fed on Lyons pies;
Die for Jewish freedom
As a Briton always dies.

כבא בריטניה, בחלוקת תקציב הביטחון ובשינויים בתשתיות ובפקוד הבעל. הוא בקש את רשותו של צ'מברליין להנהי ג'וס חובה בראשית שנת 1938, אולם נעה בשיללה. צ'מברליין סירב להגדיל את הוצאות הביטחון וראה בהצעתו של בלישה התగות שעלולה להרייז את היטלר ונודת את רוח מדיניות הפיסנות שאotta הוביל. בלישה המשיך במאכיזו לשפר את הצבא והעלה את המשכורות ואת הפנסיה לאנשי הצבא, וכן יצר אפישוריות קידום לחילים בני המועד הנמוך, שקידום בדרך כלל נחסם בשל נסוטים בקרוב בני המועד הגבוי. הוא פעל לשיפור תנאי המגורים בקסטרקטים על ידי הוספה חדי מקלחת ומתקנים לפעלויות בשעות הפנאי. הוא גם אפשר לחילים נשואים לנורם עם משפחותיהם. כיווץ לבניין הכוח הוא העסיק את הוגה הדעות המפורסם בזיל הנרי לידל-הארט. בסופו של דבר, בתחלת שנת 1939, נשא להצוו המתמיד פרי ואושרה בקשתו להנהי ג'וס חובה כדי להתמודד עם האוים מצד גרמניה הנאצית. הייתה זו הפעם הראשונה בהיסטוריה של בריטניה שאושר ג'וס חובה בימי שלום.

בלישה שם לעצמו למטרה לגרום למודרניזציה של הכוחות המזוינים הבריטיים. הוא הנהיג תוכנית רב-שנתית חדשה שהחזיבה כיעד ראשון הקמת צבא של 32 דיויזיות (לעומת 16 שהיה עד אז) ואחר כך של 55 דיויזיות, כאשר בשלב א' חיל המשלוח המועד להילחם לצדיה של צרפת בבשת צבא מיד מ-5 ל-10 דיויזיות. יתרה מזאת, כל צבאות מלחמה (כל היחידות יהיו בעלות כליל רכב ויכולת נייד עצם) יציד בנסק חדש ובין השאר בתותחים-ידה 25 ליטראות - התותח היעיל ביותר במלחמות. הפיקוד הבריטי העליון צר האופקים לא יכול היה להסכים עם השינויים המפליגים וההור-බילשא נאלץ לפטור שלושה חברים במטה הכללי הבריטי כדי להחליפים באחריהם. גישתו גרמה לעוינות מוגנת מצד מפקדים ותיקים כדוגמת הרמטכ"ל ג'ון גורט וגנרל ג'ון דיל (שניים אלה סולקו מאוחר יותר על ידי צ'רצ'יל לאחר שהתמנה לראש ממשלה). הרמטכ"ל גורט אף סירב להיות אפשי בו הרמטכ"ל ושר המלחמה לא מצב בלתי אפשרי בו הרמטכ"ל ושר המלחמה לא

הרחנות

בינואר 1940 הודה ההור-බילשא ממשרד המלחמה במפתח. בלישה היה מסוכסך עם לורד גורט (שהימש כתע מפקד חיל המשלוח הבריטי בפרט), למרות שגורט היה חייב את המינוי לתפקיד לההור-බילשא. השניים איבדו את האמון זה זה, בשל מחולקות עמוקות על האסטרטגיה שיש לנוקט להגנת צרפת. ההור-බילשא גם איבד את הפופולריות שלו בקרב חברי קבינט המלחמה, בעיקר על רקע הדרישת התקציבים נוספים עבור הצבא ומחייבות גדולת הכוח מתחות וקולניות. ישיבותו של הקבינט הפסכו מתחות וקולניות, צ'מברליין החligt להציגו, ורצה למןותו לעמדת ראש משרד ההסברה, אך נסוג מרעיזו זה לאחר שאנשי משרד החוץ הביעו דאגה לכך שיוחידי חזיק במשרה זו. צ'מברליין הציג לבליה להיות נשיא לשכת המשחר, אך ההור-බילשא סירב ופרש מהמשהה.

בשל אופיינו הרגש של המחולקות והכרה בצדקת דרכו של שר המלחמה, תהו חברי פרלמנט ופרשניטים פוליטיים לפשר ההՃחה, והצהרתנו הדרשתית של ההור-බילשא במלמתו השaira אותן באפליה. דעה רוחות אחת הייתה כי הרפורמות הנעוות של ההור-බילשא נתקלו בתנגדות מצד אנשי הממשלה הצבאי, שכפו על ראש הממשלה את פיטוריו. טענה אחרת הייתה כי ההור-බילשא הודה

ליקוט ווערך – תא"ל (מיל') יצחק רובי סייע בהכנה – סמל היילו גולדו

אירוע בלתי נשכח. הוא מייצג את הישראלי היפה. היטיב לבטא זאת בספר האורחים אחד מאורחיו, מקהילת העוסקים הבינלאומית: "אתה ייבור מלחמה, כמובן, אבל אתה גם גיבור של שלום".

משה לוי (ראשון משמאל) וחברים ב"יד לשריון"

כנס גוזן 95

יוצאי גוזן 95 שלחמו במסגרת חטיבת הראל (חטיבת 10) במהלך ששת הימים והיה בין מלחורי ירושלים התכנכו בטלרין ביום 26 באפריל השנה, ציון 40 שנה למלחמת ששת הימים, ולרגל הוצאת הספר "סיפורו של גוזן הטנקים 95". בכנס ציון תא"ל (מיל') אורן בן-ארי, שהיה מפקד החטיבה במהלך המלחמה: "אתם יוכלים להתגאות במסימות שעמדתם בהן". למשפחות השכולות אמר: "אנו ממשיכים להיות חברים עם הנופלים שלנו. לא לנו חхиילים ולא לנו המפקדים ועלמות הדמויות של

תא"ל (מיל') אורן בן-ארי נושא את דברו

ביקור השר לענייני גמלאים מר רפי איתן

ב-12 בפברואר 2007 ביקר ב"יד לשריון" השר לענייני גמלאים, מר רפי איתן. ליוו אותו בביקורו י"ר העמותה אלף (מיל') חיים ארז וחברי הנהלה נוספים. במהלך הביקור התודע השר מהותה האתר "יד לשריון", היעדים המרכזים העומדים בפנוי ודגם מיוחד על מוזיאון הלוחם היהודי במהלך המלחמת העולמית השנייה, המציג אוכלוסייה מבוגרת, אשר השוב ביוטר לתייעוד את מורשתה בהקדם האפשרי. השר הביע את התרגשותו ואת הערכתו בספר האורחים: "התפעلت, חזרתי בזיכרונות לכל מלחמות ישראל, היסטוריה, טכנולוגיה, חוות אנושיות, דמויות מהעבר. כל אלו ישראלי הצעירה".

השר רפי איתן ב"יד לשריון"

ערב רעות עם ראל (מיל') אהוד ברק

תפיסת הביטחון של ישראל عمדה במרכזו הרצattoו המרתתקת של ראש הממשלה לשעבר, אהוד ברק (כיום שר הביטחון), בערב רעות שהתקיים ב"יד לשריון" ב-22 במרץ 2007. גם ללחמים ממלחמות לבנון השנייה לא נעדרו ממסקירה. תגوبת הקהל באה לביטוי בפרש השאלות שהופנו אליו.

ביקור משה לוי ב"יד לשריון"

משה לוי, סמל (מיל') ובעל עיטור הגבורה ממלחמות יום הכיפורים, ייד ותיק של עמותת "יד לשריון" ביקר במהלך פברואר ומאรส האחראונים בטלרין. הוא בא להביע תרומה להנצחת חללי השוריון ב"יד לשריון". לאחר בחינת מספר החלופות הוא בחר לתורם את עלות הפקט מוקד יום הכיפורים, הסמן לכוטל השמות. המוקד, שהינו תערוכה מסוגנת במבנה יי"וד, והוא אחד מן המוקדים הנציגות החשובות בחוץ מוזיאליות (OUTDOOR MUSEUM). החלטנו להקים מוקד על כל מלחמה. נלו אליו בני משפחה וידידים מקהילת העסקיים הבינלאומית אליה הוא קשור.

בימים החירון הכללי לחלי מערכות ישראל, הניח משה לוי, כמדי שנה, את הזור לבונד הגיבורים והנכים. בספר האורחים ביטאו מלוויו של משה לוי ב"יד לשריון" היא אהבתם אליו. ניכר כי עבור רבים וכוחתו של משה לוי ב"יד לשריון" היא

موقع ששת הימים

לקראת ערב יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל נפתחה ב"יד לשריון" תערוכה כתובה ומצולמת לקרהת מלאת 40 שנה למלחמת ששת הימים. התערוכה מתארת את הרקע למלחמה, את מהלכיה ואת היחידות והלוחמים שהביאו את הניצחון הגדול.

אחד מהלוחות הربים
שמהווים את תצוגת
מלחמת ששת הימים

ביקור ג'רלד זידאננה ברנטן מאנגליה

ב-19 במאדרס 2007 הגיעו לביקור מר ג'רלד ברנטן (חבר באגון קק"ל בריטניה UK-JNF) ורעייתו דיאנה. הוא התodium לחיל השריון ולפעילותה של עמותת "יד לשריון". ג'רלד, שהשתתף במסע הראל האחרון במאי-יוני אשתקה, מלוחה בחיל השריון, נקשר מאוד לחילילים בשטח, ובחר לתורם אוளרים לכל קציני חטיבה 188, אותן הוקרא על שירותם בכלול ועל חלוקם הפעיל במערכה בצפון, ובמלחמת לבנון השנייה בפרט. סמך ט' 188, הודה לו בשם החטיבה על תרומתו המיהודה. את רשמייו מה ביקור ביטא בדבריו בספר האורחים "... זו הזדמנות נפלאה לראות כיצד העם היהודי בכללו מוציאgal בטלרין. אנו מצדיעים לכל האנשים והנשים בצה"ל ובמיוחד רחש לבנו לחטיבה 188".

ג'רלד זידאננה ברנטן (משמאל), במרכז סא"ל צפairy סמח"ט 188 ומימין תא"ל (מיל') מנשה ענבר והמדריך שגב

אותם חברים שלנו שנפלו במהלך מלחמות של מדינת ישראל". דברו על מלחמת לבנון השנייה, ציינו: "יהודים מקרים כל הזמן... עד למצב שאנשים מפחדים ממה יהיה ומתארים לעצם מה יכול להיות. אני רוצה לומר לכם, שאנו כולם חיים להמשיך ולהיות ציוניים. ציון – מילה שלפני מלחמת יום היפורים ולאחריה לא הייתה hei מקובלת, אבל היום ודי אתם נדרשים להיות ציוניים ולהמשיך להעניק ערך זה של אופטimitiy ציונית לילדיים שלכם, לשכנים, וכל מי שאתם רואים, ותשמשיכו להיות ישראליים, וזה יפותר את הבעיה שלנו".

כבי דה, שהיא מפקד הגודוד במהלך מלחמת ששת הימים סיכם את דבריו במילים שכונו לעמota "יד לשריון": "לשرون יש בית, וזה הכל בעורתכם".

ביקורו חברי בית הנבחרים מצ'ילה

ב-27 במאי האחרון ערכו שלושה חברי הסנאט של צ'ילה, יחד עם חבר פרלמנט של צ'ילה ונשייא החקלאות היהודית בציג'לה ביקור באתר לטрон. הביקור כלל הסבר על האתר, הנחת זו לזכר הנופלים והסביר על מערכות ישראל תוך דגש על מלחמת יום היפורים. בסיום הביקור נערכ דיוון שהוא הוביל מנג'ל העמומה תא"ל (מיל') מנשה ענבר על נושא ההנצהה ושימור זכרם של הנופלים. חברי בית הנבחרים ציינו את רישוםם העומק מנושא ההנצהה והזיכרון, מהפן האנושי הרחב שצוין בכל אחד מערי התצוזה במקומות, ובvikor בדין שהחפתה בסיסים הבקרים.

שבועיים מאוחר יותר הוזמן לי לעורק ביקור בציג'לה ולשםוע שם במקומות ובBITS את התרומות. מעניין היה לשמע מהם את הלקחים והחוויות שאוותן לקחו מביקורים בארץ. נשיא מפלגת וס, המדולה במפגנות בתיהם הנבחנים שביקר בארץ, מסר בראיון ללויזיה כי אחד הנושאים המרשימים ביותר בביקורו בארץ היה הביקור באתר לטрон.

הנני מודה מאוד לתא"ל (מיל') מנשה ענבר על הזמן הסנתוריים וחברי הפרלמנט לביקור באתר לטון ועל הליווי והטיפול המועיל שלו בחו"ל הקבועה. ביקרו באתר "יד לשריון" בלטרון הוא חשוב. ההתייחסות ללחום, לאדם, ולהנצחה מעכימה את המימד האנושי, דבר המשאיר בלבות המבקרים רשים חזקים.

ברכה,
יוסי רגב, משרד החוץ

חברי בית הנבחרים מצ'ילה עם יוסי רגב (בעניבה) על רקע טנק המガח שלו שאיתו צלח ראשון את תעלת סואץ

ילדים בمستורו

יוםים לאחר יום השואה, ב-18 באפריל, התקיימים ב"יד לשריון" ערב הוקרה לילדיים במסטורו" מבלגיה. אלה הם ניצולי השואה,hosstoro' במהלך מלחמת העולם השנייה על ידי חסידי אומות עולם. האירוע התקיים בחסות שגרירותת בלגיה ובנוכחות שגרירית בישראל.

בראשית האירוע נערכו סיורים למשתתפים ולאחר מכן התקיימים ערבי מושג, שלל דברים שנשאו המכובדים ותוכנית אמנותית עשירה וnostalgia, בכל זה שנשוניים צופתים בלויי תמורה מרשים. אלוף (מיל') חיים ארוז נשא דברים נוגשים במהלך הערב. אלוף (מיל') חיים ארוז זיכה מיוחדת לילדיים במסטורו" בהיותו אחד מ"ילדיו טהרין", שהובילו במהלך מלחמת העולם השנייה, במסלול מיגען, מפולין דרך טהרין לישראל.

ביקור שגריר סרי לנקה

אל"ם (מיל') דב קל (שמע מימין) והארוחים מסרי פירס (G. L. FEIREIS) לינו אוטם חבר העמותה

אל"ם (mlin) דב קל ואנשים נוספים משגרירות סרי לנקה בישראל. השגריר הניח זר לרגלי כותל השמות, בשם שגרירות סרי לנקה.

ביקור י"ר קק"ל קנדה מרדיקסון

ביום הזיכרון הכללי לחילי מערכות ישראל (23 באפריל) ביקר ב"יד לשריון" י"ר קק"ל קנדה (CANADA) מרד דיקסון שבא בחברת רعيתו. ליווה אותו ב ביקורו י"ר קק"ל ישראלי, מרד אפי שטנצלר. הביקור נועד לחזק את הקשר שלנו עם קק"ל קנדה, ולבחון יעדים מושתפים לקידום ההנצחה והמורשת של חיל השריון בדגש על פיתוח פארק העצבות. מרד דיקסון מניח זר לרגלי כותל השמות.

ביקור סגן מפקד מז"י אלוף מאיר קלifi

ב-28 במרץ 2007 ביקר ב"יד לשוריון" סגן מפקד מז"י, אלוף מאיר קלifi. בפני אלף כלפי הוצאה תוכנית הפיתוח והתקנים ב"יד לשוריון". אלף כלפי ביקש ללמידה על תשתיות המגורים של חיליל יחידת ההסברה ב"יד לשוריון", על המשך תוכניות הפיתוח של "מורשת – קרית החינוך לערכים וטבח", ובucciיר על קידום בנייה לב הקריה, המיעוד להוות את בנין המנהלה המרכזית של, הגם שעדרו איינו מונע את פעילותה המרשימה של הקריה. אלף כלפי עם מנכ"ל העמותה התמקד עוד באנדרטאות שבפרק העוצבות ושמע סקירה על האנדראות תא"ל (מיל') מנשה ענבר שעוד יוצבו.

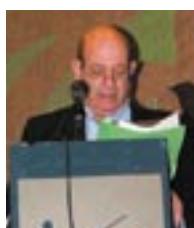
ביקור מפקד זרוע היבשה של צבא הודו

מפקד זרוע היבשה של הודי, הגנרל SINGH J. J. הפטיע ובא ל"יד לשוריון" לביקור ספונטני ב-7 במרץ 2007, במסגרת ביקורו אצל קצין השוריון הראשי תא"ל רודוי חולצין. אף שהביקור היה קצר, הוא הותיר רושם עז על האורה.

מפקד הארמיה של צבא הודו בתפקידו האחרון במלחמת העולם השנייה שבדרך. משמאל תא"ל חלוצי רודוי

ערב רעות - הקרנת הסרט ולפגגנג לץ בהנחתת ד"ר מוטי כפיר

ב-19 באפריל 2007 התקיימם ערב רעות מיוחד בミニון. הקרנת בכורה הסרט "מרגל השמנפניה", הלא הוא ולפגגנג לוץ (שם העברי אב גור-אריה) בימייו של נדב שרמן. את הערב יזם והנחה ד"ר כפיר, מי שנקט את ולפגגנג לוץ בראשית דרכו המודיענית במודס. הסרט מתמחה אחר התנהלותו חסרת המעיצורים של המרגל, אשר זכתה לאגדמציה במוסד, בדגש על ההשלכות המשפחתיות מנקודת מבטו של בניו, עודד גור-אריה, אשר אימנו והוא היו הנפגעים העיקריים.

לאחר הקרנת הסרט התקיימים פאנל דוברים, שכלל את בגין הסרט ובבעל תפקידים במוסד, שהארו נקדות באישיותו ובתנהלותו של המוסד בעניינו של מרגל השמנפניה.

פעילות אטגר של "אורגד יעדים" – זו פעילות הינה מונטלית לשירות צבאי עם תלמידי י"ב מרוחבי הארץ כחלק מההנוכחות החינוכית של משרד החינוך להכנה לצה"ל. בחודשים פברואר ומרץ ביקורו תלמידי תיכון מרוחבים, בית הספר זיו מירושלים, בית הספר מקיף ז' באר שבע, של "אורגד יעדים" וכפר הנוער קדמה מקדמתה.

יום בסימן שורשים של כיתות ז' בחטיבת קלמן הוד השרון – התקיים במחצית מאאי כחלק מההפעילות של הגב' נחמה בריל – פעילות אתגרית של"ח' והדריכה באטור וטקס אמאפיטאטנון, יחד עם ההורם שחצטרפו לאירוע בשלב ההדריכה באתר – 200 תלמידים ואלהם הצרפו הורייהם.

תיכון למדעים ואמנויות חדרה – קיים במחצית מאי אירען גדול באמפיתיאטרון לכבודם של בני ובנות מצوها בסימן יום ירושלים. אירען זה של מוסד יוניברסי זה הפך למסורת, המתקיימת מעלה מעשר שנים ברציפות ב"יד לשריון".

מנהל מרכז המבקרים הגב' אושורת שפירא ריכזה עבורנו את נתוני האירועים של מוסדות החינוך, כדי שמקיימת קשר עם הגורמים הפעילים בכל אירען חינוכי ומקדמת לא ליאוט פעילות החינוכיות וחברתיות רבות ו מגוונות ב"יד לשריון".

ערב יום הזיכרון

בערב יום הזיכרון וב考רו, התקיימו טקסי מרגשים מול כותל השמות. בערב התקיימים טקס צבאי של גודן 532 מול כותל השמות עם תלמידי בית הספר היסודי נעם מירושלים, וב考רו התקיימים טקס מקהלה ילדים על רקע כותל השמות בערב יום הזיכרון לחלי מערכות ישראל תשס"ז ממלכתית וצבאי בוגנחות הספר ש"ר מחולין השתלב בתוכנית האמנותית. בין הדוברים יר"ר העמוהה אלף (מייל) חיים ארזי, מפקד מז"י אלף בני גץ ואישים נוספים.

ערב יום העצמאות – מצעד החינוך

קבוצה ממתנדפי מצעד החינוך ב"יד לשריון"

טקס סיום מצעד החינוך התקיים במעמד נעילת יום הזיכרון הכללי לחלי מערכות ישראל ובפתחו של יום העצמאות. בני נוער מפנהה, קנדה, אוסטרליה וכן זילדנד סיימו בזאת מסע זהות יהודי ברוחבי העולם, בכלל זה במחנות ההשמדה בפולין. המשכת היהיתה מאוד מorghשת ו"התפוארה" של "יד לשריון" שמשה רקע מושלם לציון האירען.

מנהל מגבית האגודה למען החיל באנגליה

ביום העצמאות (24 באפריל) ביקר ב"יד לשריון" מר אפי הלרטיטיון, העומד בראש המגבית של האגודה למען החיל באנגליה. האתגר הנה גברים ונשים וטף והחצגות המריהיבות המיוודאות, שהובאו במיוחד לרוגל יום העצמאות, העיצמו את תחושת הגאווה, עמה יחוור מר אפי הלרטיטיון לאנגליה וימשיך לעסוק במלאת הקודש.

טקס הענקת מלגות נוטנס של JNF-UK

ב'6 בפברואר התקיימים הטקס השני (לשנת 2006) להענקת מלגות לחילيين מצטיינים בשריון על ידי קרן נוטנס של ידידינו היקרים מה-JNF-UK. הקשנר תא"ל רודוי חלוצי נשא דברים מחזקים בפני החילאים שמלאו את האולם, הגב' גיל סיל (יושבת במרכז) עם החילאים המציגים, מפקדים וחברי עמותת "יד לשריון" נשיאת JNF-UK הגב' גיל סיל ביטה את אהבתה במלחמות לבנון השנייה. והערכה לחילאים רוגשה בדבריה את המשתתפים. החילאים עתידיים למשם את המלגות במימון שתי שנות לימוד אקדמיות במסד מוכר בתחום הלימוד החדשניים, אשר הם מקווים כי יובילו לתחומי עיסוקם בעתיד.

קידום הפעילות החינוכית ב"יד לשריון"

• **צוות מנכ"ל משרד החינוך –** ביקר בסוף פברואר האחורי ללמידה על הפעולות החינוכית המתקיימת ב"יד לשריון", בדגש על פעילותיהם ום מגוונות, המתקיימות על פי דוב בMSG מה"ד שלח "יד לשריון", בניהול של דורון דביר.

תלמידי בית ספר מקיף ד' גנוזום – קיימו ב-3' בمارس טקס הענקת תעוזות זיהות, טקס מול כותל השמות והדריכה באתר. את האירוע קידמה הגב' מيري עמיר, המסייעת לנו רשות בגיס חברים לעמותת "יד לשריון".
קבוצה מתלמידות בית הספר מקיף ד' גן נחום

מרחב הגן היה מעוטר באינספור פריטים הקשורים לעולם היהודי ולאהבת הארץ. הסדר והኒקון ניכרו בכל. התיאשטי עם רחל, והבונת נקבעו סביבנו באהבה מוחמתה לב, וחל ספירה לי על ההצלחות של הילדות לקרה יום היזירון. במהלך השבוע שלפני הטקס היא מקיימת עם הבנות סיירה של מפגשים הכלולים הכנה ערבית ורגשית. ככל ק מההכנה הן מביעות את תחושותיהן בציור. הציורים מאוגדים לצור שיווג באהבה לעמותת "יד לשריון". החזאתיammachati את האלבום. רעה, שצורה ריגש אוטית במיוחד, ספירה כי ציירה פרחים על בעיות קטנות. האדמה למרגלות גבעות הפרחים היא שביל, עליו יכולם האנשים להתהלך מבללי פגוע בפרחים. זה פרפר עם עיניים" הצביעה על פרפר שחזר עם עיניים בולטות. "רציתי שהפרפר יעוף וימצא את אבא ואת אמא שלו", הסבירה. מוטיבים כמו לב, פרחים ופרפרים היו הדומיננטיים בציורי הילדים. הן ביטאו באמצעותם את אהבתם לחילים ואת משאת נשען לעולם שמה יותר.

בקשתית מוחלט, כי תספר לי על החיבור בין בין "יד לשריון". היא סקרה לי כי את ילדותה ונעוריה עשתה עם משפחתה בקהילת לבואוי' בברזיל. השכל לא פסח על משפחתה. שניים מודוויה נפלו במלחמת השחרור. היא גדלה בבית ציוני ולימים זכתה להלוות ארצה, להקים בית בישראל ולהציג משאת נפש – להיות אשת חינוך.

אהבת האדם ואהבת הארץ הינם אבני יסוד במשנתה החינוכית, ובחיילי' צה"ל היא מצאה את הדרך לישם שני ערכיהם אלה. הגן מאמץ זו השנה השביעית חיל'י'יחידת נ"מ, שביסיס האם שלה נמצא לא רחוק מכפר חב"ד. בכל ואש השנה, חנוכה ופורים מכנויות להם הילדות מכל טוב, והזמן זוכה לשיתופו פעולה מלא מצד הוריה. וחל פורסטת לפני אלבומים מעוטרים הנושאים את השם צה"ל, כשהם גודשים בצלומים של חיילים וחיליות עם בנות הגן, ושוררים בהם קלטי הגות ושרה. "האלבומים הם השיטה של אביבה המוכשרת והמקסימה", היא מցינה בפני בהערכה את אביבה צוברי, הסיעית המסורתית. כשנודע לה על "יד לשריון" ואופיו של הטקס הצבאי והכלכלי המתוקים בתהומו ביום הזיכרון הכללי, היבאה את בנות הגן. בו במקומות החליטה לשמר את החוויה הבלתי נשכחות לשנים.

בצאתி הגישה לי הדס, מבנות הגן, יצירה שתאותה הספיקה להזכיר בזמן ישיבתו ולמדת מעת על העשייה החינוכית המרשימה. "זה לחילים", אמרה בביישנות, בכוונה למעטפה בחולה שאותה יצרה מגליון צבעוני ועיטרה בפרחים.

הו דודית לכולן, כשבורו לי שזו תחילתה של ידידות מופלאה.

חול המועד פסח בטלרין

חול המועד פסח הוא הזדמנויות לקבוצות אוכלוסייה רבות בקר "יד לשריון" בטלרין, ולא רק ביום העדודה. אלפים פקדו את המקום ובהם משפחות על כל דורותיהם.

סתם יום של חול המועד פסח בטלרין

יום העצמאות

חנין אמצעי לחימה של מז"י, האטרקציה: מרכבה סימן 4 ליום אחד. נידת של העוזץ הראשון, בהנחייתה של אילנה ברקוביץ, שלילotta וסירה את היום המיחד בפריצות שידורים ישירים ביום המשדרים המיחדים.

אתר "יד לשריון" שוקק מבקרים הילד מלך על טנק מרכבה סימן 4

צעדת לטרון ה-17 בסימן 40 שנה למלחמת ששת הימים

בחול המועד פסח (5 באפריל 2007) התקיימה צעדת לטרון ה-17 בסימן 40 שנה למלחמת ששת הימים. המסלול הפעם היה בתוואי חדש מעניין וממנה. מזג האוויר הנוח עשה טוב לאלפי הצועדים. באתר "יד לשריון" חגגו מנקבים מברוקים ורימ, מראה מן הצעדה שנחנו מהאטור וממתתקני נופש. גם השנה הנהו המבקרים מחסותו של בנק הפעלים – קרן תד אריסון במסגרת האתרים שמוננו במחאלק ימי הפסח.

על אהבה שאינה תלואה בדבר – גן רחל כפר חב"ד

נתניה: דבורי בוגר

גם השנה הגיע "גן רחל" לטלרין לטקס יום הזיכרון הכללי, להללי מערכות ישראל. עברו "יד לשריון" יש רק "גן רחל" אחד – גנה של רחל לרר בכפר חב"ד. בנות הגן המתווקת הקיפו את הגנתה האהובה והמתינו לטקס שעמד להתחיל עוד רגע קט. ניכר היה כי הן באו מוכנות גושית ומעשית לטקס. הן המתינו בציפייה דרוכה לצפירה והיו קשיבותם במהלך הטקס הכללי, מרות המשמש היוקרת. בסיום הטקס התקרכו הילודות לכותל השמות, בעוד זרי הפרסים הטריים מונחים לזכר הנופלים במערכות ישראל. הן הדליקו נר נשמה ושינו משינויו לזכר הנופלים במערכות ישראל. דוד מזור-בוגלומוביץ זל. בני משפחות של חלל השמיון מכפר חב"ד, דוד מזור-בוגלומוביץ זל. בני משפחות שוכנות, שצפו בטקס שקיימו בנות הגן, התרגשו מאוד. "זו הנצחוה" קראו בתהרגשות וצימלו אותן.

אלבום הצלירום המקסים שאותו הפיקido הילודות לשמירת "יד לשריון" היה בדרך לאסף הגדי, שנערם במשך תריסר שנים באוצרות "יד לשריון", המופקד במרכזי מידיע לטרון. הבטתי באלבום הנושא את השם "ארץ ישראל שלנו" וגמרה ביה החלטה להכיר מקרוב את הגן המיחד הזה, שלא נעדר אף לא מטקס אחד של יום הזיכרון, בשתיים עשרה שונות "ידי לשריון".
קבוצת בנות עליזות קידמה את פני בכינתי דרך שער גן רחל בכפר חב"ד.

גנול ירדני תורם לשיתוף פעולה עם ישראל בנושא הצליפות

גנול מנוסור אבו-ראשד מנהל "Amman Center for Peace and Development" מציג בಗאווה תושמתת "ישראלית" בקבוץ שדה אליהו, המביאה מזל ושלום, במקומם "מזל רע".

ד"ר יוסי לשם, המנהל את המרכז הבינלאומי לחקר נידית החיפורים באתר "ד' לשרון" באלטרון, פוגש לראשונה את גנול מנוסור אבו-ראשד בשנת 2002, כשהשתקיים סיור מורשת משותף לקצינים בכירים ירדנים וקצינים בכירים ישראליים, באטרי הקרים על הגבול עם ירדן.

במסגרת הטיול, ארוח יוסי לשם את הקבוצה בתחנה לטיבוע ציפורים בקיבוץ כפר רופין, ובפרויקט השימוש בתנשומות כmdbirim ביולוגיים בחקלאות, בקיבוץ שדה אליהו. גנול מנוסר, שהיה בעבר ראש אמ"ן בירדן, התלהב מההיעון, והצטרך לפROYיקט שיזמו במשותף. גנול מנוסר מכחן ביום כי"ז הארגון "המרכז בעמאן לשיתוף שלום ופיתוח",

"Amman Center for Peace and Development" (ACPD) בשנת 4-1993 ריכז גנול מנוסר את לשכת התאום הירדנית, וביחד עם תא"ל ברוך שפיגל (עמיתו הישראלי), קידמו את הסכמי השלום בין ירדן וישראל, ששיאם היה בטקס חתימת חזה השלום (ראה צילום).

לפני כשנתיים שנתיים הקימו החקלאים הירדנים, במימון קהילת קליבלנד (באוהיו שבארצות הברית), תיבוטו קינון לתנשומות ובזימם בשדותיהם. זוג תנשומות מחסל אלפיים מרסומים בשנה, וכך ניתן להקטין באופן משמעותי את השימוש בחומר הדבירה, והציפוריים מהווות כדי לשיתוף פעולה אזורי. פרויקט חשבות יהודית כי במסורת המוסלמית תנשומות ("בומה" בעברית) מביאות מזל רע, וכן השתנותה גם הגישה לנושא זה, עם קידום המחקר.

1994: חתימה על הסכם השלום בין ישראל וירדן, על ידי הנשיא ביל קלינטון וראש הממשלה יצחק רבין. משמאל לימיין עומדים: גנול מנוסר אבו-ראשד, לימיינו עמיתו הישראלי, תא"ל ברוך שפיגל, הנשיא עזר ויצמן והמלך חוסיין.

דנורי בוגר

מלחמת ששת הימים - הוצאה לאור ספרים ישראליים שנכתבו מאז המלחמה

ספרים שנכתבו בשנים הראשונות לאחר המלחמה (כמו גם סרטים וחומרי הסברה) תיארו את עלילות הגבורה והישגי המלחמה. מוכרים לנו במיוחד ניצחון חיל האוויר לטב כחול, המוטבעים באוטיות מי. פרסומים מאוחרים יותר בחנו למדוד את המערכות השונות ואת השלכות המלחמה, מפרשנטיביה היסטורית וחברה יותר. נוצר מעין קונסנסוס של הימנעות מליפול בפה ה"אופוריה", שרים וראו בה את הגורם ל"מחדר" במלחמה יום הכיפורים, והכתיבה פונתה לכיוונים נושאים יותר בתחום המורשת והמחקר הצבאיים והמדיניים, מבל' לנוכח את פן הנזחה של הנופלים.

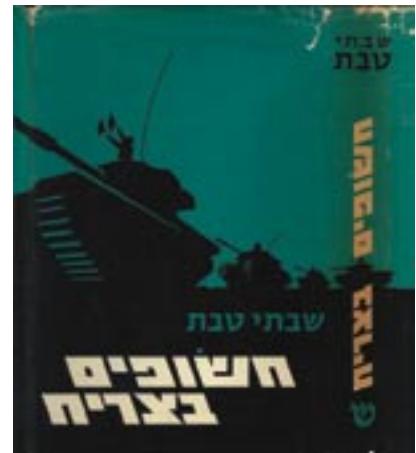
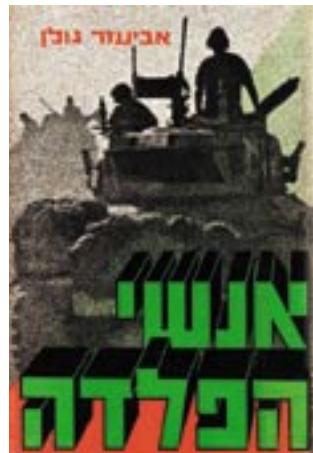
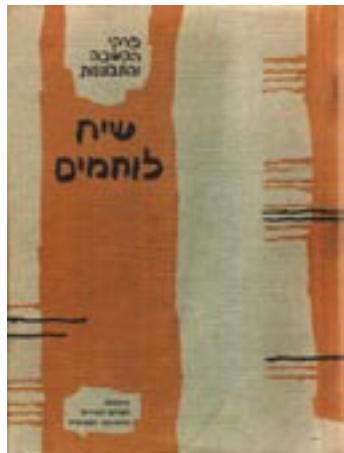
"חטופים בצריח" מאת שבתי טבת – נושא הדגל של השירון במלחמות ששת הימים

קטעה באחת את מפעל חייו בתחום המדעים, ומשה חביב ז"ל שהמלחמות קטעה באיבאה את הקריירה המשפטית המזהירה שלו, שנפלו כגיבורים בקרבות העזים שהתחוללו בקרבות קלה וזרועה ברמת הגולן. הם הווירו מאחוריהם משפחות וחוברים רבים המוקירים את זכרם, ודורות של לוחמי שריון הלומדים את מעשיהם ושותפים להקומות.

חדשניים ספריים לאחר המלחמה פרסם שמואל שבג את ספרו סדיין אדום – מלחמת ששת הימים ותויאור מפורט של מהלכי המלחמה בכל החזיות ובסינויו הוא מעלה מספר תהיות שעוזן בתוקף גם ביוםינו. זמן לא רב אחר כך יצא לאור ספרים נוספים על המלחמה, מהם שנותנו בטוטלי ליחסות שריון נספות. באפריל 1969 יצא לאור ספרו של אביעזר גולן "אנשי הפלדה", המתביא את סיפורה של חטיבת 45 (כינום 188). סגנון אמנים איינו סיפורי ככל שבתי טבת, אך הוא מהווה מסמך היסטורי חשוב בניסיונו להביע את קורותיה של החטיבה במהלך המלחמה. סמן להופעת "חטופים בצריח" הפיע הספר "שיה לחמים" שהוא אוסף של לוחמים בני קיבוצים, המביעים בלשון ישירה ונוקבת את עזועם ותסכולם ומסרבים לקדש את המלחמה בדם חבריהם לשחק. הם מבקרים את אובדן החיים ואובדן התמימות של התרבות הישראלית לאחר המלחמה, וויצרים עולם שבו שלוטים המונחים "קובש ונכבש", "מצפון", "מוסר" ו"חלום לשלאום". אסופה זו היא אחת הסנוניות, שבירה על המחלוקת הצבאית, העומדת בעינה עד עצם היום הזה.

לימים הלבכו ורבו על מדפי הספרים, בתטי המפקדים והלוחמים וכן בספריות ובמרכזי הנצחה, ספרי יהדות – אגדות חטויות וגדודים – המבאים את מורשתם והנצחת הנופלים, חלק מהתפיסה המורשתית-הנצחתית (ראו בביבליוגרפיה חלנית במדור מרכז מידע לטרון).

בפרק נסটלגי עם חתימת העשור הרביעי מאז מלחמת ששת הימים, בוחרים רבים להתרפק ודוקא על הספר "חטופים בצריח" של שבתי טבת, שיצא לאור במהלך הראותו הראשונה בפברואר 1968. הספר, שם אם בהתקינות מהצד מחברו בהקדמה לספרו, שם דגש על מהלכי אוגדת האלוף טל, וודש על חטיבת 7 בפיקודו של שמואל גורודיש, בקרובות בפתחת רפיה, ומיחוץ פרק נפרד לערוכה ברמת הגולן בקרבות קלה וזרועה. הוא בניו כרומן מלחמה משובח, המביא את הפן האנושי לזרת המלחמה, ומעורר בקורא פטרוטיזם וגאווה. הקשר לשמות ולאירועים שואף לדיקק מרבי, מתוקן כוונה ליצור מסמך היסטורי שיישמש לדורות. הוא מנסה לדודת לבכלי נשענת של הדמויות ונוגע בחיי היומיום של גיבוריו הרבים, שלכל אחד מהם נסיבות חיים שלו שהביאוו לדודה הקרב. כרמו אף מוקדם, מופיעות הדמויות בשמותיהן המקוריים, היכן שמתוחווים לקורא בשלב מסוים כי צלחו את שיקולי הצנורה, משום שנפלו בשדה הקרב. לעומת זאת, מופיעות רק בשמותיהם הפרטיים דמיוניים המפקדים והלוחמים שיישדו את המלחמה, גם אם יצאו הבלתיים ומייסרים. כמו נבואה המגשימה את עצמה, יצא שמען של הדמויות בעשרות שחלפו מזמן המלחמה, כמו האלוף ישראל טל (טליק), שבתי טבת מתארו באחת האפיזודות מלטר טנק שלל במהלך הקרב, כשהוא מנסה לעמוד על טנק המערכת המוביל של צה"ל – המרכבה. דמות מופת נוספת היא אביגדור קהלני, שהחימתו הנזעת וסיפורו היחילתו מן הטנק הבוער, כשבוורו מדלול מעליו נוכח השთאותם של חבריו לקרב, כמו מקדים את המערה המפוארת שנכונה לו למפקד גדור בעמק הכא במלחמות יום הכיפורים. וויסי ב.لال הוא יוסי בן-חנן, שלא אמר דבר להישג החטיבה עד שהשתכנע בימי הטעלה ולילימים התמנה לקצין השריון הראשי ולאלוף בצה"ל. עוד בספר על הד"ר רפאל מוקדי ז"ל, שהמלחמה

מלחמת ששת הימים; קתדרת מפקדים וחוקרים, סיכום סמינר "סוגיות בביטחון ישראל", 1996

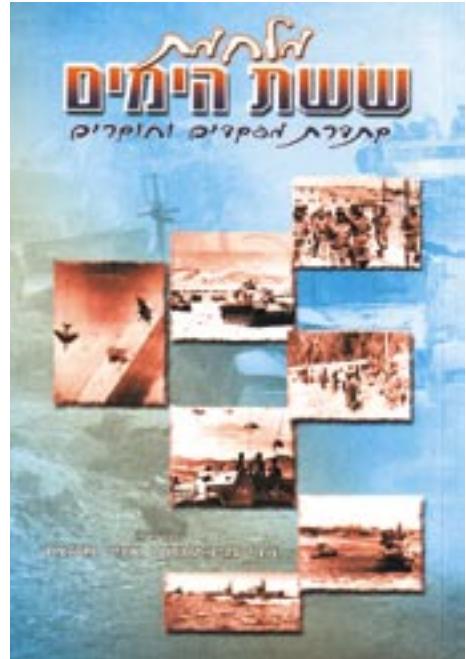
בעריכת בני מילסן (עורך אחראי) ואפי מלצר, העמותה הישראלית להיסטוריה צבאית שליד אוניברסיטת תל אביב והעמותה לחקר כוח המגן על שם ישראל גלי, אפי מלצר בעמ', [2005] 320 ע'.

כשלושים שנה לאחר מלחמת ששת הימים התקיימים סמינר בנושא מלחמת ששת הימים, ביוזמתו של העמותה הישראלית להיסטוריה צבאית והעמותה לחקר כוח המגן, כפי שהובא מפי מפקדים בכירים במהלך המלחמה, מודיענים והיסטוריונים. ההרצאות מהסמינר קובצו לאסופה בת שבעה שערם, המכסה את ההיסטוריה של המלחמה: ההיסטוריה המדינית והבינלאומית, מלחמי המלחמה, תוצאותיה, לkill ו להשכלה בرمות הפיקוד השונות במהלך היבשה, האוויר והים, ובקשרים מודיעיניים ולוגיסטיים.

continuation של השער החותם את האסופה, "תורת הביטחון ואמנות המלחמה", מסכם למעשה והשלכותיה של ההיסטוריה והדינומים של השעריים והධינאים, בהבאו מפרשנטיביה היסטורית את לkill והשלכותיה של המלחמה בהיבטים המדיניים והצבאיים ובתורת הביטחון.

"המחקר הצבאי המعمיק טרם החל", מצרים העורכים בהקדמה בספר, וזאת בשל מגבלת חוק הארכונים, המאפשר את העיון במסמכים הסודיים רק חמישים שנה לאחר מועד התחרוחיות. לשם כך חברו שתי עמנותות היסטוריונים ליצור המפגש עם הדוברים הרבים, מי כבעל ניסיון, ומיבטל ידע מחקרי או מעורבות מדינית. בעריכת שניים אשר ימי העיון לשבעת השעריים הושלים במידת האפשר פסיפס מלחמת ששת הימים. עורכי הספר מאמנים כי סמינר זה קדם באופן משמעותי את חקר מלחמת ששת הימים ומחקרים המלחמה בכלל.

לעזרת הקורא מפתח שמות, מקומות וענינים, ומפתח קיזוריים וראשי תיבות שמומלץ לצلم ולשמור לעת צורך.

גדוד "שלח"; מורשת 1967-2007

מפיקות הילה לוקסנבורג ושני רוסמן, הוצאה הגדוד, 2007, 84 ע' [פורמט חוברת]

גדוד שלח הוקם בשנת 1961. הגדוד בחר למקד את מושתו מלחמת ששת הימים ועד היום. ראשיתו כגדוד טנק 13-AMX. עם הקמת חטיבת 401 בשנת 1966 הцентр אליה הגדוד בפיקודו של נתקה ניר, אך נתקה ניר נשלח להקים גדוד סנטוריונים ואחרון פלד (פלדה) מונה להקים את הגדוד, גדור פטוניים. במלחמת ששת הימים נקרא פלדה לפיקד על מודוד מילואים ואורי בר-און שימש בעת ובונה אחת כמח"ט החטיבה וכמג"ד. 46. במלחמות החטיבת הצנחנים 35 בפיקודו של פול באוגדו של ישראל טל (טליק). הגדוד לחם בזירות סיני בפתחת רפיח בקרבות נועזים.

לאחר מלחמת ששת הימים הוקם הגדוד כגדוד סייר על ידי אריה קרן ונפה לתפקידו הוקם בתעלת סואץ. בהמשך לחם הגדוד במהלך מלחמת ההתשה, במצואו כראמה ובאזור סיני. בשיר "אחוי הצעיר יהודה" סופר אחד מנוור לאחיו, יהודה ויינר זל', שהוא תותחן טנק בגדור, שנפל בתקרית בתעלת סואץ בספטמבר 1968. במלחמות יום הכיפורים לחם הגדוד לאורך תעלת סואץ בפיקודו של דוד שובל. הגדוד נחל הצלחה רבה בבלימה הכוחות המצריים והדיפתם. בדצמבר 1999 הובאו לקבורה שני חללי הגדוד מלחמות יום הכיפורים, נדי מרכדי זל' וליאון כהן זל', לאחר שרידי גופותיהם אותרו בדיניות של סיני בעומק של כ-4 מטר מתחת לפני השטח. במלחמות שלום הגליל לחם הגדוד בפיקודו של צביקה פריד בצייר לחימה קשים ובתק הכפרים, תוך היתקלויות ומאגרים מצד הסורים והמחבלים.

בכל שנות קיומו היה הגדוד כוח לוחם, והפעילות האחראית שבה לחם הייתה באירועי "גאות ושפלה" בספטמבר 2000 ובתעסוקה מבצעית שוטפת.

הגדוד שהוקם כגדוד סייר עם טנק מגה, זכה להיבחר כגדוד המרכיב סימן 4. הגדוד הוכיה את עצמו ככשיר להוביל עם טנק חדש זה בפעילות מבצעית ובאים מתקדמים, שהכנינו אותו לקראת המערה במהלך מלחמת לבנון השנייה ביולי 2006, שנintel בה חילק. ידוע סיירו של "כוח בניה" בפיקודו של סרן בניה ריין, שחילץ צוותים רבים במהלך הקרבות, ובמשימת חילוץ ב-12 באוגוסט נפצע הכוח מטיל נ"ט וארבעת אנשי צוותו נהרגו. הכוח עטור בצל"ש מטעם אלף פיקוד המרכז.

חלק נכבד בספר מוקדש לזכרם של 77 נופלי הגדוד מיום הקמתו ועד היום. יהיו זכרם ברוך! הספר חולק במסגרת ערב מורשת שקיים הגדוד בゲעתו ב-10 במאי 2007. המג"ד משנת 2005 ועד היום, סא"ל אלעד רצאבי, הקדים מידע לטrown ווותק של הספר ובו כתוב: "מורשת גדור 46 היא חלק ממורשתו של צה"ל כולם, מהם אנו שואבים את זכות קיומנו בהווה ובעתיד".

סיפורו של גודוד הטנקים 95; תולדות גודוד 95 מהקמתו ב-1960 ועד לפירוקו ב-1988

בעריכת יעקב מורג, עמותת גודוד 95, 2007, עמ' 171 [פורמט אלבומי]

חנן בר-און, שפעל בתושייה ובأומץ בשדה הקרב, קיבל את צל"ש הרמטכ"ל על מעשה זה. כך נכבה גבעת המבתר ומכוון הכנעה נפלה גם הגבעה הצרפתית בידי כוחותינו.

הגדוד השתתף בכיבוש רמאללה ובהמשך חכר לכוחות הצנחנים בקרב על אוגוסטה ויקטוריה, איטור, מוזיאון רוקפלר והעיר העתיקה. בהמתינו לאישור מפקד פיקוד המרכז להיכנס לעיר העתיקה, אמר מה"ט הצנחנים מוטה גור למג"דים בחטיבתו בין היתר "הטנקים של איתן מתקדמים משמאלי, הם יכנסו לשער האריות. לנו! לנו! אל השער! מסדר הסיום יהיה על רחבת הבית" (עמ' 47). הטנקיסטים שלא היו עדין להתרגשות שאזהה בצתרים בគות המשיכו בתנועתם, וכך מצוטט מפי סמ"ר איציק זיסמן, שהוביל עם הטנק שלו את הצנחנים עד שער האריות: "שמעתי את שדר 'כל ישאל' רפהל אמר מודיע' הר' הבית בידינו. הייתה זו הפעם הראשונה שידעתי איפה אני נמצא, ואני לא מתחמי לומר שכוכבי. היהנו בטנק אחד בלבד, כל הטנקיסטים, ובכינו כמו ילדי קטנים" (עמ' 49). הדיעת נפוצה בקרב חיליל הגדור וההתרגשות הייתה רבה, כל פלוגה היכן שנמצאה.

הגדור המשיך בכיבוש חברון ויריחו וחיפה על חבלני מחלקת ההנדסה בפיקוץ גשרי אלבני, מנדסה וعبدאללה שעל הירדן. הגדור המשיך לרמת הגולן תוך שהוא מפנה מוקשים בצירים וועלס בפעולות הנגנה וטיהור. במהלך מלחמת ההתשה פעל הגדור בתעסוקה מבצעית בבקעה ובסיני. בשנת 1972 הועבר גודוד 95 לחטיבה 4, שעברה הסבה מלחטיבת ח"ר לחטיבה מモונכת. החטיבה התברכה בגדור בעקבות הישגים וניסיון רב. במהלך יום הcipirosים לחם הגדור ברמת הגולן במעלה גמלא, ציר הנפט, חושניה ובמצבים בקו הגובל כדי להפרות על האוודה. המג"ד יעקב נויפל נפל בקרב במוצב 110. לאחר מלחמת יום הcipirosים החזב הגדור בסיני עד לנסיגת כוחותינו ממש. מאוקטובר 1974 ועד פירוקו היה הגדור בתפקידים מבצעיים ובאומנות, וייעדו היה לשמש כוח שריון בכוננות לעת צורך.

ב-28 שנה קומו איבד הגדור 17 לוחמים, המונצחים בפרק "דף חללים" החתום את הספר. ספר זה הינו מ庫ר חשוב לתיאור הקרב על הדר לירושלים במהלך מלחמת ששת הימים, מעבר למטרתו המוצהרת להנציח את מורשתו של גודוד 95.

"אפשר לומר שחתטיבת זה או אחרית נלחמה על ירושלים. לי אין ספק ש'הראל' הכרעה את הקרב על ירושלים וגודוד 95 הוביל אותו. ואם אתם צנעים מדי', אז דעו שיש לכם חלק גדול באיחוד ירושלים". מדברי תא"ל (מיל') אורו' בר-ארי, מפקד חטיבת הראל במהלך מלחמת ששת הימים, בפתח הספר (עמ' 7). ספרים רבים נקרים בהערכתה רבה יותר, כאשר לומדים על תהליך הולדתם. כזה הוא ספר גודוד 95 של חטיבת הראל, שהושק באירוע מרוש שחתטיבת כ"ד לשرين" ב-26 באפריל 2007. אנשי הגדור, שהוקם בשירון בשנת 1960 בגדוד מילאים ופורק בשנת 1988, הם אנשים מגובשים שאינם חדים לטפה

כבר 47 שנה את מורות הגדור ולהנציח את הנופלים בשווותיהם וברבות ובוניבוות החיים. תחילתו של הגדור באוירור התהילה של חיל השריון שלאחר מבחן חדש. הייתה זו החטיבה הראשונה בצח"ל שהושבה מלחטיבת ח"ר מילאים לחטיבת מילואנית בפיקודו של אל"ם יהודה ואלך. בראשית הקמתו נמננו על מפקדי הפלוגות והגדוד שריוןאים שהוכיחו את עצםם במערכות קדש, ואנש שריון שרכשו ניסיון קרבי רב.

מפקד הגדור הראשון היה משה בר-כוכבא (בריל). לאחריו לפי הסדר פיקדו קלמן מגן, מוטקה ציפור, צביקה דהב, יעקב ניפלד, משה הדרי, איזיק ויינשטיין, רואון שגיא, דוד ארמן ואחד לבנה.

קורותיו המופלאים של הגדור במסגרת חטיבת 10 – הראל במהלך מלחמת ששת הימים מתוארים בספר בהרבה. אורו' בר-ארי התמנה ימים ספורים קודם לכך למפקד החטיבה, ומפקדה הקודם מנחם (מנדי) מרון התמנה לקצין השריון הראשי בתקופת המלחמה. צביקה דהב היה מפקד הגדור במהלך המלחמה. הגדור פרץ קדימה תחת פני הפגזות ירדניות בלילה פושקות. עמידתו מנעה הוגעת התגבורת הירדנית מرمאללה לירושלים. הגדור כבש את תל אל-בעל (גבעת שאול) על מערכ מוצביו, מוצבי הראדאר, מוצב בידו, עבר אל-יעזיז וחרב לאזהה ותל א-זירה. ופינה ציר תנועה. כשלגוגותיו חזרו לגדרים נוספים של החטיבה כבש את הקרים נבי סමואל ובית חניא ובמהשך הת לחבר עם כוחות בירושלים הצפוני.

בגבעת המבתר התרחש אחד הקרבות ההירויים ביותר. בעיצומו של הקרב נקרה פלוגת החרמ"ש של הגדור לתروس דם, בעקבות קראת רופא הגדור, גלל ריבוי הנפצעים. הוחל"מים הסתרו בשורה והלוחמים הושיטו זרועותיהם. כך ניצלו חיים של לוחמים ובאים (עמ' 41). רופא הגדור, ד"ר

בעקבות פניות קוראי המדור למרכז שריון בבקשת רכש את הספרים, הנתקרים/mdor זה, אפשר להפנות בבקשת לכותבת המדור בדוא"ל INFO@YADLASHIRYON.COM, בפקס: 9255186-08 וטלפון: 9784304-08.
לידיעתכם: בכל הפרטומים הנתקרים/mdor זה אפשר לעיין בחדר העין של מרכז מידע לטרון – ספריה צבאית שריון, הממוקם במוועדי השראיון בבניין המשטרה ב"ד לשرين" שבטרון.

דבורי בורגר

הarteries הנבחרים ממדורatri שרוון באינטראנט עד היום. arterias נבחרו לפי אמות מידת של מקצועיות, עדכניות, היקף ומישק

אתר הגבורה - גיבורי ישראל לדורותיהם

www.gvura.org

לקראת יום הזיכרון הכללי לחללי מלחמות ישראל ויום העצמאות תשס"ז נפתח באינטראנו אtor הגבורה. האTOR הוא פרי יוזמה ומומחה למערכות מידע. האTOR עדין בחיתוליו. עד שתושלם המלאכה מספקים הקישורים הרבים וופעילות של עופר דורומי, מומחה למערכות מידע.

השאילות, מלהנותו או הצל שעוזן. בשיחת קיימתי עם עופר על האתר, הוא ציין כי הוא מאמין שאת הערך המוסף ישיג על ידי הבאת הספרים שמאחורי הקולעמים, גם בהקשר לגיבורים פחות מוכרים לציבור בישראל וגם בתיאורו מפורט של סיפוריו הגבורה ומhalt בפירות ובדיקת המרבי. לפי התשובות עד כה הוא מニア שגען במשחו שהיה חסר.

הברית. הבודחרים באתר זה לאטר הבית יכולו להזין ענייהם במידע אקטואלי ו שימושי לצד סיפוריו הגבורה.

בשים 40 שנה למלחמת ששת הימים - אתר גבעת התהומות

www.givathatachmosht.org.il

אנו מודים לך על הביקור

www.lib.ac.il

זה אתר הספרייה הווירטואלית של מט"ח (המרכז לטכנולוגיה חינוכית). קחל הידע שלו הם תלמידים, אך הוא משרת גם את הקhal הרחב. חיפוש ממוקד בנושא מלחמת ששת הימים מביא אותנו לפריטים חשובים העוסקים במצוות השונות של המלחמה ובהיבטים המרוכזים. מומלץ ביותר מамרו של ד"ר מאיר פעיל "מלחמות ישראל: מלחמת ששת הימים", הלכו מ"אישים ונעשה בישראל: ספר הזבל", בעריכת שרה אהרון ומאיר אהרון (מיקסם, 1998), הסוקר בהרחבה את המערה על ירושלים, ובכלל זה השינוי במהלך מלחמה.

www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/History/67_War.html

האנציקלופדיה הירוטואלית של ארגון AICE (The American Israeli Cooperative Enterprise) מביאה ערך מעניין מאוד. מילים רבות בטקסט מהוות קישור לערכאים ולמסמכים, לצורך הרחבה (יתרונות ברור של האנציקלופדיות הירוטואליות בכללן, החוסכות את הדפסות המציגות לעין ערך" באנציקלופדיות המודפסות). האתר נכתב על ידי מנכ"ל הארגון, ד"ר מיטשל באード.

אתר נושא - www.sixdaywar.co.uk

אחתור אנגלי, שמקימיו, הבאים מסוגי רקו' שוניים, הם בעלי עניין מסוותם בנושא מלחמת ששת הימים. אפשר לבחור בפרק הסוקר בהרחבה את מהלכי המלחמה (Comprehensive), או בתמצית האירופאים (Concise). פן מעוניין מציג פרק הציגות, המביא רשותם של תמלילים שנארמו מפני מדינאים, מפקדים ואנצחים התקשורות לפני המלחמה, במהלךה ומיד לאחריה. בצד החזותי יש היזע גדול של צילומים, מפות, סרטוני וידאו וקריקטורות תעולתיות.
כל מנوع חיפוש מותאם של google.
אנולית

ובו הערך/מילת המפתח באנגלית "Six Day War" פופולרי מאוד ב-Web. חיסכו זמן חיפוש: קבלו המלצה לעורך אנציקלופדי חשוב ולעתור שנוסאו (כשمو) הוא מלחמת ששת הימים

פיפ לחיפוש כללי בנושא שריון באונטראטו

ביבליון באנטרון

מרכז המידע בטלרוי

דנורי בוגר

40 שנות ספר למלחמת ששת הימים

מוגשת בזאת ביבליוגרפיה נבחרת, מגדפי מידע לטורן, של ספרים וחוברות שפורסמו במהלך ארבעים השנים שחלפו מאז מלחמת ששת הימים. הרשימה ערכאה בסדר א"ב של שמות הכותרים (מודשיים)

השערון במלחמת ששת הימים

- ◀ אגף חיל השריון, מפקדת גייסות השריון, 1969 [57 עם', צילומים ומפות]
- ◀ צור מ', עורך וגרואן, מלקט, אגף חיל השריון בסייעת ששת הימים, מפקדת החטיבה, (1967) [48 עם', צילומים ופורטרטים של הנופלים]
- ◀ גולן אביעזר, אנשי הפלדה, אוטפז 1969 [317 עם', צילומים]
- ◀ שורר ערן, דרך המתלה, מסדה, 1967 [134 עם', צילומים]
- ◀ החוד המרכז; העוצבה במלחמת ששת הימים, הוצאה העוצבה, 1967 [ללא עימוד, צילומים רבים]
- ◀ ארנון אברם, גיל ניסים ומוסע עוזה, עורכים, החטיבה במלחמת ששת הימים, הוצאה החטיבה, (1967) [ללא עימוד, צילומים רבים]
- ◀ הריאוני מאיר (ו אחרים), החטיבה שלנו במלחמת ששת הימים, משרד הביטחון – ההוצאה לאור, (1967) [112 עם', צילומים ומפות]
- ◀ אלדד, הראל במלחמת ששת הימים, (חטיבת הראל, 1967) [חויבת, צילומים רבים]
- ◀ חטיבת במערכה, מפקדת החטיבה / חינוך, (1968) [15 עם', צילומים ומפות]
- ◀ דריה יעקב, חטיבת בשறון; עוצבה משוריינת בקרב, דפוס מוזס, 1967 תשכ"ח [47 עם', צילומים] – חט' 421
- ◀ טבת שבתי, חשופים בצריה, שוקן, 1968 [307 עם', צילומים ומפות]
- ◀ מאור מיכה, ערוץ, יחידת ההנדסה חטיבת הראל 1967; 35 שנה, חט' 10 הראל, חיל ההנדסה, 2002 [32 עם', צילומים רבים]
- ◀ ברעם אמרציה, ברק אסא ומנדל שלום, עורכים, סיירת השריון; פרשת לחימתה של סиירת השריון אשר פרצה, שפה בצייר הצפוני עד הגעה לתעללה ופרשת גבורתם ומותם של אלו שלא הגיעו להגעה, 5 ביולי 1967, בהוצאה חברות נשק – חבירי קיבוץ כפר מנחם, 1969 [119 עם', איורים ופורטרטים]
- ◀ ברקאי מרדכי, קרבות באום-כתף, קצין חינוך ראש ומשרד הביטחון – ההוצאה לאור / ספרית תרמיל; 47 / סיפורים קרבות, 1968 [106 עם']
- ◀ ארד יוסף, ערוץ, ששת הימים של עוצבת ברק, בסיווע קצין חינוך ראש, 1968 [ללא עימוד, צילומים רבים]
- ◀ תמונות מסייר מפקדים; באזרוי הקרבות של החטיבה, הוצאה החטיבה, 1967 [ללא עימוד, כולל צילומים]

המערכת על ירושלים

- ◀ נרקיס עוזי, אחת ירושלים, עם עובד, תשל"ה [270 עם']
- ◀ נתן משה, המלחמה על ירושלים, אוטפז, 1968 [351 עם', מפות]
- ◀ גור מרדיCI, הר הבית בידינו; מדווח מה"ט הצנחנים מوطה גור, מערוכות, תשל"ד 1973, [367 עם', איורים וצלומים]
- ◀ בנימין עוזי, ירושלים; עיר לא חומה, שוקן תשל"ג [294 עם']
- ◀ לנדאנו אלי, ירושלים לנצח; מלחמת הצנחנים לשחרור עיר דוד, אוטפז, 1967 [171 עם', צילומים ומפות]
- ◀ גור מרדיCI, ירושלים של צנחנים; החטיבה במלחמת ששת הימים, מפקדת החטיבה, (1967) [ללא עימוד, צילומים רבים]
- ◀ בלום יוסי, כש��אים לצנחנים, מערוכות, 1972 [224 עם']
- ◀ אור משה (ו אחרים), ערוץ, פיקוד המרכז מלחמת ששת הימים, פיקוד המרכז, 1968 [אלבום, לא מעומד, צילומים רבים]
- ◀ גרא גרשון, ערוץ, שחזור ירושלים ואיזודה; המערכת לשחרור ירושלים, סיפורת של שלוש חטיבות, ספרי צבר, 1969 [אלבום, לא עימוד, צילומים רבים]
- ◀ הראל ישראלי וגור מרדיCI, עורכים, שער הארים; הקרב על ירושלים בחווית הצנחנים, מערוכות, 1972 [237 עם', צילומים, נספח: מפת ירושלים – ג' 71, 66, 28]

מרכז המידע בטלרו

מהלכי המלחמה בסיני, ברמת הגולן ובגדירות נוספות

- פז אורי, אטאלס מלחתת ששת הימים; בתוספת תצלומים מפגן הניצחון של חיל האויר וסוגי נשק שנלקחו שלו, רמדור, 1967 [40 עם', מפות וצילומים]
- ענץ זאב ואלקוני יוסף, עורכים, המלחמה; תשכ"ז 1967, ספרית מערב, 1967 [אלבום, לא מעומד, צילומים רבים]
- מייזל מותי, המערה על הגולן יוני 1967, מערוכות, 2001 (740 עם', צילומים)
- זמורה אורה ובען רפאל, עורכים, הניצחון; מלחמת ששת הימים תשכ"ז 1967, א. לוי-אפשטיין, (1967) [167 עם', צילומים ומפות]
- נאור מרדכי וענץ זאב, מלקטים, ימי יונן; תיאורים מן המלחמה 1967, מערוכות, 1967 [262 עם', איורים]
- רוזן שלמה, ימי מערכת, מרץ 1967 [32 עם', צילומים רבים]
- מאג אהרון, מהר גריים עד הר חרמון, פיקוד צפון, 1967 [לא עימוד, איורים רבים של שמואל כץ]
- ארבל נתלי, מלחמה וניצחון, מזרחי, 1967 [215 עם', צילומים ומפות]
- פנקס דני, עורך, מלחמת ארבעת הימים, מפקדת פיקוד דרום, (1968) [אלבום, לא עימוד, כולל צילומים]
- אשכול יוסף, עורך, מלחמת ששת הימים, מטבח, קצין חינוך ראשי ומשרד הביטחון – ההוצאה לאור, 1967 [168 עם', צילומים ומפות]
- מלחמות ששת הימים, ממח"ש – חינוך – הספרה, 1997 [85 עם', צילומים ומפות]
- המариי יחזקאל, שני עברי הרמה, א. לוי-אפשטיין, 1970 [223 עם', צילומים ומפות]
- נתיבי קרבות ששת הימים; מפות לסיוורי מפקדים, מה"ד/תו"ל, 1969 [34 עם', רובו מפות] – שמור
- שגב שמואל, סדי אדום; מלחמת ששת הימים, טברסקי, 1967 [272 עם', איורים, קריקטורות וצילומים]
- דני – אל"ם, שמוליק – אל"ם וברנע יורם, מחברים, צנחנים מסיני עד גולן, החטיבה, 1970 [חוברת, לא עימוד, צילומים ומפות]
- גלווע משה א., שש שנים שש ימים; מקורותיה וקורותיה של מלחמת ששת הימים, עם עובד, 1969 [295 עם', איורים וצילומים]
- גולן אביעור, שש ימי תהילה; מלחמת 1967, דקל, 1967 [327 עם', צילומים ומפות]
- בר-און מרדכי, עורך ושות נtan, כותב, שש ימים 5.6.1967 צבא הגנה לישראל, משרד הביטחון – ההוצאה לאור, 1968 [אלבום, 239 עם', צילומים, מפות ותרשימים]

הזירה המדינית, הבטחונית והבינלאומית

- צ'זנו ריצ'ارد, קלין אדוורד וליטל רוברט, אילו נצחח ישראל; סיפור, ספרית מערב, 1969 [222 עם']
- ברזזר מיכאל, החודש הארוך ביחס; 12 במאי – 10 יוני, א. לוי-אפשטיין, (1968) [290 עם', צילומים]
- נקידימון שלמה, לקרה שעת האפס; הדרמה שקדמה למלחמת ששת הימים, רמדור, 1968 [279 עם', צילומים]
- מיכלסון בני ומלצר אפי, עורכים, מלחמת ששת הימים; סיכום סמינר "סוגיות בביטחון ישראל", העמותה הישראלית להיסטוריה צבאית, 1996 [320 עם', צילומים ומפות]
- דין משה, מפה חדשה יחסים אחרים, ספרית מערב ושקמונה, 1969 [196 עם', צילומים]
- دونובן רוברט י., שש ימים ביוני; ישראל נלחמת על קיומה, אחיםאף, 1967 [176 עם', צילומים ומפות] + באנגלית
- ארון מיכאל, שש ימים של מלחמה; המערכת שינתה את פני המזרח התיכון, כנות זמורה בינתן וביר, 2004 [539 עם', צילומים ומפות]
- Barker, A. J., *Six Day war*, Ballantine Books / Ballantine's illustrated history; 27, 1974 [161 עם', צילומים ומפות]
- Marshal S. L. A., *Swift sword: The historical record of Israel's victory*, June, 1967, American Heritage Publishing, 1967 [144 עם', צילומים]
- Churchill Winston S. & Churchill Randolph S., *The Six Day war*, Heinemann, 1967 [250 עם'] + בעברית

מרכז המידע בלטרון

מול האויב ובעיני

- צחquist שמשון, בעני העربים; מלחמת ששת הימים ולאחריה, מערכות, 1969 [253 עם', צילומים]
- קם א., חוסין פותח במלחמה; מלחמת ששת הימים בעני הירדנים, מערכות, 1974 [312 עם', מפות]
- הרכבי יהושפט, ללח העربים מתבוסטם; קובץ תרגומים ערבית, עם עובד / ספרית אופקים, 1969 [269 עם']
- קישון אפרים, סליחה שנייצחנו; הסיפור הסאטירי המלא של מלחמת ששת הימים בכתב ובচিত্র, ספרית ערבית, 1967 [לא עימוד, איורים וקריקטורות רבים] + אנגלית
- פקודות מבצע ירדנית להריסט ישובים ישראליים ולהרגת יושביהם, מפקחת חיל האויר / מודיעין, 1967 [לא עימוד, מרשימים]
- פקודות מבצע מצוריות לתקיפת ישראל, מפקחת חיל האויר / מודיעין, 1967 [לא עימוד, מושגים ומפות]
- David and Goliath; Egyptian version, Zahal Information Office, 1967
- Zmora Ohad, ed., Israel must be annihilated; A selection of cartoons from the Arab press, Zahal Information Office, 1967
- Levi Eliyahu S., ed., This was Goliath; acts and figures on Arab military strength in the Six Day War, Zahal Information Office, 1967 [ומפות]

בראייה אישית

- גמזו יוסי, בש Achri המלחמה; סיפורים באבק שירים באש, זיכרונות, מערכות, 1967 [139 עם', צילומים]
- לבני דן, מאיר גורפונקל שלמה, עורך, רישומים מלחמת ששת הימים, רנסנס, 1968 [אוגדן – 12 רישומים]

גבורה

- המשים ואחד הצל"שים; סיפוריהם של החיילים שצינו לשבח על ידי הרמטכ"ל על מעשי גבורה במלחמות ששת הימים, מטכ"ל וקצין חינוך ורashi, (1967) [188 עם', צילומים]
- פרשיות גבורה; מלחמת ששת הימים, מטכ"ל וקצין חינוך ורashi, (1967) [אוגדן א + ב, צילומים ומפות]

עוד במרם"ד

- הפקות הנצחה בספרים ובסרטים לנופלים במלחמות ששת הימים
- מאמרי בכבי עת
- מפות ומורשי קרב
- חוור פדגוגי רב (מעובד לעררכי שייעור, להרצאות ולהפעלות)
- חדש: ערכה של קצין חינוך ונוער רashi: 40 שנה לאיחוד ירושלים ולמלחמות ששת הימים.

בין הסרטים

- הקרב על רפיח ואל-עריש
- השרון במלחמות ששת הימים; גזרת סייני ורמת הגולן
- כיבוש ירושלים
- נאמו ראל יצחק רבין; לאחר מלחמת ששת הימים
- סירות הטעה הכללי; 1967
- שנת הימים בירושלים, מפקדי השרון ועוד.

קטלוג הסרטים של מרם"ד לטרון / חיל השרון:

הופקה סיטוטית קטלוג הסרטים של מרכז המידע המונה לעמלה מ-1100 כותרים בנושאי מורשת שרין, טכנולוגיות שרין, לוחמת שרין, אירועי חיל השרון ועמותת "יד לשרין", הנצחת גבורה הנופלים בשרון ומורשתם, מפקדי השרון ועוד.

מרטודען

דיעzon לסלגי החינוך ב"יד לשרין". יכול לסייע ולענין את העוסקים בתחום ההדרכה והחינוך

נספח לתורמת מקורות מידע ופרטי אוסף של מפקדים ולוחמים בסיני וככל גוזה למשמרתו במרקז מידע מידע לטרון המרכז את אוצרות השרון

המשיכו להירדם למפעל התיעוד של חיל השרון!

טלפון: 4/3024378-08, נקס: 9255186 info@yadlashiryon.com

13-14 בנובמבר 2007 – כנס ב"יד לשריון" בלטרון הכרעה בלוחמת היבשה – צה"ל לאחר מלחמת לבנון השנייה

בימים 13-14 בנובמבר יתקיים ב"יד לשריון" בלטרון כנס מקצועי, שבו יוצגו לקח הלחמה וכיווני התפתחות לעתיד בלוחמת היבשה, בתאריו לחימה שונות, מול אויב הפועל בטכניות של גירה, בסביבת לחימה רווית אוכלוסייה בלתי לוחמת.

הכנס מארגן על ידי:

◆ עמותת "יד לשריון" בלטרון.

◆ מפקדת זרוע היבשה של צה"ל.

Joint Force Command - US Army ◆

השתתפות לפי הזמינות בלבד

יד לשריון, טל': 9255268-08, פקס': 9255186-08

בימים 13-15 בנובמבר, בצד כנס ווים לאחריה, תתקיים גם תערוכת אמצעים של יצירנים ומפעלי התעשייה הביטחונית בארץ ושל חברות העוסקות בתחום הביטחון.

התערוכה באחריות חברת סיגמא-טים בע"מ

טל': 6489338, פקס': 03-4589338, 03-03-6489338

התפילה החגיגית לחג העצמאות – לראשונה ב"יד לשריון"

אל"ם (מיל') הרב יוסף הראל, רב המועצה האזרית מטה יהודה, בירך את הבאים ועמד בדבריו על חשבונו של יום העצמאות כהג לאומי, אמוני וערבי עם ישראל בארץ המתחדשת. צורי ואROL העלו זיכרונות וחוויות מרתקות מעת שירותם הצבאי בארץ ובנצר, מהסיע שנותנו למדיניות שונות באזורנו, תוך שימוש מרגעים שהו במהלך מלחמות ישראל.

סא"ל (מיל') הרב אבשלום קציר, חבר צוות תל אביב, סייר אף הוא על חוויותיו מתקופת שירותו, ובסוף ציינו לשבח את ההתקנסות וההתלהע על רקע את התפילה באירוע "יד לשריון" בלטרון, שהה מוקד ללחמה קשה במלחמת השחרור. סא"ל (mlin) אוריה אופיר, חבר צוות "צוות" בני ברק, הוסיף על חוויותו של שרירונר במבצע כראמה שנפצע קשה, ומסכת היטורים שעבר במהלך הקרב עד לשיקומו.

הציבור, שנוטר עד לשעות הקטנות של הלילה, הודה ונרגש ליזמים ותיקי הרובוט אל"ם (מיל') הרב יוסף הראל וסא"ל (mlin) פני איזיק, על התאחדות המהירה והעverb הנעים והמושלח ובתקווה להמשך לשנים הבאות, וכפי ציין אחד המשתתפים: "הערוב חיים לי את הלב, וכינו לנו איקות ולהוואי לך להאה לשנה הבאה".

ד"ר חניאל פרבו*

במעמד מפואר ומרשים בהשתתפות עשרות ריבות של קציני מילואים בכירים ויוצאי הרכבות הצבאית לדורותיה, התקיימה לראשונה ב"יד לשריון" בלטרון תפילה וסעודת חגיגית של ליל יום העצמאות.

האירוע התקיים באתר "יד לשריון" לנוכח ביטול התפילה והסעודה החגיגית המסורתית שהייתה נהוגה בבית מדרשה של הרכבות הצבאית הראשית בלילה יום העצמאות, מאז תקופתו של מכון הרכבות הצבאית הראשית האלוף הרב שלמה גורן צ"ל.

לאחר התפילה החגיגית והמרוממת ואmrirt ההלל בברכה שנערכה על ידי חבר "צוות" מכפר סבא שלמה רוטנברג, נערךה סעודת חגיגית במסעדת 'נוף לטרון' הסמוכה, בהשתתפות של תא"ל (mlin) צורי שאיא שהוא בתפקידו האחרון מפקד מושל' ואל"ם (mlin) אהרון אשש המכוונה "אורל", קצין הצענים הוותיק וראשוני המה"טים של חטיבות הח"ר בצה"ל.

* הכתבה באדיבות "צוות" – ביטאון גמלאי צה"ל, יולי מאי-יוני 2007

לענין דתנן אין לך עיר מושבך

יְהוָה-לְעֵדוֹת
YAD LASHIRYON-LATRUN

